enciklopedija šahovskih otvaranja
энциклопедия шахматных дебютов
encyclopaedia of chess openings
enzyklopädie der schach-eröffnungen
encyclopedie des ouvertures d'echecs
enciclopedia de aperturas de ajedrez

Anand

C 89

MARŠALOV NAPAD
КОНТРАТАКА МАРШАЛЛА
MARSHALL ATTACK
MARSHALL-ANGRIFF
ATTAQUE MARSHALL
ATAQUE MARSHALL

ŠAHOVSKI INFORMATOR

ШАХМАТНЫЙ ИНФОРМАТОР

CHESS INFORMANT

SCHACH INFORMATOR

INFORMATEUR D'ECHECS

INFORMADOR AJEDRECISTICO

C 89

Viswanathan Anand

C 89

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♖e1 b5
7. ♗b3 0—0 8. c3 d5

MARŠALOV NAPAD
КОНТРАТАКА МАРШАЛЛА
MARSHALL ATTACK
MARSHALL-ANGRIFF
ATTAQUE MARSHALL
ATAQUE MARSHALL

Chess Informant

Autori sistema Enciklopedije • Авторы система Энциклопедии • The Inventors of the Encyclopaedia Systems • Die Autoren des Systems der Enzyklopädie der Schach--Eröffnungen • Auteurs des systèmes de l'Encyclopédie • Autores del sistema Enciclopédico

Aleksandar Matanović, Braslav Rabar, Milivoje Molerović

Odgovorni urednik • Главный редактор • Editor-in-chief • Cheffedakteur • Rédacteur en chef • Redactor en jefe

Aleksandar Matanović

Zamenik odgovornog urednika • Заместитель главного редактора • Assistant of the Editor-in-chief • Assistent des Chefredakteurs • Assistant du Rédacteur en chef • Asistente del redactor en jefe

Zdenko Krnić

Redakcija • Редакционная коллегия • Editorial board • Redaktion • Collège de rédaction • Colegio de redacción

Milan Bjelajac, Milutin Kostić, Zdenko Krnić, Miroslav Lukić, Aleksandar Matanović, Dragan Paunović, Tomislav Paunović, Dragan Ugrinović, Saša Veličković, Nenad Vukmirović

© Copyright 1993. S. I. Chess Informant Ltd.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means: electronic, magnetic tape, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission in writing from the publisher.

No part of the Chess Informant system (classification of openings, code system, etc.) may be used in other publications without prior permission in writing from the publisher.

Izdavač • Издатель • Publisher • Herausgeber • Editeur • Editorial

S. I. Chess Informant Ltd.

2, Sofouli Str. Chanteclair Bldg., Office 205

Nicosia, Cyprus

SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS • INHALT • SOMMAIRE • SUMARIO

Sistem znakova • Система знаков • Code system • Zeichenerklärung • Systèm de symboles • Sistema de signos 6

Klasifikacija otvaranja • Классификация дебютов • Classification of openings • Klassifizierung der Eröffnungen • Classification des ouvertures • Clasificación de las aperturas 9

C 89 12

100 izabranih partija • 100 избранных партий • 100 selected games • 100 ausgewählte Partien • 100 parties sélectionnées • 100 partidas selectas 131

Registar • Индекс • Index • Register • Registre • Registro 163

sistem znakova • система знаков • code system • zeichenerklärung • système de symboles • sistema de signos • spiegazione dei segni • teckenförklaring • 解説記号 • نظام الرموز

⩲ beli stoji nešto bolje • у белых несколько лучше • white stands slightly better • Weiss steht etwas besser • les blancs sont un peu mieux • el blanco está algo mejor • il bianco sta un po' meglio • vit står något bättre • 白や、優勢 • وضع الابيض افضل نوعا ما

⩱ crni stoji nešto bolje • у черных несколько лучше • black stands slightly better • Schwarz steht etwas besser • les noirs sont un peu mieux • el negro está algo mejor • il nero sta un po' meglio • svart står något bättre • 黒や、優勢 • وضع الاسود أفضل نوعا ما

± beli stoji bolje • у белых лучше • white has the upper hand • Weiss steht besser • les blancs sont mieux • el blanco está mejor • il bianco sta meglio • vit står bättre • 白　優勢 • الابيض في وضع مسيطر

∓ crni stoji bolje • у черных лучше • black has the upper hand • Schwarz steht besser • les noirs sont mieux • el negro está mejor • il nero sta meglio • svart står bättre • 黒　優勢 • الاسود في وضع مسيطر

+— beli ima odlučujuću prednost • у белых решающее преимущество • white has a decisive advantage • Weiss hat entscheidenden Vorteil • les blancs ont un avantage décisif • el blanco tiene una ventaja decisiva • il bianco é in vantaggio decisivo • vit har avgörande fördel • 白　勝勢 • الابيض يتمتع بافضلية حاسمة

—+ crni ima odlučujuću prednost • у черных решающее преимущество • black has a decisive advantage • Schwarz hat entscheidenden Vorteil • les noirs ont un avantage décisif • el negro tiene una ventaja decisiva • il nero é in vantaggio decisivo • svart har avgörande fördel • 黒　勝勢 • الاسود يتمتع بافضلية حاسمة

= jednako • равно • even • ausgeglichen • égalité • igual • equivalente • lika • 形勢互角 • تكافؤ

∞ neizvesno • неизвестно • unclear • unklar • incertain • incierto • incerto • oklar • 形勢不明 • غير واضح

⩯ kompenzacija za materijal • компенсация за материал • with compensation for the material • mit Kompensation für den materiellen Nachteil • avec compensation pour le matériel • con compensación por el material • con compenso per il vantaggio materiale avversario • med kompensation för materialet • 駒損不利なし • مع تعويض خسارة العاطع

⟳ razvojna prednost • преимущество в развитии • development advantage • Entwicklungsvorsprung • avantage de développement • ventaja de desarrollo • vantaggio di sviluppo • utvecklingsförsprång • 展開よし • افضلية للتطور

○ prostorna prednost • преимущество в пространстве • greater board room • beherrscht mehr Raum • avantage d'espace • ventaja de espacio • maggior vantaggio spaziale • terrängfördel • 横様大 • افضلية مكانية على الرقعة

→ sa napadom • с атакой • with attack • mit Angriff • avec attaque • con ataque • con attacco • med angrepp • 攻勢 • مع الهجوم

↑ sa inicijativom • с инициативой • with initiative • mit Initiative • avec initiative • con iniciativa • med initiativ • 主導権あり • مع المبادره

⇆ sa protivigrom • с контригрой • with counter-play • mit Gegenspiel • avec contre-jeu • con contrajuego • con controgioco • med motspel • 反撃 • مع لعب مضاد

⊙ iznudica • цугцванг • zugzwang • Zugzwang • zugzwang • zugzwang • zugzwang • dragtvång • ツーク、ツワング • روغزوانغ

mat • мат • mate • matt • mat • mate • matto • matt • メイト • امامه الشاه

! vrlo dobar potez • очень хороший ход • a very good move • ein sehr guter Zug • très bon coup • muy buena jugada • buona mossa • ett bra drag • 好　手 • نقلة جيدة جدا

!! odličan potez • отличный ход • an excellent move • ein ausgezeichneter Zug • excellent coup • excelente jugada • mossa ottima • ett utmärkt drag • 妙　手 • نقلة ممتازة

? slab potez • слабый ход • a mistake • ein schwacher Zug • coup faible • mala jugada • mossa debole • ett dåligt drag • 疑　問　手 • نقلة خطأ

?? gruba greška • грубая ошибка • a blunder • ein grober Fehler • erreur grave • grave error • grave errore • ett grovt fel • 悪　手 • نقلة سيئة جدا

!? potez zaslužuje pažnju • ход заслуживающий внимания • a move deserving attention • ein beachtenswerter Zug • coup qui mérite l'attention • jugada que merece atención • mossa degna di considerazione • ett drag som förtjänar uppmärksamhet • 注　目　手 • نقلة تستحق الانتباه

?! sumnjiv potez • сомнительный ход • a dubious move • ein Zug von zweifelhaftem Wert • coup de valeur douteuse • jugada de dudoso valor • mossa dubbia • ett tvivelaktigt drag • 鬼　手 • نقلة مشكوك في نتيجتها

△ sa idejom • с идеей • with the idea • mit der Idee • avec l'idée • con idea • con l'idea • med idén • 狙いは…… • بتصوّر

□ jedini potez • единственный ход • only move • der einzig spielbare Zug • le seul coup • unica jugada • unica mossa • enda draget • 絶　対　手 • النقلة الوحيدة

⌓ bolje je • лучше • better is • besser ist • meilleur est • es mejor • è meglio • bättre är • 正　着　は • الافضل هو

♔ ♕ ♖ ♗ ♘

⇔ linija • линия • file • Linie • colonne • linea • linea • linje • 横　列 • الرتل

⇗ dijagonala • диагональ • diagonal • Diagonale • diagonale • diagonal • diagonal • diagonal • 斜　筋 • القطر

⊞ centar • центр • centre • Zentrum • centre • centro • centro • centrum • 中　央 • المركز

» kraljevo krilo • королевский фланг • king's side • Königsflügel • aile-roi • flanco de rey • lato di R • kungsflygeln • キング側 • جناح الملك

« damino krilo • ферзевый фланг • queen's side • Damenflügel • aile-dame • flanco de dama • lato di D • damflygeln • クイン側 • جناح الملكة

× slaba tačka • слабый пункт • weak point • schwacher Punkt • point faible • punto débil • punto debole • svaghet • 弱　点 • نقطة ضعف

⊥ završnica • эндшпиль • ending • Endspiel • finale • final • finale • slutspel • 収　局 • المرحلة النهائية

♗♗ lovački par • два слона • pair of bishops • Läuferpaar • paire de fous • pareja de alfiles • la coppia degli alfieri • löparpar • 双ビショップ • الفيلان

♗♗ raznobojni lovci • разноцветные слоны • bishops of opposite color • ungleichfarbige Läufer • fous de couleurs opposées • alfiles de distinto color • alfieri di colore diverso • löpare med olika färg • 異色ビショップ • فيلان من لونين مختلفين

♗♗ istobojni lovci • одноцветные слоны • bishops of the same color • gleichfarbige Läufer • fous de même couleur • alfiles del mismo color • alfieri di colore uguale • löpare med samma färg • 同色ビショップ • فيلان من نفس اللون

oo vezani pešaci • связанные пешки • united pawns • verbundene Bauern • pions liés • peones unidos • pedoni uniti • garderade bönder • 連ポーン • بيادق مرتبطة

o-o razdvojeni pešaci • изолированные пешки • separated pawns • isolierte Bauern • pions isolés • peones aislados • pedoni isolati • isolerade bönder • 離ポーン • بيادق منفصلة

ȣ udvojeni pešaci • сдвоенные пешки • double pawns • Doppelbauern • pions doublés • peones dobles • pedoni doppi • dubbel bönder • 重ポーン • بيادق مزدوجة

♙ slobodan pešak • проходная пешка • passed pawn • Freibauer • pion passé • peón pasado • pedone libero • fribonde • 关ったポーン • بيدق حر

> prednost u broju pešaka • преимущество в числе пешек • advantage in number of pawns • im Bauernmehrbesitz • avantage quantitatif en pions • ventaja en el número de peones • vantaggio quantitativo dei pedoni • fördel i antal bönder • ポーン数での優勢 • الافضلية بعدد البيادق

⊕ vreme • время • time • Zeit • temps • tiempo • tempo • tid • 時間切迫 • الوقت

♔ ♕ ♖ ♗ ♘

7/113, 48/241... Šahovski informator • Шахматный информатор • Chess Informant • Schach-informator • Informateur d'échecs • Informador ajedrecistico • Informatore scacchistico • Schack-informator • チェス新報巻/局 • دليل الشطرنج

A 30, B 17, C 92... Enciklopedija šahovskih otvaranja • Энциклопедия шахматных дебютов • Encyclopaedia of Chess Openings • Enzyklopädie der Schacheröffnungen • Encyclopédie des ouvertures d'échecs • Enciclopedia de aperturas de ajedrez • Enciclopedia delle aperture negli scacchi • Encyklopedi över spelöppningar i schack • 布局大成 • موسوعة افتتاحيات الشطرنج

♙ 3/c3, ♖ 3/d... Enciklopedija šahovskih završnica • Энциклопедия шахматных окончаний • Encyclopaedia of Chess Endings • Enzyklopädie der Schachendspiele • Encyclopédie des finales d'échecs • Enciclopedia de finales de ajedrez • Enciclopedia dei finali negli scacchi • Encyklopedi över slutspel i schack • 収局大成 • موسوعة نهائيات الشطرنج

N novost • новинка • a novelty • eine Neuerung • nouveauté • novedad • un'innovazione • nyhet • 新手 • جديد مبتكر

♔ ♕ ♖ ♗ ♘

(ch) šampionat • чемпионат • championship • Meisterschaft • championnat • campeonato • campionato • mästerskap • 世界チャンピオン戦 • البطولة

(izt) međuzonski turnir • межзональный турнир • interzonal tournament • Interzonenturnier • tournoi interzonal • torneo interzonal • torneo interzonale • interzonturnering • インター・ゾーン • دورة مباريات للمناطق

(ct) turnir kandidata • турнир претендентов • candidates' tournament • Kandidatenturnier • tournoi des candidats • torneo de candidatos • torneo dei candidati • kandidatturnering • 挑戦者決定戦 • دورة مباريات للمرشحين

(m) meč • матч • match • Wettkampf • match • encuentro • match • match • マッチ • مباراة

(ol) olimpijada • олимпиада • olympiad • Olympiade • olympiade • olimpiada • olimpiade • olympiad • オリンピック • الاولمبياد

corr. dopisna partija • партия по переписке • correspondence game • Fernpartie • partie par correspondance • partida por correspondencia • partita per corrispondenza • korrespondensparti • 通信戦 • لعبة أو مباراة بالمراسلة

RR primedba redakcije • примечание редакции • editorial comment • Anmerkung der Redaktion • remarque de la rédaction • nota de la redacción • nota redazionale • redaktionens anmärkning • 編集部評 • تعليق هيئة التحرير

R razni potezi • разные ходы • various moves • verschiedene Züge • différents coups • diferentes movidas • mosse varie • olika drag • 変化手 • نقلات متنوعة

└ sa • с • with • mit • avec • con • con • med • 以下の手順となるもの • مع

┘ bez • без • without • ohne • sans • sin • senza • utan • 以下の手順とならないもの • بدون

‖ itd. • и.т.д. • etc • usw. • etc. • etc • ecc • o.s.v. • 等々 • الخ

— vidi • смотри • see • siehe • voir • ved • vedi • se • 参照 • انظر

KLASIFIKACIJA OTVARANJA • КЛАССИФИКАЦИЯ ДЕБЮТОВ • CLASSIFICATION OF OPENINGS • KLASSIFIZIERUNG DER ERÖFFNUNGEN • CLASSIFICATION DES OUVERTURES • CLASIFICACIÓN DE LAS APERTURAS

A – R ⌟ 1. e4, 1. d4
– 1. d4 R ⌟ 1... d5, 1... ♘f6
– 1. d4 ♘f6 R ⌟ 2. c4
– 1. d4 ♘f6 2. c4 R ⌟ 2... e6, 2... g6

B – 1. e4 R ⌟ 1... c5, 1... e6, 1... e5
– 1. e4 c5

C – 1. e4 e6
– 1. e4 e5

D – 1. d4 d5
– 1. d4 ♘f6 2. c4 g6 ⌞ 3... d5

E – 1. d4 ♘f6 2. c4 e6
– 1. d4 ♘f6 2. c4 g6 ⌟ 3... d5

C

C 0

1. e4 e6
— R ⌟ 2. d4
— **2. d4** R ⌟ 2... d5
— **2... d5** R ⌟ 3. ♘c3

C 1

1. e4 e6 2. d4 d5 3. ♘c3

C 2

1. e4 e5
— R ⌟ 2. f4, 2. ♘f3

C 3

1. e4 e5 2. f4

C 4

1. e4 e5 2. ♘f3
— R ⌟ 2... ♘c6
— **2... ♘c6** R ⌟ 3. ♗c4, 3. ♗b5

C 5

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗c4

C 6

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5
— R ⌟ 3... a6
— **3... a6** R ⌟ 4. ♗a4

C 7

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4
— R ⌟ 4... ♘f6
— **4... ♘f6** R ⌟ 5. 0—0
— **5. 0—0** R ⌟ 5... ♘e4, 5... ♗e7

C 8

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0

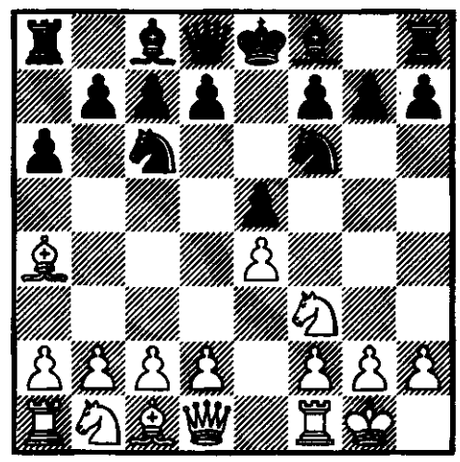

— **5... ♘e4**
— **5... ♗e7** R ⌟ 6. ♖e1
— **6. ♖e1** R ⌟ 6... b5
— **6... b5 7. ♗b3** R ⌟ 7... d6

C 9

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♖e1 b5
7. ♗b3 d6

C 8

C 80

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♘e4

— R ⌟ 6. d4
— **6. d4** R ⌟ 6... b5
— **6... b5 7. ♗b3** R ⌟ 7... d5
— **7... d5** R ⌟ 8. de5
— **8. de5** R ⌟ 8... ♗e6
— **8... ♗e6** R ⌟ 9. ♕e2, 9. c3

C 81

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♘e4 6. d4 b5
7. ♗b3 d5 8. de5 ♗e6 9. ♕e2

C 82

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♘e4 6. d4 b5
7. ♗b3 d5 8. de5 ♗e6 9. c3

— R ⌟ 9... ♗e7

C 83

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♘e4 6. d4 b5
7. ♗b3 d5 8. de5 ♗e6 9. c3 ♗e7

C 84

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7

— R ⌟ 6. ♗c6, 6. ♕e2, 6. ♖e1

C 85

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♗c6

C 86

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♕e2

C 87

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♖e1

— R ⌟ 6... b5

C 88

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♖e1 b5
7. ♗b3

— R ⌟ 7... 0—0, 7... d6
— **7... 0—0** R ⌟ 8. c3

C 89

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0—0 ♗e7 6. ♖e1 b5
7. ♗b3 0—0 8. c3

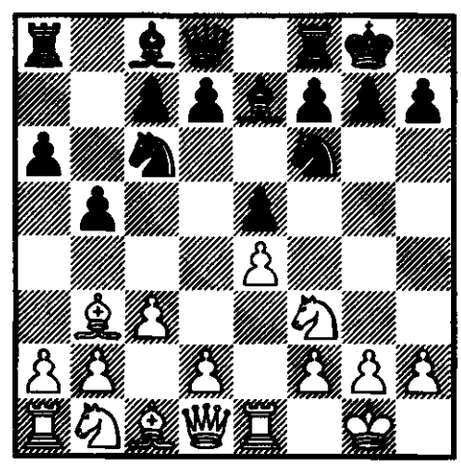

— R ⌟ 8... d5, 8... d6
— **8... d5**

C 89

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6
5. 0—0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0—0 8. c3 d5

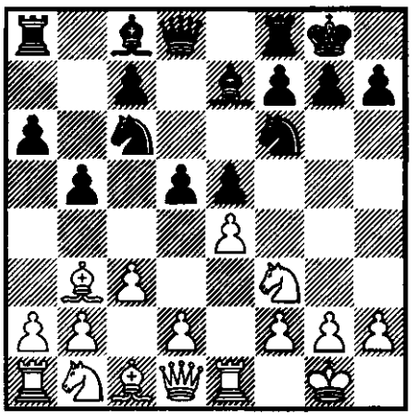

— R ⌟ 9. ed5 23
— **9. ed5** R ⌟ 9... ♘d5

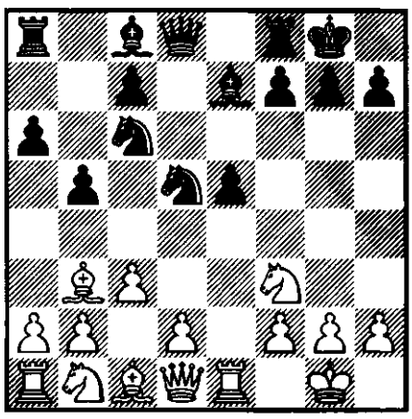

— **9... ♘d5** R ⌟ 10. ♘e5 35
— **10. ♘e5** R ⌟ 10... ♘e5
— **10... ♘e5 11. ♖e5** R ⌟ 11... c6

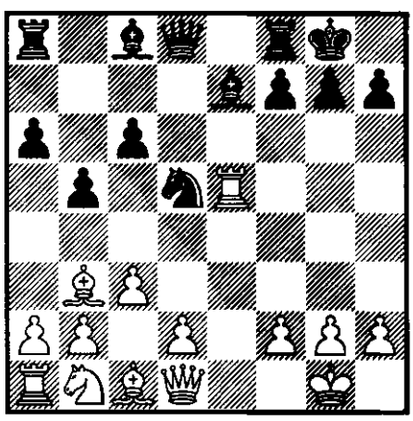

— **11... c6** R ⌟ 12. d4 51

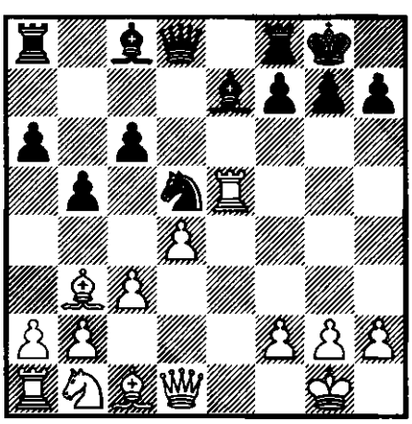

— **12. d4** R ⌟ 12... ♗d6 67
— **12... ♗d6** R ⌟ 13. ♖e1

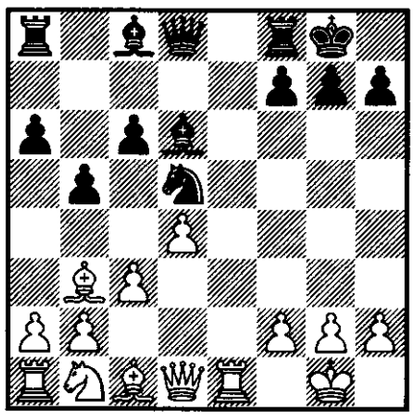

— **13.** ♖**e1** R ┘ 13... ♕h4 75
— **13...** ♕**h4** R ┘ 14. g3
— **14. g3** R ┘ 14... ♕h3
— **14...** ♕**h3** R ┘ 15. ♗e3
— **15.** ♗**e3** R ┘ 15... ♗g4
— **15...** ♗**g4 16.** ♕**d3** R ┘ 16... ♖ae8

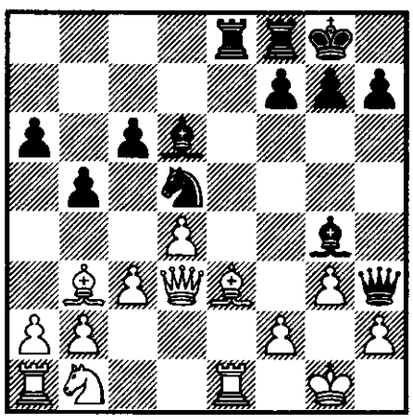

— **16...** ♖**ae8** R ┘ 17. ♘d2 93
— **17.** ♘**d2** R ┘ 17... ♖e6

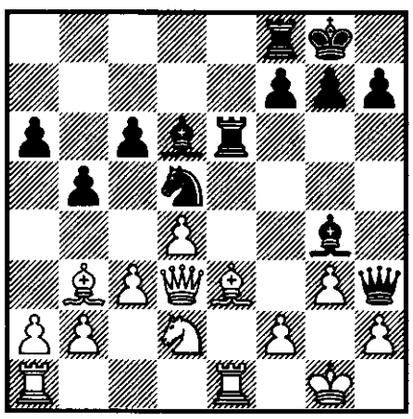

— **17...** ♖**e6** R ┘ 18. a4 103

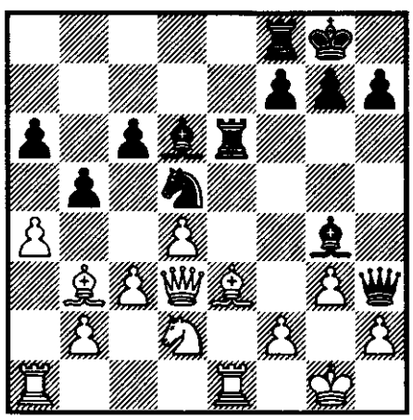

— **18. a4** 111

C 89

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5[1]

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	d3	de4	♗d1[4]	♘bd2	♘b3	♗e3	♘bd2	a3	♗c2	
	de4[2]	♕d1[3]	♗b7[5]	♘d7[6]	a5	a4	♖fb8	♗c8	♘c5[7]	=
2	d4	e5[9]	♘d4	f3[12]	fe4[13]	cd4[14]	♕d2			
	ed4[8]	♘e4[10]	♘e5[11]	c5	cd4	♗g4	♘c4[15]			∓
3	. . .	. . .	cd4	♘c3[17]	gf3	bc3	f4			
	. . .	. . .	♗g4[16]	♗f3[18]	♘c3[19]	♕d7[20]	f5[21]			∞
4	ed5	♘g5	f3	♘f3[24]	♗c2	d4	♕d3			
	e4[22]	♗g4[23]	ef3	♘a5[25]	♖e8	♕d5	♗d6[26]			∓
5	. . .	. . .	♕c2	♘e4	♕e4[29]	f4[30]	d4[32]	♖f1		
	. . .	. . .	♘e5[27]	♘e4[28]	♗d6	♘g6[31]	♕d7	♖ae8[33]		∓
6	. . .	dc6	♕f3	♕g3[34]	f4[35]	♖e8[36]	d4	h3[37]	♘d2	
	. . .	ef3	♗g4	♖e8	♗d6	♕e8	♕c6	♗f5	♖e8[38]	∓∓
7	. . .	. . .	. . .	. . .	d4	f4[39]	♖e8	♕f2[41]	h3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d6	♘h5[40]	♕e8	♕c6	♗e6[42]	=
8	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8	♕e3[43]	f3[45]	♕f2	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e8	♕c6[44]	♖e8	♖e7[46]	∞
9	. . .	. . .	. . .	. . .	f3	fg4	♖e3[48]	♘a3[50]	♕f3[51]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d3[47]	♗c5	♖ad8[49]	♘e4	♘d2[52]	=
10	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4[53]	f3[55]	d4[57]	♔h2	♔g3	
	. . .	. . .	. . .	♗d6	♖e8[54]	♗f5[56]	♗h2	♘g4	♕h4[58]	∓∓
11	. . .	. . .	d4	gf3[60]	♗f4	♗e5[62]	♘d2	♖e3	♕f1	
	. . .	. . .	♗g4[59]	♗h5[61]	♗d6	♕c8	♕h3	♖ad8	♕h4[63]	±
12	. . .	. . .	. . .	♗g5[64]	♔h2	♔g1	♕f3	♘a3[67]	♘c2	
	. . .	. . .	♗d6	♗h2[65]	♘g4	♕g5	h5[66]	♗f5	♖ae8[68]	±
13	. . .	. . .	. . .	♕f3[69]	♗f4[71]	♗g3	♘d2	♗c2	♕d3[73]	
	. . .	. . .	fg2	♗e6[70]	♘d5[72]	a5	a4	♕e8	g6[74]	∓∓
14	. . .	. . .	. . .	♗g5	♕d3	♕h3[77]	♘d2	♘f3	a3	
	. . .	. . .	. . .	♗g4[75]	♗h5[76]	♗g6	♖e8	a5[78]	♕d6[79]	+–
15	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2	♖e7[81]	h3[82]	♕e3[83]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8	♘h5[80]	♖e7	♗e6		±

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
16	d4[84]	cd4[85]	♘c3	♗e3	♗c2	♗c1	h3	g4	♗g6	
	ed4	♗g4[86]	♘f6[87]	♘a5	♘c4	♖e8	♗h5	♗g6	hg6[88]	∓
17	a4	ab5[90]	♖a8	d3[91]	♘a3[93]	♘c4	♘ce5	♘e5	d4	
	♗b7[89]	ab5	♗a8	♗f6[92]	b4	bc3	♘e5	♕d6	cb2[94]	=
18	♘e5	♖e5	d4[96]	♖e1[97]	♘d2[99]	♘f3	♗c2	♘e5[102]	f3	
	♘e5	♘f4[95]	♘g6	♗b7[98]	c5[100]	c4[101]	f5	♕d5	♘e5[103]	∞
19	. . .	. . .	. . .	♖h5	♕d3[104]	♗e3[105]	♕f5	♗c2	♘d2[106]	
	. . .	. . .	. . .	♗b7	♖e8	c5	c4	♕c7	♖ad8[107]	+–
20	. . .	. . .	d4[108]	♗g5[109]	♖e1	♘d2	♗e3[111]	♘f1	a4	
	. . .	♘b6	♗d6	♕d7	♗b7	♖ae8[110]	♘d5	♖e6	♖g6[112]	±
21	. . .	. . .	d3	♕f3[114]	♘d2	♕f5[115]	♖f5	♗c2	♘f1[118]	
	. . .	♗b7	♕d7[113]	♖ad8	c5	♕f5[116]	♘f6[117]	♘d7	g6[119]	∞
22	. . .	. . .	d4	♗d5[121]	♖e1	♗e3	♘d2	♘f1	♕d2[123]	
	. . .	. . .	♗f6[120]	♗d5	♖e8	♕d6	♖e7[122]	♖ae8	♕c6[124]	±
23	. . .	. . .	. . .	♘d2[125]	♘e4[127]	♘c5	♖c5	♗e3	♖h5	
	. . .	. . .	♕d7	♘f4[126]	♘g6[128]	♗c5	♖ae8	♔h8	h6[129]	∞
24	. . .	. . .	. . .	♗d5	♗f4[130]	♖e1	dc5[131]	♕g4	♘d2	
	. . .	. . .	. . .	♗d5	♗b7	c5	♕c6	♗c5	♖ae8[132]	±
25	. . .	. . .	♕f3	♖d5	♕d1[135]	♔f1	♖h5[136]	f3[137]	g4[139]	
	. . .	. . .	♗d6[133]	♖e8[134]	♕e7	♕h4	♕e4	♕g6[138]	♕d3[140]	–+
26	. . .	. . .	. . .	♗d5	♖e2[142]	d4	g3	♖e8[144]	♗e3	
	. . .	. . .	. . .	c6[141]	cd5	♕c7	♖ae8[143]	♖e8	b4[145]	±
27	. . .	. . .	h3[146]	♖e1[148]	hg4[150]	♕f3	♔f1	♕e4[152]	g3[154]	
	. . .	♘f6	♗d6[147]	♘g4[149]	♕h4	♗h2[151]	♗g4	♗f4[153]	♕h2[155]	–+
28	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3	♖e8[156]	♖f8[157]	♕g4	♔f1	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4	♗b7	♖f8	♖e8	♕e7[158]	–+
29	. . .	. . .	d4	♖e1[160]	g3	♕h5[162]	♗g5	♕h4	♗f6	
	. . .	. . .	♗d6[159]	♘g4	♘h2[161]	♘g4	♘f6[163]	♗f5	♕f6[164]	∞
30	. . .	. . .	. . .	. . .	h3	♕f3[166]	♖e2[168]	hg4[170]	♔f1	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4[165]	♘f2[167]	♗g4[169]	♗h2	♗g3[171]	±
31	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[172]	♕b7[174]	♖e2[175]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7[173]	♘d3	♕g3[176]	±

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
32	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3[178]	♖e3[180]	♕f4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h5[177]	♘e3[179]	♕f4	♗f4[181]	±
33	. . .	. . .	. . .	♖e2	♕d3[183]	♖e1[185]	♖e8	♗e3[187]	♗f4	
	. . .	. . .	. . .	♘h5[182]	♗g4[184]	♖e8[186]	♕e8	♘f4	♕e1[188]	∓
34	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3	♘d2	♘f1	f3	♕d3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7[189]	♕h4[190]	♖ae8	♕f6	♗f4[191]	±
35	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[192]	f3[193]	♘f1	♗e3[196]		
	. . .	. . .	. . .	♗b7	♕d7	♖ae8[194]	♘d5[195]			±

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
36	♗d5[197]	d4[198]	♖e3[199]	♘d2[201]	♖e1	♘f3[203]	a4	♖a4	♕d3[206]	
	cd5	♗d6	f5[200]	f4	♖a7[202]	♗g4[204]	ba4[205]	g5	♗f5[207]	±
37	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♖e3	h3[209]	g4[210]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	f3	♗g4	♖a7[208]	♗h5	♗g6[211]	±
38	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♘e5[212]	gf3[214]	♗f4[216]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕g5	♕h5	f3[213]	♗f5[215]		±
39	. . .	. . .	. . .	g3	f3[218]	♕e2[219]	fg4	gf5[220]	♖e8	
	. . .	. . .	♕h4	♗g4[217]	♗g3	♗f4	f5	♖f5	♖e8[221]	=
40	. . .	. . .	. . .	h3	♕b3[223]	♘d2	♘f3	♖e1[227]	a4	
	. . .	. . .	. . .	f5[222]	♗b7[224]	f4[225]	♕h5[226]	♖f6	♖g6[228]	∓
41	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3	♘d2[229]	♕e2[230]	♖e6	♘f1[232]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7	g5	g4[231]	♖ad8	gh3[233]	±
42	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3[234]	♕f6	♘a3[236]	♗d2[237]	♘c2[239]	
	. . .	. . .	. . .	g5	♗e6[235]	♖ae8	♕h5	h6[238]	♗f4[240]	±
43	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[241]	♖e6	♕e6	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h5	g4[242]	fe6	♕f7[243]	±
44	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘a3[244]	♗d2[245]	♕e5[247]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fe8	♕h5	♗e7[246]	♖ad8[248]	∓
45	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e5[249]	♖e1[250]	♕f3[252]	♗f4[254]	♕f4	
	. . .	. . .	. . .	♕f4	♕f6	♕g6[251]	♗e6[253]	♗f4	♗h3[255]	=
46	d3	♖e1[256]	♘d2[258]	♘e4[260]	♗g5	♖e3[261]	♖e4	♕g4	♖g4	
	♗d6	♗f5[257]	♘f4[259]	♘d3	♕d7	♗e4	♖ae8	♕g4	♗e5[262]	=

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
47	g3	♖e1	d4[264]	dc5[266]	♘d2	bc3	♖b1	♖e2	f3	
	♗f6	c5[263]	♗b7[265]	♕d7[267]	♘c3	♗c3	♖ad8[268]	♕c6	♕c5[269]	±
48	. . .	♖e1	d4	♕d3[271]	♗c2[272]	♕f1	f3	♕f2[273]		
	♗d6	♘f6[270]	♗g4	c5	c4	♕d7	♗h3			±
49	. . .	. . .	♖e8	d4	♕f1[275]	♗d5	♗e3	♕g2		
	. . .	♖e8	♕e8	♗g4[274]	♖a7	cd5	f5	♕e6[276]		∓∓
50	. . .	. . .	d3[277]	♘d2	♘e4	♖e4	♕f3	♗f4	♖f4	
	. . .	♖a7	♗f5	♗d3	♗e4	♖d7	♗c5	♘f4[278]	♖d2[279]	=
51	♖e1	g3[280]	d3[282]	♖e4	♖h4	♗f4[285]	♗d6	♗f8	♕e2	
	♗d6	♕d7[281]	♕h3[283]	♘f6[284]	♕f5	g5	gh4	♔f8[286]	♗b7[287]	±
52	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[288]	♘f1[290]	♖d4[292]	♖d5	♗d5	
	. . .	. . .	. . .	♕f5	♕g6[289]	f5[291]	f4[293]	cd5	♗e6[294]	=
53	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e1	f4[296]	♕f3	♗d5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	f5[295]	♗f4[297]	♗d2	cd5[298]	±
54	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♘h4	f3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗c7	♗g4	♕h5	♗h3[299]	±
55	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[300]	♖e1	f4[302]	d4	♘f3[304]	
	. . .	. . .	. . .	♕d7	f5[301]	♔h8	♕a7[303]	♘f6	c5[305]	∓∓

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2[306]

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
56	. . .	f3	♗d5[309]	♘d2	♕b3[311]	♖e8	♘f1[313]	♗d2[314]	a4	
	♗g4[307]	♗h5[308]	cd5	f5[310]	♖e8[312]	♕e8	♗f7	f4	♖b8[315]	∓∓
57	. . .	♘d2[316]	♘f1	a4	♗d2	f3	ab5	♖e5	♖d5	
	♗c7	♕d6[317]	f5	♔h8	f4	g5	g4	♕g6	gf3[318]	∞
58	. . .	g3	♘d2[319]	f3[321]	a4[323]	c4	♘e4[324]	♘g5	♘h3	
	♕h4	♕h5	♗h3[320]	♗c7[322]	b4	♘f6	♕f3[325]	♕h5	♕h3[326]	∞
59	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e4	♘g5	♘h3	♗d2	♕f1	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3[327]	♕h5	♕h3	♖ae8	♕d7[328]	=
60	. . .	. . .	♕f1[329]	f3[330]	♕f2	♘d2[333]	♖e8	c4[334]	c5[336]	
	. . .	♕h3	♕h5	♗h3[331]	f5[332]	♖ae8	♖e8	♘f4[335]	♔f8[337]	=
61	. . .	. . .	♘d2	♘e4[339]	♘g5[340]	♕e2	♕d3	♗d2[343]	a4	
	. . .	. . .	♗f5[338]	♗g4	♗e2[341]	♕d7	f5[342]	♖ae8[344]	♔h8[345]	∓

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
62	. . .	. . .	. . .	♕f1	♗d1[346]	♕g2	♘f3[348]	♗e2	♗e3[349]	
	. . .	. . .	. . .	♕h5	♕g6[347]	♖ae8	♖e2	♖e8	♕e6[350]	=
63	. . .	. . .	. . .	♗d5	f3	♘f1	♘e3[352]	g4[354]	♖f2	
	. . .	. . .	. . .	cd5	♖ae8[351]	h5	h4[353]	♗g6	f5[355]	=
64	. . .	. . .	. . .	♗c2	♕c2	c4[357]	♖e6[359]	♕e4[361]	♘f3[362]	
	. . .	. . .	. . .	♗c2[356]	f5	♕g4[358]	f4[360]	♘e3	fg3[363]	∓
65	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e1	f3	cd5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	f4	♕h3	fg3[364]	∞
66	. . .	. . .	. . .	a4	♖e1	♘f3	♕e1	ab5	♘e5[367]	
	. . .	. . .	. . .	♗d3[365]	♖ae8	♖e1	h6[366]	ab5	♖e8[368]	=

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
67	♕f3[369]	♕g2[371]	♗d5[372]	f4	♗e3	♘d2				
	♗g4[370]	♕h5	cd5	♖ae8[373]	♖e6	♖fe8[374]				⩱
68	♕d3	♕f1	♗e3[377]	♗d1	♕e2	♘d2[379]	a3[381]	cd4	♕f3	
	♗f5[375]	♕h5[376]	♗h3[378]	♕f5	♖ae8	c5[380]	cd4	♗f4	♗e3[382]	=
69	♗d5	♕f3[383]	♕d5	♗d2[385]	♕c6[387]	♗e1	f3	♘a3		
	cd5	♗f5[384]	♖ae8	♗f4[386]	♖e1	♕h5	♕g5[388]	♗c1		∓
70	. . .	. . .	♕g2	f3	♗e3	♕f2	f4	♘d2	♘e4	
	. . .	. . .	♕h5[389]	♖ae8	♗h3	f5	g5[390]	♖e4[391]	fe4[392]	∓
71	. . .	. . .	. . .	♕d5	♕c6[394]	♕e8[396]	♖e8	♖e1	♘d2	
	. . .	. . .	. . .	♖ad8[393]	♖de8[395]	♖e8	♗f8	♗e4	♗c6[397]	∓
72	. . .	. . .	♘d2	♖e3	♕d5	♖e6	♕d6[398]	♔f2	♔f3	
	. . .	. . .	♖ae8	♖e6	♗d3	fe6	♖f2	♕h2	♕e2[399]	=
73	♖e4	♕f1[401]	f3[403]	♖e1	♘d2	♕f2	♖e8	♘f1	♗d2[407]	
	g5[400]	♕h5[402]	f5[404]	♗d7[405]	♔h8[406]	♖ae8	♖e8	f4	g4[408]	∓
74	. . .	♘d2	♖e3[410]	♕f3	♗d5	♘f1				
	. . .	f5[409]	♖a7[411]	♔h8	cd5	♖g7[412]				⩱
75	. . .	♕f3	♗c2[414]	♗f4[416]	♗e4	♗c6	hg3[418]			
	. . .	♗f5[413]	♘f4[415]	♗e4[417]	gf4	fg3				±
76	. . .	. . .	. . .	♗e4	♗g5[420]	♗d3	♗d2[422]	g4[424]	♔h1	
	. . .	. . .	♗e4	♕e6[419]	f5	h6[421]	f4[423]	♖a7[425]	♖g7[426]	±

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
77	. . .	. . .	. . .	♗f4[427]	♘d2	hg3[430]	♗e4	♘f1	♖e1[432]	
	. . .	. . .	♗f4	gf4[428]	fg3[429]	♗e4	♕h6[431]	♖ad8		∓∓
78	. . .	. . .	♗d5	♖e3	♖e4	♕f6	♕g5[435]	♗g5	♘d2	
	. . .	. . .	cd5	♗e4[433]	de4	♕g4[434]	♕g5	f5[436]	♔f7[437]	∞
79	. . .	♘d2	♖e1[439]	♘e4[440]	♗c2[441]	♘g5[443]	♗g5	f3	♗d2	
	♕d7	♗b7[438]	c5	c4	♗e7[442]	♗g5[444]	♖ae8[445]	h6	f5[446]	=
80	♗e3	♕f3	♘d2[448]	♕g2	a4	ab5	♖a6[451]	♕f3[453]	♕h1	
	♗f5[447]	♖ae8	♗g4[449]	♕h5	♖e6[450]	ab5	♗h3[452]	♗g4	♗c7[454]	±
81	. . .	♗d5[455]	♕f3[456]	♘d2	a4[458]	♖a4	♖a5	♖aa1	♕h5	
	♖e8	cd5	♖a7[457]	♖ae7	ba4[459]	h5[460]	♗b7	h4	♗c8[461]	±
82	. . .	♕d3	♗g5[463]	♘d2[464]	♘e4	fg3	♕d2	♗h4[466]		
	♗g4	g5[462]	f5	f4	fg3	♖f3[465]	♖af8			±
83	. . .	. . .	♖e3[467]	♘d2[468]	♕f1[469]	♗d1	♗g4[471]	♖e4[472]	♕h3	
	. . .	♘e3	♔h8	f5	♕h5[470]	f4	♕g4	♕g6	fg3[473]	±
84	. . .	. . .	. . .	♗d5	♘d2	♗g2	♘f3[475]	♘e5	♘f3[476]	
	. . .	. . .	c5	♖ad8	♗c7[474]	♕h6	♗b6	♗e6	♗g4[477]	=
85	. . .	. . .	. . .	♕f1	♔f1	♔g2[479]	cd4	♖d3	♖d1	
	. . .	. . .	. . .	♕f1[478]	♖ad8	cd4[480]	♗c7[481]	♗f5	♖fe8[482]	±
86	. . .	. . .	f4[483]	♗d5	♘d2	♕f1	fg5	♗f4	gf4	
	. . .	f5	♔h8	cd5	g5[484]	♕h5	f4	♖f4[485]	♖f8[486]	=
87	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	a4	fg5[488]	♗f4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	ba4[487]	f4	♖f4[489]	±
88	. . .	. . .	. . .	♕f1	♘d2[491]	♕f2	♗d5	a4	ab5	
	. . .	. . .	g5	♕h5[490]	♖ad8[492]	♔h8	cd5	h6	ab5[493]	∞

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5[494]

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
89	f4	♕f1	♕g2[496]	♗d5[498]	♕d5	♗f4[501]	gf4	♖e8[503]	♕c6[504]	
	g5[495]	♕h5	gf4[497]	cd5[499]	♔g7[500]	♗f4	♔h8[502]	♖e8	♖g8[505]	=
90	. . .	. . .	♗d5	♕g2[506]	fg5[508]	h4[510]	♕f2	♗f4	♗d6	
	. . .	. . .	cd5	♖e4[507]	♔h8[509]	♖ee8[511]	f4	♗e2	♖f2[512]	±
91	. . .	♗d5	♕f1[513]	♕g2[514]	a4	fg5[516]	♕f3[518]	ab5	♗f4	
	♔h8	cd5	♕h5	♖e4	g5[515]	♗h3[517]	♖g4	f4	♗f4[519]	=

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
92	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e4	h4[520]	♖f1	♕h2	♗f4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	fe4	h6	g5	gf4	♖f4[521]	+–
93	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d5	♕c6[523]	♗f4	gf4	♕d5[525]	
	. . .	. . .	. . .	g5	♖d8[522]	gf4	♗f4	♖c8[524]	♖ce8[526]	=
94	. . .	. . .	. . .	a4	ab5	♕f2[529]	b3[531]	c4	fg5	
	. . .	. . .	. . .	g5[527]	ab5[528]	h6[530]	♖g8	♗h3	hg5[532]	∓
95	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fg5	♖e3	gf4[534]	♖g3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e3[533]	f4	♗f4	♕g5[535]	±
96	. . .	. . .	. . .	. . .	♕a6	♕b5[536]	♘f1	♕d3	♕d2	
	. . .	. . .	. . .	ba4	♖e6	♖h6	♗f3	♕g4	g5[537]	=
97	. . .	. . .	. . .	. . .	♕g2	♘e4[539]	♕f1	♕a6	♖e2[542]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e4[538]	fe4	♗f3[540]	♕h3[541]	♗e2[543]	=
98	. . .	. . .	. . .	. . .	♖a4	fg5[544]	♖e3	gf4[546]	♖g3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	g5	♖e3[545]	f4	♗f4	♕e8[547]	∓
99	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖aa1	♕f2[549]	c4	cd5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e6[548]	♖g6[550]	♗h3	♕g4[551]	∓
100	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fg5	♕f2[552]	gf4[554]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fe8	f4[553]	♗h3[555]	=

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
101	♗d1	♖ad1	♘f3[557]	♕f1[559]	♘e5	de5	♗c1[560]	♕g2	♕h1[562]	
	♗d1[556]	f5	♖g6[558]	♕h5	♗e5	f4	♖h6[561]	f3	♖e6[563]	∓
102	c4	♘c4[565]	♕f1	♗c1[566]	♘e5	de5	♗c4	♕e1	♗f4	
	bc4[564]	♗f4	♕h6	♕h5[567]	♗e5	♖e5	♖e1	♘f6	g5[568]	=
103	. . .	cd5[569]	♕e4	♔f1	dc6[570]	♕d5	♖e3	gf4	♘f3[572]	
	♗f4	♖h6	♕h2	f5	♔h8	♗e3	f4[571]	♕f4	♖h1[573]	∞
104	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e3	f3[574]	♕e5[575]	♔g1	♗d5	
	. . .	. . .	. . .	♗e3	♖f6	♗f5	♕d2	cd5	♕b2[576]	∓
105	. . .	♕f1	♕h3	cb5	♗e6	gf4	♖a1	f3[581]	♘e4	
	. . .	♘e3[577]	♗h3	♘c2[578]	fe6[579]	♘a1[580]	♖f4	cb5	♗f5[582]	∓
106	♗d5	♕f1	a4[584]	♖a4	♖a6[586]	♗f4	♕e1	gf4		
	cd5	♕h5[583]	ba4[585]	f5	f4[587]	♖e1[588]	♗f4	♗e2[589]		∓

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
107	. . .	. . .	♕g2	a4	c4[591]	d5	♗f4	♗d6	♘c4	
	. . .	. . .	♖fe8	b4[590]	dc4	♖g6	♖f8	♖d6	♗f3[592]	∓
108	. . .	a4	♕f1[593]	c4[594]	♕c4	♖ac1	♕b3	f3	♗f2	
	. . .	b4	♕h5	dc4	♖fe8[595]	♗h3	♔f8	♖g6	♗e6[596]	±
109	. . .	. . .	♖a4[597]	♕f1[599]	♗f4[601]	♖f1	gf4	f3[602]	♔h1	
	. . .	ba4	f5[598]	f4[600]	♕f1	♗f4	♗h3	♖g6	♖e8[603]	−+
110	. . .	. . .	c4	cd5[605]	♗d2	♖a2[606]				
	. . .	. . .	♗b4[604]	♗d2	♖b6					∓∓
111	. . .	. . .	ab5[607]	♕f1[608]	♕h3	ba6	fe3[610]	♖a5	a7	
	. . .	f5	♖fe8	f4[609]	♗h3	fe3	♗f5	♗d3	♖a8[611]	∞
112	. . .	. . .	♕f1	f4[613]	♕f2[615]	ab5	h4[617]			
	. . .	. . .	♕h5[612]	♖fe8[614]	h6[616]	ab5				∞
113	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f2	♕g2	ab5	ba6	♖e8	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e2[618]	h6[619]	♖d2	♗b8	♕e8[620]	=
114	♕f1	a4[621]	♗d1[623]	♕e2	♕f3	♘f1	♖f1	fe3	♔g2	
	♕h5	♗h3[622]	♕f5	♗f4[624]	♖fe8	♗f1	♘e3	♗e3	♕g6[625]	=

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
115	. . .	♖a4[627]	♕f1[628]	♖a6[629]	♖c6[631]	♖d6	♗f4	♕e1	♗e5[632]	
	ba4[626]	♖fe8	♕h5	f5[630]	f4	♖d6	♖e1	♖e6		+−
116	. . .	. . .	♕f1[633]	♕h3	♖a6[634]	♖e3[635]	fe3	e4[637]	ed5	
	. . .	f5	f4	♗h3	fe3	♖e3[636]	♗e7	♗g5	♗d2[638]	+−
117	. . .	. . .	. . .	c4[639]	cd5	fe3	dc6	hg3	♖f1[642]	
	. . .	. . .	♕h5	f4[640]	♖e3[641]	fg3	♔h8	♖f1	♕g5[643]	±
118	. . .	ab5[645]	♕f1[647]	♗d1[649]	♕e2	♘f1[651]	cd4[652]	♖a3	♖d3	
	♕h5[644]	ab5[646]	♗h3[648]	♕f5	c5[650]	cd4	♘b4[653]	♘c6	♗b4[654]	=
119	. . .	. . .	♘f1	♗d1	♕d1[656]	♗d2[657]	♗e1	h4[658]	♔g2[660]	
	. . .	. . .	♖fe8[655]	♗d1	♕f5	♖e1	h5	c5[659]	cd4[661]	±
120	. . .	. . .	. . .	♕d1[662]	♕d2	♗d1	♖ad1[664]	f4	♕g2[666]	
	. . .	. . .	♗f5	♗g4	♕h3	♗d1[663]	f5	g5[665]	♕g2[667]	=
121	. . .	♕f1[668]	f4[670]	ab5[672]	♖e3	ba6	a7	♖a7	♘c4	
	f5	♕h5[669]	♖fe8[671]	♖e3	♖e3	♗b8[673]	♗a7	h6[674]	♗h3[675]	=

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
122	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	bc6	♗d5	h3	♗f3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e2	♔f8[676]	♗h3[677]	♗f1[678]	+–
123	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d5[679]	♕b5	♕d5[681]			
	. . .	. . .	. . .	ab5	cd5	♗f4[680]				±
124	. . .	. . .	. . .	ab5	♗d5[682]	♕g2	♕d5	♖a8	♖e8	
	. . .	. . .	g5	ab5	cd5	♖fe8[683]	♕f7[684]	♔g7	♕e8[685]	=
125	. . .	. . .	. . .	♗d5	♕g2[686]	♖a4[688]	♖a6	♘e4[691]	♖d6[693]	
	. . .	. . .	ba4	cd5	♖e4[687]	g5[689]	gf4[690]	fe4[692]	fe3[694]	=
126	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h4	♖a4	♘e4	♖a6	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h6[695]	g5	fe4	gf4[696]	±
127	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d5	♗f2	♔g2[699]	♘f3[701]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fe8	♔h8[697]	♗e2[698]	h6[700]	♗f4[702]	=
128	. . .	. . .	. . .	♖a4	♖a6[704]	♖c6[706]	♗d5	♕g2[708]	♘c4[709]	
	. . .	. . .	. . .	g5[703]	gf4[705]	♖h6[707]	♔h8	fe3	f4[710]	+–
129	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d5	♗e6	♖a1[712]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fe3	♔h8[711]	ed2	♗e2[713]	=
130	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	hg3[714]	♖d6[716]	♕g2	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fg3	f4[715]	fg3[717]	♖d6[718]	=
131	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f4	♖e6[720]	♗d5	♕g2	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f4[719]	♗d2	cd5	f4[721]	+–
132	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f2[722]	♗d5[724]	♕g2	♘f3[725]	♖aa1	
	. . .	. . .	. . .	♖b8	♗e2[723]	cd5	♕f7	♕e8	♕b5[726]	=
133	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d5	♕g2[727]	♕d5	♔f2[728]	♖a6[730]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	cd5	♕e8	♔h8	g5[729]	♖b2[731]	=
134	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖a6	♕f2[733]	♖d6[734]	fg5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖be8[732]	g5	♖d6	♖de6[735]	=
135	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕b5	h3[737]	♘f3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f7[736]	♗h3[738]	h6[739]	±
136	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f2	♖e6	c4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e8	♕d7[740]	♕e6	dc4[741]	±
137	. . .	. . .	. . .	. . .	♖a6	♖e3	♖c6	♗d5	♘e4	
	. . .	. . .	. . .	♖fe8	♖e3[742]	♖e3	♕e8[743]	♔f8	fe4[744]	–+
138	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f2	fg5[746]	gf4	♔h1[747]	♖g1[748]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	g5[745]	f4	♗h3	♕g4		∞

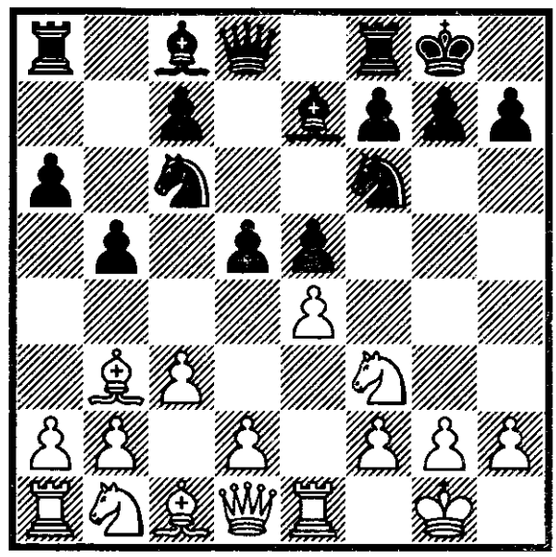

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5[1]

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	d3	de4	♗d1[4]	♘bd2	♘b3	♗e3	♘bd2	a3	♗c2	
	de4[2]	♕d1[3]	♗b7[5]	♘d7[6]	a5	a4	♖fb8	♗c8	♘c5[7]	=
2	d4	e5[9]	♘d4	f3[12]	fe4[13]	cd4[14]	♕d2			
	ed4[8]	♘e4[10]	♘e5[11]	c5	cd4	♗g4	♘c4[15]			∓
3	. . .	. . .	cd4	♘c3[17]	gf3	bc3	f4			
	. . .	. . .	♗g4[16]	♗f3[18]	♘c3[19]	♕d7[20]	f5[21]			∞
4	ed5	♘g5	f3	♘f3[24]	♗c2	d4	♕d3			
	e4[22]	♗g4[23]	ef3	♘a5[25]	♖e8	♕d5	♗d6[26]			∓
5	. . .	. . .	♕c2	♘e4	♕e4[29]	f4[30]	d4[32]	♖f1		
	. . .	. . .	♘e5[27]	♘e4[28]	♗d6	♘g6[31]	♕d7	♖ae8[33]		∓
6	. . .	dc6	♕f3	♕g3[34]	f4[35]	♖e8[36]	d4	h3[37]	♘d2	
	. . .	ef3	♗g4	♖e8	♗d6	♕e8	♕c6	♗f5	♖e8[38]	∓∓
7	. . .	. . .	. . .	. . .	d4	f4[39]	♖e8	♕f2[41]	h3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d6	♘h5[40]	♕e8	♕c6	♗e6[42]	=
8	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8	♕e3[43]	f3[45]	♕f2	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e8	♕c6[44]	♖e8	♖e7[46]	∞
9	. . .	. . .	. . .	. . .	f3	fg4	♖e3[48]	♘a3[50]	♕f3[51]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d3[47]	♗c5	♖ad8[49]	♘e4	♘d2[52]	=
10	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4[53]	f3[55]	d4[57]	♔h2	♔g3	
	. . .	. . .	. . .	♗d6	♖e8[54]	♗f5[56]	♗h2	♘g4	♕h4[58]	∓∓

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 e4 10. dc6 ef3

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
11	. . .	. . .	d4	gf3[60]	♗f4	♗e5[62]	♘d2	♖e3	♕f1	
	. . .	. . .	♗g4[59]	♗h5[61]	♗d6	♕c8	♕h3	♖ad8	♕h4[63]	±
12	. . .	. . .	. . .	♗g5[64]	♔h2	♔g1	♕f3	♘a3[67]	♘c2	
	. . .	. . .	♗d6	♗h2[65]	♘g4	♕g5	h5[66]	♗f5	♖ae8[68]	±
13	. . .	. . .	. . .	♕f3[69]	♗f4[71]	♗g3	♘d2	♗c2	♕d3[73]	
	. . .	. . .	fg2	♗e6[70]	♘d5[72]	a5	a4	♕e8	g6[74]	∞
14	. . .	. . .	. . .	♗g5	♕d3	♕h3[77]	♘d2	♘f3	a3	
	. . .	. . .	. . .	♗g4[75]	♗h5[76]	♗g6	♖e8	a5[78]	♕d6[79]	+–
15	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2	♖e7[81]	h3[82]	♕e3[83]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8	♘h5[80]	♖e7	♗e6		±

1 Marshall

2 9... ♗g4 10. h3

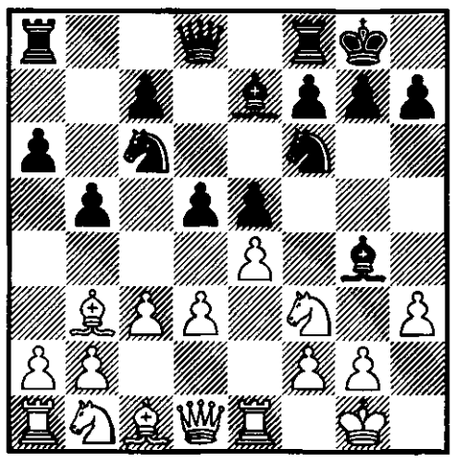

a) 10... ♗f3 11. ♕f3 d4 12. ♗d5 ♘d5 13. ed5 ♘a5 14. cd4 [14. ♖e5 ♗f6 15. ♖e1 ♖e8 16. ♖e8 ♕e8∞] ed4 15. ♗f4 ♗d6 16. ♖c1 ♖c8 17. ♘d2 ♗f4 18. ♕f4 ♕d5 19. ♖c7 ♖c7 20. ♕c7 ♘c6= Marjanović – P. Nikolić, Vrbas 1982;

b) 10... ♗h5

b1) 11. g4? ♗g6 12. ed5 ♘d5 13. ♘e5 ♘e5 14. ♖e5 ♘f6 15. ♗g5 [15. d4 ♗d6 16. ♖e1 ♕d7 △ h5∓ Krogius, Macukevič] h6 16. ♗h4 ♗d6 17. ♖e3 ♗f4!∓ Gutman;

b2) 11. ♘bd2 d4 [11... ♖e8!? 12. g4? ♗g6 13. ed5 ♘d5 14. ♘e5 ♘e5 15. ♖e5 ♘f4∓ Wade, Harding; 12. ♘f1=] 12. g4 [12. ♘f1 ♕d7 13. ♘g3 ♗g6 14. ♘h4 (Jassa – Nassiff, Syrakus 1975) dc3 15. bc3 ♖ad8∞] dc3 13. bc3 ♗g6 14. ♘f1 ♕d7 15. ♘e3 ♖ad8∞ Krogius, Macukevič

3 10... ♗b7!?= Tarasova – Lunin, Rostov 1956

4 11. ♖d1 ♖d8 [11... ♘e4 12. ♖e1=] 12. ♗c2 h6 13. ♘bd2 ♗e6 14. ♘f1 ♘d7 15. ♗e3 ♗c5 16. b4 ♗e3 17. ♘e3 ♘b6= Boleslavskij – Lilienthal, SSSR (ch) 1947

5 11... ♘d7 12. ♗e3 ♘a5 13. ♘bd2 c5 14. ♗c2 ♖b8 15. ♖ed1 f6 16. ♘f1 ♘b6= Foguelman – Schweber, Villa Crespo 1959

6 12... ♖fd8 13. ♗b3 [13. ♗c2 ♘d7 14. ♘f1 ♘c5= Petrosian – Ivkov, Teplice 1979] ♗c5 14. ♘f1 ♗b6 15. ♗g5 ♖d6 16. ♗f6 ♖f6 17. ♗d5 ♖e8 18. a4 ♗c8 19. ab5 ab5 20. ♖a8 ♘e7 21. ♘e3± Hulak – Ivkov, Budva 1981

7 18. ♖ad1 f6 19. ♘f1 ♗e6 20. ♘h4 ♘a5 21. ♘f5 ♗f8 22. ♘5g3 c6= Damljanović – Franzen, Trnava 1982

8

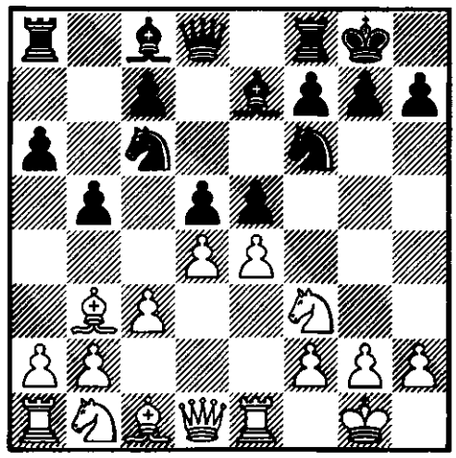

9... ♗g4 10. ed5 e4 [10... ♘d5 11.h3 ♗h5 12. g4± Nunn] 11. dc6 ef3 12. gf3± – 9. ed5;

9... de4 10. ♘e5 ♗b7 11. ♘d2 [11. ♗g5 ♘e5 12. de5 ♘d7 13. e6 ♗g5 14. ed7 c5∞; 11. ♘c6 ♗c6 12. ♗g5 (Šiška – Demidenko, corr. 1965) ♖e8!?∞ Krogius, Macukevič] ♗d6 [11... ♘e5 12. de5 ♘d7 13. ♘e4 ♘e5 14. ♕h5 ♘d3 15. ♘g5 ♗g5 16. ♗g5 ♕d7 17. ♖e7 ♕f5 18. ♕h4± Neukirch – Likevič, DDR 1965] 12. f4 ef3 13. ♘df3 ♘e5 14. de5 ♗c5 15. ♘d4± Gutman;

9... ♘e4 10. ♘e5 [10. de5 ♗e6 – C 83] ♘e5 11. de5 ♗b7 12. ♗e3 c5 13. ♘d2 ♘d2 14. ♕d2 ♕b6= Ciocâltea – Velimirović, Smederevska Palanka 1979

9 10. ed5 ♘d5 – 9. ed5

10 10... ♘e8 – C 84

11 11... ♘d4 12. cd4 f5 13. ef6 ♘f6 14. ♗f4± Parma – Zinn, Polanica Zdrój 1964

12 **12. ♘c6?** ♘c6 13. ♗d5 [13. ♕d5 ♘c5 14. ♕c6 ♗b7–+] ♘f2! 14. ♕f3 ♗g4–+;

12. ♘b5?! ♗b7 13. ♘d4 c5 14. ♘f5 ♗f6∓ Tal

13 13. ♗f4?! ♗f6! [13... cd4 14. ♗e5 ♘f6=] 14. fe4 [14. ♗e5 ♗e5 15. ♘c6 ♗h2!? 16. ♔h2 ♕h4 17. ♔g1 ♕f2 18. ♔h2 ♕g3 19. ♔g1 ♘g5!–+→ *Kruppa – Vladimirov, Frunze 1988* – 45/394 ⟨**1**⟩] cd4 15. ♗e5 ♗e5 16. cd4 ♕b6∓ Vladimirov

14

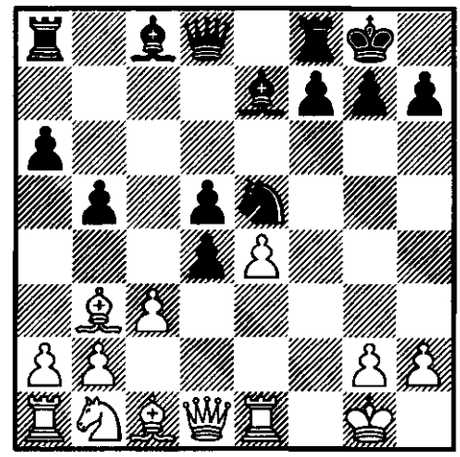

14. ♗d5 dc3 15. ♗a8 ♗c5 16. ♔h1 (*Neukirch – Zinn, DDR 1966* – 1/205 ⟨**2**⟩) ♘d3 17. ♕e2 ♗g4 18. ♕f1 ♕h4 19. ♘c3 ♘f2 20. ♔g1 ♗e2!–+ Zinn;

14. ed5 ♗d6 15. ♗f4 ♖e8 16. cd4 ♘d3! 17. ♖e8 ♕e8 18. ♕d3 ♕e1 19. ♕f1 ♕f1 20. ♔f1 ♗f4 21. ♘c3 ♗h2∓ Hegde – Lukács, Kolhapur 1987;

14. ♕d4 ♕c7! △ ♗c5∓ Vladimirov

15 Tal

16 11... ♘a5 12. ♗c2 f5 13. ef6 ♗f6!∞ Szily – Szabó, Budapest 1962

17 12. ♗e3 ♘a5 13. ♗c2 f5 14. ♗d3 ♘c4 15. ♗c1 c5! 16. ♗e2 cd4 17. ♘d4 ♗c5∓↑ G. Kuz'min – Nunn, Budapest 1978

18 12... ♘c3 13. bc3 ♖e8?! 14. ♗f4 ♗a3 15. ♕d3 ♘e7 16. ♘g5 ♗f5 17. ♕f3 c6 18. e6!± Smith – Davilla, Luzern 1982; 14... ♗f8!?; 13... f6!?∞ Krogius, Macukevič

19 13... ♘f2?! 14. ♔f2 ♗h4 15. ♔e3! ♗e1 16. ♕e1 ♘e7 17. ♗c2 c5 18. ♘e2 ♘c6 19. ♕g3 ♕e7 20. ♔f2 cd4 21. ♗h6±↑ Ghindă – Lukács, Budapest 1978

20 14... b4 15. ♗d2 bc3 16. ♗c3 ♗g5 17. f4! ♗f4 18. ♕f3 ♕g5 19. ♔h1 ♕h4 20. h3 ♖ad8 21. ♖g1±→ Diesen – Wilder, Manhattan 1978

21 **15... ♘a5?!** 16. ♗c2 f5 17. ef6 ♖f6 18. f5 ♖ff8 19. ♗f4 ♗f6 20. ♖e6 ♘c4 21. ♕g4±↑ Dobrota – Teischler, corr. 1987;

15... f5!? △. ♘d8-e6∞ Krogius, Macukevič

22 H. Steiner

23

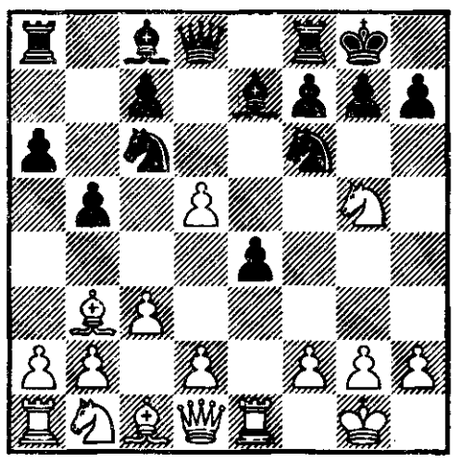

10... ♗d6

a) 11. ♘e4 ♘e4 12. ♖e4 ♗f5 13. ♖e3 ♘e5 14. h3 ♕h4 15. d4 [15. ♗c2? ♘g4! 16. ♖e2 ♗c2 17. ♕c2 ♖ae8 18. d4 ♕f2 0 : 1 Yanofsky – Tornerup, København 1947] ♘g4 16. hg4 ♕h2 17. ♔f1 ♕h1 18. ♔e2 ♗g4 19. f3 ♕g2 20. ♔d3 ♗f5 21. ♖e4± Konstantinov;

b) 11. dc6 ♗h2 12. ♔h2 ♘g4 13. ♔g1 ♕g5 14. ♖e3 ♕h4 15. ♖g3 ♕h2 16. ♔f1 ♕h1 17. ♔e2 ♕h5 18. ♖h3 ♕f5 19. ♕g1± Krogius, Macukevič;

10... ♘a5 11. ♘e4! [11. ♗c2 ♗g4! 12. f3 ef3 13. gf3 ♗h5∓] ♘e4 [11... ♗b7 12. ♘f6 ♗f6 13. ♗c2 ♗d5 14. d4 ♘c4 15. ♘d2±] 12. ♖e4 ♗b7 [12... ♘b3 13. ab3 ♗b7 14. c4 c6 (Zvorikina – Gaprindašvili, SSSR 1958) 15. ♘c3 b4 16. dc6 ♗c6 17. ♘d5± Gutman] 13. d4 ♘b3 14. ab3 ♕d5 15. ♘d2 f5 [15... ♕g5 16. ♘f1±] 16. c4± Krogius, Macukevič;

10... ♘e5

a) 11. d4 ♘d3 12. ♖e2 ♗g4! [12... ♘c1 13. ♕c1 h6 14. ♘e4 ♘e4 15. ♖e4 ♗f5 16. ♖e5± Prutovič – Borisenko, Krasnodar 1950] 13. f3 ♘c1 14. ♕c1 ef3 15. gf3 ♗h5∓↑ Krogius, Macukevič;

b) 11. ♘e4 ♘d3 12. ♘f6 ♗f6 13. ♖e3 ♗f5 14. ♕f3 ♘c1 15. ♕f5 ♘b3 16. ab3 g6 17. ♕f3 ♗g5 18. ♖e5± Unzicker – Capello, Neuhausen 1961

24 12. gf3 ♘d5

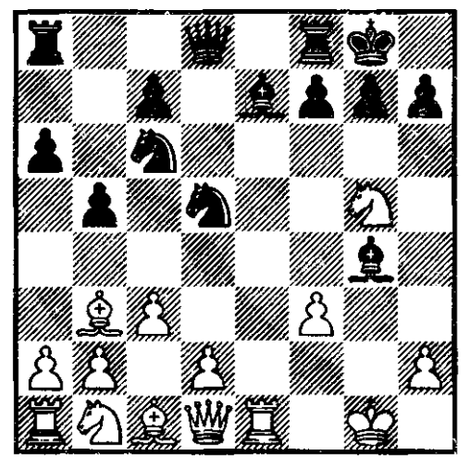

a) 13. ♘h7? ♗d6! 14. ♗d5 [14. ♘f8 ♕h4! 15. fg4 ♗h2–+; 14. fg4 ♗h2 15. ♔h2 ♕h4 16. ♔g1 ♕g3 17. ♔f1 ♘f4 18. ♖e2 ♕f3–+ Keres] ♗h2 15. ♔h2 [15. ♔g2 ♕d5 16. ♘f8 ♘e5 17. ♖f1 ♘d3 18. ♔h2 ♕h5 19. ♔g1 ♗h3! 20. ♕e2 ♖e8!–+] ♕h4 16. ♔g2 ♕h3 17. ♔g1 [17. ♔f2 ♕h2 18. ♔e3 ♖fe8 19. ♔d3 ♕h7 20. ♗e4 ♖e4! 21. ♖e4 ♗f3–+ Pospiřil] ♕g3 18. ♔h1 (Pulevič – Žuravl'ev, Kalinin 1954) ♔h7! 19. fg4 ♖h8 20. ♗g2 [20. ♗f7 g6 △ ♔g7–+] ♔g8 21. ♔g1 ♖h2 22. ♕f3 [22. ♖e2 ♘e5 23. ♕f1 ♘g4 △ ♖h1–+] ♖g2 23. ♕g2 ♕e1 24. ♕f1 ♖e8! 25. ♕e1 ♖e1 26. ♔f2 ♖c1–+⊥ Gutman, Vitomskij;

b) 13. ♘f7 ♖f7 14. fg4 ♕d7 △ ♖af8∓ Wade, Harding

25 12... ♘d5 13. d4 ♗h4 [13... ♔h8 14. ♕d3 f5 15. h3 ♗h5 16. ♘bd2 ♘f4 17. ♕f1 ♗d6 18. ♗c2 ♕f6 19. ♘b3 g5∞→ Pašev – Popov, Pernik 1964] 14. ♖f1 ♕d7 15. ♗d5 ♕d5 16. ♗f4= Tal

26 Morley – Harding, Teesside 1972

27 11... ♘a5!? 12. ♘e4 ♘b3 13. ab3 [13. ♕b3 ♘d5 14. d4 ♖e8∞↑] ♘d5 14. d4 f5 15. ♘c5 [15. ♘ed2!? ♗d6 16. ♘f1∞] ♗d6 (Merdinian – V. Dimitrov, Sofija 1975) 16. ♘d2!? △ ♘f1∞ Krogius, Macukevič

28 12... ♘d5 13. d4 ♘g6 14. ♘g3 ♕d7 [14... c5 15. dc5 ♗c5 (Anscin – Aranyi, Magyarország 1942) 16. ♗d5! ♕d5 17. ♗e3± Wade, Harding] 15. ♘d2 ♘df4 16. f3 [16. ♘de4? ♗f3!∓→ Klass – Bade, BRD (ch) 1975] ♘g2 17. ♖e7! ♕e7 18. fg4± Tröger

29 13. ♖e4 ♗f5 14. d3 [14. d4 ♘c4!∓ Gutman] ♗e4 15. de4 ♗c5∓ Krogius, Macukevič

30 14. d4 f5

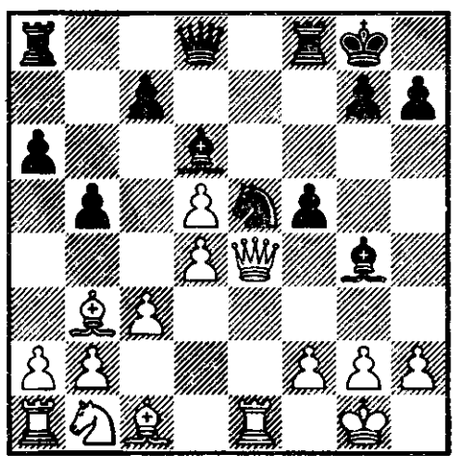

a) 15. ♕e3 f4 16. ♕e4 [16. ♕d2 ♘f3!–+ Gudzy – N. Žuravl'ev, Liepaya 1951] ♗f5 17. ♕e2 f3 18. ♕f1 ♘g4 19. g3 ♘h2! 0 : 1 Strukov – Baličev, corr. 1988/89;

b) 15. ♕c2 ♘f3! 16. gf3 ♕h4

b1) 17. fg4 ♕h2 18. ♔f1 fg4! 19. ♗e3 [19. ♖e3 g3–+] g3 20. ♔e2 gf2 21. ♖f1 ♖ae8 22. ♘d2 ♕h5 23. ♔d3 ♖e3–+ Wade, Harding;

b2) 17. ♖e5 ♗h3! [Ždanov; 17... ♗f3? 18. ♘d2 ♕g4 19. ♔f1 ♕g2 20. ♔e1± Kortchnoi – Žuravl'ev, SSSR 1951] 18. ♕e2 ♗e5 19. de5 f4 20. d6 ♔h8 21. ♗e6 ♗e6 22. ♘d2 ♖f5 23. ♕e4 ♖g5 24. ♔f1 ♗h3 25. ♔e2 ♖e8! 0 : 1 Weibull – End, Sverige 1961

31

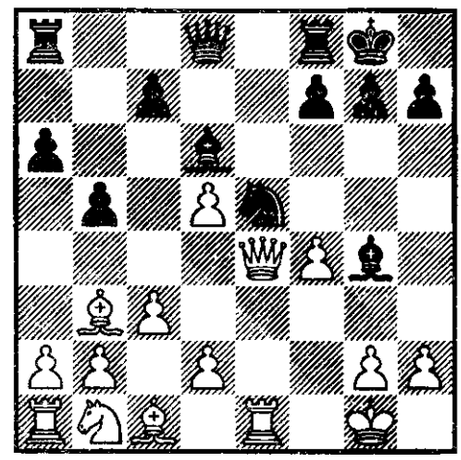

14... f5 15. ♕e3 [15. ♕d4? ♕h4 16. ♖f1 ♖ae8 17. ♗d1 ♘d7 18. ♕f2 (Flösser – Gaymann, BRD 1970) ♕h5 19. ♗g4 fg4! 20. d4 ♘f6∓ Gaymann] ♘g6 16. g3 ♖e8 17. ♕f2 [17. ♕e8? ♕e8 18. ♖e8 ♖e8 19. ♘a3 ♖e1 20. ♔f2 ♖e2 21. ♔g1 ♗h3! 22. ♘c2 ♖g2 23. ♔h1 ♘f4!–+ Soans – Škurovič-Hasin, corr. 1973] ♖e1 18. ♕e1 ♕e8 19. ♕f2 ♕e7 20. d4 ♖e8∞ Škurovič-Hasin;

14... ♘d7 15. d4 ♕h4 16. g3 ♕h5 △ ♘f6∓ Krogius

32 15. f5 ♕h4 16. h3 ♕g3 17. hg4 ♘f4–+ Gutman, Vitomskij

33 Gutman, Vitomskij

34 12. **♕e3?** ♖e8 13. ♕d4 [13. d4 ♗d6 14. ♕d2 ♗f4!–+ Tislenko – Pakulis, Liepaja 1981] ♗c5 14. ♕d8 ♖ad8 15. ♖e8 ♖e8 16. h3 ♖e1 17. ♔h2 ♗d6–+ López – Frías, España 1941;

12. ♕f4!? ♖e8 13. ♖e3 ♗d6 14. ♕d4! ♗f5 15. h3 ♘e4 16. d3 ♘c5 17. ♘d2 [17. ♗c2?? ♘e6–+] ♘d3 18. ♘f1

♘e5 [18... ♘c1? 19. ♖c1 ♕g5 20. ♖ce1 ♖ed8 21. ♕d5! △ ♘g3±] 19. ♖g3 (Airapetian – Rosican, Erevan 1981) ♘g6!∞ Nunn

35 13. ♖e3? ♗d6 14. ♕h4 ♗f4 15. ♖e8 ♕e8 16. f3 ♕e2! 17. c4 b4–+ Levčenkov – Sakovič, SSSR 1972 – 13/304

36

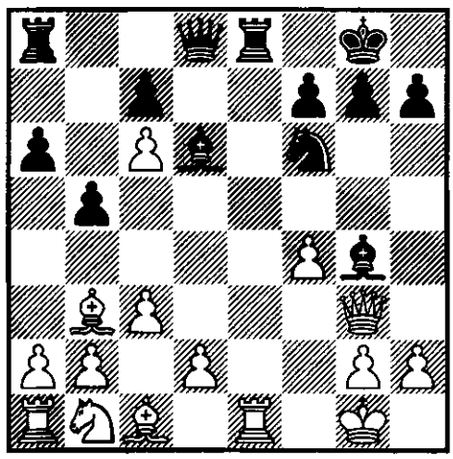

14. d4 – 13. d4;

14. ♖e5

a) 14... ♗e6 15. d4 ♗b3 16. ab3 ♗e5 17. fe5 ♘e4 18. ♕f3 ♕h4

a1) 19. ♘d2 ♕e1 20. ♘f1 ♘d2!;

a2) 19. ♘a3 ♕e1 [19... b4 20. ♘c2] 20. ♕f1 ♕f1 21. ♔f1 b4!?∞;

a3) 19. g3 ♘g5 20. ♕f5 ♕e4 21. ♕g5 ♕e1 22. ♔g2 ♕e2 1/2 : 1/2 Boleslavskij – Pirc, Saltsjöbaden (izt) 1948; 18. ♕e3!? △ 18... ♕h4 19. ♘d2 ♘d2 20. ♗d2⩲ Anand;

b) 14... ♗e5 15. fe5 ♘h5! [15... ♕e7 16. d4 ♗h5 17. ♘d2!± Goransson]

b1) 16. ♕g4?! ♖e5 17. ♘a3 [17. ♕f3 ♕e7 18. ♘a3 ♖e1 19. ♔f2 ♖e8!–+ Goransson; 17. d4 ♖e1 18. ♔f2 ♖c1 19. ♕h5 ♕f6 20. ♕f3 ♕h4 21. ♕g3 ♕e4–+ Krogius, Macukevič] ♖e1 18. ♔f2 ♘f6! 19. ♕f4 [19. ♕d4 ♕e7 20. ♕d3 ♘g4 21. ♔g3 ♕e5 22. ♔g4 ♖e4–+ Pospiřil] ♕e7 20. ♕f3 ♖h1–+ van den Berg – Szabó, Tel-Aviv 1958;

b2) 16. ♕e3 ♗e6 17. ♗d1 ♕h4 18. d4 ♗d5∓ Krogius, Macukevič; 17... g6∓ Wade, Harding

37 16. ♘d2? ♖e8 17. h3 ♖e2! 18. ♘f1 [18. hg4 ♗f4–+ Krogius, Macukevič] ♗f5 19. ♘e3 ♘h5 20. ♕g5 ♘f4! 21. ♕d8 ♗f8 22. ♗d5 ♕g6 23. ♕h4 ♘d5 0 : 1 Preibsch – Pötzsch, corr. 1959

38 18. ♕f2 ♗d3⩲ Nunn

39 14. ♖e5? ♗e5 15. de5 ♗d1!–+ Al'tšuler – Jurkov, SSSR 1968

40 14... ♖e1 15. ♕e1 ♕f8 [15... ♘h5?! 16. g3!±; 15... ♕e8 16. ♕e8? ♖e8 17. ♗d2 ♘e4 18. g3 h5 19. a4 h4 20. ab5 ab5 21. c4 ♘d2 22. ♘d2 ♖e2 23. c5 ♗e7–+ Weaver, Adams; 16. ♕f2= Popov] 16. ♕f2 ♖e8 17. ♘d2 (Simagin) ♗f4 18. ♕f4 ♖e1 19. ♔f2 ♕e7 20. ♘f1 ♗h5 21. ♘e3 ♖h1! 22. g4 ♘g4 23. ♘g4 ♕e1–+ Popov; 21. h3!?; 18. ♘f1∞ Anand

41 16. ♕h4 ♗f4 17. ♗f4 ♘f4 18. ♘d2 ♕e3 19. ♔h1 ♘d3 20. h3 (Nizkevič – Pullianin, corr. 1966) ♗e6!= Wade, Harding

42

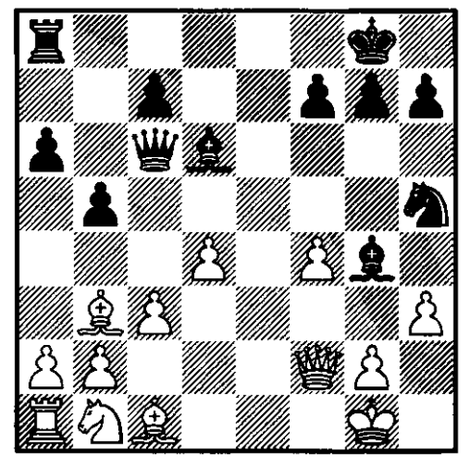

17... ♗c8? 18. ♗d1 ♘f6 (Foltys – Pirc, ČSSR – Jugoslavija 1948) 19. ♗f3 ♘e4 20. ♘d2+– Tal;

17... ♗e6

a) 18. ♗e3 ♖e8 19. ♘d2 ♗b3!? [19... ♗d5 20. ♗d5 ♕d5 21. g4 ♘f6∓ Gutman, Vitomskij] 20. ab3 g5 21. ♘f1 [21. ♘f3 gf4 22. ♗d2 ♘g3 23. ♖e1 f6!∓] ♗f4!? 22. ♖e1 ♗e3 23. ♖e3 ♖e3 24. ♘e3 ♘f4∞ Bogatyrev – Larsson, corr. 1962;

b) 18. g4!? ♘f6 19. ♗e6 fe6 20. ♕g2 ♘d5 21. ♘d2 ♗f4 22. ♘e4 e5 (Hakanen – Ėstrin, corr. 1958/61) 23. ♗f4 ef4 24. ♕f3= Ėstrin

43 15. f4 – 13. f4

44 15... ♗f4 16. ♕e8 ♖e8 17. ♗e3 ♗f5 [17... ♗e3? 18. fe3 ♖e3 19. ♘d2 ♖e2 20. ♖d1± Tal] 18. h3 [18. ♘d2 ♖e3 19. fe3 ♗e3 20. ♔f1 ♗d2∞ Schu – Ekola, corr. 1966] ♗e3 19. fe3 ♖e3 20. ♔f2 [20. ♘d2 ♖e2 21. ♖d1 ♘e4⩱] ♖d3 21. ♗c2 ♘e4 22. ♔g1 ♖e3⩱ Anand

45 16. ♕d3!? ♖e8 17. ♗e3 ♗f3 18. gf3 [18. ♕f1? ♗h2 19. ♔h2 ♕d6 △ ♘g4–+] ♕f3 19. ♘d2 ♕h3 20. ♘f1 ♘g4 21. ♕f5 ♔h8 [△ g6⩱ Tal, Gutman; 21... ♗h2 22. ♘h2 ♕h2 23. ♔f1 ♕h1 24. ♔e2 ♖e3 25. ♔d2!+– Anand] 22. f4!? [22. ♗f4 ♘f2! 23. ♕f7 ♕g4–+] g6 23. ♕f7 ♖f8 24. ♕e6+– Anand; 17... ♗h5⩱ Tal, Gutman

46

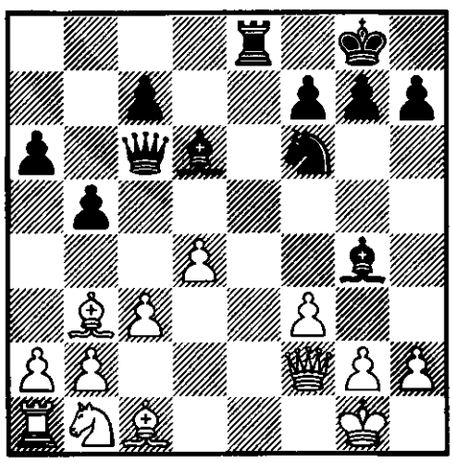

17... ♗f5 18. ♗g5 [18. ♘d2 ♗d3! 19. ♘f1 ♖e2 20. ♕h4 ♕e8∞ Stieg – Pötzsch, corr. 1955/56] ♗d3 19. ♘d2 ♖e2 20. ♕h4 ♕e8 21. ♘f1 c5 22. ♗f6 gf6 23. ♕f6 ♗e7 24. ♕f4 c4 25. ♘g3 ♖e6 26. ♕d2± Kopel – Armaş, corr. 1982; 25... ♖b2!∞; 20... h6!? Anand;

17... ♖e7 18. ♗g5 [18. fg4? ♘g4 19. ♕f1 ♗h2 20. ♔h1 ♗g3 21. ♗d2 ♕g6–+ Gutman, Vitomskij; 18. ♗d2? ♕e8 19. ♗d1 ♗f5 20. ♘a3 ♗f4 21. ♖c1 ♖e1–+ Radčenko] ♕e8

a) 19. ♘a3? ♖e2 20. ♕h4 [20. ♕f1 ♗h3–+] h6 21. ♗f6 ♕e3 △ ♗f3–+ Tal, Gutman;

b) 19. ♘d2 ♖e2!

b1) 20. ♕h4? h6 21. ♗f6 [21. fg4 hg5 22. ♕g5 ♘h7!–+; 21. ♗h6 gh6 22. ♕f6 ♕e3 23. ♔h1 ♗h5–+ Krogius, Macukevič] ♕e3 22. ♔h1 ♗h3!–+ Kuszko – Baran, Katowice 1972;

b2) 20. ♕f1 ♗h3 21. gh3 h6 [21... ♘h5? 22. ♘e4! ♕e4 23. ♗f7!+– Radčenko] 22. ♗h4 [22. ♗f7 ♔f7 23. ♘e4 ♗h2 24. ♔h1 ♖b2∞ Tal, Gutman] ♕e3 23. ♗f2 ♕d2 [23... ♗h2 24. ♔g2 ♕d2 25. ♖e1 ♖e1 26. ♕e1 ♕e1 27. ♗e1±] 24. ♖e1 ♖e1 25. ♕e1 ♕b2∞ Krogius, Macukevič

47 13... ♗c5? 14. d4 ♗d4 15. cd4 ♕d4 16. ♔h1 ♖e1 17. ♕e1 ♖e8 18. ♕d2 ♕d3 19. ♔g1+–;

13... ♗d6 14. ♕f2 ♖e1 15. ♕e1 ♕e8! 16. ♕f2! ♗f5 17. d4 ♕c6 18. ♗e3 ♘d5 19. ♘d2!± Keres

48 15. ♔h1 ♖e1 16. ♕e1 ♖e8 17. ♕d1 ♘g4–+ Krogius, Macukevič

49

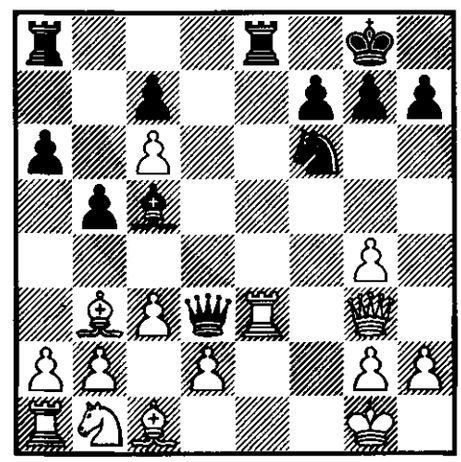

15... ♘e4? 16. ♕e1 ♖ad8 17. ♔h1!+– Judovič;

15... ♖e7 16. ♘a3 ♖ae8 17. ♘c2 ♘d5 18. ♘d4 ♗d4 19. cd4 ♘e3 20. de3 a5 21. ♕f2!+– Manuil – Teichmann, corr. 1976;

15... ♖e3?! 16. de3 ♖e8 (Ed. Lasker – Marshall, Chicago 1926) 17. ♘a3! ♗a3 18. ba3 ♕c3 19. ♖b1 ♘e4 20. ♗b2 ♘g3 21. ♗c3 ♘e2 22. ♔f2 ♘c3 23. ♖c1± Krogius, Macukevič;

15... ♘d5?! 16. ♘a3! [16. ♕f3? ♘e3 17. de3 ♖e6!∓ Polugaevskij – Ivašin, Kujbyšev 1975] ♘e3 17. de3 ♗a3 18. ba3 ♖e4 19. ♕f2 ♖ae8 20. ♗c2 ♕c3 21. ♖b1 ♖g4 22. ♗b2 ♕c6± Krogius, Macukevič

50 16. ♕f3 ♖e5 17. h3 [17. ♔h1 ♘g4–+ Krogius, Macukevič] ♘e4 18. ♕f4 ♘d2 19. ♗d2 ♖e3 20. ♔h1 ♖h3–+ Sequeira – Iten, Innsbruck 1977

51 17. ♕e1 ♘d2 18. ♗d2 ♕d2–+ Krogius, Macukevič

52 18. ♗d2 ♕d2 19. ♗f7 ♔h8 20. ♗e8 ♖e8 (Raltka – Marman, Bratislava 1976) 21. ♔f1 [21. ♖f1 h6∓] ♖e3 [21... ♖f8?! 22. ♕f8 ♗f8 23. ♖e2 ♕d5 24. ♘c2±] 22. ♕d1 ♖d3! 23. ♕d2 ♖d2= Krogius, Macukevič

53 13. f4 g5? 14. d4 ♔h8 15. ♖e5 gf4

a) 16. ♗f4 ♖g8! [16... ♘h5? 17. ♖h5 ♗h5 18. ♘d2 ♖e8 19. ♖f1 ♖e2 20. ♗d1!± *Fischer – Seidman, USA (ch) 1960/61* ⟨**3**⟩] 17. ♗f7? ♖g7 18. ♗b3 ♘h5 19. ♕f2 ♕f6∓ Pötzsch; 17. ♘d2∞ Wade, Harding;

b) 16. ♕h4 ♗e5 17. de5 ♖g8 18. ♕f6 ♕f6 19. ef6 ♗h3 20. g3 ♖ae8 21. ♔f2 fg3 22. hg3 ♗g4 23. ♗f4 ♖g6 24. ♘d2 ♖e2 25. ♔f1 ♖f6 26. ♗d1+– Mitchell – Barda, corr. 1950/53; 13... ♖e8 – 13. f4

54 13... ♗f4?!

a) 14. f3? ♕d3!? 15. fg4 ♖ae8 16. ♖f1 [16. ♘a3 ♘g4 17. ♗c2 ♗h2 18. ♔h1 ♗g3–+] ♗d6 17. ♖f3 ♗c5 18. ♖e3 ♖e3 19. de3 ♗e3 20. ♗e3 ♕e3 21. ♕f2 ♕c1 22. ♕f1 ♕b2 23. ♘a3 ♕a3∓ Prilepskij – Dolodonov, corr. 1964;

b) 14. d4 g5 [14... ♖e8 15. f3±] 15. ♕h6 ♖e8 16. ♖e8! ♕e8 17. ♗d2 ♕e7 18. h3± Krogius, Macukevič

55 14. ♖e8? ♕e8 15. f3 ♕e2! 16. ♗c2 [16. d4 ♗h3! 17. gh3 ♕h2 18. ♔f1 ♗g3–+] ♖e8 17. fg4 ♘g4 18. ♕h7 ♔f8 19. ♕h8 ♔e7 20. ♕h4 g5! 21. ♕g5 ♔f8–+ Morch – Hansen, Norge 1951; 16... ♗h3!–+ Anand

56

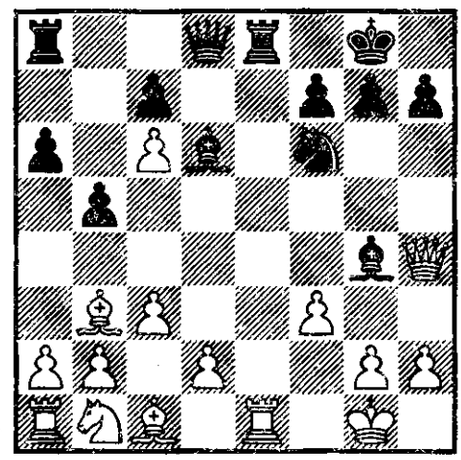

14... ♗c5? 15. d4 ♗d4 16. cd4 ♕d4 17. ♔h1 ♖e1 18. ♕e1 ♖e8 19. ♕f1 ♕d3 20. ♘d2+– Gutman, Vitomskij;

14... ♖e1?! 15. ♕e1 ♕e8 16. ♕e8 ♖e8 17. ♘a3 ♗f5 18. ♗c2± Stern – Koskinen, corr. 1966;

14... ♗h2!? 15. ♔h2 ♕d6! 16. ♔g1 ♖e1 17. ♕e1 ♖e8 18. ♕f2 ♗f3 19. gf3 ♕d3 20. ♗d1 [20. ♘a3 ♖e5 21. f4 ♖h5–+→ Krogius, Macukevič] ♘h5 21. ♘a3 ♖e6⩲→ Pétursson – Johansson, corr. 1963

57 15. ♖e8? ♕e8 16. d4 ♕e2! 17. ♘d2 ♗d3 18. g3 ♕e1 19. ♔g2 ♖e8 0 : 1 Hindle – Hall, Bognor Regis 1961

58 18. ♔h4 ♖e1 19. fg4 ♖c1 20. gf5

(diagram)

a) 20... ♖d8 21. a4 b4 22. d5 bc3! [22... ♖b8? 23. d6! cd6 24. ♗c4 ♖c8 25. ♗a6 ♖c6 26. ♗b5± *Fischer – S. Bernstein, USA (ch) 1959/60* ⟨**4**⟩] 23. bc3 a5 24. ♗c4! [24. c4? ♔f8 25. c5 ♔e7 26.

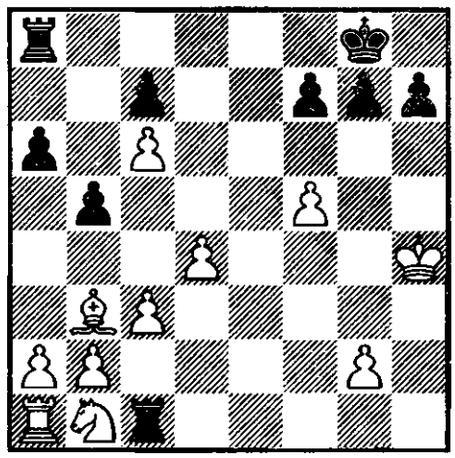

♘a3 ♖a1 27. ♘b5 ♖b1! 28. d6 cd6 29. c7 ♖b3!−+] ♖b8 25. ♗b5 ♔f8 26. f6! gf6= Kmoch;

b) 20... ♔f8 21. a4 [21. d5 ♔e7⩱; 21. ♔g3 ♖b8⩱] ba4 22. ♗a4 [22. ♗c4 ♖b8 23. ♗d3 ♖d1 24. ♗c2 ♖h1 25. ♔g3 ♖b2∓] ♖e8!⩱ Gutman, Vitomskij

59 11... ♖e8 12. ♗g5 [12. ♕f3 ♗g4 13. ♕d3 ♕d6∞ △ 14. d5 ♖ad8 15. c4? ♕c6! 16. dc6 ♖d3 17. ♗g5 ♗b4! Wade, Harding; 13. ♕g3 — 11. ♕f3; 12... ♗d6 — 11... ♗d6]

a) 12... ♗g4 13. ♗f6! [13. h3 ♗h5 14. g4?! ♘g4!?⩱→; 14. ♗f6!] ♗f6 14. ♖e8 ♕e8 15. ♘d2 ♕c6 (*A. Rodríguez — Arencibia, La Habana 1991* — 52/344 ⟨**5**⟩) 16. h3! ♗h5 17. g4 ♗g6 18. ♕f3+− A. Rodríguez;

b) 12... fg2 13. ♕f3± — 11... fg2

60

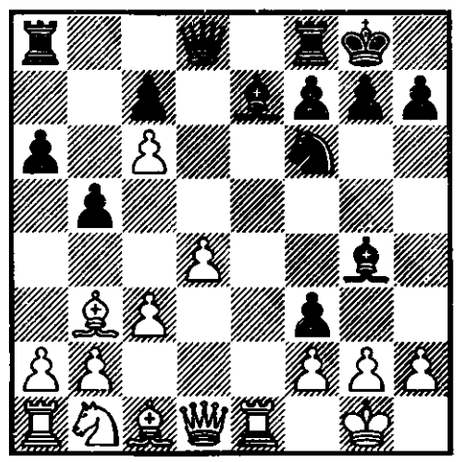

12. g3 ♗d6 13. ♗g5 [13. ♗e3 ♕c8 14. ♘d2 ♕f5 15. ♗c2 ♕h5 16. ♗d3 ♖ae8∓ Ščerbakov — Ėstrin, SSSR 1957] ♖e8 14. ♖e8! ♕e8 15. ♗f6 gf6 16. ♗d5± Sznapik — Plachetka, Lublin 1973; 12... ♖e8!? △ 13. ♗g5 h6⩱, △ 13. ♗f4 ♗d6⩱, △ 13. ♘d2 ♗d6⩱ Krogius, Macukevič;

12. h3!? ♗h5 13. g4 ♘g4 14. hg4 [14. ♕f3 ♘f6 15. ♕g2 ♖e8 16. ♗g5 ♗g6 17. ♘d2 ♘h5= Pachman — Nejkirch, Madrid 1960] ♗g4 15. ♗f4?! ♗d6! 16. ♗d6 ♕d6 17. ♕d3 ♕h6 18. ♘d2 ♕h3 19. ♕f1 ♕h5 20. ♘e4 ♖ad8!⩱ Gutman, Vitomskij; 15. ♕d2!± Zil'berštejn — Philippe, Luxembourg 1974

61 12... ♗h3 13. ♗f4 ♘h5 14. ♗g3 ♗d6 15. ♘d2 ♗f4 16. ♔h1 ♔h8 17. ♘e4± Neber — Haller, corr. 1966

62 14. ♗g3 ♘d5 15. ♗d5 ♗g3 16. hg3 ♕d5 17. ♖e5!± O'Kelly — Roháček, Trenčianske Teplice 1949

63 18. ♕g2± Kovalëv — Balaev, SSSR 1956

64 12. ♕f3 ♖e8 [12... ♗g4 13. ♕d3 ♖e8 14. ♗e3 ♘h5 15. ♘d2± Klovans — Ėstrin, SSSR 1958]

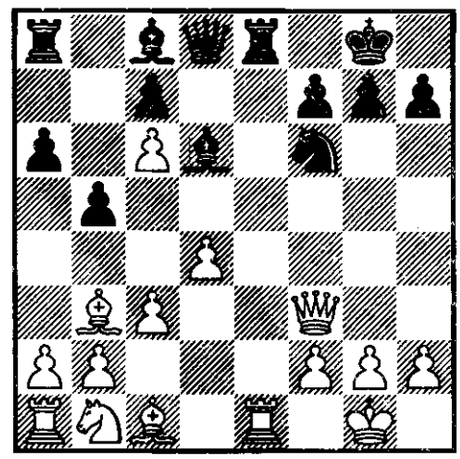

a) 13. ♖e8? ♕e8 14. ♕d1 ♕c6 15. h3 ♗b7 16. ♕f1 ♖e8 17. ♗e3 ♗f4∓;

b) 13. ♕d1? ♗g4 14. f3 ♘e4! 15. g3 ♕f6 16. ♖f1 [16. ♔g2 ♗h3! 17. ♔g1 ♘g3 18. hg3 ♗g3−+→ Byvšev — Žuravl'ev, SSSR 1973] ♘g3! 17. fg4 [17. hg3 ♗h3∓→] ♘e2 18. ♕e2 ♖e2 19. ♖f6 gf6∓ Tal;

c) 13. ♗d2! ♗g4 [13... ♖e1 14. ♗e1 ♕e7 15. ♘d2 ♗g4 16. ♕e3 ♕f8 17.

f3± Harding] 14. ♕d3 ♖e1 15. ♗e1 ♕e8 16. ♘d2 ♕c6 17. f3 ♗h5 18. ♗h4! ♗g6 19. ♕f1± Haller – Dahl, corr. 1970

65 12... h6 13. ♗f6 ♕f6 14. ♕f3 ♕g5 15. h3 [15. g3 ♗g4 16. ♕d5 ♗f5 17. h4 ♕g6 18. ♘d2 ♖ae8 19. ♕g2 ♗d3 20. ♗d5± Prusz – Pötzsch, corr. 1961] ♗f5 16. ♘a3 ♖ae8 17. ♖ad1 g6 18. ♘c2 a5 19. ♖e8 ♖e8 20. ♘e3 ♕e7 21. ♗d5± Bulla – Wrozlan, corr. 1965

66 **15... ♕h4?** 16. ♕f7+–;

15... ♘f6 16. ♕e3± Harding;

15... ♗f5 16. ♘d2 ♖ae8 [16... h5 17. ♘e4 ♗e4 18. ♖e4± Tal – Kirjatskij] 17. ♘f1 h5 18. ♕g3 h4 19. ♕c7 ♗e4 20. f3 ♖c8 21. ♗f7! ♔h8 22. ♕c8± Kofman – Kopaev, SSSR 1948; 18. ♘e3± Gutman, Vitomskij;

15... ♗e6 16. d5 ♗f5 17. ♘d2 ♖ae8 18. ♘f1± Pötzsch

67 **16. ♗f7?** ♖f7 17. ♖e8 ♔h7 18. ♕f7 ♕c1–+;

16. ♕g3 h4 17. ♕c7 ♖a7 18. ♕d6 [18. ♕a7? ♕f4–+] h3 19. ♕g3 ♖e7! 20. ♘a3 h2 21. ♔h1 ♖e1 22. ♖e1 ♕d2!–+ Ėstrin

68 18. ♘e3! ♗e4 19. ♕g3 ♗c6 20. ♕c7! ♘e3 [20... ♖e3 21. fe3 ♗g2 22. ♕f4! ♕g6 23. ♔g2 ♖e8 24. ♔h1 1 : 0 Ševcov – Morozov, corr. 1959] 21. ♕c6 ♖c8 22. ♕f3 ♘g4 23. a4!± Gutman, Vitomskij

69

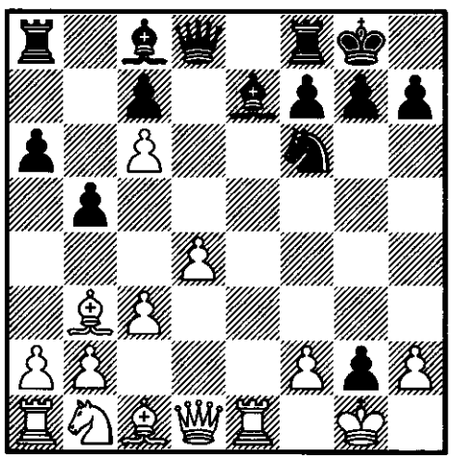

12. ♕e2 ♗d6 [12... ♖e8 13. ♗g5 ♗g4 14. f3 ♗h5 15. ♘d2 ♘d5 16. ♗d5 ♗g5 17. ♕e8 ♕e8 18. ♖e8 ♖e8 19. ♘e4±; 14... ♗h3!? Krogius] 13. ♗g5 h6 14. ♗h4 [14. ♗f6 ♕f6 △ 15. ♘d2? ♗h2–+] g5 15. ♗g3 ♖e8 16. ♗e5 ♗e5 17. de5 ♘g4∞⇆ Krogius, Macukevič;

12. ♗f4 ♗g4! 13. ♕d3 ♘h5 14. ♗e5 ♗d6 15. ♘d2 ♔h8 [15... ♘f4? 16. ♕g3! ♗e5 17. ♕g4!±] 16. ♗c2 f5 17. ♘f3 ♘f4 18. ♕e3 ♘h3 19. ♔g2 f4! [19... ♖f6? 20. ♔f1 ♖f7 21. ♗d6 ♕d6 22. ♘e5+– Gufel'd – Čikovani, SSSR 1961] 20. ♕d3 [20. ♕d2 ♗f3! 21. ♔f3 ♕h4∓→] ♖f5!∞ Gutman, Vitomskij

70

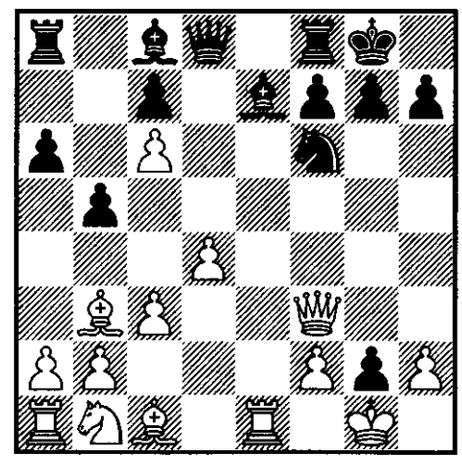

12... a5?! 13. ♗g5! a4 [13... ♗g4 14. ♕g3 a4 15. ♗f6 ♗f6 16. ♕g4 ab3 17. a3 ♖a6 18. ♕d7+– Wade, Harding] 14. ♗c2 ♗e6 15. ♘d2 ♗d5 16. ♕d3 g6 17. ♖e7! ♕e7 18. ♕b5+– Gutman, Vitomskij;

12... ♘g4 13. ♗f4 ♔h8 [13... ♗d6 14. h3 ♕h4 15. ♗d6 cd6 16. ♕f7!+–] 14. ♘d2! g5 15. ♗g3 f5 16. h3! f4 17. hg4 fg3 18. ♕g3 ♗d6 19. ♕g2 ♖f4 20. ♗e6!± Gutman, Vitomskij;

12... ♖e8 13. ♗g5 a5 [13... ♗g4 14. ♕g2± – 12... ♗g4; 13... ♗d6 14. ♘d2± Nunn] 14. a3 ♗g4 15. ♕g2 ♗f5 16. ♘d2± Vasjukov – Toluš, SSSR 1961;

12... ♗g4 13. ♕g2

a) 13... ♗d6 14. ♗g5 ♖e8 15. ♘d2±;

b) 13... ♕d6 14. ♗g5 ♗f5 15. ♘d2 a5 [15... h6? 16. ♗h6 ♘g4 17.

♗e3±] 16. a4 b4 17. ♖e5! ♗g6 18. ♘c4± Nunn;

c) 13... ♖e8 14. ♗g5 ♗f5 [14... ♘h5? 15. ♕g4 ♗g5 16. ♖e8 ♕e8 17. ♕h5+− J. Polgár − Murshed, Brno 1991] 15. ♘d2 ♕d6 16. ♖e2 ♗f8 17. ♖ae1 ♖e2 18. ♖e2 ♘h5 19. ♖e5± Angelov − Herling, corr. 1963

71 **13. ♗e6** fe6

a) 14. ♘d2 ♘d5 15. ♕g4 ♖f6!∓↑;

b) 14. ♖e6 ♘d5 15. ♕g2 [15. ♕e4 ♗d6∓↑] ♗h4 (Ady − Baker, Barnsdale 1989) 16. f3 ♖f6∓↑ Krogius, Macukevič;

c) 14. ♕h3 ♘d5! [14... ♗d6 15. ♗g5±] 15. ♕e6 ♔h8 16. ♖e2 ♗g5 17. ♗g5 ♕g5∓↑;

d) 14. ♗g5 ♘d5= Nunn;

13. ♗g5 ♗d5 14. ♗d5 ♘d5 15. ♗e7 ♘e7 16. ♘d2 ♕d6= Gutman, Vitomskij

72 13... ♗d5 14. ♗d5

a) 14... ♕d5 15. ♕d5 [15. ♘d2±] ♘d5 16. ♗c7!±;

b) 14... ♘d5 15. ♗g3± Gutman, Vitomskij

73 17. ♖e6 fe6 18. ♕e4 ♕g6∞ Anand

74 18. ♕b5 ♖b8⩱⇆ Anand

75

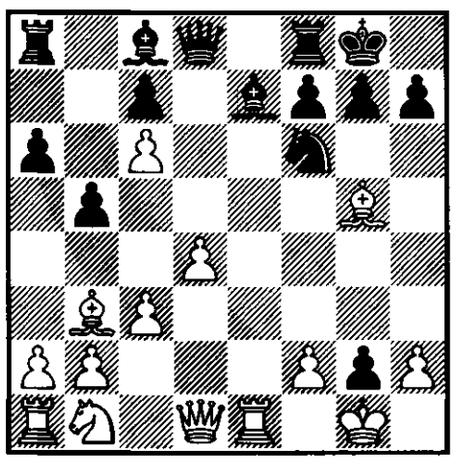

12... ♖e8 13. ♕f3± − 12. ♕f3;

12... ♘d5 13. ♗e7 ♘e7 14. ♕f3 ♕d6 15. d5 ♘g6 (Botterill) 16. ♘d2 ♘e5 17. ♕g3!± Krogius, Macukevič;

12... ♕d6 13. ♕f3 ♘g4 14. ♗f4 ♕f6 15. ♘d2 ♗d6 16. ♖e4 ♗f4 17. ♖f4 ♕h6 18. ♕g3 ♘f6 19. ♖e1 ♗g4 20. ♖f6 ♕d2 21. ♖e4 ♗e2 22. ♔g2 ♕d3 23. ♖g4!± Abrašin − Žuravl'ev, corr. 1960

76 13... ♘d5 14. ♗e7 ♘e7 15. ♕e4 ♗e6 16. ♗e6 fe6 17. ♕e6 ♖f7 18. ♘d2 ♘g6 19. ♖e4 ♔f8 20. ♕h3 ♕f6 21. ♕g2± Õim − Nash, corr. 1973/75

77 14. ♘d2

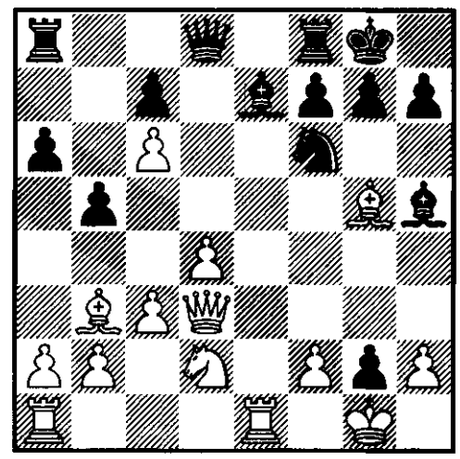

a) 14... ♗g6 15. ♕h3 − 14. ♕h3;

b) 14... ♖e8 15. ♕h3 [15. a4 ba4 16. ♖a4 ♘g4 17. ♗e7 ♖e7 18. ♖e7 ♕e7 19. ♘f3 ♗g6 20. ♖a6 ♖e8 21. ♕d2 ♕f6 22. ♗d5 ♕d6 23. ♖a5 h6 24. c4 ♗e4 1/2 : 1/2 Terpian − Ėstrin, corr. 1963] ♗g6 16. ♘f3+− − 14. ♕h3;

c) 14... ♕d6 15. ♕g3 ♖fe8 16. ♖e5!± Štejn − Džanoev, SSSR 1961

78 **16... h6** 17. ♘e5 ♔h7 18. ♗f7 ♗f7 19. ♘f7 ♕d5 20. ♕d3 g6 21. ♘e5+− Gutman, Vitomskij;

16... ♘e4 17. ♖e4! ♗e4 18. ♗f7 ♔h8 [18... ♔f7 19. ♘e5 △ ♕e6+−] 19. ♖e1! ♗g5 [19... ♗f3 20. ♗g6 h6 21. ♗h6+−; 19... ♖f8 20. ♗e7 ♕e7 21. ♗g6+− Krogius, Macukevič] 20. ♗e8 ♗f3 21. ♕f3+− Vasjukov − Karaklajić, Beograd 1961

79 18. ♘e5 ♘e4 19. ♗f4 ♕f6 20. ♘g6 ♕g6 21. ♕g2+− Aronin − Gruzman, SSSR 1965

80

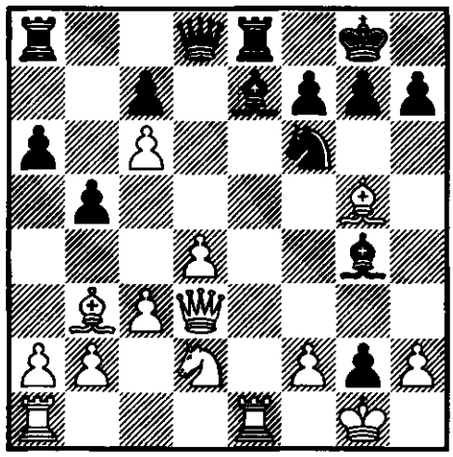

14... ♕c8 15. ♗c2 ♗h5 16. ♗f6 ♗g6 17. ♗e7! ♗d3 18. ♗d3± Šakarov − Bakarzinskij, SSSR 1964;

14... ♘d5 15. ♘f3 [15. ♗e7 ♖e7 16. ♖e7 ♘e7 17. ♕e4 ♗f5 18. ♕f3± *Browne − Bisguier, USA (ch) 1975* − 19/280 ⟨**6**⟩] ♗f3 [15... ♗g5 16. ♖e8 ♕e8 17. ♘g5±] 16. ♗e7 ♖e7 17. ♕f3± Krogius, Macukevič

81 15. ♘f3 ♗f6 16. ♖e5 ♕d6 17. ♕e4 ♗e6! 18. ♗c2 g6 19. ♗f6 ♘f6 20. ♕h4 ♗d5 21. ♖e8 ♖e8 22. ♘e5 ♗c6 23. ♖e1 ♗d5∓ Antunes − Murshed, La Habana 1991

82 16. ♗e7 ♕e7 (Gräfe − Holzvoight, corr. 1966) 17. ♕e3 ♖e8 18. ♖e1 ♔f8 19. ♕e7 ♖e7 20. ♖e7 ♔e7 21. ♘e4 ♗e2!= Euwe

83 **17. ♗e6** fe6 18. ♘e4 h6 19. ♗e7 ♕e7 20. ♕f3 ♕h4 21. ♕g4 ♕g4 22. hg4 ♘f4∞⇆ Krogius, Macukevič;

17. ♕e3± Lepeškin

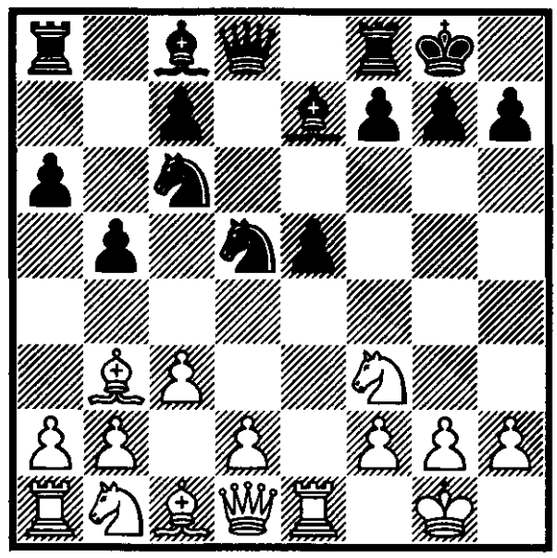

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
16	d4[84]	cd4[85]	♘c3	♗e3	♗c2	♗c1	h3	g4	♗g6	
	ed4	♗g4[86]	♘f6[87]	♘a5	♘c4	♖e8	♗h5	♗g6	hg6[88]	∓
17	a4	ab5[90]	♖a8	d3[91]	♘a3[93]	♘c4	♘ce5	♘e5	d4	
	♗b7[89]	ab5	♗a8	♗f6[92]	b4	bc3	♘e5	♕d6	cb2[94]	=
18	♘e5	♖e5	d4[96]	♖e1[97]	♘d2[99]	♘f3	♗c2	♘e5[102]	f3	
	♘e5	♘f4[95]	♘g6	♗b7[98]	c5[100]	c4[101]	f5	♕d5	♘e5[103]	∓∓
19	. . .	. . .	. . .	♖h5	♕d3[104]	♗e3[105]	♕f5	♗c2	♘d2[106]	
	. . .	. . .	. . .	♗b7	♖e8	c5	c4	♕c7	♖ad8[107]	+–
20	. . .	. . .	d4[108]	♗g5[109]	♖e1	♘d2	♗e3[111]	♘f1	a4	
	. . .	♘b6	♗d6	♕d7	♗b7	♖ae8[110]	♘d5	♖e6	♖g6[112]	±
21	. . .	. . .	d3	♕f3[114]	♘d2	♕f5[115]	♖f5	♗c2	♘f1[118]	
	. . .	♗b7	♕d7[113]	♖ad8	c5	♕f5[116]	♘f6[117]	♘d7	g6[119]	∓∓
22	. . .	. . .	d4	♗d5[121]	♖e1	♗e3	♘d2	♘f1	♕d2[123]	
	. . .	. . .	♗f6[120]	♗d5	♖e8	♕d6	♖e7[122]	♖ae8	♕c6[124]	±
23	. . .	. . .	. . .	♘d2[125]	♘e4[127]	♘c5	♖c5	♗e3	♖h5	
	. . .	. . .	♕d7	♘f4[126]	♘g6[128]	♗c5	♖ae8	♔h8	h6[129]	∞
24	. . .	. . .	. . .	♗d5	♗f4[130]	♖e1	dc5[131]	♕g4	♘d2	
	. . .	. . .	. . .	♗d5	♗b7	c5	♕c6	♗c5	♖ae8[132]	±
25	. . .	. . .	♕f3	♖d5	♕d1[135]	♔f1	♖h5[136]	f3[137]	g4[139]	
	. . .	. . .	♗d6[133]	♖e8[134]	♕e7	♕h4	♕e4	♕g6[138]	♕d3[140]	–+

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♗b7 12. ♕f3 ♗d6

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
26	. . .	. . .	. . .	♗d5	♖e2[142]	d4	g3	♖e8[144]	♗e3	
	. . .	. . .	. . .	c6[141]	cd5	♕c7	♖ae8[143]	♖e8	b4[145]s	
27	. . .	. . .	h3[146]	♖e1[148]	hg4[150]	♕f3	♔f1	♕e4[152]	g3[154]	
	. . .	♘f6	♗d6[147]	♘g4[149]	♕h4	♗h2[151]	♗g4	♗f4[153]	♕h2[155]	–+
28	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3	♖e8[156]	♖f8[157]	♕g4	♔f1	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4	♗b7	♖f8	♖e8	♕e7[158]	–+
29	. . .	. . .	d4	♖e1[160]	g3	♕h5[162]	♗g5	♕h4	♗f6	
	. . .	. . .	♗d6[159]	♘g4	♘h2[161]	♘g4	♘f6[163]	♗f5	♕f6[164]	∞
30	. . .	. . .	. . .	. . .	h3	♕f3[166]	♖e2[168]	hg4[170]	♔f1	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4[165]	♘f2[167]	♗g4[169]	♗h2	♗g3[171]	±
31	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[172]	♕b7[174]	♖e2[175]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7[173]	♘d3	♕g3[176]	±
32	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3[178]	♖e3[180]	♕f4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h5[177]	♘e3[179]	♕f4	♗f4[181]	±
33	. . .	. . .	. . .	♖e2	♕d3[183]	♖e1[185]	♖e8	♗e3[187]	♗f4	
	. . .	. . .	. . .	♘h5[182]	♗g4[184]	♖e8[186]	♕e8	♘f4	♕e1[188]	∞
34	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3	♘d2	♘f1	f3	♕d3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7[189]	♕h4[190]	♖ae8	♕f6	♗f4[191]	±
35	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[192]	f3[193]	♘f1	♗e3[196]		
	. . .	. . .	. . .	♗b7	♕d7	♖ae8[194]	♘d5[195]			±

84 **10. h3** ♗b7 11. ♘e5 ♘e5 12. ♖e5 (Hamoda – Browne, Kiljava 1984) ♘f4!∓ Krogius, Macukevič;

10. d3

a) 10... ♗b7 11. ♘e5 ♘e5 12. ♖e5 ♕d7 – 10. ♘e5;

b) 10... ♗g4 11. ♕e2 ♖b8!? [11... ♕d6 12. h3 ♗h5 13. g4 ♗g6 14. ♘e5 ♖fe8 15. d4± Tal; 11... ♗f6 12. ♕e4 ♗e6 13. ♘bd2 ♕d6 14. ♘f1 ♘de7 15. ♘g3 ♗b3 16. ab3 ♖fd8 17. ♖d1 ♕e6 18. b4 ♘g6 19. h4± *Lutikov – Spassky, SSSR 1966 – 2/279* ⟨**7**⟩] 12. ♕e4 ♘f6!∞⇆ △ 13. ♕c6? ♖b6 14. ♘e5 ♗d6–+ Judovič;

c) 10... ♕d6 11. ♘bd2 ♗b7 12. ♘e4 ♕d7 13. ♗g5 ♖ad8 14. d4 f6 15. ♗h4 ed4 16. ♘d4 ♘e5 17. ♗g3 c5∓ Chaumont – Hebden, Dinard 1986

85 11. ♘d4 ♘d4 12. ♕d4 ♗b7 [12... ♗e6 13. ♗e3 ♗f6 14. ♕e4 ♖e8 15. ♗c2 g6 16. ♕f3 ♘e3 17. ♖e3 ♗g5∓ 18. ♖d3? ♗g4! 19. ♖d8 ♖ad8–+ Duveko – Vymetal, corr. 1965; 13. ♘d2!? Krogius,

Macukevič] 13. ♘d2 [13. ♗c2 ♗d6 14. ♘d2 ♘f4 15. ♘f3 c5 16. ♕d1 ♕f6∓ Kalivoda – Trajković, corr. 1963] c5 14. ♕e4 ♗f6 15. ♘f3 ♖e8! 16. ♕e8 ♕e8 17. ♖e8 ♖e8 18. ♗d2 c4 19. ♗c2 b4!∓ Rautio – Õim, corr. 1966

86 11... ♗b4 12. ♗d2 ♗g4 13. ♘c3? ♘f6 14. ♗e3 ♗f3 15. gf3 ♕d7 16. d5 ♘e7 17. ♗g5 ♕h3 18. ♗f6 gf6 19. ♕d4 ♗d6 20. ♕g4 ♕g4 21. fg4 ♘g6= Morrison – Marshall, New York 1918; 18... ♗d6!–+→ *Sittenfeld – Soldatenkov, Paris 1901* ⟨**8**⟩; 13. ♗b4!?; 13. ♗c3!?; 13. h3!∞ Veličković

87 12... ♘b6 13. ♗e3 ♘c4 14. ♖c1 ♘b4∓ Levenfiš – Nežmetdinov, SSSR 1950

88 19. ♘e5 ♗b4!∓ Simagin – Lilienthal, Pärnu 1947

89 **10... ♖b8?!** 11. ab5 ab5 12. ♘e5± – C 88;

10... b4!? 11. ♘e5 ♘e5 12. ♖e5

a) 12... c6 13. c4 [13. d4 ♗d6 14. ♖e1 ♕h4 15. g3 ♕h3 16. ♗c4!± M. Winter] ♗d6 14. ♖e1 ♘f6 15. d4 ♘g4 16. h3 ♕h4 17. ♕f3 ♘f2 18. ♗d2 ♗g4 19. ♕f2 ♗h2 20. ♔f1 ♗g3 21. ♗g5± Vennix – Levsink, corr. 1987;

b) 12... ♘f6 13. d4 ♗d6 14. ♖e2 ♖b8∞ 15. c4 ♘h5 16. ♘d2 ♘f4 17. ♖e3 c5 18. d5 ♕g5 19. ♖g3 ♕e5 20. ♖e3 ♘e2 21. ♔f1 ♕h2∓→ Kremeneckij – Zajcev, SSSR 1983

90 **11. ♘e5?** ♘e5 12. ♖e5 ♘f4∓ Ellrich – Brinckmann, Bad Meinberg 1960;

11. d3?! ♗f6 12. ♘bd2 ♘f4 13. ♘e4 ♘d3 14. ♘f6 gf6 15. ♗h6 (Iščenko) ♘e1 16. ♕e1 ♕d3! 17. ♗f8 [17. ♖d1 ♕g6 18. ♗f8 ♘d4!∓ Vitomskij] ♖f8 18. ♖d1 ♕f5∓ Tal

91

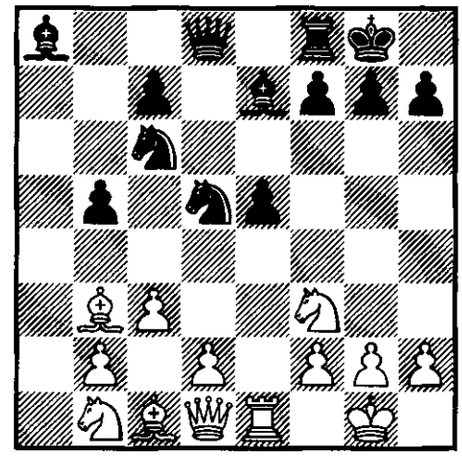

13. d4 ed4 14. ♘d4 ♘d4 15. ♕d4 ♗d6 16. ♗c2 [16. ♘d2 c5∓ Wilkman – Jovčić, corr. 1957] c5 17. ♕g4 ♖e8 18. ♖e8 ♕e8 19. ♕e4 ♘f6∓ Beninsh – Elburg, corr. 1988/89;

13. ♘a3 ♘a5 [13... ♕d7? 14. ♘b5 ♘f4 15. d4 ♘g2 16. ♔g2 ♘d4 17. ♘bd4! ♕g4 18. ♔f1 ed4 19. ♖e7 ♗f3 20. ♕d4+– M. Winter; 13... ♗a3 14. ba3 ♕d6 15. ♕c2 h6 16. d4 ed4 17. cd4 ♘f6= Korenskij – Krogius, Soči 1973] 14. ♗a2 [14. ♘e5? ♘b3 15. ♕b3 ♘f4 16. f3 ♗d6∓ Gufel'd] e4 15. ♘e5 (*Balašov – Cejtlin, SSSR (ch) 1970* – 11/245 ⟨**9**⟩) ♗a3 16. ba3 ♕h4= Tal

92 13... b4 14. ♘e5 ♘e5 15. ♖e5 ♗f6 16. ♖e4 bc3 17. bc3 ♘c3 18. ♘c3 ♗c3 19. ♖f4 ♗e5 (Kr. Georgiev – Kajdanov, Torcy 1991) 20. ♖g4=; 14. ♗a4!? Kajdanov

93

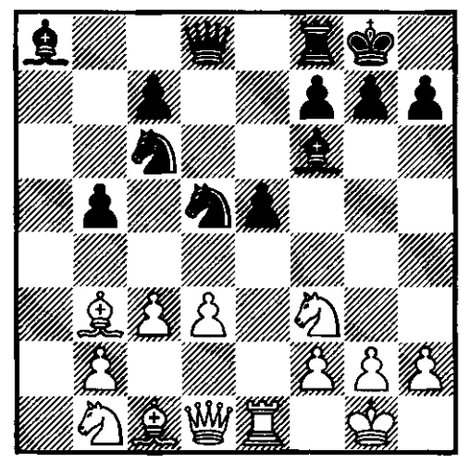

14. ♕c2 g5!? 15. d4 ed4 16. ♕f5 ♘ce7 17. ♕g4 ♘g6 18. cd4 ♘df4 19. ♗f4 gf4 20. ♘c3 ♗f3 21. ♕f3 ♕d4 22. ♘b5??

♕b4 0 : 1 Cámpora – Đurić, New York 1987;

14. ♗e3 ♘e3 15. ♖e3 ♖e8 16. ♘bd2 ♘a5 17. ♗a2 c5 18. ♕e2 ♕d6 19. ♘e4 ♗e4 20. ♖e4 ♘c6 21. g4 h6 22. d4 cd4 23. cd4 ♖e7 24. de5 ♘e5= Martínez – Ebeling, México City 1981;

14. ♘bd2 ♘f4 15. ♘e4 ♘d3 (*Piket – P. Blatný, Debrecen 1992* ⟨**10**⟩) 16. ♘f6!? gf6 17. ♖e4 ♘e7! 18. ♖g4 ♘g6 19. ♗h6 [19. ♘h4 ♘c1 20. ♕c1 ♗d5∓] f5∞ P. Blatný

94 19. ♗b2 ♖b8 20. ♗c1= Kr. Georgiev – Kir. Georgiev, St. John (open) 1988

95 Balogh

96 12. ♕f3? ♗d6 13. ♕f4 ♗e5 14. ♕e5 ♖e8–+ Samarian

97 13. ♖e2 ♗d6 14. ♕f1 ♗b7 15. ♗e3 ♘h4∞ Nunn

98 13... ♗d6? 14. ♘d2 ♗b7 15. ♘f3 ♕f6 16. d5 h6 17. ♕d4± Vitomskij – Rapoport, SSSR 1968

99 14. ♗e3 ♗d6 15. ♘d2 ♔h8 [15... ♕d7 16. ♕h5 ♘e7 17. f3 ♔h8 18. ♘e4± Goransson – Bouteville, corr. 1965] 16. ♘f1 f5 17. f3 (Nelder – Botterill, 1965) ♘h4 (Botterill) 18. ♗f2 ♕g5 19. ♗h4 [19. ♗g3 ♘g2! 20. ♔g2 f4 21. h4 ♕h5! 22. ♗h2 ♕g4 23. ♔f2 ♕h4 24. ♔g1 ♖f5∓] ♕h4∞; 18. ♔h1∞ Anand

100 14... ♘h4 15. g3! ♕d7 16. gh4 ♕h3 17. d5 ♗d6 18. ♘f1 ♖ae8 19. ♖e3± Zlotkin – Koškin, SSSR 1955

101 15... ♗f3? 16. ♕f3 cd4 17. cd4 [17. ♖d1± Varnusz – Negyesy, Budapest 1964] ♕d4 18. ♗f7 ♔h8 19. ♗e3 ♕b2 20. ♕e4± Euwe

102 17. b3

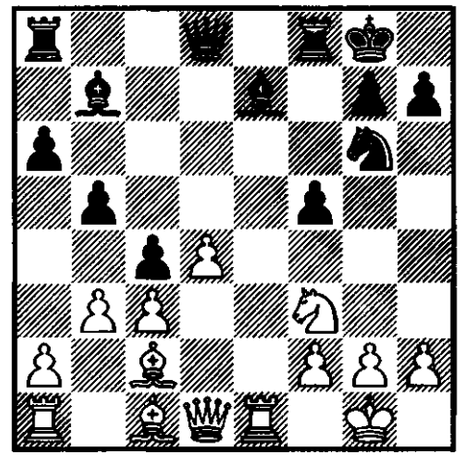

a) 17... ♗d5 18. ♘e5 ♗d6 19. a4 ♕f6 20. f4 ♗e5 21. de5! ♕c6 22. bc4 bc4 [22... ♗g2 23. cb5 ab5 24. ab5! ♕b7 25. ♗b3 ♔h8 26. ♖a8 ♖a8 27. e6± Gufel'd] 23. ♖e2 ♘h4 24. ♕e1!± Gufel'd – Ma. Tseitlin, SSSR 1971;

b) 17... ♗d6 18. ♘e5 ♕c7 19. f4 ♗e5∓ Gutman

103

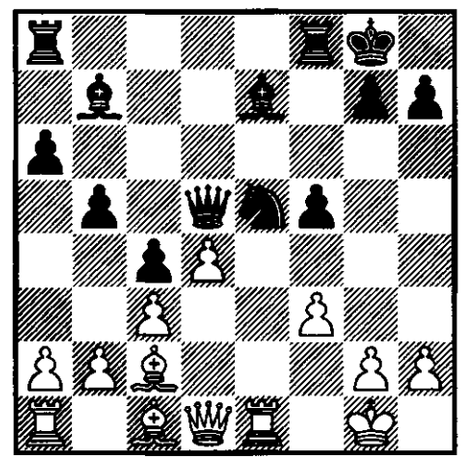

19. ♖e5 ♕d7! 20. ♗f4 ♗d6 21. ♗f5 ♕d8 22. ♕e1 ♗e5? 23. ♗e6 ♔h8 24. ♗e5 ♕g5 25. d5!± Bondarevskij – Balogh, corr. 1961/63; 22... ♔h8!∞ Balogh; 22. ♗e6∞ Tal;

19. de5 ♗c5 [19... ♕e6 20. ♕e2 g5 21. ♗e3! h5 22. ♕f2 ♖f7 23. ♗c5 ♖d8 24. ♗e7 ♖e7 25. ♖ad1 ♖d1 26. ♗d1 ♕d5 27. f4!± Kondali – Dalko, corr. 1972 – 13/305] 20. ♔h1 f4! [20... ♕e6 21. b4!± Filipčič – Hribovšek, corr. 1966/67] 21. b3 [21. b4?! ♗e7 22. ♕e2 ♕e6 23. ♗e4 ♗e4 24. ♕e4 g5 25. a4 ♖ad8 26. ab5 ab5 27. ♖a5 ♖d3 28. ♖b5 ♖fd8∓↑ Gutman] ♕d1 22. ♖d1 ♗c6∞ Tal

104

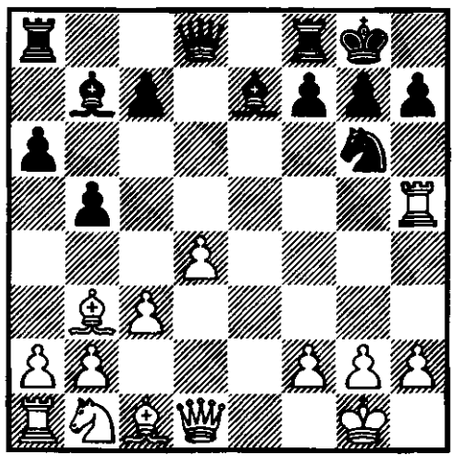

14. ♕c2 c5! 15. dc5 (Blackstock – Thompson, Southend 1972) ♕c8! 16. f3 ♗c5 17. ♔h1 ♖e8= Blackstock;

14. ♕g4 ♖e8 15. ♗e3 ♘f8 [15... c5 (Suta – Holzvoight, corr. 1967/69) 16. ♘d2! ♗f6 17. ♘f3± Gutman] 16. ♘d2 ♗f6 17. ♕g3!? [17. a4 ♕d7 18. ♕d7 ♘d7 19. ab5 ab5 20. ♖d1 c6 21. ♘f3 ♖e7∞ Suta – Dalko, corr. 1969/70; 18. ♕g3!? Samarian] g6 18. ♖c5 ♖e7 19. ♗f4±; 19. ♗g5± Shamkovich, Schiller

105 15. ♖h7? ♗g5!–+ R. Marić

106 18. ♖h7? ♔h7 [18... ♗a3!?] 19. ♕f7 ♕c6!–+ R. Marić

107 19. ♕h3 h6

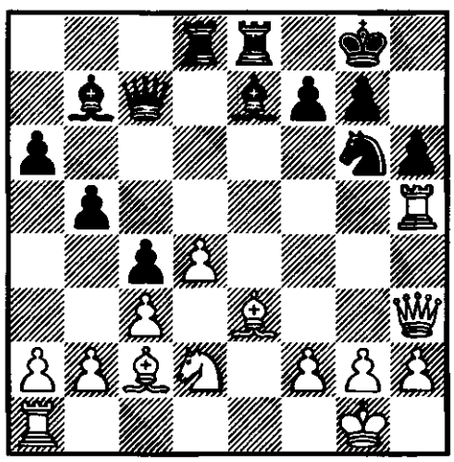

20. ♗g6! [20. ♗h6? gh6 21. ♗g6 fg6 22. ♖h6 ♗f6 23. ♖g6 ♗g7 24. ♘f3 ♕f7∓ Kurtesch – Balogh, Magyarország 1966 – 2/280] fg6 21. ♕e6 ♔h7 22. ♖h6 gh6 23. ♕f7 ♔h8 24. d5+– Kuhnert – Holzvoight, corr. 1983

108 12. ♕h5 ♘d7!? [12... ♗d6!? 13. ♖e3 ♗b7 14. ♖h3 h6∞ Δ 15. ♕g6 ♘d5!, Δ 15. d4 ♕f6 Harding] 13. ♖e1 ♘f6 14. ♕e2 ♗d6∞ Kerje – Sjöqvist, Sverige (ch) 1959

109 **13. ♖e1** ♕h4 [13... ♗b7∞ Gregory – Botterill, Whitby 1964] 14. g3 ♕h3∞ Tal;

13. ♖h5!? (Gutman) g6 14. ♗g5 ♕d7 15. ♖h4 ♗b7 16. ♘d2 ♕f5 17. ♗h6 ♖fe8 18. ♘f1± Tal

110 15... ♖fe8 16. f3!? [16. ♗h4±] ♖e1□ 17. ♕e1 a5 18. ♘e4 a4 19. ♗c2 ♗d5 (Nunn – Nemet, Genève 1987) 20. ♕h4!±; 16... ♕f5!? Harding

111

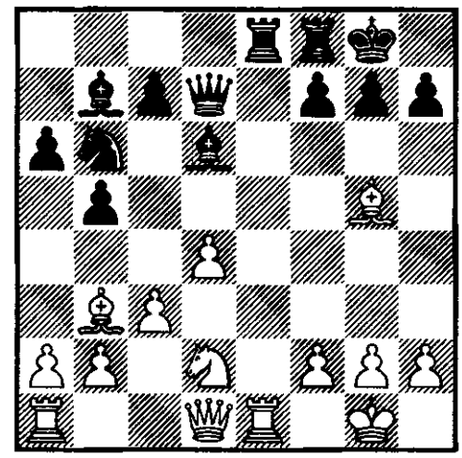

16. ♕h5 ♕f5 17. ♘f1 ♘d5 [17... h6? 18. ♖e8 ♖e8 19. ♘e3 ♖e3 20. fe3+–] 18. ♕h4 c5∞ Gutman;

16. f3 ♕f5 17. ♗h4 c5 18. ♘f1 cd4 19. cd4 ♘d5 20. ♗g3 ♘f4= *Nedeljković – Geller, Jugoslavija – SSSR 1957* ⟨**11**⟩;

16. ♗h4 ♖e1 17. ♕e1 ♖e8 18. ♕d1 [18. ♕f1 ♗f4 19. ♖d1 ♕g4 20. ♗g3 h5!?∞; 20... ♘d5!?∞ Harding] ♘d5 19. ♗g3 ♘f4 20. ♗f4 ♗f4 21. ♘f1± Bertok – Štejn, Stockholm (izt) 1962

112 19. ♘g3 ♕c6 20. ab5 ab5 21. ♕f3 ♖d8 22. ♗d2 ♗f8 23. ♖e5 ♖e6 24. ♖d5 ♖d5 25. ♖a7± Rozenštejn – Stapulis, SSSR 1981

113 12... ♗f6?! 13. ♖e1 ♖e8 14. ♖e8 ♕e8 15. ♘d2 ♖d8 16. ♘e4 ♗e5 17. ♕f3 ♗a8 18. ♗g5± Lilienthal – Bondarevskij, SSSR 1941

114 13. ♘d2 ♘f4∓→ Zsu. Polgár

115 15. ♘e4 c4!? 16. dc4 ♘f6 17. ♗e3 ♘e4 18. ♖e4 ♕d3 19. ♖d4 ♗f3 20. ♖d3 ♖d3 21. gf3= Spassky – Zsu. Polgár, Cannes 1987

116 15... ♗f6!? 16. ♕d7 ♖d7 17. ♖e1 ♘f4 18. ♘e4 ♗e4! [18... ♘d3?! 19. ♘f6 gf6 20. ♖e3 ♘c1 21. ♖c1±] 19. de4 ♘d3 20. ♖d1 c4 21. ♗c2 ♖fd8

a) 22. ♗d3 ♖d3 23. ♖d3 ♖d3 24. ♔f1 [24. ♗e3 b4=] ♖d1 25. ♔e2 ♖h1=;

b) 22. a3 a5 23. ♗d3 ♖d3 24. ♖d3 ♖d3 25. ♗e3 h5! [△ b4] 26. ♗c5 ♖d2 27. ♖b1 h4∞ Zsu. Polgár

117 16... g6!? 17. ♖e5 ♗f6 18. ♖e1 ♘f4 19. ♘e4 ♗e4 20. de4 ♘d3∞ Zsu. Polgár

118 **18. ♘f3** g6 19. ♖f4 f5∓;

18. ♖f4 ♖fe8 19. ♘f1 ♗d6 △ ♖e1∓ Zsu. Polgár

119 19. ♖f4 f5 20. d4 c4!∞ *London – Zsu. Polgár, New York 1987* – 43/431 ⟨**12**⟩

120 **12... ♗d6** 13. ♖d5 [13. ♖e1? ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♕f3 ♖ae8–+] ♗d5 14. ♗d5 ♗h2 15. ♔h2 ♕d5 16. ♘d2± Harding;

12... ♘f6 13. ♗g5?! ♗d6 14. ♖e1 ♖e8 15. ♖e8 ♕e8 16. ♘d2 ♘e4 17. ♘f3 ♕d7 18. ♕d3 ♖e8∞↑ Levy – A. Greenfeld, Thessaloniki (ol) 1984; 13. ♘d2± Krogius, Macukevič

121 13. ♖e1 ♖e8

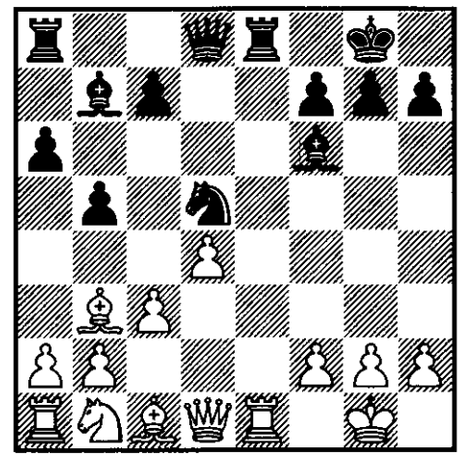

a) 14. ♗e3? ♘e3 15. fe3 ♗g5∓;

b) 14. ♘d2 ♘f4 [14... b4?! 15. c4! ♘f4 16. d5 ♘d3 17. ♖e8 ♕e8 18. ♗c2± de Firmian – Crawley, Lugano 1989] 15. ♘f3 [15. f3 ♗d4!] ♗f3 16. gf3 ♗g5∞;

c) 14. ♘a3 b4 15. ♘c4 bc3 16. ♘a5!? [16. ♘e5 ♕d6= Muhin – Romanišin, SSSR 1971] ♗d4! 17. ♘b7 [17. ♖e8? ♕e8 18. ♘b7 cb2 19. ♗b2 ♗b2 20. ♗d5 ♗a1 21. ♕a1 ♕b5∓] ♕f6 18. ♖f1! cb2 19. ♗b2 ♗b2 20. ♗d5 ♗a1 21. ♕a1 (*Servat – Adla, Buenos Aires (open) 1990* – 49/402 ⟨**13**⟩) ♖e5!= Adla

122 16... ♖e6!? Gavrikov

123 18. ♗d2 ♖e1 19. ♗e1 c5 20. dc5 ♕c5 21. ♘e3 ♗c6∞ Gavrikov

124 19. f3 ♗h4 20. ♗f2 [20. ♘g3!? △ b4, ♗f4 Gavrikov] ♗f2 21. ♔f2 ♖e1 22. ♖e1 ♗a2 23. ♖e8 ♕e8 24. b4!± Sisniega – Milos, São Paulo 1991

125

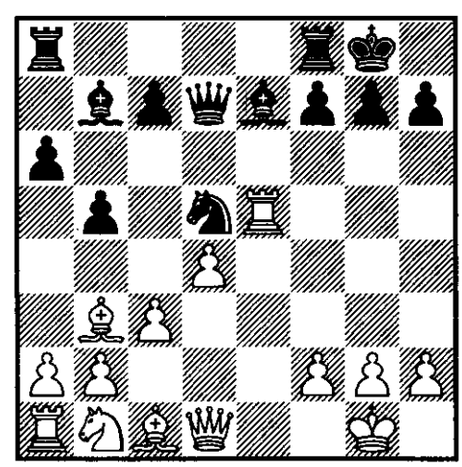

13. g3? ♗f6 14. ♖e1 ♖ae8 15. ♘d2 ♘f4!–+ Tal, Gutman;

13. ♖e1 c5 14. dc5 ♖ad8 15. ♗d5 ♗d5 16. ♗e3 ♕c6 17. ♗d4 ♗c5∓↑ Šifrer – Đurić, Jugoslavija (ch) 1983;

13. ♕h5 ♘f6 14. ♕f5 ♕f5 15. ♖f5 ♗e4!∓ Gardner – Harding, corr. 1975;

13. a4 ♗f6 14. ♖e1 b4 15. c4 ♘e7 16. d5 c6 17. d6 ♘f5= Ciocâltea – Ma. Tseitlin, Kragujevac 1974;

13. ♕f3 ♖ad8 14. ♘d2 c5 15. ♕f5 [15. dc5 ♗f6 16. ♖e1 ♘c3∓ V. Dimitrov – Hebden, La Capelle 1989] ♗f6 16. ♕d7 ♖d7 17. ♖e1 cd4 18. ♘e4= Peiris – Sarfati, Dubai (ol) 1986

126

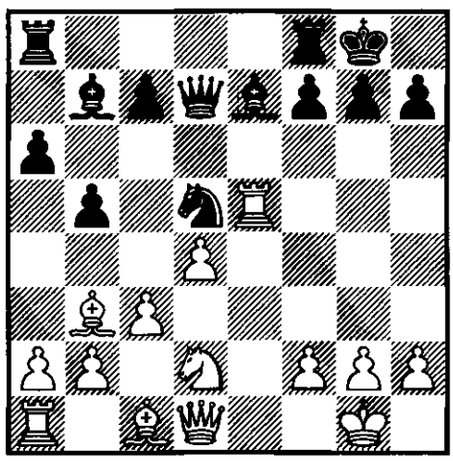

13... ♗d6?? 14. ♖d5 ♗d5 15. ♗d5 ♗h2 16. ♔h2 ♕d5 17. ♘f1+– de Firmian – Hebden, London 1986;

13... c5?! 14. ♘f3 cd4 15. cd4 ♗f6 16. ♖e1 ♖fe8 17. ♖e8 ♖e8 18. ♗d2 ♕d6 19. h3 ♘f4 20. ♘e5!± Klovans – Ma. Tseitlin, SSSR 1986;

13... ♗f6 14. ♖e1 ♖fe8 15. ♖e8 ♖e8 16. ♘f3 ♘b6 17. ♗f4 ♘c4 18. ♗c4 bc4 19. ♘e5 ♕f5 20. ♗g3 h5 21. h3 ♗d5 22. ♕f1± Aseev – Ma. Tseitlin, SSSR 1984

127 **14. ♘f3** ♘g2!? 15. ♖e7 ♕e7 16. ♔g2 ♖ad8 17. d5 ♕e4 18. ♕d4 ♕g6 19. ♔f1 ♕h5∓ Tukmakov – Ma. Tseitlin, SSSR 1972;

14. f3 ♗d6 15. ♖e3 ♕f5 16. ♘e4 ♕g6 17. ♕f1 ♗e7 18. ♗d2 ♖ad8 19. ♖d1 c5∞ Gouret – Hebden, France 1989; 15. ♖e1!?∞ Ilinčić – Hebden, Vrnjačka Banja 1989

128

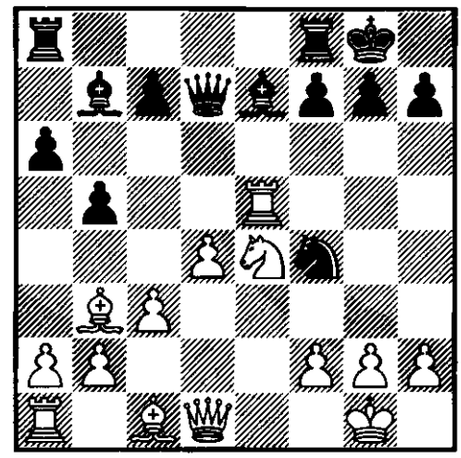

14... ♘g2 15. ♔g2 ♗f6 [15... ♗d6? 16. ♗d5 ♗e5 17. ♗b7 ♖ab8 18. ♘c5 ♕d6 19. ♕f3 ♕g6 20. ♔h1 ♗d6 21. ♗e4! f5 22. ♗d5 ♔h8 23. ♘d7 ♖fe8 24. ♗d2+– Hellers – B. Jansson, Sverige 1990] 16. ♕f3! ♗e5 17. de5

a) 17... ♔h8 18. ♔g3 ♕e7 19. ♕f5 ♗e4 [19... ♖ae8 20. ♘g5+–] 20. ♕e4 f5 21. ♕e2 ♖ad8 [21... f4 22. ♗f4 ♖f4 23. ♔f4 ♕h4 24. ♔e3+–] 22. h4 h6 23. ♗f4+– Klovans – Slucker, Riga 1989;

b) 17... ♕c6 18. ♘g5± Klovans;

14... ♗d6 15. ♘d6 cd6 16. ♖g5 ♘g6 17. ♖g3! [17. ♗e3 ♖ae8 18. a4 ♗e4 19. ab5 ab5∞ Henao – Đurić, St. John (open II) 1988 – 45/395] ♖ae8 18. ♗g5 ♕f5 19. ♗c2 ♗e4 20. ♗e4 ♖e4 21. a4 ba4 22. ♖a4 ♕e6 23. ♖e3 d5 24. ♖e4 ♕e4 25. ♖a6 ♖e8 26. h3± Kudrin – Hebden, Las Palmas 1989

129

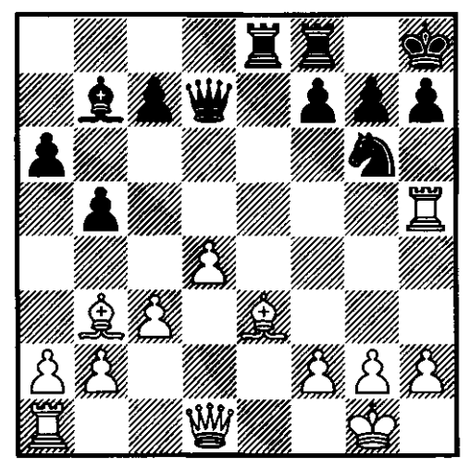

18... f5?? 19. ♖h7+−;

18... ♗e4?! 19. h3 ♘e7 20. ♖e5! f5 21. d5 ♘g6 22. ♖e6!± *Rogers − Đurić, San Bernardino 1988* − 46/442 ⟨**14**⟩;

18... h6 19. h3 [19. ♗h6 gh6 20. ♕d2 ♔g7 21. ♕h6 ♔f6 22. ♕g5 ♔g7=] f5! 20. ♗h6 gh6 21. ♖h6 ♔g7 22. ♕h5 ♕d6!∞ △ 23. ♖h7 ♔f6 24. h4 ♕f4! Rogers

130 14. ♘d2 ♗b7 15. f3± Dvojris

131 16. ♘d2 cd4 17. ♘b3 ♕d5 18. f3 ♗f6 19. cd4 ♖ad8⩲ Krogius, Macukevič

132 **19. ♘b3?** ♖e1 20. ♖e1 ♖e8 21. ♖e8 ♕e8 22. ♗d2 h5∓ *Dvojris − Yermolinsky, SSSR 1984* − 37/370 ⟨**15**⟩;

19. ♘f3 ♖e1 20. ♖e1 ♖e8 21. ♗e5 f6 22. ♗d4± Dvojris

133 12... c6 13. ♗d5 cd5 14. d4 ♕d7 [14... ♗d6 15. ♖e2 − 12... ♗d6] 15. ♘d2 b4 16. ♘f1 bc3 17. bc3 ♖ac8 18. ♘g3 ♗d6 19. ♖e1 ♖fe8 20. ♗d2± Ernst − Jacobs, Lugano 1989

134 13... ♕e7!? 14. ♔f1 [14. ♕e3 ♖ae8] ♖ae8 15. ♕d1 ♗d5 16. ♗d5 ♕e5 17. ♗c6 ♕h2! 18. g3! ♖e6⩲↑ Krogius, Macukevič

135 14. ♕f7? ♔f7 15. ♖d6 ♔f8 16. ♖d8 ♖ad8 17. ♔f1 ♗e4−+ Tal

136

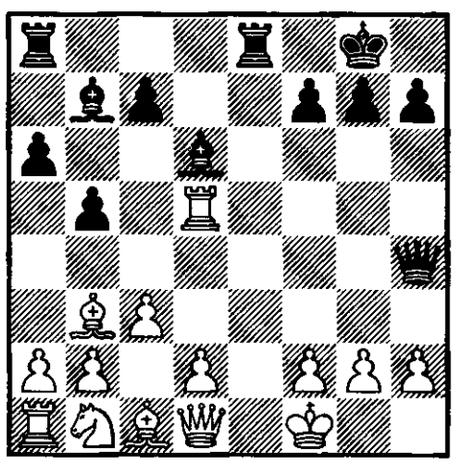

16. ♕h5? ♕e4−+;

16. d4? ♕h2 17. ♕h5 ♕g1! 18. ♔g1 ♖e1# Gajukov − Slucker, SSSR 1990;

16. h3 ♕f4 17. g3 [17. ♖d6 ♕h2 18. f3 cd6 19. d4 ♖e7 20. ♗d2 ♖ae8 21. ♘a3 ♖e2 22. ♕e2 ♖e2 23. ♔e2 ♕g2 24. ♔d1 ♗f3 25. ♔c2 ♗e4 26. ♔c1 ♕f1 27. ♗d1 ♕h3−+] ♕e4 18. f3 ♕g6 19. ♖d6 ♕g3! 20. ♖d5 [20. ♗d5 ♗c8−+] ♕h3 21. ♔g1 [21. ♔f2 ♕h2 22. ♔f1 ♗d5−+] ♕g3 22. ♔f1 ♖e6−+ △ 23... ♖ae8, 23... ♖h6, 23... ♖g6 Wade, Harding

137 **17. ♖g5** ♕d3 18. ♔g1 ♖e2 [△ ♖ae8] 19. ♗c2 ♕c2!−+ Nunn;

17. ♗f7 ♔f8! 18. f3 ♕d3 19. ♔g1 ♔f7 20. ♘a3 g6 21. ♖h7 ♔g8 22. ♖h4 ♗c5 23. ♔h1 ♗f3 0 : 1 Dadašev − Slucker, SSSR 1990

138 17... ♕d3? 18. ♔f2 g6 19. ♗c2! Wade, Harding

139 **18. ♖h3** ♕d3 19. ♔f2 ♗c5−+;

18. ♖h4 ♕d3 19. ♔f2 [19. ♔g1 ♗c5 20. ♔h1 ♗f2−+] ♗c5 20. ♖d4 ♗d4 21. cd4 ♕d4−+ Wade, Harding

140 19. ♔f2

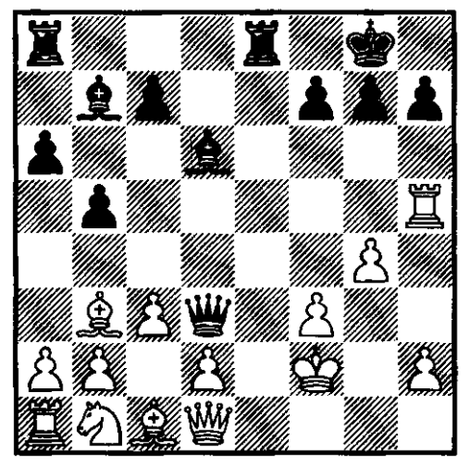

19... ♖e1!

a) 20. ♗f7 ♔h8! 21. ♕e1 [21. ♔e1 ♗f3 22. ♗g6 ♖e8!−+ Anand] ♕f3 22. ♔g1 ♕g2#;

b) 20. ♔e1 ♗f3 21. ♗c2 [21. ♖d5 ♕e4 22. ♔f2 ♗d1−+] ♖e8 22. ♔f2

♖e2 23. ♔f1 [23. ♔g1 ♖g2 24. ♔h1 ♖g4−+] ♕c4! 24. ♗h7 ♔f8−+ Harding

141 13... ♗d5? 14. ♖d5 ♕e7 15. ♕d1 ♖ad8 16. ♖f5? ♖fe8 17. ♕f1 ♕e2 18. g3 ♕g4 19. ♖d5 ♗g3 20. ♖d8 ♗h4 21. ♕g2 ♕d1= Lawton − Crawley, Great Britain (ch) 1987; 16. ♖h5!+−

142 14. ♖h5 cd5 15. d4 ♖e8 16. ♗e3 g6 17. ♖h6 ♗c8 18. g3 (Kudrjašov − Butnoris, Rostov 1976) ♗f5 19. ♘d2 ♗e4 20. ♘e4 ♖e4∞ ×♖h6 Krogius, Macukevič

143 16... b4!? △ 17. ♘d2 a5 Harding

144 17. ♘d2 b4 18. cb4 ♕c2 19. ♖e3

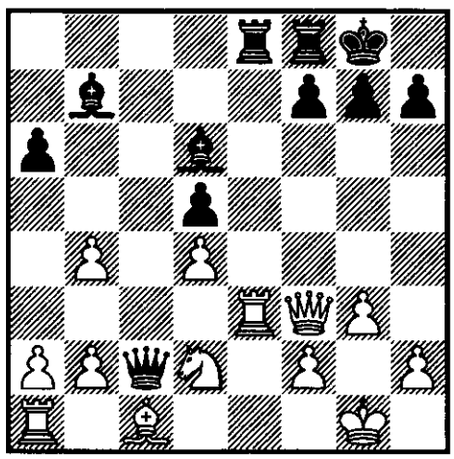

a) 19... ♗b4 20. ♘f1 ♖e4 [20... ♖e3 21. ♘e3 ♕d3 22. ♕d1 ♕e4 23. f3 ♕e6 24. ♕b3 ♖c8 25. ♔f2 ♕b6 26. ♗d2± A. Sokolov − Haritonov, SSSR 1984] 21. a3! [21. ♖b3 a5= △ 22. a3? ♗a6 23. ab4 ♗e2! 24. ♕c3 ♕d1−+ Haritonov] ♗e1 [21... ♗d6 22. ♖c3 ♕e2 23. ♕e2 ♖e2 24. ♗d2 ♖fe8 25. ♖ac1± △ ♖3c2, ♗e3] 22. ♖e4 de4 23. ♘e3!± Nunn;

b) 19... ♗c8! 20. ♘f1 ♗b4 21. a3 ♗a5 22. b4 ♗b6 23. ♖e8 ♖e8 24. ♗e3 ♗e6 25. ♕d1 ♖c8∞ 26. ♘d2 1/2 : 1/2 Anand − Short, Manila (ol) 1992

145 **19. cb4** ♕c2 20. ♘d2 ♗b4 21. ♕d1 ♖c8 22. ♘f3 f6 23. a3 ♗d6 24. ♖c1 ♕d1 25. ♖d1 a5∞ A. Sokolov − Yermolinsky, Vilnius 1984;

19. a3 a5 20. ab4 ab4 21. cb4 ♕c2 22. ♘d2 ♗b4 23. ♖a7 ♕c6 24. ♕d1± *Tukmakov − Ma. Tseitlin, SSSR 1973* − 16/250 ⟨**16**⟩

146 **12. ♕e1?** ♗d6 13. ♖e2 ♗h2−+ Tal;

12. ♕f3? ♗g4 13. ♕c6 ♗d6 14. ♖e1 ♖e8!−+ Vukčević;

12. ♖e1 ♗d6 13. h3 ♗b7?! 14. d4 ♕d7 15. ♗e3 ♕c6 16. f3± Golombek; 13... ♗f5!? Shamkovich, Schiller; 13... ♘g4 − 12. h3; 13. d4 − 12. d4

147 12... c5!? Wade, Harding

148 **13. ♖e2** ♘h5! 14. d3 [14. d4 ♕h4 15. ♕d3 ♗g4−+] ♗b7 15. ♘a3 ♕h4 16. d4 (Meinhold − Tschater, corr. 1958/60) ♘f4! 17. ♗f4 ♕f4 18. g3 ♕f3 19. d5 ♗c5−+ Harding;

13. ♖e3 ♗b7 [13... ♘g4? 14. hg4 ♕h4 15. ♖h3+−; 13... c5!?] 14. d4 ♘d5 15. ♖e1 (Szabó − Stockl, Wien 1947) ♕f6!↑ Wade, Harding

149 13... c5 14. d3 ♗c7 15. ♘d2 ♕d6 16. ♘f1 ♗b7 17. c4 ♖ad8 18. ♗e3 ♕c6 19. f3 ♘h5 20. cb5 ab5 21. ♕c2 ♗b6 22. ♕f2 ♕g6 23. ♖ac1 ♖fe8∞ A. Sokolov − Arbakov, SSSR 1980

150 **14. g3?** ♘f2! 15. ♔f2 ♗g3! 16. ♔g2 ♕h4 17. ♗f7 ♔h8 18. ♕h5 ♗b7 19. ♔g1 ♗h2 20. ♔f1 ♕h5 0 : 1 Milkárek − Marczinkiewicz, Kalisz 1973;

14. d4 − 12. d4

151 **15... ♗g4?** 16. g3! ♕h5 17. ♕g2 ♖ae8 18. ♖e3!+− Wade, Harding;

15... ♕h2 16. ♔f1 ♗g4 17. ♕g4 ♕h1 18. ♔e2 ♖ae8 (Capablanca) 19. ♗e6!! ♖e6 20. ♕e6+− Palkin

152

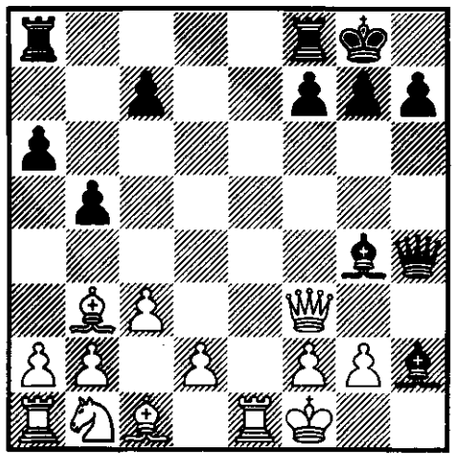

17. ♖e4 ♗f4!−+;

17. g3 ♕h5−+;

17. ♕c6 ♗d6 18. g3 [18. f3 ♗g3 19. ♖e3 ♕h1 20. ♔e2 ♖ad8−+] ♗g3 19. fg3 ♕g3 20. ♗d5 ♖ad8 21. ♗g2 ♖d6 22. ♕e4 ♖f6 23. ♔g1 ♗f3−+ Shamkovich

153 17... ♔h8 18. d4 ♕h5 (Fink − Kantorovič, corr. 1956) 19. ♘d2 f5 20. ♕c6 ♗f4 21. ♘f3 ♕h1 22. ♔e2 ♖ae8 23. ♗e6!± Shamkovich

154 18. f3 ♗g3−+ Krogius, Macukevič

155 **19. ♖e3** ♖ae8 20. ♕d5 ♗g3!−+;

19. ♗f7 ♔f7! 20. ♕d5 ♔g6 21. ♖e6 ♗e6 22. ♕e6 ♔h5 23. ♕d5 ♗g5 24. ♕g2 ♖f2!−+ Shamkovich

156

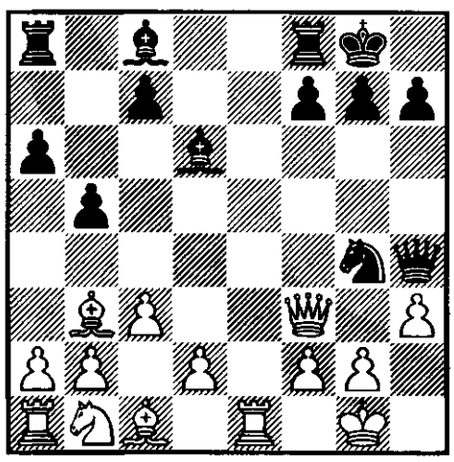

15. d3 ♘f2! Wade, Harding;

15. ♖e4 h5 16. d4 ♗b7 17. ♖g4 hg4 18. ♕b7 ♖ae8 19. ♘d2 ♖e1 20. ♘f1 gh3 21. ♗g5 h2 22. ♔h1 ♕f2 23. ♗f7 ♔h8 0 : 1 Belić − E. Müller, Dortmund (open) 1987;

15. d4!± − 12. d4

157 16. ♕f7 ♔h8 17. ♖a8 ♗a8−+ Wade, Harding

158

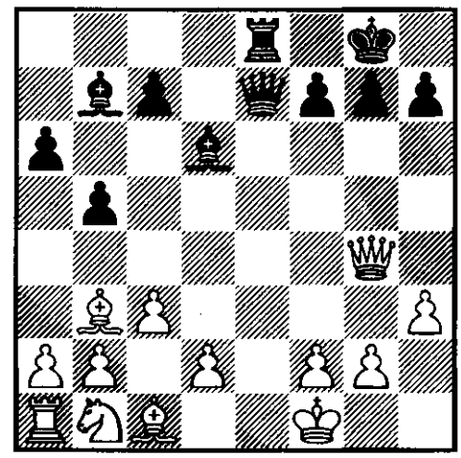

19. ♗e6 ♗d5! (Capablanca) 20. ♗f7 ♗f7! 21. ♕d1 ♗h5! 22. f3 [22. g4 ♕e4−+] ♕h4−+ Harding;

19. ♕d1

a) 19... ♕e4 20. ♗f7 ♔f8 21. ♗d5 [21. ♗e8 ♕g2 22. ♔e1 ♕h1 23. ♔e2 ♗f3−+ Wade, Harding] ♕d3 22. ♔g1 ♗d5 23. b3 ♕g6 24. f3 ♕g3 25. ♕c2 ♕h2 0 : 1 Manneby − Hildebrand, Österreich 1947;

b) 19... ♗e4 20. g3 ♕d7 21. ♕g4 ♗d3 22. ♔g2 ♕c6 23. ♔h2 ♖e1 24. f3 ♕c5 25. ♕d4 ♕d4 26. cd4 ♖c1 27. ♗d5 ♖b1 0 : 1 Cruz − Biriescu, Athens 1971

159 12... ♘g4 13. ♖e1 ♕d6?! 14. g3 c5 15. ♗f4 ♕d7 16. h3 g5 17. ♕g4+− Findlay − Crawley, Great Britain (ch) 1986; 13... ♗d6 − 12.... ♗d6

160 13. ♕f3?! ♗g4 14. ♕g3 ♗e6 15. ♗c2 ♗e5 16. de5 ♘h5 17. ♕f3 ♕h4 18. h3 f6 19. ♕c6 ♖ae8−+ Ahman − Barda, Göteborg − Oslo 1954

161 14... ♕f6!? 15. f4 [15. f3 ♘h2!; 15. ♖f1 ♘h2!; 15. ♗e3 ♖e8 (△ ♖e3) 16. ♕d2 ♘h2!] ♕h6!∞ Wade

162 15. ♗d5 ♗g3 [15... ♕f6!? 16. ♗a8 ♗g4 17. ♕d2 ♖a8→ Wade, Harding] 16. fg3 [16. ♗a8 ♗g4 17. f3 ♕a8 18. fg4 ♘f3−+ Tal] ♕d5 17. ♔h2 ♗b7

18. ♖g1 ♖ae8 19. c4 [19. ♗f4 ♖e1−+ Tal] ♕c4 20. b3 ♖e2 21. ♔h3 ♕e6 22. g4 ♕e4 23. ♘c3 ♖e3 24. ♗e3 ♕e3 25. ♔h2 ♕c3 26. ♖g3 ♕c6 27. d5 ♕f6 28. ♔g1 ♗d5 29. ♖c1 ♕h4 0 : 1 Meredith − Baker, Manchester 1977

163 16... ♕d7 17. f3 ♘f6 [17... ♗g3 18. ♖e7 ♕f5 19. ♕f7!+− Wade, Harding; 19. ♕g4!+− Anand] 18. ♗f6 gf6 19. ♗c2 ♕h3 20. ♗h7 ♔g7 21. ♕h3 ♗h3 22. ♔f2± Johansson − Jonsson, Falköping 1965

164 19. ♕f6 gf6 20. ♘d2 ♖ae8∞ S. Eriksson − Roosvald, Stockholm 1967

165

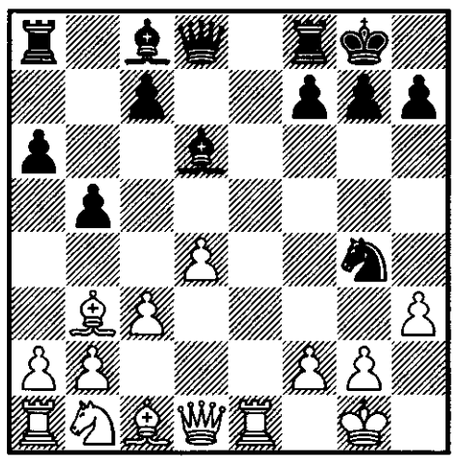

14... ♘f2 15. ♕f3! [15. ♔f2? ♕h4 16. ♔f1 ♗h3 17. ♗e3 ♗g4 18. ♕d3 ♖ae8 19. ♘d2 ♗g3−+ Čikovani − Mihajlova, SSSR] ♕h4± — 14... ♕h4;

14... ♗h2 15. ♔f1 ♘f2 16. ♕f3! ♘h1 17. ♗f4 ♗b7 18. d5 ♗f4 19. ♕f4 g5 [19... ♕d6 20. ♕d6 cd6 21. g4! f5 22. ♔g2 fg4 23. ♔h1+− Dvojris − Andreev, SSSR 1980] 20. ♕f3 ♕d6 21. ♔g1 ♖ae8 22. ♘d2 ♘g3 23. ♔f2! ♕f4 24. ♕f4 gf4 25. ♔f3± Eslon − Bárczay, Kecskemét 1983

166 **15. hg4?** ♕h2 16. ♔f1 ♕h1! 17. ♔e2 ♗g4 18. ♔d3 ♕g2 19. ♖g1 ♗f5 20. ♔e2 ♖ae8 21. ♗e3 ♖e3−+ Tal;

15. ♗e3?! ♗h2! 16. ♔f1 ♗f4! 17. ♕d2 ♘e3 18. fe3 ♗g3 19. ♖c1 ♗b7 20. ♘a3 ♖ae8∓ Toluš − Szabó, Balatonfüred 1958

167 15... ♗h2 16. ♔f1 ♗d6 [16... ♗e6 17. ♗f4 ♗f5!? 18. ♗g3!± Borodenko − Žilin, SSSR 1956] 17. ♗f4! ♗b7 18. d5 ♘f6 19. ♗e3! ♖ae8 20. ♘d2 ♗c8 21. ♗d4± Palošević, Vukčević

168

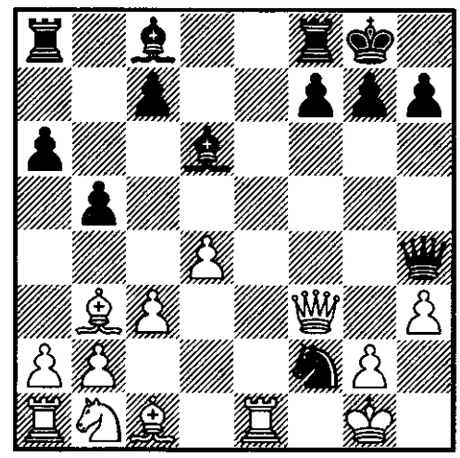

16. ♕f2? ♗h2! [16... ♗g3?? 17. ♕f7! ♖f7 18. ♖e8# Sery − Vecsey, 1921] 17. ♔f1 ♗g3 18. ♕e2 ♗h3! 19. gh3 [19. ♗g5 ♕g5 20. gh3 ♖ae8! 0 : 1 Almeida − Brava, corr. 1985] ♖ae8!−+ Matanović − Matulović, Beograd 1954;

16. ♗d5? ♘h3 17. ♔f1 ♗g4−+ Bajusz − S. Szilágyi, corr. 1968;

16. ♖e8? ♘h3 17. gh3 ♗b7! [17... ♗h3 18. ♖e4!] 18. ♖f8 ♖f8 19. d5 [19. ♕b7 ♕e1 20. ♔g2 ♖e8−+ Wade, Harding; 19. ♕e3 ♗f4! 20. ♕f4 ♕e1 21. ♔h2 ♕h1 22. ♔g3 ♕g2 23. ♔h4 h6−+ Baščin − Sbandutto, corr. 1957/58] ♕e1 20. ♕f1 ♗h2 21. ♔g2 ♕g3 22. ♔h1 ♖e8 23. ♗d2 ♖e2 24. ♗f4 ♕d3!−+ Teodorescu − Jurczynska, România − Polska 1959

169

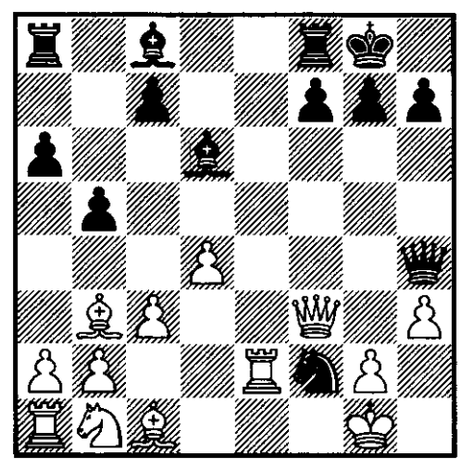

16... ♘h3? 17. gh3 ♗h3 18. ♖e4+−;

16... ♗h3? 17. gh3 ♘h3 18. ♔f1+− Wade, Harding;

16... ♘g4 17. g3! [17. ♕a8? ♕g3 18. hg4 ♕h2 19. ♔f1 ♗g3 20. ♗e3 ♕h1 21. ♗g1 ♗h2 22. ♔e1 ♕g1 23. ♔d2 ♗f4−+; 17. ♖e8 ♘f6 18. ♖f8 ♔f8 19. ♘d2 ♖b8 20. ♘f1 ♗b7= Tartakower; 17. ♗f4 ♗b7 18. ♕f1 ♘f6 19. ♗d6 cd6=; 17. ♘d2 ♗d7 18. ♘f1 ♘f6∞ Wade, Harding] ♕h3 [17... ♗g3?! 18. ♕f7+−] 18. ♕a8 ♗g3 19. ♕g2 ♗h2 20. ♔f1 ♕h5 21. ♘d2 1 : 0 Winslow − Pustilnik, New York 1986

170 17. ♕f2 ♗g3 18. ♕f1 ♗e2 19. ♕e2 ♖ae8∓; 18. hg4∞ Tartakower

171

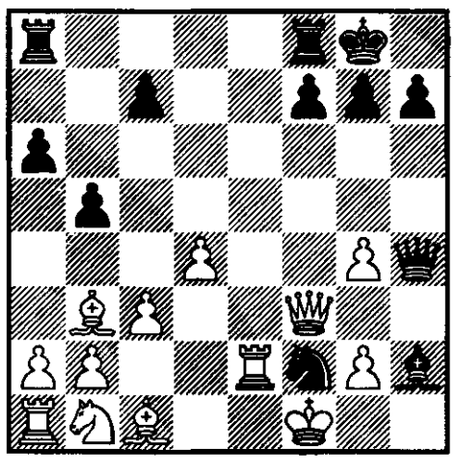

18... ♘h1 19. ♗e3 ♘g3 20. ♔e1 ♘e2 21. ♔e2 ♖ae8 22. ♘d2 ♕e7 23. ♖h1+− Golombek;

18... ♘g4 19. ♕h3! ♕f6 20. ♔e1 h5 21. ♕h5 ♗g3 22. ♔d2+− Harding;

18... ♗g3 19. ♖f2 [19. ♔e1 h6!∞ Golombek] ♕h1 20. ♔e2 ♕c1 [20... ♗f2 21. ♗d2! ♗h4 22. ♕h3 ♖ae8 23. ♔d3 ♕f1 24. ♔c2 ♗f2 25. ♕f3!± *Capablanca − Marshall, New York 1918* ⟨**17**⟩]

a) 21. ♖f1!? ♖ae8 22. ♔d3 ♖e1 23. ♗f7 ♔h8 24. ♖e1 ♗e1 25. ♕e2 h6 [25... c5 26. d5] 26. ♘a3 ♕a1 27. ♘c2 ♕b2 28. ♕e1± Krogius, Macukevič;

b) 21. ♕g3 ♕b2 22. ♔d3! ♕a1 23. ♔c2 b4 24. g5 bc3 [24... a5 25. g6] 25. ♕c3± Tartakower

172 Ristić

173

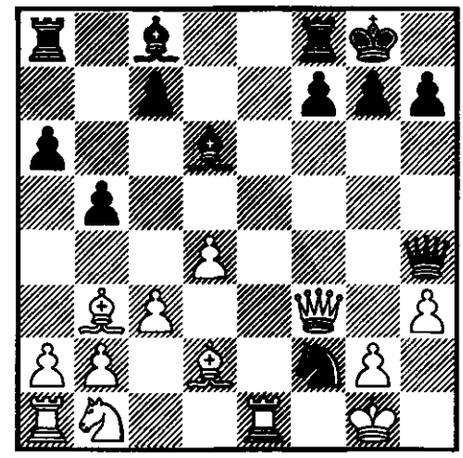

16... ♗g4? 17. ♕f2! ♗h2 18. ♔f1 ♗g3 19. ♗g5! ♗f2 20. ♗h4 ♗h4 21. hg4+− Vooremaa − Grave, corr. 1966;

16... ♘g4? 17. ♖e8! ♘f6 18. ♖f8 ♗f8 19. ♕a8+− Diel − Oechslein, corr. 1963;

16... ♗h3 17. gh3 ♘h3 18. ♔f1 g5 [18... ♘g5 19. ♗g5 ♕g5 20. ♘a3± Gutman] 19. ♖e4 ♗f4 20. ♗f4 ♘f4 21. ♘d2 ♖ad8 22. ♖f4! gf4 23. ♘e4± Aronin − Demuria, SSSR 1957;

16... ♗d7 17. ♕f2 ♗h2 [17... ♗g3 18. ♕f1 a5 19. ♘a3 ♖a6 20. ♖e3+− ♗h3? 21. ♕f7! 1 : 0 Macles − Skembris, Paris 1983] 18. ♔f1 ♗g3 19. ♕f3± Harding

174 17. ♕f2? ♗h2! [17... ♗g3 18. ♕e2] 18. ♔f1 ♗g3 19. ♕g1 [19. ♕f5 g6 20. ♕g4 ♕f6−+ Wade, Harding; 19. ♕e2 ♖ae8! 20. ♕e8 ♕f6−+ Casmermans − Richter, corr. 1970] ♖ae8 20. ♖e3 ♖e6! 21. d5 [21. ♗e6 fe6 22. ♔e2 ♕h5 23. ♔d3 ♕g6 24. ♔e2 ♖f2 25. ♔d1 ♗g2 26. ♖e1 ♕d3−+ Goransson] ♖f6 22. ♖f3 ♖f3 23. gf3 ♖e8 24. ♘a3 ♗c8−+ Vukčević − Minić, Jugoslavija (ch) 1957

175 18. ♖f1? ♕g3 19. ♖f7 ♔h8−+ Lilienthal

176

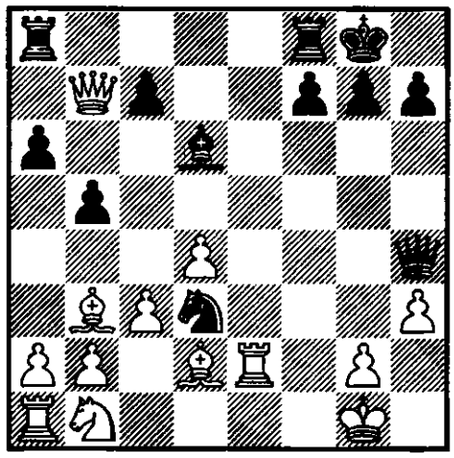

18... ♖ae8? 19. ♕f3 ♖e2 20. ♕e2 ♕g3 (Lemaine – Prameshuber, München (ol) 1958) 21. ♕f3! ♕h2 22. ♔f1 ♕h1 23. ♔e2 ♘b2 24. ♗e3+– Euwe;

18... ♕g3 19. ♔f1 ♘f4 [19... ♕h2 20. g4 (Vuković) ♕h3 21. ♕g2 ♕h4 22. ♗e3 ♖ae8 23. ♘d2 ♗f4 24. ♘f3 ♕h6 25. ♗c2+– Rostov – Pensa, corr. 1958]

a) 20. ♗f4? ♕f4! 21. ♕f3 ♕c1 22. ♔f2 ♗h2! 23. ♕e4 [23. ♖e1? ♕b2–+ Hansson – Westerinen, Esbjerg 1983] g6 24. ♖e1 ♕b2 25. ♕c2 ♕a1 26. ♖d1 b4 27. cb4 ♗e5! 28. ♘c3 ♗d4!= Titjen – Tistrup, corr. 1966;

b) 20. ♕f3 ♘e2 21. ♕e2 [21. ♔e2 ♕g6∞ Westerinen] ♖ae8 22. ♕f3 ♕h2∞ Harding;

c) 20. ♖e3!? ♕h2 [20... ♕g6 21. ♕e4] 21. ♕f3 ♕h1 22. ♔f2 ♖ae8 23. ♘a3 ♕a1 24. ♖e8 ♖e8 25. ♘c2 ♕b2 26. ♗f4 ♗f4 27. ♕f4 ♖e7± Krogius, Macukevič; 23. ♗d5!?;

d) 20. ♖f2!

d1) 20... ♕h2 21. ♗f4! ♗f4 22. g3! ♕h3 [22... ♕g3 23. ♕f3+–] 23. ♕g2 ♕g3 24. ♗f7 ♔h8 25. ♕g3 ♗g3 26. ♖f3+– Nunn;

d2) 20... ♕d3 21. ♔g1 ♘e2 22. ♖e2 ♕e2 23. ♕f3 ♕f3 24. gf3± Wedberg

177 Shamkovich

178 (diagram)

16. ♖e4? ♗b7–+ – 12. h3;

16. ♗f4 ♘f2! 17. ♗d6 ♘h3 18. ♔f1 ♗g4! [18... cd6 19. ♖e4 ♗g4 20. gh3+–] 19. ♗g3 ♕g5 20. ♖e5! [20. ♕e3? ♕f5 21. ♗f2 ♖ae8 22. ♕d2 ♖e1 23. ♔e1 ♖e8–+] ♕c1 21. ♖e1 ♕g5= Shamkovich;

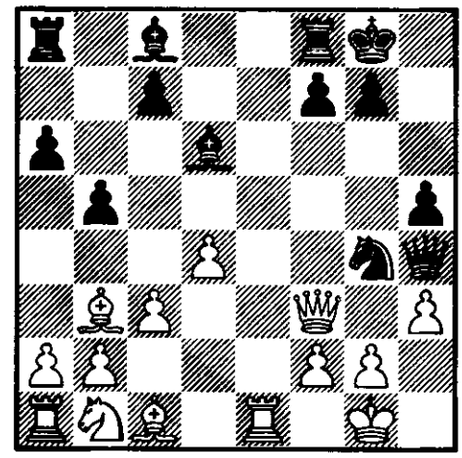

16. ♘d2

a) 16... ♗b7? 17. ♘e4 ♖ae8 18. ♗g5!+– Boleslavskij – Shamkovich, Harkov 1956;

b) 16... ♘f2?! 17. ♕f2! [17. ♖e2? ♗g4 18. hg4 hg4 19. ♕f5 g3! 20. ♖f2 ♖ae8!–+ Poitner – Hin, corr. 1977] ♗g3 18. ♕f1 ♗e1 19. ♘f3+–;

c) 16... ♗h2! 17. ♔f1 [17. ♔h1? ♘f2 18. ♔h2 ♘g4–+ Wade, Harding] ♗d6 18. ♔g1 1/2 : 1/2 Livšin – Shamkovich, Harkov 1956

179

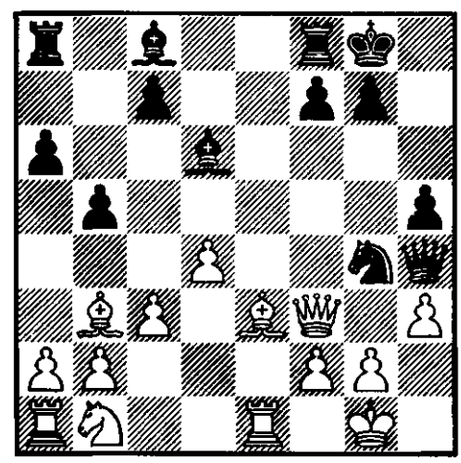

16... ♗e6 17. ♗e6? fe6→; 17. d5 ♘h2!→; 17. ♘d2± Harding;

16... ♘h2 17. ♕a8

a) 17... ♗h3?! 18. ♗f7! ♔h8 [18... ♔f7 19. ♕d5 ♔g6 20. ♕g5!+–] 19. ♕d5 ♗g4 20. g3 ♕h3 21. ♘d2+– Harding;

b) 17... ♗g4 18. ♕e4 [18. ♕f8 ♔f8 19. hg4 hg4 20. ♘d2 f5! 21. g3 ♗g3 22. fg3 ♕g3 23. ♔h1 ♘f3−+] ♘f3 19. gf3 ♕h3 20. f4 ♗f3 21. ♕f3 ♕f3 22. ♘d2 ♕g4 23. ♔f1 ♖e8 24. ♗d5 ♕f5 [24... h4? 25. ♘f3 ♕h3 26. ♔g1! c6 27. ♘g5 ♕g4 28. ♗g2+− Suėtin − Witkowski, Belorossija − Polska 1958] 25. ♗g2± Suėtin

180 17. ♕a8 ♗h3 18. ♕f8 ♔f8 19. ♖e3∞ Harding

181

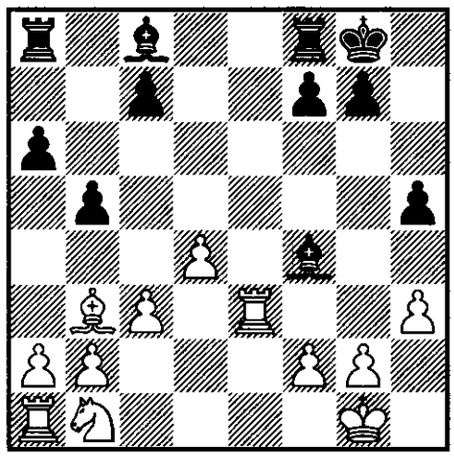

19. ♖e7? ♗c1∓ Shamkovich;

19. ♖e2 ♗f5 20. ♗c2 ♖fe8 21. ♖e8 ♖e8 22. ♘a3 ♗c2 23. ♘c2 ♖e2 24. ♘e1 ♗d6 25. ♖b1 c5= Anand;

19. ♖e1! ♗f5 20. ♘a3± Shamkovich

182 **13... ♘g4** 14. h3 ♕h4 15. ♘d2 ♗b7 [15... ♘h2 16. ♘e4+− Tal] 16. ♘f1 ♘f6 [16... ♖ae8 17. ♘e3±; 17. f3± Heemsoth] 17. a4± Schmid − Pfeiffer, Travemünde 1951;

13... ♗g4 14. f3 ♗f5 15. ♘d2 c5 16. ♘f1 ♕b6 [16... cd4?! 17. ♕d4 ♕c7 18. ♗e3 ♖fe8 19. ♖ae1± Crombleholme − Radojčić, Southampton 1971] 17. ♗e3 ♖ad8± Wade, Harding

183 (diagram)

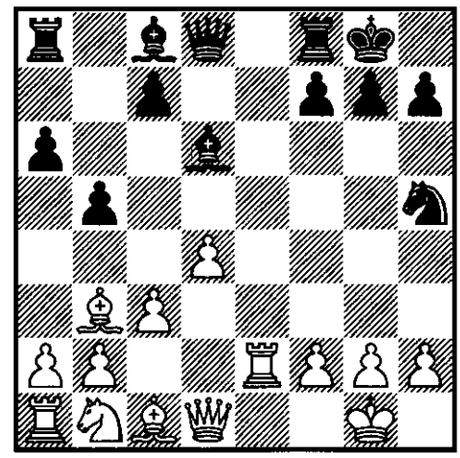

14. ♗d5 ♗h2 15. ♔h2 ♕d5 16. ♖e5 ♕d6∓ Saren − Westerinen, Helsinki 1965;

14. ♘d2 ♘f4 15. ♖e3 ♕g5!

a) 16. ♕f1? ♕h5! [16... ♗b7? 17. ♘e4 ♕g6 18. ♘d6! ♗g2 19. ♖g3 ♗f1 20. ♗f4! ♕h5 21. ♗e5± Hohlovkin − Havskij, SSSR 1956] 17. h3 [17. ♘f3 ♗b7 18. h3 ♘h3!−+] ♗g4 18. ♘e4 [18. f3 ♗h3 19. gh3 ♘h3 20. ♔g2 ♘f4 21. ♔f2 ♕h4 22. ♔g1 ♘h3−+ Wade, Harding] ♘e2 19. ♔h1

a1) 19... ♗f4 (Shamkovich) 20. f3! ♗h3□ 21. ♕e2! [21. gh3 ♘c1∓] ♗f5 22. ♔g1 ♕h2 23. ♔f2∞;

a2) 19... ♘c1! 20. ♖c1 [20. ♘d6 ♘b3] ♗f4∓ Anand;

b) 16. ♖g3 ♕e7 17. ♖e3= Shamkovich

184

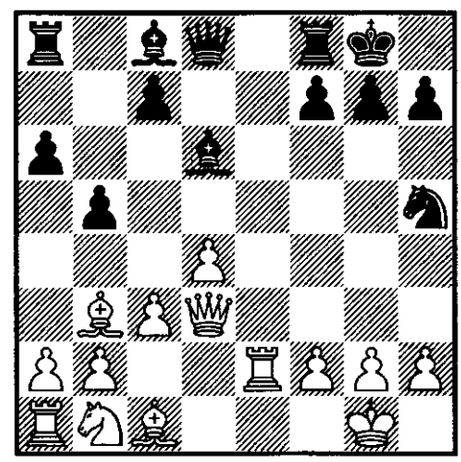

14... ♕h4 15. g3 ♕h3 16. ♗d5! ♗f5 17. ♕e3! ♖ad8 [17... ♖ae8 18. ♕e8+− Zecha − Aiser, corr. 1964/65] 18. ♗g2 ♕g4 19. ♘d2 ♕g6 20. ♘f3 ♗g4 21. ♕g5!± Tal − Witkowski, Riga 1959;

14... ♗f4 15. ♕f3! [15. ♖e1? ♗c1 16. ♖c1 ♘f4 17. ♕f3 ♕g5!−+ Ráosina − Röty, corr. 1973] ♗c1 [15... ♖e8 16.

♖e8 ♕e8 17. ♗e3 ♗b7 18. ♕b7 ♗e3 19. ♗f7!+−; 15... ♕g5 16. ♗f4 ♘f4 17. ♖e5 ♘h3 18. ♔f1 ♕c1 19. ♖e1 ♕b2 20. ♕f7!+−] 16. ♕h5 ♗b7 17. ♘a3 g6 18. ♕h3 ♕g5 19. ♖c2!± Wade, Harding;

14... ♕f6 (Sokol'skij) 15. ♗d5 ♘f4 16. ♗f4 ♕f4 17. g3 ♕c1 18. ♔g2 ♕h6 19. ♘d2 ♖b8 20. ♔g1± Gaprindašvili − Westerinen, Beverwijk 1966

185 15. f3?! ♗d7 16. g4 ♘f4∓ Štatčenko − Šaršenbekov, corr. 1966

186 15... ♕f6? 16. ♗c2 g6 17. ♘d2 ♖ae8 18. ♘e4 ♕g7 19. ♗g5± Ravinskij − Nejštadt, SSSR 1957

187 17. ♕e3?! ♕c6 18. f3 ♗f4 19. ♕e1 ♖e8∓ △ 20... ♗c1, 20... ♗f3 Tal

188 **18... ♗f4** 19. ♘d2± △ 19... c5?! 20. dc5!? [20. ♗c2 f5 21. ♘f3 c4 22. ♕d1 ♕h5 23. h3 ♖d8= Gutman] ♖d8 [20... ♗e2? 21. ♗f7!+−] 21. ♕e4± Pliester;

18... ♕e1 19. ♕f1 ♕f1 20. ♔f1 ♗f4∞ Anand

189 14... ♔h8 (Euwe) 15. ♘d2 f5 16. ♖e1! [16. d5? f4 17. ♗d4 f3 18. ♘f3 ♖f3 19. gf3 ♘f4∓→ Wade, Harding] ♘f6 [16... ♕h4 17. ♘f3] 17. f3 f4 18. ♗f2± Hazai

190 15... ♔h8

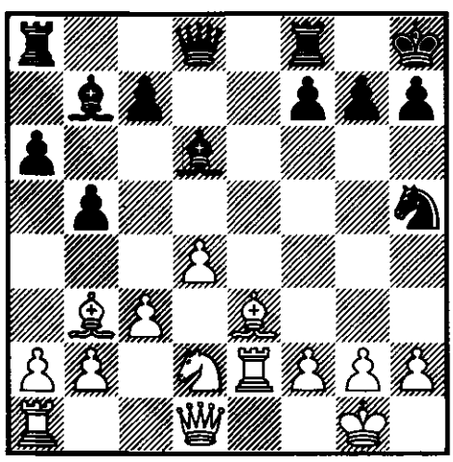

a) 16. d5 ♘f6 [16... f5 17. ♘f3 f4 18. ♗d4± Shamkovich] 17. c4 bc4 18. ♘c4 ♗d5 [18... ♘d5?! 19. ♘d6 ♕d6 20. ♖d2 △ ♖c1± Tal] 19. ♘d6 ♕d6 20. ♖d2 c6 21. ♖c1± ×c6 Hazai;

b) 16. ♖e1! ♕h4 17. ♘f1 [17. h3?! ♘f4 18. ♘f3 (Kuijpers − Erny, Basel 1959) ♘h3! 19. gh3 ♕h3 20. d5 ♖ae8 21. ♗c2 ♗c8∓→; 21... f5∓→ Harding] f5 [17... ♖ae8 18. f3 △ ♗f2±] 18. f3 f4 19. ♗f2 ♘g3 20. ♕d3 ♕g5 21. ♗e6± Hazai

191 19. ♖ae1± Krupańszki − Freyer, corr. 1966

192 **14. ♗g5?** ♗h2 15. ♔h2 ♘g4−+→ Bland − Siggens, corr. 1973;

14. f4 ♘h5 15. ♖f2 ♕h4 16. ♕f1 ♖ae8 [△ g5] 17. ♗d1 ♘f4 18. ♗f4 ♖e1!−+ Orlando − Grenberg, New York 1959

193 15. ♘f1 ♕g4 16. ♘g3 ♕h4 17. ♕f1

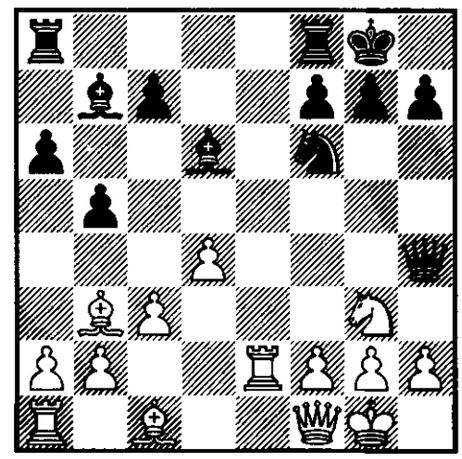

a) 17... ♗e4 18. ♗c2 ♗c2 [18... ♘g4 19. h3 ♘f2 20. ♘f5!+− Tal] 19. ♖c2 c5 20. h3 ♖ad8 21. ♕d3± Krjukov − A. Zajcev, corr. 1969;

b) 17... ♘e4! 18. ♗e3 [18. ♗c2 f5; 18. .a4 b4] ♔h8 19. ♖ae1 f5 20. ♗c1 c5 [20... ♖f6!?] 21. dc5 ♗c5 22. ♘e4 [22. ♗e3 ♗d6∞] fe4 23. ♗e3 ♗d6 24. h3 ♖f6∞ Hazai

194 15... ♕f5?! 16. ♘f1 ♕h5 17. ♗e3 ♖ae8 18. ♕d2 ♘d5 19. ♗d5 ♗d5 20. b3± Konstantinopol'skij − Russo, corr. 1953

195 **16... ♘h5** 17. ♗e3 ♘f4 18. ♗f4 ♗f4 19. a4 b4 20. a5± Lein – Šakov, SSSR 1959;

16... c5 17. dc5! ♗c5 18. ♗e3

a) 18... ♕e7 19. ♗c5 ♕c5 [19... ♕e2 20. ♗f8 ♔f8 21. ♖b1±] 20. ♔h1 ♖e2 21. ♕e2 ♖e8 22. ♕d2± Hazai;

b) 18... ♖e3 19. ♘e3 ♕c6 [19... ♕c7?! 20. ♔h1 ♘h5 21. ♘d5!+– *Hazai – Nikolac, Maribor 1985* – 39/416 ⟨**18**⟩] 20. ♔h1 ♘h5 21. ♗d5 ♘g3 [21... ♕h6 22. ♘f5+–] 22. hg3 ♕h6 23. ♔g1 ♗e3 24. ♖e3 ♕e3 25. ♔f1±; 20. ♕e1!? Nunn

196 Hazai

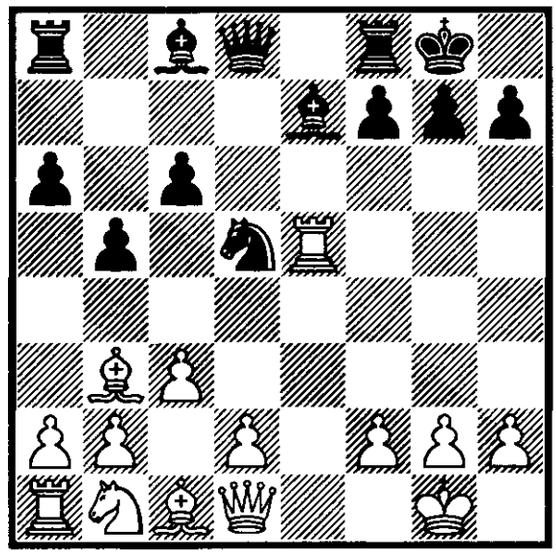

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
36	♗d5[197]	d4[198]	♖e3[199]	♘d2[201]	♖e1	♘f3[203]	a4	♖a4	♕d3[206]	
	cd5	♗d6	f5[200]	f4	♖a7[202]	♗g4[204]	ba4[205]	g5	♗f5[207]	±
37	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♖e3	h3[209]	g4[210]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	f3	♗g4	♖a7[208]	♗h5	♗g6[211]	±
38	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♘e5[212]	gf3[214]	♗f4[216]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕g5	♕h5	f3[213]	♗f5[215]		±
39	. . .	. . .	. . .	g3	f3[218]	♕e2[219]	fg4	gf5[220]	♖e8	
	. . .	. . .	♕h4	♗g4[217]	♗g3	♗f4	f5	♖f5	♖e8[221]	=
40	. . .	. . .	. . .	h3	♕b3[223]	♘d2	♘f3	♖e1[227]	a4	
	. . .	. . .	. . .	f5[222]	♗b7[224]	f4[225]	♕h5[226]	♖f6	♖g6[228]	∓
41	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3	♘d2[229]	♕e2[230]	♖e6	♘f1[232]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7	g5	g4[231]	♖ad8	gh3[233]	±
42	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3[234]	♕f6	♘a3[236]	♗d2[237]	♘c2[239]	
	. . .	. . .	. . .	g5	♗e6[235]	♖ae8	♕h5	h6[238]	♗f4[240]	±
43	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[241]	♖e6	♕e6	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h5	g4[242]	fe6	♕f7[243]	±
44	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘a3[244]	♗d2[245]	♕e5[247]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fe8	♕h5	♗e7[246]	♖ad8[248]	∞
45	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e5[249]	♖e1[250]	♕f3[252]	♗f4[254]	♕f4	
	. . .	. . .	. . .	♕f4	♕f6	♕g6[251]	♗e6[253]	♗f4	♗h3[255]	=

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
46	d3	♖e1[256]	♘d2[258]	♘e4[260]	♗g5	♖e3[261]	♖e4	♕g4	♖g4	
	♗d6	♗f5[257]	♘f4[259]	♘d3	♕d7	♗e4	♖ae8	♕g4	♗e5[262]	=
47	g3	♖e1	d4[264]	dc5[266]	♘d2	bc3	♖b1	♖e2	f3	
	♗f6	c5[263]	♗b7[265]	♕d7[267]	♘c3	♗c3	♖ad8[268]	♕c6	♕c5[269]	±
48	. . .	♖e1	d4	♕d3[271]	♗c2[272]	♕f1	f3	♕f2[273]		
	♗d6	♘f6[270]	♗g4	c5	c4	♕d7	♗h3			±
49	. . .	. . .	♖e8	d4	♕f1[275]	♗d5	♗e3	♕g2		
	. . .	♖e8	♕e8	♗g4[274]	♖a7	cd5	f5	♕e6[276]		∓∓
50	. . .	. . .	d3[277]	♘d2	♘e4	♖e4	♕f3	♗f4	♖f4	
	. . .	♖a7	♗f5	♗d3	♗e4	♖d7	♗c5	♘f4[278]	♖d2[279]	=
51	♖e1	g3[280]	d3[282]	♖e4	♖h4	♗f4[285]	♗d6	♗f8	♕e2	
	♗d6	♕d7[281]	♕h3[283]	♘f6[284]	♕f5	g5	gh4	♔f8[286]	♗b7[287]	±
52	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[288]	♘f1[290]	♖d4[292]	♖d5	♗d5	
	. . .	. . .	. . .	♕f5	♕g6[289]	f5[291]	f4[293]	cd5	♗e6[294]	=
53	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e1	f4[296]	♕f3	♗d5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	f5[295]	♗f4[297]	♗d2	cd5[298]	±
54	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♘h4	f3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗c7	♗g4	♕h5	♗h3[299]	±
55	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d2[300]	♖e1	f4[302]	d4	♘f3[304]	
	. . .	. . .	. . .	♕d7	f5[301]	♔h8	♕a7[303]	♘f6	c5[305]	∓∓

197 **12. ♕f3?** ♗d6 13. ♖d5 ♖e8! 14. ♕f7 ♔h8 15. ♔f1 cd5 16. d3 ♗g4 17. ♗e3 ♕h4–+→ Paust – M. Pavlović, Lugano 1989;

12. ♕f1?! ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. d4 ♗h3! [15... ♗f5 – 12. d4] 16. ♗d1 ♕f5 17. ♕e2 ♕d7 [17... c5 18. ♗e3 ♖ae8 19. ♘d2 cd4 20. cd4 ♖e7 21. ♕f3 ♖fe8∓ Boleslavskij] 18. ♕f3 ♖ae8 19. ♖e8 ♖e8 20. ♗e3 f5 21. ♗b3 f4 22. gf4 ♖e6 23. ♕h3 ♖g6 24. ♕g3 ♕f5 25. ♘d2 ♗f4∓ Murey – Smirnov, SSSR 1971

198 13. ♕f3 ♗d6 14. ♖e3 [14. ♖d5 ♗b7 15. ♖d6 ♕e7–+; 14. ♕d5 ♗e5 15. ♕a8 ♗h2 16. ♔h2 ♕h4 17. ♔g1 ♖e8–+ Krogius, Macukevič; 14. ♖e2 ♕g5! 15. h3 ♗f5 16. ♖e1 ♖ae8 17. ♔f1 ♗e4 18. ♖e4 ♖e4–+ Battle – Marshall, New York 1938] ♕g5 15. g3 ♗g4 16. ♕g2 ♖ae8 17. d4 ♕h5 18. ♕f1 ♗h3 19. ♕e1 ♕f3! 0 : 1 Botečko – Semašev, SSSR 1985

199 14. ♖e1 ♕h4

a) 15. h3? ♗h3 16. gh3 ♕h3 17. f4 [17. ♗e3 ♗h2 18. ♔h1 ♖fe8–+ Buttler – Kardy, Melbourne 1949] ♖ae8–+→ Harding;

b) 15. g3 ♕h3 – 12. d4

200

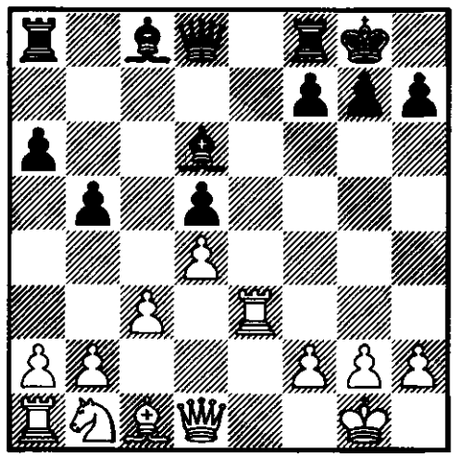

14... ♗f5 15. ♘d2 ♕h4 16. ♘f1 ♖ae8 17. ♕e1 ♖e6 18. ♖e6 fe6 19. ♗e3 ♖c8 20. a3 ♕g4 21. ♕d2± I. Ivanov – Hebden, New York 1983;

14... a5!? 15. a4 ba4 16. ♖a4 ♖a6 17. ♖e1 ♗f5 18. ♖a1 ♕h4 19. g3 ♕h3 20. ♕e2 ♖fa8 21. ♘d2 h5 22. ♕f1 ♕g4 23. ♕g2 h4 24. f3 ♕g6 25. g4 ♗d3 26. ♘f1 f5∞↑ Dorfman – Sampouw, Manila 1979

201

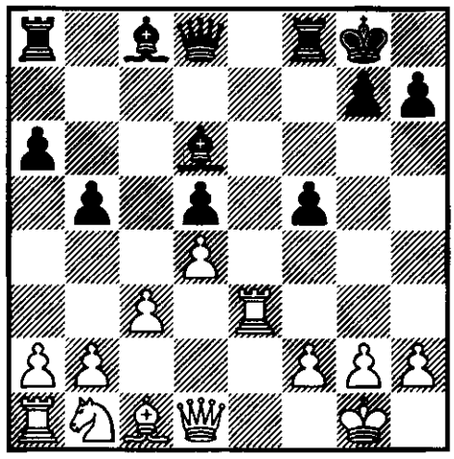

15. ♕f3 ♖a7! 16. ♘d2 ♖af7 17. ♘b3 f4 18. ♖e1 ♖f5∓ Teichgräber – Wirsam, corr. 1966;

15. ♖e1 ♕c7 [15... f4 16. f3? ♕g5 17. ♔h1 ♗d7 18. ♘d2 ♕h4 19. ♘f1 g5∓ Yanofsky – Ed. Lasker, New York 1949; 16. ♘d2 – 15. ♘d2] 16. ♕h5 ♗d7 17. ♘d2 b4 18. cb4 ♗b4 19. ♕f3 ♔h8 20. a3 ♖ae8!∓ Devjatov – Besrebrov, SSSR 1960

202 **16... ♖f5** 17. ♘f3 ♖a7 18. a4 ba4 19. ♕a4 ♗d7 20. ♕d1 ♗b5 21. b3 ♖c7 22. ♗b2 ♕f6 23. ♖c1 g5 24. ♘e5!± Zagorovskij – Dalko, corr. 1965;

16... ♕f6 17. ♕b3! ♗e6 18. ♘f3± Harding;

16... g5 17. ♕h5 ♕f6 18. h4 h6 19. ♘f3 ♖a7 20. ♗d2 ♖g7 21. ♖e8± Z. Nilsson – Nyman, Stockholm 1954

203 17. h3? g5 18. ♕b3 ♔h8 19. ♘f3 g4 20. hg4 ♗g4 21. ♘e5 ♖g7∓ Orlov – Gibaidulin, Liepaja 1966

204 17... g5 18. ♘e5 ♖g7 19. a4± Tal

205 **18... b4?!** 19. ♗d2± Tal;

18... g5? 19. ab5 a5 20. b3 ♗h5 21. ♗a3± Zagorovskij – Makles, Le Havre 1966; 19. ♗d2± Tal

206 20. b3 ♖e8 (Nilsson – Belkadi, Tunis 1966 – 1/206) 21. ♕d3!± Tal

207 21. ♕f1 a5 22. ♕b5 ♗b8 23. ♘e5± Harding

208

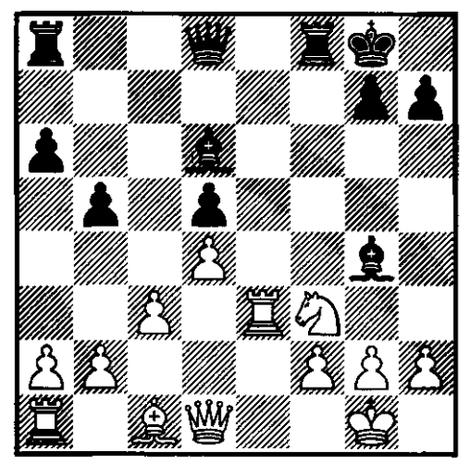

18... ♗f4? 19. ♖d3 ♗f5 20. ♗f4 ♗d3 21. ♗g5+–;

18... ♕c7 19. h3 ♗h5 20. ♕b3 ♕f7 21. ♕c2 ♗g6 22. ♕e2 ♕c7 23. ♘e5± Schmid – Auddy, corr. 1959;

18... ♕f6 19. ♕e1! [19. ♕b3 ♕f5 20. ♖e5!± Akos – Bujosz, corr. 1968] ♗f4 20. ♘e5!

a) 20... ♗e3 21. ♘g4 ♗f2 22. ♕f2 [22. ♘f2 ♖ae8 23. ♗e3±] ♕e6 23. ♕g3 ♖ae8 24. ♘e5+–;

b) 20... ♗h5 21. ♖h3± Anand;

18... ♕c8 19. ♕d3! ♗f4 20. ♘e5! [20. ♖e7 ♗f3 21. ♗f4 ♖f4 22. gf3± Richardson – Klompus, corr. 1969 — 7/268; 20. ♖e5 ♗e5 21. ♘e5 ♗f5 22. ♕d1± Suta – Klompus, corr. 1967 — 4/327] ♗e3 21. ♗e3 ♗f5 22. ♕d1± Anand

209 **19. ♕f1** ♗f3 [19... ♖af7 20. ♘e5 ♖f2 21. ♕f2 ♖f2 22. ♔f2 ♗f5 23. ♔g1 ♗e4 24. ♗d2± Grečkin – Konstantinov, SSSR 1950] 20. ♖f3 ♖f3 21. gf3 ♕h4 22. ♕g2 ♖e7! 23. ♗d2 ♖e6 △ ♖g6–+;

19. ♗d2 ♖af7!? 20. ♕b3 ♗f3 21. ♖f3 ♖f3 22. gf3 ♔h8= Harding

210 20. a4? ♖af7 21. ab5 ♗f3! 22. ♖f3 ♖f3 23. gf3 ♕h4 24. ♕b3 ♕h5 25. ♗e3 ♖f3 0 : 1 Smith – Weiss, corr. 1962

211

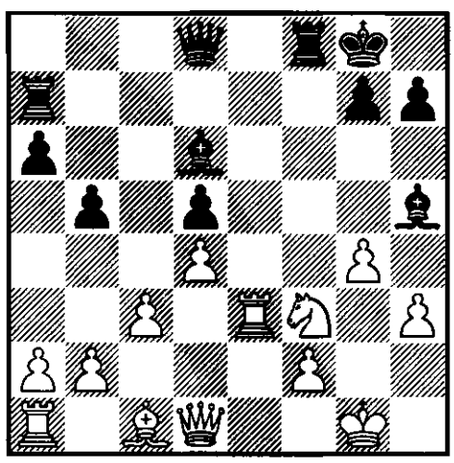

20... ♗e8 21. ♘e5 h5 22. ♖f3 ♖f3 23. ♕f3 ♗e5 24. de5 d4 25. cd4 ♕d4 26. ♗e3 ♕b2 27. ♕d5+– Jovčić – Krausz, corr. 1969 — 3/323;

20... ♗g6 21. ♘e5

a) 21... ♕h4 22. ♕e1! ♗e5 23. de5 ♖af7 [23... ♗e4 24. f4± Carlsson; 23... ♖f4 24. ♖g3± Skotorenko – Nun, corr. 1962] 24. f4! ♕e7 25. ♖g3 ♗e4 26. ♗e3± Tiemann – Wason, corr. 1963;

b) 21... ♗e5 22. de5 [22. ♖e5? ♕h4 23. ♕f1 ♖af7 24. f4 ♗e4 25. ♔h2 g5!–+→ Israel – Walter, corr. 1964]

b1) 22... ♖af7 23. e6! ♖f2 24. e7+– Keres;

b2) 22... ♕h4 23. ♕d5? ♖af7 24. ♖g3 ♗e4! 25. ♕e6 [25. ♕e4? ♕g3–+] ♔h8 26. ♗e3 ♖f3 27. ♖f3 ♗f3 28. ♔h2 h5∓→ Primavera – Patek, corr. 1967; 23. ♕e1!± — 21... ♕h4;

b3) 22... d4 23. cd4± *Tal – Hermlin, Tallinn 1964* ⟨**19**⟩

212

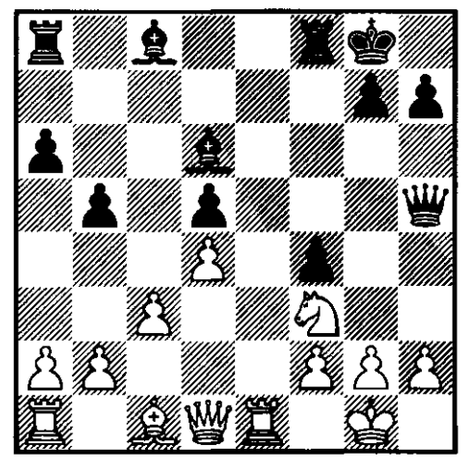

18. a4?! ba4! [18... ♗g4? 19. ab5 ab5 20. ♖a8 ♖a8 21. ♕e2± Poleščuk – Schwenkenbecker, corr. 1973] 19. ♖a4 ♗g4 20. ♕d3 ♗f5 21. ♕f1 ♗e4 22. ♖a6 ♖ad8 23. ♘d2?! f3 24. g3 ♗f5 25. ♖e3 ♗h3 26. ♕d3 ♗g3!–+; 23. ♘e5∓ Tal;

18. ♕b3

a) 18... ♔h8 19. ♗d2 [Browne – Bárczay, Skopje 1970; 19. ♘e5 ♗e6 20. f3 ♖f6 21. ♖e2 ♖af8 △ ♖h6∓ Tal] ♗g4 20. ♘e5 f3 21. ♕d5 ♖ad8 22. gf3 ♗h3 (Boleslavskij) 23. ♕e4 [△ ♗f4] ♗e5 24. ♕e5 ♕f3 25. ♕g3 ♕h5 26. ♖e5! ♗f5 27. ♖ae1± Anand;

b) 18... ♗g4 19. ♘e5 ♗e6 20. f3 ♖f6 21. ♗d2 ♖af8 22. ♖e2 ♖h6 23. h3! [23. g4 fg3 24. ♗h6 ♗e5 25. de5 ♕f3! 26. ♕c2 ♗h3! 27. hg3 ♕g3 28. ♖g2 ♗g2 29. ♕g2 ♕g2 30. ♔g2 gh6= Schmidt – Prameshuber, Clare Benedict 1964] ♕g5 [23... ♗h3 24. gh3+– Vasjukov – Bárczay, Skopje 1970 — 9/234] 24. ♘g4 ♖g6 25. ♖ae1 (Weiner – Kalivoda, corr. 1983) ♗f7!∞ Harding

213 18... ♕d1 19. ♖d1 ♗e5 20. de5 ♗e6 21. ♖d4 △ a4± Krogius, Macukevič

214 **19. ♘f3?** ♗g4 △ ♖a7-f7∓→ Tal;

19. ♖e3 ♗e5 20. ♖e5 [20. de5 ♖f7!∓ Tal] ♕g4 [20... ♕h4 21. ♗e3 h6 22. g3 ♕g4 23. ♕f1± Mádl – Bruks, Philadelphia 1989] 21. ♖g5 ♕e4= Goransson

215 **19... ♖f5** 20. f4 ♖e5 21. de5+–;

19... ♗e5 20. ♖e5±;

19... ♗h3 20. f4 ♕h4 21. ♕f3 ♖ae8 22. ♕g3!± Tal

216 **20. f4** ♕h4 21. ♕f3 ♖f6! 22. ♕g3 ♕h5= Harding;

20. ♗f4!± Nunn

217 15... ♕h3 16. ♘d2

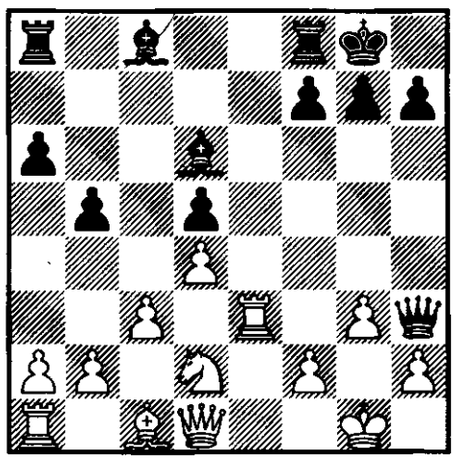

16... ♗g4 [16... f5 17. ♕f1 ♕h5 18. f4± Dobsa – Klatt, corr. 1971/72; 16... ♗f5 17. a4! ♖ae8 18. ♘f1 h5 19. ab5 ab5 20. ♖a6 ♗b8 21. ♕e2± Richardson – Zapletal, corr. 1972/75]

a) 17. f3 ♗g3!? [17... f5 18. fg4 f4 19. ♖f3 fg3 20. hg3 ♗g3 21. ♘f1± Vasjukov – Geller, SSSR 1965] 18. ♘f1 ♗f4 19. fg4 ♗e3 20. ♘e3 ♖ae8 21. ♕f1 ♖e3 22. ♗e3 ♕e3∓ Epštejn – Akhmilovskaya-Donaldson, SSSR 1983;

b) 17. ♕f1 ♕h5 18. f3 ♗h3 19. ♕f2 ♖ae8 20. a4± I. Szabó – Litkiewicz, corr. 1975

218

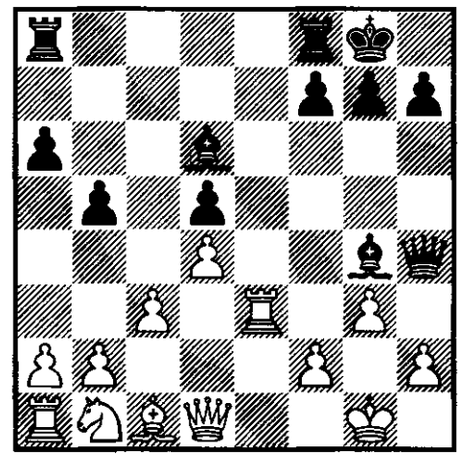

16. ♕f1 ♕h5 17. ♘d2 f5 18. f4 ♖ae8 19. ♘b3 ♗h3 20. ♕e1 ♗f4!–+→ Wade, Harding;

16. ♕d3 ♕h5 17. ♘d2 f5 18. f3 [18. f4 g5 19. ♖e6 ♖ae8 20. ♘f1 ♔f7 21. ♖e3 gf4 22. gf4 ♖g8∓ Harding] ♗h3 19. f4 ♕g4 20. ♖f3 ♖ae8 21. ♔f2 ♗f4!∓ Wade, Harding;

16. gh4 ♗d1 17. ♘d2 f5! [17... ♖fe8 18. ♘f1 ♖e6 19. ♗d2 △ ♖ae1±] 18. ♘f1 f4 19. ♖e1 ♗h5 20. ♖e6 ♖ad8 21. ♗d2 ♗g4 22. ♖ee1 ♖f6 23. ♔g2 ♖g6 24. f3 ♗f5∓ Harding;

16. ♕e1 ♕h5 17. ♘d2 f5 18. f3 ♗h3 19. f4 g5 20. ♕f2 ♖ae8 21. ♘f3 gf4 22. ♖e8 ♖e8 23. ♗f4 ♗f4 24. gf4 ♔h8 25. ♔h1 ♖e4 26. ♘g1 ♗g4⩲↑ Janssen – van der Weijer, Nederland 1987

219 17. hg3 ♕g3 18. ♔f1 ♗h3 19. ♔e2 ♕g2 20. ♔e1 ♖ae8 21. ♕e2 ♕h1

a) 22. ♔f2 ♖e3 23. ♕e3 [23. ♗e3 ♖e8–+] ♕f1 24. ♔g3 ♕g2 25. ♔h4 h6–+;

b) 22. ♔d2 ♗f1 23. ♕f2 ♖e3 24. ♕e3 h5!∓ Wade, Harding

220 19. ♖h3 ♕h3 20. ♗f4 fg4 21. ♗e5 [21. ♕e6 ♔h8 22. ♕e3 g3 23. hg3 ♖ae8 24. ♕f2 ♖f4!–+] ♖f3 22. ♘d2 ♖e3 23. ♕f1 ♖f8 24. ♕h3 gh3 25. ♖f1 ♖e2!∓ Popov

221 **20... ♖f8** 21. ♖a8 ♖a8 22. ♗f4 ♕f4 23. ♘d2±;

20... ♖e8 21. ♕e8 ♖f8 22. ♕e6 ♔h8 23. ♗f4 ♕f4 24. ♘a3 ♕f2 25. ♔h1 ♕b2 26. ♖g1 ♕a3 27. ♕e5=; 25... ♕f3= Harding

222 **15... ♗f4?** 16. g3 ♕g5 17. ♖e5+−;

15... ♗f5 16. ♘d2 ♗e4 [16... ♖ae8 17. ♕f3 ♗f4 18. ♖e8 ♖e8 19. ♘f1 ♖e1 20. ♕d5 g6 21. ♗f4!+− Tal] 17. ♘e4 de4 18. ♕g4± Aksan − Furrer, corr. 1966

223 16. ♘d2 f4

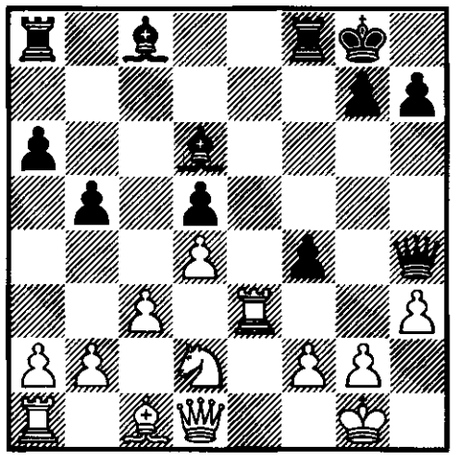

a) 17. ♘f3 ♕h5 18. ♖e1 ♗h3 19. gh3 ♕h3 20. ♘g5 ♕h4 21. ♘f3 ♕g4 22. ♔f1 ♕h5 [22... ♖ae8∓ Gutman] 23. ♗d2 ♕h3 24. ♔g1 ♖f6 25. ♘h4 f3 26. ♘f3 ♖f3 27. ♗e3 ♗h2−+ Tal − Arbakov, Moskva (rapid) 1979;

b) 17. ♖e1 ♗h3 [17... f3 18. ♘f3 ♕f6 19. ♗e3 ♗h3 20. gh3 ♕f3 21. ♕f3 ♖f3 22. ♔g2±; 17... ♖f6 18. ♖e8 ♔f7 19. ♘f3 ♕h6 20. ♕e2±; 17... ♖a7 18. ♕f3 ♕g5 19. a4! ♖af7 20. ab5 ab5 21. b3± Škurovič-Hasin − Vitomskij, corr. 1975;

b1) 18. gh3 f3! 19. ♘f3 ♕h3 20. ♖e3 [20. ♘e5 ♖f6 21. ♕g4 ♖g6!] ♖f6 21. ♘e5 ♖g6! 22. ♖g3 ♖g3 23. fg3 ♕g3 24. ♔h1 ♖f8−+→ Krogius, Macukevič;

b2) 18. ♕f3 ♗g2 19. ♕g2 ♕h5 20. ♘f3 ♖f6∞ *de Firmian − I. Sokolov, Biel 1989* — 48/(462) ⟨**20**⟩

224 **16... f4** 17. ♕d5 ♔h8 18. ♕d6! ♗b7 19. ♖e7 △ ♕e5± Krogius, Macukevič;

16... ♕f4 17. g3 ♕h6 18. ♕d5 ♔h8 19. ♕a8 f4 (Habibudin − Gorkin, SSSR 1965) 20. ♖f3! ♖e8 21. ♗e3!± Krogius

225 17... g5 18. ♘f3 ♕h6 19. ♘g5 f4! [19... ♔h8? 20. ♖e6+−] 20. ♖e6 [20. ♖d3 ♕g6 21. ♕d1 ♗c8∞; 20. ♖f3 ♔h8 21. h4 ♕h4 22. ♘h3 ♕g4∞→] ♕g5 21. ♖d6 ♕e7∞ Anand; 19. ♗d2± Kan − Martsum, corr. 1963

226 18... ♕f6 19. ♖e1 ♖ae8 20. ♗d2 g5 21. a4 h5 22. ab5 g4 23. ba6± Bryck − van der Weijer, corr. 1986/87

227 19. ♖e6 ♖ad8 20. ♖e1 ♗c8?! 21. ♘e5 ♗e5 [21... f3? 22. ♕d5 ♔h8 23. ♗g5± Poljak − Olifer, Kiev 1960] 22. de5 ♕g6 23. ♔h2 f3!∞→ Popov; 20... ♖f6!∓→ Nunn

228 21. ♔h1 ♖f8 (Schrancz − Radu, corr. 1969) 22. ♕d1 ♗c8∓ Gutman, Vitomskij

229 17. ♘a3 g5 18. ♖e6 g4 19. ♕e2 ♖ad8 20. g3 ♕h5 21. ♗h6 ♖fe8 22. ♖e1± Perényi − Wegner, Balatonberény 1988

230

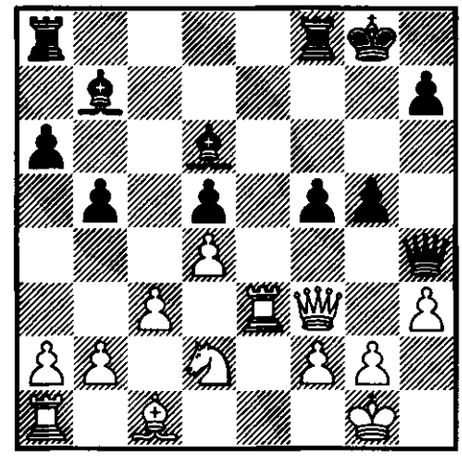

18. ♖e6 ♖ad8! 19. ♕e2 f4 20. ♘f3 ♕h5 21. ♘h2 ♕f7 22. ♕e1 ♗c8 23. ♖e2 ♗f5∓ Tal;

18. ♘f1 ♖f6 19. ♕e2 ♔f7 20. ♗d2 [20. f3 f4 21. ♖d3 ♖e8 22. ♕f2 ♕h5 23. ♖d1 ♖fe6 24. ♕c2 ♖e2 25. ♖d2 ♖e1 26. ♖f2 ♗c8 27. b4 ♔f6 28. ♗b2 ♖a1 29. ♗a1 ♖e1∓ Houdek – Nejezchleba, corr. 1980] f4 21. ♖d3 ♖e8 22. ♕g4 ♕g4 23. hg4 ♗c8 24. ♘h2 h5!∓ Bangiev – Vitomskij, corr. 1972

231 18... f4 19. ♘f3 ♕h5 [19... ♕h6 20. ♖e6 ♖f6 21. ♖f6 ♕f6 22. ♗d2± Lepeškin] 20. ♘g5 ♕g6 21. ♖e6 ♕g5 22. ♖d6 ♖ae8 23. ♖e6 ♔f7 24. ♖e5!± *Hübner – Nunn, Skellefteå 1989* — 48/462 ⟨**21**⟩

232 20. g3!? ♕h3? 21. ♘e4! f4 [21... de4 22. ♖h6 e3 23. ♖h3 ef2 24. ♕f2 gh3 25. ♔h2! ♖de8 26. ♗f4+–] 22. ♘d6 fg3 23. fg3 ♖d6 24. ♗f4 ♖f4 25. ♖e8! 1 : 0 Kamiński – Pańczyk, Luhačowice 1989; 20... ♕h5± Kamiński

233

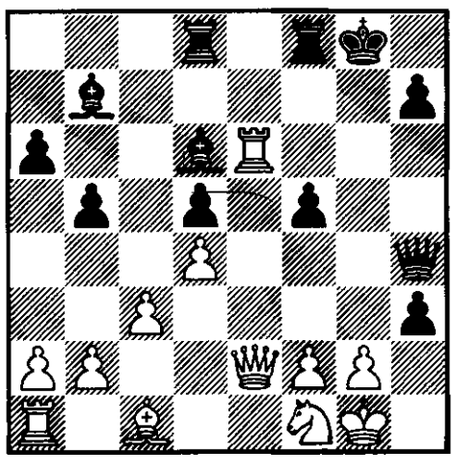

21. ♖h6 ♕g4 [21... h2 22. ♘h2 ♗h2 23. ♔f1± Anand] 22. ♕e6 ♔h8 23. ♖h3 ♗c8 24. ♕h6 ♖f7 25. ♗g5 ♖g7! [25... ♖g8 26. ♕d6 △ ♖g3+–] 26. ♕g7 ♔g7 27. ♗d8 f4 28. ♖e1 ♕g6 29. ♖h4 f3 30. g3 h5 31. a3 ♗g4 32. ♘h2 ♕f5 33. ♘g4 hg4 34. ♔h2 ♕d7 35. ♗g5 ♕f5 36. ♗d8 1/2 : 1/2 G. Orlov – Vzdvižkov, SSSR 1990;

21. g3 ♕g4 22. f3 ♕h5 23. ♗h6± Lepeškin

234 16. b3 f5 [16... g4? 17. ♗a3 ♗a3 18. ♘a3 gh3 19. g3 ♕f6 20. ♕h5±] 17. ♕f3 ♗b7 (*Anand – Nunn, Wijk aan Zee 1990* — 49/403 ⟨**22**⟩) 18. ♗a3 g4 19. ♕e2 f4 20. ♗d6 fe3 21. ♗f8 ♕f2 22. ♕f2 ef2 23. ♔f2 [23. ♔f1 ♖f8 24. hg4 ♗c8∓] ♖f8 24. ♔g1 gh3 25. gh3 ♗c8 26. ♘d2 ♗h3= Nunn

235 16... ♕f4 17. ♕f4 gf4 [17... ♗f4 18. ♖e1 ♗c1 19. ♖c1 ♗f5 20. ♘d2±] 18. ♖e1 ♗f5 19. ♘d2 ♖ae8 20. ♘f3± Carlson

236 18. ♘d2 ♕f4 19. ♕f4 ♗f4 20. ♖e1 [20. ♖f3 ♗d7! 21. ♔f1 b4! 22. c4 ♖e7∓]

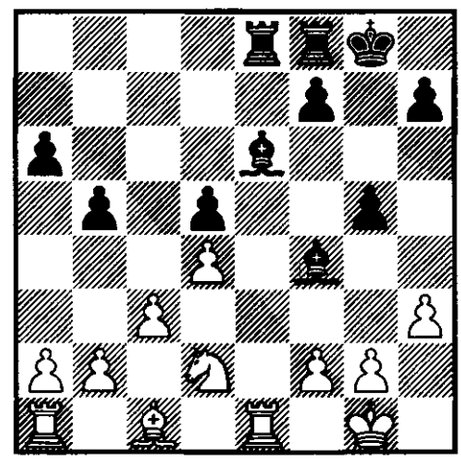

a) 20... ♗g4?! 21. ♖e8 ♖e8 22. hg4 ♖e1 23. ♘f1 ♗c1 [23... ♖c1 24. ♖c1 ♗c1 25. b3±⊥] 24. g3 △ ♔g2, ♘e3± Gutman;

b) 20... ♗h3 21. ♖e8 ♖e8 22. ♘f3 ♗c1 23. ♖c1 (Browne – Gilden, USA (ch) 1974) ♗g4! 24. ♘g5 f6! 25. ♘h3 ♗h3 26. gh3 ♖e2= Browne

237 19. ♖e1 ♗e7 20. ♕e5 ♗h3 21. gh3 ♗a3 22. ♕e8 ♖e8 23. ♖e8 ♗f8= Gutman

238 19... ♗f4 20. ♖d3 ♕e2 [20... ♗d2 21. ♖d2 ♗h3 22. gh3 ♕h3 23. ♕g5 ♔h8 24. ♕f6 ♔g8 25. ♖d3!! ♕d3 26. ♔h2 △ ♖g1+– Gutman] 21. ♗f4 gf4 22. ♖ad1 ♕b2 23. ♕f4 f6 24. ♕c1 ♕a2 25. c4 ♕e2 [25... dc4 26. ♖g3 ♔h8 27. ♖d2+–] 26. cb5± Hübner

239 20. ♖ae1 ♗f4 21. ♖3e2 ♗d2 22. ♖d2 ♗h3 23. ♖e8 ♖e8 24. gh3 ♕h3 25. ♘c2 ♕g4= Pintér

240 **20... ♔h7** 21. g4± ♕h4 22. ♘e1 △ ♘g2+− Hübner;

20... ♗f4 21. ♖d3 ♕e2 22. ♗f4 gf4 23. ♘e1 ♕b2 24. ♖ad1± *Hübner − Pintér, Solingen − Honvéd 1989* — 48/460 ⟨**23**⟩

241 18. ♖e1?! h6

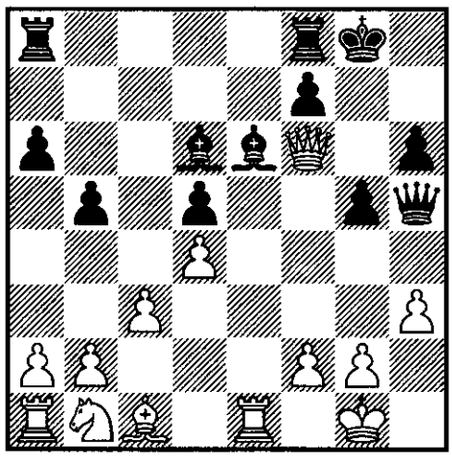

a) 19. ♗e3 ♔h7! [19... ♖ae8 20. ♘d2± Carlsson] 20. ♘d2 ♖g8 21. ♘f1 ♖g6 22. ♕f3 g4!−+ Ermakov − Sičov, corr. 1965/66 — 3/322;

b) 19. f4 ♕h4 20. ♖f1 ♗h3 21. ♕d6 ♗g2= Tal

242 18... ♗f4 19. ♖e1 ♗h3 20. gh3 ♕h3 21. ♘f1 ♕g4 22. ♘g3 ♗g3 23. ♕g5 ♕g5 24. ♗g5± Vasjukov − Golovko, SSSR 1964

243 21. ♕d6 ♕f2 22. ♔h2 ♖ae8 23. ♕g3± Tal

244 (diagram)

18. g3 ♕h5 19. g4 1/2 : 1/2 Frías − Wolff, London 1990;

18. ♘d2 ♕f4 [18... ♗e7 19. ♕e5 ♕h6 20. ♘f3 ♗f6 21. ♕g3± Skotorenko − Konovalov, corr. 1960/62] 19. ♕f4 ♗f4 20. ♖e1 ♗h3 21. ♘f3 [21. ♖e8 ♖e8= — 17... ♖ae8=] ♖e1 22. ♘e1 ♗c1 23. ♖c1 ♗f5 24. ♘c2 ♗c2 25. ♖c2 ♖e8 26. ♔f1

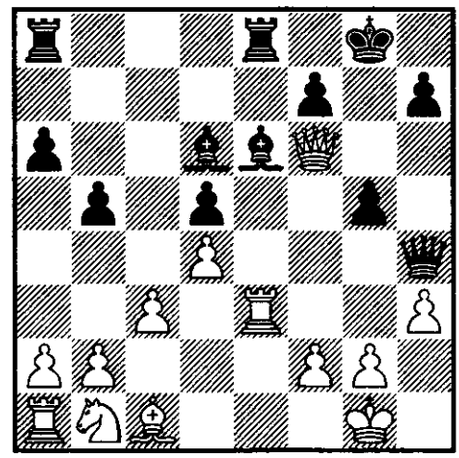

h5 27. ♖c1 f6 1/2 : 1/2 Zagorovskij − Nyman, corr. 1968;

18. ♗d2 ♕h5 19. ♖e1 [19. ♘a3 ♗e7 — 18. ♘a3] h6 20. ♘a3 [20. ♗e3?! ♔h7! 21. ♘d2 ♖g8 22. ♘f1 g4∓→] ♔h7 21. ♘c2 (*Mádl − Hazai, Magyarország 1988* ⟨**24**⟩) ♖ad8!

a) 22. ♘b4?! ♗e7 23. ♕f3 [23. ♕e5 ♗b4 △ ♗h3∓] ♕f3 24. gf3 ♗b4 △ ♗h3∓;

b) 22. a4 ♗e7 23. ♕e5 ♕g6! 24. ♘b4 ♗d6 △ g4∞→;

c) 22. ♘e3 ♗e7 23. ♕e5 [23. ♘g4?! ♕g4 24. ♕e7 ♕g2∓] ♗d6 24. ♕f6= Hazai

245 19. ♖e1 ♗e7 20. ♕e5 ♗h3!? 21. gh3 ♗a3 22. ♕e8 ♖e8 23. ♖e8 ♗f8∞; 20... ♕g6∞ Nunn

246 19... ♗f4 20. ♖d3 ♗d2 21. ♖d2 ♗h3

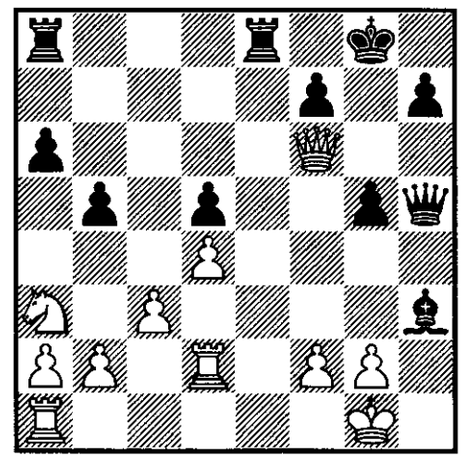

22. f4! [22. gh3 ♕h3= △ 23. f3? ♖e6−+] ♖e6 [22... ♖e2?! 23. ♖e2 ♕e2 24. ♕g5

♔h8 25. ♔h2! ♖g8 26. ♕f6 ♖g7 27. ♖g1± ♗g2? 28. ♕g7+−] 23. ♕g5 ♕g5 24. fg5 ♗f5± Nunn

247 20. ♕f3 ♕g6 21. ♖ae1 g4!? 22. ♕g3 gh3 23. gh3 ♗d6! 24. ♕g6 hg6∞⩲ *Hübner − Nunn, Haifa 1989* — 48/461 ⟨**25**⟩

248

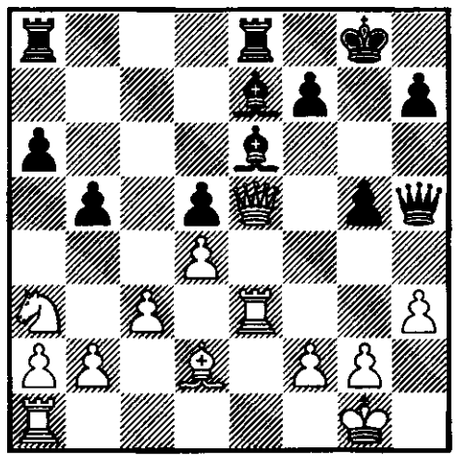

20... ♕g6

a) 21. f4 ♗f6 22. f5 ♗f5 [22... ♕f5? 23. ♕f5 ♗f5 24. ♖f3+−] 23. ♕d5 ♗e4 24. ♕d6 ♖e6 25. ♕g3 ♗e7 △ f5∓;

b) 21. ♖f1

b1) 21... ♖ad8? 22. f4 ♗f6 [22... gf4 23. ♕f4 ♗g5 24. ♖e6+−] 23. f5! ♕h6 24. fe6+−;

b2) 21... ♗f8! 22. ♖g3 [22. f4? gf4 △ ♗h6] f6 23. ♕c7∞ Nunn;

20... ♖ad8 21. f4 ♕g6 22. fg5 ♗f5 23. ♕g3 ♗e4 24. ♖f1 ♗d6 25. ♕h4 ♖e6 26. ♖e2 ♖de8 27. ♖fe1 f6 28. ♖f2 ♗e7 29. gf6 ♖f6 30. ♖ee2 ♖f2 31. ♕f2 ♖f8⩲ *Wolff − Hellers, New York 1990* ⟨**26**⟩

249 16. ♖g3 ♕f6 17. ♖f3 ♕g6 18. ♕d3 ♖e8 19. ♔f1 [19. ♗d2 ♖e4 20. ♘a3 ♗f5 21. ♕f1 ♖h4 22. ♖f5 ♕f5 23. ♕b1 ♕b1 24. ♘b1 ♖e4∓ Boudy − A. Rodríguez, Cienfuegos 1983] ♕h5 20. ♖e3 ♗f5 21. ♕e2 ♖e3 22. ♗e3 ♕g6! 23. ♕e1 ♗e4 24. f3 ♗d3 25. ♔g1 ♖e8∓↑ Koršin − Murey, SSSR 1966

250 **17. ♖d5?** ♗b7 18. ♖g5 ♖fe8−+ Pachman;

17. ♖e3 ♕f4= Tal − P. Nikolić, Skellefteå 1989

251 17... ♗d7 18. ♗e3 ♕g6 19. ♕f3 ♖ae8 20. ♘d2 h5 21. ♔h1 ♗b8 22. ♗f4 ♕c2 23. ♗b8 ♕d2 (*A. Sokolov − Geller, New York 1990* ⟨**27**⟩) 24. ♖ed1± A. Sokolov

252 18. ♔h1

a) 18... ♗e6 19. ♘d2 [19. ♗e3?! f5∓] ♖ac8 (Tal) 20. a3!± Nunn;

b) 18... ♗f5 19. ♗e3 ♗c2 20. ♕g4 ♕g4 21. hg4 f5 22. gf5 ♖f5 23. ♔g1 ♖h5 24. ♘d2= van der Wiel − Nunn, Amsterdam 1990 — 50/(378)

253 18... ♗f5 19. ♗e3

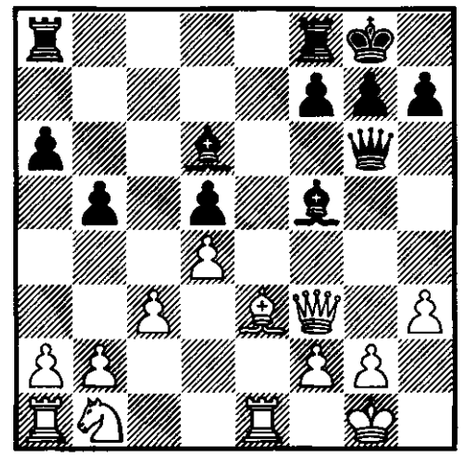

19... ♖ad8 [19... ♗e4? 20. ♕g4± *Tal − Spassky, Tbilisi (m/5) 1965* ⟨**28**⟩; 19... ♖ae8 20. ♘d2 ♖e4 21. a4 ♗b8 22. ab5 ab5 23. ♘e4 de4 24. ♕e2 ♗h3 25. f4 ef3 26. ♕f3± Howell − Heidenfeld, Groningen (open) 1989; 19... ♖fc8 20. ♗f4 ♗f8⩲ Harding] 20. ♘d2 ♗b8⩲ Wade, Harding

254 **19. ♘d2** ♖ae8!? △ ♗g4 Lilienthal;

19. ♗e3 b4; 19... ♕c2 Sokol'skij

255 21. ♕g3

a) 21... ♕g3 22. fg3 ♗f5 23. ♘d2 ♖fe8 24. ♘b3 ♔f8 [24... f6 25. ♘c5 ♖e1 26. ♖e1 ♔f7 27. a4± Lilienthal] 25. ♘c5

a5 26. ♖e8 ♖e8 27. a4 ba4 28. ♖a4 ♖e2 29. b4± *Tal – Spassky, Tbilisi (m/7) 1965* ⟨**29**⟩;

b) 21... ♕c2 22. c4! ♗e6! 23. cd5 ♗d5 24. ♘c3 ♖ad8 25. ♖e2 ♕g6= Holmov – Tal, Kislovodsk 1966 — 2/281

256 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗g4 16. f3 ♗f3 17. ♘f3 ♕f3 18. ♖f2 ♕d1 19. ♗d1∞ Hardicsay – Široký, Olomouc 1976

257 **13... ♖a7** 14. ♘d2 [14. g3 — 12. g3] ♘f4 15. ♘e4 ♘d3 16. ♗g5! ♗e7 [16... ♕d7 17. ♖e3+–] 17. ♗e7 ♖e7 18. ♖e3! ♖d7 [18... ♘b2? 19. ♘f6+– Popović] 19. ♕h5!±↑ *Popović – Velimirović, Bor 1985* — 40/420 ⟨**30**⟩;

13... ♕h4 14. g3 ♕h3 — 12. ♖e1

258

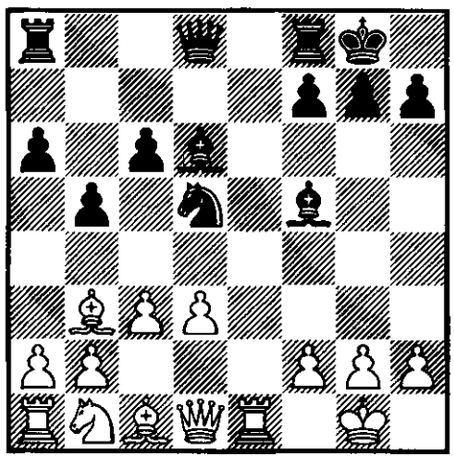

14. ♗d5 cd5

a) 15. ♕f3 ♖e8 [15... ♕d7 16. ♗f4!± — 14. ♕f3] 16. ♗d2 ♕d7 17. h3 ♗c7 18. ♘a3 ♕d6 19. g3 ♗h3∓ Zajcev – Adorján, Polanica Zdrój 1970;

b) 15. ♘d2 ♗d3 16. ♘f1 ♗g6 17. ♕d4 ♖c8 18. ♗e3 b4! 19. ♖ad1 bc3 20. bc3 (Smyslov – Sokol'skij, Moskva 1949) ♗b8 21. ♕d5 ♕d5 22. ♖d5 ♖c3∓ Sokol'skij;

14. ♕f3

a) 14... ♕d7?! 15. ♗d5! cd5 16. ♗f4 ♗f4 17. ♕f4 ♗d3 18. ♘d2 ♖ae8 (*Smagin – Geller, Moskva 1989* — 47/423 ⟨**31**⟩) 19. ♘b3± △ ♘c5 Smagin;

b) 14... ♖e8 15. ♖e8 ♕e8 16. ♘d2! [16. ♗d2 ♘f4 17. ♗c2 ♖d8∓ Whittaker – Harding, corr. 1977] ♕e1 17. ♘f1 ♗g6 18. h3 ♖e8 19. ♗d1 (*Dolmatov – Halifman, Moskva 1990* — 49/404 ⟨**32**⟩) ♘c3 20. bc3 ♕c3 21. ♖b1 ♖e1 22. ♗f4!± Dolmatov;

c) 14... ♕h4 15. h3 ♖ae8 16. ♖e8 ♖e8 17. ♗d2 ♘f4!? [17... ♕e7? 18. ♘a3 ♕e2 19. ♕f5 ♕d2 20. ♘c2± A. Rodríguez – Rubio, Malaga 1991 — 52/(345)] 18. ♕c6 ♕e7!∞ A. Rodríguez

259 14... ♗d3 15. ♘f3 ♗g6 16. ♗g5 [16. a4 b4? 17. ♗g5 f6 18. ♗d2 bc3 19. bc3 ♔h8 20. ♘d4± I. Szabó – Pogáts, România – Magyarország 1960; 16... ♘f4!∞ Barden] ♕d7 17. ♘e5 ♗e5 18. ♖e5± R. Byrne – Angantýsson, Reykjavík 1982

260

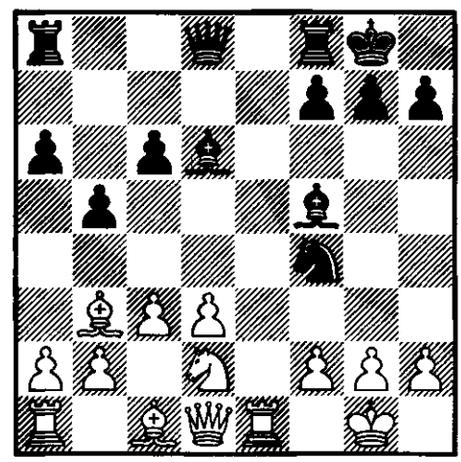

15. ♕f3 ♕d7 16. ♘e4 ♗g4 17. ♕e3 ♘d3 18. ♘d6 ♕d6 19. ♕e7 ♖ad8 20. ♕d6 ♖d6 1/2 : 1/2 Smirin – Adams, Tilburg 1992;

15. d4 ♕g5 [15... ♘g2 16. ♔g2 ♕h4 17. ♘f1 ♕h3 18. ♔g1 ♗g4 19. ♖e3!+–] 16. g3 ♘h3 17. ♔g2 ♘f4 18. ♔h1 ♘d3 19. ♖e2 ♖ae8∞ Nunn

261 17. ♘d6 ♕d6 (Mičić – Zetocha, Iraklion 1985) 18. ♗c2! ♕g6 19. ♗d3= Stoica

262 21. ♖b1 h5 22. ♖h4 ♘b2 23. ♗e3 ♘d3 24. ♖d1 ♘b2 25. ♖b1 ♘d3

1/2 : 1/2 Kir. Georgiev – Nunn, Dubai (ol) 1986

263 13... ♖a7 14. d4 ♖e7 15. ♖e7 ♕e7 16. ♘a3! [16. ♗d5?! cd5 17. ♗e3 ♖e8 18. ♘d2 ♗h3 19. ♕f3 ♕e6 20. ♖e1 ♗g4= *Fischer – O'Kelly, La Habana 1965* ⟨**33**⟩] ♖e8 17. ♘c2 ♗h3 18. ♗d2 ♕e4 19. ♘e1 ♕e2 20. ♕e2 ♖e2 21. ♘f3 ♗g4 22. ♗d1!± I. Zajcev

264 14. d3 ♗b7 15. ♘d2 b4 16. ♘e4 [16. cb4?! ♘b4 17. ♘e4 ♗e7 18. ♗c4 ♘c6∓ Sprostins – Rapoport, corr. 1974] bc3 17. ♖b1 ♗d4 18. ♗g5 f6 19. ♗e3 ♔h8 20. ♗d4 cd4 21. ♘c5 ♕c8 22. ♘b7 ♕b7 23. ♕f3± Poznyak – Rapoport, corr. 1973/74; 14... b4!∞ Matanović

265 14... cd4 15. cd4 ♗b7 16. ♘c3 ♘c3 17. bc3 ♕d7 [17... b4 18. ♗b2 bc3 19. ♗c3 ♕d7 20. ♖c1 ♖ac8 21. ♕d3 ♖c5 22. d5± Matanović – Ostojić, Jugoslavija (ch) 1969] 18. ♗e3?! ♖fe8 1/2 : 1/2 Matanović – Geller, Sousse (izt) 1967; 18. ♗b2± Tal

266 15. ♗e3 ♖e8 16. ♘d2 ♘e3 17. fe3 cd4 18. cd4 ♗d4 19. ed4 ♕d4 20. ♔f1 ♕f6 21. ♔g1 ♕c6∓ Geller

267 15... ♖e8 16. ♘d2 ♘c3 17. bc3 ♗c3 (*Braga – Geller, Amsterdam II 1986* – 42/425 ⟨**34**⟩) 18. ♖b1 ♕d7

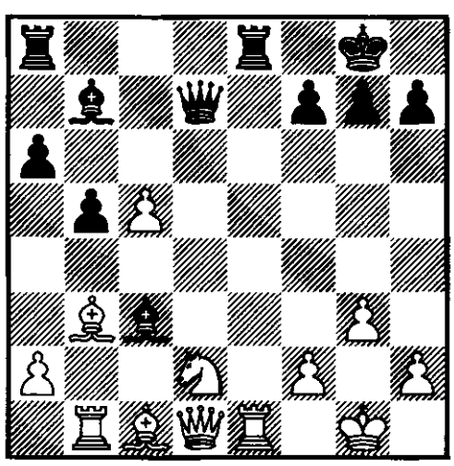

a) 19. ♖b2 ♖e1 20. ♕e1 ♖e8 21. ♕d1 ♕h3 22. f3 ♗d4 23. ♔h1 h5 24. ♖c2 [24. ♘f1 ♖e1–+] h4 25. g4 [25. c6 ♗c6 26. ♖c6 hg3–+] ♗c6 26. ♗b2 ♗e3–+ Geller;

b) 19. ♖e8 ♖e8 20. ♘f1! [20. ♘f3 ♕c6 21. ♗e3 ♕f3 22. ♕f3 ♗f3∓ Geller] ♕c6 21. f3 ♗d4!? [21... ♕c5 22. ♔g2+–] 22. ♕d4! [22. ♔g2? ♖e1! 23. ♕d3 ♖e3!!–+] ♕f3 23. ♘e3 ♕h1 24. ♔f2 ♕h2 25. ♔f1+– D. Paunović, Veličković

268 18... ♖fe8 19. ♖e8 – 15... ♖e8

269 21. ♔g2 ♗f3

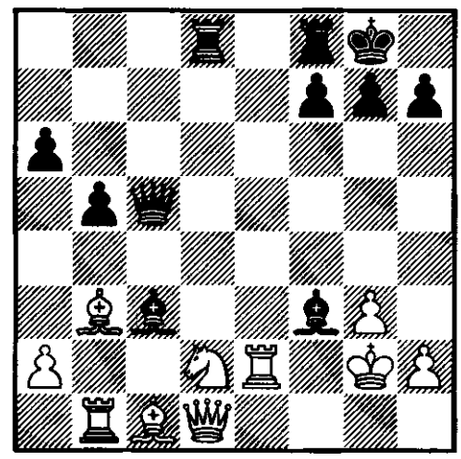

22. ♘f3! [22. ♔f3 ♖d3 23. ♔g2 ♕c6 24. ♔g1 ♗d4 25. ♖f2 ♗f2 26. ♔f2 ♕b6= Ernst – Dam, Lugano 1988] ♖d1 23. ♗d1 ♕d5 24. ♗c2 ♕c4 25. ♖f2 ♖e8 26. ♗b2 [26. ♗f4 h6 27. h4 ♖e2 28. ♖bf1±] ♖e2 27. ♗c3 ♖f2 28. ♔f2 ♕c3 29. ♗b3 a5 30. ♖d1± Nunn

270

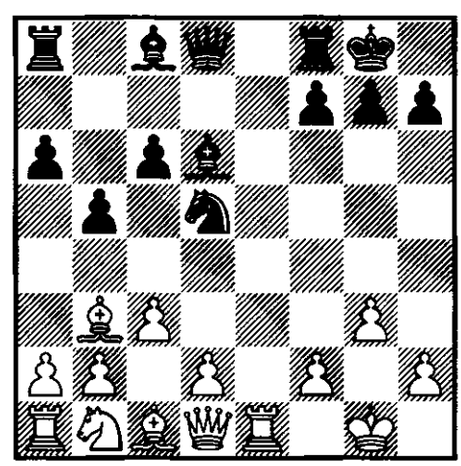

13... f5 14. f4 [14. d4 f4 15. ♘d2 △ ♘e4, ♕h5± Nunn] g5 15. d4 gf4 16. ♗d5 cd5 17. ♗f4 ♗f4 18. gf4 ♕h4 19.

♖f1 ♖a7 20. ♘d2 ♖g7 21. ♔h1 ♖g4 22. ♕f3± Ahlers – Dahlhaus, corr. 1973/77;

13... ♗e6 14. d4 ♕d7 15. ♘d2 f5 16. f4 g5 17. ♘f3 gf4 (Vukčević – Kosenkov, corr. 1978) 18. ♗f4!± Krogius, Macukevič;

13... ♕g5 14. d4 ♕g6 15. ♗c2 [15. ♗d5 cd5 16. ♕f3 ♗f5 17. ♗f4 ♗g4 18. ♕e3!± Nunn] f5 16. ♘d2 ♕f6 17. a4 ba4 18. ♗a4 ♗c7 19. f4 △ ♘f3± Matthews – Arbuch, Dubai (ol) 1986;

13... ♗f5 14. d4 ♕d7 15. ♗e3 [15. ♘d2 ♖ae8 16. ♖e8 ♖e8 17. ♘f1 ♗g4 18. f3 ♗h5 19. ♗d5 cd5 20. ♗f4 ♗f4 21. gf4 ♗g6 22. ♕d2 h5 23. ♖e1 ♖e1 24. ♕e1 ♕f5 25. ♕c1 h4∓ A. Ivanov – Geller, New York 1990] ♖ae8 16. ♘d2 [16. a4?! ♗g4 17. ♕d3 ♘f4!∓→ Butnoris – Kapengut, SSSR 1970; 16. ♗d5 cd5 17. ♘d2 b4 18. cb4 ♗b4 19. a3 ♗d6∞ Nunn] ♗g4 17. ♕b1 h5 18. ♗d5 cd5 19. a4 h4∞ Anikaev – Fajbisovič, SSSR 1970;

13... ♗h3 14. d4 ♕d7 15. ♗e3 ♖ae8 16. ♗d5 cd5 17. ♘d2 f5 18. f4 ♗g4 19. ♕b3 ♕f7 20. a4 g5∞ Laakmann – Brustman, Piotrkow-Trybunalski 1979

271 15. f3

a) 15... ♗h5 16. ♗e3 [16. ♘d2 c5 17. ♘e4 ♘e4 18. ♖e4 c4 19. ♗c2 f5 △ f4∓ Mikenas] ♘e4 17. ♘d2 ♘d2 18. ♗d2 ♕f6 19. ♔g2 ♖ae8 20. ♖e8 ♖e8 21. ♕f1 c5 22. ♕f2± Vukčević – Morozov, corr. 1975;

b) 15... ♗h3 16. ♗g5 ♕c7 17. ♗f6 gf6 18. f4?! ♗f4! 19. ♕h5 ♗g3 20. ♖e2 ♖fe8∞→ Judovič – Zapletal, corr. 1972/75

272 16. dc5 ♗c5 17. ♕d8 ♖ad8 18. ♗f4 h6 19. ♘a3 g5 20. ♗e3 ♗e3 21. ♖e3 ♖d2 22. ♘c2 ♖e8= *Fischer – Spassky, Santa Monica 1966* – 2/282 ⟨**35**⟩

273 Gutman

274 15... ♗h3 16. ♘d2 ♘f6 17. ♘f1 h6 18. a4 ♖d8 19. ab5 ab5 20. ♖a7± Vukčević – Morris, corr. 1975

275 16. ♕g4 ♕e1 17. ♔g2 ♕c1 18. ♕e2

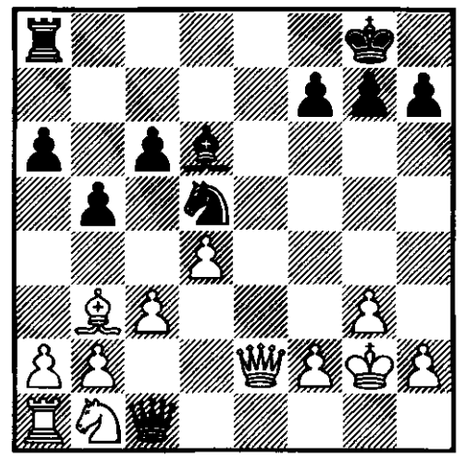

18... ♘f4! [18... ♗e7 19. ♗d5 cd5 20. ♕d2± Lilloni – Niemand, corr. 1975 – 21/251; 18... a5 19. ♗d5 cd5 20. ♕d2 ♕d2 21. ♘d2± Hellers – Howell, New York 1990] 19. gf4 ♕f4 20. ♕h5 ♕e4 21. ♕f3 ♕g6 22. ♔h1 ♕h6! 23. h3 ♕c1 24. ♔g2 ♕b2 25. ♗f7 ♔h8 26. ♕c6 ♖d8 27. ♕b6 ♗e7 28. d5 ♕a1 29. ♕e6 ♗d6 30. ♕e4 ♕a2–+ Harding

276 Sagarin – Ermakov, corr. 1966

277 14. d4 ♖e8 15. ♖e8 ♕e8 16. ♗d2 ♖e7 17. ♘a3 ♗a3 18. ba3 (Vukčević – Milutinović, corr. 1975) ♘b6! 19. a4 ♗e6∞ Krogius, Macukevič

278 19... a5? 20. ♖ae1 ♘f4 21. ♖f4 a4 22. ♗c2 ♕b6 23. ♗h7!+–→ *Lobron – Đurić, Sarajevo 1984* ⟨**36**⟩

279 **20... ♗d6**=;

20... ♖d2= Krogius, Macukevič

280 13. d4 – 12. d4

281 13... ♖a7 – 12. g3

282 14. d4 ♕h3 – 12. d4

283

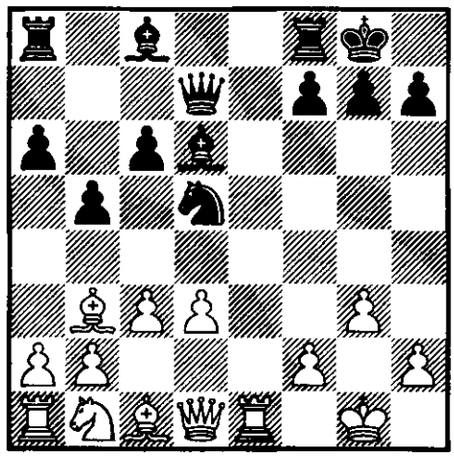

14... ♕f5 15. ♘d2 ♕g6 16. ♘e4 ♗c7 17. ♕f3 ♗g4 18. ♕g2± R. Byrne – Hebden, New York 1983 — 36/415;

14... ♘f6 15. ♘d2 ♕h3 16. ♘f1 ♗g4 17. f3 ♗d7 18. ♗g5 ♕f5 19. ♗e3 c5 20. ♘d2 ♗c6 21. ♘e4 ♗c7 22. ♕e2 ♖ad8 23. ♗c2 ♖fe8 24. ♕f2± Richardson – van Oosterom, corr. 1985;

14... ♗b7 15. ♘d2 f5 16. f4 c5 17. ♘f3 ♖ae8 18. ♗d2 ♔h8 19. ♔f2 ♕c6 20. c4 ♘f6 21. h3∞ Y. Grünfeld – Sharp, Fort Worth 1984; 16. c4± Nunn; 15... c5 – 15... ♕d7

284

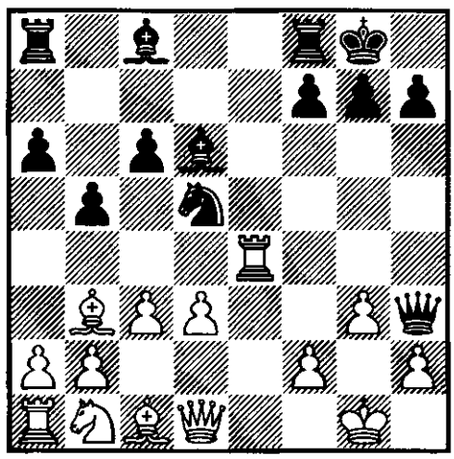

15... ♗d7 16. ♘d2

a) 16... ♖ae8 17. ♖h4 [17. ♖e8!? ♖e8 18. ♘e4± Anand] ♕f5 18. ♘f1 ♕g6 19. ♗d2 ♗f5 20. ♗d5 cd5 21. ♘e3 ♗e6 22. a4 ♗e7 23. ♖f4 ♗g5 24. ♖f3 b4 25. c4 ♗e3 26. ♖e3 a5 27. c5 d4 28. ♖e4± Murey – Geller, Amsterdam II 1987;

b) 16... g5! 17. ♖e2 f5

b1) 18. ♘e4? fe4 19. de4 ♗g4 20. ed5 c5 21. ♕f1 ♕h5! 22. ♖e3 c4 23. ♗c2 ♗c5 24. ♗d2 (*Anand – Kamsky, Dortmund 1992* — 54/336 ⟨**37**⟩) ♖ad8! 25. ♗e4 ♖de8! 26. ♕g2 [26. ♖ae1 ♖e4 27. ♖e4 ♗f2 28. ♕f2 ♖f2 29. ♔f2 ♕h2–+] ♗h3 27. ♕h1 ♕g4–+→ Anand;

b2) 18. c4 f4 19. ♕f1!± *Ivančuk – Kamsky, Tilburg 1992* ⟨**38**⟩;

15... ♗b7

a) 16. ♖h4 ♕f5 17. ♗c2 ♕e6 18. ♘d2 [18. c4 ♘b4 19. c5 ♘c2 20. ♕c2 f5! 21. ♘d2 ♗e7 22. ♖d4 ♕e5 23. ♘f3 ♕c5∓ Tukmakov – Jansa, Harrachov 1976] f5 19. ♘f3 h6 20. ♗h6!? gh6 21. ♕d2 f4 22. ♖e1 ♕f6 23. ♖g4 ♔h8 24. d4 ♖g8 25. ♕d3 ♖g7 26. ♖g7 ♕g7 27. ♘e5∞ Konstantinopol'skij – Keglević, corr. 1978;

b) 16. ♘d2 ♕d7 17. ♘f3? c5∓ de Firmian – Wahls, Biel 1990; 17. ♖e1= de Firmian

285

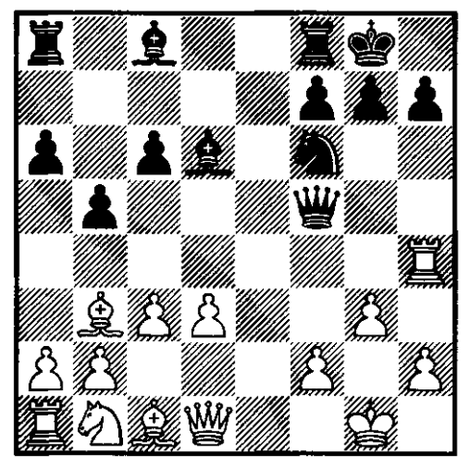

17. d4 ♖e8 18. ♗f4 g5 19. ♗c2 ♘e4 20. f3 ♗f4 21. ♗e4 ♖e4 22. ♖f4 gf4 23. fe4 ♕e4 24. ♘d2 ♕e3 25. ♔g2 c5∓ Poletaev – Sadomskij, corr. 1966;

17. ♗c2

a) 17... g5?! 18. d4 ♕d5 (Smirnov – Mogilnikov, SSSR 1968) 19. c4! bc4 20. ♘c3 ♕a5 21. ♖h6+– Tal;

b) 17... ♖e8 18. ♘d2! [18. ♗e3?! ♖e3! 19. fe3 g5 20. ♖d4 ♗c7 21. ♘d2 c5 22. ♖e4 ♘e4 23. ♘e4 ♗b7= Darga – Jiménez, La Habana 1964] g5 19. ♘e4!± Gutman;

c) 17... ♗b7 18. d4 ♕d5 19. c4 bc4 20. ♘c3 ♕e6 21. ♘e4 ♘e4 22. ♗e4 f5∓ Potzschmann – Zaiser, corr. 1961

286 19... hg3 20. hg3 ♔f8 21. ♘d2 ♕d3 22. ♕f3± Tal; 21. ♕e2± Nunn

287 21. ♘d2 c5 22. f3± Anand – L. Cooper, Great Britain (ch) 1988

288 **16. ♖h4** ♗b7 – 15... ♗b7;

16. ♗c2 ♕g6 17. d4 ♗f5 18. ♖e2 ♖ae8 19. ♗f5 ♕f5 20. ♕e1 ♘f6 21. ♗e3= Hennigan – Motwani, Great Britain (ch) 1988

289 16... ♘f6 17. ♖e1 ♕h3 [17... ♕d3 18. ♘e4! ♕d1 19. ♘f6 gf6 20. ♖d1± Krogius, Macukevič] 18. ♕f3 ♗g4 19. ♕g2 ♖ae8 20. ♘e4 ♕h5 21. ♘f6 gf6 22. ♗e3± Jankowski – P. Blatný, Warszawa 1987

290

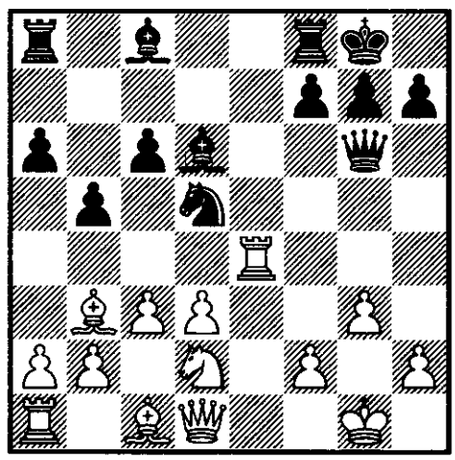

17. ♘f3 f5 18. ♘h4 ♕f6 19. ♖d4 ♗e6 20. ♘f3 ♗c5 21. ♖h4 h6 22. d4 ♗d6 23. ♗f4 ♘f4 24. gf4 ♖ae8∓ García – Bryson, Thessaloniki (ol) 1984;

17. a4 f5 18. ♖d4 ♔h8 [18... f4? 19. ♘e4± Zapata – M. Pavlović, Beograd 1988 – 46/443]

a) 19. ♖d5?! cd5 20. ♗d5 ♖b8 21. ab5 ab5 22. ♗g2 [22. ♘f3? ♕h5–+ Feller – Hazai, Budapest 1989] f4 23. ♘e4 ♗c7∓→;

b) 19. ♗d5 cd5 20. ♖d5 ♗b7⩱;

c) 19. ab5 f4! 20. ♘e4 ♗g4 21. ♕f1 fg3 22. hg3 ♗e5 23. ♗d5 ♗d4 24. ♗c6 ♕h5 25. ♗g5 ♗h3 26. ♕d1 ♗g4 27. ♕f1=;

d) 19. ♘f3 f4 20. ♘h4 ♕f6 21. ♗d5 fg3! 22. ♗g2 ♗h3! 23. ♗e3 gf2 24. ♔f1 ♖ae8! 25. ♕d2 ♗c5! 26. ♖f4 ♗e3 27. ♖f6 ♗g2 28. ♘g2 ♗d2 29. ♖f8 ♖f8 30. ab5 ab5 31. ♖a6= Hazai

291

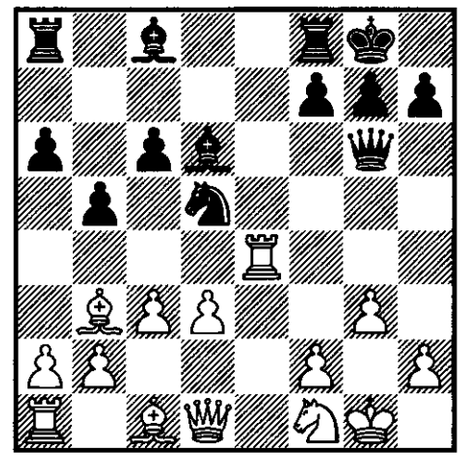

17... ♗f5 18. ♗d5 [18. ♖d4!? ♗c5 19. ♖d5 cd5 20. d4 ♗b6 21. ♗d5 ♖ad8 22. ♕f3 ♗g4 23. ♕g2 ♖fe8 24. ♘e3 ♕d3 25. ♗b3 ♗h5 26. ♕f1± Hansson – Hebden, London 1984] cd5 19. ♖d4 ♗c5 [19... ♗e6 20. ♘e3 ♗c5 21. ♘d5 △ ♘f4+–] 20. ♖d5 ♗g4 21. ♕d2 ♕c6 22. ♕g5 ♗h3 23. ♘e3 ♗e3 24. ♗e3 h6 25. ♕h5 g6 [25... ♖ad8 26. c4+–] 26. ♕e5 △ ♕d6+– Hübner;

17... ♘f6 18. ♖e1 ♗g4 19. f3 ♗f5 20. d4 c5 [20... ♖ae8 21. ♗e3± Wedberg – Pintér, Haninge 1988] 21. dc5 ♗c5 22. ♗e3 ♖ad8 23. ♕e2± Hübner;

17... h5!? 18. a4 ♗g4 19. ♕e1 ♘f6 20. ♖e3 ♖ae8 21. ab5 ab5 22. d4 h4 23. ♗d1 ♗f4 24. ♖e8 ♖e8 25. ♗e3 ♗h3 26. ♗f3 ♘d5 27. ♕d2 ♗e3 28. ♘e3 ♘e3 29. ♖e1 (A. Kuz'min – Šul'man, SSSR 1986 – 42/426) ♖e6 30. ♖e3 ♕b1 31. ♕d1 ♕b2∞ Suėtin

292 18. ♖e1? f4 19. c4 fg3 20. fg3 ♗g4–+ Hübner

293 18... ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♗f4 ♗c5 21. ♖d5 ♕c6 22. ♖c5 ♕c5 23. d4 ♕c6 24. d5 ♕f6 (Nijboer – van der Ster-

ren, Wijk aan Zee II 1989 — 48/463) 25. ♖c1! g5 26. ♗e3 ♔g8 27. f4± Nijboer

294 21. ♗a8 ♖a8 22. ♕f3 ♖f8 23. ♕e4 ♗f5 24. ♕d5 ♔h8 25. a4 (*Timman — Hübner, Tilburg 1985* — 40/421 ⟨**39**⟩) ♗d3 26. ab5 ♗e4 27. ♕d4 fg3 28. ♘g3 ♗g3 29. fg3 ab5 30. ♗f4 h5 31. ♕d6= Hübner

295

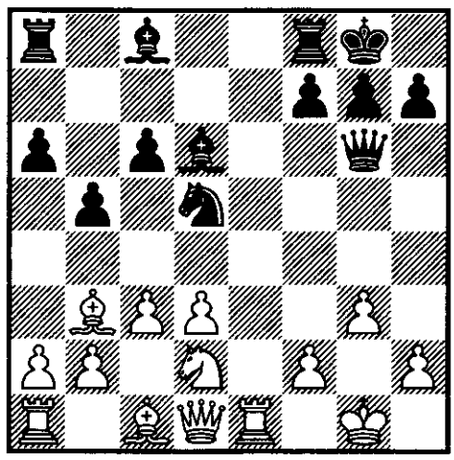

17... h5 18. ♘f3 ♗g4 19. ♘h4 ♕f6 20. f3 ♗h3 21. ♕d2 [21. ♗d5 cd5 22. ♗e3 g5 23. ♗d4 ♕h6 24. ♘g2 ♖ae8 25. ♘e3 ♗e6 26. ♕b3 f5 27. ♘d5 f4 28. gf4 ♕g6 29. c4± Brunner — Wahls, Altensteig 1989] ♖ae8 [21... ♘f4 22. ♔h1! g5 23. ♖g1 ♔h7 24. gf4 ♗f4 25. ♖g5!! ♗d2 26. ♗d2±→] 22. ♖e4 ♘f4 23. ♕e3 [23. ♖f4? ♗f4 24. ♕f4 ♖e1 25. ♔f2 ♖fe8 Weill] ♗d7 24. ♗d2 ♘h3 25. ♔h1± Koch — Pintér, France 1989;

17... ♗b7 18. ♘f3! ♖fe8 [18... c5 19. ♘h4 ♕f6 20. ♕g4± Hjartarson] 19. ♖e8 ♖e8 20. ♘h4 ♕f6 21. ♗d2 b4 22. ♕f3 ♕f3 23. ♘f3± Hjartarson — Hebden, London 1986

296

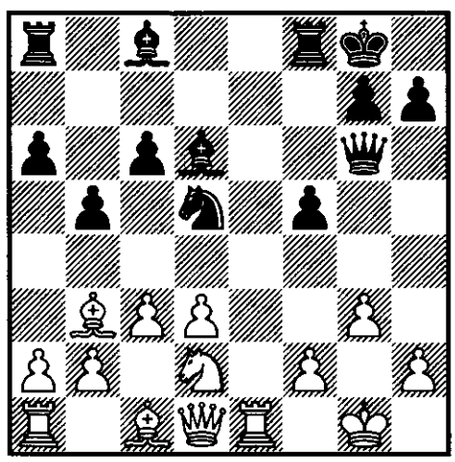

18. ♘e4? fe4 19. de4 ♗g4 20. ♕d4 ♕h5! 21. ed5 c5−+ Smagin;

18. ♕f3 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♕d5 ♖a7∞ Agapov;

18. c4 f4 19. ♘e4 fg3 20. fg3 ♗g4 21. ♕c2 bc4

a) 22. ♕c4 ♗c7 23. ♗e3 [23. ♕c2? ♔h8 24. ♗d5 cd5 25. ♘f2 ♖ac8 26. ♕a4 ♗d7 27. ♕h4 ♗d8 28. ♕b4 ♗c7 29. ♕h4 ♗d8? 1/2 : 1/2 Hellers — Wahls, Adelaide 1988; 29... ♖f5!∞→ Nunn] ♔h8 24. ♗c5 ♘f4 25. ♗f8 ♘h3 26. ♔g2 ♘f4 27. ♔g1= Nunn;

b) 22. dc4

b1) 22... ♖ae8 23. cd5 ♗f3 24. dc6 ♔h8 25. ♗f4! [25. ♗d2 ♖e4 26. ♖e4 ♗e4 27. ♕c3 ♕f5 0 : 1 A. Ivanov — Agapov, SSSR 1984; 25. ♗d5 ♗g3= Andrijević — M. Pavlović, Jugoslavija 1988 — 46/444] ♗f4 26. c7?! ♗c7∓ Šalis — Škurovič-Hasin, corr. 1987; 26. ♘f2!± Nunn;

b2) 22... ♗b4 23. ♗d2 ♘f4! 24. ♗f4 ♗e1 25. ♖e1 ♗f5 26. ♕g2 (Smagin — Hebden, Moskva 1986 — 41/397) ♖ae8!∞ Smagin

297 18... ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♕f3 ♗d7 21. ♘b3± Popović — M. Pavlović, Beograd 1992

298 21. ♕d5 ♔h8 22. ♗d2 ♖a7 23. ♕c5± Koch — P. Blatný, Haifa 1989

299 21. ♕e2!± *Smagin — Malanjuk, SSSR (ch) 1986* — 41/398 ⟨**40**⟩

300

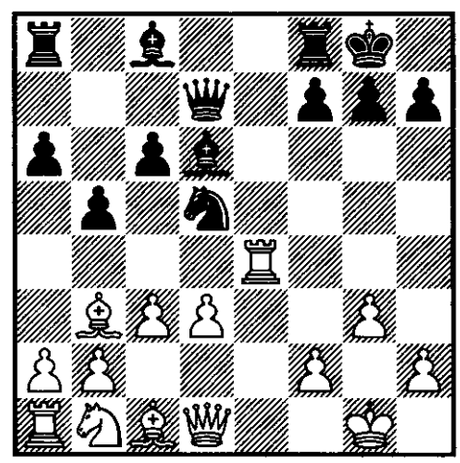

16. ♕f1 ♗b7 17. ♗d5? cd5 18. ♖e1 d4 19. h3 ♕c6 20. ♔h2 ♖ae8 21. ♗d2 ♕f3 0 : 1 Larsson – Nyman, corr. 1966; 17. ♘d2 Wade, Harding;

16. ♕f3 ♗b7 17. ♖e2? ♘b6!! 18. ♘d2 c5 19. ♕h5 [19. ♘e4 c4 △ f5–+] c4 20. dc4 bc4 21. ♗c2 f5–+ Woodford – P. Smith, corr. 1989; 17. ♖e1!? P. Smith

301 16... ♗b7 17. ♖e1 c5 18. ♘e4 ♗e7 19. ♗g5 f6 [19... ♖ad8 20. ♗e7 ♕e7 21. ♕h5± *Smagin – Nunn, Dortmund 1991* – 51/345 ⟨**41**⟩] 20. c4 [20. ♗d2 ♔h8 21. ♕f5 f5 22. ♘g5 ♗g5 23. ♗g5 ♕c6 24. f3 c4 25. ♗c2 b4!∞ *Ernst – I. Sokolov, Debrecen 1992* ⟨**42**⟩; 21... ♖ae8!?∞ I. Sokolov] fg5 21. cd5 ♗d5 22. a4! ♔h8 [22... b4 23. ♘g5! ♗g5 24. ♖e5±] 23. ♗d5 ♕d5 24. ab5 ab5 25. ♖a8 ♖a8 26. ♘c3 ♕d7 27. ♘b5± Smagin

302 18. ♕h5 ♘f6 19. ♕h4 c5 20. ♘f3 ♗b7 21. ♘g5 h6 22. ♗d2 ♕c6 23. f3 c4! 24. ♗d1 cd3 25. ♘e6 ♖f7 26. ♔g2 ♗c5 27. ♘g5 ♖ff8 28. ♘e6 ♘g4! 29. ♘f8 ♖f8 30. b4 ♗d6∞ *Benjamin – Kamsky, USA (ch) 1991* – 52/345 ⟨**43**⟩

303 18... g5?! 19. ♘f3! gf4 20. ♗d5 cd5 21. ♗f4 ♗f4 22. gf4 d4 23. ♕e2± Liang Jinrong

304 20. a4!? ♗b7 21. ♘f3 c5 22. ab5 ♕b6 23. ♖e6∞ Liang Jinrong

305 21. ♗e3 c4 22. ♗c2 g6 23. ♘e5 ♗b7 24. ♕d2 (*Liang Jinrong – Peng Xiaomin, China (ch) 1992* – 54/335 ⟨**44**⟩) ♗d5∞ Liang Jinrong

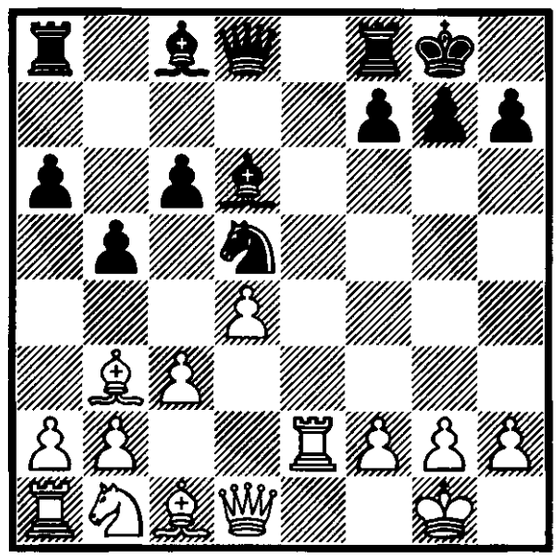

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2[306]

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
56	. . .	f3	♗d5[309]	♘d2	♕b3[311]	♖e8	♘f1[313]	♗d2[314]	a4	
	♗g4[307]	♗h5[308]	cd5	f5[310]	♖e8[312]	♕e8	♗f7	f4	♖b8[315]	⩱
57	. . .	♘d2[316]	♘f1	a4	♗d2	f3	ab5	♖e5	♖d5	
	♗c7	♕d6[317]	f5	♔h8	f4	g5	g4	♕g6	gf3[318]	∞
58	. . .	g3	♘d2[319]	f3[321]	a4[323]	c4	♘e4[324]	♘g5	♘h3	
	♕h4	♕h5	♗h3[320]	♗c7[322]	b4	♘f6	♕f3[325]	♕h5	♕h3[326]	∞
59	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e4	♘g5	♘h3	♗d2	♕f1	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f3[327]	♕h5	♕h3	♖ae8	♕d7[328]	=
60	. . .	. . .	♕f1[329]	f3[330]	♕f2	♘d2[333]	♖e8	c4[334]	c5[336]	
	. . .	♕h3	♕h5	♗h3[331]	f5[332]	♖ae8	♖e8	♘f4[335]	♔f8[337]	=
61	. . .	. . .	♘d2	♘e4[339]	♘g5[340]	♕e2	♕d3	♗d2[343]	a4	
	. . .	. . .	♗f5[338]	♗g4	♗e2[341]	♕d7	f5[342]	♖ae8[344]	♔h8[345]	∓
62	. . .	. . .	. . .	♕f1	♗d1[346]	♕g2	♘f3[348]	♗e2	♗e3[349]	
	. . .	. . .	. . .	♕h5	♕g6[347]	♖ae8	♖e2	♖e8	♕e6[350]	=
63	. . .	. . .	. . .	♗d5	f3	♘f1	♘e3[352]	g4[354]	♖f2	
	. . .	. . .	. . .	cd5	♖ae8[351]	h5	h4[353]	♗g6	f5[355]	=
64	. . .	. . .	. . .	♗c2	♕c2	c4[357]	♖e6[359]	♕e4[361]	♘f3[362]	
	. . .	. . .	. . .	♗c2[356]	f5	♕g4[358]	f4[360]	♘e3	fg3[363]	∓
65	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e1	f3	cd5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	f4	♕h3	fg3[364]	∞
66	. . .	. . .	. . .	a4	♖e1	♘f3	♕e1	ab5	♘e5[367]	
	. . .	. . .	. . .	♗d3[365]	♖ae8	♖e1	h6[366]	ab5	♖e8[368]	=

306 13. ♗g5?! ♕c7 14. ♖d5 cd5 15. ♗d5 ♗h2 16. ♔h1 ♖a7! 17. g3 ♗g3 18. fg3 ♕g3 19. ♕d2 ♖e8 20. ♘a3 h6∓ Tal

307 13... ♗f5!? Harding

308 14... ♗f5

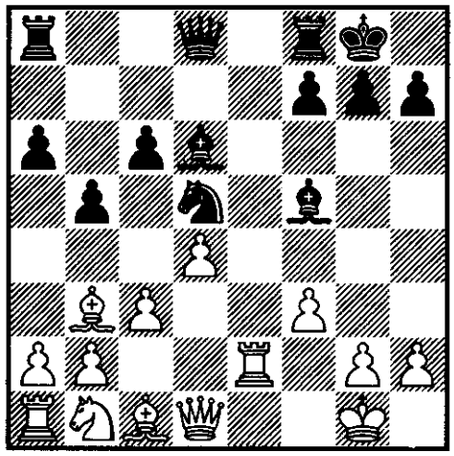

a) 15. ♗d5 cd5 16. ♘d2

a1) 16... ♗d3 17. ♖f2 b4!? [17... ♕c7 18. g3 ♖ae8 19. ♘f1 ♗g6 20. ♘e3 ♕d7 21. ♘d5 ♗g3 22. ♘f6± Kir. Georgiev – P. Nikolić, Wijk aan Zee 1988] 18. cb4 ♕c7 (*Kotronias – I. Sokolov, Burgas 1992* – 55/344 ⟨**45**⟩) 19. g3 ♗c2 20. ♕f1 f5 21. ♘b3 ♗b3 22. ab3 f4 23. ♗f4 ♗f4 24. gf4 ♕f4 25. ♕d3 ♖fe8∞ I. Sokolov;

a2) 16... ♕c7 17. ♘f1 ♖fe8 18. ♗e3 ♕c4!∞ Krogius, Macukevič;

a3) 16... b4!?∞ P. Nikolić;

b) 15. g3 ♕c7 16. ♔f2 [16. ♔g2 ♖ae8 17. ♘d2 ♘e3 18. ♖e3 ♖e3 19. ♘e4 ♖e4 20. fe4 ♗e4∓→ Gonsior; 16. ♘d2 ♗d3 17. ♖f2 ♗g3 18. hg3 ♘e3! 19. ♕e1 ♕g3∞ Krogius, Macukevič] h5 17. ♘d2 ♘f6 [17... h4 18. ♘e4 hg3 19. hg3 ♗e4 20. fe4 ♗g3 21. ♔g1 ♘f4 22. ♗f4 ♕f4 23. ♕d3 △ ♖f1, ♖g2±→ Mokrý] 18. ♘f1 ♗h3 19. ♗g5 ♘d5 20. ♕d3 ♕d7 21. ♖ae1± Mokrý – Pańczyk, Rabenberg 1984

309 **15. ♘d2** ♘f4 (Ady – P. Littlewood, London 1983) 16. ♖f2 ♘d3 17. ♖e2 ♘f4= P. Littlewood;

15. ♕f1 ♗g6 16. ♕f2 ♕f6?! 17. g3 ♗d3 18. ♖e1 ♕g6 19. ♘d2± *Kindermann – Nunn, Dortmund 1991* – 51/347 ⟨**46**⟩; 16... ♕c7!?∞; 16... ♕d7!?∞ Kindermann

310

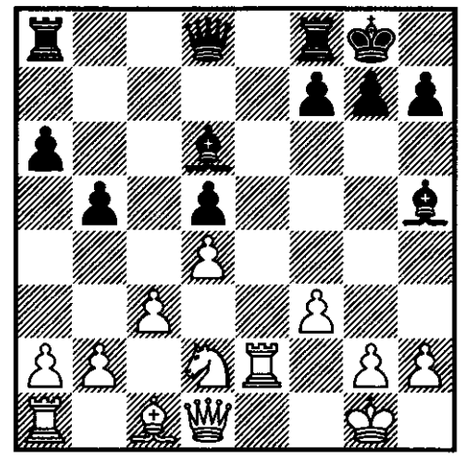

16... ♕h4 17. ♘f1 ♖ae8 18. ♗e3± Lepeškin;

16... b4 17. cb4 ♕b8 18. ♘f1 ♕b4 19. ♗d2 ♕d4 20. ♗e3 ♕c4 21. b3± Kosten – Hebden, Gausdal 1987;

16... ♕c7 17. ♘f1 ♖fe8 18. ♗e3 ♕c4 19. a4 ♗g6 20. ♖d2 ♖ac8 21. ab5 ab5 22. ♖c1 ♖e6∞ van der Sterren – Pein, Bruxelles 1984; 18. ♗g5!? △ ♗h4-g3 Nunn

311 17. ♘f1 f4 18. a4 ♗e8 19. b3 ♖c8 20. ab5?! ♗b5 21. ♖c2 ♕b6 22. ♗b2 ♖fe8 23. ♖f2 ♗e7!∓ ⁄h4-d8 Perényi – P. Blatný, Hajduszoszlo 1987; 20. ♗b2∞ P. Blatný

312 17... ♗f7

a) 18. ♘f1 f4 19. ♗d2 ♕d7 20. a4 [20. ♖ae1?! a5!∓ *Kamsky – Ivančuk, Linares 1991* – 51/346 ⟨**47**⟩] ♕c6∞ Ivančuk;

b) 18. f4!? ♗f4 19. ♘f3 ♗d6 20. ♘e5± Nunn

313 19. ♕d5? ♗f7 20. ♕d6 ♕e3 21. ♔f1 ♖e8 22. g3 ♗c4 23. ♔g2 [23. ♘c4 ♕f3–+] ♕e2 24. ♔h3 g5! △ ♕f1–+ Nunn

314 20. a4 b4?! 21. cb4 ♕e1 22. ♕c3!±; 20... ♖b8∞ Nunn

315 22. ab5 ♖b5 23. ♕c2 ♗g6!? 24. ♕c1 ♗d3 25. ♗f4 ♗f4 26. ♕f4 ♖b2∞ *Kotronias — Nunn, Kavala 1991* — 53/339 ⟨**48**⟩; 23... ♕c8∞ Nunn

316 **14. ♗d5** ♕d5 15. ♘d2∞ Sax, Hazai;

14. ♗c2 ♕d6 [14... ♕h4 15. g3 ♕h5 16. ♘d2 ♗h3∞ Ceškovskij; 14... ♗g4 15. f3 ♗h5 16. ♘d2∞ Nunn] 15. g3 ♗g4 16. f3 ♗h5 [16... ♗f3?? 17. ♕d3+— Ceškovskij] 17. ♘d2 f5 18. a4 ♖ab8 19. ab5 ab5 20. ♕e1 ♕d7 21. ♕f2 ♗d6 22. ♘f1 ♗f7 23. ♗d2 b4∞ W. Watson — Motwani, Great Britain (ch) 1988

317 14... ♘f4 15. ♖e3

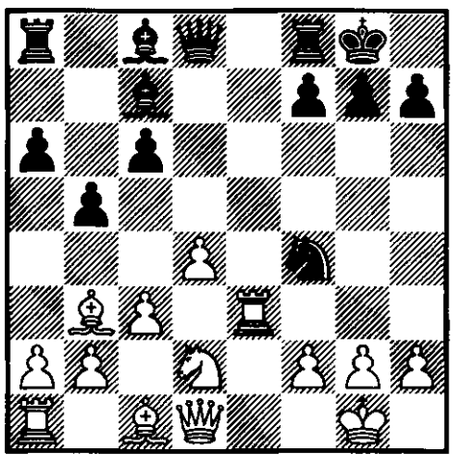

a) 15... c5 16. ♘e4 [16. ♘f3?! ♗b7 17. dc5?! ♕f6∓ Oll — Ceškovskij, Sverdlovsk 1987 — 44/412] cd4 [16... ♗b7 17. dc5 ♕h4 18. g3 ♘h3 19. ♔f1±] 17. ♕d4 ♕h4 18. ♘g3! ♗e6 19. ♗e6 [19. ♖e1? ♖ad8∞ Klovans — Šul'man, SSSR 1988] fe6 20. ♖e1 ♖ad8 21. ♕e4± Klovans;

b) 15... ♕g5

b1) 16. ♕f1?! ♕h5! [16... ♘h3?! 17. ♔h1 ♕f4 18. ♘f3 ♗g4 19. ♖e7! ♕d6 20. ♖f7! ♖f7 21. ♗f7 ♔f7 22. ♘e5 ♔g8 23. ♘g4 h5 24. ♘e5+—] 17. h3 ♗g4!→;

b2) 16. ♖g3 ♕e7 17. ♖e3 ♕g5=;

b3) 16. g3!?∞ Ceškovskij

318 22. ♕f3 ♗g4 23. ♕f2 cd5∞ *Kindermann — P. Blatný, Biel (open) 1991* ⟨**49**⟩

319 15. ♖e4 ♕g6 16. ♗c2

a) 16... ♗f5 17. ♖e2 ♖ae8 (Pinkus — Altman, USA (ch) 1944) 18. ♗e3 [18. ♗f5 ♕f5 19. ♗e3 ♕g6! △ f5-f4∓ Pogáts] ♗c2 19. ♕c2 ♕c2 20. ♖c2 ♘e3 21. fe3 ♖e3= Nunn;

b) 16... f5 17. ♖e2 ♕h5! 18. ♘d2 f4∞→ Elmes — Romanenko, corr. 1960/61; 17. ♖e1!? Tal

320

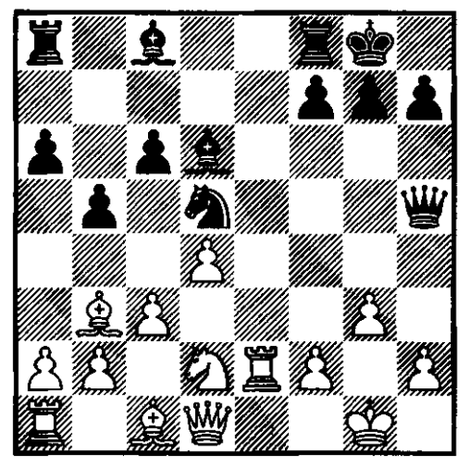

15... ♗f5 16. ♖e1! ♗g4 [16... ♕g6 17. ♘f3 ♗g4 18. ♘h4 ♕h5 19. f3 ♗h3 (*Sax — Pintér, Magyarország (ch) 1981* — 31/396 ⟨**50**⟩) 20. ♕d3!? ♖ae8 21. ♗d2 ♖e6 22. ♘g2± Matanović] 17. f3 ♗h3 18. ♘e4 ♗c7 19. a4± Kindermann — Steinbacher, Biel (open) 1991;

15... ♗g4 16. f3 ♗f3 17. ♘f3 ♕f3

a) 18. ♕f1 ♕g4 [18... ♕h5 19. ♗d2 f5 20. ♖e6 ♖ad8 21. ♗d5 cd5 22. ♗f4 ♗f4 23. ♕f4 a5 24. ♖ae1± Sznapik — Đurić, Ljubljana 1981] 19. ♗d2 ♖fe8= Balašov — Ceškovskij, SSSR (ch) 1980/81;

b) 18. ♖f2 ♕e4 19. ♕f3! [19. ♗c2 ♕e6 20. ♕d3 g6 △ f5∞ P. Nikolić] ♖ae8 20. ♗d2 ♘f6 21. ♖e1± *Sax — P. Nikolić, Plovdiv 1983* ⟨**51**⟩;

c) 18. ♖e1!? ♕d1 19. ♗d1 ♖ae8 20. ♖e8 ♖e8 21. ♗f3 a5 22. ♗d2 [22. a4?! ba4 23. ♔f2 a3∞] a4 23. ♖c1 ♔f8

(Klovans – Hallebeek, Leiden 1992) 24. c4!? ♘e7 [24... bc4? 25. ♖c4±; 24... ♗b4 25. ♗g5! ♘e7 26. ♗e7 ♖e7 27. ♗c6±] 25. ♗a5± Klovans

321

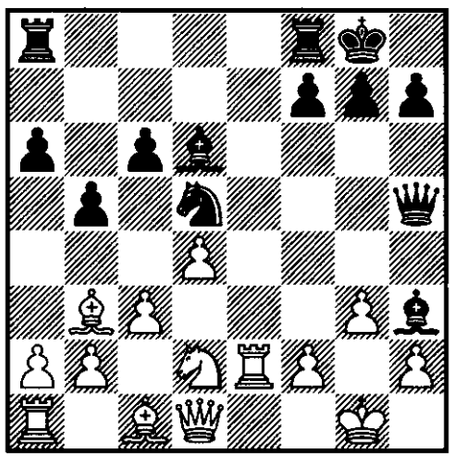

16. ♖e1? ♖ae8! 17. f3 f5 18. c4 ♘e3 19. c5 ♔h8 20. ♖e3 ♖e3 21. cd6 f4!∓→ *Psakhis – Geller, Soči 1982* — 34/421 ⟨**52**⟩;

16. ♖e4 ♕g6 [16... ♕d1 17. ♗d1 f5 18. ♖e2 ♖f6 19. ♘f3 ♗g4 20. ♖e1 f4 21. ♘e5 ♗d1 22. ♖d1 ♖e8 23. ♘c6 fg3 24. hg3 ♖e2 25. ♖f1 ♗g3 26. fg3 ♖c6∞ Kortchnoi – van Oosterom, Nederland 1982/83] 17. ♕e1? f5 18. ♖e2 f4∓→ Mokrý – Franzen, ČSSR (ch) 1984; 17. ♖e1∞ Geller

322

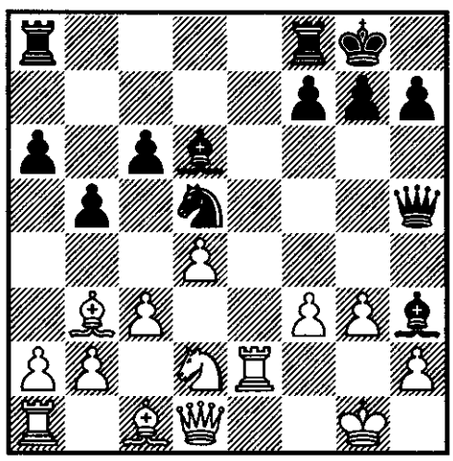

16... f5?! 17. c4! bc4 18. ♘c4 ♗c7 19. ♘e5± A. Rodríguez – Malanjuk, Erevan 1984;

16... ♖ad8 17. ♘e4 ♕f3 18. ♘g5 ♕h5 19. ♘h3 ♕h3 20. ♕f1 ♕g4 21. ♗d2± Aseev – Taborov, SSSR 1985; 17. ♕e1!? △ ♕f2, ♘e4, ♗d2± Aseev;

16... ♖ae8 17. ♖e8 ♖e8 18. ♘e4 ♕g6 [18... ♗c7?! 19. ♗d2 ♕g6 20. ♗c2± García Martínez – Pintér, Luzern (ol) 1982 — 34/420] 19. ♗d5 cd5 20. ♘d6 ♕d6= Mithrakanth – Geller, Delhi 1987; 19. ♗c2!?± Nunn, Harding

323 17. ♕e1 f5 18. ♕f2 ♔h8 19. ♘f1 f4 20. g4 ♕g5 21. ♔h1 h5∞→ Mainka – Morović Fernández, Lugano 1987

324 **19. ♕e1** ♖ae8! 20. ♕f2 [20. ♘e4 ♕f3!∓] ♖e2 21. ♕e2 ♖e8 22. ♕f2 ♕f5∓ Kuporosov;

19. ♖e1 ♖ad8 20. ♘e4 ♘e4 21. ♖e4 ♗f5 22. ♖e1 ♕h3!∞ Kuporosov – Malanjuk, SSSR 1985 — 39/417

325 **19... ♘e4** 20. ♖e4 ♗f5 [20... ♕g6 21. ♗f4! f5 22. ♖e6+–] 21. ♖e7! ♗d6 22. ♖e3±;

19... ♕g6 20. ♘f2! ♗f5 21. ♗c2 (*Short – Nunn, Bruxelles 1986* — 42/427 ⟨**53**⟩) ♖ad8 22. ♗f5 ♕f5 23. ♖d2 △ ♖d3, ♔g2± Nunn

326 22. ♗g5

a) 22... ♕f5 23. ♗h4 ♖ad8 [23... g5 24. ♖f2 ♕g6 25. ♗c2 ♕h6 26. ♕d2 ♗f4 27. gf4 gh4 28. ♔h1±; 26. ♕d3 △ ♖f6±] 24. ♗c2 ♕h5 25. ♗f6 gf6 26. ♖e4±;

b) 22... ♘g4 23. ♕f1 ♕h5 24. ♗f4 [24. ♗e7 ♖fe8 25. ♕g2 ♘e5!?∞⇆] ♗f4 25. ♕f4 ♖ae8 26. ♖ae1 c5!∞⇆ Nunn

327 17... ♖ae8?! 18. ♕d3 [18. ♘f2? ♕f3–+ Beljavskij, Mihal'čišin]

a) 18... ♖e6 19. ♗d2 [19. ♘f2 ♖g6 20. ♘h3 ♕h3 21. ♖g2 h5∞] ♖g6 [19... ♖fe8 20. ♖ae1 ♕f5 21. ♗d1 △ ♘f2±] 20. g4! [20. ♖ae1 f5 21. ♘f2 ♗g3∓] ♕h4 [20... f5? 21. ♘g3 ♕h4 22. ♘f5+–; 20... ♗g4?! 21. fg4 ♖g4 22. ♘g3 f5 23. ♖g2 ♕h3 24. ♖f1! ♖f6 25. ♖f3!+– Beljavskij – Malanjuk, SSSR (ch) 1987 —

43/432] 21. ♗e1 ♕d8 22. ♗d5 ♕d5 23. ♗g3! ♗g3 24. ♘g3± Beljavskij, Mihal'čišin;

b) 18... f5 19. ♘g5 [19. ♘f2 ♖e2 20. ♕e2 ♖e8 21. ♕d1 ♕f3−+ Geller] f4 [19... ♖e2 20. ♕e2 ♖e8 21. ♕f2 f4 22. ♗f4 ♗f4 23. gf4± Nunn, Harding] 20. ♘h3

a) 20... ♕h3 21. ♗f4! [21. g4 h5∞ Geller] ♗f4 22. gf4 ♖e2 23. ♕e2 ♖f4 24. ♕e8 ♖f8 25. ♕c6!+− Anand;

b) 20... fg3 21. ♖e8!± *Ehlvest − Geller, Vršac 1987* — 44/413 ⟨**54**⟩

328 22. ♖ae1 ♖e2 23. ♕e2 a5? 24. ♕e4 ♗d8 25. ♗c2 g6 26. ♗h6 ♘f6 27. ♕f3 ♖e8 28. ♖e8 ♕e8 29. ♕e3 ♕e3 30. ♗e3± ×a5 *Ehlvest − P. Nikolić, Zagreb (izt) 1987* — 44/414 ⟨**55**⟩; 23... ♗d8! △ ♗f6, g6, ♖d8= Ehlvest

329

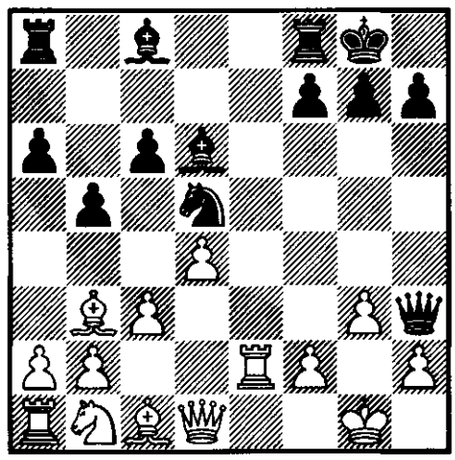

15. ♖e4 − 13. ♖e1;

15. f3 ♗f5 16. c4 bc4 [16... ♘f6?! 17. ♘c3 ♖fe8 18. ♗g5 b4 19. ♘a4 ♕h5 20. ♗f6 gf6 21. c5 ♗f8 22. ♕e1! ♗d7 23. ♘b6! ♕f3 24. ♗c4! ♖e2 25. ♗e2 ♕e3 26. ♕f2± Rantanen − Hellers, Suomi − Sverige 1990] 17. ♗c4 h5!? [17... ♘b6?! 18. ♗b3! c5 19. ♘c3 ♖ad8 20. ♗e3] 18. ♖f2! [18. ♕f1? ♕f1 19. ♔f1 ♘b6−+; 18. ♘c3?! h4! 19. g4 ♘c3 20. bc3 ♗g4 21. fg4 ♕c3∓] ♗g6 19. ♘c3 ♖fe8 20. ♗d2 ♕d7 △ h4∞ Wedberg

330 16. ♘d2? ♘f4 17. gf4 ♗h3−+ Nunn, Harding

331 16... ♗f5!? 17. ♕f2 ♕g6 18. ♗d5 cd5 19. ♘d2 ♗d3 20. ♖e3 f5! 21. f4! ♗e4 22. ♖e1 ♖ae8 23. ♘e4 fe4 24. ♗e3 h5∞ Sax, Hazai

332 17... ♖ae8 18. ♖e4!± Nunn, Harding

333 18. c4 f4 [18... ♘b4? (Gracs − Pogáts, Budapest 1951) 19. c5 ♔h8 20. cd6 ♘d3 21. ♕e3 f4 22. ♕d3 fg3 23. ♘d2+−] 19. g4 [19. cd5 fg3 20. hg3 ♖f3−+] ♗g4 20. fg4 [20. cd5 ♗f3−+] ♕g4 21. ♕g2 ♕h5∞ Nunn, Harding

334 20. ♘f1∞ Tal

335 20... bc4 21. ♘c4± Nunn, Harding

336 21. gf4 ♕g6! [21... ♗f4? 22. ♘f1 ♗c1 23. cb5 ♔f8 24. ♖c1 ♕g5 25. ♕g3 ♕c1 26. ♕h3+−] 22. ♕g3 ♖e1 23. ♔f2 ♕e8 24. ♘e4 ♖f1 25. ♔e2 fe4 26. cb5 ♔f8 27. ♕h3 ef3 28. ♔d2 ♕e2 29. ♔c3∞ Nunn, Harding

337

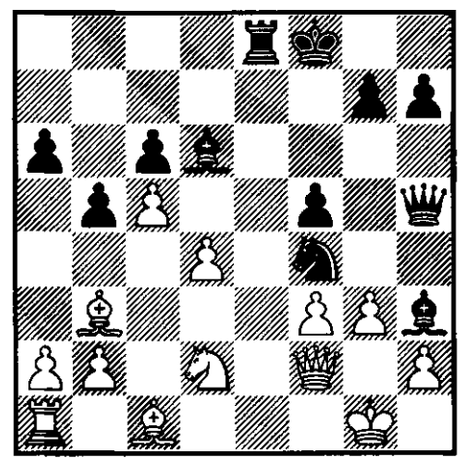

22. cd6? ♖e2 23. d7 ♔e7 24. ♗c2 ♖f2 25. ♔f2 ♘e6 26. ♘b3 ♗g4−+ *Kapengut − Malanjuk, SSSR 1985* — 40/422 ⟨**56**⟩;

22. gf4! ♕g6 23. ♕g3 ♖e1 24. ♔f2 ♕e8 25. ♘e4 ♖f1 26. ♔e2 fe4 27. ♕h3! ef3 28. ♔d3 ♕e2 29. ♔c3 ♕e1 30. ♗d2 b4 31. ♔c4 ♕e2 32. ♔b4 ♕d2 33. ♔a3 ♗c5 34. dc5 ♕a5 35. ♗a4 ♕c5 36. b4 ♕c3 37. ♗b3 ♖a1 38. ♕c8 ♔e7 39. ♕c7= An. Byhovskij

338 **15... f5** 16. f4 g5? 17. ♘f3! gf4 18. ♗f4 ♗f4 19. ♗d5 cd5 20. gf4 ♖a7 [20... ♕f3?? 21. ♖g2+−] 21. ♖g2 ♖g7 22. ♕e2 ♖g2 23. ♕g2+− Kozlov − Agapov, Leningrad 1983;

15... ♖a7 16. f3 f5 17. ♕f1 ♕h5 18. f4 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♘f3 h6 21. ♘e5± Lange − Firmenich, corr. 1963

339 16. f3? ♗d3 17. ♖f2 [17. ♖g2? ♕g2−+; 17. ♗d5 ♗e2 18. ♗f7 ♖f7 19. ♕e2 ♖af8 20. b3 h5 21. ♗b2 h4 22. ♕g2 ♕e6 23. gh4 ♗f4 0 : 1 Smirin − Naumkin, Vilnius 1988] ♗g3 18. hg3 ♘e3 19. ♕e1 ♕g3 20. ♔h1 ♖ae8∓→ Krogius, Macukevič

340

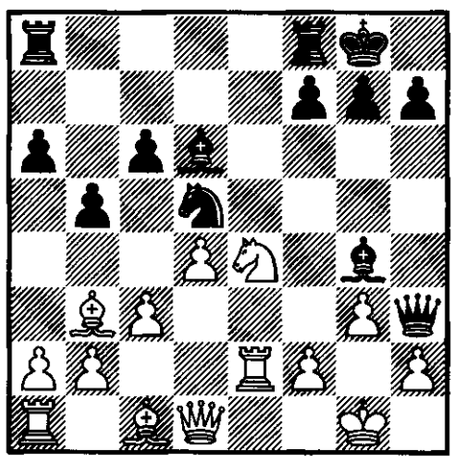

17. ♘d6? ♕h5! 18. ♔f1 [18. f3 ♗f3 19. ♔f1 ♖ad8! 20. ♘e4 ♖de8 △ f5−+] ♕h2 19. ♔e1 ♕h1 20. ♔d2 ♕h6 21. ♔c2 ♕d6 22. ♕d3 ♗e2 23. ♕e2 c5−+ Zuckerman − M. Pavlović, New York 1987;

17. ♕f1 ♕f1 18. ♔f1 ♖ae8! [18... ♗e2? 19. ♔e2 ♖ae8 20. ♔d3∞] 19. ♘d6 [19. ♖e1 ♗h3 20. ♔g1 f5!−+] ♗e2 20. ♔g2 ♖e6∓ Lukács

341 17... ♕h5 18. f3!± Lukács

342 19... ♘f6 20. ♗c2 g6 21. ♕f3∞ Lukács

343 20. ♗d5? cd5 21. ♗f4 ♗f4 22. gf4 (*Geller − Lukács, Coimbatore 1987* — 44/417 ⟨**57**⟩) ♕d6! 23. ♕g3 ♖f6! 24. ♔h1 ♖e8−+ Lukács

344 **20... h6** 21. ♘f3 f4 22. ♗c2!∞;

20... ♔h8 21. a4 h6 22. ♘f3 f4 23. ab5 ab5 24. ♖a8 ♖a8 25. ♗c2∞ Lukács

345 Lukács

346 **17. ♘e4?** ♗h3 △ ♕f3−+;

17. ♗d5?! cd5 18. ♕e1 ♗g4 19. ♖e3 f5 20. f4 g5 21. ♘f1 ♖ae8! [21... gf4? 22. ♖e6± P. Blatný] 22. ♖e5!? ♗h3! 23. ♗e3 ♗e5 24. de5 ♕f3∓ Tischbierek − P. Blatný, Leipzig 1988

347 **17... ♗d3** 18. ♖e4±;

17... ♗h3 18. ♖e4± P. Blatný

348 19. ♘f1 ♗e4! 20. f3 ♗d3 21. ♖e8 ♖e8 22. ♗d2 ♗f1 23. ♕f1 ♗g3! 24. hg3 ♕g3 25. ♕g2 ♖e1! 26. ♗e1 ♕e1= Sax, Hazai

349

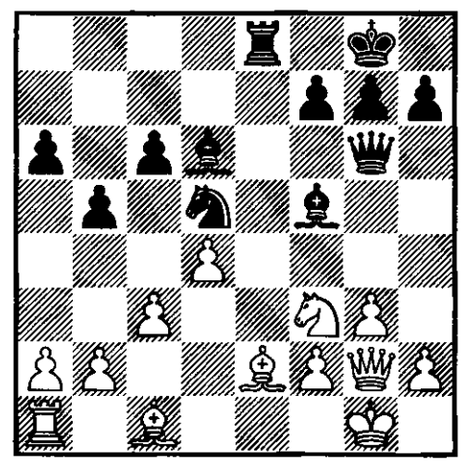

21. ♘h4? ♖e2! 22. ♘g6 ♖e1−+;

21. ♕f1 ♗g4 22. h3 ♗f3 23. ♗f3 ♗g3! 24. fg3 ♕g3−+;

21. ♗d1 ♗g4 22. ♕f1 [22. h3 ♕d3; 22. ♗d2 ♕h5 △ ♖e6-f6∓] ♕h5 23. ♕d3 ♗f5

a) 24. ♕f1 ♗h3 25. ♘g5 [25. ♕d3 ♕f3!−+] ♗f1 26. ♗h5 ♖e1! 27. ♘f3 ♖d1 28. h4 g6−+;

b) 24. ♕d2 ♗f4! 25. gf4 ♕g4 26. ♔f1 ♘f4−+;

21. ♗f1 ♗g4 22. h3 ♗f3 23. ♕f3 ♖e1 24. ♔g2 ♗f4! 25. ♗d3 f5 26. ♗f4 ♖a1 27. ♗e5 ♘e7−+ P. Blatný

350 **21... ♘e3** 22. fe3 ♖e3 23. ♕f2 △ ♘h4± P. Blatný;

21... ♕e6 22. ♘h4 ♘e3 23. fe3 ♕e3 24. ♕f2 ♕f2 25. ♔f2 ♗e4= Nunn

351 **17... ♗d3?!** 18. ♖f2 [18. ♖e3 ♗g3!=] ♖ae8 19. ♘f1 ♗g6 20. ♘e3 ♖e6 21. ♕f1 ♕h5 22. ♗d2 ♖fe8 23. ♖e1± Kuporosov – Deiko, Minsk 1983; 22. ♘g2!± Lukács;

17... ♕h5!? 18. ♖f2 ♖ae8 19. ♘f1 ♖e6 20. a4 ♖fe8⩱↑ Nijboer – Peelen, Amstelveen 1984

352

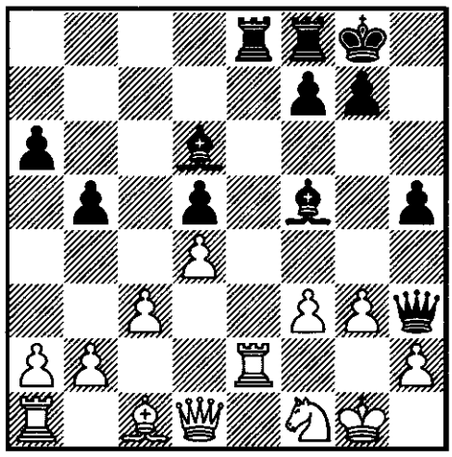

19. ♗g5? h4! 20. ♗h4 f6!–+;

19. ♗f4 ♗f4 20. gf4 ♗d7! 21. ♖g2 ♖e7! △ ♖fe8∓;

19. ♗e3?!

a) 19... ♖e6!? 20. ♗f2 [20. ♕d2 h4 21. g4 ♗h7 22. ♖f2 f5∓] ♖g6 21. ♕d2 h4 22. ♖ae1 ♗d7 △ f5⩱;

b) 19... h4 20. ♗f2 ♗d7! (*Y. Grünfeld – Pintér, Zagreb (izt) 1987* – 44/416 ⟨**58**⟩)

b1) 21. ♖e8 ♖e8 22. ♕d3 [22. ♕d2 ♕f5!] ♖e6 23. ♖e1 hg3! 24. ♗g3 [24. hg3 ♖h6!] ♗g3 25. ♖e6 ♗h2 26. ♘h2 ♕g3 27. ♔h1 ♗e6∓;

b2) 21. ♕d3 ♖e2 22. ♕e2 ♖e8∞ Lukács

353 19... ♗g6?! 20. ♘d5? ♗g3!–+; 20. ♘g2! △ ♗f4± Lukács

354 20. ♘f5 ♕f5 21. ♖e8 ♖e8 22. ♔g2 hg3 23. hg3 ♕g6⩱ Lukács

355 **22. ♕f1** fg4 23. ♕h3 [23. fg4 ♗h2–+] gh3 24. ♗d2 ♗g3! 25. hg3 hg3 26. ♖ff1 ♗d3!⩱;

22. gf5 ♗f5 23. ♘f5 [23. ♗d2 ♗e4!–+; 23. ♕f1 ♕f1 24. ♖f1 ♗h3 25. ♖f2 ♗f4 26. ♘c2 ♗g3!] ♖f5 24. ♗d2 [24. ♕f1 ♖f3! 25. ♕h3 ♖h3=] ♖f3! 25. ♕f3 ♗h2 26. ♔h1 ♗g3 27. ♔g1 ♗h2= Luckás

356 16... ♖ae8 17. ♗f5 ♕f5 18. ♖e8 [18. ♕e1?! ♘f6 19. ♘f1 h5 20. ♘e3 ♕f3⩱↑ Sabena – Svensson, corr. 1960] ♖e8 19. ♘f1 ♘f6 20. ♗e3 h5 21. ♕e2 h4 22. f3 hg3 23. hg3 g6 24. ♖e1 ♔g7 (Sklarczyk – Müller, corr. 1985) 25. ♕g2∞; 22. ♖e1!? Nunn, Harding

357 18. f4 ♕g4 19. ♘f1 ♗f4 20. ♖f2 ♗d6 [20... ♗c1 21. ♖c1 f4∞ Krogius, Macukevič] 21. c4 bc4 22. ♕c4 f4 23. ♕c6 ♕e6 24. ♗f4∞ A. Sokolov – Halifman, Soči 1982

358 **18... ♘f4?** 19. gf4 ♕g4 20. ♔f1 ♖ae8 21. ♕d3+–;

18... ♘f6!? Ćirić

359 19. ♘f1 bc4 [19... ♘b4? 20. ♕d2 bc4 21. ♘e3!± Nunn, Harding] 20. ♕c4 f4 21. ♕c6 fg3 22. ♕d5 ♔h8∓ Ćirić

360 19... ♘f4

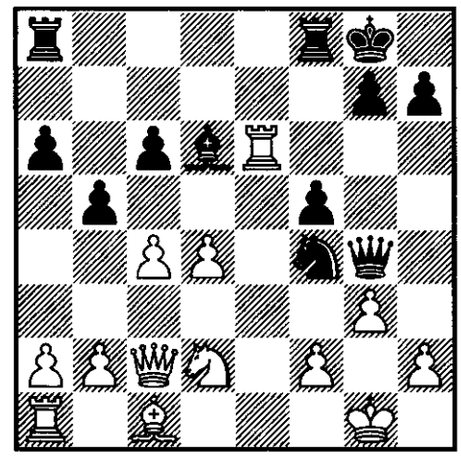

a) 20. ♖d6? ♖ae8 21. cb5 [21. ♘f1 ♘h3 22. ♔g2 ♖e2–+; 21. ♘f3 ♖e2 22. ♕b3 ♘h3 23. ♔h1 ♖f2 24. cb5 ♔h8

25. ♗f4 ♖f3 26. ♕f7 ♖g8 27. ♖e1 ♖f4 28. ♕g8 ♔g8 29. ♖d8 ♔f7 30. ♖d7 ♔g6 31. ♖d6 ♔h5−+ Nunn] ♖e2! 22. ♕c4 ♔h8 23. ♕e2 ♘e2 24. ♔g2 f4! 25. bc6 [25. f3 fg3! 26. fg4 ♖f2 27. ♔h3 ♖h2#] fg3 26. hg3 ♘f4 0 : 1 Ljubojević − Nunn, Szirák (izt) 1987;

b) 20. f3! ♘h3 21. ♔g2 ♘f4 [21... ♕h5 22. ♘f1 ♖ae8 23. ♖e8 ♖e8 24. ♗e3 f4 25. g4 ♕f7 26. ♗f2 ♘f2 27. ♔f2 bc4 28. ♘d2±]

b1) 22. ♔h1 ♕h3 23. gf4 ♗f4! [23... ♖ae8 24. ♖e5!+−] 24. ♖e2 ♖ae8 25. ♕d1 [25. ♕d3? ♗h2!−+] ♕h5! [25... ♖e3 26. ♖f2 ♗g3 27. ♘f1!+−; 25... ♖e6 26. d5! ♖e5 27. ♖g2 ♖fe8 28. ♘e4! fe4 29. ♗f4 ef3 30. ♖f2 ♖e2 31. ♕f1 ♕f1 32. ♖ff1+−] 26. ♖f2! ♕h4 27. ♕f1 ♖f6→ Ćirić;

b2) 22. ♔g1 ♘h3 23. ♔g2 ♘f4 1/2 : 1/2 Hübner − Timman, Tilburg 1987

361 **20. cd5?** fg3 21. hg3 ♗g3 22. ♕e4 ♗f2 23. ♔f1 ♗h4−+;

20. ♖d6 fg3 21. hg3 ♖f2! 22. ♔f2 ♖f8−+ Nunn

362 **21. fe3** ♕d1 22. ♔g2 fg3! 23. ♖d6 ♖f2 24. ♔h3 ♖h2 25. ♔g3 ♕g1−+;

21. ♘f1 ♘f1 22. ♔f1 ♕h3 23. ♔e1 ♕h2 24. ♖d6 fg3 25. fg3 ♖f2!−+ Nunn

363 **21... ♘c4?** 22. b3+−;

21... fg3 22. ♕g4 [22. ♗e3 gf2 23. ♔f2 ♖f3 24. ♕f3 ♕e6−+] gf2 23. ♔f2 ♘g4 24. ♔g2 ♖f6∓ Nunn

364 22. ♘f1 gh2 23. ♔h1 ♖f6∞ *Mokrý − Pańczyk, Polanica Zdrój 1984* ⟨**59**⟩

365 **16... ♘f4?** 17. gf4 ♖ae8 18. ♖e5!+−;

16... b4? 17. ♘e4 ♗g4 18. ♘d6 ♕h5 19. ♗c4+− Nunn, Harding;

16... ♖ae8?! 17. ♖e8! [17. ab5? ♘f4! 18. gf4 ♕g4∓] ♖e8 18. ♘f1! [18. ♗d5 cd5 19. ab5 ab5 20. ♘f1 h6! 21. ♘e3 ♗e4 22. ♕g4 ♕g4 23. ♘g4 f5 24. ♘e3 f4∞] b4 [18... h5 19. ♗d5 cd5 20. ab5 ab5 21. ♘e3 ♗g6 (*Sax − Nunn, Bruxelles 1988* − 45/396 ⟨**60**⟩) 22. ♘d5 ♗e4 23. ♘e3± Sax, Hazai] 19. c4 ♘f6 20. c5 ♗c7 21. ♗c4 a5 22. ♗d2 h5 23. ♕b3 ♗e4 24. f3± Wahls − Halifman, Hamburg 1991

366 19... ♘f6!? 20. ab5 ab5 21. ♘g5 [21. ♕d1 ♗e4 22. ♗c2 ♗d5 23. ♗b3 ♗e4=] ♕f5 22. ♖a6 [22. ♖a7 ♘d5∞] h6! [22... ♘e4?! 23. ♘e4 ♗e4 24. ♗d1 ♗d5 25. f3±] 23. ♖c6 ♘e4!∞ Hazai

367

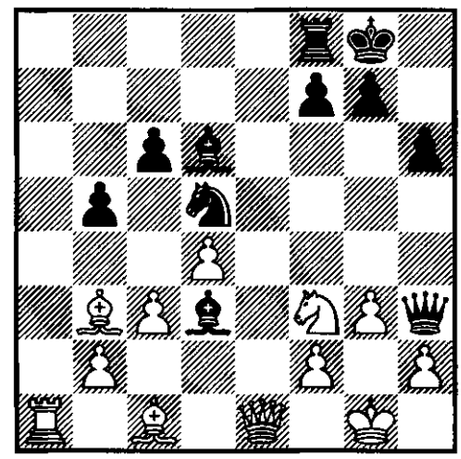

21. ♖a6?! ♘f6 22. ♖c6 ♖e8 23. ♗e3 ♗f4 24. ♕d1 ♖e3∓;

21. ♕d1 ♗e4 22. ♗c2 f5 23. ♘h4 [23. ♘e1 ♗c2 △ f4∞] ♗c2 24. ♕c2 f4∞;

21. ♗d1 f5! (Maus − Hazai, Bad Wörishofen 1989) 22. ♗e2 [22. ♘e5 ♗e5 23. de5 f4∞] ♗e2 23. ♕e2 f4∞ Hazai

368 **21... ♗e5** 22. de5 ♕f5 23. f4 [23. ♗d1 g5∞] g5!∞ Hazai;

21... ♖e8 22. ♕d1 ♗e5 23. de5 ♕f5 24. ♗d5 cd5 25. g4 ♕g6 26. ♗f4 ♕e4 27. h3 h5 28. ♗g3 ♗c2 29. ♕d4 1/2 : 1/2 Anand − Halifman, Reggio Emilia 1991/92

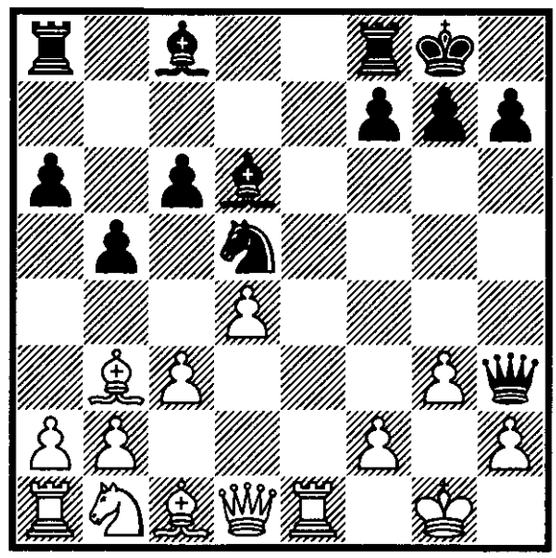

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
67	♕f3[369]	♕g2[371]	♗d5[372]	f4	♗e3	♘d2				
	♗g4[370]	♕h5	cd5	♖ae8[373]	♖e6	♖fe8[374]				∞
68	♕d3	♕f1	♗e3[377]	♗d1	♕e2	♘d2[379]	a3[381]	cd4	♕f3	
	♗f5[375]	♕h5[376]	♗h3[378]	♕f5	♖ae8	c5[380]	cd4	♗f4	♗e3[382]	=
69	♗d5	♕f3[383]	♕d5	♗d2[385]	♕c6[387]	♗e1	f3	♘a3		
	cd5	♗f5[384]	♖ae8	♗f4[386]	♖e1	♕h5	♕g5[388]	♗c1		∓
70	. . .	. . .	♕g2	f3	♗e3	♕f2	f4	♘d2	♘e4	
	. . .	. . .	♕h5[389]	♖ae8	♗h3	f5	g5[390]	♖e4[391]	fe4[392]	∓
71	. . .	. . .	. . .	♕d5	♕c6[394]	♕e8[396]	♖e8	♖e1	♘d2	
	. . .	. . .	. . .	♖ad8[393]	♖de8[395]	♖e8	♗f8	♗e4	♗c6[397]	∓
72	. . .	. . .	♘d2	♖e3	♕d5	♖e6	♕d6[398]	♔f2	♔f3	
	. . .	. . .	♖ae8	♖e6	♗d3	fe6	♖f2	♕h2	♕e2[399]	=
73	♖e4	♕f1[401]	f3[403]	♖e1	♘d2	♕f2	♖e8	♘f1	♗d2[407]	
	g5[400]	♕h5[402]	f5[404]	♗d7[405]	♔h8[406]	♖ae8	♖e8	f4	g4[408]	∓
74	. . .	♘d2	♖e3[410]	♕f3	♗d5	♘f1				
	. . .	f5[409]	♖a7[411]	♔h8	cd5	♖g7[412]				∞
75	. . .	♕f3	♗c2[414]	♗f4[416]	♗e4	♗c6	hg3[418]			
	. . .	♗f5[413]	♘f4[415]	♗e4[417]	gf4	fg3				±
76	. . .	. . .	. . .	♗e4	♗g5[420]	♗d3	♗d2[422]	g4[424]	♔h1	
	. . .	. . .	♗e4	♕e6[419]	f5	h6[421]	f4[423]	♖a7[425]	♖g7[426]	±

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 g5 16. ♕f3 ♗f5 17. ♗c2

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
77	. . .	. . .	. . .	♗f4[427]	♘d2	hg3[430]	♗e4	♘f1	♖e1[432]	
	. . .	. . .	♗f4	gf4[428]	fg3[429]	♗e4	♕h6[431]	♖ad8		⩱
78	. . .	. . .	♗d5	♖e3	♖e4	♕f6	♕g5[435]	♗g5	♘d2	
	. . .	. . .	cd5	♗e4[433]	de4	♕g4[434]	♕g5	f5[436]	♔f7[437]	∞
79	. . .	♘d2	♖e1[439]	♘e4[440]	♗c2[441]	♘g5[443]	♗g5	f3	♗d2	
	♕d7	♗b7[438]	c5	c4	♗e7[442]	♗g5[444]	♖ae8[445]	h6	f5[446]	=
80	♗e3	♕f3	♘d2[448]	♕g2	a4	ab5	♖a6[451]	♕f3[453]	♕h1	
	♗f5[447]	♖ae8	♗g4[449]	♕h5	♖e6[450]	ab5	♗h3[452]	♗g4	♗c7[454]	±
81	. . .	♗d5[455]	♕f3[456]	♘d2	a4[458]	♖a4	♖a5	♖aa1	♕h5	
	♖e8	cd5	♖a7[457]	♖ae7	ba4[459]	h5[460]	♗b7	h4	♗c8[461]	±
82	. . .	♕d3	♗g5[463]	♘d2[464]	♘e4	fg3	♕d2	♗h4[466]		
	♗g4	g5[462]	f5	f4	fg3	♖f3[465]	♖af8			±
83	. . .	. . .	♖e3[467]	♘d2[468]	♕f1[469]	♗d1	♗g4[471]	♖e4[472]	♕h3	
	. . .	♘e3	♔h8	f5	♕h5[470]	f4	♕g4	♕g6	fg3[473]	±
84	. . .	. . .	. . .	♗d5	♘d2	♗g2	♘f3[475]	♘e5	♘f3[476]	
	. . .	. . .	c5	♖ad8	♗c7[474]	♕h6	♗b6	♗e6	♗g4[477]	=
85	. . .	. . .	. . .	♕f1	♔f1	♔g2[479]	cd4	♖d3	♖d1	
	. . .	. . .	. . .	♕f1[478]	♖ad8	cd4[480]	♗c7[481]	♗f5	♖fe8[482]	±
86	. . .	. . .	f4[483]	♗d5	♘d2	♕f1	fg5	♗f4	gf4	
	. . .	f5	♔h8	cd5	g5[484]	♕h5	f4	♖f4[485]	♖f8[486]	=
87	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	a4	fg5[488]	♗f4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	ba4[487]	f4	♖f4[489]	±
88	. . .	. . .	. . .	♕f1	♘d2[491]	♕f2	♗d5	a4	ab5	
	. . .	. . .	g5	♕h5[490]	♖ad8[492]	♔h8	cd5	h6	ab5[493]	∞

369 **15. a4** ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♗e3 ♘f4! 18. ♕f1 ♕h5 19. ♗d1 [19. ♗f4 ♗h3! 20. ♗d6 ♖e1 21. ♕e1 ♕f3 22. ♕f1 ♗f1 23. ♔f1 ♖e8–+ Nikolin – Hund, Novi Sad 1979] ♘h3 20. ♔g2 ♘f2 21. ♕f2 ♗d1 22. ab5 ab5 23. ♘d2 ♗g4∓ García Martínez – Plachetka, Polanica Zdrój 1975;

15. ♕e2 ♗g4 16. ♕f1 ♕h5 17. ♗e3 ♗h3 – 15. ♕d3

370 15... ♗f5 16. ♕g2 ♕h5 17. ♗d1 ♕g6 18. ♘d2 ♖ae8 19. ♖e8 ♖e8 20. ♘f3? ♕e6! 21. ♗d2 ♗h3 22. ♕h1 ♗f4–+; 20. ♘f1∞; 17. ♗e3!? Harding

371 16. ♕h1? ♖ae8 17. ♗d2 ♖e1 18. ♗e1 ♘f4 19. ♗c4 bc4 20. f3 ♘e2 21. ♔f2 ♗g3 22. ♔e2 ♖e8–+ Bortoluzzi – Pompei, corr. 1940/41

372

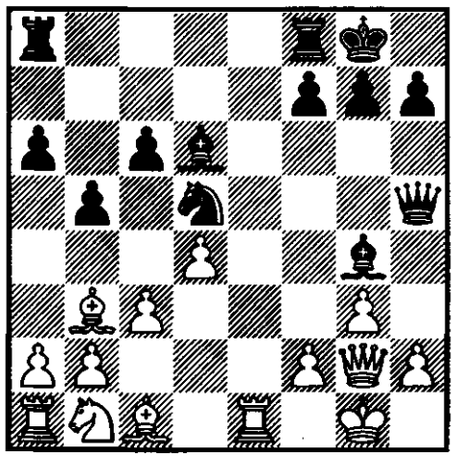

17. ♘d2 ♖ae8 18. ♖e8 ♖e8 19. f3 ♖e1 20. ♔f2 ♗h3−+ Lasker;

17. ♕f1 ♖ae8 18. ♗e3 ♘f4! 19. ♗d1 [19. gf4 ♗h3−+] ♗d1 20. ♖d1 ♘e2 21. ♔g2 ♕d5−+ Weiss − Pfleger, Gros Rosseln 1960;

17. ♗e3 ♗f3 18. ♕f1 f5 19. ♘d2 f4 20. ♘f3 fe3 21. ♗d1 [21. fe3? ♖f3 22. ♕e2 ♗g3!−+ Berner − Pfleger, Hitzacker 1961] ♖ae8! [21... ♖f3 22. ♗f3 ♕f3 23. fe3∞] 22. ♘e5 [22. fe3 ♘e3 23. ♕e2 ♘d1 24. ♕d1 ♕f3−+] ♕h6 23. f4 ♗e5 24. de5 g5∓ Nunn, Harding

373 18... ♗f3!? 19. ♕f1 f5 20. ♗e3 g5⩱↑ Rellstab

374 Koloty − Katzkova, SSSR 1960

375

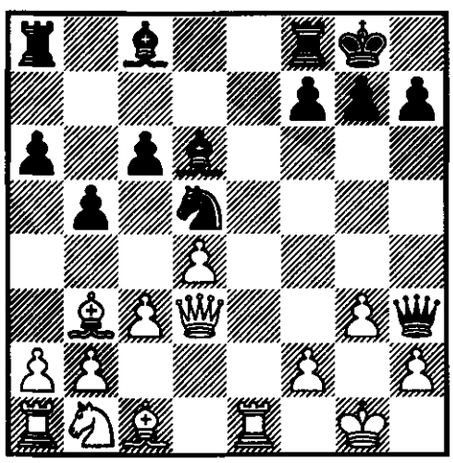

15... f5? 16. ♕f3 ♖a7 17. ♗f4± Tal;

15... ♘f6

a) 16. ♕f1 ♕f5 17. ♗e3 [17. c4 bc4 18. ♗c4 c5=; 17... c5!∓↑ Nunn, Harding] ♗b7 18. ♘d2 ♖ae8 [18... c5!? 19. f3 c4 20. ♗d1 h5∓ Bonč-Osmolovskij − Lublinskij, Moskva 1952] 19. f3 [19. c4 ♗b4 20. c5 ♗c8 21. ♖ad1 ♘g4 22. a3 ♗a5 23. ♗a2 ♕h5 24. ♕g2 ♘e3 25. fe3 ♖e3∓ Nikitin − Krogius, Kalugu 1951] h5 20. ♖ac1 c5 21. ♗c2 ♕d5 22. ♕d3 h4 23. ♗f2 hg3 24. hg3 ♕g5 25. ♘f1 c4 26. ♕f5 ♕f5 27. ♗f5 ♗f3∓ Boleslavskij − Weltmender, Sverdlovsk 1951;

b) 16. ♘d2 ♗b7 17. ♕f3 ♖ae8 18. ♖e3 ♘g4 19. ♖e8 ♕h2 20. ♔f1 ♕h3 1/2 : 1/2 Vasilčuk − Smirnov, Moskva 1963;

15... ♗g4 16. ♕f1 ♕h5 17. ♗e3 [17. ♗d1 ♗d1 18. ♖d1 f5∓→ Usačij − Olifer, SSSR 1960; 17. ♘d2 ♖ae8 18. f3 ♗h3 19. ♕f2 f5 20. ♖e8 ♖e8= − 13. ♖e2] ♖ae8 [17... ♗h3 − 15... ♗f5] 18. ♘d2 ♖e6 − 15. ♗e3

376 **16... ♕g4?!** 17. ♗e3 h5 18. ♘d2 h4 19. ♗d1 ♕g6 20. ♘f3 hg3 21. fg3 ♗d3 22. ♕f2 ♖ae8 23. ♘h4 ♕h7 24. ♗f3 f5 (Boleslavskij − Szabó, Budapest (ct) 1950) 25. ♗d5 cd5 26. ♗f4± Tal;

16... ♖ae8 17. ♖e8 ♖e8 18. ♗d5 cd5 19. ♕h3 ♗h3 20. ♗e3 f5= Teschner − Prameshuber, Neuhausen 1961

377 **17. ♗d1?** ♕g6 18. ♘d2 ♘f4! 19. ♖e3 ♗h3 20. ♕e1 ♘g2 21. ♕e2 ♘e3 22. fe3 f5−+ Nakes − Honn, Thessaloniki (ol) 1984;

17. f3 ♕g6 18. ♗d2 ♖ae8 19. ♘a3 ♗f4 20. ♕f2 ♕g5 (Fargud − Alvárez, Varna 1962) 21. ♖ad1∞ Anand

378 17... ♖ae8 18. ♘d2 ♖e6 − 15. ♗e3

379 **20. ♕h5?** ♘e3 21. fe3 ♖e3!−+ Tal;

20. ♗c2?! ♕e6 21. ♘d2 f5∓ Kalivoda − Baniel, corr. 1961/62

380 **20... ♗f4?!** 21. ♕f3 ♖e6 [21... ♗e3 22. fe3 ♕f3 23. ♗f3± Harding;

21... ♕g6 22. ♘f1 ♗f1 23. ♔f1 ♗e3 24. fe3± Bannik – Šišov, SSSR 1955] 22. ♘f1 ♕g5 (Stieg – Rusakov, corr. 1964/66) 23. ♗b3!?± Anand;

20... ♖e7 21. ♕h5 ♕d7 22. ♗f3 ♗f5 23. ♗d5 cd5 24. f3 ♖fe8∞ Zagorovskij – Klass, corr. 1960

381

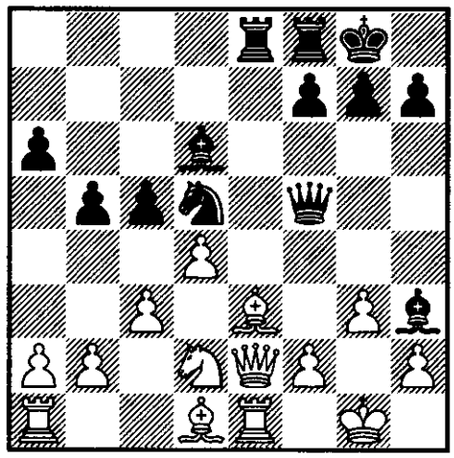

21. ♕f3 cd4! 22. ♕f5 ♗f5 23. cd4 ♗b4!–+ Sokolskij;

21. ♘f3 ♗f4! [21... ♘f4? 22. ♕c2 ♘d3 23. ♘h4! ♘e1 24. ♕f5 ♗f5 25. ♘f5+– Boleslavskij – Sajgin, Sverdlovsk 1951] 22. ♘h4 [22. ♕d2 ♘e3 23. fe3 ♗h6 24. ♘e5 f6 25. ♗c2 ♕g5 26. ♘f3 ♕e3!–+] ♕f6 23. ♕f3 cd4 24. cd4 ♘e3 25. ♕f4 ♕f4 26. gf4 ♘d5∓ Bronštejn

382 24. fe3 ♕f3 25. ♗f3 ♘e3 1/2 : 1/2 Boleslavskij – Bronštejn, Moskva (m/6) 1950

383 **16. ♕d3** ♗g4 17. ♗e3 ♖ae8 18. ♘d2 ♖e6 – 15. ♗e3;

16. ♗e3 ♗g4 [16... ♖a7 – 15. ♗e3] 17. ♕d3 f5 [17... ♖ae8 18. ♘d2 – 15. ♗e3]

a) 18. f4 g5 19. ♕f1 gf4?! 20. ♗f4 ♕f1 21. ♔f1 ♗f4 22. gf4 ♖f6 23. ♘d2 ♖h6 24. ♔g1 ♔f7 25. ♖e3! [25. ♘f1 ♗f3∞ Matanović – Milić, Beograd 1952] ♖g8 26. ♔h1± Grba – Jovčić, Jugoslavija 1953; 19... ♕h5 – 15. ♗e3; 18... ♖ae8 – 15. ♗e3;

b) 18. ♕f1 ♕h5 [18... f4!? 19. ♕h3 ♗h3 20. ♗f4 ♗f4 21. gf4 ♖f4 22. ♖e3 ♖g4 23. ♖g3 ♖e8!= Wade, Harding] 19. f4 ♖ae8 – 15. ♗e3

384

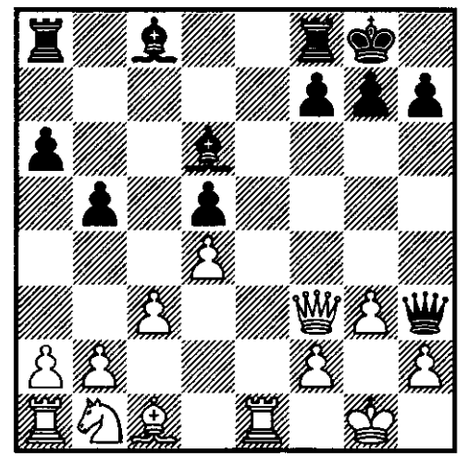

16... ♗e6 17. ♗e3 ♖ad8 18. ♘d2 ♗g4 19. ♕d5 ♗g3 20. ♕g2 ♗b8 21. f3 ♕g2 22. ♔g2± Bárczay – Ghițescu, Debrecen 1968 – 6/357;

16... ♗g4 17. ♕d5 ♖ad8 [17... ♖ae8 18. ♖e8 ♖e8 19. ♗e3± Wade, Harding] 18. ♕g2 ♕h5 19. ♗e3 [19. f4 ♗f3! 20. ♕f2 ♗b7 21. ♗e3 ♕d5 22. ♔f1 ♖fe8 23. ♘d2 ♖d7 24. ♕g1 ♕f5!∓→ Fejgel'son – Besman, Vladimir 1976] ♗f3 20. ♕f1 f5 21. ♘d2 f4 22. ♘f3 fe3 23. ♖e3 ♖f3∞ Krogius, Macukevič

385 **18. ♖e8?** ♖e8 19. ♗e3 ♗e4–+ Greve – Gerloff, corr. 1970;

18. ♖e3 ♕h5! 19. f3 [19. ♘d2 ♕d1 20. ♔g2 ♖e3 21. fe3 ♕e2 22. ♔g1 ♗h3–+ Marshall] ♕g6 20. ♖e8 ♖e8 21. ♘d2 ♗g3 22. ♘e4 ♗h4 0 : 1 Foltys – Thelen, Praha 1943

386

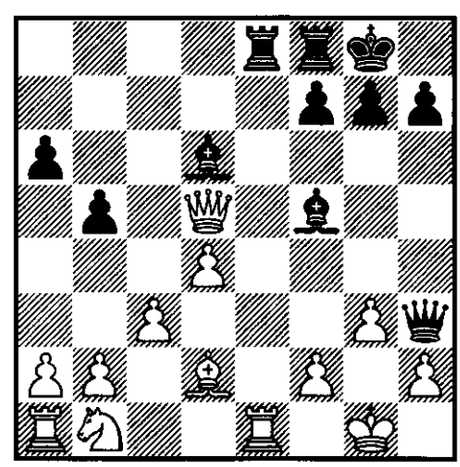

18... ♕g4 19. ♘a3 [19. ♕d6 ♖e1 20. ♗e1 ♕d1∓ Székely – Adorján, Magyarország (ch) 1968/69] ♗a3 20. f3± Wade, Harding;

18... ♗d3 19. ♘a3 ♗a3 20. ba3 ♗c4 21. ♕f3± Chandler – P. Nikolić, Leningrad 1987;

18... ♖e6 19. ♖e6?! fe6 20. ♕g2 ♕h5 (∞ Marshall) 21. h4? ♕d1 22. ♕f1 ♕g4 23. ♗e1 ♗e4 24. ♘d2 ♗g3 25. ♘e4 ♗f2 26. ♔h1 ♕e4 27. ♕g2 ♕h4 28. ♕h2 ♗e1 0 : 1 Dobrowski – van der Weijer, corr. 1986/88; 19. ♘a3!?∞ Heemsoth

387

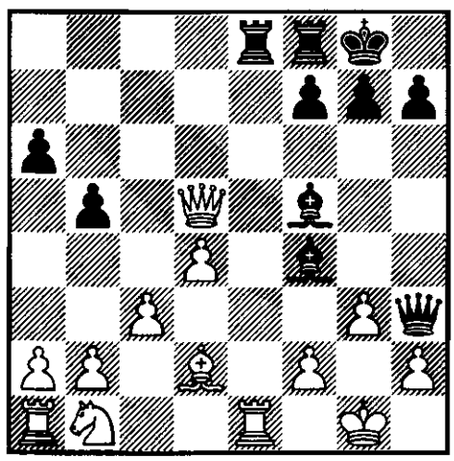

19. gf4 ♖e1 20. ♗e1 ♕g4 21. ♔h1 [21. ♕g2 ♕d1 22. ♕f1 ♗d3–+] ♗e6! 22. ♕e4 ♕d1 △ ♗d7, ♖e8–+ Harding;

19. ♕g2 ♖e1 20. ♗e1 ♗c1! 21. ♕h3 [21. a4 ♖e8 22. ♗d2 ba4 23. ♖a4 ♗d2 24. ♘d2 ♖e1 25. ♘f1 ♕g2 26. ♔g2 ♗e4! 27. f3 ♗d3!–+] ♗h3 22. ♘d2 ♗b2 23. ♖b1 ♗c3 24. ♘b3 ♖c8 25. f3 ♗f5! 0 : 1 Sakhalkur – Bárczay, corr. 1959/60;

19. ♖e8 ♖e8 20. ♕c6 [20. ♕g2 ♕h5 21. gf4 ♗h3–+] ♗d7 21. ♕g2 ♕h5 22. f3 ♗c6!

a) 23. g4 ♕h4–+;

b) 23. ♔f2 ♗f3 24. ♕f3 ♕h2 25. ♔f1 ♗d2–+;

c) 23. ♗f4 ♗f3 24. ♕f1 [24. g4 ♖e1 25. ♔f2 ♖e2 26. ♔f3 ♕d5 27. ♔e2 ♕g2 △ ♕b2–+] ♖e2 25. h3 ♖g2 26. ♕g2 ♗g2 27. ♔g2 ♕e2–+;

d) 23. gf4 ♖e6! 24. ♔f2 ♖g6 25. ♕h1 ♕h4 26. ♔e3 [26. ♔f1 ♖g3–+; 26. ♔e2 ♕h3–+; 26... ♖g3!?] ♖e6 27. ♔d3 ♕f2–+→ Nunn

388 21... ♗c1!?∓↑ Nunn

389

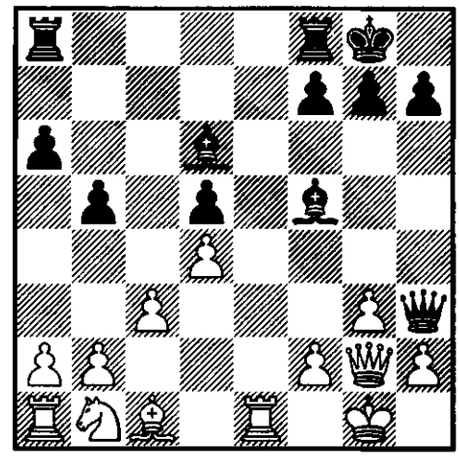

17... ♖ae8 18. ♕h3 [18. ♗e3 ♖e6 19. ♘d2 ♖fe8 20. ♕d5 (Mardle – Thomas, Whitby 1962) ♕g4 21. ♕f3 ♕g6 △ h5∞ Wade, Harding] ♖e1 19. ♕f1 ♖fe8 20. ♗e3 ♖f1 21. ♔f1 ♗h3 22. ♔g1 [22. ♔e2 f5 23. f4 g5] f5 23. ♘d2 ♖e6 24. ♘f3 h6 25. ♖e1 g5 26. ♗d2 ♖e4 27. ♘e5 ♗e5 28. de5 ♔f7= Poletaev – Russo, corr. 1951;

17... ♕g4 18. f3 ♕g6 19. ♗e3 ♖ae8 [19... ♖ac8 20. a3! a5 21. ♘d2 b4 22. ab4 ab4 23. ♖a6 bc3 24. bc3 ♖fe8 25. f4± van der Drift – Helslott, corr. 1983] 20. ♘d2 ♗d3 21. ♘b3 ♖e7 1/2 : 1/2 Grigić – Ledić, Vinkovci 1982

390 21... ♖e6 22. ♘d2 ♗g4? 23. ♕g2 ♖e4 24. ♘e4 fe4 25. a4± Ševčuk – Coolen, corr. 1968; 22... g5 – 21... g5

391 **22... ♗g4** 23. fg5 ♖e3!? 24. ♖e3 f4 25. ♖e5! ♗e5 26. de5 ♕g5 27. ♖f1 ♗h3 28. ♖e1 ♗e6 29. ♘b3± Peretjaković – Gerschberg, corr. 1974/75;

22... ♖e6 23. a4 ♖fe8 24. ab5 ab5 25. fg5 f4 26. ♗f4 1/2 : 1/2 Nijboer – Mannion, Groningen 1984

392 24. a4 ♔h8 △ gf4∓→ Giacomelli – Weiss, corr. 1960

393 18... ♖fe8!? 19. ♗d2 ♖e1 20. ♗e1 ♕d1 21. ♕a8 ♗f8 22. ♕g2 ♗d3 23. h3 ♕e1 24. ♔h2 h5 25. h4 ♕c1 26. ♕f3 ♕b2 27. ♕d3 ♕f2 28. ♔h1 ♕b2 29. a4 ♕a1 30. ab5 ab5 31. ♕b5 ♕a8 32. d5 ♕a2 33. ♕d3 ♕f2 34. d6 ♗d6 35. ♕d6 1/2 : 1/2 Dončev – Topalov, B"lgarija (ch) 1992

394 19. ♕g2 ♖de8 20. ♗e3 (Dulanto – Alexander, Buenos Aires 1939) ♗e4! 21. f3 ♗f3 22. ♕f2 ♗c6 23. ♘d2 ♕d5 24. ♔f1 ♖e6 25. ♗f4 ♗f4 26. gf4 ♖g6–+ Alexander

395 19... ♗e6 20. ♕e4

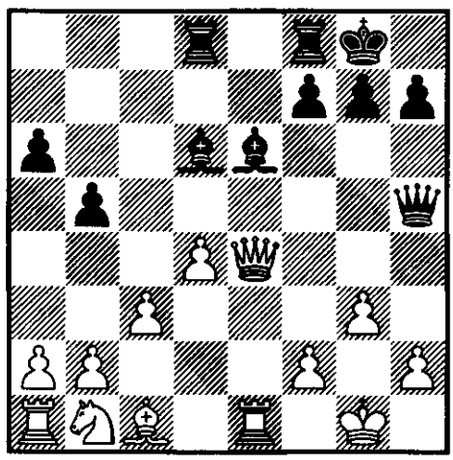

a) 20... ♗d5 21. ♕e2 ♗f3 22. ♕f1 f5 23. ♘d2 ♗d5 24. ♕e2 [24. f3 ♖de8 25. ♖e2 ♖e2 26. ♕e2 ♖e8 27. ♕f2 ♖e6 28. b3 f4 29. g4 ♕e8 30. ♔f1 ♕g6∞↑ Shaw – Filden, corr. 1943] ♕g6 25. ♘f3 f4 26. ♘e5∞ Krogius, Macukevič;

b) 20... ♖de8 21. ♕e2 ♕d5 22. ♗e3 ♗h3 23. f3 f5∞→ Nunn

396 20. ♖e8 ♕d1 21. ♔g2 ♕c1 22. ♖e2 [22. ♖f8 ♗f8 23. ♕f3 ♗g6 24. c4 b4 25. ♕b3 ♗e4! 26. f3 ♗c2–+ Krogius, Macukevič] ♗d3 23. ♕f3 ♕d1 24. ♖e1 ♕e1 25. ♕d3 ♖e8 26. ♕f1 ♕e4 27. ♔g1 ♕c2–+ Astapov – Kolker, Saratov 1978

397 24. b3 ♕h3 25. f3 h5 (Krogius, Macukevič) 26. ♘e4!? h4 27. ♗f4∞ Anand

398 21. ♕g2 ♕h5 22. f3 e5∞ Marshall

399 24. ♔f4 h6! 25. ♕d8 ♔h7 26. ♕e7 ♔h8= Trajković

400

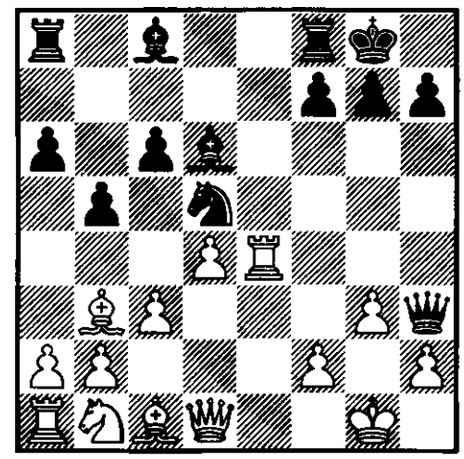

15... ♘f6?! 16. ♖h4 ♕f5 17. ♗c2! [17. ♗f4 (Stean – Eley, Hastings II 1971) ♗f4 18. ♖f4=] ♕d5 18. c4! ♕e6 [18... bc4 19. ♘c3 ♕a5 20. ♕f3±→] 19. ♘d2 ♖e8 [19... g5 20. ♖h6 ♔g7 21. ♘e4!+–] 20. ♘e4 ♘e4 [20... g6? 21. d5! cd5 22. cd5 ♘d5 23. ♕d5+– Shamkovich – Baldwin, USA 1991] 21. ♗e4± Shamkovich;

15... ♗b7

a) 16. ♗d5 cd5 17. ♖e1 [17. ♖h4? ♕f5∓] ♖ae8 18. ♗e3 ♗c8∞; 18... f5!? Tal;

b) 16. ♗c2!? Nunn;

c) 16. ♖h4 ♕e6 [16... ♕d7? 17. ♗d5 cd5 18. ♕h5! h6 19. ♗h6+–→] 17. ♘d2 [17. ♗c2 f5! △ 18... ♗e7, 18... c5; 17. ♕h5 ♕e1 18. ♔g2 ♘f6]

c1) 17... f5 18. c4! bc4 19. ♘c4±;

c2) 17... c5 18. dc5 ♗c5 19. ♘e4 ♗b6 [19... ♖fe8 20. ♗g5 ♗f8 21. ♕d3±] 20. ♕h5! h6 21. ♗h6! gh6 [21... ♕h6 22. ♕h6±] 22. ♗d5± Shamkovich;

c3) 17... ♖fe8 18. ♘e4 ♗e7 19. ♘c5! ♗c5 20. dc5± *Nunn – Hebden, London 1990* ⟨**61**⟩;

15... ♗d7

a) 16. ♖h4 ♕e6 17. ♗c2 f5∓ Shamkovich;

b) 16. ♗c2 h6 17. ♘d2 [17. ♖h4 ♕e6 18. ♖e4 ♕g6 19. ♖e5 f5 20. ♘d2!?∞; 18... ♕h3= Shamkovich] ♖ae8 18. ♕f1 [18. ♖e8?! ♖e8 19. ♘e4 ♗f5! 20. f3 ♗g3 21. ♘g3 ♗c2 22. ♕f1 ♕f1 23. ♔f1 f5∓ Shamkovich] ♘f6 19. ♕h3 ♗h3 20. ♖e8 ♖e8 21. ♘f3 ♗g4 22. ♔g2= Tal – Štejn, SSSR 1967 — 4/330; 22. ♗d1!± Tal;

c) 16. c4 ♕f5!? [16... bc4 17. ♗c4 ♖ae8 18. ♘d2 ♘f6 19. ♖h4 ♕f5 20. ♘f3 h6 21. ♗f4 ♗e7 22. ♘e5± Saharov – Peterson, SSSR 1969] 17. ♘d2 [17. ♕e2 ♖ae8 18. ♘d2 ♘f6; 17. cd5 ♕e4 18. ♘c3 ♕f5 19. dc6 ♗c6 20. d5 ♗c5! △ 21. dc6? ♕f2 22. ♔h1 ♖ae8−+] ♘b4 18. ♕e2 ♖ae8 19. f3 a5 20. a3 ♘a6 [△ ♗b8-a7] 21. ♗c2 ♕f6!∞; 17... ♘f6∞⇆ Shamkovich

401 16. ♗g5?? ♕f5−+ Harding

402

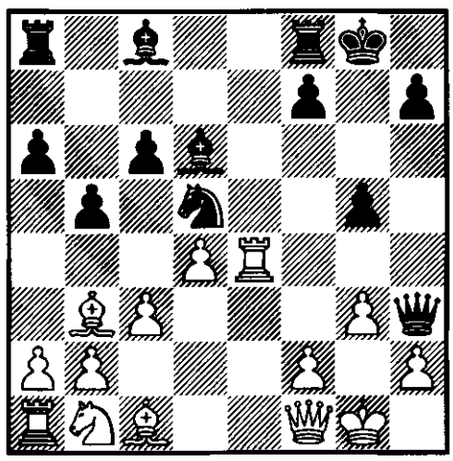

16... ♕h6 17. f3 ♔h8 18. ♘d2 ♗h3 19. ♕e1 ♘f4 20. ♘f1 [20. gf4? gf4 21. ♔h1 ♖g8 22. ♖e2 ♕g7 23. ♕f2 ♗e7 △ ♗h4−+ Kr. Georgiev] ♕g7 21. ♕f2 ♘d3 22. ♕d2 ♘c1 23. ♖c1 f5 24. ♖e6± *Kr. Georgiev – Ceškovskij, Moskva II 1985* — 39/418 ⟨**62**⟩;

16... ♕f1 17. ♔f1 f5 [17... ♗h3 18. ♔e1 f5 19. ♖e2 ♗g4 20. ♗g5 ♗e2 21. ♔e2±] 18. ♖e1 f4 19. ♔g2 [19. ♘d2 fg3 20. hg3 ♗g3 21. ♘e4 ♗f4 22. ♘g5 ♖a7!] ♖a7

a) 20. c4 bc4 21. ♗c4 ♔h8 [21... ♖af7? 22. ♘c3±] 22. ♘c3 ♘b4!∓;

b) 20. ♘d2 ♗f5 21. ♘f1 [Nunn; 21. ♘e4? f3 22. ♔f1 ♖e7 23. ♗c2 ♖fe8∓ Camilleri – Philippe, Skopje (ol) 1972] ♖af7 22. f3 [22. a4 ♗c8 23. ab5 ab5⩱↑] ♗d7? 23. g4±; 22... h5⩱⇆ Shamkovich

403 **17. ♗d2?** ♗f5 18. ♖e1 ♗h3 19. ♕e2 ♗g4 20. ♕f1 ♖ae8 21. ♘a3 ♗h3! 22. ♕d3 ♘f4!−+ Smolenskij – Heffner, corr. 1985;

17. ♕e2 ♕g6 18. ♖e8 ♗f5 [18... ♗h3!? 19. ♖a8 ♖a8 20. ♗e3 f5! 21. ♕f3 ♖e8 22. ♘a3 f4∓→ Dorniedan – Hecht, BRD 1961] 19. ♖a8 ♖a8 20. ♘d2 ♗d3 21. ♕e1 ♘f4!−+ Ernst – Hebden, Gausdal 1987;

17. ♘d2 f5! [17... ♗f5 18. f3 — 17. f3] 18. ♖e1 f4∓→ Shamkovich

404

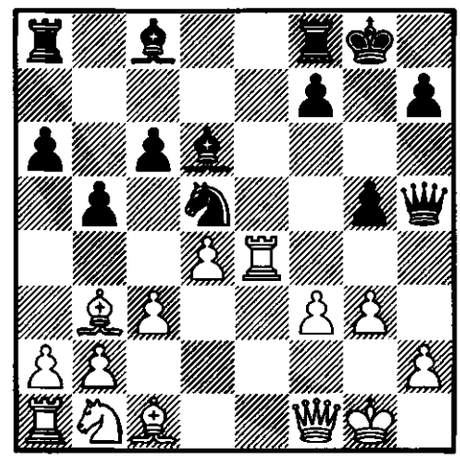

17... ♗h3?! 18. ♕f2 ♘f6 19. ♖e1 ♖fe8 20. ♗e3 ♖e7 21. ♘d2 ♖ae8 22. ♗c2 h6 23. ♘e4 ♖e6 24. ♗d2± Cardoso – Quinteros, Skopje (ol) 1972;

17... ♗f5

a) 18. ♗d5 cd5 19. ♖e1 ♖ae8 20. ♗e3 [20. ♗d2 ♖e1 21. ♗e1 ♕g6 22. ♘d2 ♗d3−+ Shamkovich] ♗h3 21. ♕f2 f5 22. ♘a3 f4! (0 : 1 Rodríguez – Krylov, corr. 1959/60) 23. gf4 gf4 24. ♗d2 ♔h8 25. ♔h1 ♖e1 26. ♖e1 ♖g8 27. ♖g1 ♖g1 28. ♔g1 ♕g6 29. ♔h1 ♕d3 △ ♗e7-h4−+ Nunn;

b) 18. ♘d2 ♗e4 [18... ♕g6 19. ♕e2 ♖ad8 20. ♘f1±] 19. ♘e4 ♗e7 20. g4! ♕g6 21. ♘g3⩱ Shamkovich

405 18... f4 19. g4! ♕h6 20. ♘d2± Shamkovich

406 19... ♖ae8 20. c4! Shamkovich

407 23. g4 ♗g4! 24. fg4 ♕g4 25. ♕g2 ♕h5 26. ♔h1 ♖e2 27. ♗d1 f3!−+ Shamkovich

408 24. ♗d1 ♖g8∓→ Shamkovich

409 **16... ♖a7** 17. ♕f1 ♕h5 18. ♕e2 ♕g6 19. ♖e8±;

16... ♗f5 17. ♗c2 [17. ♕e2? ♘f6!∓ Petrosian − Averbah, SSSR 1947]

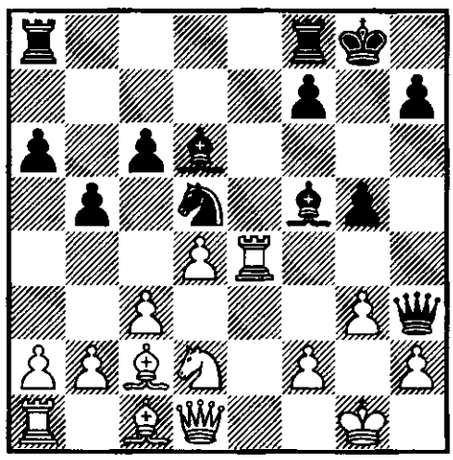

a) 17... ♗e4? 18. ♘e4 ♗e7 19. ♗g5±↑;

b) 17... ♖ae8 18. ♖e8 [18. ♗d3 ♗e4 19. ♘e4 △ ♘g5±] ♖e8 19. ♗f5 ♕f5 20. ♘f1± Simagin;

c) 17... ♘f6 18. ♖e2 ♖ae8 19. ♖e8 ♖e8 20. ♗f5 ♕f5 21. ♘f1± Simagin − Averbah, Moskva 1948;

d) 17... ♔h8 18. ♗d3 ♖g8∞ B. Andersson − O. Karlsson, Sverige 1955

410 **17. ♖e1** f4∓ Portisch;

17. ♖e2 f4 18. ♕f1 ♕h5 19. f3 [19. ♘e4? ♗h3 0 : 1 Popp − Daniel, corr. 1959/60; 19. ♕e1 ♗h3 20. ♗d1 ♗g4 △ ♖ae8∓ Barden] fg3 20. hg3 ♗g3 21. ♕g2 ♗f4 22. ♕h1 ♗h3 23. ♘e4 ♔h8∓ Schneider − Schaufelberger, corr. 1965

411 17... f4 18. gf4

a) 18... ♕h6 19. ♖g3! [19. ♘e4 gf4 20. ♖e1 ♗c7∓→ Konstantinov] ♗f4 20. ♘e4 ♗g3 21. hg3 ♖f5 22. ♘g5 ♖g5 23. ♕d2 ♖g3 24. fg3 ♕d2 25. ♗d2± Shamkovich;

b) 18... ♕h4!? 19. ♖g3 ♗f4 20. ♘f3 ♗g3 21. ♘h4 ♗f2 22. ♔g2 (Kusin − Prozenko, SSSR 1950) ♗h4∓↑ Konstantinov

412 Shamkovich

413

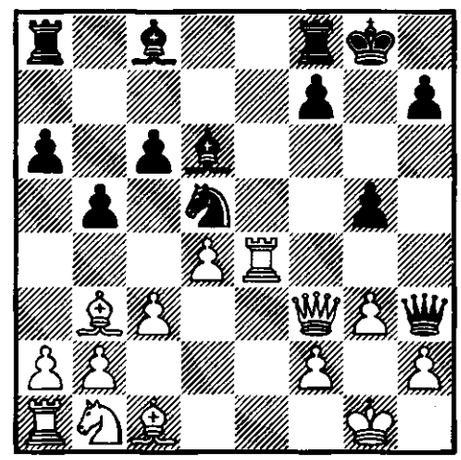

16... g4?! 17. ♕e2 ♗f5 18. ♘d2! ♗e4 19. ♘e4 ♗e7 20. f3 gf3 21. ♕f3 ♖ae8 [21... f5?? 22. ♘f2+−] 22. ♗d2±;

16... f5?!

a) 17. ♖e5!? ♗e5

a1) 18. de5 f4! [18... ♗e6? 19. ♗g5+− Suėtin] 19. ♗d5 cd5 20. ♕d5 ♗e6 △ 21. ♕g2 ♕h5 22. gf4 ♕d1 23. ♕f1 ♖ad8−+;

a2) 18. ♗d5 cd5 19. ♕d5 ♖f7 20. ♕a8? f4!; 20. ♕d8=;

b) 17. ♖e1! f4 18. ♗d5 cd5 [18... ♔h8 19. gf4±; 19. g4±] 19. ♕d5± Shamkovich

414 **17. ♘d2?** ♖ae8 18. ♗c2 ♘f6 19. ♖e5 [19. ♖e8 ♖e8 20. ♗d3 ♗d3 21. ♕d3 ♖e1 22. ♘f1 ♘g4!−+] ♗c2 20. ♕f6 ♗e5 21. de5 h6! △ ♖e6−+ Shamkovich;

17. ♖e1?! ♖ae8 18. ♗d2 [18. ♕d1 ♗g4 19. ♖e8 ♖e8−+ Wade, Harding]

a) 18... ♖e1 19. ♗e1 ♘f4 20. ♘d2 g4 21. ♕c6 ♖c8 [21... ♗d7 22. ♕e4 ♖e8 23. ♕b7] 22. ♕b7 ♖c7 23. ♕a8 ♖c8= Shamkovich;

b) 18... ♘f4 19. ♘a3 ♗g4 20. ♕c6 ♖e1 21. ♖e1 ♘e2 22. ♔h1 ♕h5 (Racoce – Bauer, corr. 1974/75) 23. ♔g2 ♗f4!∓→ Krogius, Macukevič

415 **17... ♖ae8?** 18. ♗g5 ♗e4 19. ♗e4 ♖e6 20. ♘d2 f5 [20... ♖fe8?! 21. ♖f1 △ ♗f5] 21. ♗d5 cd5 22. ♕d5 f4 23. ♖e1 ♖fe8 24. ♗f6! △ ♕g5+– Shamkovich – Iskov, Reykjavík 1982;

17... ♘f6? 18. ♖h4! ♖ae8 19. ♗e3! [19. ♖h3? ♖e1 20. ♔g2 ♗h3 21. ♔h3 g4–+] ♗g4 20. ♖h3 ♗f3 21. ♘d2+– Sakarov, Levy

416 18. ♖e3? ♗c2 19. gf4 ♕f5 20. ♘a3 gf4 21. ♖e1 ♗a3 22. ba3 ♖ae8∓ Townsend – Vaughon, corr. 1972

417

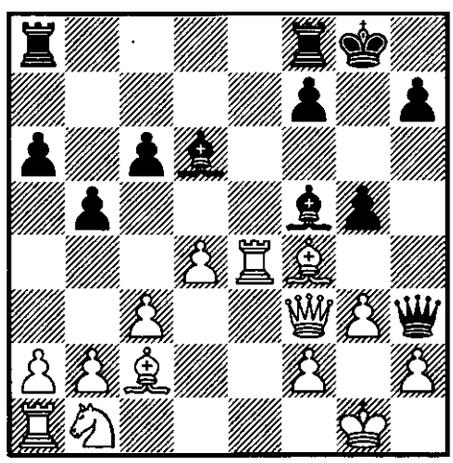

18... gf4 19. ♘d2 ♖ad8 20. ♖ae1

a) 20... ♔h8 (Harding) 21. ♗d3 [21. ♖f4? ♗c2] ♖g8 22. ♖f4! [22. ♕g2 fg3 23. hg3 ♗g3! 24. ♕h3 ♗h3!; 22. ♘f1 ♗g4 23. ♕g2 ♕h5 24. ♘d2 f3 25. ♕h1 f5] ♗f4 [22... ♗d3 23. ♖f7+– △ 24. ♕f6, 24. ♕d3] 23. ♕f4 ♖d5 [23... ♗d3 24. ♕f6] 24. ♖e5!+–;

b) 20... fg3 21. fg3 ♗e4 22. ♖e4! [22. ♘e4 f5 23. ♘g5 ♕g4 24. ♕g4 fg4 25. ♗b3! ♔h8 26. ♘f7±; 23... ♕h6! Harding] ♖fe8 [22... f5 23. ♖h4+–] 23. ♗b3! ♕d7 24. ♖g4 ♔f8 25. ♘e4+–→ Shamkovich;

18... ♗f4

a) 19. ♕g2? ♕g2 20. ♔g2 ♗e4 21. ♗e4 ♗c1!∓;

b) 19. ♘d2!± △ 19... ♗d2 20. ♖h4! ♗g4 [20... gh4 21. ♗f5+–] 21. ♖g4 f5 22. ♗f5 h5 23. ♖f4+–, △ 19... ♗g4 20. ♕d3 ♗d2 21. ♖g4!+–;

c) 19. ♘a3 ♗e4 20. ♗e4 ♗d6 21. ♗c6± Harding

418 Harding

419 18... ♖ae8? 19. ♗g5 h6 20. ♗h4 ♖e6 21. ♘d2 ♖fe8 22. ♖f1 ♘f4 23. ♗c6+– Jakobsen – Nyman, Stockholm 1952

420 19. ♗f5? ♕e1 20. ♔g2 ♕c1 21. ♘a3

a) 21... ♕a1 22. ♕h5 ♖fe8 23. ♕h6 ♘f6! [23... ♖a7 24. ♗h7 ♔h8 25. ♗g6= Krogius] 24. ♕g5 ♔f8 25. ♕f6 ♗a3!–+ Shamkovich;

b) 21... ♕b2 22. ♗h7 [22. ♕h5 ♘e3–+] ♔g7!–+ Nunn

421

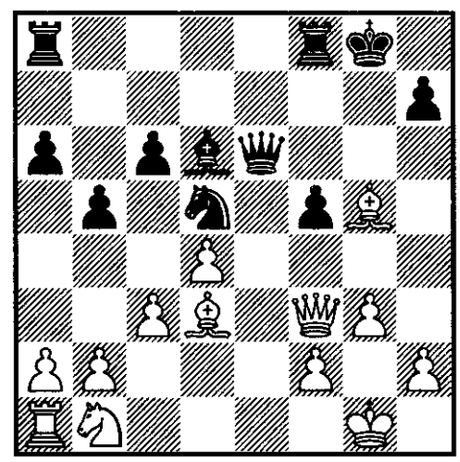

20... ♕e1 21. ♔g2

a) 21... ♖ae8 22. ♗d2 [22. ♗f5 ♖e2!?∞] ♕e6 23. ♕h5! ♕g6 24. ♕g6 hg6 25. ♗h6 ♖f7 26. ♘d2±;

b) 21... f4 22. ♕e4!± Shamkovich;

20... f4 21. ♕e4 ♕h3 [21... ♕f7 22. ♘d2 ♖ae8 23. ♕f3± Shamkovich; 21... ♕e4 22. ♗e4 ♖ae8 23. ♘d2 ♖e6 24. ♔g2 ♔g7 25. g4 h6 26. ♗h4 ♖fe8 27. ♔f3± Staniszewski – P. Blatný, Nałęczów 1985] 22. ♗h4 ♖a7 23. ♘d2 ♖g7 24. ♗f1! ♕d7 [24... ♕h4?! 25. ♕e6 △ ♕d6± Kr. Georgiev] 25. ♖e1 ♗e7 26. ♗e7 ♖e7 27. ♕b1 fg3 28. hg3 ♖fe8 [28... ♖ef7 29. ♘e4 △ 29... ♕g4 30. ♗g2 h5 31. ♕d1 ♕g6 32. f4 h4 33. ♘g5! ♖e7 34. ♖e7 ♘e7 35. ♗e4± Shamkovich] 29. ♖e7 ♖e7 30. ♘f3± *Kr. Georgiev – Lukács, Băile Herculane 1982* – 33/468 ⟨**63**⟩

422 21. ♗h4 ♖a7 22. ♘d2 ♖g7

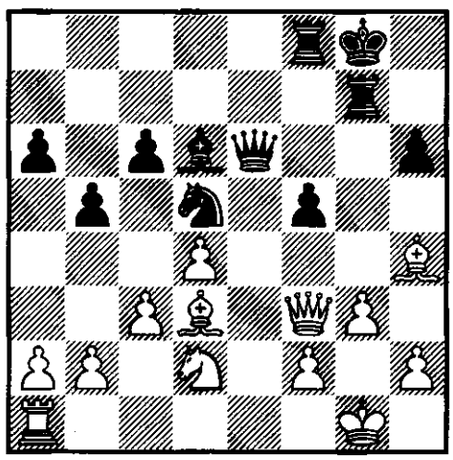

a) 23. ♔f1? f4 24. ♕e4 [24. ♖e1 ♕h3 25. ♕g2 ♕g2 26. ♔g2 fg3 △ ♘f4–+] ♕h3 25. ♔g1 ♕h4 26. ♕e6 ♖ff7 27. ♗g6 [27. ♕d6 fg3 28. hg3 ♘f4! 29. ♗f1 ♖g3–+] fg3 28. hg3 ♗g3! 29. ♗f7 ♖f7 30. fg3 [30. ♕g6 ♖g7 31. ♕e6 ♔h8 32. ♕c8 ♖g8] ♕g3 31. ♔h1 ♘f4–+;

b) 23. ♔h1 f4 24. ♕e4 ♕h3

b1) 25. ♖g1?! fg3 26. ♗g3 ♘f6! 27. ♕g2 [27. ♕c6? ♘g4 28. ♘e4 ♖f2!! 29. ♘f2 ♕h2–+] ♕g2 28. ♖g2 ♗g3 29. hg3 ♘g4 30. ♘e4 ♖e7 31. f4 ♖fe8∓;

b2) 25. ♗f1 ♕d7 26. ♗d3 ♕h3= Shamkovich

423 21... ♖a7 22. ♘a3!

a) 22... ♖g7 23. ♖e1 ♕f6 24. c4! bc4 25. ♘c4 f4 26. ♘d6 ♕d6 [26... fg3 27. ♘f5] 27. ♕e4 ♖e7 28. ♕g6 ♕g6 29. ♗g6 ♖e1 30. ♗e1± △ 30... ♖f6 31. ♗d3, △ 30... ♖b8 31. b3 ♘c7 [31... ♘b4 32. a3] 32. ♗d2 fg3 33. hg3 ♔g7 34. ♗d3;

b) 22... ♗a3 23. ba3 ♘b6 24. ♕h5 ♔g7 25. ♗f4± Shamkovich

424 22. ♕e4? ♕e4 23. ♗e4 ♖ae8 24. ♗d3 ♘b6 25. ♘a3 ♘a4!∓ Shamkovich

425 **22... ♘e3?** 23. fe3 fe3 24. ♗f5+–;

22... ♘b6 23. ♘a3 ♘a4 24. ♖e1 ♕a2 25. ♕c6± Shamkovich

426 24. h3± Shamkovich

427

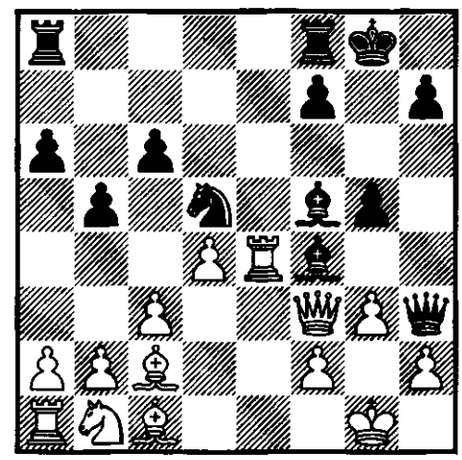

18. ♖f4 gf4 19. ♗f5 ♕f5 20. ♗f4 ♖ae8 21. ♘d2 ♘f4 22. gf4 ♖e6∓ Harding;

18. ♘a3

a) 18... ♗e4 19. ♗e4 ♗c1 20. ♖c1 [20. ♗f5 ♕h6 21. ♖c1 ♖ae8 22. ♘c2 ♖e7 △ ♖fe8] ♕e6 21. ♖e1 ♔g7 22. ♘c2± △ 22... f5 23. ♗d5 ♕d5 24. ♖e7 [24. ♕d5 cd5 25. ♖e5±] ♔g6 [24... ♖f7 25. ♖f7 ♔f7 26. ♕h5+–] 25. ♕e2 ♖f6 26. ♘e3 ♕d6 27. ♘g4! fg4 28. ♕e4 ♔h5 29. h3!+–;

b) 18... g4!

b1) 19. ♕e2 ♗e4 20. ♗e4 ♖ae8! 21. ♗f4 [21. gf4 ♘f6 22. f3 gf3 23. ♕f3 ♕h4 24. ♗d3 ♖e1 25. ♗f1 ♔h8 26. ♘c2 ♖g8 27. ♔h1 ♘g4–+] ♘f4 22. gf4 f5∓;

b2) 19. ♕g2 ♕g2 20. ♔g2 ♗e4 21. ♗e4 ♗c1 22. ♖c1 ♖ae8∓ △ 23. ♗d5

cd5 24. ♔f1 f5, △ 23. ♗d3 f5 24. ♘c2 f4 Shamkovich;

18. ♘d2

a) 18... ♘f6

a1) 19. gf4 ♕f3 20. ♘f3 ♗e4 21. ♗e4 ♘e4 22. fg5 f6 23. gf6 ♖f6 24. ♔g2 ♖a7 △ ♖g7−+;

a2) 19. ♖e7 ♗c2 20. gf4 ♕f3 21. ♘f3 ♘d5! 22. ♖d7 [22. ♖e5 gf4 23. ♖g5 ♔h8 24. ♖g4 ♖ae8 25. ♗f4 f5−+; 22. ♖b7 gf4 23. ♘e5 ♔g7! 24. ♘c6 ♔f6−+] gf4 23. ♘e1 ♗f5! 24. ♖d6 f6 [24... ♔h8 25. ♘f3 ♖g8 26. ♔f1 ♖ae8! 27. ♘e5 f6−+] 25. ♘f3 ♖ae8 26. ♗d2 ♖f7 27. h4 ♖g7 28. ♔h2 ♖e2−+ Harding;

a3) 19. ♖e5 ♗g4 20. ♕c6 ♗e5∓ Barnsky − Harding, corr. 1973;

a4) 19. ♖e3 ♗c2 20. gf4 ♕f3 21. ♘f3 ♘d5∓ Yang Xian, Ye Jiangchuan;

a5) 19. ♖e1 ♗c2 [19... ♖ae8 20. ♘e4! ♘e4 21. ♗f4 ♗g4 22. ♕g2± Nunn] 20. gf4 g4= Wang Zili − Ye Jiangchuan, China (ch) 1988;

a6) 19. ♖f4!?

a61) 19... ♗c2 20. ♖f6 ♖ae8 21. ♕g2 [21. ♘f1? ♗e4−+] ♖e1 22. ♘f1 ♕g2 [22... g4 23. f3! ♗d3 24. fg4+−] 23. ♔g2 ♔g7 24. ♖d6 ♗e4 25. f3 ♖e2 26. ♔h3 ♗f3 27. ♗g5±;

a62) 19... gf4 20. ♗f5 ♕f5 21. ♘f1! [21. ♘b3? ♘d5∓ Nunn, Harding] ♘d5 22. ♘e3! ♕d3 [22... ♘e3 23. ♗e3] 23. ♕g4 ♕g6 24. ♘d5! cd5 25. ♕f4± Shamkovich;

b) 18... ♖ae8!? 19. ♖e8 ♖e8 20. ♘e4 g4 21. ♕e2 ♗c7∞ Yang Xian, Ye Jiangchuan

428 18... ♘f4 19. ♘d2 ♗g4 20. ♕h1

a) 20... f5 21. ♖e5 ♘e2 22. ♖e2 ♗e2 23. ♕c6 f4 [23... ♖ae8 24. ♗b3 ♔h8 25. ♗f7!+−] 24. ♕d5+−;

b) 20... ♘e2 21. ♖e2 ♗e2 22. ♕c6± Shamkovich

429 19... ♔h8 20. ♗d3 Shamkovich

430 20. fg3 ♗e4 21. ♘e4 [21. ♗e4 ♖ad8 22. ♖f1 ♖d6∓] f5 22. ♘g5 ♕g4 23. ♕g4 fg4 24. ♘h7! ♖fe8! 25. ♖f1 ♖a7 26. ♘g5 ♔g7!∓ Harding

431 21... ♖ad8? 22. ♗f5 ♕h6 23. ♘e4 △ ♔g2, ♖h1 Shamkovich

432 Shamkovich

433 18... ♖ad8 19. ♘d2 [19. ♕d5 ♗g3 20. ♕g2 ♕g2 21. ♔g2 ♗f4 22. ♖e1 ♗c1 23. ♖c1 ♖fe8⩲] ♖fe8

a) 20. a4 b4 21. c4 dc4 22. ♘c4 ♗d3 23. ♘d2 [23. ♖e8 ♖e8 24. ♘e3 ♗f4 25. ♕g2 ♕h5! 26. gf4 ♕d1! 27. ♕f1 ♕f1 28. ♘f1 ♖e1 29. fg5 b3∓ *Timman − Short, Tilburg 1991* ⟨**64**⟩] a5 24. ♕g2 ♕f5⩲ Shamkovich;

b) 20. b3 ♗e6? 21. ♘f1 h6 22. ♗d2 ♗f8 23. b4 ♖a8 24. a4± Cornelis − Ojanen, Siegen (ol) 1970

434 20... ♗f4 21. ♗f4 gf4 22. ♕f4 f5 23. ♘d2 ♔g7 24. ♘f1 ♕h6 (1/2 : 1/2 Stean − Radulović, Schilde 1970) 25. ♘e3! ♕f4 26. gf4± Shamkovich

435

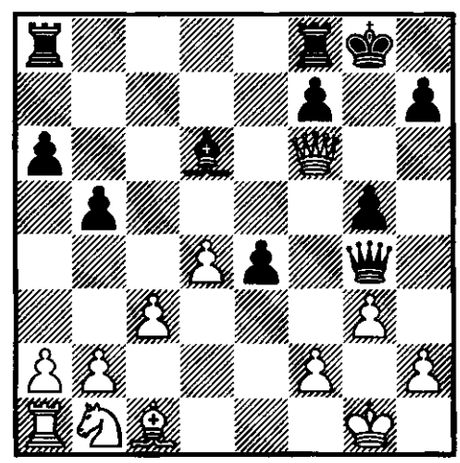

21. ♗g5 ♖ae8 △ ♖e6∓;

21. ♕d6 ♕d1 22. ♔g2 ♕c1∓ Wade, Harding;

21. ♘d2 ♖ae8

a) 22. ♕d6? e3! 23. fe3 [23. ♘f3 e2! 24. ♘e1 ♕h3−+] ♖e3 24. ♘f1 ♖e1−+→;

b) 22. ♘f1

b1) 22... ♖e6!? 23. ♕g5 ♕g5 24. ♗g5 ♖g6 25. ♗d2 f5 26. f4 [26. a4 f4 27. ab5 e3!?] ef3 27. ♔f2 f4!;

b2) 22... ♗e7!? 23. ♕a6 f5 24. ♕b5!? [24. ♕e6 ♔h8 25. ♗d2 ♗d8 26. ♕d7 ♖e7∓] f4 (1/2 : 1/2 Timman − Ivančuk, Linares 1991)

b21) 25. ♕d5 ♔h8 26. ♕e4 ♗d6 27. ♕d3 [27. ♕d5 f3! 28. ♕d6 ♕h3 29. ♘e3 ♖f7! △ ♖e3−+] fg3 [27... ♖e1 28. ♗f4!; 27... ♖e2 28. f3 fg3 29. hg3 ♖f3 30. ♕e2 ♗g3 31. ♕e8=] 28. hg3 [28. ♘g3 ♖f3 29. ♕f1 ♗g3−+] ♖f3! △ 29. ♘e3 ♖g3−+, △ 29. ♗e3 ♗g3−+, △ 29. ♕d2 ♗g3−+;

b22) 25. ♗d2

b221) 25... e3 26. fe3 fg3 [26... f3 27. ♔f2 ♕h3 28. ♔e1±] 27. ♕d5 △ ♕g2;

b222) 25... ♔h8 26. a4 ♗d6 27. ♖e1 e3 28. ♘e3 [28. fe3 fg3−+; 28... f3−+] fe3 29. ♗e3 ♗f4∓ Shamkovich

436 22... ♔g7 23. ♘d2 ♖ae8 24. a4 h6 25. ♗e3 f5 26. ab5 ab5 27. ♖a5 ♖b8 28. ♖a6 ♖f6 29. b3 ♔g6 30. c4± Trautmann − Dittmar, corr. 1981

437

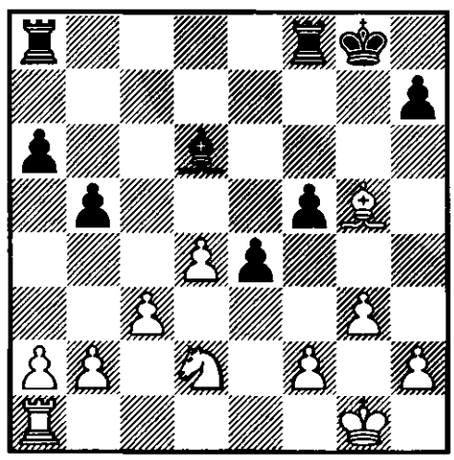

23... ♖ae8?! 24. a4! [24. ♖e1? ♔f7 25. ♔f1 ♔g6= Blackstock − Radojčić, Hastings II 1970/71] ♔g7 [24... ♖a8 25. f3 ef3 26. ♔f2 ♔g7 27. ♘f3 f4 28. g4 h6 29. ♗h4 ♖ac8 30. ab5 ab5 31. ♖a6 ♗c7 32. ♗e7 ♖f7 33. ♗c5 ♖f6 34. ♖a7 ♔f7 35. ♖b7 ♔e6 36. ♖b5± Trautmann − Nicklich, corr. 1981] 25. ab5 ab5 26. ♖a6 ♖e6 27. b3 ♖g6 28. ♗h4 ♖e8 29. ♖b6± van der Weijer − Juckson, corr. 1986/87;

23... ♔f7 (Nunn) 24. ♔f1 [24. a4 ♔e6∞; 24. f3 ♔g6 25. ♗e3 f4 26. gf4 ef3 27. ♘f3 ♗f4∞] ♔e6 25. ♔e2 ♔d5 26. ♘f1 f4∞ Shamkovich

438

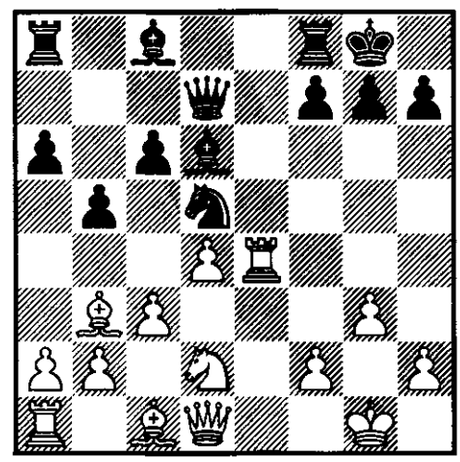

16... ♘f6?! 17. ♖h4!

a) 17... g5 18. ♖h6 ♘g4 [18... ♔g7 19. ♖f6! ♔f6 20. ♕h5!+−] 19. ♘e4 ♗e7 20. ♗e6! fe6 21. ♕g4+− Shamkovich;

b) 17... ♗b7 18. ♘f3 c5 [18... ♖ae8 19. ♗g5 ♘e4 20. ♗c2! f5 21. ♗b3 ♖f7 22. ♗f4 1 : 0 Tal − Krogius, SSSR (ch) 1971] 19. ♗f4± Tal;

16... f5

a) 17. ♖h4!? ♗e7 18. c4! bc4 [18... ♗h4 19. cd5±; 18... ♘b4 19. cb5 ♘d5 20. bc6±] 19. ♘c4 ♗h4 20. gh4∞;

b) 17. ♖e1 f4 [17... ♗b7? 18. c4!; 17... ♔h8!? △ 18. ♘f3 f4]

b1) 18. ♘e4?! ♕h3 (*Adams − I. Sokolov, Wijk aan Zee 1991* − 51/348 ⟨**65**⟩) 19. ♘g5 ♕f5 20. ♘e4 ♕h3 [20... f3 21. ♕d3±] 21. ♘g5= I. Sokolov;

b2) 18. ♕h5

b21) 18... g6 19. ♕h4 ♗b7 [19... ♕f5 20. ♘e4±] 20. ♘e4 ♖ae8 21. ♗d2 ♗e7 22. ♕h6±; 22. ♘c5±;

b22) 18... ♗b7 19. ♘e4 ♖f5 20. ♕g4 ♖af8 21. ♗d2±;

b23) 18... ♕f5 19. ♕f5 ♗f5 20. ♘e4 ♖ae8 21. ♗c2± Shamkovich

439 17. ♗d5 cd5 18. ♖e1 a5!? [18... f5 19. ♘f3 △ ♘e5±; 18... ♕h3 19. ♘f1 f5 20. ♗f4!± Shamkovich; 18... ♖ae8 19. ♘f1 f5 20. ♗f4!± △ 20... ♗f4 21. gf4 ♖e4 22. ♕d2 ♕d6 23. ♘g3 ♖f4 24. ♖e5± Nunn; 19... a5!? Shamkovich] 19. ♘f1 b4 20. ♗d2 ♕f5∞ Shamkovich

440 18. dc5

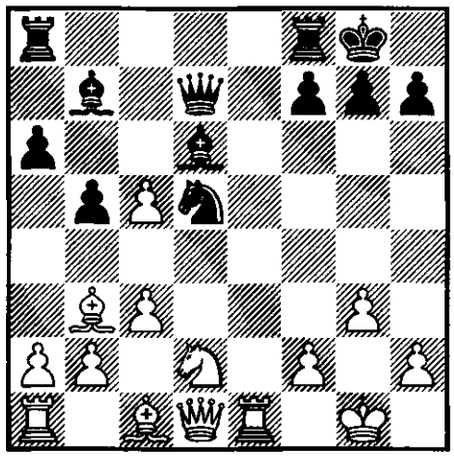

a) 18... ♕h3

a1) 19. cd6?? ♘f4−+;

a2) 19. ♕f3 ♖ae8 20. ♖f1 [20. ♖d1? ♘c3! 21. ♕b7 ♘d1−+] ♖e5! (Gulko) 21. cd6 ♖h5 22. ♕h5 ♘f4!!−+;

a3) 19. ♘e4! ♗c5 20. ♗d5 [20. ♘c5?! ♘e3!∓] ♖ad8 21. ♗b7! ♖d1 22. ♖d1±;

b) 18... ♗c5 19. ♘e4 ♗a7 20. ♗e3 ♗e3 21. ♖e3 ♖ad8 22. ♖d3 [22. ♖e1 ♕f5!] ♕e7! [22... ♕f5 23. ♖d4!±] 23. ♗d5 [23. ♖d4 ♘f4! 24. gf4 ♗e4=] ♖d5 24. f3 ♖fd8 25. ♖d5 ♖d5 26. ♕f1 ♖e5= Shamkovich

441 19. ♘d6 ♕d6 20. ♗c2 ♖ae8∓ Nunn

442 19... ♖ae8!? Shamkovich

443 20. ♕h5!? f5 21. ♘g5 ♗g5 [21... ♘f6 22. ♕e2±] 22. ♗g5 ♕c6 [22... ♘f6 23. ♗f6 ♖f6 24. ♖e5±] 23. f3 g6 24. ♕h3 ♘c3!? 25. ♖e7 h5 26. bc3 ♕f3 27. ♖b7 ♕b7 [27... ♕c3? 28. ♖f1±] 28. ♖f1∞; 25... ♘e2!? Shamkovich

444 20... h6 21. ♘f3 [21. ♕h5? ♘f6] ♕h3! 22. ♗e4 f5! 23. ♗d5 ♗d5 24. ♖e7 [△ 24... ♕g4? 25. ♗h6!] ♕h5∞ Nunn

445 △ ♘c3!; 21... ♘c3?? 22. bc3 ♕d5 23. ♗e4+− Nunn

446

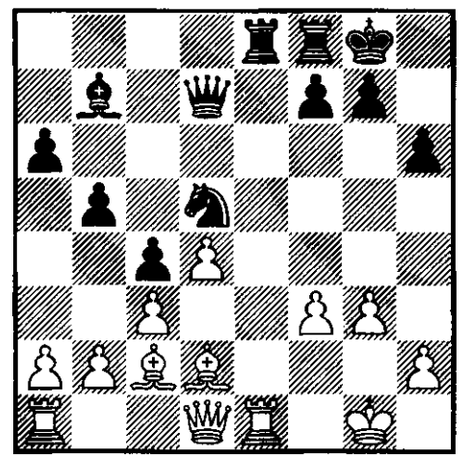

23... ♕h3? 24. ♖e8 ♖e8 25. ♕f1 ♕h5 26. ♖e1± Shamkovich;

23... f5

a) 24. ♖e2 ♘b4 25. ♖e8 [25. cb4 ♗f3 26. ♖e8 ♗d1 27. ♖f8 ♔f8 28. ♖d1 ♕d4 29. ♔f1 ♕b2 30. ♗f5 ♕a2∞] ♖e8 26. cb4 ♕d4 [△ 27. ♔g2 ♕g4!? △ ♗f3] 27. ♔f1!±; 24... f4!∞;

b) 24. ♖e5 f4 25. ♕e2 [25. ♗e4 fg3 26. hg3 ♖e5 27. de5 ♕e6∞] fg3 [25... ♘b4? 26. ♖e8 ♖e8 27. ♗e4!± *Nunn − I. Sokolov, Wijk aan Zee 1991* — 51/349 ⟨**66**⟩] 26. hg3

b1) 26... ♖e5 27. de5 ♘c3!? [27... ♘c7 28. ♖f1±] 28. bc3 ♖f3 [28... ♗f3 29. e6! ♕d6 30. ♕e1±] 29. ♗f4 [29. ♗e1 ♕h3! △ ♕h1] ♕g4 [29... ♕h3 30. ♗e4±; 29... g5 30. e6 ♕e7 31. ♗e4±] 30. ♗d1 ♖g3 31. ♗g3 ♕g3 32. ♔f1 ♕h3 33. ♔f2± Nunn;

b2) 26... ♕h3!? 27. ♖e8 [27. ♕g2 ♕g2 28. ♔g2 ♖e5 29. de5 ♘e3! 30. ♗e3 ♖f3∓] ♕g3 28. ♔f1 ♕h3=;

b3) 26... ♘b4! 27. ♖e8 ♖e8 28. ♗e4 ♘d3 29. ♕g2 ♗e4 30. fe4 ♕g4 31. e5 ♘b2 32. ♖f1 (Nunn) b4! 33. ♖f4 [33. cb4 ♕d4∓; 33. ♕f3 ♕f3 34. ♖f3 b3!∓] ♕d1 34. ♖f1 ♕g4= Shamkovich

447

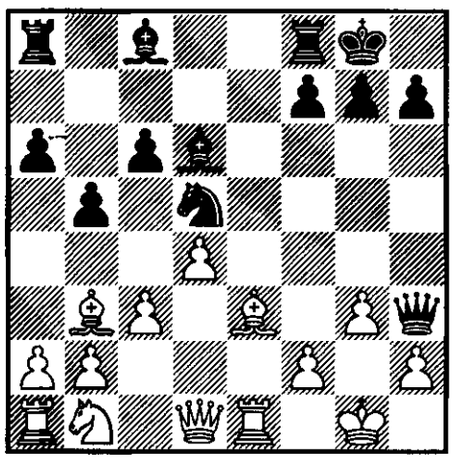

15... ♘f6 16. ♕f3 ♗b7 17. ♘d2 ♔h8 18. ♗d1 ♖ae8 19. ♕g2 ♕f5 20. ♗f3 ♖e6 21. a4± Žuhovickij – Pitksaar, SSSR 1953;

15... ♗e6 16. ♘d2?!

a) 16... ♖ae8 17. ♕f3 f5 18. ♕g2 [18. ♗f4 ♗f4 19. gf4 ♕h6 20. ♘f1 ♘f4 21. ♗e6 (Frolov – Jurtaev, Helsinki 1992) ♘e6 22. ♕c6 ♘d4 23. ♕h6 ♘f3 24. ♔h1 gh6= Frolov] ♕h5 19. ♗d1 ♕f7 20. ♘f3 f4 21. ♗d2 ♕d7 22. ♘g5 ♗f5 23. ♗f3 ♗c7 24. g4 ♗g6 25. ♘e4± Gligorić – Nyman, Stockholm 1954;

b) 16... ♗g4! 17. ♕b1 [17. f3 ♗g3 18. hg3 ♕g3 19. ♔f1? ♗h3 20. ♔e2 ♘e3 21. ♔e3 ♖ae8 22. ♘e4 ♖e4 23. ♔e4 ♖e8–+; 19. ♔h1=] ♖ae8 18. ♕d3 – 15... ♗g4; 16. ♕f3!± Nunn;

15... h5 16. ♕f3 h4 17. ♗d5 [17. ♘d2 ♗g4 18. ♕g2 hg3 19. fg3 ♕h5 20. ♗f2 ♗h3 21. ♕e4 ♗f5 22. ♕h4 ♕g6= Boleslavskij – Sajgin, Minsk 1961; 20. ♗d1!? Sokolskij] cd5 18. ♘d2 [18. ♕d5 hg3 19. hg3 ♗g3 20. ♕g2 ♕g2 21. ♔g2 ♗d6∞ Wade] ♗e6 [18... hg3 19. fg3 ♗g4 20. ♕g2 ♕h5 21. ♕f2?! ♖ae8 22. ♗f4 ♗f4 23. ♕f4 ♗e2 24. ♘b3 f5∞ Perry – Wason; 20. ♕d5± Harding] 19. ♗f4 ♗g4 20. ♕d5!? [20. ♕e3 ♖ae8 21. ♕e8 ♗f4 22. gf4 ♗f3 23. ♘f3 ♕g4!= Wade; 20. ♕g2 ♕g2 21. ♔g2 h3 22. ♔g1 ♗f4 23. gf4 ♖fd8 24. f3± *Fischer – Wade, La Habana 1965* ⟨**67**⟩] ♗f4 21. gf4 ♕d3 [21... ♖ae8 22. ♕g2 ♕d3 23. f3±] 22. ♘e4± Nunn;

15... ♖a7 16. ♕f3 ♖e8 17. ♘d2 ♖ae7 18. ♘f1? ♘f4! 19. ♕h1 ♕g4 20. ♗f4 ♖e1 21. ♖e1 ♖e1 22. ♗d6 ♕e2 23. ♕g2 ♗f5 24. f4 ♕e3 25. ♕f2 ♗h3! 0 : 1 Astofeev – Petrov, corr. 1968; 18. ♗d5 – 15... ♖e8

448 17. ♗d5 cd5 18. ♘d2 ♗e4 19. ♘e4 de4 20. ♕g2 ♕h5 △ f5-f4∞⇆ Ekblom – Asaritis, corr. 1966

449 17... ♖e6 18. ♗d5 cd5 19. ♕d5 h5 (Hollier – Schmitzer, corr. 1966) 20. ♕g2 ♕g4 21. f3 ♕g6 22. ♗f2± Nunn

450 19... ♗h3 20. ♗d1 ♕f5 21. ♕f3 ♕e6 △ f5-f4 Nunn

451 21. ♗d5 cd5 22. ♖a5 ♗e2! [22... ♗h3 23. ♕h1± Gutman] 23. b3 ♗c7 24. ♖a2 ♗d3∞ Harding

452

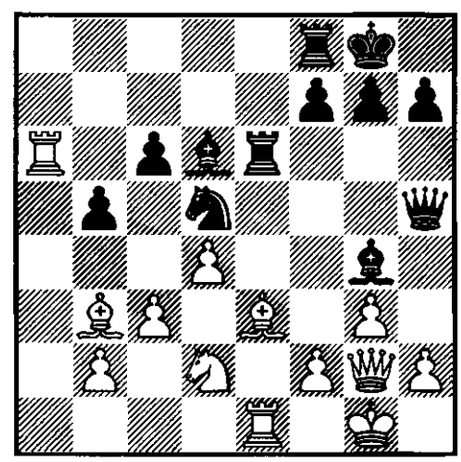

21... ♗f4? 22. ♗d5! [22. gf4?? ♗h3 23. ♗d1 ♕h6–+] ♗e3 [22... cd5 23. ♖e6 fe6 24. ♗f4+–] 23. ♗e6 ♗d2 24. ♗g4 ♕g4 25. ♕e4+– Harding;

21... ♘f4?!

a) 22. ♕f1?? ♗h3−+;

b) 22. ♕h1 ♖g6 [22... ♘e2? 23. ♖e2 ♗e2 24. ♗e6 fe6 25. ♕c6±] 23. f3∞ Harding;

c) 22. gf4 ♗h3 [22... ♖g6? 23. ♘f1 ♗f3 24. ♘g3 ♗g2 25. ♘h5 ♗d5 26. ♘g3 ♗b3 27. ♖c6+− Wade, Harding] 23. ♗d1!? [23. ♕f3 ♖g6 24. ♔h1 ♕f3 25. ♘f3 ♗g2 26. ♔g1 ♗f3⩱ Wade, Harding] ♕h6 24. ♕f3 ♗f4 25. ♘f1 ♖g6 [25... ♖fe8 (Schneider − Alvárez, Tel-Aviv 1964) 26. ♘g3+−; 26. d5!? Harding] 26. ♘g3 ♖e8 27. ♗d2! ♖ge6 28. ♖e6 ♕e6 29. ♗e3!+− Nunn

453 22. ♗d1? ♕d1 23. ♖d1 ♗g2 24. ♔g2 ♖e3−+ Nunn

454 24. ♗d5 cd5 25. ♖ea1 ♕f5 26. ♖a8 ♗b8 27. ♕g2 h5 28. ♖8a5 ♗e2 29. ♖e1 ♗d3 30. ♕f3± Muhin − Fajbisovič, SSSR 1970; 25... h6!? Nunn

455

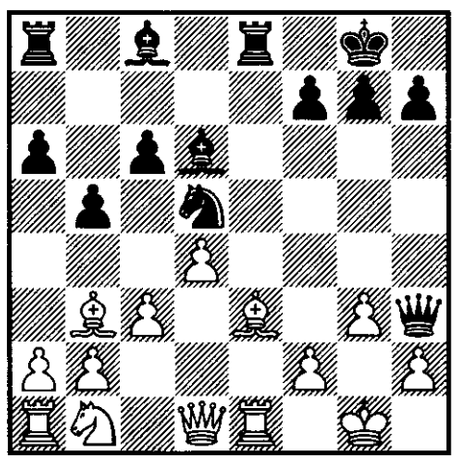

16. a4? ♘e3 17. fe3 [17. ♖e3 ♖e3] ♗g3−+;

16. ♘d2? ♗g4∓;

16. ♕d3 ♘f4 17. ♕f1 ♕h5 18. ♗d1 ♘h3⩱ Gutman;

16. ♕f3 ♗g4 [16... ♖a7 17. ♘d2 ♖ae7 18. ♗d5 − 16. ♗d5; 16... ♘f4 17. ♘d2 ♗g4 18. ♕h1 ♘d3 19. ♘e4 ♖e4 20. ♕e4 ♘e1 21. ♖e1 ♗d7 22. ♗f4± Payne − Winterton, Ilford 1960] 17. ♕g2 ♕h5 18. ♘d2 ♗h3 19. ♗d1 ♕f5 20. ♕f3 ♕d3⩱ Geller

456 17. ♕d3 ♖a7 18. ♘d2 ♖ae7 19. a4 f5 20. f4 g5!∓ Euwe

457 17... ♗e6!? Geller

458 **19. ♕g2?!** ♕h5 20. a4 b4! 21. c4 dc4 22. ♘c4 ♗b7∓ Ceškovskij − G. Kuz'min, SSSR (ch) 1975;

19. ♘f1 h5 20. ♗d2 h4 21. ♖e7 ♖e7 22. a4 ba4 23. ♖a4 ♖e4 24. ♘e3 ♕e6 25. c4 ♕e8! 26. ♖a1 dc4 27. ♘c4 ♖d4∞ Sanz Alonso − Đurić, Tbilisi 1980; 22. ♘e3!? Krogius, Macukevič

459 19... b4 20. c4 dc4 21. ♘c4 ♗b8 [21... ♗b7 22. d5± Geller] 22. ♗d2± Unzicker − Rossolimo, London 1952

460 20... ♔h8 21. ♖ea1± *Geller − Jansa, Amsterdam 1974* — 18/306 ⟨**68**⟩

461 24. ♘f3 hg3 25. ♕h3 ♗h3 26. hg3 ♗g3 27. fg3 ♖e3 28. ♖e3 ♖e3 29. ♔f2 ♖e6 30. ♖a5± Ceškovskij − I. Ivanov, SSSR 1976

462

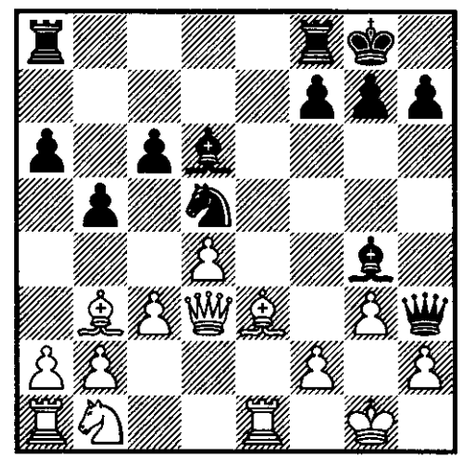

16... ♘f4? 17. ♗f4 ♗f4 18. ♕e4! ♗b8 [18... ♖ae8 19. ♕e8 ♗f3 20. ♗f7+− Harding] 19. ♕c6 ♖a7 20. ♘d2 ♕h5 21. ♖e8 ♗d7 22. ♖f8 ♔f8 23. ♕b6+− Rehberg − Böckenhaupt, corr. 1963;

16... ♔h8 17. ♘d2 f5 18. ♗d5 [18. f4? ♘f4! 19. gf4 ♗f4 20. ♘f1 ♗f3

21. ♕d2 ♕g4 0 : 1 Olkowski – Danvik, corr. 1973] cd5 19. ♕f1 ♕h5 20. f4 — 16... f5

463

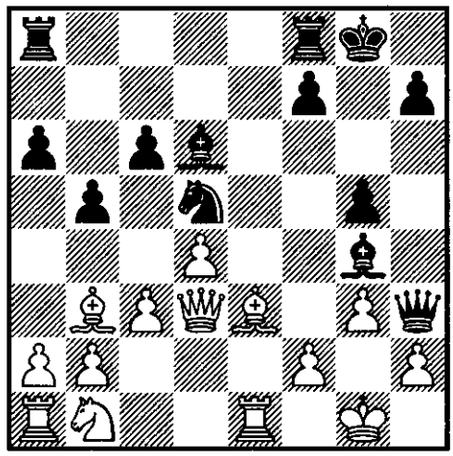

17. ♗d5?! cd5 18. ♘d2 f5 19. ♗g5 f4 20. ♗e7 fg3 21. fg3 ♖f2!−+→ Jancilin – Semenov, Katin 1979;

17. ♕f1 ♕h5 18. ♘d2

a) 18... ♘f4? 19. gf4 [19. f3? ♗h3 20. ♕f2 ♘d3∓ Harding] gf4 20. ♘e4! ♔h8 21. ♘d6 ♗h3 22. ♗f4 ♗f1 23. ♔f1 ♖ad8 24. ♖e7 ♖d7 25. ♘f7 1 : 0 Pötzsch – Fabricius, corr. 1962;

b) 18... f5 19. f4 — 16... f5

464 **18. f4?!** ♖ae8 19. ♘d2 ♕h5!∞ Tal;

18. ♗h4 f4 19. ♕f1± Barden;

18. ♕f1 ♕h5 19. f4 ♖ae8 20. ♘d2 ♔g7 21. ♗d5 cd5 22. ♕g2 [22. ♖e8 ♖e8 23. ♖e1 ♗h3 24. ♕f2 b4! 1/2 : 1/2 Tal – Trapl, 1960] ♖e1 23. ♖e1 ♖e8 24. ♕f2 ♕g6 25. ♖e3 a5 26. ♕e1 ♖e3 27. ♕e3± Yim – Nüssle, corr. 1977

465 20... ♗f3 21. ♕d2 ♗c7 22. ♗h6 ♖f5 23. ♘g5 ♕h6 24. ♘f3 ♕g7 25. ♕g2+− Rathmann – Hindre, corr. 1966

466 Tal

467 **17. fe3?** ♗g3 18. hg3 ♗f3−+;

17. ♕e3? ♖ae8 18. ♕e8 [18. ♕d2 ♗f3−+] ♗f3 19. ♗f7 ♔h8−+ Harding

468 18. f4 ♖ae8 19. ♘d2 [19. ♘a3 ♗f4!∓ Clement – Krousz, corr. 1962] ♗f4!∓ Hochholdinger – Dückstein, Wien 1964

469 **19. f4** g5! 20. ♕f1 [20. fg5 f4 21. gf4 ♕h5∓ Trajković] ♕h5 21. ♖e6 ♖ad8 22. fg5 f4 23. ♖d6 ♖d6 [23... fg3? 24. ♕f6!! ♖f6 25. ♖d8 ♔g7 26. ♖g8# Trajković] 24. gf4 ♖g6 25. ♕e1 ♖g7 26. ♕g3 ♖e7 27. ♖e1 ♖e1 28. ♕e1 ♖e8= Müller – Krausz, corr. 1968 — 5/290; 24... h6!?→ Harding;

19. ♗d1 ♗d1 20. ♖d1 f4 21. ♖e4 fg3 22. fg3 ♖f2! 23. ♔f2 ♕h2 24. ♔e3 ♕h6 25. ♖f4 [25. ♔e2 ♕h2 26. ♔e3 1/2 : 1/2 Watzl – Krausz, corr. 1966] ♖e8 26. ♘e4 ♗f4 27. gf4 ♕h3 28. ♔d2 ♕g2= Ojanen – Arasola

470 19... ♕h6 20. f4 [20. ♗d1 ♗h3∞; 20. ♖e6 ♕d2 21. ♖d6 ♕b2∞ Harding] g5 [20... ♗h3 21. ♕f2 ♖f6 22. ♘f3± Harding] 21. ♖e6 ♖f6 22. fg5 ♕g5 23. ♘f3± Nunn

471 21. ♖e4? fg3 0 : 1 Fedoseev – Krausz, corr.

472 22. ♕e2!? ♕h3 23. ♖e6± Gutman

473 24. fg3± Thomson – Evole, corr. 1966

474

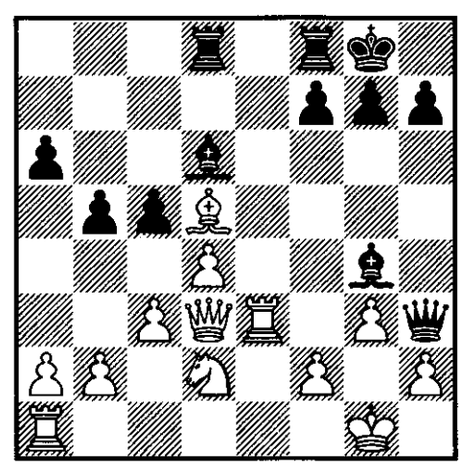

19... cd4 20. cd4 ♗b8 21. ♗g2 ♕h6 22. ♖c1!± Tal;

19... ♗b8 20. ♗g2

a) 20... ♕h6 21. d5 f5 [21... c4? 22. ♕d4 ♗f5 23. b3± *Fischer – Donner, La Habana 1965* ⟨**69**⟩] 22. c4∞ Fischer;

b) 20... ♕h5 21. ♖ae1 ♗e6 22. b3 ♗f5 23. ♗e4 cd4 24. cd4 ♗c8 25. ♗f3 ♕h6 26. ♗g2 ♗a7 27. ♘f3 (*Spassky – Geller, Riga (m/2) 1965* ⟨**70**⟩) ♗g4 28. ♘e5 ♖d4 29. ♘g4 ♕g5= Furman

475 21. d5 c4 22. ♕c2 ♗c8 [22... ♗b6!? 23. ♖ee1 (C. Wood – Wade, London 1965) ♗e6 △ 24. de6 ♗f2! Wade, Harding] 23. ♖ee1 f5 24. ♘f3 ♖d5 25. ♘d4 ♖d6 26. f4 g5! 27. ♖f1 ♖g6 28. ♘e2 gf4∓ Penrose – Donner, Brunnen 1966

476 23. ♘c6 ♖d6 24. ♖ee1 ♔h8 25. d5 c4! 26. ♕d1 ♕g5! 27. ♘b4 a5 28. ♕c1 ♕c1 29. ♖ac1 ab4 30. de6 fe6= Adorján

477 **23... ♗d5**= Adorján;

23... ♗g4 24. ♘e5 ♗e6 25. ♘f3 1/2 : 1/2 Bárczay – Adorján, Budapest 1970

478 **18... ♕h5** 19. ♘d2 ♖ad8 20. ♗d1± Tal;

18... ♕h6 19. ♘d2 ♖ad8 20. ♘f3 ♗f3 [20... c4 21. ♗c2 f5 22. ♘e5± Kuijpers – Bouwmeester, Nederland 1965] 21. ♖f3 cd4 22. cd4 ♕d2 23. ♖d3± *Fischer – Donner, Santa Monica 1966* – 2/283 ⟨**71**⟩

479 **20. ♘d2** cd4 21. cd4 ♗b4=;

20. a4 cd4 21. cd4 ♗b4 22. ab5 ab5 23. d5 ♗c5∞ I. Zajcev

480 20... c4 21. ♗c2 f5 22. ♘d2 ♗h5 23. ♗d1 ♗f7 24. ♗f3± Poleščuk – Rapoport, corr. 1974/76

481 21... ♗b4 22. ♖e4 ♗f5 23. ♖f4± Harding

482 **23... ♗b6** 24. d5 ♖fe8 25. ♘c3 b4 26. ♘a4 ♗a7 27. ♖ac1±;

23... ♖fe8 24. ♘c3 b4 25. ♘a4 ♖e2?! 26. ♖ac1± Nunn

483 17. ♕f1?! ♕f1! 18. ♔f1 f4 19. gf4 ♗f4 20. ♔g1 [20. ♗f4 ♖f4 21. ♘d2 ♖af8 22. ♘e4 ♗f5 23. ♘g5 h6 24. ♘e6 ♗h3∓→ **I. Sokolov**] ♗c7! 21. ♘d2 ♖f6 22. ♘e4 ♖g6 23. ♘g3 ♖f8 24. ♗c2 ♗f5!∓ *Kindermann – I. Sokolov, Biel 1988* – 46/445 ⟨**72**⟩

484 **19... ♖g8?!** 20. ♕f1 ♕h5 21. a4± Euwe – Donner, Nederland 1951;

19... ♗c7?! 20. ♕f1 ♕h5 21. ♘b3 ♖fe8 22. ♘c5 a5 23. ♕f2 h6 24. ♗d2 ♗h3 25. ♘d3 ♖e4 26. ♘e5± *Aseev – Dvojris, SSSR (ch) 1989* ⟨**73**⟩;

19... ♖ae8 – 16... ♖ae8

485

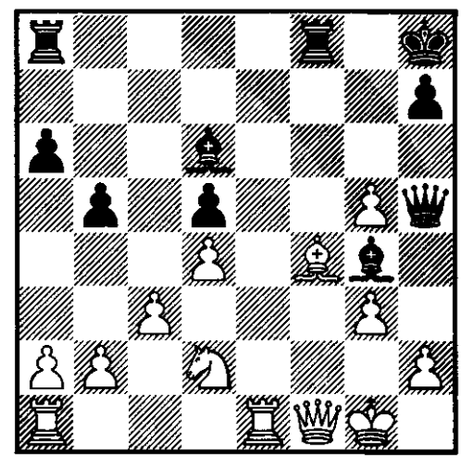

22... ♖f5 23. ♕g2 ♗f4 24. gf4 ♖f4 25. ♕d5! ♖af8 26. ♖f1 ♖8f5 27. ♕d8+–;

22... ♗f4 23. gf4 ♗h3 24. ♕e2! ♕e2 25. ♖e2 ♖f4 26. ♘f1 ♖g4 27. ♘g3 ♖g5 28. ♖ae1 ♖ag8 29. ♖e5+– Nejštadt – Antoš, corr. 1959/60;

22... h6 23. ♕g2 ♗f4 [23... ♖f4 24. ♕d5! ♖af8 25. ♕d6 ♖f2 26. h4 ♗h3 27. ♖e7 ♖2f7 28. g6! 1 : 0 Neukirch – Krug, Halle 1986] 24. gf4 ♖ad8± Krogius, Macukevič

486 24. ♖e5! ♗e5 25. de5 h6

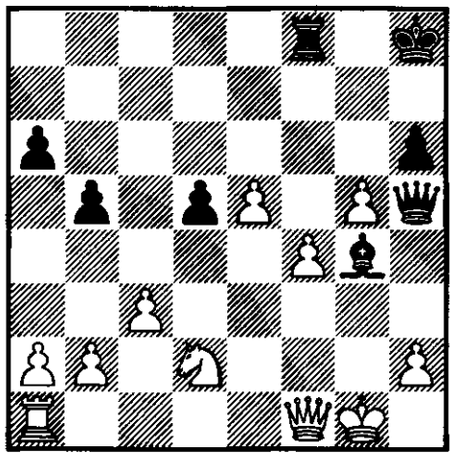

a) 26. e6? hg5 27. e7 ♖f4 28. ♕e1 ♗e2!−+→ Ermakov;

b) 26. gh6? ♖g8 27. ♔f2 ♕h2 28. ♔e3 ♕g3! [28... ♗h3? 29. ♘f3 ♖g3 30. ♕e2± Hansel − Lehmann, corr. 1980] 29. ♘f3 [29. ♔d4 ♖f8−+] ♖f8−+ Nunn;

c) 26. ♕d3? hg5 27. ♕d5 [27. ♖f1 gf4 28. ♕d4 ♗h3! 29. ♖f3 ♕h4 30. e6 ♔h7−+→ Wikmann − Lindroos, corr. 1969] gf4 28. ♕d6 ♖g8 29. ♕f6 ♖g7−+→ Roselli − Lindroos, corr. 1971;

d) 26. a4 hg5 27. ab5 ♗e2 28. ♕f2 ♖f4 29. ♕e3 ♗b5 30. e6 (Salonen − Lindroos, corr. 1971) d4!∞ Bottlik;

e) 26. ♖e1 hg5 27. f5 ♖f5 [27... ♗h3?! 28. ♕e2 ♗g4 29. ♕d3 ♗h3 30. f6!± Lundblad − Lindroos, corr. 1974] 28. ♕d3

e1) 28... ♗h3 29. e6 [29. ♕d5? ♕h4 30. ♕e4 ♖f4] ♖f4 30. ♕e2!+− Kóti − Riszt, corr. 1983 — 35/441;

e2) 28... ♖f2! 29. ♘f1! [29. ♔f2?? ♕h2 30. ♔e3 ♕f4#; 29. h3 ♕h4 30. ♖f1 ♗f5 31. ♕e3 ♖f1 32. ♘f1 ♗h3 33. e6 ♕g4 1/2 : 1/2 A. Sokolov − Ehlvest, Rotterdam 1989] ♖b2 30. ♕d5 [30. e6 ♗f3 31. ♕d4 ♔g8 32. ♘d2 ♕h3 33. ♕f2 ♕g4 34. ♔f1 ♗g2 35. ♕g2 ♕g2 36. ♔g2 ♖d2 △ ♔f8∓; 30. ♘d2 ♗h3 31. ♕d4 ♖d2 32. ♕d2 ♕g4 33. ♔f2 ♕g2 34. ♔e3 ♕e4= Leander] ♗f3 31. ♕d8 ♔g7! [31... ♔h7 32. ♕d7 ♔h8 33. ♘d2 g4 34. ♕d8 ♔h7 35. ♖e3!± Klatt − Leisebein, corr. 1986] 32. ♕d7 ♕f7 33. ♕f7 ♔f7=⊥ Nunn

487 21... ♖ae8 — 16... ♖ae8

488 **22. c4** ♖ab8 23. ♖ab1 ♗h3 24. ♕f2 ♕g4 25. cd5 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. ♕f4 ♕f4 28. gf4 ♖b4∞ *Short − Ehlvest, Skellefteå 1989* ⟨**74**⟩;

22. ♖a4 ♖ae8 — 16... ♖ae8

489 24. gf4 ♖f8 25. ♖e5 ♗e5 26. de5 h6 27. ♕a6! hg5 28. ♕d6! ♖f4 29. ♖f1± *Sax − Ehlvest, Skellefteå 1989* — 48/464 ⟨**75**⟩

490 18... ♔h8? 19. ♗d5 cd5 20. ♕h3 ♗h3 21. fg5 f4 22. gf4 ♗f4 23. ♘d2± Smyslov − Krogius, Leningrad 1951

491

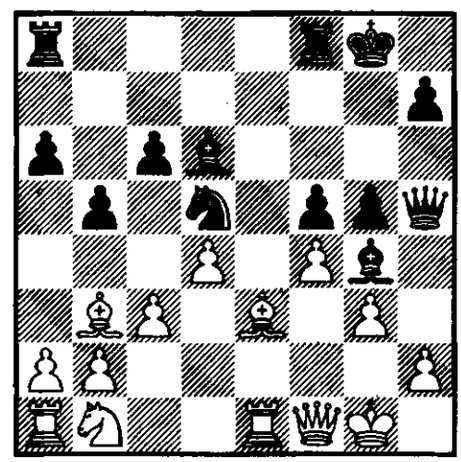

19. fg5?! f4 20. ♗f4 [20. gf4 ♖ae8!] ♖f4! 21. gf4 ♖f8 22. ♖e5 ♗e5 23. de5 ♗f3!−+;

19. ♗d5 cd5 20. ♘d2 ♖a7? 21. ♕g2 ♔h8 22. fg5 f4 23. ♗f4 ♗f4 24. gf4 ♖f4 25. ♖e3± Lombardy − Lees, Harchill 1962; 20... ♖ae8 — 16... ♖ae8

492 **19... ♔h8** 20. ♗d5 cd5 — 17... ♔h8;

19... ♖ae8 — 16... ♖ae8

493 24. b3 ♖c8 25. c4 bc4 26. bc4 dc4 27. d5 c3 28. ♘f1 c2∞ Sarvat − Pomar Salamanca, München 1958

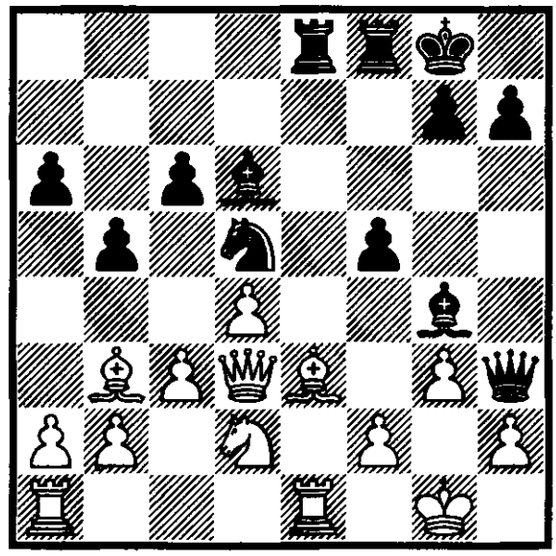

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5[494]

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
89	f4	♕f1	♕g2[496]	♗d5[498]	♕d5	♗f4[501]	gf4	♖e8[503]	♕c6[504]	
	g5[495]	♕h5	gf4[497]	cd5[499]	♔g7[500]	♗f4	♔h8[502]	♖e8	♖g8[505]	=
90	. . .	. . .	♗d5	♕g2[506]	fg5[508]	h4[510]	♕f2	♗f4	♗d6	
	. . .	. . .	cd5	♖e4[507]	♔h8[509]	♖ee8[511]	f4	♗e2	♖f2[512]	±
91	. . .	♗d5	♕f1[513]	♕g2[514]	a4	fg5[516]	♕f3[518]	ab5	♗f4	
	♔h8	cd5	♕h5	♖e4	g5[515]	♗h3[517]	♖g4	f4	♗f4[519]	=
92	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e4	h4[520]	♖f1	♕h2	♗f4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	fe4	h6	g5	gf4	♖f4[521]	+–
93	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d5	♕c6[523]	♗f4	gf4	♕d5[525]	
	. . .	. . .	. . .	g5	♖d8[522]	gf4	♗f4	♖c8[524]	♖ce8[526]	=
94	. . .	. . .	. . .	a4	ab5	♕f2[529]	b3[531]	c4	fg5	
	. . .	. . .	. . .	g5[527]	ab5[528]	h6[530]	♖g8	♗h3	hg5[532]	∓
95	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fg5	♖e3	gf4[534]	♖g3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e3[533]	f4	♗f4	♕g5[535]	±
96	. . .	. . .	. . .	. . .	♕a6	♕b5[536]	♘f1	♕d3	♕d2	
	. . .	. . .	. . .	ba4	♖e6	♖h6	♗f3	♕g4	g5[537]	=
97	. . .	. . .	. . .	. . .	♕g2	♘e4[539]	♕f1	♕a6	♖e2[542]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e4[538]	fe4	♗f3[540]	♕h3[541]	♗e2[543]	=
98	. . .	. . .	. . .	. . .	♖a4	fg5[544]	♖e3	gf4[546]	♖g3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	g5	♖e3[545]	f4	♗f4	♕e8[547]	∓

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. f4 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♕f1 ♕h5 21. a4 ba4 22. ♖a4 g5

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
99	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖aa1	♕f2[549]	c4	cd5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e6[548]	♖g6[550]	♗h3	♕g4[551]	∓
100	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fg5	♕f2[552]	gf4[554]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fe8	f4[553]	♗h3[555]	=

494 17... ♕h5!? 18. a4 [18. ♘f1 ♖e6 19. ♗d1?! f5 20. ♗g4 ♕g4 21. ♗d2 ♖g6 (*Ivančuk – Adams, Terrassa 1991* — 52/346 ⟨**76**⟩) 22. f3 ♕h3 23. ♕e2 f4 24. ♕g2 ♕d7 25. g4 h5 26. h3 hg4 27. hg4 c5⩱] ♗f5!? 19. ♕f1 [19. ♗d1 ♕d1 20. ♕f5 ♘e3 21. ♕d3 ♕c2 22. ♖e3 ♕b2 23. ♖b1 ♕a2 24. ab5 ab5 25. ♘e4 ♗e7 26. ♖be1 ♖d8= Leyva – Pupo, Holguin (m/2) 1992] ♗h3 20. ♗d1 ♕f5 21. ♕e2 c5∞; 20. ♕d3= Adams; 18... ♖e6 — 17... ♖e6

495

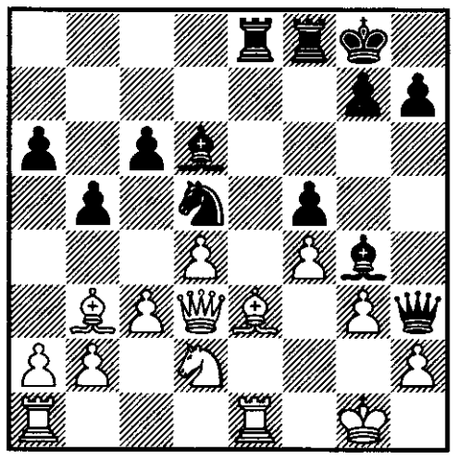

18... ♖e6 19. ♕f1 ♕h5 [19... ♕f1 20. ♘f1 ♖fe8 21. ♗d2± *Geller – Calvo Minguez, Siegen (ol) 1970* — 10/336 ⟨**77**⟩] 20. ♕g2 ♗h3 21. ♗d5!± Grogger – Carvajal, Tel-Aviv 1964;

18... ♖f6 19. ♕f1 ♕h5 20. ♗d5 cd5 21. ♕g2 ♖e4 22. ♘e4 fe4 23. ♖f1 ♗h3!? [23... ♗f3 24. ♖f3!± Matanović – Szabó, Stockholm 1952] 24. ♕f2 ♕f5 △ h5-h4⩱ Anand

496

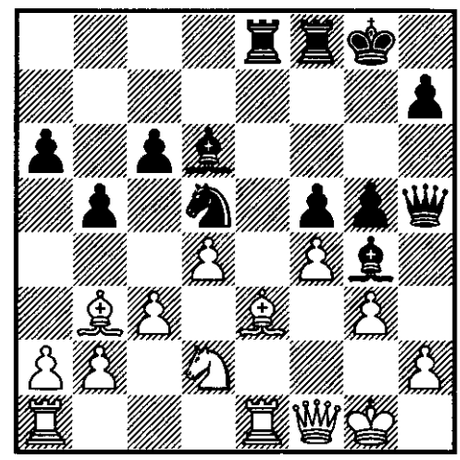

20. ♕f2 h6 (Thorvaldson – Ridemeya, Varna 1962) 21. a4 ♔h8 22. ♗d5 cd5 23. ab5 ab5 24. b3 ♖e4! [24... ♖c8 25. c4! bc4 26. bc4 dc4 27. d5 (Gutman) c3!? 28. ♘f1 ♗f3 Anand] 25. c4 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. gf4 ♖g8 28. ♔h1 bc4 29. bc4 dc4∓ Gutman;

20. fg5 ♖e3! 21. ♖e3 f4 22. ♖f3! ♗f3 23. ♕f3 ♕f3 24. ♘f3 fg3 25. ♔g2 gh2 26. ♖h1 [26. ♘h2 ♗h2 27. ♔h2 ♖f2 28. ♔g3 1/2 : 1/2 Pötzsch – Ulbricht, corr. 1959] ♖f5 27. ♘h2 ♖g5 28. ♔f3 ♖h5= Krogius, Macukevič

497 **20... ♖e4?** 21. ♘e4 ♗f3 22. ♘d6! ♗g2 23. ♔g2 ♖f6 24. ♘c8 ♖h6 25. h4 gh4 26. ♘e7 ♔f8 27. ♗d1+– Nedoma – Kourtmann, corr. 1971;

20... ♔h8 21. ♗d5 — 20. ♗d5

498 21. ♗f4 ♗f4 22. gf4 ♔h8 23. ♗d5 cd5 24. ♕d5 ♗e2 25. ♘f1 (1/2 : 1/2 Dely

– Pogáts, Magyarország (ch) 1961) ♗f3 26. ♘g3 ♕g4 27. ♖e8 ♗d5 28. ♖f8 ♔g7 29. ♖f5 ♕f3 30. ♖d5=

499 21... ♔h8 22. ♗f4 ♗f4 23. ♗c6 ♗e3 24. ♔h1 ♗h3 [24... ♖e6? (Nedeljković – Trapl, 1961) 25. ♗f3! (Fischer) ♗d2 26. ♗g4 ♖e1 27. ♖e1 fg4 28. ♕d2 ♕d5 29. ♔g1 ♕a2 30. d5!+– Barden] 25. ♕e2! [25. ♕f3 ♗g4= Boleslavskij – Pogáts, Debrecen 1961] ♕h6 [25... ♗g4 26. ♗e8 ♖e8 27. ♕e3! ♖e3 28. ♖e3± Kern – Dahlhaus, corr. 1973/77] 26. ♗e8 ♖e8 27. d5 f4 (Puškin – Romanenko, corr. 1971) 28. ♘f1!± Krogius, Macukevič

500 22... ♔h8? 23. ♕d6 fe3 24. ♖e3! f4 [24... ♖d8 25. ♕f4 ♕f7 26. b3 1 : 0 Laun – Romanenko, corr.] 25. ♖e8 ♕e8 26. ♕e5 ♕e5 27. de5 fg3 28. hg3+– Savel – Romanenko, corr. 1973

501 23. gf4 ♖f6–+→ van der Tak

502 24... ♗e2 25. ♕g2 ♔h8 26. ♕f2± Unzicker – Pfleger, BRD 1963

503 25. ♖e5 ♖g8 26. ♔h1?

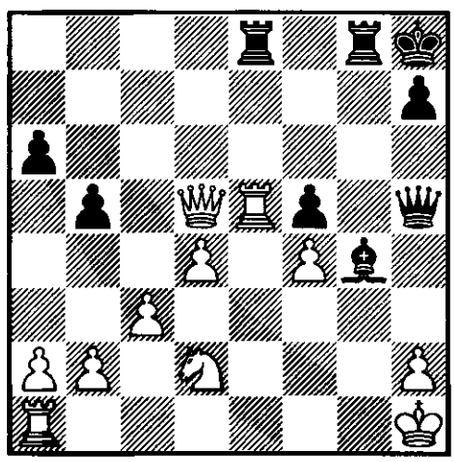

26... ♖d8! [26... ♗h3? 27. ♖e8 ♕e8 28. ♕e5 ♕e5 29. de5 ♖g2 30. ♖d1 ♖f2 31. b3± Euwe] 27. ♕b7 ♖d7 28. ♕c6 ♖d6! (0 : 1 Eubanks – Hurt, corr. 1990) 29. ♕b7 [29. ♕g2 ♗h3 30. ♕f2 ♗g2 31. ♕g2 ♖g2 32. ♔g2 ♖g6–+] ♗d1 30. ♖e3 ♖dg6 31. h3 ♖e6! 32. ♖f3 ♖h6 33. ♔h2 ♕g4–+ Hurt; 26. ♖e8 – 25. ♖e8

504 26. ♘f1 ♗f3 27. ♘g3 ♗d5 28. ♘h5 ♖e2∞ Krnić, D. Paunović

505 27. ♕f6 ♖g7 28. ♘f1 ♗f3 29. ♘g3 ♕h3 30. ♕f8= Krnić, D. Paunović

506

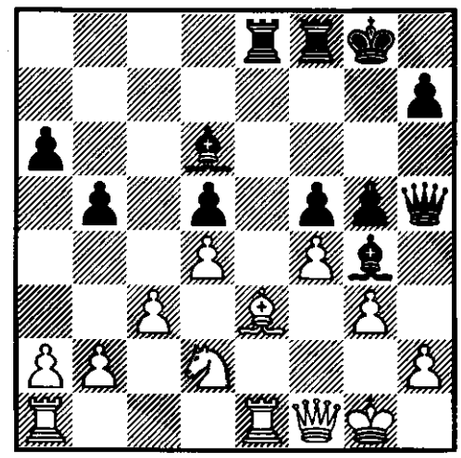

21. a4 ♖e4 [21... ba4 (Vázguez – Granda Zuñiga, San Fernando 1991 – 52/(346)) 22. fg5 ♖e3 23. ♖e3 f4 24. ♖f3 ♗f3 25. ♕f3 ♕f3 26. ♘f3 fg3 27. ♘e5 (Granda Zuñiga) gh2 28. ♔h2 ♗e5 29. de5 ♖f5= Anand] 22. ab5 gf4 23. ♗f4 ♗f4 24. gf4 ♔h8 25. ♘e4 fe4 26. ♖e3 ♗f3 27. ♖f3 ef3 28. ba6 ♖g8 29. ♔h1 ♖g2 30. ♕g2 fg2 31. ♔g1 ♕e2 32. a7 ♕e3= Brent – Simon, 1965; 22... ab5∓ Tal;

21. fg5 ♖e3! 22. ♖e3 f4 23. ♖f3! [23. ♖ee1 fg3 24. ♕g2 ♖f2–+; 23. ♖e5 ♗e5 24. de5 fg3 25. ♕g2 gh2 26. ♔h1 ♕g5 27. ♕h2 h5∓ Seppelt – Hohfeld, Hitracker 1961] ♗f3 24. ♕f3 ♕f3 25. ♘f3 fg3 26. ♔g2 gh2=; 23... ♕g5!?∞ △ 24. gf4 ♖f4! Nunn

507 **21... gf4** – 20. ♕g2;
21... ♔h8 – 18... ♔h8

508 22. ♘e4 fe4 23. fg5 [23. ♖f1 ♗f3 24. ♖f3 ef3 25. ♕d2 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. gf4 ♖e8 28. ♕f2 ♔f7 29. ♕g3 ♖g8 0 : 1 Pas – V. Kovačević, Jugoslavija 1959] ♗h3 24. ♕d2! ♖f3 25. ♖f1 [25. ♗f2 ♕g4 26. ♔h1 ♗f4 27. ♕e2 e3 28. ♗g1 ♗g5–+; 25. ♗f4 ♗f4 26. gf4 e3!–+] ♗f1 26. ♖f1 ♗g3 27. ♖f3 ♕f3 28. hg3

♕g3 29. ♔f1 ♕h3 30. ♔e1 ♕h1 31. ♔e2 ♕f3= Soultanbeieff

509 **22... f4** 23. ♘e4 de4 24. gf4 ♗f4 25. ♗f4 ♖f4 26. ♕g3 [26. ♖e4 ♗f3 27. ♖f4 ♗g2 28. ♔g2 ♕e2= Gol'dberg] ♖f3 27. ♕e5 ♗f5 28. ♖e4 ♗e4 29. ♕e4 ♖f7 (Gol'dberg – Keres, Tallinn 1944) 30. h4±;

22... ♗h3 23. ♕f3 ♗g4 24. ♕f2 [24. ♕g2 ♗h3 1/2 : 1/2 Yanofsky – Taylor, Paignton 1952] ♔h8 25. ♗f4 ♗f4 26. gf4± Nunn

510 **23. ♗f2?** ♗h3 24. ♕f3 ♕g5 25. ♘e4 fe4 26. ♕e2 ♗f4 27. ♔h1 ♗g4!–+ Watson – Katz, corr. 1970/71;

23. a4 – 18... ♔h8

511

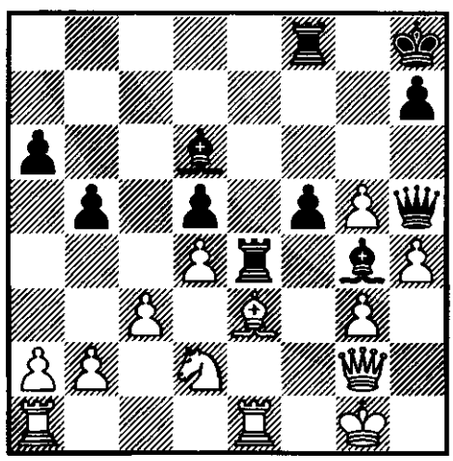

23... ♖e3 24. ♖e3 f4 25. ♕d5! fe3 26. ♕d6 ♕f7 27. ♕e5±;

23... f4 24. ♘e4 de4 25. ♗f4 ♗f3 [25... ♗f4 26. gf4 ♖f4 27. ♖e4! ♗f3 28. ♖f4 ♗g2 29. ♔g2 ♕e2 30. ♖f2 ♕g4 31. ♔f1 ♕h4 32. ♖e1!+–] 26. ♕h3 ♗f4 27. gf4 ♖f4 28. ♕c8 ♔g7 29. ♕c7 ♖f7 30. ♕g3± Goransson;

23... h6!? Wade, Harding

512 27. ♔f2 ♔g8 28. ♗e5 ♗g4± 1/2 : 1/2 Lang – Egorov, corr. 1959

513 20. a4 ba4 21. ♕a6 ♖e3! [21... ♖e6 22. ♕f1 ♕h5 23. ♕f2 g5 24. fg5 ♖e3 25. ♖e3 f4 26. gf4 ♗f4 27. ♖g3± Salai – P. Blatný, ČSFR (ch) 1990] 22. ♖e3 ♗f4 23. ♘f1 ♗e3 24. ♘e3 ♗f3 25. ♕d6 ♖e8 26. ♖a4 ♕h5 27. ♕d7 ♗e4∞ Salai – M. Pavlović, Nový Smokovec 1990

514

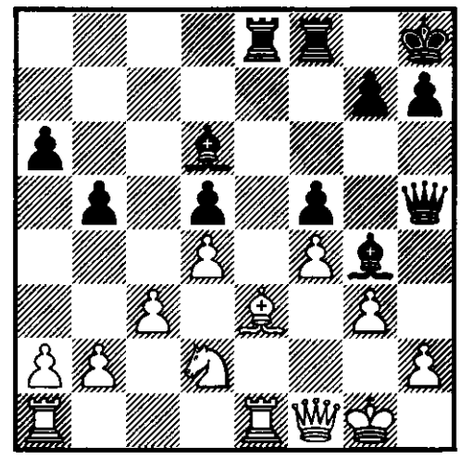

21. ♗f2?! ♖e4 22. ♘e4?! fe4 23. ♗e3 g5 24. ♕f2 gf4 25. ♗f4 ♗f4 26. gf4 ♗f3 △ ♖g8–+ Llado – Toran Albero, Torremolinos 1962;

21. ♘b3?! g5! 22. ♗d2 ♖e4! 23. ♘c5 gf4∓ Koskinen – F. Ólafsson, Praha 1954;

21. ♕f2

a) 21... g5 22. fg5 ♖e3 23. ♖e3 f4 24. ♖e5± Nunn;

b) 21... ♖e6 22. a4 ♖fe8 [22... ♕e8 23. ♘f1 ♖f7 24. ♗d2 ♖e4 25. ♘e3± Stilling – Kelstrup, corr. 1980] 23. ab5 ab5 24. ♘b3 g5 25. fg5 f4 26. ♗f4± Barcons – Ramos, corr. 1983;

c) 21... h6 22. a4 g5 23. ab5 ab5 – 21. a4

515 22... ♗h3 23. ♕f3 ♗g4 24. ♕f2 g5 25. ab5 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. ♘e4 fe4 28. ba6± Matanović – P"devski, Leipzig (ol) 1960

516 23. ab5 gf4 24. ♗f4 ♗f4 25. ♘e4 de4 26. ba6 ♗f3!∓ Boleslavskij

517 23... f4? 24. ♘e4 de4 25. gf4 ♖f4 26. ♗f4 ♗f4 27. ♖f1 ♗f3 28. ♖f3 ef3 29. ♕f2 ♗e3 30. ♕e3 ♕g4 31. ♔f2 ♕g2 32. ♔e1 ♕h1 33. ♔d2 ♕a1 34. ♕f3+–⊥ Zagorovskij – Pettersen, corr. 1959/61

518 **24. ♕f2?** ♖g4 25. ab5 f4! 26. ♗f4 ♗f4 27. ba6 ♕g5! [27... ♗d6?? 28.

♕f8+− Lilienthal − Niemand, corr. 1966] 28. ♘f3 [28. ♘f1 ♗f1−+; 28. a7 ♕g8−+] ♕g7! 29. a7 ♗g3−+ Harding;

24. ♕e2 ♖g4 △ f4 Boleslavskij

519

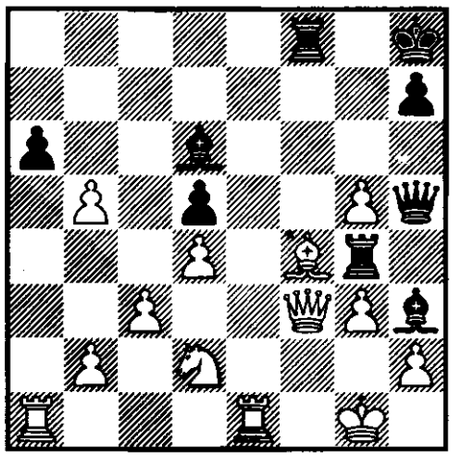

26... ♖ff4? 27. ♕d5 ♕g6 28. ba6! ♖g5 29. a7! ♖g3 30. ♔h1 ♖g5 31. a8♕ ♖f8 32. ♖g1! ♗g4 33. ♖g4 ♖g4 34. ♕e5 1 : 0 Nejštadt − Kule, corr. 1961/62;

26... ♗f4! 27. ba6 ♕g5 28. a7 ♖a8 [28... ♕g8 29. ♔h1∞ Nunn] 29. ♖e8 ♖e8 30. a8♕ ♖a8 31. ♖a8 ♔g7 32. ♖a7= Gorannson

520 23. a4? g5

a) 24. fg5 ♗f3 25. ♕f2 ♗g4 26. ♕d2 ♖f3 27. ♗f4 [27. ♖f1 ♗g3!−+] ♗f4 28. gf4 ♗h3−+ Boleslavskij;

b) 24. ♕f2 gf4 25. ♗f4 ♗f4 26. gf4 ♗f3 27. h4 ♖f4 28. ♕h2 ♕g4 29. ♔f2 ♗g2 30. ♔e3 ♕f3 31. ♔d2 ♕f2 32. ♖e2 e3 33. ♔c1 ♕f1 0 : 1 Cesetti − Bigi, corr. 1988

521 27. ♖f4 ♗f4 28. gf4+− Klover − Kant, Ostrava 1981

522 22... gf4? 23. ♕d6+− − 18... g5

523 23. ♕e6 gf4 24. ♗f4 ♗f4 25. gf4 ♖de8! 26. ♕d6 [26. ♕c6?! ♗e2∓; 26. ♕d5 ♖g8 27. ♖e8= − 18... g5] ♗e2 27. ♘f1 ♕f3 28. ♘g3 ♕e3 29. ♔g2 ♕f3= Sęk

524 25... ♗e2 26. ♔h1 [26. ♘f1 ♕g4 27. ♘g3 ♖de8∞ A. Sokolov] ♖de8 27. ♖g1 [27. ♕g2 ♖e3 28. ♖g1 ♗g4 29. ♖ae1 ♖fe8 30. ♖e3 ♖e3 31. ♕a8 ♖e8 32. ♕c6 ♖e2 33. ♖g2 ♖e1 1/2 : 1/2 Popović − Nunn, Luzern 1989] ♕h4

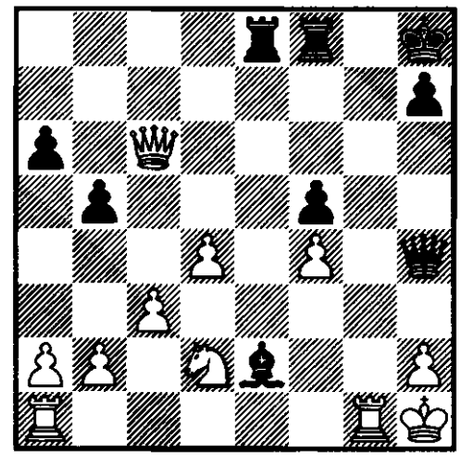

a) 28. ♕g2 ♖g8 29. ♕c6 ♖gf8 30. ♕g2 ♖g8 31. ♕c6 1/2 : 1/2 A. Sokolov − Nunn, Rotterdam 1989;

b) 28. ♘f3 ♕f4 [28... ♕h5 29. ♖g3 ♖e3 30. ♘h4!+− Ljubojević] 29. ♘g5 ♕e3! [29... ♗c4 30. ♘f7!+−; 29... ♖e7 30. ♖ae1 △ ♖e2+−; 29... ♗g4 30. ♘f7 ♔g7 31. ♖af1+− Ljubojević] 30. ♖g3 ♕e7! 31. ♖ag1 ♖f6! 32. ♕g2 ♗c4 33. b3 f4 34. ♖h3 ♗g8∞ Popović;

c) 28. ♕a6 ♕f4 29. ♕b7 ♖g8 30. ♕c6 ♖gf8 31. ♕g2 ♖g8=;

d) 28. ♖g3 ♕f4 29. ♖ag1 ♗g4 30. ♘f3 ♖e6 31. ♕b7 ♖e2 32. ♘e5 ♖h2! 33. ♔h2 ♕h6=;

e) 28. ♕d6 ♕f2 29. ♖g2 ♗f3 30. ♘f3 ♕f3 31. ♕h6 ♖f7 32. ♕h4 ♖g7 33. ♕f2 ♕e4! 34. h3 ♖eg8 35. ♖g1 ♖g3 36. ♔h2 ♖g2 37. ♖g2 ♖g2 38. ♕g2 ♕f4= Sęk;

f) 28. ♖g2! ♕f4 29. ♖e1! [29. ♖ag1 ♗g4∞ Sęk] ♕d2 30. ♖eg1!+− *Kwolek − Oiszewski, corr. 1991* ⟨**78**⟩

525 26. ♕d6 ♖g8 27. ♕f6 ♖g7 28. ♖e7 ♖cg8 29. ♘f1 ♗h3 30. ♖g7 ♖g7 31. ♘g3 ♕f3= A. Sokolov

526 **26... ♖g8** 27. ♔h1± A. Sokolov;

26... ♖ce8= − 18... g5

527

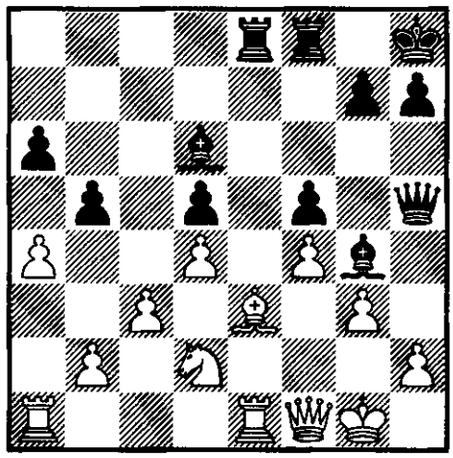

21... b4? 22. c4 [22. ♕a6?! ♖e6 23. ♕f1 g5 24. fg5 f4 25. ♗f4 ♗e2 26. ♕f2 h6∞↑ Šestoperov – Rytov, SSSR 1963] ♗h3 23. ♕f2 dc4 24. ♘c4 ♕g6 25. d5 ♖g8 26. ♗c5± Henrotay – Vymetal, corr. 1966;

21... ♖f6 22. ab5 ♖h6 23. ♕g2 ab5 24. ♗f2 ♗e2 25. ♖e2 ♖e2 26. ♖a8 ♖e8 27. ♖e8 ♕e8 28. ♕d5± Larsen – Philippe, Buenos Aires (ol) 1978;

21... h6!? Harding

528 22... a5 23. fg5 [23. ♕f2? ♖e4! 24. ♘e4 fe4 25. b6 gf4∓→ Vasiliev – Mamatov, SSSR 1963; 23. b6!? △ 23... ♖e4 24. b7 gf4 25. ♘e4 fe4 26. ♗f4 ♗f4 27. ♕f4 Anand] ♖e4 [23... ♖e3 24. ♖e3 f4 25. ♖f3 ♗f3 26. ♕f3±] 24. ♗f4! ♗f4 25. gf4 h6! 26. h3! [26. b6 hg5 27. ♘e4 fe4 28. b7 ♗f3 29. h3 gf4 30. ♔h2 ♖b8∓ Tarnoy – Pápai, corr. 1983; 26. gh6 ♖g8∞; 26. ♖a5 ♗h3∞; 26. ♔h1 ♖e2∞] ♗h3 [26... ♗e2 27. ♕g2 Bottlik] 27. ♕f3 ♕h4 28. ♘e4 fe4 29. ♕f2 ♕g4 30. ♔h2 ♖f4 31. ♕g3 ♕f5 32. gh6!± Gy. Váradi – Pápai, corr. 1984 – 38/447

529

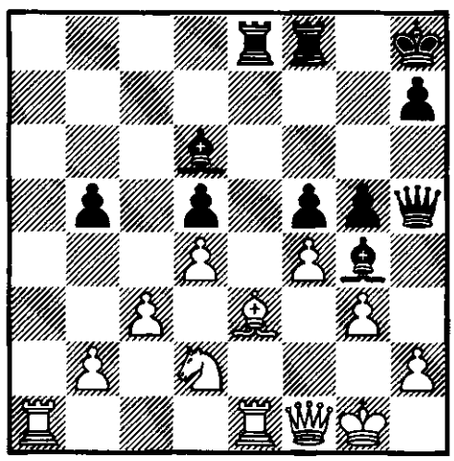

23. ♕b5? gf4 24. ♗f4 [24. gf4 ♖e3!] ♗e2 25. ♕d5 ♗f4 26. gf4 ♖g8 27. ♔h1 ♖e4! 28. ♖e2 ♖e2 29. ♘f1 ♕g6 30. ♘g3 ♖h2–+ Harding;

23. ♖a6 gf4 24. ♗f4

a) 24... ♖e1!? 25. ♕e1 ♗f4 26. gf4 ♗e2 [26... ♖e8 27. ♖a8! Krogius, Macukevič] 27. ♕f2 [27. ♘f1? ♕f3! 28. ♕f2 ♕d3! 29. ♘g3 ♕d1 30. ♔g2 ♗d3∓→ Nunn] ♗d3 28. ♖a1 ♖e8 29. ♖e1 ♕g4 30. ♔h1 ♖e1 31. ♕e1 ♗e4 32. ♘e4 ♕f3 33. ♔g1 fe4 34. ♕h4 e3 1/2 : 1/2 Kalčev – Petrov, corr. 1990;

b) 24... ♗h3! 25. ♕f2 ♖e1 26. ♕e1 ♗f4 27. gf4 ♕g4 28. ♕g3 ♕d1–+ Nunn

530 **23... ♖e4?** 24. fg5 f4 25. ♘e4 fe3 26. ♕e3 de4 27. ♖a6! ♗b8 28. ♖h6 ♕e8 29. ♕e4 ♕e4 30. ♖e4 ♗f5 31. ♖f6! 1 : 0 Matanović – Jiménez, Moskva 1963;

23... ♖e6?! 24. fg5 ♖fe8 25. h4 h6 26. gh6 ♗f8 27. ♗g5 ♕f7 28. ♖e6 ♕e6 29. ♘f3+– Čepurnov – Bierwisch, corr. 1985

531 **24. ♖a5?** gf4 25. ♗f4 ♖e1 26. ♕e1 ♗f4 27. gf4 ♖e8 28. ♕f2 ♗h3 29. ♘f3 ♖g8 30. ♔h1 ♗g2 31. ♕g2 ♖g2 32. ♔g2 ♕g4 33. ♔f2 ♕f4 34. ♖b5 ♕e4 35. ♖b7 f4–+ Madler – Sarink, corr. 1980;

24. ♘f1?! ♗f3? 25. fg5 f4 26. gf4 hg5 27. ♘g3! ♕g4 28. h3 ♕h3 29. ♕f3 gf4 30. ♗f4 ♖e1 31. ♖e1 ♖f4 32. ♕h5 ♕h5 33. ♘h5+– Leander – Enegren, corr. 1982; 24... ♖e4!∓ Krogius, Macukevič

532 27. ♖a6 (Nunn – L. Cooper, Swansea 1987) ♗b4! △ f4∓→ Nunn

533 23... ♖e4 24. ♖a6 f4? 25. ♘e4 de4 26. ♖d6+– Harding

534 25. ♖f3!? ♗f3 26. ♕f3 [26. ♘f3?? fg3] ♕g5 27. g4 h5 28. h3 ♖g8 29. ♘f1

hg4 30. hg4 ♕g4 31. ♕g4 ♖g4 32. ♔f2±⊥ Krogius, Macukevič

535 ***26... ♗e3?*** *27.* ♖e3 Krogius, Macukevič;

26... ♕g5 27. ♔h1 [27. ♘f3 ♕h5? 28. ♘e5; 27... ♕g7! Harding]

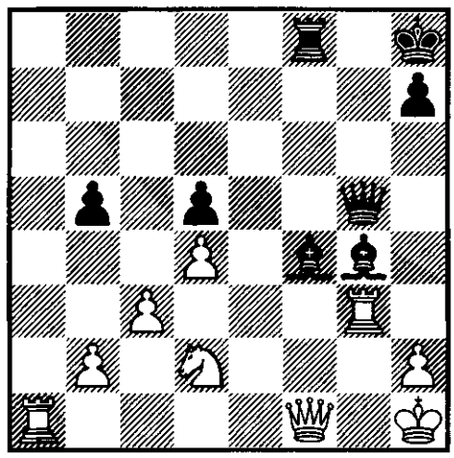

a) 27... ♖g8 28. ♘f3 ♕f5 29. ♘e5! [29. ♖g4± *Boleslavskij – Tal, SSSR 1962* ⟨**79**⟩] ♗g3 30. hg3 ♗f3 31. ♘f3 ♖g3 32. ♘h4! ♕f1 [32... ♖h3 33. ♔g1+–] 33. ♖f1 ♖h3 34. ♔g2 ♖h4 35. ♖f5+–⊥ Nunn;

b) 27... ♗d6 28. ♕g2 [28. ♕e1 ♗g3 29. hg3? ♕h5 30. ♔g1 ♗e2! △ ♕e8-e3∓ Nunn; 29. ♕g3 – 28. ♕g2] ♗g3 29. ♕g3 h5 [29... ♕d2 30. ♕g4 ♖g8 31. ♕f3 ♕g5 32. ♖f1± Hába]

b1) 30. ♖a7 h4 31. ♕g2 [31. ♕c7 ♖f1 32. ♔g2 ♗e2 33. ♔h3 ♕g4#; 31. ♕e1 ♗h3 32. ♕e2 ♖g8→; 31. ♕e5 ♕e5 32. de5 ♗h3 33. ♖a1 ♖f2 34. ♘b3 ♖b2] ♖g8 △ 32... ♕d2, 32... ♗f3 Nunn;

b2) 30. ♖f1 ♖f1 [30... ♖g8 31. h3! ♕d2 32. ♕e5 ♖g7 33. hg4 hg4 34. ♕h5 ♔g8 35. ♕d5 ♔h7 36. ♕f5 △ ♖f2+– Hába] 31. ♘f1 ♕c1 32. ♔g1 [32. ♕b8 ♔g7 33. ♕b5 ♗h3 34. ♔g1 ♕g5 35. ♔f2 ♕f4= Hába] ♕b2 33. h3!

b21) 33... ♗d7? 34. ♕e5+–;

b22) 33... ♗c8? 34. ♕e5+–;

b23) 33... ♗e2 34. ♕e5 ♔h7 35. ♘g3 ♕c1 [35... ♗d1 36. ♘f5] 36. ♔f2 ♗d1 37. ♘f5 ♕d2 38. ♔f1 ♕g5 39. ♕d5+–;

b24) 33... b4 34. hg4 bc3 35. ♕e5 ♔h7 [35... ♔g8 36. gh5 c2 37. h6+–] 36. ♕h5+– Nunn;

b25) 33... ♗d1! 34. ♘e3 [34. ♕e5 ♔h7 35. ♘e3 ♕c1!=; 34. ♕e1 ♕c2! △ 35. ♘e3 ♕e4 Nunn] ♕b1 [34... ♕c1? 35. ♕e1+– Nunn] 35. ♕e5 ♔h7 36. ♕f5 ♕f5 37. ♘f5 ♔g6! 38. ♘e3± *Timman – Nunn, Bruxelles 1988* – 45/397 ⟨**80**⟩; 35. ♔g2!± *Hába – Dobrovolský, ČSSR (ch) 1988* – 46/(446) ⟨**81**⟩

536 **23. ♕a4** ♗e2 24. ♕d7 ♖h6 25. h4 ♕g4 26. ♔f2 ♗d3 27. c4 ♖g6 28. ♘f1 ♗f1 29. ♖f1 ♕g3∓→ Byway – Gillam, Great Britain 1985;

23. ♘f1 g5 24. fg5 ♗f3 25. ♕a4 ♕g4 26. b4 f4 27. ♗f4 ♖e1 28. ♖e1 ♗f4 29. ♖e8 ♔g8 30. ♔f2 ♗e4 31. ♖f8 ♔f8 32. gf4 1/2 : 1/2 Masurel – van der Heijden, corr. 1989

537 27. ♖a4 ♖g6 28. ♖a6 gf4 29. ♖d6 fg3 30. hg3 ♖d6 31. ♗f4 ♖g6 32. ♘h2 ♕h5 33. ♘f3 ♕f3 34. ♕g2 ♕g2 35. ♔g2 ♖b6 36. ♖e7 ♖b2 37. ♔f3 ♔g8 38. ♗e5 ♖f7 1/2 : 1/2 den Broeder – van Oosterom, corr. 1981

538 22... g5? 23. ♕d5 gf4 24. ♕d6 fe3 25. ♖e3!± P. Littlewood

539

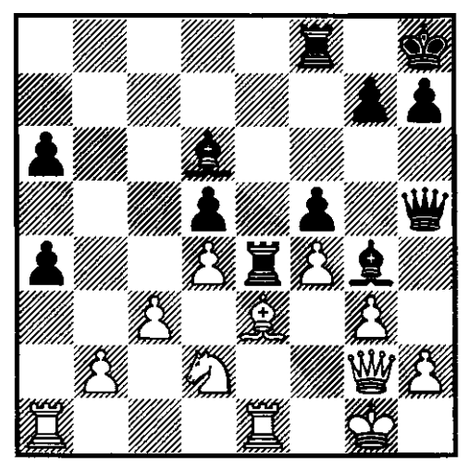

23. ♖a4 g5 24. ♖a6 gf4 25. ♖d6? fe3 26. ♘e4 fe4 27. ♖e3 ♗h3 28. g4

♕g4!−+ Kosten − Hebden, Ramsgate 1982;

23. h4 a3 24. ba3 [24. b4 a5!] h6 25. ♘e4 fe4

a) 26. ♖ab1 ♗f3 27. ♕h2 [27. ♕h3 g5 28. fg5∞; 27... ♗e2!?⩱→] ♕g4 28. ♖b6 ♗f4 29. ♗f4 ♖f4 30. ♖a6 ♖f8⩱;

b) 26. ♖a2 ♗f3 27. ♕h3 [27. ♕h2 ♕g4 28. ♔f2 ♔g8 △ g5] g5

b1) 28. fg5 ♗g4 29. ♕h2 ♖f3 30. ♗f2 [30. ♗f4? ♗f4 31. gf4 ♖h3−+] hg5 [30... e3 31. ♖e3 ♗g3 32. ♗g3 ♖e3∞] 31. hg5?! ♗h3!⩱→; 30. ♖g2!?∞; 28... hg5!? △ 29. ♗g5?! ♗g4⩱→;

b2) 28. ♕e6 ♗f4! 29. gf4 [29. ♗f4?! gf4 30. ♕e5 ♕e5 31. de5 ♖g8∓ van der Tak] ♕h4= Mallee − Sarink, corr. 1990

540 24... g5? 25. ♕a6 ♗b8 26. fg5 ♗g3 27. hg3 ♗f3 28. ♕h6!+− P. Littlewood

541 25... ♗b8?! 26. ♕e6!± P. Littlewood

542 26. ♕f1?! ♕g4 △ h5-h4→ P. Littlewood

543

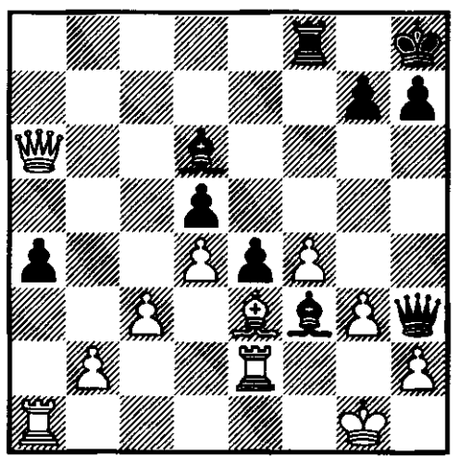

26... ♗b8? 27. ♖f2 g5 28. ♖af1 gf4 29. ♖f3 ef3 30. ♖f3+−;

26... ♗e2 27. ♕e2 g5!

a) 28. ♖f1 gf4 29. ♗f4 ♗f4 30. ♖f4 ♖f4 31. gf4 a3∓;

b) 28. ♕g2 ♕g4 29. h3 ♕c8 30. ♖f1 [30. fg5 ♖f3↑] a3!↑;

c) 28. ♖a4 gf4 29. ♗f4 [29. gf4 ♖g8 30. ♔h1 ♖g3↑] ♗f4 30. gf4 e3! [30... ♖f4?! 31. ♖a8! ♔g7 32. ♖a1 e3 33. ♖f1! ♖f1 34. ♕f1 ♕e6 35. ♕e2±] 31. ♔h1

c1) 31... ♕f5 32. ♖a1 [32. ♕e3 ♕b1 33. ♕g1 ♕c2! 34. ♕e1! ♕a4 35. ♕e5=] ♕f4 [32... ♕e4 33. ♕g2±] 33. ♕g2± P. Littlewood;

c2) 31... ♖f4 32. ♖a8 ♔g7 33. ♕g2 ♕g2 34. ♔g2 ♖f2=⊥ *Hindle − P. Littlewood, England 1987* − 44/418 ⟨**82**⟩

544 23. ♖a6? gf4 24. ♗f4 [24. ♖d6 fe3 25. ♘b3 f4 26. gf4 ♗h3−+] ♖e1 25. ♕e1 ♗f4 26. gf4 ♗e2−+→ Nunn

545 23... f4 24. gf4 [24. ♗f4 ♗f4 25. gf4 ♗h3! 26. ♕f2 ♕g4 27. ♔h1 ♖e1−+ Nunn] ♖e3 25. ♖e3 ♗f4 − 23... ♖e3

546 25. ♖f3 ♗f3 26. ♕f3 ♕e8! △ fg3−+ Nunn

547 27. ♖g4

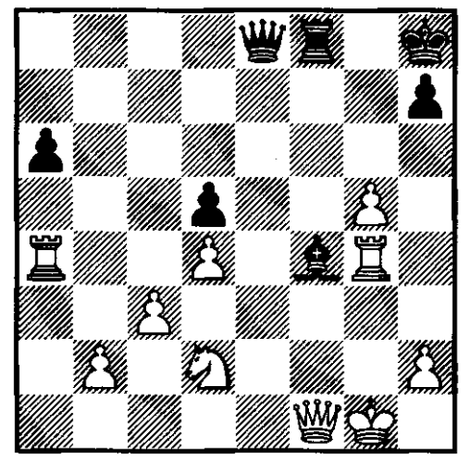

a) 27... ♗d2 28. ♕a6 ♕e1 [28... ♕h5 29. ♕e2! ♗e3 30. ♔h1 ♖f2 31. ♖a8 ♔g7 32. ♖a7 ♔f8 33. ♖a8=] 29. ♔g2 ♖f2 [29... ♕d1 30. ♖g3! ♗e1 31. ♖a1! ♖f2 32. ♔g1!] 30. ♔h3 ♖f3 31. ♖g3 ♖g3 32. hg3 ♕h1 33. ♔g4 ♕e4 34. ♔h5 ♕h1=;

b) 27... ♗e3 28. ♔g2 [28. ♔h1 ♖f1 29. ♘f1 ♕a4 30. ♘e3 ♕a1 31. ♔g2 ♕b2∓] ♖f1 29. ♘f1 ♕a4 30. ♘e3 ♕b3 (Schumann – Leisebein, corr. 1985) 31. ♔f3!? ♕b2 32. ♘d5 ♕h2!? 33. ♖e4 △ ♖e5∞ van der Heijden; 29... ♗c1!∓ *Ulmanis – van der Heijden, corr. 1986* – 42/428 ⟨**83**⟩

548

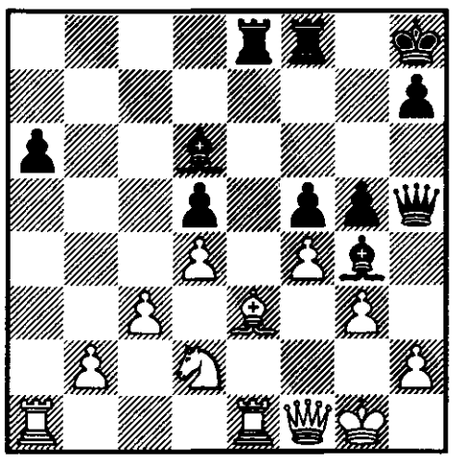

23... a5?! 24. fg5 f4 25. ♗f4 (1/2 : 1/2 Schlosser – Nunn, Krefeld 1986) ♗e2 26. ♕f2 ♗f4 27. gf4 ♕g4 28. ♕g3 ♖f4 29. ♕g4 ♖g4 30. ♔h1!± Nunn;

23... h6!? 24. ♕a6 ♖e6 25. ♕c6 [25. ♕f1 ♖fe8 26. ♕f2 gf4 27. gf4 ♗e7!∓] gf4 [25... ♖fe8? 26. ♖a8 gf4 27. ♖e8 ♖e8 28. ♗f2 ♖e1 29. ♗e1 fg3 30. ♗g3 f4 31. ♕d6±] 26. ♗f4 ♖e1 27. ♖e1 ♗f4 28. gf4 ♗h3 29. ♘f3! [29. ♔h1? ♖g8 30. ♕f6 ♖g7 31. ♖g1 ♗g2–+ Nesis] ♕f3 30. ♕h6 1/2 : 1/2 Omelčenko – Pare, corr. 1988/90

549 24. ♖a6? gf4 25. ♖d6 [25. ♗f4? ♖e1 26. ♕e1 ♗f4 27. gf4 ♗e2 0 : 1 Janošević – P. Blatný, Bad Wörishofen 1989] ♖e3! [25... fe3 26. ♖e6 ed2 27. ♖1e2 f4 28. ♖6e5!∞] 26. ♖e6 [26. ♕f2 ♖fe8 27. ♖a1 ♖e2–+] fg3 27. ♕g2 ♗h3! 28. ♕d5 gh2 29. ♔h1 [29. ♔f2 ♕h4 30. ♔e3 ♕e1 31. ♔d3 h1♕–+] ♗g2!! 30. ♕g2 [30. ♔g2 h1♕–+] ♖e6 31. ♖e6 ♖g8 32. ♕g8 ♔g8 33. ♖e1 ♕h3 △ ♕d3–+⊥ P. Blatný

550 **24... h6** 25. c4!? ♖g8 26. cd5 ♖e3 27. ♖e3 gf4 28. gf4 ♗f3 29. ♔f1 ♗g2 30. ♔g1 ♗f3 31. ♔f1 ♗g2 32. ♔e1 ♕h2 33. ♖a6 ♗f4 34. ♘f1 ♗e3 35. ♕e3!± McClelland – Gillam, corr. 1986;

24... ♖fe8 25. ♘f1 [25. fg5 – 24... fg5] ♗h3 26. fg5 ♕g4 27. ♗f4 ♖e1 28. ♖e1 ♖e1 29. ♕e1 ♗f4 30. ♕e8 ♔g7 31. ♕e7= Lukács – M. Pavlović, Trnava 1990

551 27. ♖f1 ♗f1 28. ♖f1 gf4 29. ♗f4 ♗f4 30. ♕f4 ♕f4 31. ♖f4 ♖d6 32. ♔f2 ♖d5∓⊥ Mol – van Oosterom, corr. 1980

552

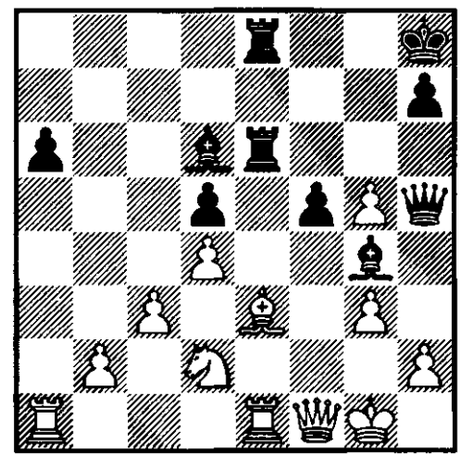

25. ♗f4? ♗h3

a) 26. ♕f2 ♖e2 [26... ♗f4 27. ♖e6 ♖e6 28. ♕f4] 27. ♖e2 ♖e2 28. ♕f3 ♖g2 29. ♔h1 ♖h2 30. ♔g1 ♗g4–+ Schüssler;

b) 26. ♖e6 ♗f1 27. ♖e8 ♕e8 28. ♖f1 ♗f4 29. gf4 ♕b5 30. b4 ♕d3∓ *Velimirović – Hebden, Vrnjačka Banja 1991* ⟨**84**⟩

553 25... h6!? △ 26. gh6?! f4 27. gf4 [27. ♗f4 ♖e2] ♖g6 Nunn

554 26. ♗f4 ♖e2

a) 27. ♗e5? ♖8e5 28. ♕f6 ♔g8 29. ♖e2 ♖e2 30. h4 [30. ♘f1 ♗f3–+] ♕e8–+;

b) 27. ♗d6? ♖f2 28. ♖e8 ♕e8 29. ♗e5 ♔g8 [29... ♕e5!? 30. de5 ♖d2 31. ♖a6 ♖b2] 30. ♔f2 ♕b5! 31. ♖e1 ♕b2 32. ♗f4 ♕c3–+;

c) 27. ♖e2 ♖e2 28. ♕e2 [28. ♗e5 ♔g8] ♗e2 29. ♗d6 ♕g5 30. ♗f4∞ P. Blatný

555

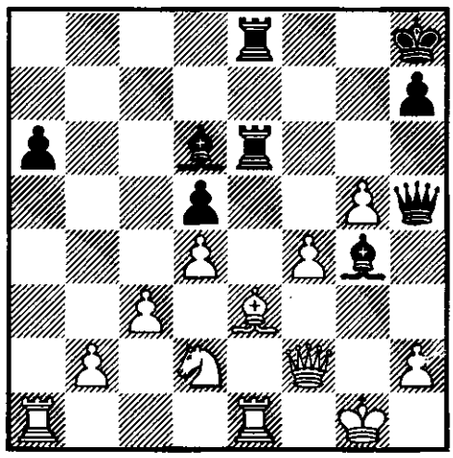

26... h6!? 27. ♘f1 hg5 28. ♘g3 ♕h3 [28... ♕h4? 29. f5] 29. fg5 ♖f8 [29... ♗g3!? 30. hg3 ♗f5∞] 30. ♕g2 ♕h4 31. ♗f2 ♖e1 32. ♖e1 ♗f3

a) 33. ♕f1?! ♗e4 34. ♖e4 [34. ♕e2? ♖f3; 34. ♕a6? ♖f2; 34. ♖e3?! ♗f4 35. ♕a6 ♗e3 36. ♗e3 ♕g4∓] de4 35. ♕g2 ♖f3∓ *Dolmatov – Vladimirov, Lokomotiva – CSKA 1989* – 48/465 ⟨**85**⟩;

b) 33. ♘f5 ♕h5 34. ♘g3 ♕h4= Vladimirov;

26... ♗h3!? 27. ♖a6 [27. ♔h1!? h6∞]

a) 27... ♕g4 28. ♕g3 [28. ♔h1?! ♖e3 29. ♖e3 ♖e3 30. ♖d6 ♖e1−+] ♖e3 29. ♖e3 ♕d1 30. ♕e1=;

b) 27... ♖e3 28. ♖e3 ♕g4 29. ♕g3 ♕d1 30. ♕e1 ♕g4= Liang Jinrong – P. Blatný, Novi Sad (ol) 1990 – 50/378

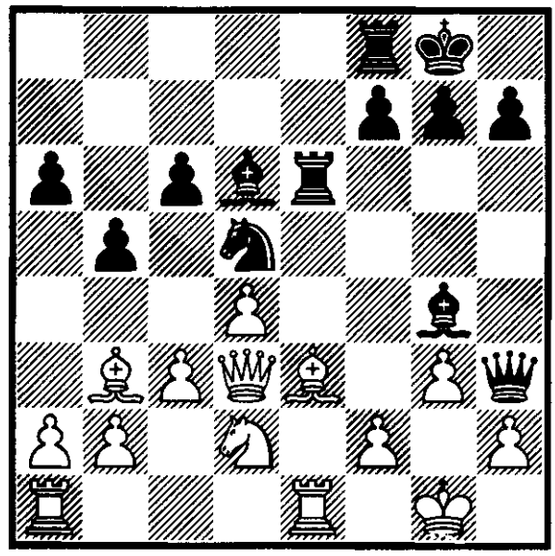

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
101	♗d1	♖ad1	♘f3[557]	♕f1[559]	♘e5	de5	♗c1[560]	♕g2	♕h1[562]	
	♗d1[556]	f5	♖g6[558]	♕h5	♗e5	f4	♖h6[561]	f3	♖e6[563]	∓
102	c4	♘c4[565]	♕f1	♗c1[566]	♘e5	de5	♗c4	♕e1	♗f4	
	bc4[564]	♗f4	♕h6	♕h5[567]	♗e5	♖e5	♖e1	♘f6	g5[568]	=
103	. . .	cd5[569]	♕e4	♔f1	dc6[570]	♕d5	♖e3	gf4	♘f3[572]	
	♗f4	♖h6	♕h2	f5	♔h8	♗e3	f4[571]	♕f4	♖h1[573]	∞
104	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e3	f3[574]	♕e5[575]	♔g1	♗d5	
	. . .	. . .	. . .	♗e3	♖f6	♗f5	♕d2	cd5	♕b2[576]	∓
105	. . .	♕f1	♕h3	cb5	♗e6	gf4	♖a1	f3[581]	♘e4	
	. . .	♘e3[577]	♗h3	♘c2[578]	fe6[579]	♘a1[580]	♖f4	cb5	♗f5[582]	∓
106	♗d5	♕f1	a4[584]	♖a4	♖a6[586]	♗f4	♕e1	gf4		
	cd5	♕h5[583]	ba4[585]	f5	f4[587]	♖e1[588]	♗f4	♗e2[589]		∓
107	. . .	. . .	♕g2	a4	c4[591]	d5	♗f4	♗d6	♘c4	
	. . .	. . .	♖fe8	b4[590]	dc4	♖g6	♖f8	♖d6	♗f3[592]	∓
108	. . .	a4	♕f1[593]	c4[594]	♕c4	♖ac1	♕b3	f3	♗f2	
	. . .	b4	♕h5	dc4	♖fe8[595]	♗h3	♔f8	♖g6	♗e6[596]	±
109	. . .	. . .	♖a4[597]	♕f1[599]	♗f4[601]	♖f1	gf4	f3[602]	♔h1	
	. . .	ba4	f5[598]	f4[600]	♕f1	♗f4	♗h3	♖g6	♖e8[603]	–+
110	. . .	. . .	c4	cd5[605]	♗d2	♖a2[606]				
	. . .	. . .	♗b4[604]	♗d2	♖b6					∞

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. ♗d5 cd5 19. a4

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
111	. . .	. . .	ab5[607]	♕f1[608]	♕h3	ba6	fe3[610]	♖a5	a7	
	. . .	f5	♖fe8	f4[609]	♗h3	fe3	♗f5	♗d3	♖a8[611]	∞
112	. . .	. . .	♕f1	f4[613]	♕f2[615]	ab5	h4[617]			
	. . .	. . .	♕h5[612]	♖fe8[614]	h6[616]	ab5				∞
113	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f2	♕g2	ab5	ba6	♖e8	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e2[618]	h6[619]	♖d2	♗b8	♕e8[620]	=
114	♕f1	a4[621]	♗d1[623]	♕e2	♕f3	♘f1	♖f1	fe3	♔g2	
	♕h5	♗h3[622]	♕f5	♗f4[624]	♖fe8	♗f1	♘e3	♗e3	♕g6[625]	=

556 **18... ♘f4** 19. ♕f1±;

18... ♗f4 19. ♗g4 ♕g4 20. ♗f4 ♘f4 21. ♕f3 ♘e2 22. ♔g2± Nunn;

18... ♗f5 19. ♕f1 ♖fe8 20. ♕h3 ♗h3 21. ♗b3!± △ ♘f1, ♗d2 Ljubojević – P. Nikolić, Amsterdam 1988

557

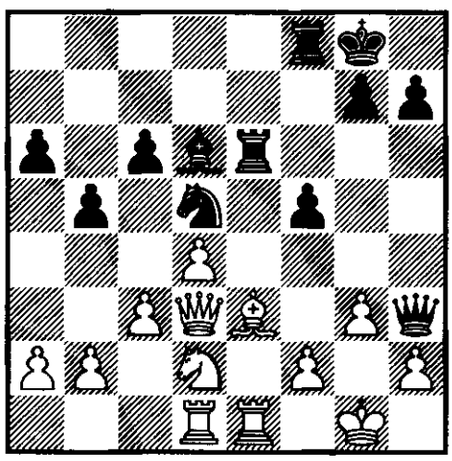

20. ♕f1? ♕h5 21. ♕e2 [21. ♘b3? f4 22. ♗c1 fg3 0 : 1 Krjukov – Fink, corr. 1959] ♕g6 22. ♔h1 f4 23. gf4 ♘f4 24. ♕f1 ♘d3 25. ♕g2 ♕h5 26. ♘f1 ♖e3 27. ♘e3 ♖f2–+ Boucchechter – Spassky, Tel-Aviv 1964;

20. c4? bc4 21. ♕c4 [21. ♘c4 f4 22. ♗d2 ♖h6–+ King] ♔h8 22. ♘f1 f4–+→ Thomsen – Kwang, Skopje (ol) 1972;

20. f4?! ♖fe8 21. ♘f1 ♗f4∓ King

558 20... ♘e3 21. ♖e3 ♖e3 22. ♕e3 f4 23. ♘g5! ♕h2 24. ♔h2 fe3 25. f4± King

559 21. ♗g5 f4 22. ♗h4 fg3 23. fg3 ♗g3–+→ King

560 24. ♗c5 fg3 25. hg3 ♘f4! △ ♖h6 King

561 24... fg3 25. hg3 ♖g3= King

562 26. g4 ♖g6 27. h3 [27. ♖d4 ♘f4! 28. gh5 ♘h3–+] ♕h4 28. ♕h2 h5∓ King

563 27. h4 (*Ljubojević – Nunn, Amsterdam 1988* – 46/446 ⟨**86**⟩) ♕f5! △ ♖fe8, ♖e5∓ ×♕h1 King

564 18... ♘e3 19. ♖e3 ♖h6 20. ♘f1 ♕h5 21. c5 ♗c7 (Gorbunov – Posdeev, SSSR 1983) 22. ♗d1± Krogius, Macukevič

565 19. ♗c4 f5 20. ♕b3 ♔h8 21. ♗g5 ♖g6 22. ♗d5 cd5 23. f4 h6 24. ♗e7 ♖b8 25. ♕d5 ♗f4! 26. ♗d8! ♖d8 27. ♕d8 ♔h7 28. ♖e8 ♖e6! 29. ♖e6 ♗g3

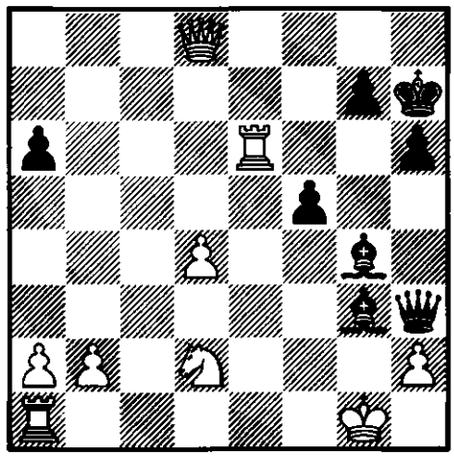

30. ♘f1!? [30. hg3 ♕g3 1/2 : 1/2 Neff – Jurado, corr. 1966/67; 30. ♖h6 gh6 31. ♕e7 ♔g6 32. ♕e6 ♔g7=] ♗f3 [30... ♗h2? 31. ♘h2 ♕g3 32. ♔h1 ♗f3 33. ♘f3 ♕f3 34. ♔g1 ♕g3 35. ♔f1+–] 31. ♖e2 ♗h4! 32. ♕e8 ♕g4 33. ♘g3 ♗g3 34. hg3 ♕g3 35. ♔f1 ♕h3∞⇆ Anand

566 21. ♕d3 ♕h3 1/2 : 1/2 Robatsch – O'Kelly, Beverwijk 1963

567 21... ♗h3 22. ♖e6 fe6 23. ♕d1 ♗c1 24. ♖c1 ♕f6 25. f3 ♕f3 26. ♕f3 ♖f3 27. ♘e5 ♖f8 28. ♘c6± *R. Byrne – Geller, Las Palmas 1976* – 21/252 ⟨**87**⟩

568 27. ♗d6 ♖e8 28. ♕a5 ♘e4= Gill – Christoffel, corr. 1980

569 **19. gf4?** ♖h6 20. ♕e4 ♕h2 21. ♔f1 ♖e6–+ Tal;

19. ♗f4?! ♘f4 [19... ♗e2? 20. cd5 ♖h6 21. ♗h6 ♗d3 22. ♗f4 cd5 23. ♗d5 1 : 0 Dvojris – Lifljandčuk, SSSR 1975] 20. ♕f1 ♘e2 21. ♔h1? ♕h6 22. ♖ad1 ♕d2 23. ♖d2 ♗f3 24. ♕g2 ♘g3 25. hg3 ♖e1 26. ♔h2 ♗g2–+ Nunn; 21. ♖e2∓ Tal

570 22. d6? ♔h8 23. ♕c6 ♖d6 24. ♕b7 ♗e3 25. ♖e3 f4–+ Geszosz – Fabry, ČSSR 1977 – 24/286

571 24... ♖d6? 25. ♘f3! ♕h3 26. ♔g1 ♖d5 27. ♗d5+– Timman

572 26. ♖e2? ♕h2 [26... ♖h2 27. f3 ♗h3 28. ♔e1 ♖h1 29. ♔f2 ♖a1 30. ♕e4 ♕g5–+ Brito – P. Littlewood, Hastings 1981] 27. ♖d1 ♖e6–+ *Izvestija* – Karpov, corr. 1984

573 27. ♔e2 ♖a1 28. ♗c2 ♖c1

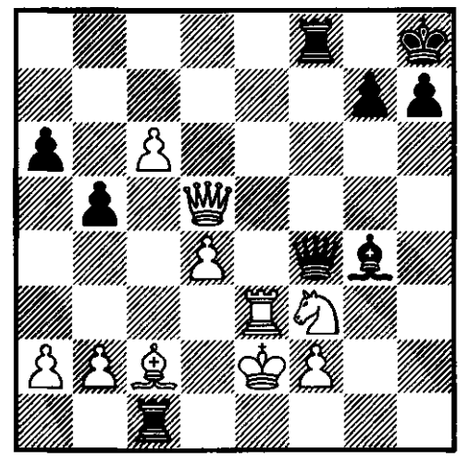

29. ♔d2! [29. ♗e4 ♕h2 30. ♖c3 ♖a1 31. ♗f5 ♕g2! 32. ♗g4 ♖f1 33. c7 ♖f2 34. ♔e3 ♖e2 35. ♔d3 ♕f1! 36. ♖c2 ♖f3! 37. ♕f3 ♕d1–+ Šuvalov – Poleščuk, corr. 1978] ♖f1 [29... ♗f3? 30. ♕f3 ♕f3 31. ♖f3 ♖c2 32. ♔c2 ♖f3 33. c7 ♖f8 34. d5+– Poleščuk] 30. ♕e4∞ *Sideif-zade – Poleščuk, corr. 1978* – 28/284 ⟨**88**⟩

574 23. ♘f3 ♖f3 24. ♕c2 [24. ♖f3 ♕h1 25. ♔e2 ♗f3 26. ♕f3 ♖e8–+ Minić] ♕h1 25. ♔e2 ♖e3 26. ♔e3 ♖e8 27. ♔f4 ♕f3 28. ♔g5 h6 0 : 1 Bator – Ebeling, Groningen 1984

575 *Timman – Johansson, Reykjavík 1976* – 23/301 ⟨**89**⟩

576 Minić

577 **19... ♕h5?** 20. cd5 ♖h6 21. h4+–; 21. ♕g2+–;

19... ♖e3

a) 20. ♕h3? ♖e1–+;

b) 20. cd5 ♖e1 21. ♕e1 [21. ♖e1 ♗d2∓] ♗d2∓;

c) 20. fe3 ♗e3 21. ♔h1 ♗d2 22. ♕h3 ♗h3 23. cd5=;

d) 20. ♖e3 ♘e3 [20... ♗e3 21. ♕h3 ♗h3 22. fe3 ♘e3 23. ♖e1 ♘f5 24. d5±] 21. ♕h3 ♗h3 22. gf4 ♘f5± Harding

578 21... ♘d5!? 22. ♖e6 fe6 23. gf4 ab5 24. ♖e1 ♖f4 25. ♖e4 ♖f6 26. ♘f1 (Hornung – Rogers, Canberra 1987) ♘f4∓ Nunn

579 **22... ♘a1?** 23. ♗h3 ♗d2 24. ♖a1 cb5 25. ♖d1± Harding;

22... ♗d2? 23. ♗h3 ♘e1 24. bc6 (I. Kojfman) ♘f3 25. ♔h1!± Tal;

22... ♗e6?! 23. gf4 ♘a1 24. ♖a1 ab5 25. ♖c1± Harding

580 23... ♖f4 24. ♖e3!= Tal

581 **25. b6?** ♖g4 26. ♔h1 ♗g2 27. ♔g1 ♗e4 28. ♔f1 ♗d3 29. ♔e1 ♖g1 30. ♘f1 ♖f1 31. ♔d2 ♖f2 32. ♔d3 ♖b2–+ Lifljandčuk;

25. ♘f1 cb5 26. ♖d1 ♖g4 27. ♘g3 h5 28. f3 ♖g6 29. ♔f2 h4 30. ♘e4 ♖g2 31. ♔e3 ♖b2–+ Noutman – van der Kooij, corr. 1985

582

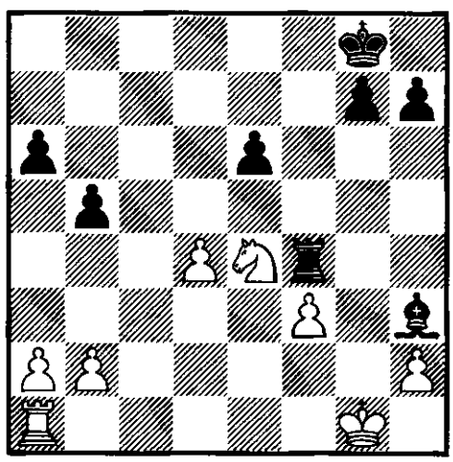

26... ♖f3 27. ♘g5 ♖d3 28. ♖c1= Plachetka;

26... ♗f5! 27. ♖e1 ♖f3 28. ♘g5 ♖d3 29. ♘e6 ♔f7 [29... ♗e6? 30. ♖e6 ♖d4 31. ♖a6 ♖d1 32. ♔f2 ♖d2 33. ♔g3 ♖b2 (Scheglmann – Attig, corr. 1984) 34. a4= Nunn] 30. ♘c5 ♖d4 31. ♘a6 ♖g4! 32. ♔f2 ♖a4 33. ♘c5 ♖a2∓ Feldmus – Vitomskij, corr. 1983

583 19... f5 20. ♗f4 ♗f4 21. ♕h3 ♗h3 22. ♖e6 ♗d2 23. ♖a6± Boleslavskij

584 **20. f4** ♖fe8 [20... g5? 21. fg5 f5 22. ♗f4 ♗e2 23. ♗d6! ♗f1 24. ♖e6 ♖e8 25. ♖e8 ♕e8 26. ♖f1 ♕e3 27. ♖f2 ♕g5 28. ♖f4+– Kudrjašov – Naumov, corr. 1963] 21. ♕f2 f5 22. a4 – 19. a4; 21... ♕f5∓ Zuidema – Ned, Beverwijk 1964;

20. f3

a) 20... ♖f6?! 21. ♕e2 [21. f4? g5!∓ Aronin – Krogius, SSSR 1953] ♗f3 22. ♘f3 ♕f3 23. ♕f3 ♖f3± Anand – Mannion, London 1986;

b) 20... ♗h3 21. ♕f2 g5 △ f5∓ Tal

585 **20... ♖fe8?** 21. ab5 ♗h3 22. ♕e2 ♗g4 23. f3 ♖e3 24. ♕e3+– Leroy – Scoupa, corr. 1961;

20... b4 – 19. a4;

20... f5 – 19. a4

586

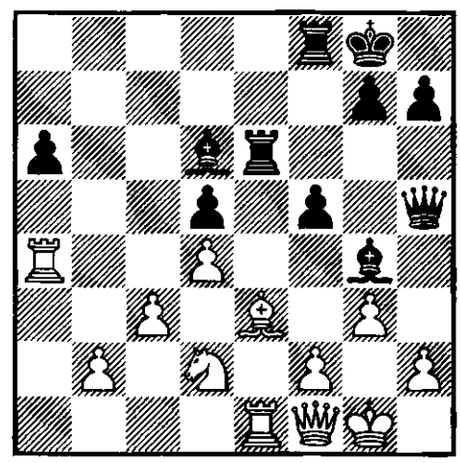

22. f4? ♕e8! 23. ♗f2 [23. ♖a6 ♖e3 24. ♖e3 ♕e3 25. ♕f2 ♕e6–+ Ippel – Buys, corr. 1979] ♖e1 24. ♕e1 ♕a4 25. ♕e6 ♖f7 26. ♕d6 ♕d1 27. ♘f1 h6 28. ♕d8 ♔h7 29. ♕d5 ♗h3 0 : 1 Kindermann – Lukács, Budapest 1987;

22. f3

a) 22... ♕e8 23. ♗f2 [23. ♖a6? ♖e3 24. ♖e3 ♕e3 25. ♕f2 ♕e7 26. fg4 fg4 27. ♕g2 ♕e3–+] ♖e1 24. ♕e1 ♕a4 25. ♕e6 ♖f7 26. ♕d6∞ Nunn;

b) 22... ♗h3 23. ♕f2 [23. ♕d3 f4 24. ♗f2 fg3 25. hg3 ♗g3–+] ♖fe8 △ f4∓→ Nunn

587 **22... ♖fe8** 23. h4 [23. ♖d6 ♖d6 24. ♗f4 ♗e2∓] f4 24. ♖d6 ♖d6 25. ♗f4 ♖e1 26. ♕e1 ♖e6 27. ♕a1 h6 (Tal) 28. ♗e5; 27. ♗e5!± Anand;

22... ♗h3 23. ♕e2 [23. ♕d3 f4 24. ♖d6 ♖d6 25. ♗f4 ♖f4−+; 23. ♕b5 f4 24. ♖d6 fe3−+] ♕e2 24. ♖e2 f4 25. ♖d6 fe3 [25... ♖d6 26. ♗f4 ♖f4 27. gf4 ♖g6=] 26. ♖e6 ed2 27. ♖d2 ♗e6∞ Nunn

588 23... ♗f4 24. ♖ae6 ♗d2 25. ♖1e5 ♕f7 26. ♖e7 ♕f3 (Aliev − Gafarov, corr. 1965) 27. h3± Krogius, Macukevič

589 **25... ♖e8?** 26. ♕a1 ♗h3 27. f3± Velders − van der Weijer, Dieren 1986;

25... ♗e2!∓ Isaksen − Iversland, corr. 1983

590 21... ba4 22. ♖a4

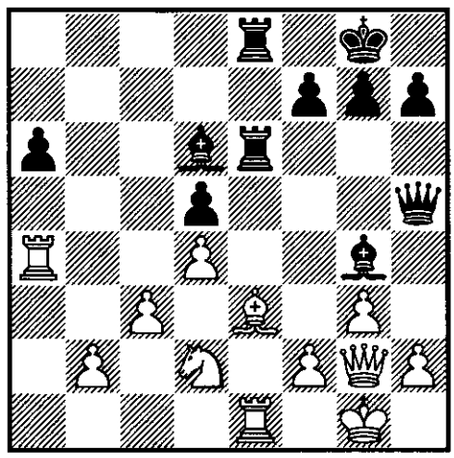

a) 22... ♗f4 23. ♖a5! ♗e3 [23... g5 24. gf4 gf4 25. ♖d5 f5 26. ♖e5 ♖e5 27. de5 fe3 28. ♖e3 f4 29. ♖e1 ♔h8 30. ♕c6±↑ Macukevič − Semenov, corr. 1983] 24. ♖e3 ♖e3 25. fe3 ♖e3 26. ♕d5∞ Nunn;

b) 22... ♗h3 23. ♕f3 [23. ♕h1 ♖e3 24. fe3 ♖e3 25. ♖aa1 ♖e2 (Vitoliņš − Vinkel', Moskva 1967 — 4/329) 26. ♕f3 ♖g2 27. ♕g2 ♗g2 28. ♔g2∞ Anand] ♗g4 24. ♕h1 f5 25. ♕d5 ♔h8 26. ♖ea1± Macukevič − Prohorov, corr. 1983; 24... ♗c7!?∞ Nunn

591 22. ♖ac1 ♗e2! 23. c4 dc4 24. ♘c4 ♗f3 25. ♕f1 ♗d5 26. ♘d2 f5∓ Nunn

592 27. ♕f1 ♖d5∓ Nunn

593 **20. cb4** ♗b4⩲ Krogius, Macukevič;

20. c4 dc4 21. ♕c4 h5 22. ♕f1± Anand

594 21. ♕g2 ♖fe8 22. ♖ac1

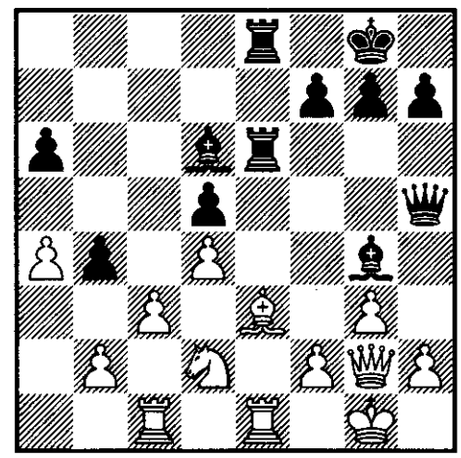

22... ♗f4!? [22... bc3 23. bc3 ♗h3 24. ♕f3 ♗g4 25. ♕h1 ♗e2 26. ♖b1 ♗c7 27. ♖b7 ♗a5 28. ♖d7 ♗c3 29. ♖d5 ♕g6 30. ♖e2 ♗d2 31. ♕f3± Ljanhuan − Morris, México 1960; 23... ♗f4!? Anand] 23. c4 [23. gf4? ♗h3 24. ♕f3 ♖g6 25. ♔h1 ♕f3 26. ♘f3 ♗g2 27. ♔g1 ♗f3 28. ♔f1 ♖g2−+ Krogius, Macukevič] ♗e3 24. ♖e3 ♖e3 25. fe3 ♖e3 26. ♕d5 ♕d5 27. cd5 ♖d3∓ Rigó − Petrán, Budapest 1957

595 22... g5 23. d5! ♖h6 24. h4± *Tal − Krogius, SSSR (ch) 1962* ⟨**90**⟩

596 27. ♕d3 ♗f4 28. ♖c5 ♕h3 29. ♘f1 ♗d6 30. d5!± Rusu − Strick, corr. 1984

597 20. ♕f1 ♖b8∓ Tal; 20... ♕h5 — 19. ♕f1

598 20... ♖fe8 21. ♕f1 ♕h5 22. ♖a6? f5 23. f4 ♖e3 24. ♖e3 ♖e3 25. ♖d6 ♕e8−+ Krogius, Macukevič; 22. ♕g2 — 19. ♕f1

599 21. f4 ♖fe8 [21... ♗f4 22. gf4 ♖fe8 — 18. a4] 22. ♖a6 g5 23. ♖d6 ♖d6

24. ♕b5 ♖de6 25. ♕d5 ♔h8 26. ♘f3 gf4 27. ♘g5 ♖e3! 28. ♖e3 fe3 29. ♘e6 ♕h6−+ Fordham − Hall, corr. 1970/71

600 21... ♕h5 − 19. ♕f1

601 22. ♕h3 ♗h3 23. gf4 ♖f4 24. ♘f1 ♖g4 25. ♘g3 h5−+ Tal

602 25. ♖fa1 ♖g6 26. ♔h1 ♗g2 27. ♔g1 ♗e4 28. ♔f1 ♗d3−+ Krogius, Macukevič

603 27. ♖fa1 ♖e2 28. ♘f1 ♗g2 29. ♔g1 ♗f3 30. ♘g3 ♖g2 31. ♔f1 ♖h2−+ Moraza − Zatar, Luzern 1982

604 20... dc4 21. ♕c4 [21. ♘c4 ♗f3 22. ♕f1 ♕h5 23. ♘d2 ♗c6 24. f3∓ Villalonga − Roche, corr. 1983] h5∞ Tal

605 21. c5 ♖fe8 [21... f5? 22. ♗f4 ♖e1 23. ♖e1 g5 24. ♗d6 ♖c8 25. f3 ♗h5 26. ♖e5 ♗d2 27. ♕d2+− Zsravy − Jůrek, ČSSR 1987] 22. ♕f1 [22. f3? ♗f5] ♕f1 23. ♔f1 ♖e3 24. ♖e3 ♖e3 25. fe3 ♗d2 26. ♖a4 a5∓⊥ Krogius, Macukevič

606 **23. ♖a4?** ♖b2 24. ♗f4 ♖f2 25. ♔f2 ♕h2 26. ♔e3 ♖e8 27. ♗e5 ♕g3 28. ♔d2 ♕f2 29. ♖e2 ♗e2 30. ♕e2 ♕e2 31. ♔e2 f6−+ Tal;

23. ♖a2 △ f3∓∞ Krogius, Macukevič

607 20. f4

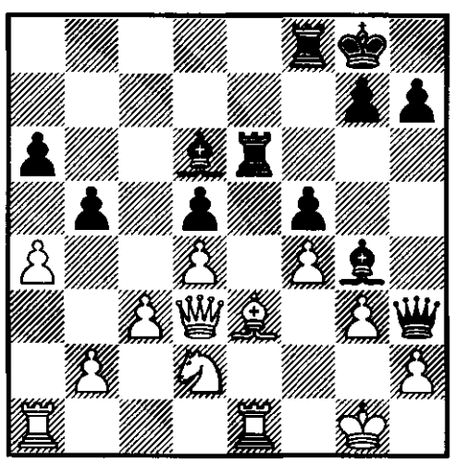

20... ♖fe8! [20... ♖h6 21. ♘f1 ♗f3 22. ♕d2 g5 23. fg5 f4 24. gh6 fg3 25. ♖e2 ♔h8 26. ♗g5+− Čenzov − Turutin, corr. 1961; 20... g5 21. ♕f1 ♕h5 22. ab5±]

a) 21. ab5 ♗f4! [21... g5? 22. ♕f1 ♕h5 23. ba6 gf4 24. ♗f4 ♗e2 25. a7!+− Nejštadt − Dintheer, corr. 1962/63] 22. gf4 ♖h6! △ 23. ♘f1 ♗f3 24. ♕d2 ♖g6 25. ♘g3 ♖g3−+ Harding;

b) 21. ♗f2 ♗e2 22. ♖e2 ♖e2 23. ♘f1 ♖b2 24. ab5 ab5 25. ♕f3 ♖e4−+ Čkalov − Posdeev, Sysran 1983

608 21. f4 ♗f4! 22. ♗f2 ♗d2 23. ♖e6 ♖e6 24. ♕d2 ♗f3−+ Karafiat − Schardtner, corr. 1964

609 21... ♕h5 22. ♖a6 f4 23. ♖d6 fg3 24. fg3 ♖d6 25. ♗f4 ♖e1 26. ♕e1 ♖e6 27. ♗e5± Zatulovskaja − Listengarten, Baku 1963

610 24. ♖e3 ♖a8 25. b4∞ Lanka − Ma. Tseitlin, Tbilisi 1985

611

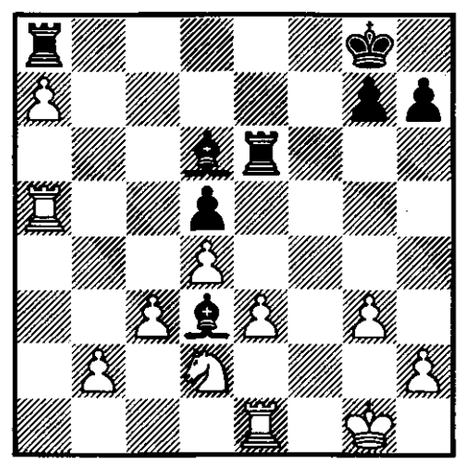

27. ♖ea1 ♖e3 [27... ♗c7 28. ♖d5 ♖e7 29. e4 ♗b6 30. ♔f2 ♖aa7 31. ♖a7 ♗a7 32. ♔e3± Macukevič − Tjunkov, corr. 1983] 28. ♖d5 ♖e6 29. b4 g6 30. b5 ♗f8∞ Macukevič − Arhipov, corr. 1983

612 20... f4? 21. ♗f4 ♗f4 22. ♖e6 ♗d2 23. ♕h3 ♗h3 24. ♖a6± Boleslavskij

613 21. ab5 f4 22. ♗f4 ♗h3 23. ♕d3 ♗f5 24. ♕f3 ♗g4= Tal

614 **21... g5** 22. fg5 ♖fe8 23. ♕f2 h6 24. gh6 f4 25. gf4 ♖h6 26. ♘f1 ♗f3 27. ab5 ♖g6 28. ♘g3 ab5 29. ♗d2 ♖e4 30. ♖a6± Grootjans – de Boer, corr.;

21... ba4 – 18. a4

615 22. ab5 ♖e3 23. ♖e3 ♖e3 24. ba6 ♗b8

a) 25. a7 ♗a7 26. ♖a7 ♕e8 27. ♖a1 [27. ♕g2 ♖e1 28. ♘f1 ♕e3 29. ♕f2 ♗h3–+] ♖e2∓;

b) 25. ♕b5 ♕e8 26. ♕d5 [26. ♕e8 ♖e8∓ △ 27. a7 ♗a7 28. ♖a7 ♖e1 △ ♖e2–+] ♔h8 27. ♘f1 ♖e7 28. b4 ♗a7∓→ Nunn

616

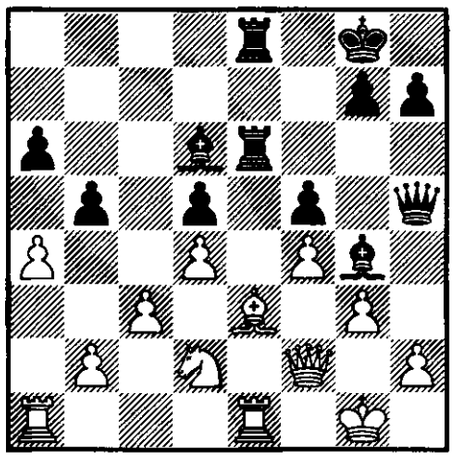

22... g5 23. fg5 f4 24. gf4 [24. ♗f4? ♖e2 25. ♖e2 ♖e2 26. ♕e2 ♗e2 27. ♗d6 ba4∓ Pilnik – Geller, Santiago de Chile 1965] h6 25. gh6± – 21... g5;

22... ba4 23. c4 ♗b4 24. cd5 ♗d2 25. de6 [25. ♕d2 ♖d6 26. ♖a4 ♗f3 27. ♗f2? ♕h2 0 : 1 Jakobs – Kruglov, corr. 1978] ♗e1 26. ♕e1 ♖e6 27. d5 ♖d6 28. ♗d4± Krogius, Macukevič;

22... ♔h8 23. ab5 ab5 24. ♖a5 ♖b8 25. ♘f1 ♗f3 26. ♖ea1 h6 27. ♖a8 ♖a8 28. ♖a8 ♔h7∞ Ye Jiangchuan – Tan, Luzern 1982;

22... ♖8e7!? △ ♕e8 Pötzsch

617 **24. ♖a5** g5 25. fg5 hg5 26. ♘f1 f4! 27. ♖b5 ♖f8 28. ♗f4 gf4 29. ♖e6 ♗e6 30. ♕g2 fg3–+ Albrecht – Dintheer, corr. 1963;

24. h4∞ Harding

618 **22... ♗h3** 23. ♕d3 ♖e1 24. ♖e1 ♖e1 25. ♗e1 ♕d1 26. ♕e3 ♔f7 27. ab5 ab5 28. ♘f3± Gurvič – Sadomskij, corr. 1965;

22... ba4 23. ♕g2 [23. ♖e6 ♖e6 24. ♕a6 ♕e8 25. ♕a4 ♕a4 26. ♖a4 ♖e2 27. ♘f1 ♖b2∞ Driksma – Juhandi, corr. 1965] ♕f7 24. ♘f3 ♖e1 25. ♖e1 ♗f3 26. ♕f3 ♖e1 27. ♗e1 ♕e6 1/2 : 1/2 Oliveau – van der Weijer, corr. 1986

619 23... ♕f7 24. ab5 ab5 25. ♘f3 ♖b2 26. ♘g5 ♖e1 27. ♖e1 ♕b7 28. ♖e8 ♗f8 29. h3± Tal

620 27. h3 ♗h5 28. a7 ♗a7 29. ♖a7 ♕e2 30. g4 fg4 31. hg4 ♖d1 32. ♔h2 ♗g4 33. ♗h4 ♕g2 34. ♔g2 ♖d2 35. ♔g3 ♗f5 1/2 : 1/2 Kogan – Mitchell, corr. 1967/68

621

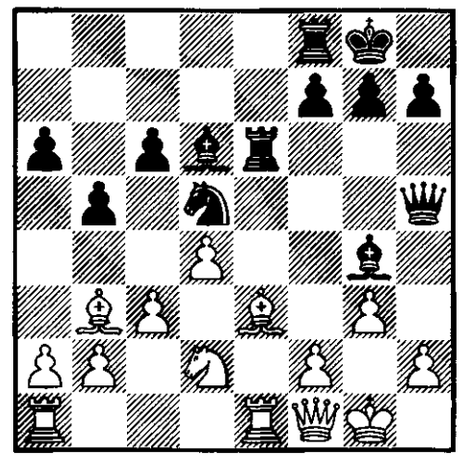

19. ♗d1?! ♗d1 20. ♖ad1 f5 – 18. ♗d1;

19. c4?! ♘e3 20. ♖e3 ♖h6 21. ♕g2 c5! 22. d5 ♗e5∓ Suėtin – Borisenko, SSSR 1950;

19. ♕g2?! ♖fe8 20. ♘f1 f5 21. ♗d2 ♗f3 22. ♗d1 ♖e2 23. ♖e2 ♗g2 24. ♖e8 ♕e8 25. ♔g2 ♕e4∓ *G. Kuz'min – Beljavskij, L'vov 1978* – 25/335 ⟨**91**⟩

622 **19... g5** 20. ab5 ♖h6 21. ♕g2 ♘f4? 22. ♗f4 gf4 23. ba6 f3 24. ♕h1 ♗f4 25. ♘f1 ♗h3 26. ♗d1+− Bannik − Terpugov, SSSR 1952;

19... ba4 20. ♖a4 f5 − 18. a4;

19... f5 − 18. a4

623 20. ♕e2 ♗g4 21. ♕f1 ♗h3= Oll − Halifman, Sverdlovsk 1987

624 **21... ♘f4** 22. ♕f3 h5 23. ♗b3 ♗g2 24. ♕d1 ♕h3 25. ♗f4 ♗f4 26. ♖e6 ♗d2 27. f4± Christoffel − N. Steiner, Hastings 1945/46;

21... ♖fe8 22. ab5 ab5 23. ♘f3 ♘e3 24. fe3 ♖e3 25. ♕e3 ♖e3 26. ♖e3∞ Suėtin

625 Harding

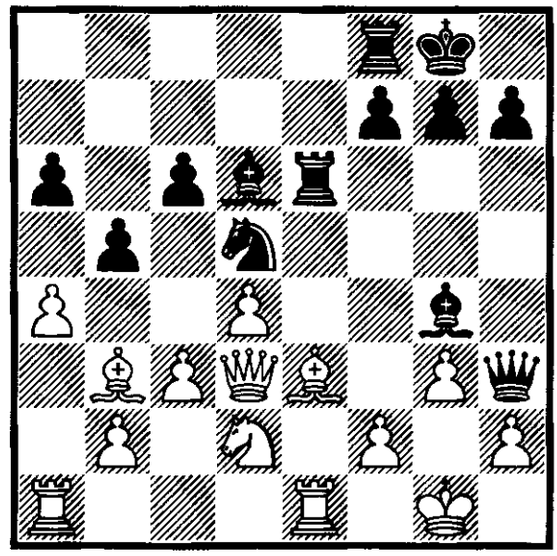

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
115	. . .	♖a4[627]	♕f1[628]	♖a6[629]	♖c6[631]	♖d6	♗f4	♕e1	♗e5[632]	
	ba4[626]	♖fe8	♕h5	f5[630]	f4	♖d6	♖e1	♖e6		+–
116	. . .	. . .	♕f1[633]	♕h3	♖a6[634]	♖e3[635]	fe3	e4[637]	ed5	
	. . .	f5	f4	♗h3	fe3	♖e3[636]	♗e7	♗g5	♗d2[638]	+–
117	. . .	. . .	. . .	c4[639]	cd5	fe3	dc6	hg3	♖f1[642]	
	. . .	. . .	♕h5	f4[640]	♖e3[641]	fg3	♔h8	♖f1	♕g5[643]	±
118	. . .	ab5[645]	♕f1[647]	♗d1[649]	♕e2	♘f1[651]	cd4[652]	♖a3	♖d3	
	♕h5[644]	ab5[646]	♗h3[648]	♕f5	c5[650]	cd4	♘b4[653]	♘c6	♗b4[654]	=
119	. . .	. . .	♘f1	♗d1	♕d1[656]	♗d2[657]	♗e1	h4[658]	♔g2[660]	
	. . .	. . .	♖fe8[655]	♗d1	♕f5	♖e1	h5	c5[659]	cd4[661]	±
120	. . .	. . .	. . .	♕d1[662]	♕d2	♗d1	♖ad1[664]	f4	♕g2[666]	
	. . .	. . .	♗f5	♗g4	♕h3	♗d1[663]	f5	g5[665]	♕g2[667]	=
121	. . .	♕f1[668]	f4[670]	ab5[672]	♖e3	ba6	a7	♖a7	♘c4	
	f5	♕h5[669]	♖fe8[671]	♖e3	♖e3	♗b8[673]	♗a7	h6[674]	♗h3[675]	=
122	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	bc6	♗d5	h3	♗f3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e2	♔f8[676]	♗h3[677]	♗f1[678]	+–
123	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d5[679]	♕b5	♕d5[681]			
	. . .	. . .	. . .	ab5	cd5	♗f4[680]				±
124	. . .	. . .	. . .	ab5	♗d5[682]	♕g2	♕d5	♖a8	♖e8	
	. . .	. . .	g5	ab5	cd5	♖fe8[683]	♕f7[684]	♔g7	♕e8[685]	=

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 f5 19. ♕f1 ♕h5 20. f4

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
125	. . .	. . .	. . .	♗d5	♕g2[686]	♖a4[688]	♖a6	♘e4[691]	♖d6[693]	
	. . .	. . .	ba4	cd5	♖e4[687]	g5[689]	gf4[690]	fe4[692]	fe3[694]	=
126	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h4	♖a4	♘e4	♖a6	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h6[695]	g5	fe4	gf4[696]	±
127	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d5	♗f2	♔g2[699]	♘f3[701]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fe8	♔h8[697]	♗e2[698]	h6[700]	♗f4[702]	=
128	. . .	. . .	. . .	♖a4	♖a6[704]	♖c6[706]	♗d5	♕g2[708]	♘c4[709]	
	. . .	. . .	. . .	g5[703]	gf4[705]	♖h6[707]	♔h8	fe3	f4[710]	+–
129	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d5	♗e6	♖a1[712]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fe3	♔h8[711]	ed2	♗e2[713]	=
130	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	hg3[714]	♖d6[716]	♕g2	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	fg3	f4[715]	fg3[717]	♖d6[718]	=
131	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f4	♖e6[720]	♗d5	♕g2	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f4[719]	♗d2	cd5	f4[721]	+–
132	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f2[722]	♗d5[724]	♕g2	♘f3[725]	♖aa1	
	. . .	. . .	. . .	♖b8	♗e2[723]	cd5	♕f7	♕e8	♕b5[726]	=
133	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d5	♕g2[727]	♕d5	♔f2[728]	♖a6[730]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	cd5	♕e8	♔h8	g5[729]	♖b2[731]	=
134	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖a6	♕f2[733]	♖d6[734]	fg5	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖be8[732]	g5	♖d6	♖de6[735]	=
135	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕b5	h3[737]	♘f3	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f7[736]	♗h3[738]	h6[739]	±
136	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f2	♖e6	c4	
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e8	♕d7[740]	♕e6	dc4[741]	±
137	. . .	. . .	. . .	. . .	♖a6	♖e3	♖c6	♗d5	♘e4	
	. . .	. . .	. . .	♖fe8	♖e3[742]	♖e3	♕e8[743]	♔f8	fe4[744]	–+
138	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f2	fg5[746]	gf4	♔h1[747]	♖g1[748]	
	. . .	. . .	. . .	. . .	g5[745]	f4	♗h3	♕g4		∞

626 **18... ♗f4?** 19. ♗d5! [19. ♗f4 ♘f4 20. ♕f1 ♖f6 △ 21. ♘e4 ♕h2! 22. ♔h2 ♖h6 23. ♔g1 ♗f3 24. ♕g2 ♘g2–+ Krogius, Macukevič] ♗e3 20. ♗g2 ♗f2 21. ♔f2 ♕h5 22. ab5 cb5 23. ♖e6 1 : 0 Macukevič – Jušmanov, corr. 1983;

18... ♖fe8

a) 19. ab5?! ♘e3 20. ♖e3 [20. fe3 ♗g3] ♖e3 21. fe3 ♗g3;

b) 19. ♗d5 cd5 20. ♕f1 ♕h5 21. ab5 ab5 22. f3!± Pötzsch;

18... ♘e3 19. ♖e3 ♖h6 20. ♘f1 ♔h8 [20... ♕h5 21. ab5 ab5 22. ♗d1 f5 23. ♗g4 fg4 (Macukevič – Jakimov, corr. 1983) 24. ♖ae1±] 21. ab5 ab5 22. ♖a6 ♗d7 23. ♖a7 ♖g6 [23... ♖f6 24. ♖e5 g5 25. ♕e3 ♖h6 26. ♖e7! ♖d8 27. ♖ed7 1 : 0 Macukevič – Evdokimov, corr. 1983] 24. ♕e2 h5 25. ♖e7! ♗g4 26. f3 ♗f3 27. ♕f3 ♗e7 28. ♖e7± Macukevič – Borisov, corr. 1983;

18... ♗g3 19. fg3 [19. hg3? ♘e3 20. ♖e3 ♖h6 21. ♕e4 ♕h2 22. ♔f1 ♕h1–+] ♗f5 20. ♕f1 ♖e3 21. ♖e3 ♘e3 22. ♕h3 ♗h3 23. ab5 ab5 24. ♖a6± Macukevič – Šušakov, corr. 1983;

18... b4 19. ♕f1 [19. c4? ♗f4! 20. ♗d1 ♘e3 21. ♖e3 ♗f5 22. ♕e2 ♖fe8 23. gf4 ♖g6 24. ♖g3 ♖e2 25. ♗e2 ♕h4–+ Macukevič – Mihajlov, corr. 1983] ♕h5 [19... ♕f1 20. ♔f1 bc3 21. bc3 ♖b8 22. c4 ♘e3 23. ♖e3 ♖e3 24. fe3 ♗b4 25. ♘e4 f5 26. ♘f2 ♗d2 27. ♘g4 fg4 28. ♔e2± Eier – Milukas, corr. 1978] 20. c4?! ♘e3 21. fe3 c5 22. ♗c2 ♖fe8 23. ♕f2 cd4 24. ♘b3 de3 25. ♕g2 ♗f3 26. ♕f1 ♗g3 0 : 1 Sapunov – Sp. Ivanov, B"lgarija 1981; 20. ♕a6± Krogius, Macukevič

627 **19. ♗d5** cd5 20. ♕f1 ♕h5 – 18. ♗d5;

19. ♗a4 ♗f4! 20. ♗f4 ♘f4 21. ♕f1 ♘e2 22. ♖e2 [22. ♔h1? ♕h6 23. ♖ad1 (Toluš – Muhin, Leningrad 1967) ♕d2! 24. ♖d2 ♗f3 25. ♕g2 ♘g3 26. hg3 ♖e1 27. ♔h2 ♗g2–+ Nunn] ♖e2 23. ♘c4 [Tošić – Hazai, Vrnjačka Banja 1984; 23. ♕h3 ♗h3 24. ♘c4 ♖fe8 25. ♘e3 ♖b2 26. ♗c6 ♖eb8 27. ♗e4 g6∓] ♖e6! 24. ♘e5 ♕f1 25. ♖f1 ♗h3 26. ♖a1 c5 27. ♗d7 ♖e5 28. ♗h3 cd4 29. cd4 ♖b5∓ Lukács

628 20. ♗d5 ♖h6? 21. ♗g2 ♕h2 22. ♔f1 ♗h3 23. ♗h3 ♕h3 24. ♔e2 ♕g4 25. f3 [25. ♘f3 ♖f6] ♕g3 26. d5!+–; 20... cd5 Krogius, Macukevič

629 **21. ♘c4?** ♘f4! 22. ♗d1 ♗d1 23. ♖d1 ♖h6 24. h4 ♘e2 25. ♔g2 ♕d5–+ Bivon – Arulajd, SSSR 1961;

21. ♗d5?! cd5 22. ♖a6 f5 – 18. ♗d5

630

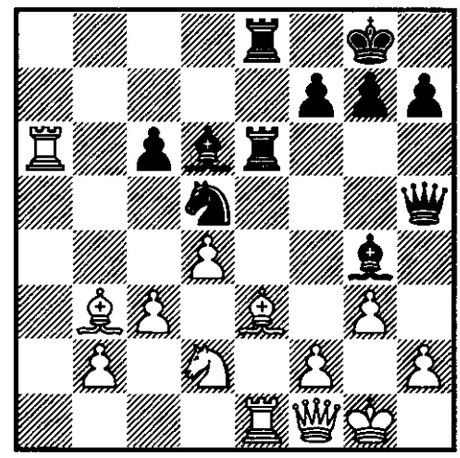

21... g5? 22. ♖c6 ♖h6 23. h4 ♘f4 24. ♗f4 ♖e1 25. ♕e1 gf4 26. ♕e8 ♔g7 27. f3+– Tal;

21... ♘f4? 22. ♗e6 ♘e2 23. ♖e2 ♗e2 24. ♗f7 ♔f7 25. ♖a7 △ ♕g2+– Harding;

21... ♗h3? 22. ♕c4 ♘e3 [22... ♗f4 23. ♖c6 ♖e3 24. fe3 ♗e3 25. ♔h1 ♖d8 26. ♖c5 ♗g4 27. ♕d5! ♖d5 28. ♗d5 ♗d7 29. ♗f3 ♕h6 30. ♖e5! 1 : 0 Velimirović – Tošić, Vrnjačka Banja 1991] 23. ♖e3 ♖e3 24. fe3 ♖e3 25. ♖a8 ♗f8 26. ♔f2 ♖e6 27. ♘f3 (Vitomskij – Gubanov, corr. 1970) ♖f6 28. ♗d1 [28. ♖f8? ♔f8 29. ♕b4 ♔e8 30. ♕b8 ♔e7 31. ♕b7 ♗d7–+] ♗g4 29. ♕d3? ♕h2–+ Korolëv; 29. ♕c5!+– Tal

631 **22. f4?** ♖e3 23. ♖e3 ♖e3 24. ♖c6 ♕e8 25. ♗d5 ♔f8! 26. ♘e4 fe4∓;

22. c4?! ♗h3= Tal

632 Shamkovich

633 20. f4?

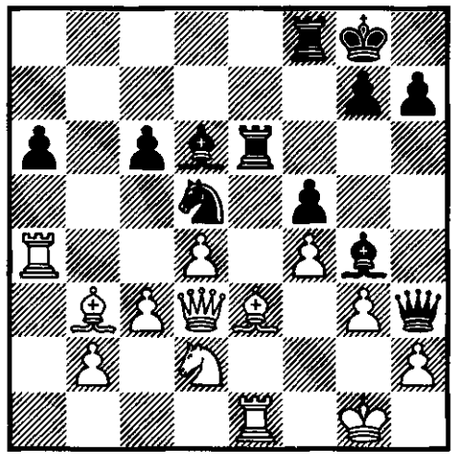

20... ♗f4!

a) 21. ♗d5 cd5 22. gf4 ♖fe8 23. ♖aa1 [23. ♕f1 ♖e3 24. ♕h3 ♖e1 25. ♕f1 ♖8e2 26. ♖a1 ♖f1 27. ♘f1 ♗h3−+⊥] ♖e3 24. ♖e3 ♖e3 25. ♕a6 h6 26. ♕f1 ♕h4 27. ♕g2 ♖e2−+→ Lilienthal;

b) 21. ♗f2 ♖e1 22. ♗e1 ♖e8 (0 : 1 Novopašin − Spassky, SSSR (ch) 1963) 23. ♕f1 ♗e3 24. ♗f2 ♗f2 25. ♕f2 ♖e2 0 : 1 Perkins − Botterill, England 1964;

c) 21. gf4 ♖g6 22. ♗d5 ♔h8! [22... cd5 23. ♖a6 ♗e2 24. ♖g6 ♗d3 25. ♖g3 ♕h5 26. ♘f3 Ravinskij] 23. ♔h1 ♖h6 24. ♖e2 [24. ♘f1 cd5−+] cd5 25. ♖g2 ♖g6! 26. ♔g1 ♕g2 27. ♔g2 ♗e2−+ Ėstrin

634 22. gf4? ♖g6 23. ♔h1 ♗g2 24. ♔g1 ♗e4 25. ♔f1 ♗d3−+ Harding

635 23. fe3

a) 23... ♗b8 24. ♖c6 [24. e4? ♔h8 25. ♖ea1 ♖ef6! 26. ed5 ♖f2−+] ♖c6 25. ♗d5 ♖e6 26. ♗e6 ♗e6 27. ♔g2± Harding;

b) 23... ♗e7 24. ♖c6 ♖c6 25. ♗d5 ♖e6 26. e4 ♔h8 27. ♗e6 ♗e6 28. ♔g2± Plunge − Böhringer, corr. 1965/66

636 23... ♘e3 24. fe3 ♔f7 25. ♖c6 ♔e7 26. ♗e6 ♗e6 27. ♖a6 ♗b8 28. ♔g2+− Szabó − Bárczay, Magyarország (ch) 1964

637 25. ♖c6? ♗g5 26. ♗d5 ♔h8 27. ♗g2! ♗e3 28. ♔h1 ♗g2 29. ♔g2 ♗d2 30. b4 g5 31. g4 ♗e1 32. b5 [32. d5 1/2 : 1/2 Štejn − Spassky, Moskva 1964] ♖f2 33. ♔g1 ♖b2 34. ♔f1 ♗d2 35. c4 ♗f4 36. h3 ♔g7 37. d5 ♔f8 1/2 : 1/2 Macukevič − Rodionov, corr. 1983

638

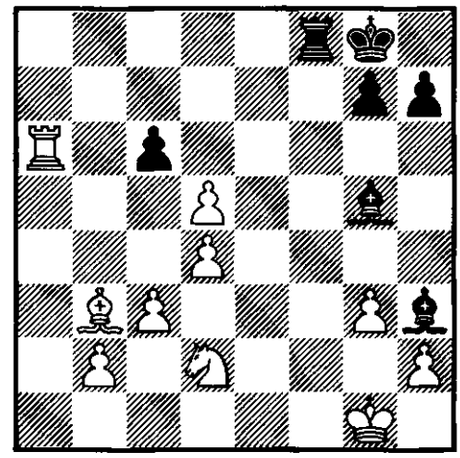

26... ♗e3? 27. ♔h1 ♖f2 28. d6+− Spassky;

26... ♗d2 27. dc6 ♔h8 28. ♖a1 g6 [28... g5 29. ♗d5 ♗e3 30. ♔h1 ♖f2 31. c4 ♔g7 32. ♖e1 ♗d2 33. ♗e6 ♗g2 34. ♔g1+− Schwartz − Dahlhaus, corr. 1973/75] 29. ♗d5 ♗e3 30. ♔h1 ♖f2 31. c7 ♖b2 32. ♖e1 ♗d4 (*Parma − Spassky, Jugoslavija − SSSR 1965* ⟨**92**⟩) 33. g4! ♗g4 34. cd4 ♖c2 35. ♖e7+− Nunn

639 **21. ♖a6?** f4! 22. ♖c6 fe3 23. ♖e3 ♘e3 24. ♗e6 ♗e6 25. ♕e1 ♗d5 0 : 1 Lilienthal − Hallier, corr. 1965;

21. f4 — 18... f5

640 21... ♘e3 22. fe3 c5 23. ♖aa1 △ ♗a4-c6± Gutman

641 22... fe3 23. de6 ♖f2 24. e7 ♔h8 25. e8♕ ♕e8 26. ♖e3± Suėtin

642 26. ♘f1 ♗f3 27. e4 ♕h1 28. ♔f2 ♕g2 29. ♔e3 ♗e4 ∞ Krogius, Macukevič

643 (diagram)

26... ♕h3 27. ♘e4 g5 28. ♖a6 ♗f5 29. ♖a8 ♔g7 30. ♖a7 ♔h8 31. ♖f5 ♕f5 32. ♘d6 1 : 0 Bueño − Estéban, corr. 1984;

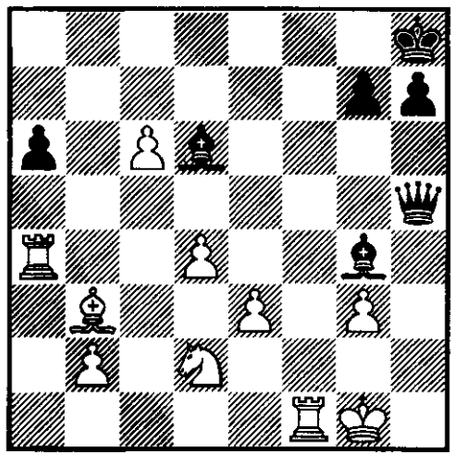

26... ♕g5 27. ♖f4 ♗f4 28. ef4 ♕e7 29. ♘f1

a) 29... ♕e2 30. ♖b4 h5 [30... g6 31. ♖b8 △ ♖b7, c7∓− Suėtin − Geller, SSSR (ch) 1964] 31. ♖b8 △ ♗g8± Tal;

b) 29... h5 30. ♖a6 ♕e2 31. ♖a8 ♔h7 32. ♗g8 ♔g6 33. ♗d5 ♗h3 34. ♖a1 ♕b2 35. ♖d1± Kajumov − Sternberg, Belzy 1979

644 Spassky

645 **19. ♗d1?** ♘e3 20. fe3 ♗g3 21. hg3 ♖h6−+;

19. ♘f1 ♖fe8 20. ♗d1 ♗d1 21. ♕d1 ♕f5 22. ♗d2 ♖e1 23. ♗e1 h5 24. h4 c5! 25. dc5 ♗c5 26. ♔g2 ♖e5! 27. ♕f3 ♕e6 Shamkovich;

19. ♕f1 − 18. ♕f1

646 19... ♗f5 20. ♗d1 ♕g6 21. ♕f1 ab5 22. ♘f3 ♘e3 23. ♖e3 ♖e3 24. fe3 ♕h6 25. ♕f2 ♖e8 26. ♘h4± Macukevič − Nekrasov, corr. 1983

647

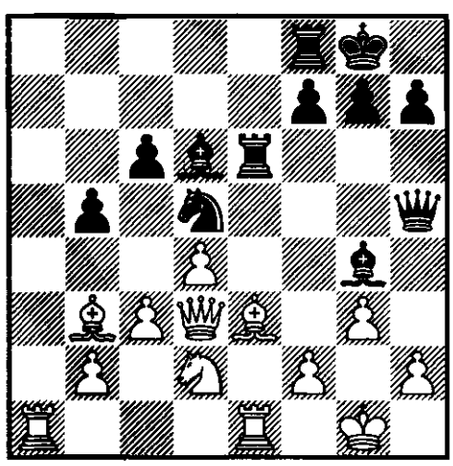

20. ♗d1? ♘e3! [20... ♗d1 21. ♖ad1 f5 22. ♘f1 f4 23. ♗c1 ♖ef6∓ Hellers − I. Sokolov, Haninge 1989 − 47/(425)] 21. fe3 ♗g3 22. hg3 ♖h6−+ Nunn;

20. c4

a) 20... ♗f5? 21. ♕e2 ♗g4 22. cd5! ♗e2 23. de6 fe6 24. ♗e6 ♔h8 25. ♗d7!± Tal;

b) 20... ♘e3 21. ♖e3 ♗e2 22. ♕c2 ♖h6 23. h4 ♗f4 (Konstantinopol'skij) 24. ♖e4!? ♗d2 25. ♕d2 ♗f3 [25... ♗c4 26. ♗c4 bc4 27. ♖c1±] 26. ♖e5?? ♕h4!−+; 26. ♖f4!± Anand;

c) 20... bc4 21. ♘c4 ♗b4 22. ♖ec1 ♗e2 23. ♗d1 ♗d3! [23... ♕h2 24. ♔h2 ♗d3 25. ♘e5± *Tal − Spassky, Tbilisi (m/1) 1965* ⟨**93**⟩] 24. ♗h5 ♗c4 25. ♖c4 ♘e3 26. fe3 ♗d2 1/2 : 1/2 Parma − Geller, Jugoslavija − SSSR 1966;

20. ♗d5 ♕d5 [20... cd5? 21. ♖a5! g5 22. ♕b5 ♖h6 23. h4 gh4 24. ♕d5 hg3 25. ♕h5 ♖h5 26. ♖h5 gf2 27. ♔f2 ♗h5 28. ♘e4 ♗e7 29. ♗f4± Schüler − Hentzgen, corr. 1981] 21. b3 [21. c4?! bc4 22. ♕c4 ♕h5 23. ♖a6 ♖fe8 24. ♖c6 ♖h6 25. h4 ♖g6 26. d5 ♗d7 27. ♔g2 ♕f5!∓ Veksler − Solov'ev, Sverdlovsk 1969; 21. ♕f1 − 20. ♕f1] ♕h5 22. c4 bc4 23. bc4 ♗f5 24. ♕e2 ♕e2 25. ♖e2 ♗d3 26. ♖ee1 ♗b4!= Harding

648 20... ♖fe8 21. ♗d5 ♕d5

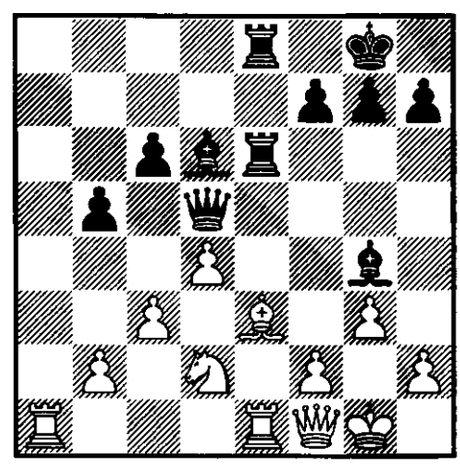

a) 22. ♕g2 ♕h5 23. ♖a6 f5 24. d5 ♖h6! 25. f3 ♗h3 26. ♕f2 f4 27. ♗d4

♖e1 28. ♕e1 ♗c8−+→ *Prisyw − Ėstrin*, corr. 1982;

b) 22. h3 ♗h5 [22... ♗f5 23. ♕g2 h5 24. ♕d5 cd5 25. ♔g2 ♗d3∞ W. Watson − Pein, London 1989] 23. ♕g2 f5 24. ♕d5 cd5 25. ♘f1 f4 26. ♗d2 ♖e1 27. ♖e1 ♖e1 28. ♗e1 ♗e2∞ *I. Gurevich − Benjamin, New York 1992* ⟨**94**⟩;

c) 22. f3 ♗h5 23. ♕f2 (Chandler − Sarfati, Wellington 1988) ♗g6 24. b3 ♗d3∞ Nunn;

d) 22. c4 ♕f5

d1) 23. cb5 ♗b4! 24. ♕c4! [24. f3 ♗h3 25. g4 ♕d5∓ Large − Nunn, London 1988] ♗d2 25. ♗d2 ♖e1 26. ♖e1 ♖e1 27. ♗e1 cb5= Nunn;

d2) 23. c5 ♗h3! [23... ♗e7 24. f3 ♗h3 25. g4 ♗g4 26. fg4 ♕g4 27. ♕g2 ♕g2 28. ♔g2 ♗h4 29. ♗f2 ♖e1 30. ♖e1 ♖e1 31. ♗e1 ♗e1 32. ♘f3± Fernández − Wessman, Haifa 1989] 24. ♕e2 ♗f4! 25. ♕f3 g5 26. ♖a3! ♗g4 27. ♕g2 ♗h3 28. ♕f3 1/2 : 1/2 Dzenis − Petraitis, corr. 1989/90; 22... bc4!? Nunn

649 21. ♕e2 ♗g4 22. ♕f1 ♗h3 23. ♕e2 ♗g4 1/2 : 1/2 Sax − Nunn, Reykjavík 1989

650

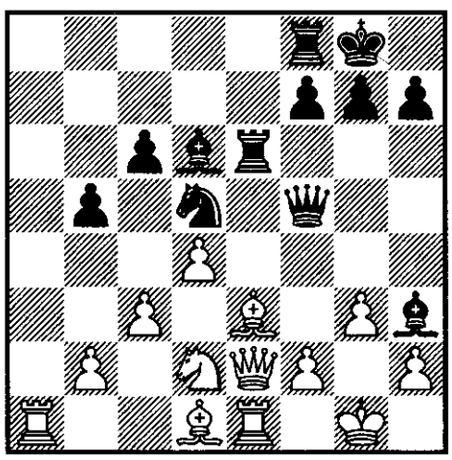

22... ♗f4 23. ♕f3 ♖fe8 24. gf4! [24. ♘f1 ♗f1 25. ♖f1 ♘e3 26. fe3 ♗e3 27. ♔g2±] ♖g6 [24... ♘f4 25. ♘f1] 25. ♔h1 ♗g4 [25... ♘f4 26. ♖g1; 25... h5 26. ♗c2!; 25... ♗g2 26. ♕g2 ♖g2 27. ♔g2±] 26. ♕e4!± Nunn;

22... ♘f4 23. ♕f3 ♕g6 (Nocci − Kuhnel, corr. 1984) 24. ♗b3 ♗g4 [24... ♗g2 25. ♕d1] 25. ♕c6± Nunn;

22... ♖fe8 23. ♘f3? ♘f4 24. ♕d2 ♘g2−+→ Polevoj − Sirjanov, corr. 1983; 23. ♘f1=

651 23. ♕h5 cd4 24. cd4 ♗b4 I. Sokolov

652 24. ♗c2? ♘c3! 25. bc3 ♕d5 I. Sokolov

653 24... ♗b4?! 25. ♗c2 I. Sokolov

654 27. d5

a) 27... ♗e1!? 28. de6 fe6;

b) 27... ♗g4!? 28. ♕g4! [28. ♕c2 ♘e5! 29. ♗g4 ♕g4 △ ♘f3−+] ♕d3 29. de6 ♗e1 30. ef7∞⧉;

c) 27... ♖d6 28. ♗d2 ♖d5 29. ♗b4 [29. ♖d5 ♕d5 30. ♕f3 I. Sokolov] ♘b4 30. ♖f3 ♕d7 31. ♗b3 ♗g4! 32. ♗d5 ♕d5 33. ♘e3! ♕f3 1/2 : 1/2 Sax − I. Sokolov, Haninge 1989

655 **20... f5?** 21. ♗f4! [21. f4 ♕e8 22. ♗d2 ♗e2 23. ♕b1! ♖ff6 24. ♕a2 ♗f3 25. ♘e3 ♕f7 26. ♘d5 cd5 27. ♕a8 ♗f8 (Macukevič − Ivanov, corr. 1983) 28. ♖e5± Krogius, Macukevič] ♖e1 22. ♖e1 ♗f4 23. gf4 ♗f3 24. ♘g3 ♕g4 25. ♖e3 ♗e4 26. f3! ♗d3 27. ♗d5 cd5 28. fg4+− Nunn;

20... ♗f3 21. ♗d1 ♖fe8 22. ♗d2!? ♖e1 [22... ♗d1 23. ♖ad1] 23. ♗f3 ♕f3 24. ♕f3 ♖a1 25. b3± Karpov

656 22. ♖ad1 ♕f3 23. ♕e2 ♕e4∞ △ 24. ♘d2 ♕c2, △ 24. ♕d2 ♕f5 Nunn

657 23. ♖a6 h5 [23... ♗b8 24. ♗d2± Nunn] 24. ♖c6 h4 25. ♗d2 ♖e1 26. ♗e1 h3 27. f3 ♗f8 28. ♖a6 b4∞ A. Sokolov − Hellers, Reykjavík 1990

658 25. ♗d2 h4 26. ♘e3? ♘e3 27. ♗e3 hg3 28. hg3 ♗g3∓ Nunn

659 25... g6 26. ♗d2 c5!? △ 27. ♘e3 ♘e3 28. ♗e3 ♗g3! Anand

660

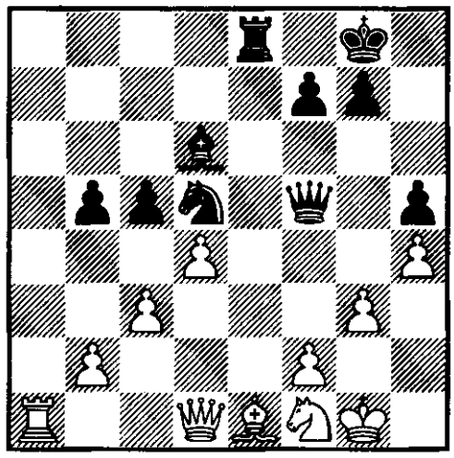

26. ♖a6 ♗f8= Nunn;

26. dc5 ♗c5 27. ♔g2 ♘f6 28. ♕f3 ♕f3 29. ♔f3 ♘g4 30. ♗d2 ♘e5 [30... ♗f2 31. ♖a5 ♖b8 32. ♗f4 ♖b7 33. ♘h2!± Krogius, Macukevič] 31. ♔g2 ♘d3= Macukevič – Koškarov, corr. 1983;

26. b3 g6! [26... cd4? 27. ♕d4 ♖e4 28. ♕d3 ♗c5 (*Chandler – Nunn, Hastings 1987/88* — 45/398 ⟨**95**⟩) 29. c4! bc4 30. bc4 ♘f6 31. ♔g2± △ 32. ♘d2, 32. f3] 27. c4 bc4 28. bc4 ♘f6 29. d5 [29. ♘e3 ♕e4 △ ♗g3] ♘g4 △ ♘e5= Nunn

661 **27. ♕d4** ♗c5 [27... ♖e2? 28. ♖a8 ♔h7 29. ♖d8 ♖e1 30. ♖d6 ♘f6 31. ♘e3 ♕b1 32. ♕f4± Macukevič – Bogdanov, corr. 1983] 28. ♕d1∞ △ ♕f3 Pérez, Vilela;

27. cd4

a) 27... ♖e4 28. f3 ♖e3 [28... ♖h4? 29. gh4 ♘f4 30. ♔f2+–] 29. ♗f2 ♖d3 30. ♕e2±;

b) 27... ♘f6 28. ♘e3 ♕e4 29. ♕f3 ♕d4 (Vilela – Pérez, La Habana 1989) 30. ♗c3! ♕e4 31. ♗f6 gf6 32. ♖d1± Pérez, Vilela

662 (diagram)

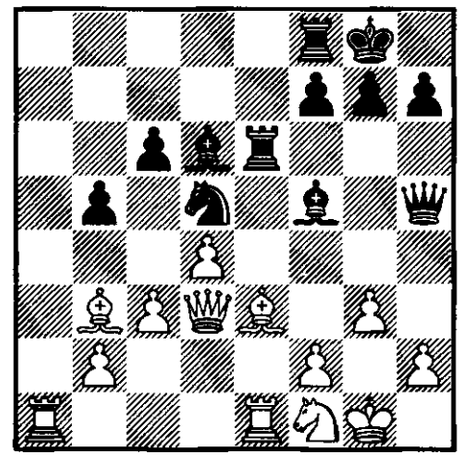

21. ♕e2 ♗g4= Vitoliņš, Vitomskij;

21. ♕d2

a) 21... ♖fe8 22. ♗d5 [22. ♗d1 ♕g6 23. ♗f3 h5 24. ♕d1 h4 25. ♗d2 ♖e1 26. ♗e1 ♗c2 27. ♕c1 ♘f4 28. ♘e3 ♗e4 29. ♗e4 ♘h3 30. ♔g2 ♕e4 31. ♔h3 hg3 32. ♕c2 ♕h1 33. fg3 ♖e3 34. ♕g2 ♕g2 35. ♔g2 ♖e2= Kruppa – Ginsburg, SSSR 1990] cd5 23. ♗f4 ♖e1 24. ♖e1 ♖e1 25. ♕e1 ♗e4 26. ♘d2 ♗f4 27. ♘e4 de4 28. gf4 ♕g4 29. ♔f1 1/2 : 1/2 Ivančuk – I. Sokolov, Biel 1989;

b) 21... ♗e4 22. ♗c2 [22. ♗d1!? ♕f5 23. ♕e2 ♘f6 24. ♘d2 ♗d5∞] f5 23. ♗d1 ♕h3 24. f3 f4 25. fe4 fg3! 26. ♕g2! gh2 27. ♔h1 ♕g2 28. ♔g2 ♖e4! 29. ♗b3 [29. ♔h1 ♘e3 30. ♗b3 ♔h8 31. ♘e3 g6!∞ △ 32. ♘g2 ♖e1 33. ♖e1 ♖f2 Vitoliņš, Vitomskij] h1♕ 30. ♔h1 ♖h4 31. ♔g2 ♖g4= Rubinčik – Vitomskij, corr. 1989/91 — 53/340

663 23... ♖fe8 24. f3 ♗f5 25. ♗f2± Karpov

664 24. ♕d1 f5 [24... ♖fe8 25. ♗d2±] 25. f4 g5∞⇆ Karpov

665 25... ♖fe8 26. ♗f2 ♕g4 27. ♖e6 ♖e6 28. ♖e1 ♗f4= Karpov

666 26. fg5 f4! [26... ♖e4 27. ♗f2 ♖g4; 26... ♖fe8 27. ♗f2 f4 Karpov] 27. ♗f4 ♗f4 28. gf4 ♘f4 29. ♘g3 ♕g4 30. ♖e6 ♘h3 31. ♔g2 ♘f4 32. ♔g1 ♘h3 33. ♔g2 1/2 : 1/2 Ljubojević – P. Nikolić, Beograd 1991

667 27. ♔g2

a) 27... gf4 28. ♗f4 ♖e1 [28... ♘f4 29. gf4 ♖g6 30. ♔f3 ♖g4 31. ♖e6±] 29. ♖e1 ♗f4 30. gf4 ♘f4 31. ♔f3± Karpov;

b) 27... ♖fe8 28. ♗d2 ♖e1 29. ♖e1 ♖e1 30. ♗e1 gf4 31. ♔f3 fg3 32. hg3 ♔f7= *Karpov – Short, Tilburg 1991* – 53/341 ⟨**96**⟩

668 19. f4

a) 19... ♖fe8 20. ab5 ♗f4 21. ♗f2 [21. gf4 ♖g6–+; 21. bc6 ♖e3 22. ♗d5 ♔f8 23. ♖e3 ♗e3 24. ♔h1 ♗d2 25. ♗g2 ♕h6∞ Krogius, Macukevič] ♗e2 [21... ♗d2? 22. ♖e6 ♖e6 23. bc6!+–] 22. ♖e2 ♖e2 23. bc6 ♖f2 24. ♗d5 ♔h8 25. ♔f2 ♕h2 26. ♗g2 ♗e3 27. ♕e3 ♖e3 28. ♔e3 ♕g2= Borčjan;

b) 19... ♖h6 20. ♘f1 ♗f3 21. ♕d2 ba4! 22. ♖a4 ♖b8 23. ♗d5 ♗d5 24. ♖a6 ♖e6 25. ♖a7 ♗f4∓→ Semaev – Ozoliņš, Riga 1985

669

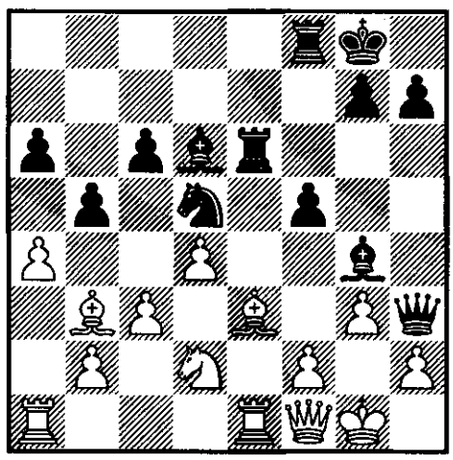

19... f4 20. ♕h3 ♗h3 [20... fe3 21. ♕g4 ef2 22. ♔g2 fe1♕ 23. ♖e1 ♖e1 24. ab5 ab5 25. ♘e4 △ ♕e6+–] 21. ♗f4 ♖e1 [21... ♗f4 22. ♖e6 ♗d2 23. ♖c6+– Krogius, Macukevič] 22. ♖e1 ♗f4 23. gf4 ♖f4 24. f3 ♖f5 25. ♖e5 ♔f8 26. ♖f5 ♗f5 27. ♗d5 cd5 28. a5+– Macukevič – Trušin, corr. 1983;

19... ba4 20. ♕h3 [20. ♖a4 ♕h5 21. f4 – 19... ♕h5] ♗h3 21. ♗a4 f4 22. ♗c6 fe3 23. fe3 ♘e3 24. ♗d7 ♖h6 25. ♗h3 ♘c2 26. ♗e6 ♔h8 27. ♘c4± △ 27... ♘e1 28. ♖e1 ♗b8 29. ♘e5! Macukevič – Pletnëv, corr. 1983

670 20. ab5

a) 20... ab5 21. ♗d5 [21. f4 g5 22. ♗d5 cd5 23. ♕g2 – 20. f4] cd5 22. ♕b5 f4 23. ♗f4 ♗f4 24. ♖e6 ♗e6 25. gf4 ♕g4 26. ♔h1 ♕f4 27. ♕e2±; 25... h6∞ Krogius, Macukevič;

b) 20... f4 21. ♗f4 ♗f4 [21... ♖f4 22. ♖e6 ♗e6 23. ba6± Shamkovich, Schiller; 21... ♖e1 22. ♖e1 ♗f4 23. gf4 ♖f4 24. ♖e3 ab5 25. ♕g2 ♗e6 26. ♖g3 ♕e2 27. f3 ♕e1 28. ♘f1 ♔f8 29. ♕d2 ♕d2 30. ♘d2± Kopralski – Johansson, Wrocław 1975] 22. ♖e6 ♗e6 23. gf4 ab5∞ Nunn

671 20... ♔h8? 21. ♗d5 cd5 22. ab5 a5 [22... ab5 23. ♕b5! ♖h6 24. ♘f1 ♗f3 25. b3! ♕h3 26. ♖a2+– Nunn] 23. b6 g5 24. ♕f2 ♖e4 25. ♘e4 fe4 26. b7!+– Gallego – Fernández García, España (ch) 1985

672 21. ♗d5 cd5 – 18. ♗d5

673 **23... ♖e2** 24. ♕e2!+–;

23... ♖e8 24. a7 ♖a8 25. ♗d5 cd5 26. ♕b5 ♕f7 27. ♕c6 ♕f8 28. b4+–;

23... ♕e8 24. a7 ♕a8 25. ♕a6! ♗f8 26. ♘c4+– Harding

674

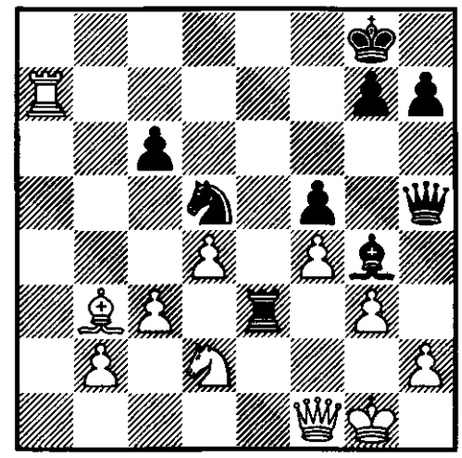

25... ♖e2 26. ♖a8 ♔f7 27. h4 ♖d2 28. ♕a6 ♖e2 29. ♗c4! ♖e6 30. ♕c8 ♔f6 31. ♖a7+–;

25... ♕e8 26. ♖a1 ♖e2 27. ♘c4 ♔f8 28. ♘e5 ♘e3 29. ♗f7 [29. ♕c1 ♕h5 30. ♖a8 ♔e7 31. ♖a7=] ♕e5 [29... ♕d8 30. ♕b1 ♘c2 31. ♕a2+−] 30. ♕e2! [30. de5 ♘f1 31. ♗c4 ♖h2! 32. ♖a8 ♔e7 33. ♖a7 ♔f8 34. ♔f1 ♖b2 35. ♖f7 ♔e8 36. ♖g7 ♖c2=; 30. fe5 ♘f1 31. ♗c4 ♖h2 32. ♖a8 ♔e7 33. ♖a7 ♔f8 34. ♖f7 ♔e8 35. ♖b7± Prochazka − Benner, corr. 1965] ♕e4 31. ♕f2 ♔f7 32. ♖e1 ♘d1 33. ♖e4 ♘f2 34. ♖e1 ♘d3 35. ♖b1 ♗f3 36. b4 ♗e4 37. b5 1 : 0 Rehberg − Gudat, corr. 1965

675 **27. ♖a8?** ♔h7 28. ♗d1?? ♗f1 29. ♗h5 ♗c4∓ Suėtin − Õim, SSSR 1972 — 14/288;

27. ♘e3 ♗f1 28. ♘f1 ♕e2 29. ♗d5 cd5 30. ♖b7= Suėtin

676 24... ♔h8

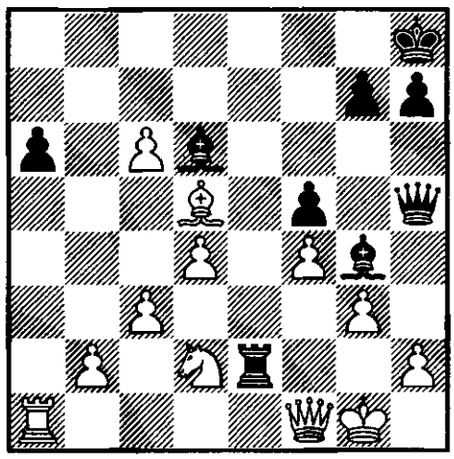

25. h3! ♖d2 [25... ♗h3 26. ♗f3! ♗f1 27. ♗h5 ♖d2 28. ♔f1 ♖b2 29. ♖a6 g6 30. ♗e2 ♖b3 31. ♖a8 ♔g7 32. ♖a7 ♔f6 33. ♖d7+−] 26. ♕a6 ♕e8 [26... ♖e2 27. ♕c8 ♖e8 28. ♖a8+−] 27. hg4 ♖b2 28. gf5 h5 29. f6! gf6 30. c7 ♗c7 31. ♕f6 ♔h7 32. ♕f5 ♔g7 33. ♗e4+− △ 34. ♕h7 ♔f8 35. ♖a7 Gurvič

677 **25... ♗f4** 26. ♕f4 ♕h3 27. ♕d6+−;

25... ♕h3 26. ♕h3 ♗h3 27. ♘c4 △ ♖a6+−;

25... ♖d2 26. ♕a6 ♕e8 [26... ♖e2 27. ♕c8 ♖e8 28. ♕d7 ♕g6 29. hg4+−] 27. hg4 ♖b2 28. gf5 h5 29. f6 h4 30. fg7 ♔g7 31. ♕a7 ♔h6 32. ♕d7 ♕e3 33. ♔h1 ♖h2 34. ♔h2 hg3 35. ♔h1+− Gurvič

678 **26... ♕g6** 27. ♕e2 ♕g3 28. ♔h1 ♗f4 29. ♘f1! ♕h4 30. ♘h2+−;

26... ♗f1 27. ♗h5 ♖d2 28. ♔f1+− Gurvič − Grzeskowiak, corr. 1968/69 — 10/334

679 22. ♗f2 ♖e2 23. ♖e2 ♖e2 24. ♖a8 ♗f8 [24... ♔f7!? 25. ♕g2 ♖d2 26. ♗d5 ♔f6!∓] 25. c4 [25. ♕g2 ♕f7+−] bc4 26. ♘c4 ♗h3 [△ ♕f3] 27. ♘b6 ♗f1 28. ♘d5 ♔f7!−+ Nunn

680 **23... ♖e3** 24. ♖e3 ♖e3 25. ♕d5;

23... ♕f7 24. ♕d5 [24. ♕d3 g5 25. fg5 f4 26. gf4 ♗f4 27. ♘f1 ♗g5∞→ Griso − van Vyve, corr. 1966] ♖e3 25. ♕f7 ♔f7 26. ♖e3 ♖e3 27. ♘c4 ♖e6∞; 24. ♗f2± Nunn

681 **24. gf4** ♗f3 25. ♘f3 ♕f3 26. ♗f2 ♖g6 1/2 : 1/2 Pichler − Wachter, corr. 1985;

24. ♕d5!± Nunn

682

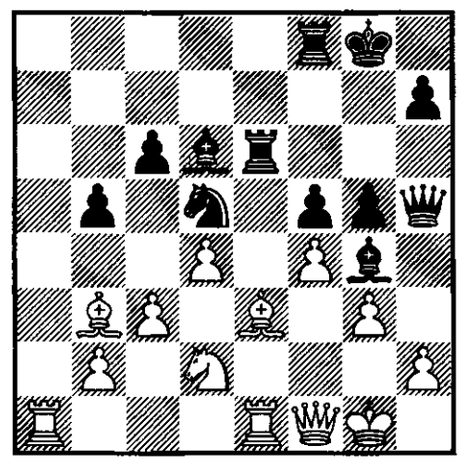

22. ♖a6 gf4 23. ♖c6 [23. ♗f4 ♗f4 24. ♖e6 ♗d2 25. ♖ac6 f4 26. gf4 ♗e6 27. ♖e6 ♖f4∓] fg3 24. ♕g2 [24. hg3 ♗g3 25. ♕g2 ♖c6 26. ♗d5 ♔h8 27. ♕g3 f4

28. ♗f4 ♕d5!∓ Ostapenko] f4!∓→ Reuckij – Ostapenko, SSSR 1970 – 10/335;

22. fg5 ♖e3 23. ♖e3 f4 24. ♖f3 ♗f3 25. ♕f3 ♕f3 [25... ♕g5 26. ♘e4] 26. ♘f3 fg3 27. ♘e5 gh2 28. ♔h2 ♗e5 [28... ♖f2 29. ♔g1! ♖b2 30. ♗d5 cd5 31. ♖a8 ♔g7 32. ♖a7 ♔g8 33. ♘g4±] 29. de5 ♖f2 30. ♔g3 ♖b2 31. ♗d5 cd5=⊥ Nunn; 22... f4!∞→ Krogius, Macukevič

683

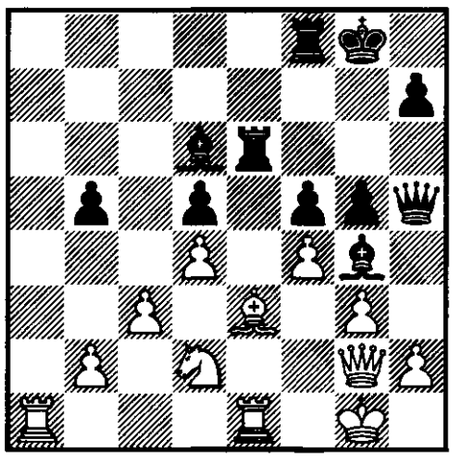

23... ♖e4 24. fg5

a) 24... f4 25. ♘e4 f3 [25... ♗f3 26. g4! ♗g4 27. ♘f6 ♖f6 28. gf6+–; 25... de4 26. gf4 ♗f4 27. ♗f4 ♖f4 28. ♖a8 ♔f7 29. ♖e4+–] 26. ♘f6 ♖f6 27. ♖a8 ♔f7 28. ♕f1 ♖e6 29. ♕b5 ♗g3 30. ♕d7 ♖e7 31. ♕d5 ♗e6 32. g6 1 : 0 Macukevič – Fedorov, corr. 1983;

b) 24... ♕e8 25. ♘e4 fe4 26. ♖f1± Waldmann – Januska, corr. 1980;

23... ♔h8 24. fg5! [24. ♕d5 ♖h6 25. ♕g2 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. gf4 ♖g6 28. ♘f1 ♗f3] f4 [24... ♖e3 25. ♖e3 f4 26. gf4 ♗f4 27. ♖g3± Krogius, Macukevič] 25. ♗f4 ♗f4 26. gf4!± Macukevič – Komarov, corr. 1983

684 24... ♔h8 25. fg5 f4 [25... ♖e3 26. ♖e3 ♖e3 27. ♕d6] 26. ♗f2± Krogius, Macukevič

685 27. ♔f2 gf4 28. gf4 ♗e7! 29. ♘f1 ♗h4 30. ♘g3 ♖e4 31. ♕b7 ♔g8 32. ♕d5 ♔g7 1/2 : 1/2 Macukevič – Staruk, corr. 1983

686 22. ♖a4?? ♕e8–+ Renet – Nunn, Haifa 1989

687 22... ♕e8? 23. ♕d5 ♔h8 24. ♗f2

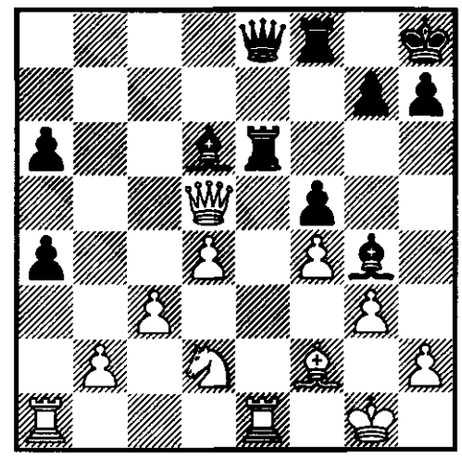

a) 24... ♖e1 25. ♖e1 ♕b8 26. ♘c4 ♗c7 27. ♕c6 h6 28. ♖e7+– Macukevič – Simin, corr. 1983;

b) 24... ♖ff6 25. ♘c4 ♗c7 [25... ♗f4 26. gf4 ♖g6 27. ♔h1 ♖e4 28. ♘e5!+–] 26. ♖e6 ♖e6 27. ♘e5 ♗e5 28. de5 [28. fe5 f4 29. gf4 ♗f5∞→ Krogius, Macukevič] h5 29. ♖e1 h4 30. gh4 ♗h5 31. c4 ♗f7 32. ♕d4 ♕c6 33. c5 ♖g6 34. ♗g3+– Grizanenko – Koskinen, corr. 1983;

c) 24...♗e2 25. ♘f3 ♖ff6 26. ♘e5 ♕h5 27. ♖e2! ♕e2 28. ♘f7 ♖f7 29. ♖e1 ♕e1 30. ♗e1 ♖e1 31. ♔f2 ♖fe7 32. ♕d6+–⊥ Macukevič – Gofman, corr. 1983

688 23. ♘e4 fe4 24. ♖a4 g5 25. ♖a6 gf4 26. ♗f4 ♗f4 [26... ♗f3 27. ♗d6 ♗g2 28. ♗f8 ♗f3 29. ♖a8 ♕h3 30. ♔f2∞ Krogius, Macukevič] 27. gf4 ♔h8 28. ♖ea1 ♖g8 29. ♖a8 ♗c8 30. ♖c8 ♖c8 31. ♔h1 ♖g8 1/2 : 1/2 Liu Shilan – Levitina, Tbilisi 1982

689 (diagram)

23... ♗f4?! 24. gf4 ♖f6 25. ♘f1 ♗h3 (Macukevič – Vasil'ev, corr. 1983) 26. ♘g3 ♕e8 27. ♕h3 ♖e3 28. ♖ea1+– Krogius, Macukevič;

23... ♗h3 24. ♕e2 [24. ♕f2 g5 25. ♘e4 fe4 26. ♖a6 gf4 27. ♖d6 fe3 28.

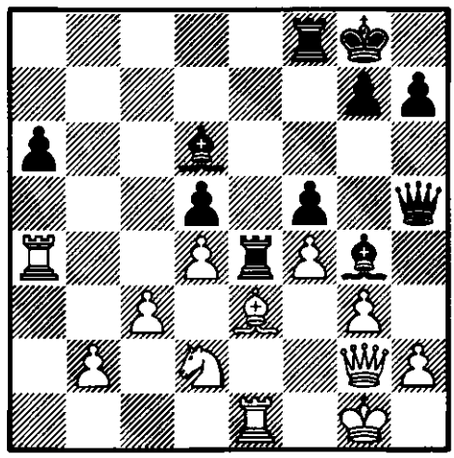

♕e3 ♔g7 29. ♖a1 ♖f7 30. c4 1 : 0 Kovačević – Rapoport, corr. 1976] ♗g4 25. ♕a6 ♗f4

a) 26. gf4 ♗h3 27. ♘e4 fe4 28. ♕e2 ♕g6 29. ♔h1 ♗g4 30. ♖a6! [30. ♖g1 ♗e2 31. ♖g6± Tal] ♖f6 [30... ♗e2 31. ♖g6 ♗f3 32. ♖g2+–; 30... ♕h5 31. ♕f2 g5 32. ♕g3+–] 31. ♖f6 gf6 32. ♕g4 ♕g4 33. ♖g1+– Nunn;

b) 26. ♘e4 ♗e3 27. ♖e3 fe4 28. ♖a1! ♕g5 29. ♖ae1 h5 30. h4! ♕f5 31. ♖f1 ♗f3 32. ♕d6 g5 33. ♖ff3!+– Peebo – Gabron, corr. 1975

690 24... ♗b8 25. ♘e4 ♗f3 26. ♖h6! ♕h6 27. ♘f6!+– Macukevič – Golovin, corr. 1983

691 **25. ♖d6?** ♖e3! 26. ♕d5 ♕f7 27. ♖e3 fe3 28. ♘c4 e2 29. ♔f2 f4!!–+ Krogius, Macukevič;

25. gf4 ♖f6 26. ♘e4 fe4 27. ♗f2 ♖g6 28. ♖d6! ♖d6 29. ♗g3 ♗f3 30. ♕f1 ♖g6∞ Nunn

692 25... de4 26. ♖d6 fe3 27. ♖e3 ♗f3 28. g4! fg4 29. ♕g3 ♕g5 30. ♖e1+– Macukevič – Samčuk, corr. 1983

693 26. ♗f4 – 23. ♘e4

694 27. ♖e3 ♗h3 [27... ♕f5 28. h4 ♗h3 29. ♖d5! ♕c8 30. ♕e2+– Romančuk – Belokopit, Leningrad 1978] 28. g4! ♕h4 29. ♕h3 ♕f2 30. ♔h1 ♖a8 31. ♖d8 ♖d8 32. g5 [32. ♕g3 ♕b2 33. ♖e1 1/2 : 1/2 Macukevič – Nasybulin, corr. 1983] ♖a8 33. ♕e6 ♔g7 34. ♕f6 ♕f6 35. gf6 ♔f6 36. ♔g2 [36. ♖e2? ♔g5 37. ♖f2 e3∓ Lang – van der Zwan, corr. 1983/84] ♔f5=⊥ Nunn

695 **23... a3** 24. b4!+–;

23... ♕e8 24. ♘e4 fe4 25. ♕c2± Novik

696 **26... ♗b8?** 27. ♖f1 gh4 28. gh4! ♔h7 29. f5+– Novik – Mi. Horváth, Bratislava 1990;

26... gf4 27. ♖d6 fe3 28. ♖e3± Novik

697 23... ♕f7 24. ♘c4 [24. ♔f2 g5!] ♗f4!? 25. gf4 ♗d1 26. ♔f2 [26. ♕h1 ♗b3 27. ♘e5 ♖e5! 28. de5 ♗d5–+] ♗b3 27. ♖g1 ♕e7 28. ♖g3 ♖c8 29. ♕f5± (Macukevič – Sisoev, corr. 1983) △ 29... ♗c4 30. d5, △ 29... ♖c4 30. ♖ag1 g6 31. h4 ♔h8 32. ♕h3 ♖c8 33. h5→ Krogius, Macukevič

698

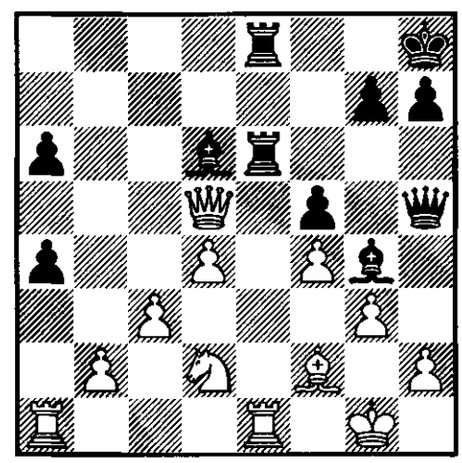

24... ♖e2? 25. ♖e2 ♖e2 26. ♕d6 [26. h3 ♗h3 27. ♕d6 h6 28. ♕d8 ♔h7 29. ♕h4 ♕h4 30. gh4 ♖d2 31. ♖a4 ♖d1! 32. ♔h2 ♗f1 33. ♖a5± Macukevič – Šanin, corr. 1983] h6 27. ♘f1 ♗h3 28. ♕b8! [28. ♕c6 ♖b2 29. ♖e1 ♖e2 △ 30. ♖a1 a3 31. ♖a3 ♖e1! 32. ♗e1 ♕e2–+ Krogius, Macukevič] ♔h7 29. ♕b7 ♖e4 [29... ♖c2 30. ♘e3 △ g4+–] 30. ♘e3 ♕f3 [30... ♕e2 31. ♖e1 ♕d3 32. g4+– △ 32... fg4 33. ♖d1] 31. c4+– D. Paunović, Veličković;

24... ♖e1 25. ♖e1 ♖e1 26. ♗e1 ♕e8 27. ♗f2 h6!

a) 28. ♔g2 ♕e2 29. ♘c4 ♗f4! △ 30. gf4 ♗h3;

b) 28. ♘c4 ♕e2 29. ♘e3 ♕b2 ♘a4 Krogius, Macukevič;

c) 28. ♕d6 ♕e2 29. ♘f1 ♗h3 [29... ♕d1 30. ♕a6 ♗e2 31. ♕c8 ♔h7 32. ♕f5 ♔h8 33. ♕h3 1/2 : 1/2 Macukevič — Filipčenko, corr. 1983] 30. ♕b8 ♔h7 31. ♘e3 ♕d3 32. ♘g2 ♕e4 33. ♘e1 ♕e2 34. ♘g2 1/2 : 1/2 Macukevič — Ševčenko, corr. 1983;

d) 28. h3 ♗h3 29. ♘c4 ♗c7 30. ♘e3 ♕b8! 31. ♕a2 ♕b5 32. ♕a1 g5 33. ♕a3 ♕e8 34. ♘d5 ♕e2 35. ♕f8 1/2 : 1/2 Lanka — Ozoliņš, Riga 1983

699

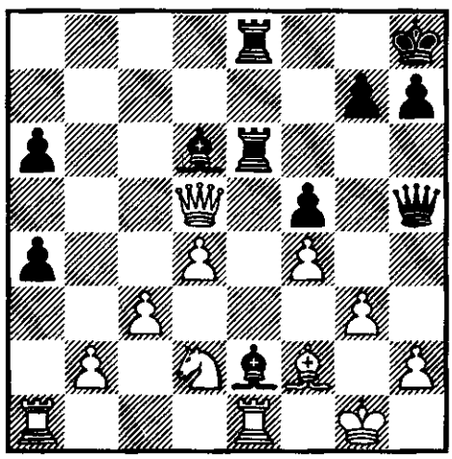

25. ♘c4

a) 25... ♗f4 26. ♖e2 [26. gf4 ♗c4 27. ♕c4 ♕g4=] ♖e2 27. gf4 ♖f2 28. ♔f2 ♕h2 29. ♔f1 a3!∞;

b) 25... ♗c7! 26. ♘e5 ♗e5 27. ♖e2 [27. de5 ♗f3 28. ♕c4 ♕h2−+ Agapov] ♕e2 28. de5 ♕b2 29. ♖a4 ♕c3 30. ♖c4 ♕a1 31. ♔g2 h6 (*Ceškovskij — Agapov, SSSR 1984* — 37/372 ⟨**97**⟩) 32. ♖c7 [32. ♖c6 ♖c6 33. ♕c6 ♖g8 34. e6?! ♕f6∓] ♕b1 [32... ♕a3 33. ♕b7∓] 33. h4 △ ♗c5, ♕d7∓ Nunn;

25. ♕g2

a) 25... g5 26. fg5 ♕g5 27. ♘f3;

b) 25... h6 26. ♖a4 g5 27. fg5 [27. c4 gf4 28. ♖a6?! ♗c4] hg5 28. d5 ♖6e7 29. h4 g4 30. c4;

c) 25... a3 26. ba3 [26. b4 a5] ♗c7;

d) 25... ♖g6!? 26. ♖a4 ♗f4∞ Nunn;

25. ♖a4

a) 25... ♗c4 26. ♕c4 [26. ♖c4 ♖e1 27. ♗e1 ♖e1 28. ♘f1 1/2 : 1/2 Popović — Pintér, Hastings 1980/81] ♖e1 27. ♗e1 ♖e1 28. ♘f1 ♕e8 29. ♔f2 ♖b1 30. ♖a2 ♕e1 31. ♔g2 ♕e4 32. ♔h3± Nunn;

b) 25... ♗f4! 26. gf4 ♗c4 27. ♖c4 [27. ♕c4 ♕g4 28. ♔h1 ♖e1 29. ♗e1 ♖e1 30. ♘f1 ♕f3 31. ♔g1 ♕e3= Nunn] ♖e1 28. ♗e1 ♖e1 29. ♘f1 ♖f1 1/2 : 1/2 Popović — P. Nikolić, Jugoslavija 1984

700

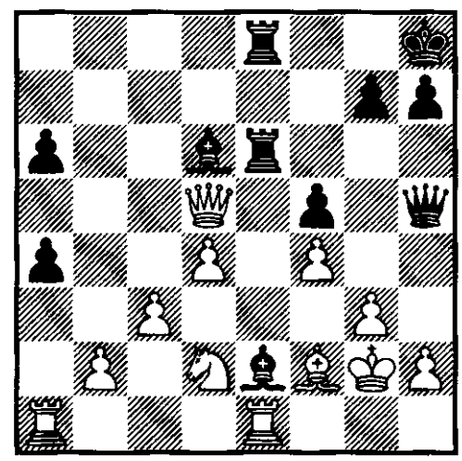

25... ♖h6?! 26. ♘f3! [26. h4 ♗f4 27. ♖e2 ♖e2 28. gf4 ♖he6! 29. ♘f3 h6 30. ♘e5 ♕h4 31. ♖f1 ♖6e5 32. fe5 ♕g4 33. ♔h2 ♖b2∓∞ Macukevič — Sabelnikov, corr. 1983] ♖e4 [26... ♗f3 27. ♕f3 ♕h2 28. ♔f1] 27. ♘h4 ♖f6 28. ♖a4 ♗d3 29. ♖aa1 h6 30. ♖ed1 ♕e2 31. ♖d3! ♕d3 32. ♘f5+− Õim — Kalivoda, corr. 1981/82;

25... ♕g6?! 26. ♘f3 ♗f4 27. ♘e5 ♖e5 [27... ♗e5 28. ♖e2 ♗d6 29. ♖e6 ♖e6 30. ♖a4+− Macukevič — Lazarev, corr. 1983] 28. de5 ♖e5 29. ♕d7 h5 30. ♖a4 ♗h6 [30... ♗g5 31. ♗d4 ♖e7 32. ♕c8 ♔h7 33. ♖a5 ♗d2 34. ♖e2 ♖e2 35. ♔f1 ♖e1 36. ♔f2 f4 37. ♕h3 fg3 38. hg3 ♔h6 39. g4 1 : 0 Macukevič — Bezubov, corr. 1983] 31. ♖b4 f4 32. ♖b8 ♔h7 33. ♕c8 ♕e4 34. ♔g1 ♖e6 35. ♕g8 ♔g6 36.

♖f8 ♖e7 37. gf4± △ 37... ♗f4 38. ♖e2 Macukevič – Beloserov, corr. 1983;

25... g5!? 26. ♕f5 [26. fg5 f4 27. ♘f3 fg3 28. hg3 ♖f8 29. ♘h4 ♕g4–+→ Krogius, Macukevič] ♗g4 27. ♕g5 ♗h3 28. ♔g1 ♖e1 29. ♖e1 ♖e1 30. ♗e1 ♕e2! 1/2 : 1/2 Lettland – Karelien, corr. 1987

701 26. ♖a4? ♗f4 27. gf4 ♕g4 28. ♗g3 [28. ♔h1 ♗c4 29. ♕c4 ♖e1 30. ♗e1 ♖e1 31. ♘f1 ♕f3 32. ♔g1 ♕e3 33. ♔h1 ♕e4 34. ♔g1 ♖e2–+ Nunn] ♖e3 29. ♔f2 ♗d3! 30. ♖e3 ♖e3 31. ♕f3 ♖f3 32. ♘f3 ♗e4 33. ♘e1 ♕d1 0 : 1 Lang – Ramon, corr. 1985

702 **27. gf4** ♕g4 28. ♗g3 ♗f3 29. ♕f3 ♖e2 30. ♖e2 ♖e2 31. ♕f2 h5 32. d5 h4 33. d6 ♖f2 34. ♔f2 hg3 35. hg3 ♕g6 36. ♖d1 ♕h5= Nunn;

27. ♘g1 ♗d2 28. ♖e2 ♖e2 29. ♘e2 ♕e2 30. ♕f5 ♗e3

a) 31. ♖e1 ♕b2 32. ♕f3 [32. ♕f7 ♖g8 33. ♖e3 a3] a3 Krogius, Macukevič;

b) 31. ♕f7 ♗f2 32. ♕f2 ♕b5 33. ♕f7 ♕b2 1/2 : 1/2 Macukevič – Filipov, corr. 1983

703

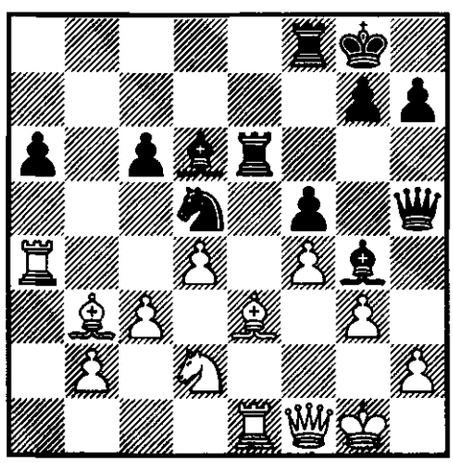

21... ♔h8 22. ♘c4 [22. ♗d5!? cd5 23. ♖a6 ♕e8 24. ♕f2?! ♕b5 25. ♖a2 ♖fe8∞; 24. ♗f2!± △ 24... ♗e2? 25. ♖d6; 23... ♖fe8 – 21... ♖fe8] ♗f4 [22... ♘e3 23. ♘e3± Suėtin] 23. ♗f4 [23. gf4 ♖g6∓] ♘f4 24. ♖e6 ♘e6 25. ♘e5! f4 26. ♗e6 ♗e6 27. ♖a6 ♔g8 28. ♘c6 [28. ♕f3? ♕f5 29. ♖a1 ♗d5∓] ♗h3 29. ♖a5! ♕h6 [29... ♕g4 30. ♘e5] 30. ♕f3± Nunn;

21... ♕e8 22. ♗f2! [22. ♕f2 ♔h8 23. ♘f1 g5 24. ♗d5 cd5 25. ♖a6 gf4 26. ♗f4 ♖e1 27. ♗d6 ♖f6 28. ♗e5 ♖e5 29. ♖f6 ♖e4∞ Lilienthal – Skold, corr. 1964; 22. ♘c4!? Harding] ♖e1 23. ♕e1 ♕c8 24. c4 ♖e8 25. ♕c1± Harding

704 22. ♖a5?

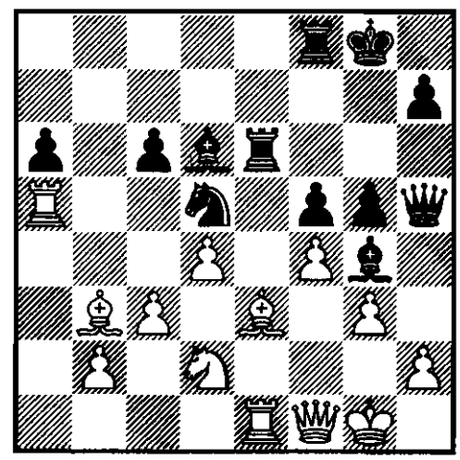

a) 22... ♔h8 23. ♗d5 cd5 24. ♖d5 ♖h6! 25. ♕f2 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. gf4 ♖g8 28. ♔h1 ♗h3 29. ♘f1 [29. ♘f3 ♖hg6! 30. ♘g5 h6 31. ♘f7 ♔h7 32. ♖d7 ♖g1–+] ♗g2 30. ♕g2 ♖g2 31. ♔g2 ♕h3 32. ♔f2 ♕h4=;

b) 22... gf4 23. ♖d5 [23. ♗f4 ♗f4 24. ♖e6 ♗d2 25. ♖c6 ♗e3–+] fg3 24. ♕g2 [24. hg3 cd5! 25. ♗d5 f4! 26. ♗e6 ♗e6 27. ♗f4 ♗d5 Nunn] cd5 25. ♗d5 f4–+→ Curtis – Hazai, Canberra 1986

705 **22... ♔h8** 23. ♖c6 ♘e3 24. ♕f2! ♘d1 25. ♗d1 ♖e1 26. ♕e1 ♖e8 27. ♕f1 ♗f4! [27... ♗d1 28. ♖d6+– Nunn] 28. ♗g4 ♗e3 29. ♔g2 ♕g4 30. h3 ♕h5 31. ♘c4 g4 32. hg4 fg4 33. ♕f6 ♔g8 34. ♘e3 ♕h3 35. ♔f2 ♕h2 36. ♘g2 ♖f8 37. ♖c8! ♖c8 38. ♕g5 ♔h8 39. ♕e5+– Krogius, Macukevič;

22... ♕e8 23. ♖c6 ♖e3 24. ♗d5 ♔h8 25. ♖e3 ♕e3 26. ♕f2+– Schüler – Hallier, corr. 1966

706 23. ♗d5? cd5 24. ♗f4 ♖e2!−+ Jagupov − Purgin, SSSR 1991

707 23... ♖e3? 24. ♗d5 ♔h8 25. ♖d6 fg3 26. h3! ♗h3 27. ♖e3 ♗f1 28. ♘f1 f4

a) 29. ♖e7 g2 30. ♘h2 [30. ♗g2? f3 31. ♖dd7 f2#] ♕d1 31. ♔g2 ♕c2 32. ♔g1 ♕c1 33. ♔f2 ♕b2 34. ♖e2 ♕c3 35. ♘f3± Macukevič − Kučerov, corr. 1983;

b) 29. ♖e5 ♕h4 30. ♖d7 g2 31. ♘h2 f3 32. ♗f3! [32. ♖ee7? ♕e1!] ♖g8 33. ♖h7!+− Krogius, Macukevič

708 **25. ♘f3?** fe3 26. ♖e3 f4∓;

25. ♕f2 fg3 26. ♕g2 gh2 27. ♔h1 f4∞ Tal; 26... f4!?; 26... ♗h3!? Harding

709

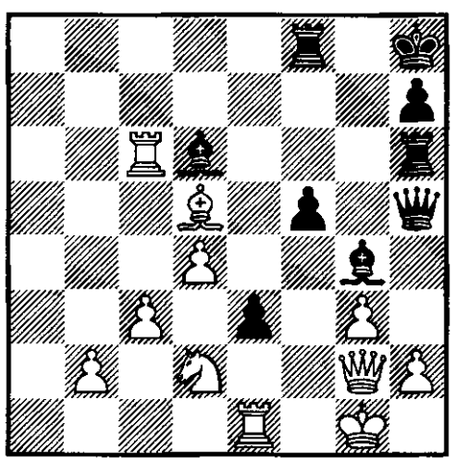

26. ♘f1 ♗h3 [26... f4? 27. gf4 ♖f4 28. ♖c8! ♗f8 29. ♖e3+−] 27. ♕f3 ♗g4= Harding;

26. ♖e3 f4 27. gf4 ♗f4 [27... ♖f4? 28. ♖c8 ♗f8 29. ♖f3!] 28. ♖g3 [28. ♘f1? ♖c6 29. ♗c6 ♗e3 30. ♘e3 ♗h3 31. ♕d2 ♕h6! (△ 32... ♕c6, 32... ♕e3) 32. ♗g2 ♗g2 33. ♔g2 ♕g5 34. ♔h1 ♖f3] ♖c6 [28... ♗g3? 29. ♖h6 ♕h6 30. ♕g3 △ ♕e5] 29. ♗c6 ♗g3 30. hg3 [30. ♕g3 ♖g8! (Fjelström − Zil'berštejn, corr. 1979) 31. ♔f2 ♕h6! 32. ♕e5 ♖g7=] ♕f5 31. ♗e4 ♕b5 32. ♘f1 ♗e2 33. ♘d2 ♗d3 34. ♗d3 [34. c4 ♗c4 35. ♕h1 ♕d7 36. ♕h7 ♕h7 37. ♗h7 ♔h7 38. ♘c4 Shamkovich, Schiller; 35... ♖f7!] ♕d3 35. ♘e4? ♖f3! 36. ♔h2 ♕e4 0 : 1 Jackson − van der Weijer, corr. 1986/87; 35. ♘f1= Nunn

710

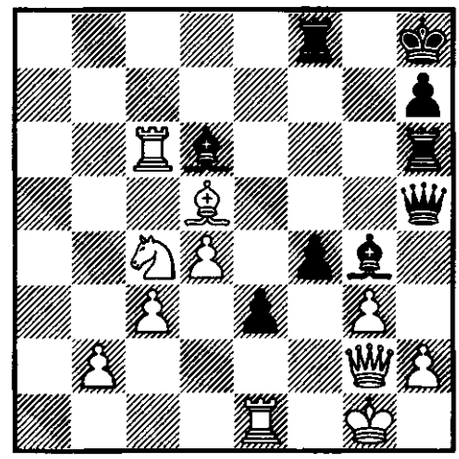

27. gf4? ♗h3 28. ♕f3 ♖g8−+;

27. ♘d6 f3−+;

27. ♖d6 ♖d6 28. ♘d6 f3 29. ♗f3 ♖f3 [29... ♗f3?! 30. ♕c2]

a) 30. ♖f1 e2! [30... ♔g7? 31. ♖f3 ♗f3 32. g4! ♗g4 33. ♕g3 e2 34. ♔f2 ♔f8 35. ♕f4 ♔e7 36. ♕e5 1 : 0 Bašić − Radulović, corr. 1983] 31. ♖e1 ♕d5 [31... ♗h3? 32. ♕e2 ♖f1 33. ♕f1!+−] 32. ♖e2 [32. ♘e8? ♖f1! 33. ♖f1 ♕g2 34. ♔g2 ♗h3−+] ♕d6 33. ♖f2 ♖f2 34. ♕f2± Nunn;

b) 30. b4! e2 31. ♖e2 ♗h3 32. g4! ♕d5 33. ♖e8 ♔g7 34. ♘f5 ♔f7 35. ♖e7 ♔f8 36. ♖d7!+− Bryck − van der Weijer, corr. 1986/87

711 24... ed2 25. ♖e6 ♔h8 26. ♗b3 ♗g3 [26... ♗b8 27. ♕c4 ♗g3 28. hg3 ♗f3 29. ♖c8+−; 26... ♖b8 27. ♖ed6 ♖b3 28. ♖d8+−] 27. hg3 ♗f3 28. ♖h6 ♕g4 29. ♖cg6 ♕e4 30. ♖e6 ♕g4 31. ♕h3+− van der Tak

712 26. ♖d6? ♗h3−+ Nunn

713

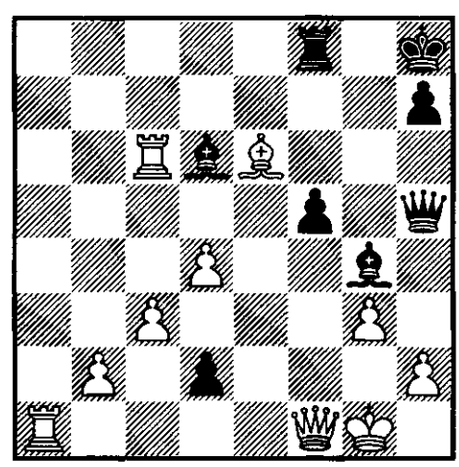

26... ♗h3? 27. ♕d3+−;

26... ♗b8?! 27. ♗b3 ♖e8 28. ♖b6! f4 29. ♗d1 ♖e1 30. ♖b8 ♔g7 31. ♖a7 ♔f6 32. ♖b6 ♔g5 33. ♖a5+− Nunn;

26... ♗e7 27. ♕f4! ♗g5 28. ♕e5 ♗f6 29. ♕c5 ♖e8 30. ♖c8 d1♕ 31. ♖d1 ♗d1 32. ♕c6 ♖c8 33. ♕c8 ♔g7 34. ♕d7 ♔f8 35. ♕c8 ♔g7 36. ♕g8 ♔h6 37. ♕f8 ♗g7 38. ♕f5 ♕g5 39. ♕g5 ♔g5 40. ♔f2±⊥ Helslott − van der Zwan, corr. 1982/83;

26... ♗g3 27. hg3 ♗f3 △ ♗e4, ♕h1=;

26... ♗e2 27. ♕f2 ♗b5 28. ♖d6 d1♕ 29. ♖d1 ♕d1 30. ♔g2 ♗d3 31. ♕f4 [31. ♗d5 ♖e8 32. ♗f3 ♗e2 33. ♗c6 ♗f1 34. ♕f1 ♖e2 Nunn] ♗e4= van der Tak

714 24. ♕g2

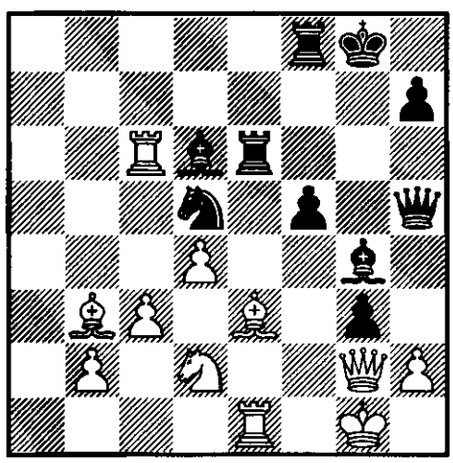

a) 24... ♔h8 25. ♗d5 ♖g6 [25... ♖e3 26. ♖e3 f4 27. ♖g3! fg3 28. ♖d6+−] 26. ♖d6 ♖d6 27. hg3+− Harding;

b) 24... f4! 25. ♗d5 f3 26. ♗f3! [26. ♗e6? ♔h8! 27. ♕g3 ♗g3 0 : 1 Meissner − Leisebein, corr. 1985] ♗f3 27. ♘f3 ♖f3 28. ♖d6 ♖d6 29. hg3 ♖g3 30. ♕g3 ♖g6= Nunn

715 24... ♗g3 25. ♕g2!+− Suėtin

716 **25. ♗d5?** fe3 26. ♗e6 ♗e6 27. ♕e2 ed2 28. ♕e6 ♔h8 29. ♖d6 d1♕!−+ Lilienthal;

25. ♗f4? ♗f4 26. gf4 ♖f4−+ Carleton − Harding, corr. 1976

717 25... fe3 26. ♖d5! ♖f1 [26... ♕h6 27. ♖d8! ♖d8 28. ♗e6 ♗e6 29. ♘e4 ♔g7 30. ♕f4+− Jakob − Bubulak, corr. 1986] 27. ♘f1 ♕h3 28. ♖g5! ♔f7 29. ♗e6 ♗e6 30. ♖e3 ♗c4 31. ♘d2+− Pantea − Cucureanu, corr. 1986

718 **27. ♘e4** ♗f3 28. ♕g3 ♖g6 Nunn;

27. ♕h1! ♔g7 28. ♕h5 ♗h5 29. ♘e4 ♖dd8 30. ♗d5 ♖d5 31. ♘g3 ♗f3 32. c4 ♖d6 33. d5 ♖g6 34. ♔h2 ♖g4 35. ♘h5 ♔g6 36. ♘f4 ♔f5 37. ♘e6 ♖g2 38. ♔h3 ♖fg8 39. ♘d4 ♔e4 40. d6 ♖2g3= Šakin − Rapoport, corr. 1976/77

719 23... ♖e2 24. ♖e2 ♗e2 25. ♖c6! ♗f1 26. ♗d5 ♔g7 27. ♖d6 ♖e8 28. ♘f1 ♕e2 29. ♗h6 ♔h8 30. ♖d7 ♖e7 31. ♖d8 ♖e8 32. ♖e8 ♕e8 33. ♗f4+− Zaharov − Purgin, SSSR 1991

720 24. ♖c6 ♗e3 25. ♖e3 ♖e3 26. ♗d5 ♔h8∞ *Tal − Geller, SSSR (ch) 1975* − 20/322 ⟨**98**⟩

721

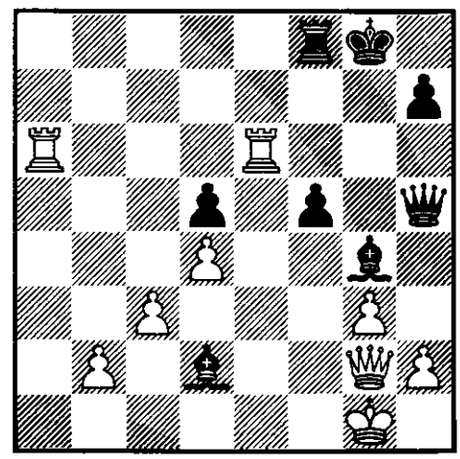

26... ♗g5 27. ♕d5+−;

26... ♗f3 27. ♕d2 ♗e4 28. ♖h6 ♕f3 29. ♕g5+−;

26... f4 27. ♕d2 fg3 [27... ♗e6 28. ♖e6 fg3 29. hg3 ♕g4 30. ♖e3 ♖a8 31. ♕e2+−]

a) 28. hg3? ♖f1! 29. ♔f1 ♕h1 30. ♔f2 ♕h2=;

b) 28. ♖e1 ♗f3! [28... ♖f2 29. ♕h6 gh2 30. ♔f2+−; 28... gh2 29. ♕h2 ♕g5 30. ♕g2+−] 29. h3 ♗e4 △ ♕f3 Nunn;

c) 28. ♖f6! ♖e8 29. hg3 ♖e2 30. ♕h6 ♖e1 31. ♖f1 ♖f1 32. ♔f1 ♕f5 33. ♕f4 ♕d3 34. ♔g1 ♕a6 35. ♕g4 ♔f7 36. ♕h5 ♔f8 37. ♔f2 1 : 0 Hauptmann − Sieberg, corr. 1986

722 **22. ♕a6?** ♖b3 23. ♘b3 ♘e3−+;

22. ♕f2?! ♖b3 23. ♘b3 ♗d1 24. ♖a6 ♗b3 25. ♖a8 ♔f7 26. ♖a7 ♔g6!∓ Gorkievič − Vitomskij, corr. 1979;

22. ♖a6 ♖b3 23. ♘b3 ♘e3 24. ♖a8 ♔f7 25. ♕f2 ♗h3 26. ♕e2 ♕e2 27. ♖e2 ♘c4∓ Tal

723

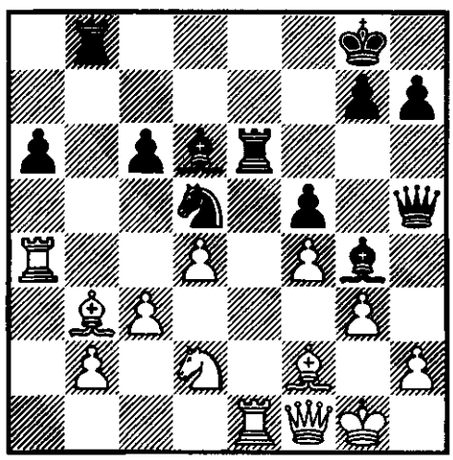

22... ♗h3 23. ♕d3 ♖e1 24. ♗e1 ♖e8 25. ♘f3 ♖e4 26. ♖a6 ♗g4 27. ♖c6 ♗f3 28. ♗d5+− Gabran − Zitzmann, corr. 1978;

22... ♖e1 23. ♕e1 [23. ♗d5 cd5 24. ♕e1 ♗e2 25. ♖a6!? ♗a6 26. ♕e6 ♕f7 27. ♕d6 ♖a8 1/2 : 1/2 Babiak − Rapoport, corr. 1976] ♖e8 24. ♕f1 ♖e2 25. ♖a6 ♗h3 26. ♖c6!± Rohde − Beljavskij, Alicante 1978

724 23. ♕g2 ♖b3 24. ♘b3 ♗f3 25. ♕f1 [25. ♖e6 ♗g2 26. ♔g2 ♕g4! 27. ♖e1 ♘f4 28. ♔g1 ♘h3 29. ♔g2 f4∓] ♗e2 26. ♖e2 ♖e2 △ ♘e3∓; 26. ♕g2=; 25... ♖h6!?; 24... ♘f4!? Harding

725 25. ♕d5 ♗f4 26. ♘c4 ♖b5 Krogius, Macukevič

726 27. ♘e5 ♗e5 28. de5 ♗d3 29. b4 ♗e4 30. ♕f1 ♗d3 1/2 : 1/2 Usati − Gabran, corr. 1975/77

727 23. b3 ♖be8 24. ♕f2 g5 [24... ♖8e7 25. ♖aa1 ♕e8 26. ♘f1 ♗h3 27. ♗d2 (Constantinescu − Nichitelea, corr. 1983) ♗f1∞ Krogius, Macukevič] 25. fg5 f4! 26. gf4 ♗h3 27. ♖a6 [27. ♘f1? ♗f1 28. ♔f1 ♗f4∓ Ioseliani − P. Blatný, Baden-Baden 1988] ♕g4 [27... ♗f4 28. ♖e6 ♕g4 29. ♕g3 ♗g3 30. ♖e8 ♔f7 31. ♖e7! ♔e7 32. ♗f2 ♔f7 33. ♗g3 ♕f5±] 28. ♕g3 ♖e3 29. ♖e3 ♕d1 30. ♕e1

a) 30... ♕e1?! 31. ♖e1 ♖e1 32. ♔f2 ♖d1 [32... ♖e6 33. ♔f3!] 33. ♔e2 ♗g4 34. ♘f3 ♖c1 35. ♖d6 ♖c3 36. ♖d5 ♗f3 37. ♔d2 ♖b3±;

b) 30... ♕g4 31. ♕g3 ♕d1= P. Blatný

728

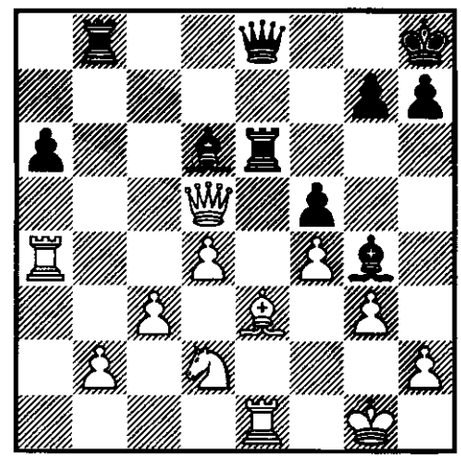

25. ♘f1? ♗f3 26. ♕f5 ♖f6 27. ♕a5 ♖b5 28. ♕a6 ♗b7 29. ♕a7 ♕c6−+ Tal;

25. ♘c4 ♗f4! 26. gf4 ♖g6 27. ♘d6! [27. ♔h1? ♕d7 28. ♕g2 ♗h3 0 : 1 Johansson − Mortensen, Glücksburg 1977; 27. ♔f2?! ♕a4 28. ♗d2 ♗h3 29. ♘e5 ♖g2 30. ♔f3 h6∓ Nunn] ♗h3 [27... ♗f3 28. ♔f1 ♗d5 29. ♘e8 ♖b2 30. ♖e2 ♖b1 31. ♖e1 ♖b2 1/2 : 1/2 Čuvašov − Eglitis, corr. 1975] 28. ♔f2 ♖b2 29. ♖e2 ♖g2 30. ♕g2 ♖e2 31. ♔e2 ♕h5 32. ♕f3 ♗g4 33. ♕g4 fg4 34. ♔d3 ♕h2 35. ♖a6

♕h1 36. ♖b6 h6 (*Canfell – P. Blatný, Altensteig 1988* – 46/448 ⟨**99**⟩)

a) 37. ♘f7 ♔h7 38. ♘e5 ♕d1 [38... g3 39. ♖g6 g2∞] 39. ♔e4 [39. ♗d2 g3 40. ♖g6 ♕f1 41. ♔e4 g2 42. ♗e3 ♕h1! 43. ♔d3 h5 △ h4–+] ♕h1 40. ♔d3 ♕d1=;

b) 37. d5 ♕d5 38. ♗d4∞ P. Blatný

729 25... ♖b2 26. ♖a2 ♖a2 27. ♕a2 g5 28. d5 [28. ♘c4 gf4 29. ♘d6 fe3 30. ♖e3 ♕h5 31. ♕e6 ♕h2 32. ♔e1 ♕h1 1/2 : 1/2 Čiburdanidze – Ceškovskij, Taškent 1980] ♖e3 29. ♖e3 ♗c5 30. ♘f1 ♗h3 [30... ♕e4 31. ♕d2 gf4 32. gf4 ♕f4 33. ♔g2 ♗e3 34. ♕e3 ♕e3 35. ♘e3±] 31. ♕c4 ♕e7 32. d6 ♕d6 33. ♔e1! ♗e3 34. ♘e3 gf4 35. gf4± △ ♕d4 Krogius, Macukevič

730 26. h3? gf4 27. gf4 ♗e7–+ Tal

731

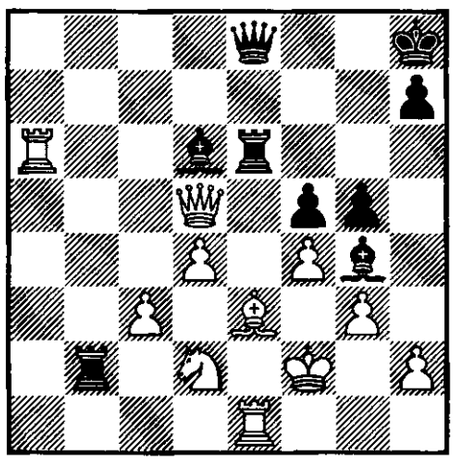

27. ♖d6? ♖e3–+ Tal;

27. ♕a8 ♖b8 28. ♕c6 ♕h5 29. h3 gf4! [29... ♕h3 30. ♕g2 gf4?! 31. ♕h3 ♗h3 32. gf4± Popolitov – Trušakov, corr. 1980/81; 30... ♕h5∞ Nunn] 30. ♗f4 ♖e1 31. ♔e1 ♖e8 32. ♘e4 ♗f4! [32... ♖e4? 33. ♔d2 ♗f4 34. gf4 ♖e8 35. ♕f6 ♔g8 36. ♖a7+–] 33. gf4 ♗d1!–+ Krogius, Macukevič;

27. ♖a8 ♗b8 28. ♖a2 ♖a2 29. ♕a2 gf4 30. gf4 ♗f4 – 27. ♖a2;

27. ♖a2 gf4 28. gf4 ♖a2 29. ♕a2 ♗f4! 30. ♘f1 [30. ♕e6 ♕e6 31. ♗f4 ♕a2 32. ♖e5 ♕c2 33. d5 ♔g8 34. d6 ♕c3 35. ♖d5 ♕c6 36. ♖d4 ♕c5 37. ♘b3 ♕c2 38. ♘d2 ♕d1 1/2 : 1/2 Burkhart – Scherfke, corr. 1976] ♖e4 31. ♕d2 ♗d6 [31... ♗c7 32. d5 f4 33. ♗c5 ♖e1 34. ♕e1 ♕d8 35. ♕e7 ♕e7 36. ♗e7 ♗b6 37. ♔e1 ♔g7 38. ♗d6 ♗a5 39. ♗e5 ♔g6 40. ♘d2 ♔f5 41. ♗d4 ♗d8 42. c4 ♗a5 43. c5 ♗f3 44. d6 ♗c6 45. ♔d1 ♗d2 46. ♔d2 ♔e6 1/2 : 1/2 Polsterer – van der Weijer, corr. 1986/88] 32. ♗g5 f4 33. ♗f6 ♔g8 34. h4 ♕c6 35. ♘h2 ♖e3 36. ♖e3 fe3 37. ♕e3 ♗h2 38. ♕g5 ♔f7 39. ♕g7 1/2 : 1/2 Kosenkov – Gabran, corr. 1975

732 23... ♖b2

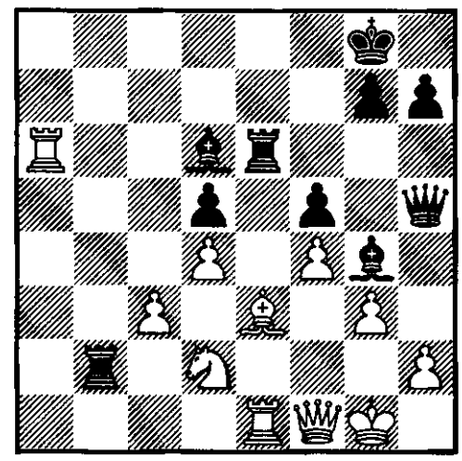

a) 24. ♖a8? ♗f8! [24... ♖e8 25. ♖e8 ♕e8 26. ♕a6 ♗f8 27. c4 ♗b4 28. cd5 ♕f8 29. ♕e6 ♔h8 30. ♘e4+–; 24... ♔f7 25. ♖a7 ♔g8 26. ♕a6 ♖e3 27. ♖e3 ♖d2 28. ♖a8 ♔f7 29. ♖f8!+–] 25. c4 ♖e3 26. ♖e3 ♖d2 27. h4 ♖d1 28. ♖e1 [28. ♕d1 ♗d1 29. ♖ee8 ♕e8! 30. ♖e8 dc4–+] ♗e2 29. ♕f2 ♗c4–+;

b) 24. ♕g2! ♖b5 [24... ♕e8 25. ♕d5 ♔h8 26. ♘c4+–; 24... ♕f7 25. ♕d5 ♖d2 26. ♖d6 ♖d6 27. ♕f7 ♔f7 28. ♗d2 ♗f3 29. ♖e5 ♖d5 30. ♔f2 ♖e5 31. de5+– Nunn] 25. c4 dc4 26. ♕c6 [26. ♘c4? ♗f3 27. ♕f2 ♗b4 28. ♖e6 ♗e1 29. ♕c2 ♗g3 0 : 1 Broeken – van der Weijer, Nederland 1989] ♕e8 27. ♘c4 ♕c6 28. ♖c6 ♖d5 29. ♖a1± Wikstrom – Smith, corr. 1969

733 24. ♕g2 ♖e3 25. ♖e3 ♖e3 26. ♕d5 [26. ♖d6 ♖e1 27. ♘f1 ♗f3 △

♖e2−+] ♕f7 [26... ♔h8 27. ♕d6 ♖e1 28. ♘f1 h6 29. ♕f8 ♔h7 30. ♖a8+−]

a) 27. ♕f7 ♔f7 28. ♖d6 [28. ♘c4 ♖e1 29. ♔f2 ♖e2 30. ♔f1 ♗b8∓] ♖e1 29. ♘f1 ♗h3 30. ♔f2 ♖f1 31. ♔e3∓;

b) 27. ♕d6 ♖e1

b1) 28. ♔f2 ♖e2 29. ♔f1 ♕b7 [Ftáčnik; 29... ♕e8 30. ♕d5 ♔h8 31. ♖a8 ♗h3 32. ♔g1 ♖e1=] 30. d5 ♖d2 31. ♖b6 ♖d1 32. ♔f2 ♕a7 33. ♕e6 ♕f7 34. ♕c8=;

b2) 28. ♘f1 ♕b7 29. ♖c6 ♕a8 30. ♕d5 ♔h8 31. ♕c4 [31. ♕c5 ♖f1 32. ♔f1 ♕a1 Ftáčnik] ♖f1 32. ♔f1 ♕a1 33. ♔f2 ♕b2 34. ♔g1 ♕c1 35. ♕f1 ♕e3 36. ♕f2 ♕c1 37. ♔g2+− Nunn; 28... h6!∞ P. Blatný

734

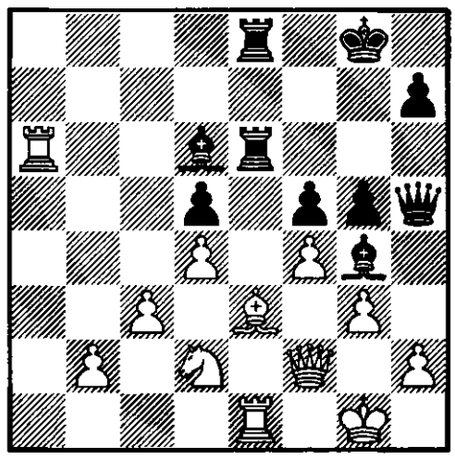

25. fg5 ♗g3 26. ♕g3 [26. ♖e6 ♗f2 27. ♗f2 ♖e6 28. ♖e6 f4∓] ♖a6∓;

25. c4 gf4 26. gf4 ♖g6 27. ♔h1 dc4∞→;

25. b3 gf4 26. gf4 ♕h3! [△ 27... ♖e3 28. ♖e3 ♖e3 29. ♖d6 ♖e2 1/2 : 1/2 Ernst − P. Blatný, Poznań 1987; 26... ♖g6 27. ♔h1 ♔h8 28. ♖g1 △ 28... ♗f4 29. ♖g6 ♗e3 30. ♖e1] 27. ♘f1 ♖g6 28. ♘g3 h5∞→ Nunn

735 **27. h4?** f4!! 28. gf4 [28. ♕f4 ♖f8 29. ♕c7 ♕e8−+] ♗h3!−+ *Prandstetter − P. Blatný, ČSSR (ch) 1986* — 41/399 ⟨**100**⟩;

27. ♕f4 ♗h3 28. ♔f2 ♖e4 29. ♘e4 [29. ♕d6 f4 30. ♕d5 ♗e6!! 31. ♕e4 ♕h2 32. ♕g2 fg3−+; 29. ♕f3 ♗g4 30. ♘e4! fe4 31. ♕h1 ♖b8! 32. ♗c1 ♗h3∓ △ ♕g4-f5] fe4 30. ♔g1 ♖f8 31. g4 ♗g4 32. ♕e5 ♕f7 33. ♕g3=; 31... ♖f4= P. Blatný

736 24... ♖e3 25. ♖e3 ♖e3 26. ♖d6+− △ 26... ♖e1 27. ♘f1 h6 28. ♕d5 ♔h7 29. ♖d8 ♕h3 [29... ♗h3 30. ♕g8 ♔g6 31. ♖d6] 30. ♕g8 ♔g6 31. ♖d6 ♔h5 32. ♕f7 Short

737 25. ♕d5? ♖e3 26. ♕f7 ♔f7 27. ♖e3 ♖e3 28. ♖d6 ♖e1 29. ♘f1 ♗h3∓ Short

738 25... ♗h5?! 26. ♕d5 ♗f4 [26... ♖e3 27. ♕f7 ♔f7 28. ♖e3 ♖e3 29. ♖d6 △ 29... ♖e1 30. ♘f1 ♗e2 31. ♔f2+−] 27. ♖e6 ♖e6 28. ♘f1 ♗g3 [28... h6 29. ♗f2+− Short] 29. ♘g3 f4 30. ♕h5 ♖g6 31. ♔h2 1 : 0 Short − Pintér, Rotterdam 1988

739 **26... ♖e3?** 27. ♖e3 ♖e3 28. ♖d6 h6 29. ♔f2 △ ♕d5+−;

26... h6 27. ♘e5 ♗e5 28. ♖e6 ♖e6 29. de5± Short

740 24... ♗e2? 25. ♖d6 ♗f1 26. ♖de6+− Nunn

741 27. ♕c4 ♕c4 28. ♘c4 ♗e2 29. ♖c6± Chandler − P. Littlewood, London 1987

742 22... ♔h8 23. ♗d5 cd5

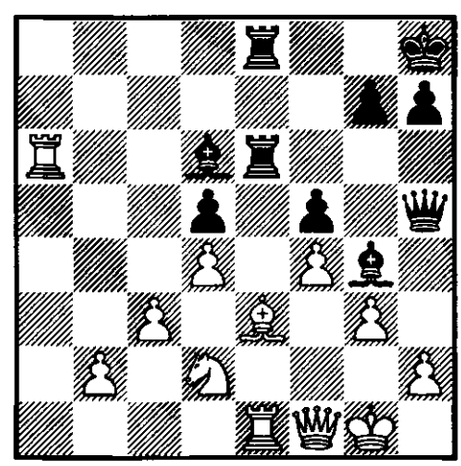

a) 24. ♕b5 ♖h6! [24... g5 25. ♕d5 gf4 26. ♖d6 ♖e3 27. ♖e3 fe3 28. ♖d8 ed2 29. ♕e5 ♔g8 30. ♖e8 ♕e8 31. ♕e8 ♔g7 32. ♕a4 d1♕ 33. ♕d1 ♗d1±] 25. ♘f1 [25. h4 ♗f4 26. gf4 ♖a6 27. ♕a6 ♕h4] ♗f3 26. ♗f2 ♖g8!∞→ Nunn;

b) 24. ♕f2 g5 25. fg5 f4 26. gf4 h6 27. c4 hg5 28. ♖d6 ♖d6 29. fg5 ♗h3 30. cd5 ♕g4 31. ♕g3± Suėtin; 25... ♗g3∞ Nunn

743 24... ♖e2 25. h4 ♕e8 [25... ♖d2!? 26. ♖d6 ♕e8] 26. ♗d5 ♔f8 27. ♘e4 fe4 28. ♖d6 (Miškovskij – Goth, corr. 1985) ♕b8 29. ♖a6 ♕b2 30. ♖a8 ♔e7 31. ♖a7 ♔d6 32. ♗e4! ♗h3 33. ♖a6=; 25. h3! △ 25... ♗h3 26. ♗d5 △ ♗f3 Nunn

744

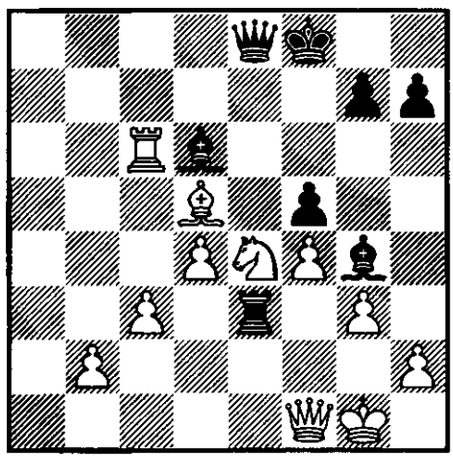

26... ♖e4? 27. ♗e4 fe4 28. ♖d6 e3 29. ♕b1 ♕a8 30. d5 e2 31. ♔g2 ♔e7 32. ♖c6 ♔d7 33. h3+– Dragunov – Konstantinopol'skij, corr. 1965;

26... fe4! 27. ♖d6 ♖d3 28. ♗b3 [28. ♖a6 ♕b5–+] e3!–+ van der Tak

745 **22... ♖8e7** 23. ♖a6 ♕e8 24. ♘c4± Nunn;

22... ♔f8 23. ♗d5 cd5 (Petrov – Karapčanski, B"lgarija 1971) 24. c4 dc4 25. ♖a6± Krogius, Macukevič

746 23. ♖a6 gf4 24. gf4 ♔h8 [24... ♖g6 25. ♔h1 ♔h8 26. ♗d5 cd5 27. ♖g1 ♗f4 (Cvachoucek – Kruglov, corr. 1973) 28. ♖g6! ♗e3 29. ♖e1± Krogius, Macukevič] 25. ♗d5 [25. ♖c6 ♘f4!] cd5 26. ♘f1 ♖g8 27. ♘g3 ♗f3 28. ♖a8 ♖eg6 29. ♖g8 ♖g8 30. ♖f1 ♗e4 △ ♕h3, h5-h4∞↑ Nunn

747 **25. ♘f1** ♗f1 26. ♔f1 ♕h3;

25. ♗d1 ♖e3 26. ♗h5 ♖e1 27. ♘f1 ♖8e7 △ ♗f4 Nunn

748

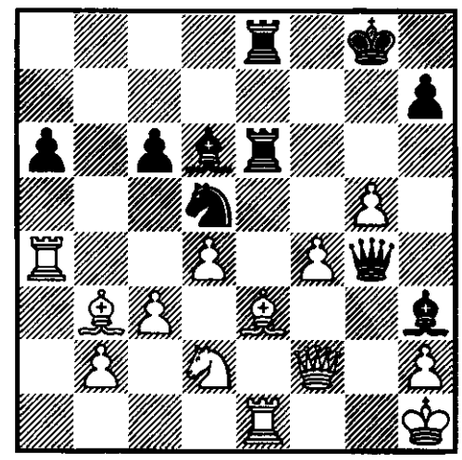

26. ♘f3? ♖e3 27. ♖e3 ♖e3 0 : 1 Junge – Wegner, BRD 1989;

26. ♖g1∞ Nunn

100 IZABRANIH PARTIJA • 100 ИЗБРАННЫХ ПАРТИЙ • 100 SELECTED GAMES • 100 AUSGEWÄHLTE PARTIEN • 100 PARTIES SELECTIONNEES • 100 PARTIDAS SELECTAS

⟨1⟩ 13

KRUPPA – VLADIMIROV

Frunze 1988 — 45/394

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. d4 ed4 10. e5 ♘e4 11. ♘d4 ♘e5 12. f3 c5 13. ♗f4 ♗f6 14. ♗e5 ♗e5 15. ♘c6

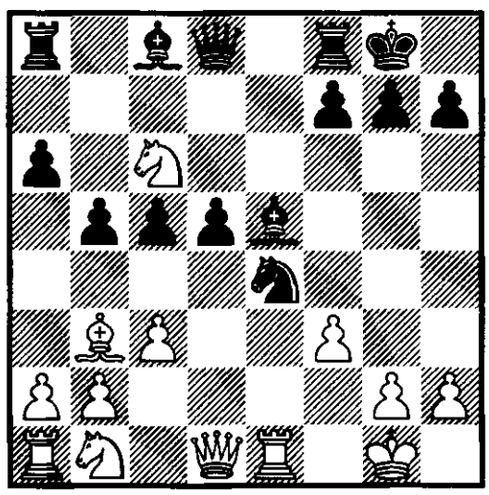

15... ♗h2 16. ♔h2 ♕h4 17. ♔g1 ♕f2 18. ♔h2 ♕g3 19. ♔g1 ♘g5 ▶

20. ♔h1 ♕h4 21. ♔g1 ♘h3 22. gh3 ♗h3 23. ♘e7 ♔h8 24. ♖e2 ♖ae8 25. ♕e1 ♕g5 26. ♔h2 ♖e7 27. ♔h3 ♖e6 28. ♖e6 fe6 29. ♕g3 ♕c1 30. ♕h2 ♕f1 31. ♔h4 ♕f3 32. ♘a3 g5 **0 : 1**

⟨2⟩ 14

NEUKIRCH – ZINN

DDR 1966 — 1/205

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. d4 ed4 10. e5 ♘e4 11. ♘d4 ♘e5 12. f3 c5 13. fe4 cd4 14. ♗d5 dc3 15. ♗a8 ♗c5 16. ♔h1 ▶

16... ♕h4 17. ♖e2 ♗g4 18. ♘c3 ♗e2 19. ♕e2 ♖a8 20. h3 ♘g4 21. ♗d2 ♘f2 22. ♔h2 b4 23. ♘d5 ♘e4 24. ♗e1 ♗d6 25. ♔g1 ♘g3 26. ♕d3 ♖e8 27. ♗f2 ♕g5 28. ♖d1 h5 29. ♕a6 ♘e4 30. ♕d3 ♘f2 31. ♔f2 ♗c5 32. ♔f1 ♖e5 33. g3 h4 34. g4 ♖d5 35. ♕d5 ♕f4 **0 : 1**

⟨3⟩ 53

FISCHER – SEIDMAN

USA (ch) 1960/61

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 e4 10. dc6 ef3 11. ♕f3 ♗g4 12. ♕g3 ♗d6 13. f4 g5 14. d4 ♔h8

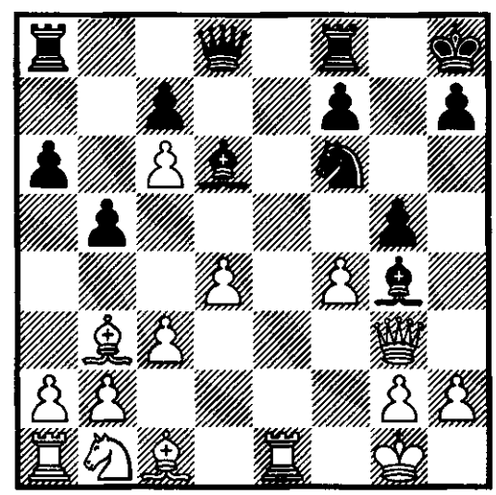

15. ♖e5 gf4 16. ♗f4 ♘h5 17. ♖h5 ♗h5 18. ♘d2 ♖e8 19. ♖f1 ♖e2 20. ♗d1 ▶

20... ♖d2 21. ♗h5 f6 22. ♖e1 ♗f4 23. ♕f4 ♖b2 24. ♖e8 ♕e8 25. ♗e8 ♖e8 26. h3 b4 27. cb4 ♖b4 28. ♕f6 ♔g8 29. ♕g5 ♔h8 30. ♕f4 ♖a4 31. ♕f7 ♖g8 32. ♕c7 ♖a2 33. ♕e5 ♖g7 34. g4 h6 35. ♕b8 ♖g8 36. c7 **1 : 0**

⟨**4**⟩ 58

FISCHER – S. BERNSTEIN

USA (ch) 1959/60

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 e4 10. dc6 ef3 11. ♕f3 ♗g4 12. ♕g3 ♗d6 13. ♕h4 ♖e8 14. f3 ♗f5 15. d4

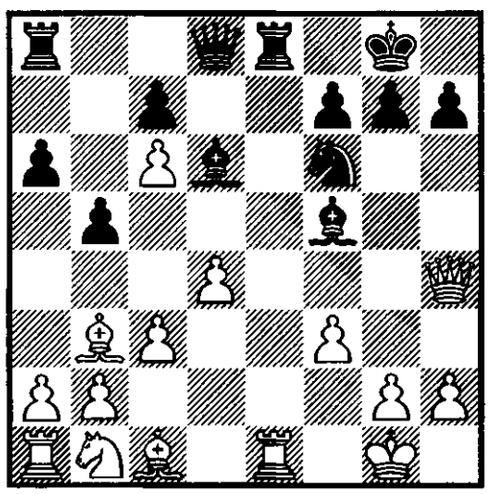

15... ♗h2 16. ♔h2 ♘g4 17. ♔g3 ♕h4 18. ♔h4 ♖e1 19. fg4 ♖c1 20. gf5 ♖d8 21. a4 b4 22. d5 ♖b8 23. d6 cd6 24. ♗c4 ♖c8 25. ♗a6 ♖c6 26. ♗b5 ▶ 26... ♖b6 27. c4 d5 28. a5 g5 29. ♔g5 h6 30. ♔g4 ♖b8 31. a6 dc4 32. a7 ♖a8 33. ♗c6 h5 34. ♔g5 ♖b1 35. ♖b1 ♖a7 36. ♖c1 ♖a2 37. ♖c4 ♖b2 38. f6 **1 : 0**

⟨**5**⟩ 59

A. RODRÍGUEZ – ARENCIBIA

La Habana 1991 — 52/344

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 e4 10. dc6 ef3 11. d4 ♖e8 12. ♗g5 ♗g4 13. ♗f6 ♗f6 14. ♖e8 ♕e8 15. ♘d2 ♕c6 ▶ 16. ♘f3 ♖e8 17. a4 g6 18. ab5 ab5 19. ♕d3 ♗f3 20. gf3 ♕d7 21. ♕d2 ♕f5 22. ♔g2 ♗g5 23. ♕c2 ♕d7 24. ♖h1 ♕e7 25. ♕e4 ♕e4 26. fe4 ♖e4 27. ♔f3 ♖f4 28. ♔g3 ♖f5 29. h3 b4 30. ♖d1 ♔g7 31. ♗c2 ♗f4 32. ♔g2 ♖a5 33. ♗b3 bc3 34. bc3 ♖a3 35. ♖b1 ♗d2 36. c4 ♗c3 37. d5 ♗d4 38. f3 ♗c5 39. ♔g3 ♔f6 40. ♔f4 h5 41. ♔g3 ♗d6 42. ♔g2 ♔e5 43. ♖b2 ♔f4 44. ♗d1 ♗c5 45. ♗e2 ♖e3 46. ♖a2 ♖e5 47. ♔h2 ♗d6 48. ♔g2 ♖g5 49. ♔f2 ♗c5 50. ♔e1 ♔e3 51. ♔f1 ♖g3 52. ♖a5 ♔d4 53. ♔f2 ♖h3 **0 : 1**

⟨**6**⟩ 80

BROWNE – BISGUIER

USA (ch) 1975 — 19/280

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 e4 10. dc6 ef3 11. d4 fg2 12. ♗g5 ♗g4 13. ♕d3 ♖e8 14. ♘d2 ♘d5 15. ♗e7 ♖e7 16. ♖e7 ♘e7 17. ♕e4 ♗f5 18. ♕f3 ▶ 18... ♕d6 19. ♖e1 ♗g6 20. ♘e4 ♕c6

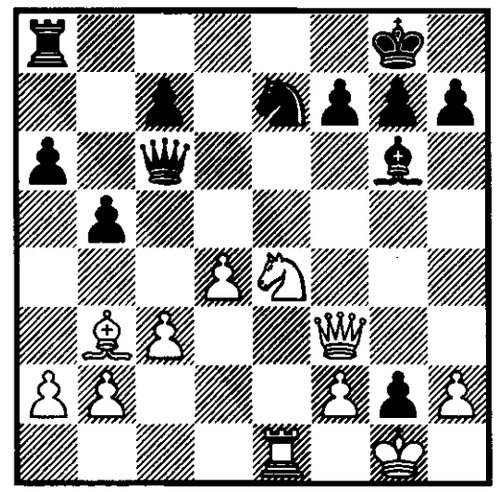

21. ♘f6 gf6 22. ♕c6 ♘c6 23. ♗d5 ♖b8 24. ♗c6 b4 25. c4 b3 26. a3 ♗d3 27. c5 ♖d8 28. d5 ♗b5 29. ♗b5 ab5 30. ♖d1 ♔f8 31. ♖d3 ♔e7 32. ♔g2 ♖g8 33. ♔f3 ♖g5 34. ♖b3 ♖d5 35. ♖b5 ♖h5 36. ♔g3 ♖g5 37. ♔f3 ♖f5 38. ♔g2 ♖g5 39. ♔f1 ♖h5 40. ♔g2 ♖g5 41. ♔f1 ♖h5 42. ♖a5 ♖h2 43.

♖a6 ♖h6 44. b4 ♖g6 45. ♖a8 h5 46. ♖h8 ♖g5 47. ♔e2 f5 48. f4 ♖g3 49. ♖h5 ♖a3 50. ♖f5 ♖b3 51. ♖e5 ♔d7 52. ♖e4 ♔c6 53. f5 ♔d5 54. ♖e7 ♖b4 55. ♖c7 f6 56. ♔f3 ♔e5 57. ♖e7 ♔f5 58. c6 ♖c4 59. c7 ♖c3 60. ♔e2 ♔f4 61. ♔d2 ♖c6 62. ♔d3 f5 63. ♔d4 ♖c1 64. ♔d5 ♖d1 65. ♔e6 ♖e1 66. ♔d7 ♖d1 67. ♔e8 ♖c1 68. ♔d8 ♔g3 69. ♖g7 ♔f3 70. ♖f7 f4 **1/2 : 1/2**

⟨7⟩ 84

LUTIKOV – SPASSKY

SSSR 1966 — 2/279

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. d3 ♗g4 11. ♕e2 ♗f6 12. ♕e4 ♗e6 13. ♘bd2 ♕d6 14. ♘f1 ♘de7 15. ♘g3 ♗b3 16. ab3 ♖fd8 17. ♖d1 ♕e6 18. b4 ♘g6 19. h4 ▶

19... a5 20. ba5 ♖a5 21. ♖a5 ♘a5 22. h5 ♘e7 23. ♗g5 ♘ac6 24. ♖a1 ♗g5 25. ♘g5 ♕h6 26. ♘f3 ♕f4 27. ♕f4 ef4 28. ♘e2 ♖d3 29. ♘ed4 f6 30. ♘b5 ♖d7 31. ♔f1 ♔f7 32. ♔e2 g5 33. hg6 hg6 34. ♖a6 g5 35. ♘d2 ♘e5 36. ♘e4 c6 37. ♘d4 ♔g6 38. b4 ♖b7 39. ♘d6 ♖b8 40. ♘e4 ♖e8 41. ♘d6 ♖h8 42. ♘e4 ♖f8 43. b5 cb5 44. ♘g5 ♖c8 45. ♘e4 ♘d5 46. ♘b5 ♖b8 47. ♘ed6 ♖h8 48. ♖a4 ♖h2 49. ♖d4 ♘e7 50. ♖f4 ♖g2 51. ♖a4 ♖g1 52. c4 ♖b1 53. f4 ♘5c6 54. ♖a3 f5 55. ♖e3 ♖b2 56. ♔f3 ♔f6 57. ♔g3 ♖b1 58. ♘c7 ♔g6 **1/2 : 1/2**

⟨8⟩ 86

SITTENFELD – SOLDATENKOV

Paris 1901

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. d4 ed4 11. cd4 ♗b4 12. ♗d2 ♗g4 13. ♘c3 ♘f6 14. ♗e3 ♗f3 15. gf3 ♕d7 16. d5 ♘e7 17. ♗g5 ♕h3 18. ♗f6 ♗d6 ▶ 19. f4 ♗f4 20. f3 ♕h2 21. ♔f1 ♘f5 22. ♘e4 gf6 23. ♕d3 ♔h8 24. ♕c3 ♖g8 25. ♕f6 ♖g7 **0 : 1**

⟨9⟩ 91

BALAŠOV – CEJTLIN

SSSR (ch) 1971 — 11/245

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. a4 ♗b7 11. ab5 ab5 12. ♖a8 ♗a8 13. ♘a3 ♘a5 14. ♗a2 e4 15. ♘e5 ▶

15... ♗d6 16. d4 ♗a3 17. ba3 ♕h4 18. ♗d2 ♘f6 19. ♖e3 ♕h5 20. ♕f1 ♘c6 21. f4 ♘e7 22. ♖h3 ♕f5 23. ♗b1 ♘ed5 24. a4 c6 25. ♖h4 ♕c8 26. g4 e3 27. ♗e1 c5 28. g5 cd4 29. gf6 ♘f6 30. ♕h3 dc3

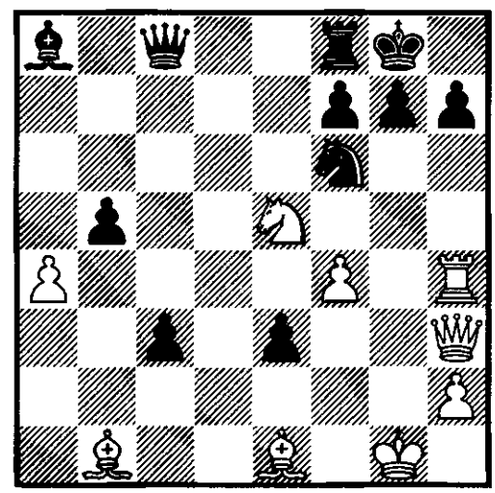

31. ♘d7 c2 32. ♗c2 ♕c2 33. ♘f6 gf6 34. ♖g4 ♕g6 35. f5 ♕g5 36. ♖g5 fg5 37. ♕e3 h6 38. ab5 ♗d5 39. ♕e5 **1 : 0**

⟨10⟩ 93

PIKET – P. BLATNÝ

Debrecen 1992

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7.

♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. a4 ♗b7 11. ab5 ab5 12. ♖a8 ♗a8 13. d3 ♗f6 14. ♘bd2 ♘f4 15. ♘e4 ♘d3 ▶ 16. ♘fg5 ♘e1 17. ♕h5 ♗g5 18. ♘g5 ♕d3 19. ♘f7

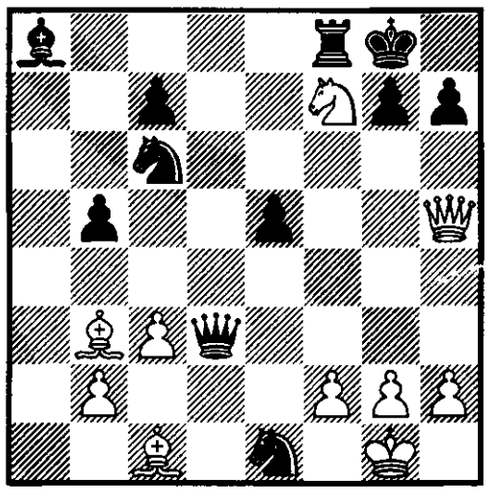

19... ♘d4 20. ♘e5 ♘b3 21. ♘d3 ♘d3 22. ♗e3 c5 23. h4 ♗e4 24. ♕g4 ♗f5 25. ♕f3 ♗e6 26. ♕e4 ♗c4 27. h5 ♘bc1 28. h6 ♘e2 29. ♔h2 ♘ef4 30. g3 ♗d5 31. ♕e7 ♘e6 32. hg7 ♘g7 33. ♕d7 ♗c4 34. ♗h6 ♖f2 35. ♔g1 ♖f1 36. ♔h2 ♖f2 37. ♔g1 ♖f1 38. ♔h2 ♘e6 39. b3 ♖f2 40. ♔g1 ♖f1 41. ♔h2 ♖f2 42. ♔g1 ♖f1 43. ♔h2 **1/2 : 1/2**

⟨**11**⟩ 111

NEDELJKOVIĆ – GELLER

Jugoslavija – SSSR 1957

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♘b6 12. d4 ♗d6 13. ♗g5 ♕d7 14. ♖e1 ♗b7 15. ♘d2 ♖ae8 16. f3 ♕f5 17. ♗h4 c5 18. ♘f1 cd4 19. cd4 ♘d5 20. ♗g3 ♘f4 ▶ 21. ♕d2 ♖d8 22. ♖ad1 h5 23. ♗f4 ♗f4 24. ♕d3 ♕g5 25. ♘g3 ♗g3 26. hg3 ♕g3 27. ♖e7 ♗d5 28. ♕f5 ♗b3 29. ab3 g6 30. ♕e4 h4 31. d5 h3 32. ♕g4 ♕d6 33. ♕e4 hg2 34. ♔g2 ♕f6 35. ♕e5 ♕e5 36. ♖e5 ♖d6 **1/2 : 1/2**

⟨**12**⟩ 119

LONDON – ZSU. POLGÁR

New York 1987 – 43/431

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. d3 ♗b7 9. c3 d5 10. ed5 ♘d5 11. ♘e5 ♘e5 12. ♖e5 ♕d7 13. ♕f3 ♖ad8 14. ♘d2 c5 15. ♕f5 ♕f5 16. ♖f5 ♘f6 17. ♗c2 ♘d7 18. ♘f1 g6 19. ♖f4 f5 20. d4 c4 ▶ 21. a4 ♖a8 22. ♗d2 ♖fe8 23. b3 ♗g5 24. h4 ♗f4 25. ♗f4 ♗e4 26. ♗d1 ♘b6 27. ♘d2 ♗d5 28. bc4 ♘c4 29. ♘c4 bc4 30. ♗e5 ♖a7 31. a5 ♖b7 32. ♔h2 ♖b2 33. ♔g3 ♖e7 34. ♗a4 ♖d2 35. f3 ♖b7 36. ♗f4 ♖e2 37. h5 gh5 38. ♖h1 ♖g7 39. ♔h4 ♖eg2 40. ♖e1 ♗f3 41. ♔h3 ♖a2 42. ♗d1 ♗g4 43. ♗g4 ♖g4 44. ♖f1 ♖a5 45. ♗e5 f4 46. ♖f2 ♖b5 47. ♖d2 ♖b1 48. ♔h2 f3 49. d5 ♖g2 **0 : 1**

⟨**13**⟩ 121

SERVAT – ADLA

Buenos Aires (open) 1990

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♗b7 12. d4 ♗f6 13. ♖e1 ♖e8 14. ♘a3 b4 15. ♘c4 bc3 16. ♘a5

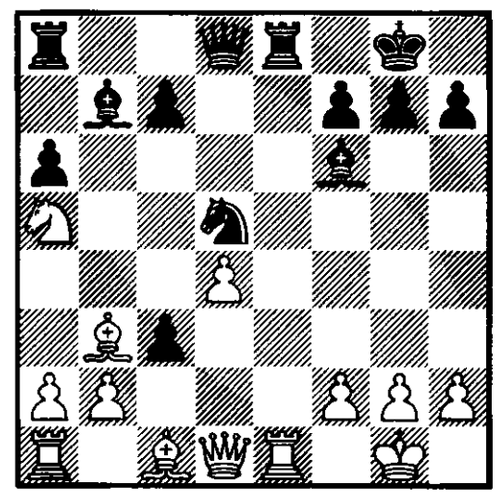

16... ♗d4 17. ♘b7 ♕f6 18. ♖f1 cb2 19. ♗b2 ♗b2 20. ♗d5 ♗a1 21. ♕a1 ▶
21... ♕a1 22. ♖a1 ♖e5 23. ♗f3 ♖b8 24. a4 g5 25. h3 ♖f5 26. ♗e4 ♖e5 27. ♗f3 ♖f5 28. ♖b1 a5 29. ♖b3 ♖f4 30. ♖b5 h6 31. ♘a5 ♖e8 32. ♖b1 ♖e5 33. ♘c6 ♖e6 34. ♗d5 ♖d6 35. ♖a1 ♔g7 36. a5 ♖d5 37. a6 ♖d2 38. a7 ♖ff2 39. a8♕ **1/2 : 1/2**

⟨**14**⟩ 129

ROGERS – ĐURIĆ

San Bernardino 1988 — 46/442

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♗b7 12. d4 ♕d7 13. ♘d2 ♘f4 14. ♘e4 ♘g6 15. ♘c5 ♗c5 16. ♖c5 ♖ae8 17. ♗e3 ♔h8 18. ♖h5 ♗e4 19. h3 ♘e7 20. ♖e5 f5 21. d5 ♘g6 22. ♖e6 ▶
22... ♖d8 23. ♗g5 ♗d5 24. ♗d8 ♗e6 25. ♕d7 ♗d7 26. ♗c7 ♖c8 27. ♗d6 h6 28. ♖d1 ♔h7 29. f3 a5 30. ♗g3 ♗c6 31. ♗c2 ♖f8 32. ♗c7 a4 33. ♖d6 ♗e8 34. ♖d8 h5 35. ♗b6 f4 36. ♗c5 ♖h8 37. ♗d3 ♔h6 38. ♖b8 h4 39. a3 ♔h7 40. ♔f2 ♔h6 41. ♖b6 **1 : 0**

⟨**15**⟩ 132

DVOJRIS – YERMOLINSKY

SSSR 1984 — 37/370

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♗b7 12. d4 ♕d7 13. ♗d5 ♗d5 14. ♗f4 ♗b7 15. ♖e1 c5 16. dc5 ♕c6 17. ♕g4 ♗c5 18. ♘d2 ♖ae8 19. ♘b3 ♖e1 20. ♖e1 ♖e8 21. ♖e8 ♕e8 22. ♗d2 h5 ▶
23. ♕d1 ♕e4 24. ♕f1 ♗d6 25. ♘d4 ♕e5 26. f4 ♕e4 27. h3 b4 28. ♔h2 ♗d5 29. ♕e2 ♗f4 30. ♗f4 ♕f4 31. ♔g1 bc3 32. bc3 ♕c1 33. ♔h2 ♕c3 34. ♕e8 ♔h7 35. ♕e5 ♗a2 36. ♕h5 ♔g8 37. ♕e5 ♗e6 38. ♕b8 ♕c8 39. ♕e5 ♕d7 40. ♕b8 ♔h7 41. ♕b1 g6 42. ♕b6 ♗d5 43. ♕a6 ♗g2 44. ♔g2 ♕d4 45. ♕b7 ♔g7 46. ♕e7 ♕f4 47. ♕d7 ♔h6 48. ♕e8 ♔g7 49. ♕d8 ♔h6 50. ♕h8 ♔g5 51. ♕d8 f6 52. ♕d7 ♕e4 53. ♔g3 ♕e5 54. ♔g2 f5 55. ♕d8 ♔h5 56. ♕d7 ♕e4 57. ♔f2 ♔h6 58. ♕d6 ♕h4 59. ♔g2 ♕g5 60. ♔f3 ♕c1 61. ♕f8 ♔h5 62. ♕h8 ♕h6 63. ♕d4 g5 64. ♕d7 ♕g6 65. ♔g2 ♔h6 66. ♕c8 ♕f6 67. ♔f3 ♕f7 68. ♔g2 ♔h5 69. ♕h8 ♔g6 70. ♕c8 ♕d5 71. ♔f2 f4 72. ♕e8 ♔f5 73. ♕f8 ♔e4 74. ♕e7 ♕e5 75. ♕b7 ♔f5 76. ♕h7 ♔e6 77. ♕g8 ♔e7 78. ♕h7 ♔d6 79. ♕g6 ♔d5 80. ♕g8 ♔d4 81. ♕d8 ♕d5 82. ♕f6 ♔d3 **1/2 : 1/2**

⟨**16**⟩ 145

TUKMAKOV – MA. TSEITLIN

SSSR 1973 — 16/250

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♗b7 12. ♕f3 ♗d6 13. ♗d5 c6 14. ♖e1 cd5 15. d4 ♕c7 16. g3 ♖ae8 17. ♖e8 ♖e8 18. ♗e3 b4 19. a3 a5 20. ab4 ab4 21. cb4 ♕c2 22. ♘d2 ♗b4 23. ♖a7 ♕c6 24. ♕d1 ▶
24... ♕b6 25. ♖a1 ♖a8 26. ♖a8 ♗a8 27. ♘f3 ♗d6 28. ♕c2 ♗c6 29. ♕f5 h6 30. ♘e1 ♕a6 31. ♔g2 ♗b5 32. h3 ♗b4 33. ♘f3 ♕b7 34. ♕c2 ♕a6 35. ♘e5 ♗d6 36. ♗f4 f6 37. ♘g4 ♗d3 38. ♕d2 ♗b4 39. ♕e3 ♗f1 40. ♔h2 ♕c8 41. ♕f3 ♕e6 42. ♘e3 ♕h3 43. ♔g1 ♗d3 44. ♕d5 ♔h8 45. ♕b3 ♗e2 46. ♘g2 ♗f8 47. d5 ♗c5 48. d6 ♕f5 49. ♕c3 ♗b5 **1/2 : 1/2**

⟨17⟩ 171

CAPABLANCA – MARSHALL
New York 1918

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♘f6 12. ♖e1 ♗d6 13. h3 ♘g4 14. ♕f3 ♕h4 15. d4 ♘f2 16. ♖e2

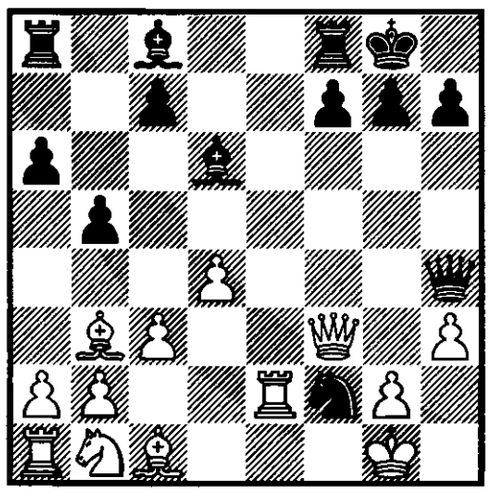

16... ♗g4 17. hg4 ♗h2 18. ♔f1 ♗g3 19. ♖f2 ♕h1 20. ♔e2 ♗f2 21. ♗d2 ♗h4 22. ♕h3 ♖ae8 23. ♔d3 ♕f1 24. ♔c2 ♗f2 25. ♕f3 ▶

25... ♕g1 26. ♗d5 c5 27. dc5 ♗c5 28. b4 ♗d6 29. a4 a5 30. ab5 ab4 31. ♖a6 bc3 32. ♘c3 ♗b4 33. b6 ♗c3 34. ♗c3 h6 35. b7 ♖e3 36. ♗f7 **1 : 0**

⟨18⟩ 195

HAZAI – NIKOLAC
Maribor 1985 — 39/416

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 ♘f6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♗b7 14. ♘d2 ♕d7 15. f3 ♖ae8 16. ♘f1 c5 17. dc5 ♗c5 18. ♗e3 ♖e3 19. ♘e3 ♕c7 20. ♔h1 ♘h5 21. ♘d5 ▶

21... ♗d5 22. ♗d5 ♖d8 23. ♖d2 ♘g3 24. hg3 ♕g3 25. ♕e1 ♕g5 26. g3 ♖d5 27. ♖d5 ♕d5 28. ♔g2 g6 29. ♖d1 ♕f5 30. ♖d8 ♔g7 31. ♕e4 ♕f6 32. ♖d5 **1 : 0**

⟨19⟩ 211

TAL – HERMLIN
Tallinn 1964

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 f5 15. ♘d2 f4 16. ♖e1 f3 17. ♘f3 ♗g4 18. ♖e3 ♖a7 19. h3 ♗h5 20. g4 ♗g6 21. ♘e5 ♗e5 22. de5 d4 23. cd4 ▶

23... ♖d7 24. ♕b3 ♔h8 25. e6 ♖d4 26. e7 ♖d1 27. ♔g2 ♕a8 28. f3 **1 : 0**

⟨20⟩ 223

DE FIRMIAN – I. SOKOLOV
Biel 1989

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 f5 16. ♘d2 f4 17. ♖e1

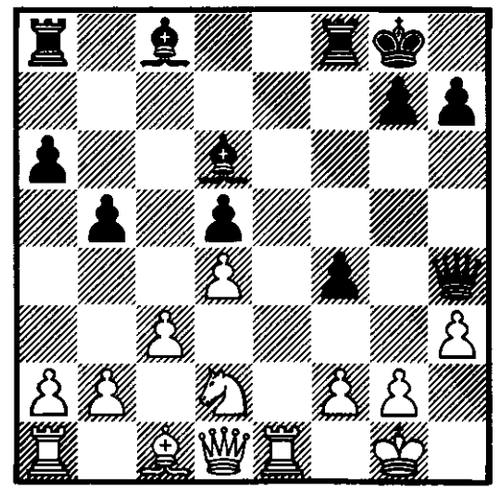

17... ♗h3 18. ♕f3 ♗g2 19. ♕g2 ♕h5 20. ♘f3 ♖f6 ▶

21. ♘g5 ♖f5 22. ♘e6 ♕h6 23. ♗d2 ♖e8 24. ♕g7 ♕g7 25. ♘g7 ♖e1 26. ♖e1 ♔g7 27. ♖e6 ♖f6 28. ♖f6
1/2 : 1/2

⟨**21**⟩ 231

HÜBNER – NUNN
Skellefteå 1989 — 48/462

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 f5 16. ♕f3 ♗b7 17. ♘d2 g5 18. ♕e2 f4 19. ♘f3 ♕h5

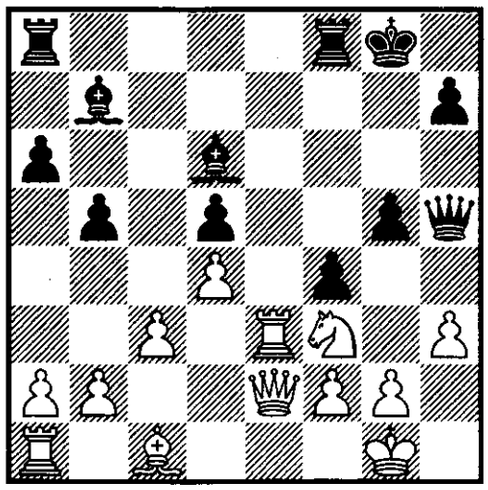

20. ♘g5 ♕g6 21. ♖e6 ♕g5 22. ♖d6 ♖ae8 23. ♖e6 ♔f7 24. ♖e5 ►
24... ♖e5 25. de5 ♔e6 26. ♗d2 ♕e5 27. ♕d3 ♕g7 28. ♖e1 ♔d7 29. f3 ♖f6 30. ♕d4 ♕f7 31. a4 ba4 32. ♕a4 ♔c8 33. ♕b4 ♔d8 34. ♗f4 **1 : 0**

⟨**22**⟩ 234

ANAND – NUNN
Wijk aan Zee 1990 — 49/403

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 g5 16. b3 f5 17. ♕f3 ♗b7 ►
18. ♖e6

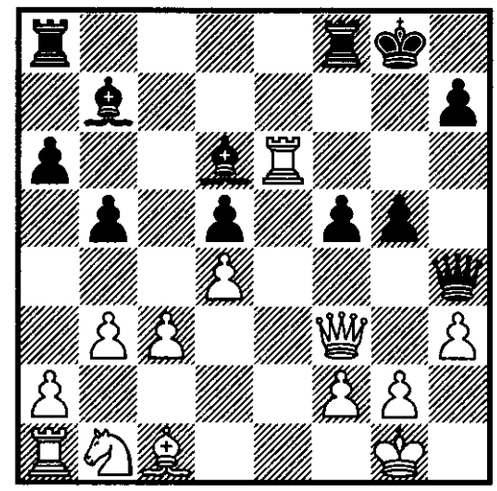

18... ♖ae8 19. ♖e8 ♖e8 20. ♔f1 g4 21. ♕f5 gh3 22. ♕h3 ♕h3 23. gh3 ♗c8 24. ♗e3 ♗h3 25. ♔e2 ♗g4 26. ♔d3 ♗f5 27. ♔e2 ♗g4 28. ♔d3 ♗f5 29. ♔e2 ♖c8 30. f3 ♔f7 31. ♗d2 h5 32. c4 ♖e8 33. ♔f2 ♗d3 34. ♗e3 h4 35. f4 dc4 36. bc4 bc4 37. ♘d2 ♖b8 38. ♔f3 c3 39. ♘e4 ♗b4 40. ♖d1 ♗e4 41. ♔e4 c2 **0 : 1**

⟨**23**⟩ 240

HÜBNER – PINTÉR
Solingen – Honvéd 1989 — 48/460

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 g5 16. ♕f3 ♗e6 17. ♕f6 ♖ae8 18. ♘a3 ♕h5 19. ♗d2 h6 20. ♘c2 ♗f4 21. ♖d3 ♕e2 22. ♗f4 gf4 23. ♘e1 ♕b2 24. ♖ad1 ►
24... ♔h7 25. ♕f4 ♕a2 26. ♖e3 ♖c8 27. ♘d3 ♕c2 28. ♖a1 ♕c3 29. ♖a6 ♕c7 30. ♕c7 ♖c7 31. ♘c5 ♗c8 32. ♖a5 ♖d8 33. ♖b5 ♖d6 34. ♖b8 ♗e6 35. ♖g3 f6 36. ♘e6 ♖e6 37. ♖d8 ♖e1 38. ♔h2 ♖cc1 39. ♖d7 ♔h8 40. ♖g6
1 : 0

⟨**24**⟩ 244

MÁDL – HAZAI

Magyarország 1988

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 g5 16. ♕f3 ♗e6 17. ♕f6 ♖fe8 18. ♗d2 ♕h5 19. ♖e1 h6 20. ♘a3 ♔h7 21. ♘c2 ▶

21... ♖g8 22. ♖e6 fe6 23. ♕e6 ♕g6 24. ♕g6 ♔g6 25. g3 ♖gf8 26. ♘e3 ♖f3 27. ♘d5 ♖af8 28. ♗e3 ♔f5 29. ♔g2 ♔e4 30. c4 bc4 31. ♘c3 ♔d3 32. ♖d1 ♔c2 33. ♖d2 ♔c1 34. ♖e2 ♖e3 35. ♖e3 ♔b2 36. ♘e4 ♗b4 37. ♖e2 ♔b1 38. a3 ♗a5 39. ♖e3 ♖d8 40. ♘c5 c3 41. ♖e7 ♖d4 42. ♖b7 ♔a2 43. ♘b3 c2 44. ♘c1 ♔a3 45. ♖b3 ♔a4 46. ♖b2 ♖c4 47. ♖a2 ♔b5 48. ♖b2 ♔c6 **0 : 1**

⟨**25**⟩ 247

HÜBNER – NUNN

Haifa 1989 — 48/461

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 g5 16. ♕f3 ♗e6 17. ♕f6 ♖fe8 18. ♘a3 ♕h5 19. ♗d2 ♗e7 20. ♕f3 ♕g6 21. ♖ae1 g4 22. ♕g3 gh3 23. gh3 ♗d6 24. ♕g6 hg6 ▶

25. ♘c2 ♔g7 26. ♘b4 ♗b4 27. cb4 ♖h8 28. ♖c1 ♗h3 29. ♖c7 ♖ac8 30. ♖c8 **1/2 : 1/2**

⟨**26**⟩ 248

WOLFF – HELLERS

New York 1990

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 g5 16. ♕f3 ♗e6 17. ♕f6 ♖fe8 18. ♘a3 ♕h5 19. ♗d2 ♗e7 20. ♕e5 ♖ad8 21. f4 ♕g6 22. fg5 ♗f5 23. ♕g3 ♗e4 24. ♖f1 ♗d6 25. ♕h4 ♖e6 26. ♖e2 ♖de8 27. ♖fe1 f6 28. ♖f2 ♗e7 29. gf6 ♖f6 30. ♖ee2 ♖f2 31. ♕f2 ♖f8 ▶

32. ♕e3 ♗h4

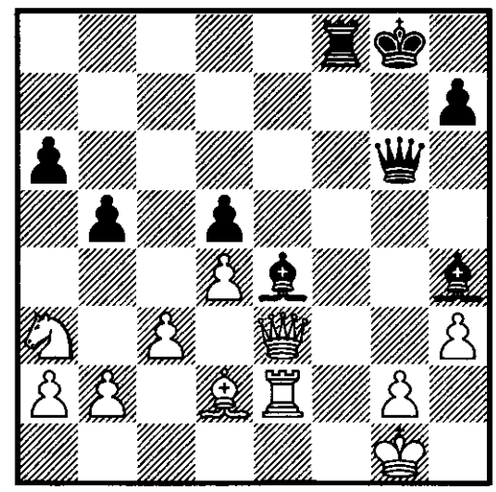

33. c4 ♗d3 34. ♗b4 ♗e2 35. ♗f8 ♗d3 36. ♗b4 ♗e4 37. g4 bc4 38. ♕f4 h5 **1/2 : 1/2**

⟨**27**⟩ 251

A. SOKOLOV – GELLER

New York 1990

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 ♕f4 16. ♖e5 ♕f6 17. ♖e1 ♗d7 18. ♗e3 ♕g6 19. ♕f3 ♖ae8 20. ♘d2 h5 21. ♔h1 ♗b8 22. ♗f4 ♕c2 23. ♗b8 ♕d2 ▶

24. ♗e5 f6 25. ♖ad1 ♕g5 26. ♗d6 ♖e1 27. ♖e1 ♖e8 28. ♖e8 ♗e8 29. ♕e2 ♗g6 30. ♔h2 ♕f5 31. f3 ♔h7 32. ♕e7 ♕g5 33. ♕e1 ♗d3 34. h4 ♕g6 35. ♗g3 ♕f5 36. ♕e8 ♗b1 37. a4 ♗d3 38. ab5 ab5 39. ♕f7 ♗f1 40. ♔g1 ♗c4 41. ♔h2 ♕g6 42. ♕e6 ♕c2

43. ♕e8 ♕g6 44. ♕e1 ♕c2 45. ♗d6 ♗e2 46. ♕g3 **1/2 : 1/2**

〈**28**〉 253

TAL – SPASSKY

Tbilisi (m/5) 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 ♕f4 16. ♖e5 ♕f6 17. ♖e1 ♕g6 18. ♕f3 ♗f5 19. ♗e3 ♗e4 20. ♕g4 ▶

20... h5 21. ♕g6 ♗g6 22. ♘d2 f6 23. ♘b3 ♗f5 24. ♘c5 ♗c5 25. dc5 ♗d7 26. ♖ad1 ♗c6 27. h4 ♖fe8 28. f3 ♔f7 29. ♔f2 ♖h8 30. ♖d2 ♖ae8 31. ♖de2 ♖e6 32. ♗f4 ♖e2 33. ♖e2 ♖e8 34. ♖e8 ♗e8 35. g4 g6 36. b4 ♗c6 37. ♔e3 ♔e6 38. ♔d4 ♔f7 39. ♗c7 ♔e7 40. ♗d6 ♔e6 41. ♗f4 **1/2 : 1/2**

〈**29**〉 255

TAL – SPASSKY

Tbilisi (m/7) 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♗d5 cd5 13. d4 ♗d6 14. ♖e3 ♕h4 15. h3 ♕f4 16. ♖e5 ♕f6 17. ♖e1 ♕g6 18. ♕f3 ♗e6

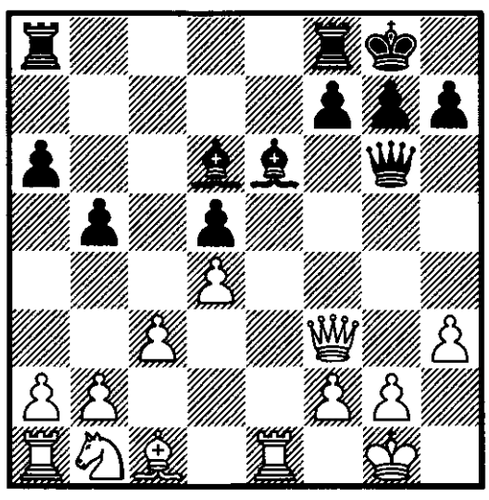

19. ♗f4 ♗f4 20. ♕f4 ♗h3 21. ♕g3 ♕g3 22. fg3 ♗f5 23. ♘d2 ♖fe8 24. ♘b3 ♔f8 25. ♘c5 a5 26. ♖e8 ♖e8 27. a4 ba4 28. ♖a4 ♖e2 29. b4 ▶

29... ab4 30. cb4 ♖b2 31. ♖a8 ♔e7 32. ♖b8 ♖d2 33. ♖b7 ♔d6 34. ♖f7 ♗g6 35. ♖a7 ♔c6 36. ♘e6 ♗e4 37. ♖g7 ♖g2 38. ♔f1 ♖b2 39. ♘d8 ♔b5 40. ♖c7 ♖d2 41. ♔e1 ♖g2 42. ♘f7 ♔b4 43. ♘g5 ♗d3 44. ♘h7 ♗c4 45. ♘f6 ♖e2 46. ♔d1 ♖e6 47. ♘d7 ♔c3 48. ♘e5 ♖h6 49. ♘c4 dc4 50. ♔e2 ♖e6 51. ♔f3 ♔d3 52. ♔f4 ♖d6 53. g4 **1/2 : 1/2**

〈**30**〉 257

POPOVIĆ – VELIMIROVIĆ

Bor 1985 — 40/420

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d3 ♗d6 13. ♖e1 ♖a7 14. ♘d2 ♘f4 15. ♘e4 ♘d3 16. ♗g5 ♗e7 17. ♗e7 ♖e7 18. ♖e3 ♖d7

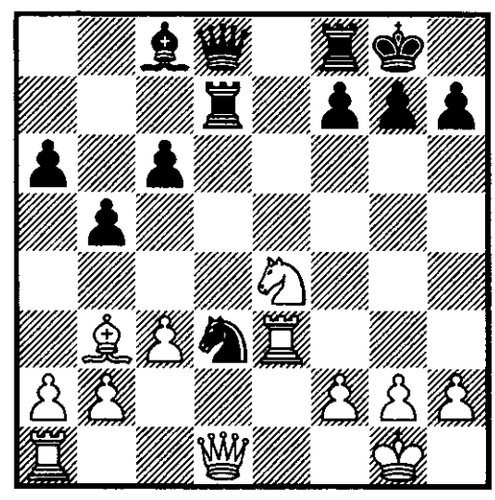

19. ♕h5 ▶

19... ♘b2 20. ♖f3 ♖d5 21. ♗d5 cd5 22. ♘g5 h6 23. ♘f7 ♕e8 24. ♘h6 gh6 25. ♖f8 ♔f8 26. ♕h6 ♔g8 27. ♕d2 ♘c4 28. ♕d5 ♕e6 29. ♕d8 ♔f7 30. h3 ♗d7 31. ♖d1 ♗c6 32. ♕c7 ♔f6 33. ♕f4 ♔e7 34. h4 ♘e5 35. ♕g5 ♔f7 36. ♖d4 ♘g6 37. h5 ♕e1 38. ♔h2

♘e5 39. ♖f4 ♔e6 40. ♖f6 ♔d7 41. ♕g7 ♔d8 42. ♖f8 ♗e8 43. ♖f5 **1 : 0**

⟨**31**⟩ 258

SMAGIN – GELLER

Moskva 1989 — 47/423

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d3 ♗d6 13. ♖e1 ♗f5 14. ♕f3 ♕d7 15. ♗d5 cd5 16. ♗f4 ♗f4 17. ♕f4 ♗d3 18. ♘d2 ♖ae8 ▶

19. ♖e3 ♖e3 20. ♕e3 ♗g6 21. ♖e1 h6 22. ♘b3 ♖c8 23. a3 ♕c7 24. ♘d4 ♕c4 25. h4 a5 26. h5 ♗h5 27. ♘f5 ♖f8 28. ♕e5 ♕g4 29. ♘g7 ♗g6 30. ♘e8 ♕g5 31. ♕g7 **1 : 0**

⟨**32**⟩ 258

DOLMATOV – HALIFMAN

Moskva 1976 — 49/404

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. d3 ♗f5 14. ♕f3 ♖e8 15. ♖e8 ♕e8 16. ♘d2 ♕e1 17. ♘f1 ♗g6 18. h3 ♖e8 19. ♗d1 ▶

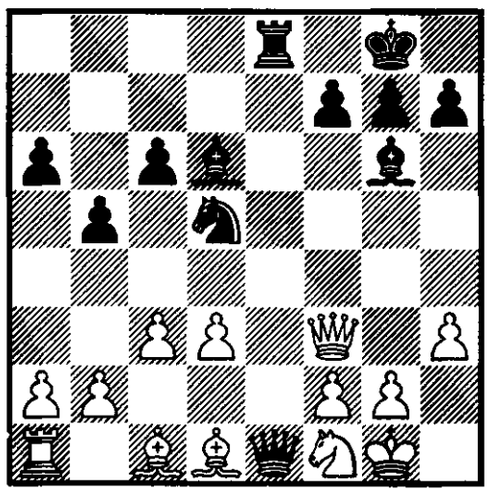

19... ♗h2 20. ♔h2 ♕f1 21. ♗d2 ♕d3 22. ♕d3 ♗d3 23. a4 f6 24. ab5 ab5 25. ♗g4 f5 26. ♗h5 g6 27. ♗f3 ♗e4 28. ♔g3 f4 29. ♗f4 ♗f3 30. gf3 ♘f4 31. ♔f4 ♖e2 32. b4 ♖c2 33. ♖a3 ♔g7 34. ♔e5 ♖f2 35. ♔d6 ♖f3 36. ♔c6 ♖f5 37. ♖a7 ♔h6 38. ♖c7 g5 39. ♔b6 ♔g6 40. ♖c6 ♔h5 41. ♖c5 ♖f3 42. ♔b5 ♖h3 43. ♔a6 ♖h1 44. b5 ♖a1 45. ♔b7 ♔g6 46. b6 g4 47. ♔c6 g3 48. b7 g2 49. b8♕ g1♕ 50. ♕g8 ♔h6 51. ♕f8 ♔g6 52. ♕g8 ♔h6 53. ♕f8 ♔g6 54. ♕d6 ♔g7 55. ♕d4 ♕d4 56. cd4 ♔f6 57. ♔d7 ♖a7 **1/2 : 1/2**

⟨**33**⟩ 263

FISCHER – O'KELLY

La Habana 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. g3 ♗d6 13. ♖e1 ♖a7 14. d4 ♖e7 15. ♖e7 ♕e7 16. ♗d5 cd5 17. ♗e3 ♖e8 18. ♘d2 ♗h3 19. ♕f3 ♕e6 20. ♖e1 ♗g4 ▶

21. ♕g2 ♗h3 22. ♕f3 ♗g4 23. ♕h1 h5 24. h4 ♕f5 25. ♕g2 ♕d3 26. ♘f1 ♕c4 27. a3 ♕a2 28. f3 ♗f5 29. ♕d2 ♖e6 30. ♗f2 ♖e1 31. ♗e1 ♕b1 32. ♘e3 ♗e6 33. ♘g2 ♗e7 34. ♘f4 g6 35. ♔g2 ♗d6 36. ♘e6 fe6 37. ♗f2 ♔f7 38. ♗e3 ♔e8 39. ♗h6 ♔d7 40. ♗g7 ♕f5 41. ♗h8 ♕f8 42. ♗e5 ♗e5 43. de5 ♕f5 44. ♕e3 ♔c6 45. b4 ♔b7 46. ♔h2 ♔a8 47. ♕e2 ♔b7 48. ♔g2 ♔b8 49. g4 ♕f4 50. ♕f2 ♔b7 51. ♕d4 ♕c1 52. ♕d3 ♕e1 53. gh5 gh5 54. f4 **1/2 : 1/2**

⟨**34**⟩ 267

BRAGA – GELLER

Amsterdam II 1986 — 42/425

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7.

♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. g3 ♗f6 13. ♖e1 c5 14. d4 ♗b7 15. dc5 ♖e8 16. ♘d2

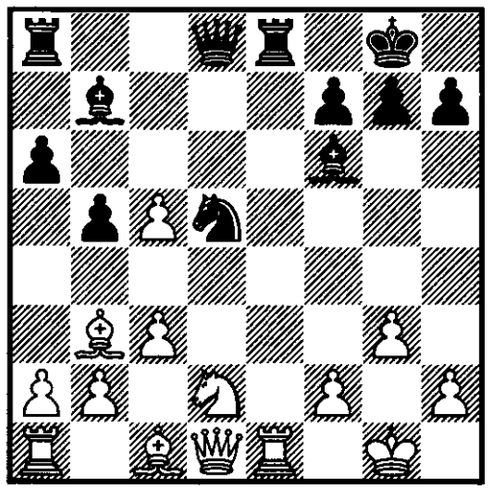

16... ♘c3 17. bc3 ♗c3 ▶

18. c6 ♗c6 19. ♖e8 ♕e8 20. ♖b1 ♖d8 21. ♕c2 ♗d2 22. ♗d2 ♗e4 23. ♗f7 ♔f7 24. ♕b3 ♗d5 25. ♕b4 ♕e4 26. ♕e4 ♗e4 27. ♖b2 ♖d4 28. h3 ♗d5 29. ♖c2 ♖a4 30. ♖c7 ♔e6 31. g4 ♖a2 32. ♗e3 b4 33. ♗d4 g5 34. ♖h7 ♖d2 35. ♗h8 ♖d1 36. ♔h2 ♖h1 37. ♔g3 ♖g1 38. ♔h2 ♖g2 39. ♔h1 ♖g4 40. ♔h2 ♖h4 41. ♖h4 gh4 42. f4 a5 **0 : 1**

⟨**35**⟩ 272

FISCHER – SPASSKY

Santa Monica 1966 — 2/282

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. g3 ♘f6 13. d4 ♗d6 14. ♖e1 ♗g4 15. ♕d3 c5 16. dc5 ♗c5 17. ♕d8 ♖ad8 18. ♗f4 h6 19. ♘a3 g5 20. ♗e3 ♗e3 21. ♖e3 ♖d2 22. ♘c2 ♖e8 ▶

23. ♖e8 ♘e8 24. ♘e3 ♗f3 25. ♗c2 ♘d6 26. b3 ♔f8 27. a4 ♘e4 28. ♗e4 ♗e4 29. ab5 ab5 30. b4 ♖b2 31. g4 ♔g7 32. ♔f1 ♔f6 33. ♖a5 ♖b1 34. ♔e2 ♖b2 35. ♔f1 **1/2 : 1/2**

⟨**36**⟩ 278

LOBRON – ĐURIĆ

Sarajevo 1984

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. g3 ♖a7 14. d3 ♗f5 15. ♘d2 ♗d3 16. ♘e4 ♗e4 17. ♖e4 ♖d7 18. ♕f3 ♗c5 19. ♗f4 a5 20. ♖ae1 ♘f4 21. ♖f4 a4 22. ♗c2 ♕b6

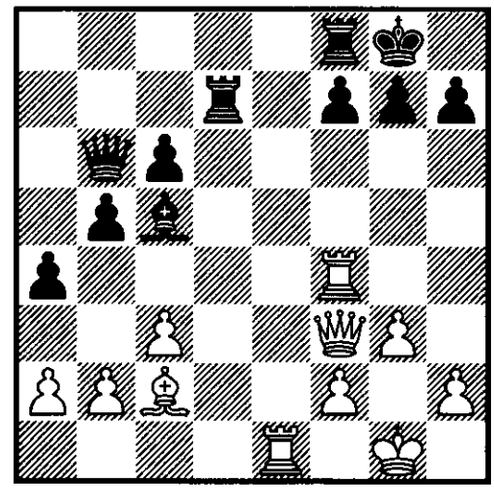

23. ♗h7 ▶

23... ♔h7 24. ♖h4 ♔g8 25. ♕f5 f6 26. ♕e6 ♖df7 27. ♕h3 ♖e7 28. ♖h8 ♔f7 29. ♕h5 g6 30. ♕h7 ♔e8 31. ♕g6 ♔d7 32. ♖d1 ♔c7 33. ♖f8 ♗f2 34. ♔g2 ♕c5 35. ♖f7 **1 : 0**

⟨**37**⟩ 284

ANAND – KAMSKY

Dortmund 1992 — 54/336

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. d3 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♗d7 16. ♘d2 g5 17. ♖e2 f5 18. ♘e4 fe4 19. de4 ♗g4 20. ed5 c5 21. ♕f1 ♕h5 22. ♖e3 c4 23. ♗c2 ♗c5 24. ♗d2 ▶

24... ♗e3 25. ♗e3 ♖ae8 26. ♖e1 ♗f3 27. d6 ♗c6 28. ♕e2 ♕h3 29. ♕f1 ♕e6 30. ♗d1 ♕d5 31. f3 ♕d6 32. ♗d4 ♖e1 33. ♕e1 g4 34. f4 ♕d5 35. ♔f2 ♕g2 36. ♔e3 ♖e8 37. ♗e5 ♕b2 38. ♗g4 ♕c2 39. ♔d4 ♕d3 40. ♔c5 ♕d5 41. ♔b4 a5 42. ♔a3 ♕d3 43. ♔b2 b4 44. ♔a1 a4 45. ♗e2 ♕e4 46. ♕d1 bc3 47. ♗c4 ♔f8 48. ♗d6 ♖e7 49. ♗d3 ♕e3 50. ♗c2 ♔e8 51. ♗e7 ♔e7 52. ♕b1 h6 53. a3 ♔f6 54. ♕d1 ♕c5 55. ♕d8 ♔g7 56. ♕c7 ♔f6 57. ♕d8 ♔g7 58. ♕c7 ♔f6
1/2 : 1/2

〈**38**〉 284

IVANČUK – KAMSKY
Tilburg 1992

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. d3 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♗d7 16. ♘d2 g5 17. ♖e2 f5 18. c4 f4

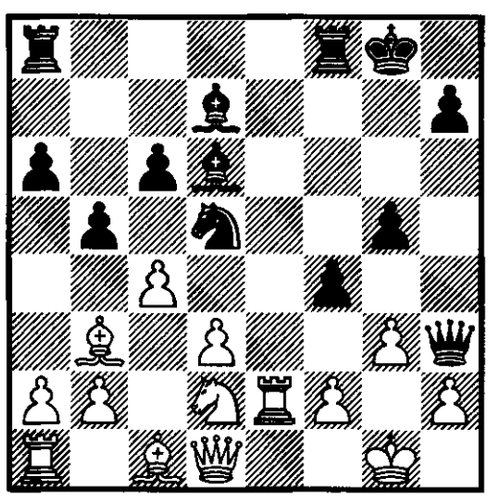

19. ♕f1 ►
19... fg3 20. hg3 ♕h5 21. cd5 ♗g4 22. dc6 ♔g7 23. ♖e4 ♗g3 24. fg3 ♖f1 25. ♘f1 ♕h3 26. ♖e7 ♔h6 27. ♗d5 ♖f8 28. ♗d2 ♗f3 29. ♗f3 ♖f3 30. ♖e2 ♔g6 31. c7 ♖f8 32. ♖ae1 ♕d7 33. ♖e6 ♔h5 34. g4 ♔g4 35. ♖1e4 ♔f3 36. ♗e1⊕ **1 : 0**

〈**39**〉 294

TIMMAN – HÜBNER
Tilburg 1985 — 40/421

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. g3 ♗d6 13. ♖e1 ♕d7 14. d3 ♕h3 15. ♖e4 ♕f5 16. ♘d2 ♕g6 17. ♘f1 f5 18. ♖d4 f4

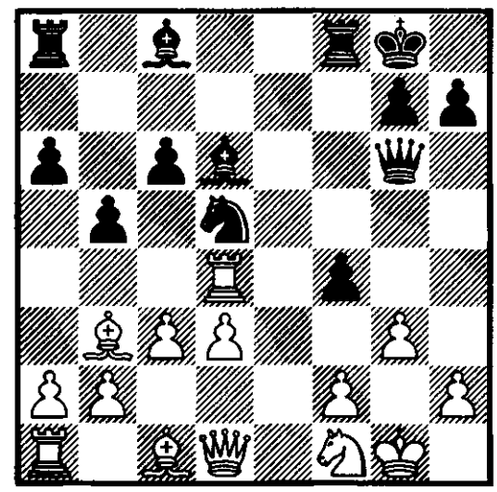

19. ♖d5 cd5 20. ♗d5 ♗e6 21. ♗a8 ♖a8 22. ♕f3 ♖f8 23. ♕e4 ♗f5 24. ♕d5 ♔h8 25. a4 ►
25... b4 26. cb4 fg3 27. hg3 ♗b4 28. ♗d2 ♗d2 29. ♘d2 ♗d3 30. ♖a3 ♗c2 31. ♖f3 ♖e8 32. b3 h6 33. ♔g2 ♔h7 34. ♖f4 ♕b6 35. ♕c4 ♕b7 36. ♔h2 ♖c8 37. ♕b4 ♕d5 38. ♘c4 ♕h5 39. ♔g2 ♕d5 40. ♔h2 ♕h5 41. ♔g2 ♕d5 **1/2 : 1/2**

〈**40**〉 299

SMAGIN – MALANJUK
SSSR (ch) 1986 — 41/398

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d3 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♕f5 16. ♘d2 ♕g6 17. ♖e1 ♗c7 18. ♘f3 ♗g4 19. ♘h4 ♕h5 20. f3 ♗h3 21. ♕e2 ►

21... ♖ad8 22. d4 f5 23. f4 ♕e2 24. ♖e2 ♖fe8 25. ♖e8 ♖e8 26. ♔f2 ♗g4 27. ♗e3 ♔f8 28. ♖e1 ♗d8 29. ♘g2 ♘f6 30. d5 cd5 31. ♗d4 ♖e1 32. ♔e1 ♔e7 33. ♘e3 ♔d6 34. ♗e5 ♔c6 35. ♗f6 ♗f6 36. ♗d5 ♔d6 37. ♗g2 g5 38. h3 gf4 39. gf4 ♗h5 40. ♘f5 ♔c5 41. ♔d2 b4 42. ♘g3 **1 : 0**

⟨**41**⟩ 301

SMAGIN – NUNN

Dortmund 1991 — 51/345

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. d3 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♕d7 16. ♖e1 ♕h3 17. ♖e4 ♕d7 18. ♘d2 ♗b7 19. ♖e1 c5 20. ♘e4 ♗e7 21. ♗g5 ♖ad8 22. ♗e7 ♕e7 23. ♕h5 ▶

23... g6 24. ♕g5 f6 25. ♕h4 ♗a8 26. ♖e2 ♔h8 27. ♖ae1 ♘b6 28. ♕h6 ♕b7 29. f3 c4

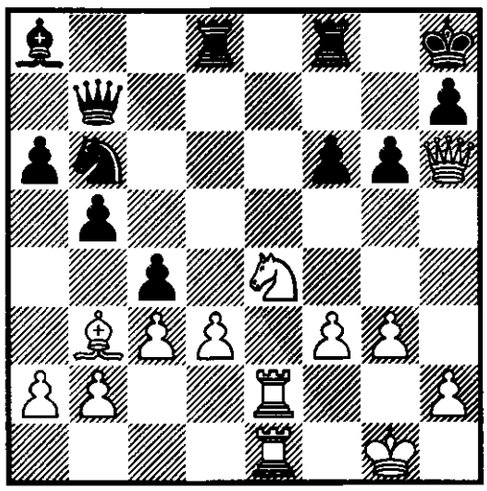

30. ♘g5 **1 : 0**

⟨**42**⟩ 283

ERNST – I. SOKOLOV

Debrecen 1992

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. g3 ♗b7 14. d3 ♕d7 15. ♘d2 c5 16. ♘e4 ♗e7 17. ♗g5 f6 18. ♗d2 ♔h8 19. ♕h5 f5 20. ♘g5 ♗g5 21. ♗g5 ♕c6 22. f3 c4 23. ♗c2 b4 ▶

24. dc4 ♕c4 25. ♖e5 ♘c3 26. ♗f5 ♖f5 27. ♖f5 ♘e2 28. ♔h1 g6 29. ♕h6 ♔g8 30. ♖f6 ♕d3 31. ♔g2 ♘d4 32. ♖f1 ♘f3 33. ♖6f3 ♕e2 34. ♔g1 ♗f3 35. ♖f2 ♕d1 36. ♖f1 **1/2 : 1/2**

⟨**43**⟩ 302

BENJAMIN – KAMSKY

USA (ch) 1991 — 52/345

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. g3 ♕d7 14. d3 ♕h3 15. ♖e4 ♕d7 16. ♘d2 f5 17. ♖e1 ♔h8 18. ♕h5 ♘f6 19. ♕h4 c5 20. ♘f3 ♗b7 21. ♘g5 h6 22. ♗d2 ♕c6 23. f3 c4 24. ♗d1 cd3 25. ♘e6 ♖f7 26. ♔g2 ♗c5 27. ♘g5 ♖ff8 28. ♘e6

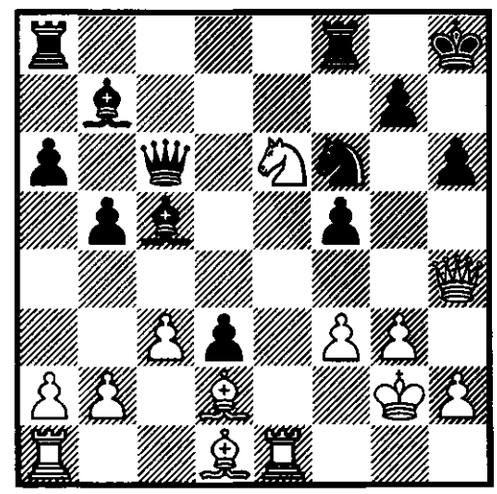

28... ♘g4 29. ♘f8 ♖f8 30. b4 ♗d6 ▶

31. ♕h5 ♕b6 32. ♖f1 ♘e3 33. ♗e3 ♕e3 34. ♗b3 ♕d2 35. ♖f2 ♕c3 36. ♖d1 ♗b4 37. ♕g6 d2 38. ♖dd2 ♗f3 39. ♖f3 ♕d2 40. ♖f2 ♕e3 41. ♗f7 ♕e4 42. ♔h3 ♕g4 43. ♔g2 ♕g6 44. ♗g6 ♖f6 45. ♗f5 ♗c5 46. ♖f1 g5 47.

♗d3 ♖d6 48. ♖d1 ♔g7 49. ♗e2 ♗d4 50. ♗f3 b4 51. ♖c1 ♗c3 52. ♖d1 ♖b6 53. ♖d7 ♔f6 54. ♗d5 ♔e5 55. ♗b3 ♖f6 56. h4 g4 57. ♖g7 h5 58. ♖e7 ♔d4 59. ♖d7 ♔e4 60. ♖f7 ♖d6 61. ♖f2 a5 62. ♗f7 ♖h6 63. ♗b3 ♔e3 64. ♔f1 ♖a6 65. ♗a4 ♖d6 66. ♗e8 ♖d1 67. ♔g2 ♗e1 68. ♖c2 ♖d5 69. ♖b2 ♖e5 70. ♗d7 ♔d3 71. ♔f1 ♗d2 72. ♖b3 ♗c3 73. ♖b1 ♔c2 74. ♖b3 ♖e1 75. ♔f2 ♔d2 76. ♗b5 ♖a1 77. ♗c4 a4 **0 : 1**

⟨**44**⟩ 305

LIANG JINRONG
– PENG XIAOMIN
China (ch) 1992 — 54/335

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♖e1 ♗d6 13. g3 ♕d7 14. d3 ♕h3 15. ♖e4 ♕d7 16. ♘d2 f5 17. ♖e1 ♔h8 18. f4 ♕a7 19. d4 ♘f6 20. ♘f3 c5 21. ♗e3 c4 22. ♗c2 g6 23. ♘e5 ♗b7 24. ♕d2 ▶
24... ♘e4 25. ♗e4 ♗e4 26. d5 ♕b7 27. ♘g4 ♔g8 28. ♕d4 fg4 29. ♕e4 ♖fe8 30. ♕d4 ♖ad8 31. ♗f2 ♔f7 32. b3 ♕c7 33. ♖e8 ♖e8 34. bc4 ♕c4 35. ♕c4 bc4 36. ♖b1 ♖d8 37. ♖b7 ♔f6 38. ♖h7 ♔f5 39. ♔g2 ♔e4 40. ♖h4 ♔d3 41. ♗d4 ♗b4 42. ♖g4 ♗c3 43. ♗c3 ♔c3 44. ♖g6 a5 45. ♖c6 ♖d5 46. g4 ♖d2 47. ♔g3 ♖a2 48. f5 a4 49. f6 ♖a1 50. g5 a3 51. f7 ♖f1 52. g6 a2 53. ♖a6 ♖g1 54. ♔h3 ♖g6 55. ♖g6 **1 : 0**

⟨**45**⟩ 308

KOTRONIAS – I. SOKOLOV
Burgas 1992 — 55/344

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♗g4 14. f3 ♗f5 15. ♗d5 cd5 16. ♘d2 ♗d3 17. ♖f2

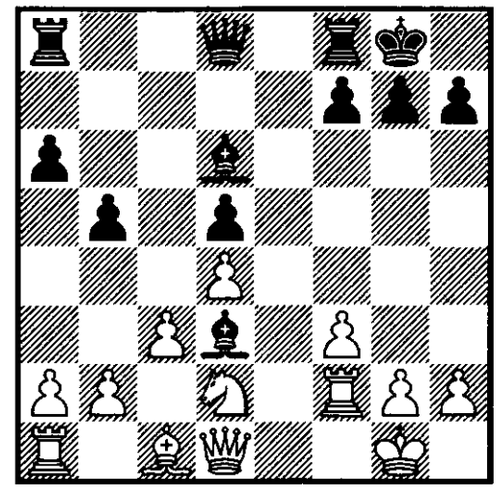

17... b4 18. cb4 ♕c7 ▶
19. ♘f1 ♗f1 20. ♔f1 ♗h2 21. ♖c2 ♕b6 22. ♕d3 ♕f6 23. ♗e3 ♗g3 24. ♔e2 ♖fe8 25. ♖h1 h6 26. ♔d1 ♖e6 27. ♗d2 ♖ae8 28. ♖c5 ♖e2 29. ♕e2 ♖e2 30. ♔e2 ♕d4 31. ♖f1 ♕e5 32. ♔d1 ♕b2 33. ♖d5 ♕a2 34. ♖d3 ♕a1 35. ♔e2 ♕e5 36. ♖e3 ♕h5 37. ♗e1 ♗f4 38. ♖e4 ♕b5 39. ♔f2 ♗g3 40. ♔g1 ♗h2 41. ♔h2 ♕f1 42. ♖e8 ♔h7 43. ♗g3 ♕b5 44. ♖b8 ♕c4 45. ♖b6 h5 46. ♔h3 ♕c8 47. ♔h2 h4 48. ♗d6 ♕c4 49. ♗b8 f6 50. ♗d6 g5 51. ♗b8 f5 52. ♗e5 g4 53. ♖b7 ♔g6 54. ♖g7 ♔h6 55. ♖c7 ♕b4 56. f4 ♕e1 **0 : 1**

⟨**46**⟩ 309

KINDERMANN – NUNN
Dortmund 1991 — 51/347

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♗g4 14. f3 ♗h5 15. ♕f1 ♗g6 16. ♕f2 ♕f6 17. g3 ♗d3 18. ♖e1 ♕g6 19. ♘d2 ▶
19... f5 20. f4 ♔h8 21. ♘f3 ♗e4 22. ♘e5 ♗e5 23. de5 h6 24. ♗c2 ♗c2 25.

♕c2 ♕e6 26. ♗d2 g5 27. ♖f1 g4 28. b3 ♖ac8 29. c4 ♘e7 30. ♖ad1 c5 31. ♗e3 ♖c6 32. ♖f2 ♘c8 33. ♖fd2 ♖f7 34. ♕d3 bc4 35. bc4 ♔g7 36. ♕d5 ♘b6 37. ♕e6 ♖e6 38. ♗c5 ♘c4 39. ♖c2 ♘a5 40. ♗d6 ♘b7 41. ♖c6 ♘d6 42. ed6 ♔f6 43. ♖a6 ♖d7 44. ♔f2 ♖e4 45. a4 ♖b4 46. ♖d2 ♔e6 47. ♖e2 ♔f6 48. ♖a2 ♔g6 49. a5 ♔h5 50. ♖c6 ♖e4 51. ♖c5 ♖d6 52. ♖f5 ♔g6 53. ♖e5 **1 : 0**

⟨**47**⟩ 312

KAMSKY – IVANČUK

Linares 1991 – 51/346

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♗g4 14. f3 ♗h5 15. ♗d5 cd5 16. ♘d2 f5 17. ♕b3 ♗f7 18. ♘f1 f4 19. ♗d2 ♕d7 20. ♖ae1 a5 ►

21. a3 a4 22. ♕d1 ♗g6 23. ♗c1 ♖f7 24. h3 ♗f5 25. ♘h2 h5 26. ♖f2 ♖af8 27. ♘f1 ♖f6 28. ♘h2 ♔h8 29. b3 ♖c8 30. ♗b2 ♔h7 31. ♘f1 ♖ff8 32. ♖fe2 ♖c7 33. ♘h2 ♖fc8 34. ♘f1

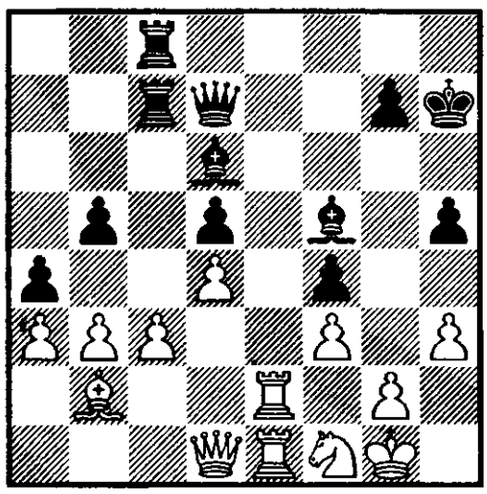

34... b4 35. ab4 a3 36. ♗a3 ♖c3 37. ♔h2 ♖a8 38. ♗b2 ♖d3 39. ♕c1 ♖c8 40. ♖c2 ♖c2 41. ♕c2 ♗g6 42. ♕f2 ♗b4 43. ♖e5 ♖d1 44. ♕e2 ♖b1 45. ♖g5 ♕c6 46. ♖e5 ♕c2 47. ♖h5 ♔g8 48. ♕e6 ♗f7 49. ♖h8 ♔h8 50. ♕f7 ♕c6 51. ♗c3 ♗c3 52. ♕f8 ♔h7 53. ♕f5 ♕g6 **0 : 1**

⟨**48**⟩ 315

KOTRONIAS – NUNN

Kavala 1991 – 53/339

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♗g4 14. f3 ♗h5 15. ♗d5 cd5 16. ♘d2 f5 17. ♕b3 ♖e8 18. ♖e8 ♕e8 19. ♘f1 ♗f7 20. ♗d2 f4 21. a4 ♖b8 22. ab5 ♖b5 23. ♕c2 ♗g6 24. ♕c1 ♗d3 25. ♗f4 ♗f4 26. ♕f4 ♖b2 ►

27. ♕g5 ♗c4 28. ♘g3 h6 29. ♕c1 ♕b8 30. ♕e1 a5 31. ♘f5 ♗d3 32. ♘e7 ♔h7 33. ♕e3 ♖b1 34. ♖b1 ♕b1 35. ♔f2 a4 36. ♕e6 ♕b2 37. ♔g1 **1/2 : 1/2**

⟨**49**⟩ 318

KINDERMANN – P. BLATNÝ

Biel (open) 1991

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♗c7 14. ♘d2 ♕d6 15. ♘f1 f5 16. a4 ♔h8 17. ♗d2 f4 18. f3 g5 19. ab5

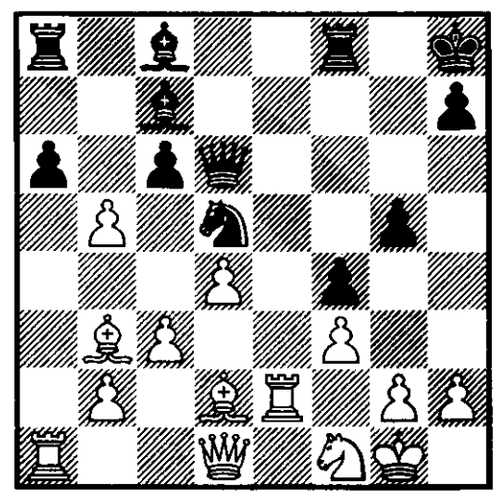

19... g4 20. ♖e5 ♕g6 21. ♖d5 gf3 22. ♕f3 ♗g4 23. ♕f2 cd5 ▶
24. ♖a6 ♕f5 25. ♖a8 ♖a8 26. b6 ♗d6 27. c4 ♖e8 28. h3 ♗h3 29. c5 ♖g8 30. cd6 ♗g2 31. ♕g2 ♖g2 32. ♔g2 ♕e4 33. ♔h2 ♕e2 34. ♔g1 f3 35. ♘e3 ♕d2 36. d7 ♕e3 37. ♔h2 ♕f4 38. ♔h3 ♕f5 39. ♔g3 ♕d7 40. ♔f2 ♕b5 **0 : 1**

〈**50**〉 320

SAX – PINTÉR

Magyarország (ch) 1981 — 31/396

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗f5 16. ♖e1 ♕g6 17. ♘f3 ♗g4 18. ♘h4 ♕h5 19. f3 ♗h3 ▶
20. ♘g2 ♖ae8 21. ♖e4 g5 22. ♗d2 ♖e6 23. ♕e2 ♖h6 24. ♘e3 ♘e3 25. ♕e3 ♗f4 26. ♕f2 ♗d2 27. g4 ♕h4 28. ♕d2 ♖f6 29. ♕e3 h5 30. ♖e5 ♖f4 31. gh5 ♗f5 32. ♔h1 ♕h5 33. ♖g1 ♔h8 34. ♖g3 f6 35. ♖e7 ♖h4 36. ♕f2 ♖e8 37. ♖e8 ♕e8 38. ♖g1 ♕h5 39. ♖e1 ♖f4 40. ♗d1 ♖h4 41. ♕g3 ♖f4 **1/2 : 1/2**

〈**51**〉 320

SAX – P. NIKOLIĆ

Plovdiv 1983

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗g4 16. f3 ♗f3 17. ♘f3 ♕f3 18. ♖f2 ♕e4 19. ♕f3 ♖ae8 20. ♗d2 ♘f6 21. ♖e1 ▶
21... ♕f3 22. ♖f3 ♖e1 23. ♗e1 ♖e8 24. ♔f1 ♖e7 25. h3 h5 26. c4 ♗c7 27. a4 ♘e4 28. cb5 cb5 29. ab5 ab5 30. ♗d5 ♘d6 31. ♗b4 ♖d7 32. ♗c5 g6 33. g4 hg4 34. hg4 ♔g7 35. ♖a3 ♖d8 36. ♖a7 ♗b8 37. ♖a8 ♘e8 38. ♗c6 ♘c7 39. ♖a5 ♘e6 40. ♖b5 ♗f4 41. ♗b6 ♘c7 42. d5 ♗e5 43. ♗a5 ♖d6 44. ♖c5 ♘a6 45. ♖c2 ♖f6 46. ♔e1 ♖f4 47. ♖e2 ♘c5 48. ♔d1 ♗f6 49. d6 ♖d4 50. ♖d2 ♖d2 51. ♗d2 ♗b2 52. d7 ♗f6 53. g5 ♗d8 54. ♗c3 ♔h7 55. ♗d2 **1/2 : 1/2**

〈**52**〉 321

PSAKHIS – GELLER

Soči 1982 — 34/421

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗h3 16. ♖e1 ♖ae8 17. f3 f5 18. c4

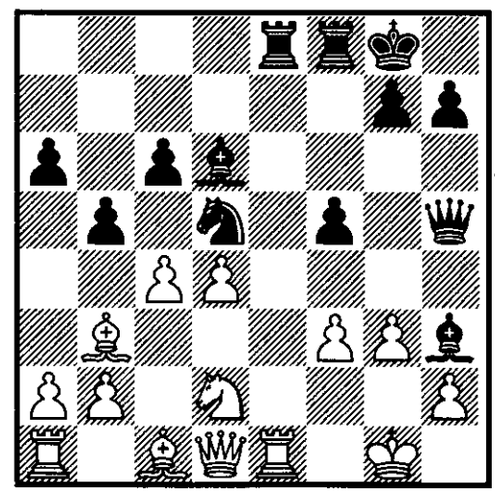

18... ♘e3 19. c5 ♔h8 20. ♖e3 ♖e3 21. cd6 f4 ▶
22. ♘e4 ♖f3 23. ♗f4 ♖8f4 24. d7 ♗d7 25. ♘d2 ♗h3 26. ♘f3 ♖f3 27. ♕d2 ♖f8 28. ♕e3 ♕f5 29. ♕e2 c5 30. ♗c2 ♕d5 31. ♕e4 ♕d4 32. ♕d4 cd4 33. ♗e4 g6 34. ♖d1 ♔g7 35. ♗g2 ♗g2 36. ♔g2 ♖c8 37. ♖d2 ♔f6 38. ♖d4 ♖c2 39. ♔h3 ♔e5 40. ♖b4 ♔d5 41. a3 ♔c5 42. ♖h4 ♖b2 43. ♖h7 ♖b3 44. ♖c7 ♔b6 45. ♖g7 ♖a3 46. ♖g6

♔c5 47. ♔g2 b4 48. h4 b3 49. ♖g8 ♖a5 50. ♖c8 ♔d4 **0 : 1**

⟨**53**⟩ 325

SHORT – NUNN

Bruxelles 1986 — 42/427

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗h3 16. f3 ♗c7 17. a4 b4 18. c4 ♘f6 19. ♘e4 ♕g6 20. ♘f2 ♗f5 21. ♗c2 ▶

21... ♖fe8 22. ♗f5 ♕f5 23. ♖e8 ♖e8 24. ♔g2 ♖d8 25. ♗e3 ♗b6 26. ♕b3 ♗d4 27. ♖d1 c5 28. ♗d4 cd4 29. ♕b4 ♕d7 30. ♕b6 h5 31. ♕a6 ♖b8 32. ♖d2 h4 33. ♕a5 ♖b3 34. ♕c5 ♕b7 35. ♖d3

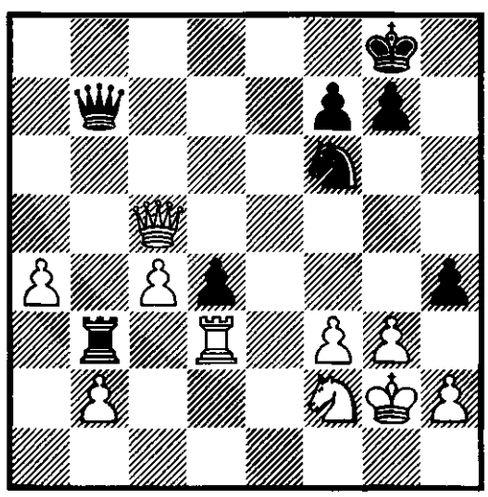

35... h3 36. ♔h3 ♖d3 37. ♘d3 ♕f3 38. ♕d4 ♕f1 39. ♔h4 ♕f5 **0 : 1**

⟨**54**⟩ 327

EHLVEST – GELLER

Vršac 1987 — 44/413

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗h3 16. f3 ♗c7 17. ♘e4 ♖ae8 18. ♕d3 f5 19. ♘g5 f4 20. ♘h3 fg3 21. ♖e8 ▶

21... ♖e8 22. ♔g2 gh2 23. ♗d2 ♔h8 24. ♘g5 ♗f4 25. ♘e4 ♖e6 26. ♔h1 ♗d2 27. ♗d5 cd5 28. ♘d2 ♕g5 29. f4 ♕h4 30. ♕f5 ♖e8 31. ♖f1 h6 **1 : 0**

⟨**55**⟩ 328

EHLVEST – P. NIKOLIĆ

Zagreb (izt) 1987 — 44/414

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. ♘d2 ♗h3 16. f3 ♗c7 17. ♘e4 ♕f3 18. ♘g5 ♕h5 19. ♘h3 ♕h3 20. ♗d2 ♖ae8 21. ♕f1 ♕d7 22. ♖ae1 ♖e2 23. ♕e2 a5 24. ♕e4 ♗d8 25. ♗c2 g6 26. ♗h6 ♘f6 27. ♕f3 ♖e8 28. ♖e8 ♕e8 29. ♕e3 ♕e3 30. ♗e3 ▶

30... ♘d5 31. ♗d2 f5 32. a4 b4 33. ♗d1 bc3 34. bc3 h5 35. ♔f1 ♔f7 36. ♗f3 ♔e6 37. ♔e2 ♔d7 38. ♔d3 h4 39. gh4 ♗h4 40. ♔c4 ♘b6 41. ♔b3 ♘d5 42. c4 ♘b4 43. c5 ♔c7 44. ♔c4 ♔b7 45. ♗b4 ab4 46. ♔b4 g5 47. h3 ♗e1 48. ♔c4 ♔c7 49. ♗h5 ♗a5 50. ♗g6 f4 51. ♗e4 ♗e1 52. ♗f3 ♗a5 53. ♗h1 ♗e1 54. ♗g2 ♗a5 55. ♔d3 ♗e1 56. ♔e4 ♗c3 57. ♗h1 ♔d7 58. ♗f3 ♔c7 59. ♔e5 ♔d7 60. ♗e2 ♔d8 61. ♔d6 ♗d4 62. a5 ♔c8 63. a6 ♔b8 64. ♔c6 ♔a7 65. ♔d6 f3 66. ♗f3 ♔a6 67. c6 ♔b6 68. c7 ♗e5 69. ♔e5 ♔c7 70. ♔f6 **1 : 0**

⟨**56**⟩ 337

KAPENGUT – MALANJUK

SSSR 1985 — 40/422

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7.

♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. ♕f1 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h5 15. d4 ♘g4 16. ♘d2 ♗ae8 17. f3 ♗h3 18. ♕f2 f5 19. ♖e8 ♖e8 20. c4

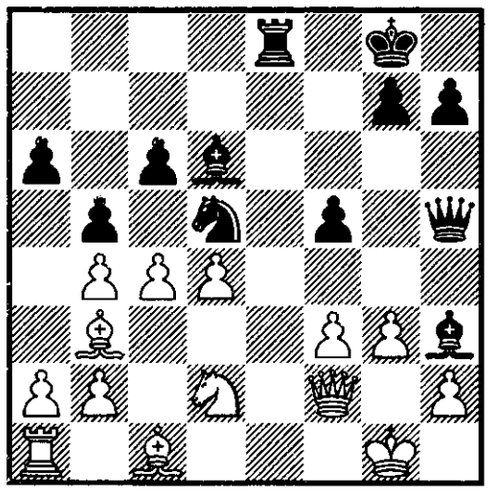

20... ♘f4 21. c5 ♔f8 22. cd6 ♖e2 23. d7 ♔e7 24. ♗c2 ♖f2 25. ♔f2 ♘e6 26. ♘b3 ♗g4 ▶

27. h4 ♗f3 28. ♘c5 ♘c5 29. ♗g5 ♔d7 30. dc5 ♕g4 31. ♗f4 ♗d5 32. ♖d1 h6 33. ♖d4 g5 34. hg5 hg5 35. ♗d1 ♕h3 36. ♗e5 ♔e6 **0 : 1**

⟨**57**⟩ 343

GELLER – LUKÁCS

Coimbatore 1987 — 44/417

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♘d2 ♗f5 16. ♘e4 ♗g4 17. ♘g5 ♗e2 18. ♕e2 ♕d7 19. ♕d3 f5 20. ♗d5 cd5 21. ♗f4 ♗f4 22. gf4 ▶

22... ♕e7 23. ♕h3 h6 24. ♘f3 ♕e2 25. ♖e1 ♕b2 26. ♘e5 ♖ac8 27. ♕f3 ♕c3 28. ♕d5 ♔h7 29. ♖e3 ♕c2 30. ♔g2 ♖f6 31. h4 ♕c7 32. ♕f3 ♕d8 33. d5 ♖d6 34. ♘f7 ♖g6 35. ♔h3 ♕f6 36. ♘e5 ♖g1 **0 : 1**

⟨**58**⟩ 352

Y. GRÜNFELD – PINTÉR

Zagreb (izt) 1987 — 44/416

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♘d2 ♗f5 16. ♗d5 cd5 17. f3 ♖ae8 18. ♘f1 h5 19. ♗e3 h4 20. ♗f2 ♗d7 ▶

21. gh4 ♖e2 22. ♕e2 ♖e8 23. ♕d3 ♖e6 24. ♗g3 ♖g6 25. ♔f2

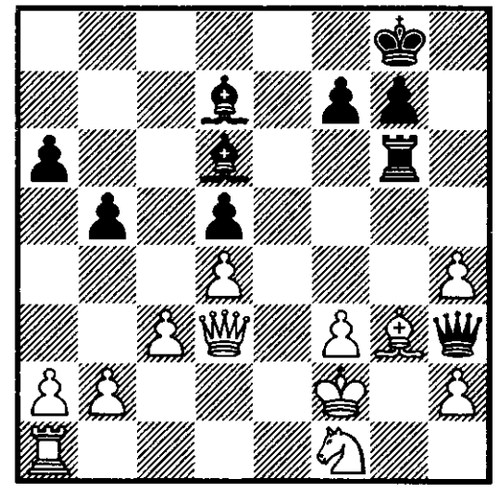

5... b4 26. a4 ba3 27. b3 ♗e7 28. c4 dc4 29. bc4 ♖b6 30. ♖a2 ♕f5 31. ♕f5 ♗f5 32. c5 ♖b2 33. ♖b2 ab2 34. ♘d2 a5 35. c6 ♗b4 **0 : 1**

⟨**59**⟩ 364

MOKRÝ – PAŃCZYK

Polanica Zdrój 1984

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♘d2 ♗f5 16. ♗c2 ♗c2 17. ♕c2 f5 18. c4 ♕g4 19. ♖e1 f4 20. f3 ♕h3 21. cd5 fg3 22. ♘f1 gh2 23. ♔h1 ♖f6 ▶

24. f4 ♖h6 25. ♕f2 ♖f8 26. ♖e6 ♖e6 27. de6 ♕e6 28. ♗d2 ♗f4 29. ♗f4

♕e4 30. ♕g2 ♕f4 31. ♘h2 ♕d4 32. ♖f1 ♖f1 33. ♘f1 ♕f6 34. ♘e3 h6 35. ♔g1 ♕d4 36. ♕f2 c5 37. ♔g2 c4 38. ♘f5 ♕g4 39. ♔f1 ♕d1 40. ♔g2 ♕g4 41. ♔f1 ♕d1 42. ♔g2 ♕d5 43. ♔g3 ♔h7 44. ♕f4 ♕d3 45. ♘e3 ♕b1 46. ♕e5 ♕g6 47. ♔f4 h5 48. ♕f5 ♕f5 49. ♔f5 ♔h6 50. a4 g6 51. ♔f4 g5 52. ♔f5 g4 53. a5 g3 54. ♔f4 h4 55. ♔f3 ♔g5 56. ♘c2 ♔f5 57. ♘b4 ♔e5 58. ♘a6 ♔d6 59. ♘b4 ♔c7

1/2 : 1/2

⟨**60**⟩ 365

SAX – NUNN

Bruxelles 1988 — 45/396

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e2 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♘d2 ♗f5 16. a4 ♖ae8 17. ♖e8 ♖e8 18. ♘f1 h5 19. ♗d5 cd5 20. ab5 ab5 21. ♘e3 ♗g6 ►

22. ♕f1 ♕d7 23. ♖a5 ♖b8 24. ♘g2 b4 25. ♗d2 bc3 26. ♗c3 ♗c7 27. ♖c5 ♗e4 28. f3 ♗c2 29. ♘e3 ♗b3 30. ♗d2 ♗b6 31. ♖c1 ♗d4 32. ♕d3 ♗b2 33. ♖e1 ♗a2 34. ♕a6 ♗c4 35. ♕a5 ♗d4 36. ♗c3 ♗e3 37. ♖e3 d4 38. ♕e5 ♖d8 39. ♗b2 f6 40. ♕c5 de3 **0 : 1**

⟨**61**⟩ 400

NUNN – HEBDEN

London 1990

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♗b7 16. ♖h4 ♕e6 17. ♘d2 ♖fe8 18. ♘e4 ♗e7 19. ♘c5 ♗c5 20. dc5 ►

20... ♕e7 21. ♕d3 g6 22. ♕d2 h5 23. ♗d5 cd5 24. ♕d4 ♕f8 25. ♗e3 ♖e6 26. ♕f4 d4 27. ♗d4 ♕e7 28. ♖f1 ♔h7 29. ♗e3 ♕f8 30. ♖d1 ♔g8 31. ♖d7 ♗c6 32. ♖d6 ♖d8 33. ♖d8 ♕d8 34. ♕d4 ♕e8 35. ♖f4 ♖e5 36. ♕d2 ♗b7 37. ♖f6 ♖e6 38. ♖f4 ♖e4 39. ♕d6 ♖e6 40. ♕d2 ♖e4 41. ♕d6 ♖e6 42. ♕c7 ♗d5 43. ♔f1 ♖c6 44. ♕a5 ♗c4 45. ♔e1 ♖c5 46. ♕a6 ♖e5 47. ♔d2 ♖e6 48. ♕a3 ♖e4 49. b3 ♕d7 50. ♔c1 ♖f4 51. ♕a8 ♔g7 52. ♗f4 ♗e6 53. ♗e5 f6 54. ♗d4 ♗f7 55. ♕a6 ♕f5 56. h4 g5 57. hg5 ♕g5 58. ♔b2 b4 59. ♕e2 h4 60. gh4 ♕h4 61. ♕e3 bc3 62. ♗c3 ♗d5 63. a4 ♔f7 64. ♔a3 ♕h8 65. ♕c5 **1 : 0**

⟨**62**⟩ 402

KR. GEORGIEV – CEŠKOVSKIJ

Moskva II 1985 — 39/418

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 g5 16. ♕f1 ♕h6 17. f3 ♔h8 18. ♘d2 ♗h3 19. ♕e1

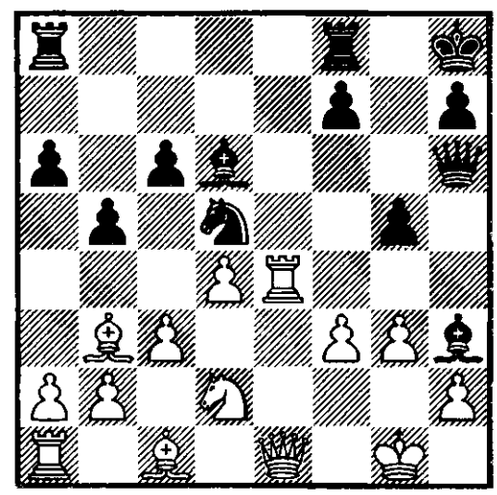

19... ♘f4 20. ♘f1 ♕g7 21. ♕f2 ♘d3 22. ♕d2 ♘c1 23. ♖c1 f5 24. ♖e6 ►

24... ♖ad8 25. ♖ce1 c5 26. ♕f2 cd4 27. ♕d4 ♕d4 28. cd4 ♔g7 29. ♖c1

♖fe8 30. ♔f2 f4 31. ♖e8 ♖e8 32. ♘d2 ♗f5 33. ♗d5 ♖c8 34. ♖c8 fg3 35. hg3 ♗c8 36. ♘e4 ♗e7 37. g4 a5 38. ♗c6 b4 39. ♔e3 ♗d8 40. ♘c5 ♔f6 41. ♗d7 ♗d7 42. ♘d7 ♔e6 43. ♘c5 ♔d5 44. ♘e4 h6 45. ♘g3 ♔c4 46. ♘f5 b3 47. a3 a4 48. ♔e4 ♗c7 49. ♘e3 ♔b5 50. ♘d5 ♗d6 51. ♘c3 ♔a5 52. ♔d5 ♗f8 53. ♔c6 ♗g7 54. ♘b5 ♔a6 55. ♔c5 ♗f8 56. ♘d6 **1 : 0**

⟨**63**⟩ 421

KR. GEORGIEV – LUKÁCS

Băile Herculane 1982 — 33/468

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 g5 16. ♕f3 ♗f5

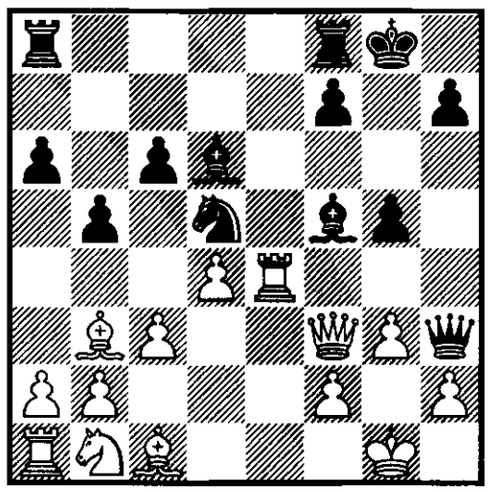

17. ♗c2 ♗e4 18. ♗e4 ♕e6 19. ♗g5 f5 20. ♗d3 f4 21. ♕e4 ♕h3 22. ♗h4 ♖a7 23. ♘d2 ♖g7 24. ♗f1 ♕d7 25. ♖e1 ♗e7 26. ♗e7 ♖e7 27. ♕b1 fg3 28. hg3 ♖fe8 29. ♖e7 ♖e7 30. ♘f3 ►

30... ♕e6 31. a4 ♘f6 32. ab5 ab5 33. ♘e5 ♘d7 34. ♘d3 ♘b6 35. ♕c1 ♕f6 36. ♕d1 ♘d7 37. ♗g2 ♕d6 38. ♕g4 ♔h8 39. ♕h4 ♘f6 40. ♘e5 ♘d5 41. ♗d5 **1 : 0**

⟨**64**⟩ 433

TIMMAN – SHORT

Tilburg 1991

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 g5 16. ♕f3 ♗f5 17. ♗d5 cd5 18. ♖e3 ♖ad8 19. ♘d2 ♖fe8 20. a4 b4 21. c4 dc4 22. ♘c4 ♗d3 23. ♖e8 ♖e8 24. ♘e3

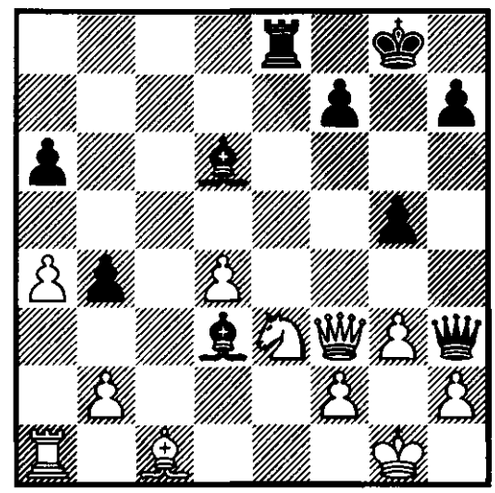

24... ♗f4 25. ♕g2 ♕h5 26. gf4 ♕d1 27. ♕f1 ♕f1 28. ♘f1 ♖e1 29. fg5 b3 ► 30. h4 ♗f1 31. f3 ♗c4 32. ♔f2 ♖f1 33. ♔g2 ♖d1 34. h5 a5 35. ♔f2 f6 36. gf6 ♗d5 37. ♔e2 ♖h1 38. ♔f2 ♔f7 39. ♔g2 ♖d1 40. ♔f2 ♔e6 41. ♔e2 ♖h1 42. ♔f2 ♔d7 43. h6 ♔c6 44. ♔e2 ♗c4 45. ♔f2 ♖d1 46. ♔g2 ♔d7 47. ♔f2 ♗d5 48. ♔e2 ♖h1 49. ♔f2 ♔e6 50. ♔g2 ♖d1 51. ♔f2 ♔f5 52. ♔e2 ♖h1 53. ♔f2 ♗c4 54. ♔g2 ♖d1 55. ♔f2 ♔g6 56. ♔g2 ♖e1 57. ♔f2 ♖e2 58. ♔g3 ♔f6 59. d5 ♗d5 60. ♖b1 ♗e6 61. ♗f4 **1/2 : 1/2**

⟨**65**⟩ 438

ADAMS – I. SOKOLOV

Wijk aan Zee 1991 — 51/348

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7.

♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♕d7 16. ♘d2 f5 17. ♖e1 f4 18. ♘e4 ♕h3 ▶

19. ♕e2 ♗g4 20. ♕f1 ♕h5 21. ♗d1 ♗d1 22. ♖d1 fg3 23. hg3

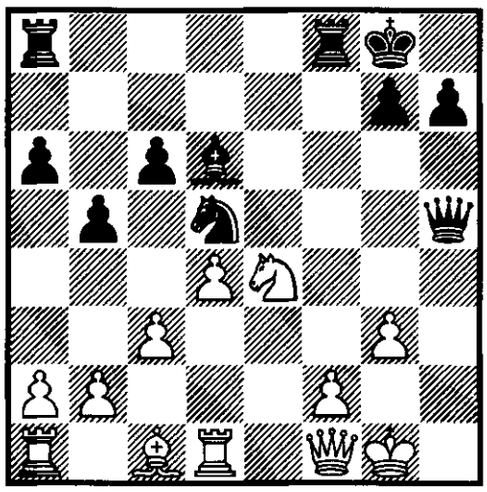

23... ♖f2 24. ♔f2 ♖f8 25. ♔g2 ♖f1 26. ♖f1 ♕e2 27. ♘f2 ♗g3 28. a4 b4 29. cb4 ♗f2 30. ♖f2 ♕g4 31. ♔h2 ♕d4 32. ♔g2 ♘b4 33. ♗d2 ♘d3 34. ♖ff1 ♕g4 35. ♔h1 h5 36. ♗c3 h4 37. ♖ad1 ♘f2 38. ♖f2 ♕d1 39. ♔h2 ♕a4 40. ♖g2 ♕f4 **0 : 1**

⟨**66**⟩ 446

NUNN – I. SOKOLOV

Wijk aan Zee 1991 — 51/349

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♖e4 ♕d7 16. ♘d2 ♗b7 17. ♖e1 c5 18. ♘e4 c4 19. ♗c2 ♗e7 20. ♘g5 ♗g5 21. ♗g5 ♖ae8 22. f3 h6 23. ♗d2 f5 24. ♖e5 f4 25. ♕e2 ♘b4 26. ♖e8 ♖e8 27. ♗e4 ▶

27... ♘d3 28. ♗f4 ♕f7 29. ♕g2 g5 30. ♗e5 ♗e4 31. fe4 ♘e5 32. de5 ♖e5 33. ♖d1 g4 34. ♖d6 ♕a7 35. ♕f2 ♕e7 36. ♖g6 ♔h7 37. ♖g4 h5 38. ♖f4 ♔g7 39. ♕d4 ♔h7 40. ♖f7 ♕f7 41. ♕e5 **1 : 0**

⟨**67**⟩ 447

FISCHER – WADE

La Habana 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 h5 16. ♕f3 h4 17. ♗d5 cd5 18. ♘d2 ♗e6 19. ♗f4 ♗g4 20. ♕g2 ♕g2 21. ♔g2 h3 22. ♔g1 ♗f4 23. gf4 ♖fd8 24. f3 ▶

24... ♗e6 25. ♘b3 ♖ab8 26. a3 ♖b6 27. ♔f2 g6 28. ♖e5 ♔g7 29. ♖ae1 ♔f6 30. ♘a5 ♖h8 31. b4 ♖c8 32. ♖5e3 ♖g8 33. ♘b3 ♖a8 34. ♖a1 g5 35. fg5 ♔g5 36. ♖g1 ♔f6 37. ♖ee1 ♖c6 38. ♖c1 ♗f5 39. ♖ge1 ♖g8 40. ♖g1 ♖a8 41. ♘c5 a5 42. ♖a1 ♖cc8 43. ♖a2 ♖g8 44. ♖g3 ab4 45. cb4 ♖h8 46. ♖g1 ♖hg8 47. ♖g8 ♖g8 48. ♔e3 ♖e8 49. ♔f4 ♖g8 50. ♖e2 ♖g2 51. ♔e3 ♖g1 52. a4 ba4 53. ♘a4 ♖d1 54. ♖b2 ♖d3 55. ♔f2 ♖d4 56. ♘c3 ♖d3 57. ♘e2 d4 58. b5 ♗c8 59. ♘c1 ♖d1 60. ♘b3 ♖h1 61. ♔g3 ♖g1 62. ♔f4 ♖g2 63. ♖d2 ♗b7 64. b6 ♗a8 65. ♖d4 ♖h2 66. ♖d6 ♔e7 67. ♖h6 ♖b2 68. ♘d4 h2 69. ♔g3 **1/2 : 1/2**

⟨**68**⟩ 460

GELLER – JANSA

Amsterdam 1974 — 18/306

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♖e8 16. ♗d5 cd5 17. ♕f3 ♖a7 18. ♘d2 ♖ae7 19. a4 ba4 20. ♖a4 ♔h8 21. ♖ea1 ▶

21... f5 22. ♖a5 g5 23. ♖d5 g4 24. ♕g2 ♕g2 25. ♔g2 ♗b7 26. ♖a5 ♗c7 27. ♔f1

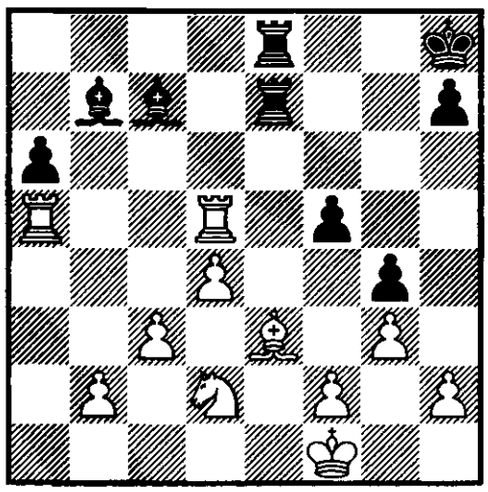

27... f4 28. gf4 ♗d5 29. ♖d5 ♖f7 30. ♖e5 ♗e5 31. fe5 ♔g8 32. ♔e2 a5 33. b3 ♖d7 34. ♘c4 ♖c8 35. ♔d3 ♖dc7 **1/2 : 1/2**

⟨**69**⟩ 474

FISCHER – DONNER

La Habana 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♘e3 17. ♖e3 c5 18. ♗d5 ♖ad8 19. ♘d2 ♗b8 20. ♗g2 ♕h6 21. d5 c4 22. ♕d4 ♗f5 23. b3 ▶

23... ♖c8 24. bc4 ♗d6 25. ♕b6 ♗f4 26. ♕h6 ♗h6 27. f4 g5 28. ♖e5 ♗d3 29. c5 ♖c5 30. d6 ♖c3 31. d7 gf4 32. ♖ae1 ♗g7 33. ♖e8 ♗d4 34. ♔h1 ♗f6 35. gf4 **1 : 0**

⟨**70**⟩ 474

SPASSKY – GELLER

Riga (m/2) 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♘e3 17. ♖e3 c5 18. ♗d5 ♖ad8 19. ♘d2 ♗b8 20. ♗g2 ♕h5 21. ♖ae1 ♗e6 22. b3 ♗f5 23. ♗e4 cd4 24. cd4 ♗c8 25. ♗f3 ♕h6 26. ♗g2 ♗a7 27. ♘f3 ▶

27... ♕f6 28. ♖e5 g6 29. d5 ♗b7 30. ♖e7 ♖b8 31. ♖7e2 ♖bd8 32. ♘e5 h5 33. a4 ♕b6 34. ab5 ab5 35. ♕d2 ♖d6 36. ♕g5 ♔g7 37. ♕e7 ♗d5 38. ♗d5 ♖d5 39. ♘d7 ♖d7 40. ♕d7 ♖d8 41. ♕e7 ♖d5 42. ♖a1 ♗b8 43. ♖e3 ♗d6 44. ♕e8 ♕b7 45. ♕e4 ♕c6 46. ♖d3 ♖c5 47. ♕c6 ♖c6 48. ♔g2 b4 49. ♖a7 ♔f8 50. ♖d7 ♗e7 51. ♖e3 ♗c5 52. ♖e4 ♖a6 53. ♖c4 ♗d6 54. ♔f3 ♔g7 55. ♖d4 **1 : 0**

⟨**71**⟩ 478

FISCHER – DONNER

Santa Monica 1966 – 2/283

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♘e3 17. ♖e3 c5 18. ♕f1 ♕h6 19. ♘d2 ♖ad8 20. ♘f3 ♗f3 21. ♖f3 cd4 22. cd4 ♕d2 23. ♖d3 ▶

23... ♕g5 24. ♖c1 ♖c8 25. ♖dc3 ♖c3 26. bc3 ♗a3 27. ♖c2 ♖c8 28. c4 bc4 29. ♗c4 ♕f5 30. ♗d3 ♖c2 31. ♗f5 ♖c1 32. ♕c1 ♗c1 33. ♔f1 h6 34. ♔e2 ♔f8 **1/2 : 1/2**

⟨**72**⟩ 483

KINDERMANN – I. SOKOLOV

Biel 1988 – 46/445

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7.

♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 f5 17. ♕f1 ♕f1 18. ♔f1

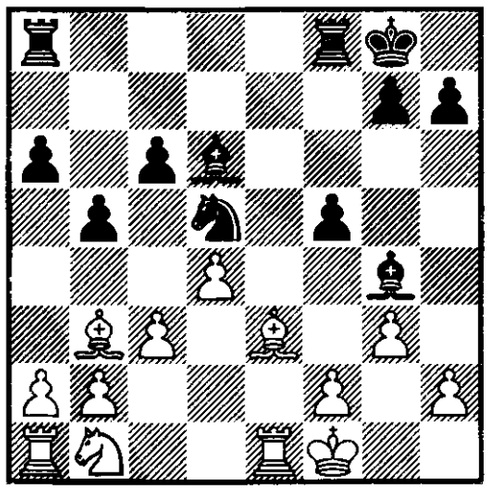

18... f4 19. gf4 ♗f4 20. ♔g1 ♗c7 21. ♘d2 ♖f6 22. ♘e4 ♖g6 23. ♘g3 ♖f8 24. ♗c2 ♗f5 ►

25. ♗f5 ♖f5 26. ♗d2 h5 27. ♖e4 ♗f4 28. ♗f4 ♘f4 29. ♔f1 ♖f8 30. ♖d1 ♘h3 31. ♖d2 ♘g5 32. ♖e3 h4 33. ♘e4 ♘f3 34. ♖d1 ♘h2 35. ♔e2 ♖f4 36. ♖h1 ♖g2 37. ♔d2 g5 38. ♖e2 ♖f5 39. b3 ♔g7 40. c4 bc4 41. bc4 ♔g6 42. ♖b1 h3 43. ♖h1 g4 44. ♔d3 ♔g7 45. c5 ♔g6 46. ♖b1 ♘f3 47. ♘g3 h2 48. ♖h1 ♖f4 49. ♖e4 ♔g5 50. ♖f4 ♔f4 51. ♘e2 ♔f5 52. ♔e3 ♔f6 53. ♘g3 ♔e6 54. ♘e2 ♔d7 55. ♘g3 a5 56. a4 ♘g5 57. ♘f1 ♖g1 58. ♘g3 ♖g2 59. ♘f1 ♖g1 60. ♘g3 ♖h1 61. ♘h1 ♘h3 62. f3 gf3 63. ♔f3 ♔e6 **0 : 1**

⟨73⟩ 484

ASEEV – DVOJRIS

SSSR (ch) 1989

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 f5 17. f4 ♔h8 18. ♗d5 cd5 19. ♘d2 ♗c7 20. ♕f1 ♕h5 21. ♘b3 ♖fe8 22. ♘c5 a5 23. ♕f2 h6 24. ♗d2 ♗h3 25. ♘d3 ♖e4 26. ♘e5 ►

26... ♔h7 27. ♖e3 ♖a6 28. ♖ae1 ♖e6 29. b3 ♔g8 30. ♕e2 ♕e2 31. ♖3e2 a4 32. ♖e4 fe4 33. ba4 ba4 34. ♖b1 ♖b6 35. ♖b6 ♗b6 36. ♔f2 ♗c7 37. ♘c6 ♔f7 38. ♘b4 ♔e6 39. ♘c2 h5 40. ♘e3 g6 41. c4 dc4 42. d5 ♔e7 43. ♘c4 ♗d6 44. ♔e3 ♗c5 45. ♔e4 ♗f5 46. ♔e5 ♗b1 47. d6 ♔e8 48. ♔d5 **1 : 0**

⟨74⟩ 488

SHORT – EHLVEST

Skellefteå 1989

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 f5 17. f4 ♔h8 18. ♗d5 cd5 19. ♘d2

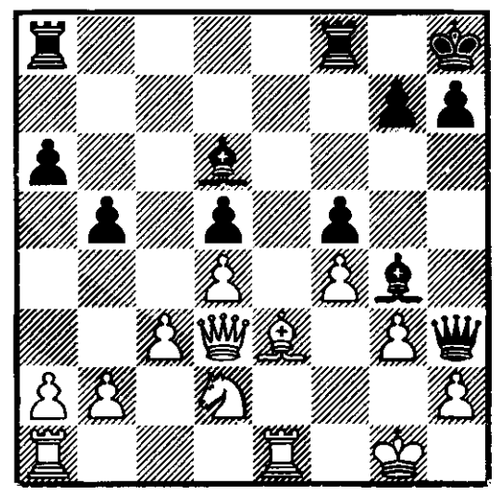

19... g5 20. ♕f1 ♕h5 21. a4 ba4 22. c4 ♖ab8 23. ♖ab1 ♗h3 24. ♕f2 ♕g4 25. cd5 gf4 26. ♗f4 ♗f4 27. ♕f4 ♕f4 28. gf4 ♖b4 ►

29. ♔f2 ♖d4 30. ♘f3 ♖d5 31. ♖e7 ♗g4 32. ♖c1 ♗f3 33. ♖cc7 ♖d2 34. ♔f3 ♖h2 35. ♔e3 ♖d8 36. ♖b7 ♖h3 37. ♔e2 ♖g8 38. ♔f2 ♖c8 39. ♔g2 ♖h6 40. ♔f3 ♖h3 41. ♔g2 ♖h4 42. ♔f3 a3 43. ba3 ♖c3 44. ♔g2 ♖g4 45.

♔h2 ♖c6 46. ♖b8 ♖g8 47. ♖g8 ♔g8 48. ♖a7 ♖g6 49. ♔h3 **1/2 : 1/2**

⟨**75**⟩ 489

SAX – EHLVEST

Skellefteå 1989 — 48/464

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 f5 17. f4 ♔h8 18. ♗d5 cd5 19. ♘d2 g5 20. ♕f1 ♕h5 21. a4 ba4 22. fg5 f4 23. ♗f4

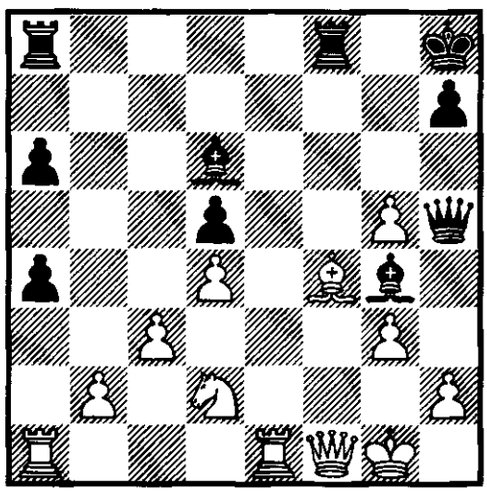

23... ♖f4 24. gf4 ♖f8 25. ♖e5 ♗e5 26. de5 h6 27. ♕a6 hg5 28. ♕d6 ♖f4 29. ♖f1 ▶

29... ♗f5 30. ♕d5 ♗h3 31. ♖f4 gf4 32. ♕f3 ♕g5 33. ♔h1 ♕h4 34. ♕a8 ♔g7 35. ♕b7 ♔h8 36. ♕b8 ♔h7 37. ♕c7 ♔h6 38. ♕c6 ♔h7 39. ♘f3 ♕g4 40. ♕e4 ♔g7 41. ♘g1 ♕f5 42. ♕f5 ♗f5 43. ♘e2 ♗e4 44. ♔g1 ♔g6 45. e6 ♔f6 46. ♘f4 ♔e5 47. e7 ♗c6 48. ♘e2 ♔d6 49. ♘d4 ♗d7 50. ♘f5 **1 : 0**

⟨**76**⟩ 494

IVANČUK – ADAMS

Terrassa 1991 — 52/346

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♕h5 18. ♘f1 ♖e6 19. ♗d1 f5 20. ♗g4 ♕g4 21. ♗d2 ♖g6 ▶

22. ♔g2 f4 23. f3 ♕h5 24. g4 ♕h4 25. ♖e2

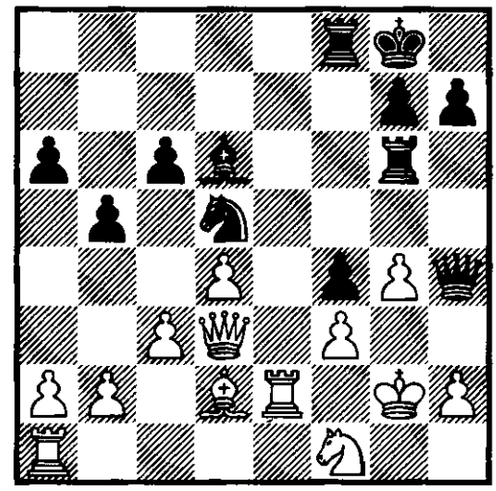

25... ♖g4 26. fg4 f3 27. ♔h1 fe2 28. ♕e2 ♔h8 29. ♔g1 h6 30. ♕g2 ♗f4 31. ♗e1 ♕g5 32. h3 ♕g6 33. ♖d1 ♗b8 34. ♖d2 ♕b1 35. ♗f2 ♔g8 36. b3 ♗f4 37. ♖e2 ♘c3 38. ♖e6 ♕a2 39. ♖c6 ♕b3 40. ♖a6 ♘e2 41. ♔h1 ♗b8 42. ♗e1 ♕d1 **0 : 1**

⟨**77**⟩ 495

GELLER – CALVO MINGUEZ

Siegen (ol) 1970 — 10/336

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 f5 17. f4 ♖ae8 18. ♘d2 ♖e6 19. ♕f1 ♕f1 20. ♘f1 ♖fe8 21. ♗d2 ▶

21... ♖e1 22. ♖e1 ♖e1 23. ♗e1 ♗f3 24. ♘d2 ♗e4 25. ♘e4 fe4 26. ♔f2 ♔f7 27. ♗c2 ♘f6 28. ♔e3 ♘g4 29. ♔e4 ♘h2 30. ♗d1 g5 31. ♔f5 ♘f1 32. ♔g5 ♗e7 33. ♔h6 **1 : 0**

⟨78⟩ 524

KWOLEK – OISZEWSKI

corr. 1991

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. f4 g5 19. ♕f1 ♕h5 20. ♕g2 ♔h8 21. ♗d5 cd5 22. ♕d5 ♖d8 23. ♕c6 gf4 24. ♗f4 ♗f4 25. gf4 ♗e2 26. ♔h1 ♖de8 27. ♖g1 ♕h4 28. ♖g2 ♕f4

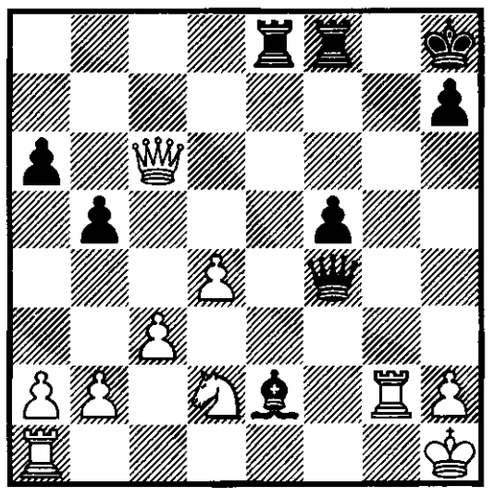

29. ♖e1 ♕d2 30. ♖eg1 ►

30... ♗f3 31. ♕f3 ♕h6 32. ♖e2 f4 33. ♖e8 ♖e8 34. ♖f1 ♖e3 35. ♕a8 ♔g7 36. ♖g1 ♔f7 37. ♕g8 ♔f6 38. ♕d8 ♔f7 39. ♕d7 ♔f6 40. ♕d6 ♖e6 41. ♕d8 ♔f5 42. ♕d7 ♕h3 43. ♕f7 ♔e4 44. ♕e6 ♕e6 45. ♖e1 ♔d5 46. ♖e6 ♔e6 47. ♔g2 **1 : 0**

⟨79⟩ 535

BOLESLAVSKIJ – TAL

SSSR 1962

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 f5 17. f4 ♖ae8 18. ♘d2 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♕f1 ♕h5 21. a4 g5 22. ab5 ab5 23. fg5

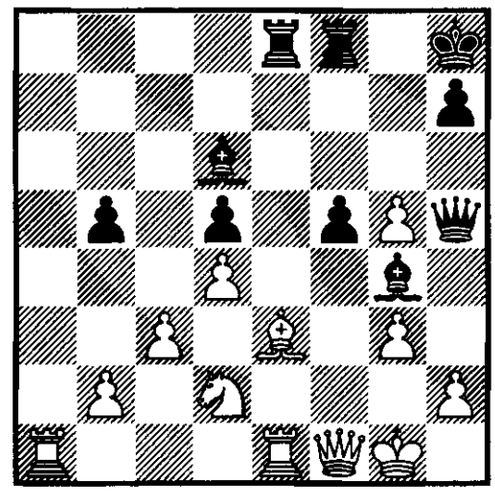

23... ♖e3 24. ♖e3 f4 25. gf4 ♗f4 26. ♖g3 ♕g5 27. ♔h1 ♖g8 28. ♘f3 ♕f5 29. ♖g4 ►

29... ♕g4 30. ♖e1 ♕g6 31. ♘e5 ♗e5 32. ♖e5 h6 33. ♖e2 ♔h7 34. ♖g2 ♖f8 35. ♖g6 ♖f1 36. ♖g1 ♖f2 37. ♖g2 ♖f1 38. ♖g1 ♖f2 39. b3 ♖c2 40. ♖g3 h5 41. b4 h4 **1/2 : 1/2**

⟨80⟩ 535

TIMMAN – NUNN

Bruxelles 1988 – 45/397

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. ♕f1 ♕h5 19. f4 ♔h8 20. ♗d5 cd5 21. a4 g5 22. ab5 ab5 23. fg5 ♖e3 24. ♖e3 f4 25. gf4 ♗f4 26. ♖g3 ♕g5 27. ♔h1 ♗d6 28. ♕g2 ♗g3 29. ♕g3 h5 30. ♖f1 ♖f1 31. ♘f1 ♕c1 32. ♔g1 ♕b2 33. h3 ♗d1 34. ♘e3 ♕b1 35. ♕e5 ♔h7 36. ♕f5 ♕f5 37. ♘f5 ♔g6 38. ♘e3 ►

38... ♗b3 39. h4 ♔f6 40. ♔f2 ♗c4 41. ♔f3 ♗b3 42. ♔e2 ♔e6 43. ♔f3 ♗c4 44. ♔f4 ♔f6 45. ♘f5 ♗e2 46. ♘d6 ♗c4 47. ♘e8 ♔f7 48. ♘c7 ♔f6

49. ♘e8 ♔f7 50. ♘d6 ♔f6 51. ♘f5 ♗e2 52. ♘e3 ♗c4 53. ♔g3 ♔e6 54. ♔f3 ♗a2 55. ♔e2 ♗b1 56. ♔d2 ♗e4 57. ♔e1 ♗b1 58. ♔e2 ♗e4 59. ♔f2 ♔f6 60. ♔g3 ♔e6 61. ♔f4 ♔f6 62. ♘f1 ♗c2 63. ♔f3 ♔e6 64. ♔g3 ♔e7 65. ♔f2 ♔e6 66. ♔e2 ♗f5 67. ♔d2 ♔e7 68. ♘g3 ♗g4 69. ♔c2 ♔d6 70. ♘f1 ♗f5 71. ♔b3 ♔c6 72. ♔b4 ♔b6 73. ♘d2 ♗g4 74. ♘b3 ♗h3 75. ♘c5 ♗f5 76. ♔b3 ♔c7 77. ♔b2 ♔c6 78. ♔c1 b4 79. cb4 ♔b5 80. ♔d2 ♔b4 81. ♔e3 ♔c4 82. ♘a4 ♗e6 83. ♘b2 ♔c3 84. ♘d3 ♗f7 85. ♘e5 ♗e6 86. ♘f3 ♗g4 87. ♘g5 ♗d7 88. ♘h7 ♗e6 89. ♘f6 ♗f7 **1/2 : 1/2**

⟨**81**⟩ 535

HÁBA – DOBROVOLSKÝ

ČSSR (ch) 1988

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. f4 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. a4 g5 21. ♕f1 ♕h5 22. ab5 ab5 23. fg5 ♖e3 24. ♖e3 f4 25. gf4 ♗f4 26. ♖g3 ♕g5 27. ♔h1 ♗d6 28. ♕g2 ♗g3 29. ♕g3 h5 30. ♖f1 ♖f1 31. ♘f1 ♕c1 32. ♔g1 ♕b2 33. h3 ♗d1 34. ♘e3 ♕b1 35. ♔h2 ♕b2 36. ♔g1 ♕b1 37. ♔g2 ▶

37... b4 38. ♕e5 ♔h7 39. ♘f5 ♕a2 40. ♔g1 ♔g6 41. cb4 ♗b3 42. ♘h4 ♔f7 43. ♕h5 ♔e6 44. ♕e8 ♔d6 45. ♘f5 ♔c7 46. ♕e7 **1 : 0**

⟨**82**⟩ 543

HINDLE – P. LITTLEWOOD

England 1987 – 44/418

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. ♕f1 ♕h5 19. f4 ♔h8 20. ♗d5 cd5 21. a4 ba4 22. ♕g2

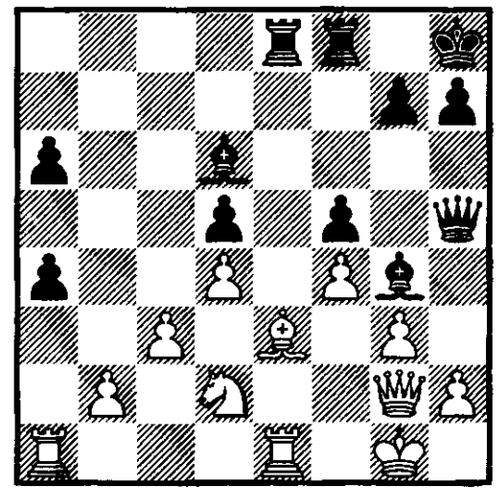

22... ♖e4 23. ♘e4 fe4 24. ♕f1 ♗f3 25. ♕a6 ♕h3 26. ♖e2 ♗e2 27. ♕e2 g5 28. ♖a4 gf4 29. ♗f4 ♗f4 30. gf4 e3 31. ♔h1 ♖f4 32. ♖a8 ♔g7 33. ♕g2 ♕g2 34. ♔g2 ♖f2 ▶

35. ♔g3 ♖b2 36. ♖e8 e2 37. ♔f3 ♖c2 38. ♖e2 ♖c3 39. ♔f4 ♔f6 40. ♖a2 ♖h3 **1/2 : 1/2**

⟨**83**⟩ 547

ULMANIS – VAN DER HEIJDEN

corr. 1986 – 42/428

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. f4 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♕f1 ♕h5 21. a4 ba4 22. ♖a4 g5 23. fg5 ♖e3 24. ♖e3 f4 25. gf4 ♗f4 26. ♖g3 ♕e8 27. ♖g4 ♗e3 28. ♔g2 ♖f1 29. ♘f1 ♗c1 ▶

30. ♖a5 ♕e2 31. ♔g3 ♕f1 32. ♖d5 ♗d2 33. h4 ♕g1 34. ♔f3 ♕h1 35. ♖g2 ♕h3 36. ♖g3 ♕f1 37. ♔g4 ♕f4 38. ♔h3 ♗e1 **0 : 1**

⟨84⟩ 552

VELIMIROVIĆ – HEBDEN

Vrnjačka Banja 1991

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. f4 ♔h8 19. ♗d5 cd5 20. ♕f1 ♕h5 21. a4 ba4 22. ♖a4 g5 23. ♖aa1 ♖e6 24. fg5 ♖fe8 25. ♗f4 ♗h3

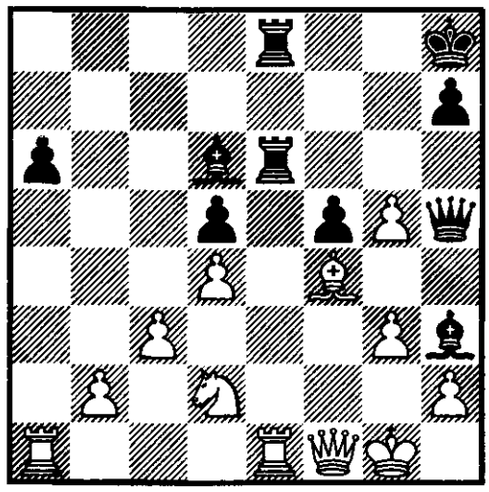

26. ♖e6 ♗f1 27. ♖e8 ♕e8 28. ♖f1 ♗f4 29. gf4 ♕b5 30. b4 ♕d3 ▶

31. ♘f3 ♕c3 32. ♔g2 ♕b4 33. ♖e1 a5 34. ♖e8 ♔g7 35. ♖a8 a4 36. ♖a7 ♔f8 37. h4 a3 38. h5 ♕b8 39. ♖a6 ♕b2 40. ♔g3 a2 41. ♖a8 ♔e7 42. ♖a7 ♔d6 43. ♘h4 ♕c3 44. ♔h2 ♕c2 45. ♔g3 a1♕ 46. ♘f5 ♕f5 47. ♖a1 ♕d3 48. ♔h4 ♔e6 49. ♖a7 ♕f1 50. ♔g4 ♕g2 51. ♔h4 ♔f5 52. ♖f7 ♔e4 53. ♖a7 ♕f2 **0 : 1**

⟨85⟩ 555

DOLMATOV – VLADIMIROV

Lokomotiva – CSKA 1989 — 48/465

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 f5 18. ♕f1 ♕h5 19. f4 ♔h8 20. ♗d5 cd5 21. a4 ba4 22. ♖a4 g5 23. ♖aa1 ♖e6 24. fg5 ♖fe8 25. ♕f2

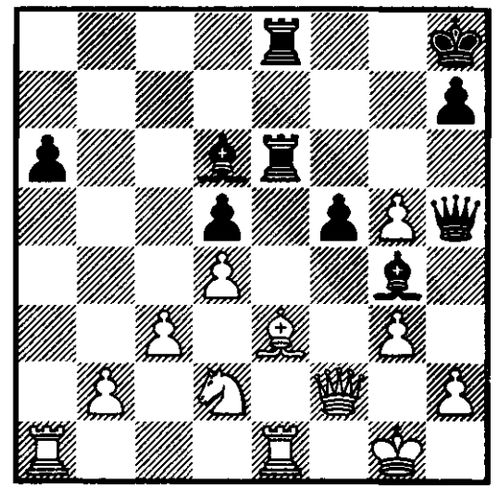

25... f4 26. gf4 h6 27. ♘f1 hg5 28. ♘g3 ♕h3 29. fg5 ♖f8 30. ♕g2 ♕h4 31. ♗f2 ♖e1 32. ♖e1 ♗f3 33. ♕f1 ♗e4 34. ♖e4 de4 35. ♕g2 ♖f3 ▶

36. g6 ♔g8 37. ♘f1 ♕f6 38. ♘d2 ♖d3 39. ♘f1 ♖f3 40. ♘d2 ♖d3 41. ♘f1 ♕f5 42. ♘e3 ♕f3 43. ♕g5 ♖d1 44. ♘d1 ♕d1 45. ♔g2 ♕f3 46. ♔f1 ♕d3 **1/2 : 1/2**

⟨86⟩ 563

LJUBOJEVIĆ – NUNN

Amsterdam 1988 — 46/446

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. ♗d1 ♗d1 19. ♖ad1 f5 20. ♘f3 ♖g6 21. ♕f1 ♕h5 22. ♘e5 ♗e5 23. de5 f4 24. ♗c1 ♖h6 25. ♕g2 f3 26. ♕h1 ♖e6 27. h4 ▶

27... ♖e5 28. ♕h3 ♖e1 29. ♖e1 ♖e8 30. ♖e6 h6 31. ♗e3 ♘e3 32. ♖e3 ♖e3 33. fe3 **1/2 : 1/2**

⟨87⟩ 567

R. BYRNE – GELLER

Las Palmas 1976 — 21/252

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. c4 bc4 19. ♘c4

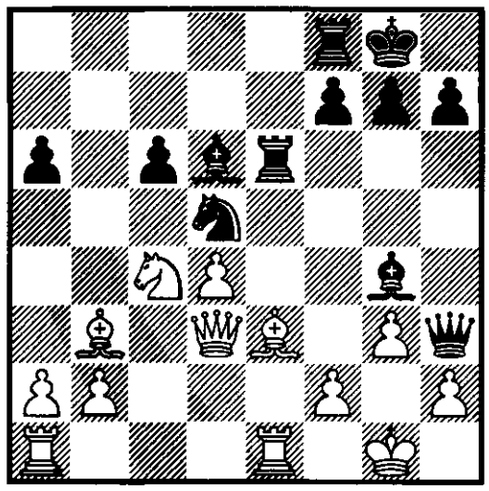

19... ♗f4 20. ♕f1 ♕h6 21. ♗c1 ♗h3 22. ♖e6 fe6 23. ♕d1 ♗c1 24. ♖c1 ♕f6 25. f3 ♕f3 26. ♕f3 ♖f3 27. ♘e5 ♖f8 28. ♘c6 ▶

28... ♘f6 29. ♗c4 ♘e4 30. ♗f1 ♗f1 31. ♖f1 ♖e8 32. ♔g2 h5 33. ♖e1 ♘f6 34. ♖e3 ♔h7 35. ♖a3 ♖f8 36. h3 ♘d5 37. h4 ♔h6 38. ♘e5 g5 39. ♖f3 ♖b8 40. b3 g4 41. ♖f7 ♖c8 42. ♘c4 ♔g6 43. ♖a7 ♘b4 44. ♔f2 ♖f8 45. ♔e2 ♘a2 46. ♖a6 ♘c3 47. ♔e1 ♔f6 48. ♘d2 ♖d8 49. ♖a5 ♖d4 50. ♖h5 ♖d3 51. ♖c5 ♔f7 52. ♖c4 ♖e3 **1/2 : 1/2**

⟨88⟩ 573

SIDEIF-ZADE – POLEŠČUK

corr. 1978 — 28/284

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. c4 ♗f4 19. cd5 ♖h6 20. ♕e4 ♕h2 21. ♔f1 f5 22. dc6 ♔h8 23. ♕d5 ♗e3 24. ♖e3 f4 25. gf4 ♕f4 26. ♘f3 ♖h1 27. ♔e2 ♖a1 28. ♗c2 ♖c1 29. ♔d2 ♖f1 30. ♕e4 ▶

30... ♕h6 31. ♔e2 ♖c1 32. c7 ♕h2 33. d5 ♕h5 34. ♔d2 ♖f1 35. ♔e2 ♖c1 36. ♔d2 ♖f1 37. ♘d4 ♖1f2 38. ♔c3 ♖2f7 39. d6 ♖f6 40. ♕c6 ♗d7 41. ♕b6 ♕d5 42. ♔b4 ♖d6 **0 : 1**

⟨89⟩ 575

TIMMAN – JOHANNSSON

Reykjavík 1976 — 23/301

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. c4 ♗f4 19. cd5 ♖h6 20. ♕e4 ♕h2 21. ♔f1 ♗e3 22. ♖e3 ♖f6 23. f3 ♗f5 24. ♕e5 ▶

24... ♕h1 25. ♔e2 ♕a1 26. dc6 ♕c1 27. d5 ♖h6 28. g4 ♗c2 29. ♗c2 ♕c2 30. c7 b4 31. ♖e4 f5 32. ♖c4

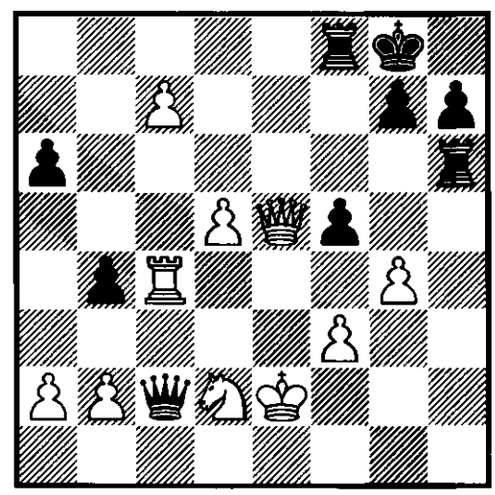

32... ♖h2 33. ♕h2 ♖e8 34. ♔f2 ♕d2 35. ♔g3 ♕d5 36. c8♕ ♕e5 37. ♔h3 **1 : 0**

⟨**90**⟩ 595

TAL – KROGIUS
SSSR (ch) 1962

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. ♗d5 cd5 19. a4 b4 20. ♕f1 ♕h5 21. c4 dc4 22. ♕c4 g5 23. d5 ♖h6 24. h4 ►
24... ♖c8 25. ♕d3

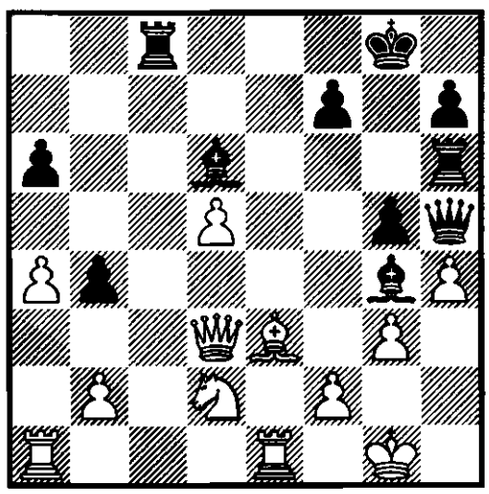

25... gh4 26. ♗h6 hg3 27. fg3 ♕h6 28. ♖ac1 ♖c1 29. ♖c1 ♗b8 30. ♕d4 ♗d7 31. ♖c2 ♕h5 32. ♘e4 ♗e5 33. ♕d2 ♗a4 34. d6 ♕g6 35. ♖c5 ♗f6 36. ♘f6 ♕f6 37. d7 **1 : 0**

⟨**91**⟩ 621

G. KUZ'MIN – BELJAVSKIJ
L'vov 1978 — 25/335

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. ♕f1 ♕h5 19. ♕g2 ♖fe8 20. ♘f1 f5 21. ♗d2 ♗f3 22. ♗d1 ♖e2 23. ♖e2 ♗g2 24. ♖e8 ♕e8 25. ♔g2 ♕e4 ►
26. ♔g1 f4 27. a4 g5 28. ab5 ab5 29. ♗b3 h5 30. ♖c1 ♕e6 31. c4 bc4 32. ♖c4 ♗c7 33. ♗a4 f3 34. ♗d1 ♕f6 **1/2 : 1/2**

⟨**92**⟩ 638

PARMA – SPASSKY
Jugoslavija – SSSR 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 ba4 19. ♖a4 f5 20. ♕f1

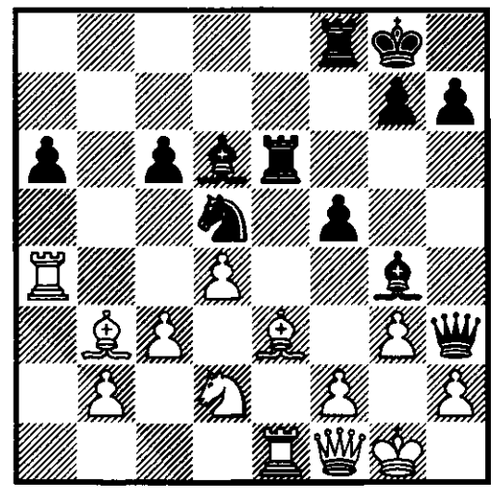

20... f4 21. ♕h3 ♗h3 22. ♖a6 fe3 23. ♖e3 ♖e3 24. fe3 ♗e7 25. e4 ♗g5 26. ed5 ♗d2 27. dc6 ♔h8 28. ♖a1 g6 29. ♗d5 ♗e3 30. ♔h1 ♖f2 31. c7 ♖b2 32. ♖e1 ♗d4 ►
33. cd4 ♖c2 34. ♗f3 ♖c7 35. ♔g1 ♔g7 36. ♔f2 h5 37. ♖e2 ♖c4 38. ♖d2 ♔f6 39. d5 ♗d7 40. ♖b2 ♗f5 41. ♖e2 ♖d4 42. ♖b2 **1/2 : 1/2**

⟨**93**⟩ 647

TAL – SPASSKY
Tbilisi (m/1) 1965

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7.

♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 ♕h5 19. ab5 ab5 20. c4 bc4 21. ♘c4 ♗b4 22. ♖ec1 ♗f5 23. ♗d1 ♕h2 24. ♔h2 ♗d3 25. ♘e5 ▶

25... ♗b5 26. ♗b3 ♖d8 27. ♖a7 f6 28. ♘c6 ♗c6 29. ♖a6 ♔f8 30. ♖ac6 ♖c6 31. ♖c6 ♘e3 32. fe3 ♗d2 33. ♗c4 ♗e3 34. d5 ♗d2 35. ♖b6 ♔e7 36. ♖e6 ♔f8 37. g4 **1/2 : 1/2**

⟨**94**⟩ 648

I. GUREVICH – BENJAMIN

New York 1992

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♕h5 18. a4 ♖e6 19. ab5 ab5 20. ♕f1 ♖fe8 21. ♗d5 ♕d5 22. h3 ♗h5 23. ♕g2 f5 24. ♕d5 cd5 25. ♘f1 f4 26. ♗d2 ♖e1 27. ♖e1 ♖e1 28. ♗e1 ♗e2 ▶

29. ♘h2 ♔f7 30. ♔g2 ♔f6 31. f3 h5 32. g4 g6 33. ♘f1 hg4 34. hg4 g5 35. ♘d2 ♗d1 36. ♔f2 ♔e6 37. ♔f1 ♔d7 38. ♗f2 ♗c7 39. ♔e1 ♗c2 40. ♔e2 ♗a5 41. ♗e1 **1/2 : 1/2**

⟨**95**⟩ 660

CHANDLER – NUNN

Hastings 1987/88 – 45/398

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 ♕h5 19. ab5 ab5 20. ♘f1 ♖fe8 21. ♗d1 ♗d1 22. ♕d1 ♕f5 23. ♗d2 ♖e1 24. ♗e1 h5 25. h4 c5 26. b3 cd4 27. ♕d4 ♖e4 28. ♕d3 ♗c5 ▶

29. ♖a8 ♔h7 30. ♖e8

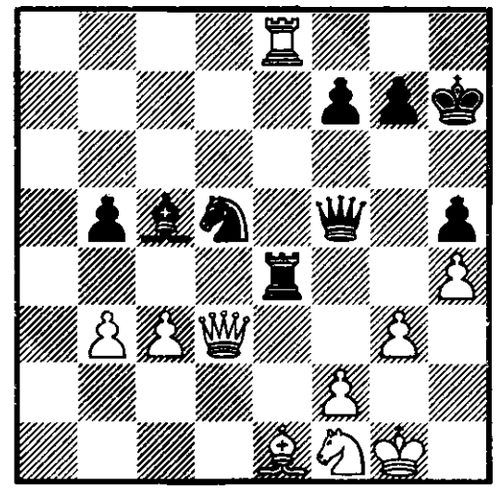

30... ♘c3 31. ♔g2 ♔g6 32. ♖e4 ♕e4 33. ♕e4 ♘e4 34. f3 ♘d6 35. ♗f2 ♘b7 36. ♘d2 ♔f5 **1/2 : 1/2**

⟨**96**⟩ 667

KARPOV – SHORT

Tilburg 1991 – 53/341

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 ♕h5 19. ab5 ab5 20. ♘f1 ♗f5 21. ♕d1 ♗g4 22. ♕d2 ♕h3 23. ♗d1 ♗d1 24. ♖ad1 f5 25. f4

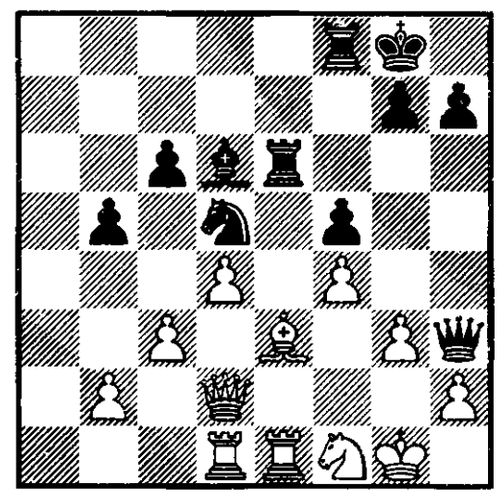

25... g5 26. ♕g2 ♕g2 27. ♔g2 ♖fe8 28. ♗d2 ♖e1 29. ♖e1 ♖e1 30. ♗e1 gf4 31. ♔f3 fg3 32. hg3 ♔f7 ▶
33. b3 ♔e6 34. c4 bc4 35. bc4 ♘f6 36. ♗d2 h5 37. ♗f4 ♗b4 38. ♘d2 ♗d2 39. ♗d2 ♘e4 40. ♗b4 ♔f6 41. ♔f4 ♔e6 **1/2 : 1/2**

⟨**97**⟩ 699

CEŠKOVSKIJ – AGAPOV
SSSR 1984 — 37/372

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 f5 19. ♕f1 ♕h5 20. f4 ba4 21. ♗d5 cd5 22. ♕g2 ♖fe8 23. ♕d5 ♔h8 24. ♗f2 ♗e2 25. ♘c4 ♗c7 26. ♘e5 ♗e5 27. ♖e2 ♕e2 28. de5 ♕b2 29. ♖a4 ♕c3 30. ♖c4 ♕a1 31. ♔g2 h6 ▶
32. ♕d3 ♕a2 33. ♖c7 ♖b6 34. ♖c2 ♖b2 35. ♖b2 ♕b2 36. ♕a6 ♕c2 37. ♕b7 ♖d8 38. h3 ♖d2 39. ♕f3 ♖d3 40. ♕a8 ♔h7 41. g4 ♕e2 42. gf5 ♕h5 43. ♕e4 ♕h3 44. ♔g1 ♕f3 **0 : 1**

⟨**98**⟩ 720

TAL – GELLER
SSSR (ch) 1975 — 20/322

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 f5 19. ♕f1 ♕h5 20. f4 ba4 21. ♖a4 g5 22. ♖a6 gf4 23. ♗f4 ♗f4

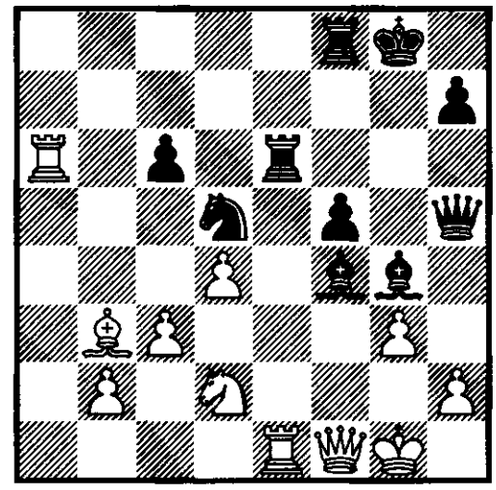

24. ♖c6 ♗e3 25. ♖e3 ♖e3 26. ♗d5 ♔h8 ▶
27. ♕f4 ♖e1 28. ♘f1 ♗h3 29. ♗c4 ♕d1 30. d5 ♗f1 31. ♗f1 ♕d5 **1/2 : 1/2**

⟨**99**⟩ 728

CANFELL – P. BLATNÝ
Altensteig 1988 — 46/448

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. ♕f1 ♕h5 19. a4 ba4 20. ♖a4 f5 21. f4 ♖b8 22. ♗d5 cd5 23. ♕g2 ♕e8 24. ♕d5 ♔h8 25. ♘c4

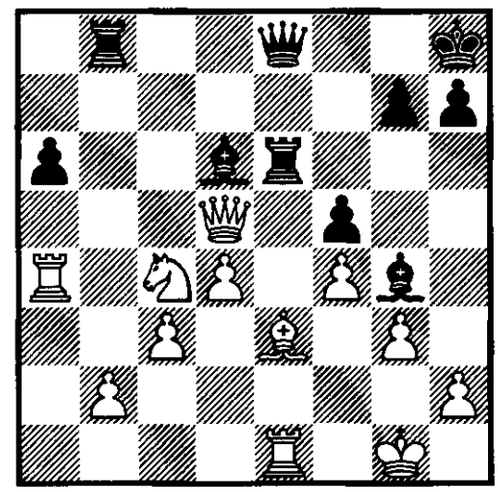

25... ♗f4 26. gf4 ♖g6 27. ♘d6 ♗h3 28. ♔f2 ♖b2 29. ♖e2 ♖g2 30. ♕g2 ♖e2 31. ♔e2 ♕h5 32. ♕f3 ♗g4 33.

♕g4 fg4 34. ♔d3 ♕h2 35. ♖a6 ♕h1 36. ♖b6 h6 ►
37. f5 ♕d1 38. ♗d2 g3 39. f6 ♕f1 40. ♔e4 ♕f6 41. ♗e3 g2 42. d5 ♕e7 **0 : 1**

⟨**100**⟩ 735

PRANDSTETTER – P. BLATNÝ
ČSSR (ch) 1986 – 41/399

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6 4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5 7. ♗b3 0–0 8. c3 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♖e5 c6 12. d4 ♗d6 13. ♖e1 ♕h4 14. g3 ♕h3 15. ♗e3 ♗g4 16. ♕d3 ♖ae8 17. ♘d2 ♖e6 18. a4 f5 19. ♕f1 ♕h5 20. f4 ba4 21. ♖a4 ♖b8 22. ♗d5 cd5 23. ♖a6 ♖be8 24. ♕f2

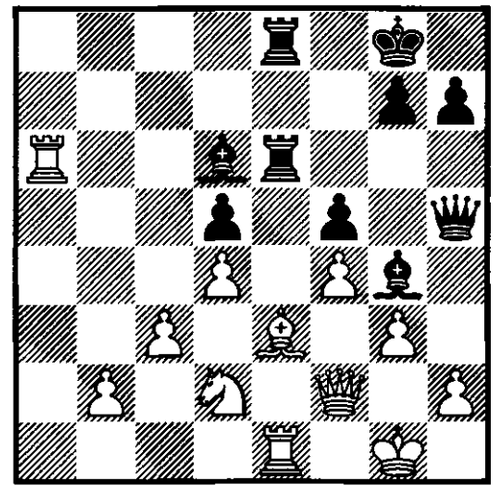

24... g5 25. ♖d6 ♖d6 26. fg5 ♖de6 27. h4 f4 28. gf4 ♗h3 ►
29. ♘f1 ♗f1 30. ♔f1 ♕g4 31. ♗d2 ♖e1 32. ♗e1 ♕h3 33. ♔g1 ♕e6 34. ♔f1 ♕e4 35. ♕d2 ♕f3 36. ♗f2 ♖e4 37. g6 h5 38. c4 ♖f4 39. ♕e1 ♕h3 **0 : 1**

REGISTAR • ИНДЕКС • INDEX • REGISTER • REGISTRE • REGISTRO

A

ABRAŠIN – Žuravl'ev **75**
ADAMS – Ivančuk 494 ⟨76⟩; Smirin 260; Sokolov, I. **438** ⟨**65**⟩
ADLA – Servat 121 ⟨13⟩
ADORJÁN – Bárczay 477; Székely 386; Zajcev 258
ADY – Baker **71**; Littlewood, P. **309**
AGAPOV – Ceškovskij 699 ⟨97⟩; Ivanov, A. 296; Kozlov 338
AHLERS – Dahlhaus **270**
AHMAN – Barda **160**
AIRAPETIAN – Rosican **34**
AISER – Zecha 184
AKHMILOVSKAYA-DONALDSON – Epštejn 217
AKOS – Bujosz **208**
AKSAN – Furrer **222**
ALBRECHT – Dintheer **617**
ALEXANDER – Dulanto 394
ALIEV – Gafarov **588**
ALMEIDA – Brava **168**
ALTMAN – Pinkus 319
AL'TŠULER – Jurkov **39**
ALVÁREZ – Fargud 377; Schneider 452
ANAND – Cooper, L. **287**; Halifman **368**; Kamsky **284** ⟨**37**⟩; Mannion **584**; Nunn **234** ⟨**22**⟩; Short **144**
ANDERSSON, B. – Karlsson, O. **409**
ANDREEV – Dvojris 165
ANDRIJEVIĆ – Pavlović, M. **296**
ANGANTÝSSON – Byrne, R. 259
ANGELOV – Herling **70**
ANIKAEV – Fajbisovič **270**
ANSCIN – Aranyi **28**
ANTOS – Nejštadt 485
ANTUNES – Murshed **81**
ARANYI – Anscin 28
ARASOLA – Ojanen 469
ARBAKOV – Sokolov, A. 149; Tal 223
ARBUCH – Matthews 270
ARENCIBIA – Rodríguez, A. 59 ⟨5⟩
ARHIPOV – Macukevič 611
ARMAŞ – Kopel 46
ARONIN – Demuria **173**; Gruzman **79**; Krogius **584**
ARULAJD – Bivon 629
ASARITIS – Ekblom 448
ASEEV – Dvojris **484** ⟨**73**⟩; Taborov **322**; Tseitlin, Ma. **126**
ASTAPOV – Kolker **396**
ASTOFEEV – Petrov **447**
ATTIG – Scheglmann 582
AUDDY – Schmid 208
AVERBAH – Petrosian 409; Simagin 409

B

BABIAK – Rapoport **723**
BADE – Klass 28
BAJUSZ – Szilágyi, S. **168**
BAKARZINSKIJ – Šakarov 80
BAKER – Ady 71; Meredith 162
BALAEV – Kovalëv 63
BALAŠOV – Cejtlin **91** ⟨**9**⟩; Ceškovskij **320**
BALDWIN – Shamkovich 400
BALIČEV – Strukov 30
BALOGH – Bondarevskij 103; Kurtesch 107
BANGIEV – Vitomskij **230**
BANIEL – Kalivoda 379
BANNIK – Šišov **380**; Terpugov **622**
BARAN – Kuszko 46
BARCONS – Ramos **514**
BÁRCZAY – Adorján **477**; Browne 212; Eslon 165; Ghițescu **384**; Sakhalkur 387; Szabó 636; Vasjukov 212
BARDA – Ahman 160; Mitchell 53
BARNSKY – Harding **427**
BAŠČIN – Sbandutto **168**
BAŠIĆ – Radulović **710**
BATOR – Ebeling **574**
BATTLE – Marshall **198**
BAUER – Racoce 414
BELIĆ – Müller, E. **156**

BELJAVSKIJ – Kuz'min, G. 621 ⟨91⟩; Malanjuk **327**; Rohde 723
BELKADI – Nilsson 206
BELOKOPIT – Romančuk 694
BELOSEROV – Macukevič 700
BENINSH – Elburg **91**
BENJAMIN – Gurevich, I. 648 ⟨94⟩; Kamsky **302** ⟨**43**⟩
BENNER – Prochazka 674
BERNER – Pfleger **372**
BERNSTEIN, S. – Fischer 58 ⟨4⟩
BERTOK – Štejn **111**
BESMAN – Fejgel'son 384
BESREBROV – Devjatov 201
BEZUBOV – Macukevič 700
BIERWISCH – Čepurnov 530
BIGI – Cesetti 520
BIRIEŞCU – Cruz 158
BISGUIER – Browne 80 ⟨6⟩
BIVON – Arulajd **629**
BLACKSTOCK – Radojčić **437**; Thompson **104**
BLAND – Siggens **192**
BLATNÝ, P. – Canfell 728 ⟨99⟩; Ernst 734; Ioseliani 727; Jankowski 289; Janošević 549; Kindermann 318 ⟨49⟩; Koch 298; Liang Jinrong 555; Perényi 311; Piket 93 ⟨10⟩; Prandstetter 735 ⟨100⟩; Salai 513; Staniszewski 421; Tischbierek 346
BÖCKENHAUPT – Rehberg 462
BOGATYREV – Larsson **42**
BOGDANOV – Macukevič 661
BÖHRINGER – Plunge 635
BOLESLAVSKIJ – Bronštejn **382**; Lilienthal **4**; Pirc **36**; Pogáts **499**; Sajgin **381**, **447**; Shamkovich **178**; Szabó **376**; Tal **535** ⟨**79**⟩; Weltmender **375**
BONČ-OSMOLOVSKIJ – Lublinskij **375**
BONDAREVSKIJ – Balogh **103**; Lilienthal 113
BORISENKO – Prutovič 23; Suėtin 621
BORISOV – Macukevič 626
BORODENKO – Žilin **167**
BORTOLUZZI – Pompei **371**
BOTEČKO – Semašev **198**
BOTTERILL – Gregory 109; Nelder 99; Perkins 633
BOUCCHECHTER – Spassky **557**
BOUDY – Rodríguez, A. **249**
BOUTEVILLE – Goransson 99
BOUWMEESTER – Kuijpers 478
BRAGA – Geller **267** ⟨**34**⟩
BRAVA – Almeida 168
BRENT – Simon **506**
BRINCKMANN – Ellrich 90
BRITO – Littlewood, P. **572**
BROEKEN – Van Der Weijer **732**
BRONŠTEJN – Boleslavskij 382
BROWNE – Bárczay **212**; Bisguier **80** ⟨**6**⟩; Gilden **236**; Hamoda 84
BRUKS – Mádl 214
BRUNNER – Wahls **295**
BRUSTMAN – Laakmann 270
BRYCK – Van Der Weijer **226**, **710**
BRYSON – García 290
BUBULAK – Jakob 717
BUEÑO – Estéban **643**
BUJOSZ – Akos 208
BULLA – Wrozlan **65**
BURKHART – Scherfke **731**
BUTNORIS – Kapengut **270**; Kudrjašov 142
BUTTLER – Kardy **199**
BUYS – Ippel 586
BYRNE, R. – Angantýsson **259**; Geller **567** ⟨**87**⟩; Hebden **283**
BYVŠEV – Žuravl'ev **64**
BYWAY – Gillam **536**

C

CALVO MINGUEZ – Geller 495 ⟨77⟩
CAMILLERI – Philippe **402**
CÁMPORA – Đurić **93**
CANFELL – Blatný, P. **728** ⟨**99**⟩
CAPABLANCA – Marshall **171** ⟨**17**⟩
CAPELLO – Unzicker 23
CARDOSO – Quinteros **404**
CARLETON – Harding **716**
CARVAJAL – Grogger 495
CASMERMANS – Richter **174**
CEJTLIN – Balašov 91 ⟨9⟩
ČENZOV – Turutin **607**
ČEPURNOV – Bierwisch **530**
CESETTI – Bigi **520**
CEŠKOVSKIJ – Agapov **699** ⟨**97**⟩; Balašov 320; Čiburdanidze 729; Georgiev, Kr. 402 ⟨62⟩; Ivanov, I. **461**; Kuz'min, G. **458**; Oll 317
CHANDLER – Littlewood, P. **741**; Nikolić, P. **386**; Nunn **660** ⟨**95**⟩; Sarfati **648**
CHAUMONT – Hebden **84**
CHRISTOFFEL – Gill 568; Steiner, N. **624**
ČIBURDANIDZE – Ceškovskij **729**
ČIKOVANI – Gufel'd 69; Mihajlova **165**
CIOCÂLTEA – Tseitlin, Ma. **125**; Velimirović **8**
ČKALOV – Posdeev **607**
CLEMENT – Krousz **468**

CONSTANTINESCU – Nichitelea **727**
COOLEN – Ševčuk 390
COOPER, L. – Anand 287; Nunn 532
CORNELIS – Ojanen **433**
CRAWLEY – De Firmian 121; Findlay 159; Lawton 141
CROMBLEHOLME – Radojčić **182**
CRUZ – Birieşcu **158**
CUCUREANU – Pantea 717
CURTIS – Hazai **704**
ČUVAŠOV – Eglitis **728**
CVACHOUCEK – Kruglov **746**

D

DADAŠEV – Slucker **137**
DAHL – Haller 64
DAHLHAUS – Ahlers 270; Kern 499; Schwartz 638
DALKO – Kondali 103; Suta 104; Zagorovskij 202
DAM – Ernst 269
DAMLJANOVIĆ – Franzen **7**
DANIEL – Popp 410
DANVIK – Olkowski 462
DARGA – Jiménez **285**
DAVILLA – Smith 18
DE BOER – Grootjans 614
DE FIRMIAN – Crawley **121**; Hebden **126**; Sokolov, I. **223** ⟨**20**⟩; Wahls **284**
DEIKO – Kuporosov 351
DELY – Pogáts **498**
DEMIDENKO – Šiška 8
DEMURIA – Aronin 173
DEN BROEDER – Van Oosterom **537**
DEVJATOV – Besrebrov **201**
DIEL – Oechslein **173**
DIESEN – Wilder **20**
DIMITROV, V. – Hebden **125**; Merdinian 27
DINTHEER – Albrecht 617; Nejštadt 607
DITTMAR – Trautmann 436
DOBROTA – Teischler **21**
DOBROVOLSKÝ – Hába 535 ⟨81⟩
DOBROWSKI – Van Der Weijer **386**
DOBSA – Klatt **217**
DOLMATOV – Halifman **258** ⟨**32**⟩; Vladimirov **555** ⟨**85**⟩
DOLODONOV – Prilepskij 54
DONČEV – Topalov **393**
DONNER – Euwe 484; Fischer 474 ⟨69⟩, 478 ⟨71⟩; Penrose 475
DORFMAN – Sampouw **200**
DORNIEDAN – Hecht **403**
DRAGUNOV – Konstantinopol'skij **744**
DRIKSMA – Juhandi **618**
DÜCKSTEIN – Hochholdinger 468
DULANTO – Alexander **394**
ĐURIĆ – Cámpora 93; Henao 128; Lobron 278 ⟨36⟩; Rogers 129 ⟨14⟩; Sanz Alonso 458; Šifrer 125; Sznapik 320
DUVEKO – Vymetal **85**
DVOJRIS – Andreev **165**; Aseev 484 ⟨73⟩; Lifljandčuk **569**; Yermolinsky **132** ⟨**15**⟩
DŽANOEV – Štejn 77
DZENIS – Petraitis **648**

E

EBELING – Bator 574; Martínez 93
EGLITIS – Čuvašov 728
EGOROV – Lang 512
EHLVEST – Geller **327** ⟨**54**⟩; Nikolić, P. **328** ⟨**55**⟩; Sax 489 ⟨75⟩; Short 488 ⟨74⟩; Sokolov, A. 486
EIER – Milukas **626**
EKBLOM – Asaritis **448**
EKOLA – Schu 44
ELBURG – Beninsh 91
ELEY – Stean 400
ELLRICH – Brinckmann **90**
ELMES – Romanenko **319**
END – Weibull 30
ENEGREN – Leander 531
EPŠTEJN – Akhmilovskaya-Donaldson **217**
ERIKSSON, S. – Roosvald **164**
ERMAKOV – Sagarin 276; Sičov **241**
ERNST – Blatný, P. **734**; Dam **269**; Hebden **403**; Jacobs **133**; Sokolov, I. **301** ⟨**42**⟩
ERNY – Kuijpers 190
ESLON – Bárczay **165**
ESTÉBAN – Bueño 643
ĖSTRIN – Hakanen 42; Klovans 64; *Prisyw* 648; Ščerbakov 60; Terpian 77
EUBANKS – Hurt **503**
EUWE – Donner **484**
EVDOKIMOV – Macukevič 626
EVOLE – Thomson 473

F

FABRICIUS – Pötzsch 463
FABRY – Geszosz 570
FAJBISOVIČ – Anikaev 270; Muhin 454
FARGUD – Alvárez **377**
FEDOROV – Macukevič 683
FEDOSEEV – Krausz **471**
FEJGEL'SON – Besman **384**
FELDMUS – Vitomskij **582**

FELLER – Hazai **290**
FERNÁNDEZ – Wessman **648**
FERNÁNDEZ GARCÍA – Gallego 671
FILDEN – Shaw 395
FILIPČENKO – Macukevič 698
FILIPČIĆ – Hribovšek **103**
FILIPOV – Macukevič 702
FINDLAY – Crawley **159**
FINK – Kantorovič **153**; Krjukov 557
FIRMENICH – Lange 338
FISCHER – Bernstein, S. **58** ⟨4⟩; Donner **474** ⟨**69**⟩, **478** ⟨**71**⟩; O'Kelly **263** ⟨**33**⟩; Seidman **53** ⟨**3**⟩; Spassky **272** ⟨**35**⟩; Wade **447** ⟨**67**⟩
FJELSTRÖM – Zil'beršteјn **709**
FLÖSSER – Gaymann **31**
FOGUELMAN – Schweber **5**
FOLTYS – Pirc **42**; Thelen **385**
FORDHAM – Hall **599**
FRANZEN – Damljanović 7; Mokrý 321
FREYER – Krupańszki 191
FRÍAS – López 34; Wolff **244**
FROLOV – Jurtaev **447**
FURRER – Aksan 222

G

GABRAN – Kosenkov 731; Usati 726; Zitzmann **723**
GABRON – Peebo 689
GAFAROV – Aliev 588
GAJUKOV – Slucker **136**
GALLEGO – Fernández García **671**
GAPRINDAŠVILI – Westerinen **184**; Zvorikina 23
GARCÍA – Bryson **290**
GARCÍA MARTÍNEZ – Pintér **322**; Plachetka **369**
GARDNER – Harding **125**
GAYMANN – Flösser 31
GELLER – Braga 267 ⟨34⟩; Byrne, R. 567 ⟨87⟩; Calvo Minguez **495** ⟨**77**⟩; Ehlvest 327 ⟨54⟩; Ivanov, A. 270; Jansa **460** ⟨**68**⟩; Lukács **343** ⟨**57**⟩; Matanović 265; Mithrakanth 322; Murey 284; Nedeljković 111 ⟨11⟩; Parma 647; Pilnik 616; Psakhis 321 ⟨52⟩; Smagin 258 ⟨31⟩; Sokolov, A. 251 ⟨27⟩; Spassky 474 ⟨70⟩; Suėtin 643; Tal 720 ⟨98⟩; Vasjukov 217
GEORGIEV, KIR. – Georgiev, Kr. 94; Nikolić, P. **308**; Nunn **262**
GEORGIEV, KR. – Ceškovskij **402** ⟨**62**⟩; Georgiev, Kir. **94**; Kajdanov **92**; Lukács **421** ⟨**63**⟩
GERLOFF – Greve 385
GERSCHBERG – Peretjakovič 391
GESZOSZ – Fabry **570**
GHINDĂ – Lukács **19**
GHIȚESCU – Bárczay 384
GIACOMELLI – Weiss **392**
GIBAIDULIN – Orlov 203
GILDEN – Browne 236
GILL – Christoffel **568**
GILLAM – Byway 536; McClelland 550
GINSBURG – Kruppa 662
GLIGORIĆ – Nyman **447**
GOFMAN – Macukevič 687
GOL'DBERG – Keres **509**
GOLOVIN – Macukevič 690
GOLOVKO – Vasjukov 242
GORANSSON – Bouteville **99**
GORBUNOV – Posdeev **564**
GORKIEVIČ – Vitomskij **722**
GORKIN – Habibudin 224
GOTH – Miškovskij 743
GOURET – Hebden **127**
GRACS – Pogáts **333**
GRÁFE – Holzvoight **82**
GRANDA ZUÑIGA – Vázquez 506
GRAVE – Vooremaa 173
GRBA – Jovčić **383**
GREČKIN – Konstantinov **209**
GREENFELD, A. – Levy 120
GREGORY – Botterill **109**
GRENBERG – Orlando 192
GREVE – Gerloff **385**
GRIGIĆ – Ledić **389**
GRISO – Van Vyve **680**
GRIZANENKO – Koskinen **687**
GROGGER – Carvajal **495**
GROOTJANS – De Boer **614**
GRÜNFELD, Y. – Pintér **352** ⟨**58**⟩; Sharp **283**
GRUZMAN – Aronin 79
GRZESKOWIAK – Gurvič 678
GUBANOV – Vitomskij 630
GUDAT – Rehberg 674
GUDZY – Žuravl'ev, N. **30**
GUFEL'D – Čikovani **69**; Tseitlin, Ma. **102**
GUREVICH, I. – Benjamin **648** ⟨**94**⟩
GURVIČ – Grzeskowiak **678**; Sadomskij **618**

H

HÁBA – Dobrovolský **535** ⟨**81**⟩
HABIBUDIN – Gorkin **224**
HAKANEN – Ėstrin **42**
HALIFMAN – Anand 368; Dolmatov 258 ⟨32⟩; Oll 623; Sokolov, A. 357; Wahls 365
HALL – Fordham 599; Hindle 57
HALLEBEEK – Klovans 320
HALLER – Dahl **64**; Neber 61

HALLIER – Lilienthal 639; Schüler 705
HAMODA – Browne **84**
HANSEL – Lehmann **486**
HANSEN – Morch 55
HANSSON – Hebden **291**; Westerinen **176**
HARDICSAY – Široký **256**
HARDING – Barnsky 427; Carleton 716; Gardner 125; Morley 26; Whittaker 258
HARITONOV – Sokolov, A. 144
HAUPTMANN – Sieberg **721**
HAVSKIJ – Hohlovkin 183
HAZAI – Curtis 704; Feller 290; Mádl 244 ⟨24⟩; Maus 367; Nikolac **195** ⟨**18**⟩; Tošić 627
HEBDEN – Byrne, R. 283; Chaumont 84; De Firmian 126; Dimitrov, V. 125; Ernst 403; Gouret 127; Hansson 291; Hjartarson 295; Ilinčić 127; Ivanov, I. 200; Kosten 310, 539; Kudrin 128; Nunn 400 ⟨61⟩; Smagin 296; Velimirović 552 ⟨84⟩
HECHT – Dorniedan 403
HEFFNER – Smolenskij 403
HEGDE – Lukács **14**
HEIDENFELD – Howell 253
HELLERS – Howell **275**; Jansson, B. **128**; Rantanen 329; Sokolov, A. 657; Sokolov, I. **647**; Wahls **296**; Wolff 248 ⟨26⟩
HELSLOTT – Van Der Drift 389; Van Der Zwan **713**
HENAO – Đurić **128**
HENNIGAN – Motwani **288**
HENROTAY – Vymetal **527**
HENTZGEN – Schüler 647
HERLING – Angelov 70
HERMLIN – Tal 211 ⟨19⟩
HILDEBRAND – Manneby 158
HIN – Poitner 178
HINDLE – Hall **57**; Littlewood, P. **543** ⟨**82**⟩
HINDRE – Rathmann 465
HJARTARSON – Hebden **295**
HOCHHOLDINGER – Dückstein **468**
HOHFELD – Seppelt 506
HOHLOVKIN – Havskij **183**
HOLLIER – Schmitzer **449**
HOLMOV – Tal **255**
HOLZVOIGHT – Gráfe 82; Kuhnert 107; Suta 104
HONN – Nakes 377
HORNUNG – Rogers **578**
HORVÁTH, MI. – Novik 696
HOUDEK – Nejezchleba **230**
HOWELL – Heidenfeld **253**; Hellers 275
HRIBOVŠEK – Filipčić 103
HÜBNER – Nunn **231** ⟨**21**⟩, **247** ⟨**25**⟩; Pintér **240** ⟨**23**⟩; Timman 294 ⟨39⟩, **360**
HULAK – Ivkov **6**
HUND – Nikolin 369
HURT – Eubanks 503

I

ILINČIĆ – Hebden **127**
IOSELIANI – Blatný, P. **727**
IPPEL – Buys **586**
ISAKSEN – Iversland **589**
ISKOV – Shamkovich 415
ISRAEL – Walter **211**
ITEN – Sequeira 50
IVANČUK – Adams **494** ⟨**76**⟩; Kamsky **284** ⟨**38**⟩, 312 ⟨47⟩; Sokolov, I. **662**; Timman 435
IVANOV – Macukevič 655
IVANOV, A. – Agapov **296**; Geller **270**
IVANOV, I. – Ceškovskij 461; Hebden **200**
IVANOV, SP. – Sapunov 626
IVAŠIN – Polugaevskij 49
IVERSLAND – Isaksen 589
IVKOV – Hulak 6; Petrosian 6
IZVESTIJA – Karpov **572**

J

JACKSON – Van Der Weijer **709**
JACOBS – Ernst 133
JAGUPOV – Purgin **706**
JAKIMOV – Macukevič 626
JAKOB – Bubulak **717**
JAKOBS – Kruglov **616**
JAKOBSEN – Nyman **419**
JANCILIN – Semenov **463**
JANKOWSKI – Blatný, P. **289**
JANOŠEVIĆ – Blatný, P. **549**
JANSA – Geller 460 ⟨68⟩; Tukmakov 284
JANSSEN – Van Der Weijer **218**
JANSSON, B. – Hellers 128
JANUSKA – Waldmann 683
JASSA – Nassiff **2**
JIMÉNEZ – Darga 285; Matanović 530
JOHANSSON – Jonsson **163**; Kopralski 670; Mortensen **728**; Pétursson 56; Timman 575 ⟨89⟩
JONSSON – Johansson 163
JOVČIĆ – Grba 383; Krausz **211**; Wilkman 91
JUCKSON – Van Der Weijer 437
JUDOVIČ – Zapletal **271**
JUHANDI – Driksma 618
JUNGE – Wegner **748**
JURADO – Neff 565
JURCZYŃSKA – Teodorescu 168

JŮREK – Zsravy 605
JURKOV – Al'tšuler 39
JURTAEV – Frolov 447
JUŠMANOV – Macukevič 626

K

KAJDANOV – Georgiev, Kr. 92
KAJUMOV – Sternberg **643**
KALČEV – Petrov **529**
KALIVODA – Baniel **379**; Õim 700; Trajković **85**; Weiner 212
KAMIŃSKI – Pańczyk **232**
KAMSKY – Anand 284 ⟨37⟩; Benjamin 302 ⟨43⟩; Ivančuk 284 ⟨38⟩, **312** ⟨**47**⟩
KAN – Martsum **225**
KANT – Klover 521
KANTOROVIČ – Fink 153
KAPENGUT – Butnoris 270; Malanjuk **337** ⟨**56**⟩
KARAFIAT – Schardtner **608**
KARAKLAJIĆ – Vasjukov 78
KARAPČANSKI – Petrov 745
KARDY – Buttler 199
KARELIEN – Lettland 700
KARLSSON, O. – Andersson, B. 409
KARPOV – *Izvestija* 572; Short **667** ⟨**96**⟩
KATZ – Watson 510
KATZKOVA – Koloty 374
KEGLEVIĆ – Konstantinopol'skij 284
KELSTRUP – Stilling 514
KERES – Gol'dberg 509
KERJE – Sjöqvist **108**
KERN – Dahlhaus **499**
KINDERMANN – Blatný, P. **318** ⟨**49**⟩; Lukács **586**; Nunn **309** ⟨**46**⟩; Sokolov, I. **483** ⟨**72**⟩; Steinbacher **320**
KIRJATSKIJ – Tal 66
KLASS – Bade **28**; Zagorovskij 380
KLATT – Dobsa 217; Leisebein **486**
KLOMPUS – Richardson 208; Suta 208
KLOVANS – Ėstrin **64**; Hallebeek **320**; Slucker **128**; Šul'man **317**; Tseitlin, Ma. **126**
KLOVER – Kant **521**
KOCH – Blatný, P. **298**; Pintér **295**
KOFMAN – Kopaev **66**
KOGAN – Mitchell **620**
KOLKER – Astapov 396
KOLOTY – Katzkova **374**
KOMAROV – Macukevič 683
KONDALI – Dalko **103**
KONOVALOV – Skotorenko 244
KONSTANTINOPOL'SKIJ – Dragunov 744; Keglević **284**; Russo **194**
KONSTANTINOV – Grečkin 209
KOPAEV – Kofman 66
KOPEL – Armaş **46**
KOPRALSKI – Johansson **670**
KORENSKIJ – Krogius **91**
KORŠIN – Murey **249**
KORTCHNOI – Van Oosterom **321**; Žuravl'ev **30**
KOSENKOV – Gabran **731**; Vukčević 270
KOŠKAROV – Macukevič 660
KOŠKIN – Zlotkin 100
KOSKINEN – Grizanenko 687; Ólafsson, F. **514**; Stern 56
KOSTEN – Hebden **310**, **539**
KÓTI – Riszt **486**
KOTRONIAS – Nunn **315** ⟨**48**⟩; Sokolov, I. **308** ⟨**45**⟩
KOURTMANN – Nedoma 497
KOVAČEVIĆ – Rapoport **689**
KOVAČEVIĆ, V. – Pas 508
KOVALËV – Balaev **63**
KOZLOV – Agapov **338**
KRAUSZ – Fedoseev 471; Jovčić 211; Müller 469; Watzl 469
KREMENECKIJ – Zajcev **89**
KRJUKOV – Fink **557**; Zajcev, A. **193**
KROGIUS – Aronin 584; Korenskij 91; Nikitin 375; Smyslov 490; Tal 438, 595 ⟨90⟩
KROUSZ – Clement 468
KRUG – Neukirch 485
KRUGLOV – Cvachoucek 746; Jakobs 616
KRUPAŃSZKI – Freyer **191**
KRUPPA – Ginsburg **662**; Vladimirov **13** ⟨**1**⟩
KRYLOV – Rodríguez 404
KUČEROV – Macukevič 707
KUDRIN – Hebden **128**
KUDRJAŠOV – Butnoris **142**; Naumov **584**
KUHNEL – Nocci 650
KUHNERT – Holzvoight **107**
KUIJPERS – Bouwmeester **478**; Erny **190**
KULE – Nejštadt 519
KUPOROSOV – Deiko **351**; Malanjuk **324**
KURTESCH – Balogh **107**
KUSIN – Prozenko **411**
KUSZKO – Baran **46**
KUZ'MIN, A. – Šul'man **291**
KUZ'MIN, G. – Beljavskij **621** ⟨**91**⟩; Ceškovskij 458; Nunn **17**
KWANG – Thomsen 557
KWOLEK – Oiszewski **524** ⟨**78**⟩

L

LAAKMANN – Brustman **270**
LANG – Egorov **512**; Ramon **701**; Van Der Zwan **694**

LANGE – Firmenich **338**
LANKA – Ozoliņš **698**; Tseitlin, Ma. **610**
LARGE – Nunn **648**
LARSEN – Philippe **527**
LARSSON – Bogatyrev 42; Nyman **300**
LASKER, ED. – Marshall **49**; Yanofsky 201
LAUN – Romanenko **500**
LAWTON – Crawley **141**
LAZAREV – Macukevič 700
LEANDER – Enegren **531**
LEDIĆ – Grigić 389
LEES – Lombardy 491
LEHMANN – Hansel 486
LEIN – Šakov **195**
LEISEBEIN – Klatt 486; Meissner 714; Schumann 547
LEMAINE – Prameshuber **176**
LEROY – Scoupa **585**
LETTLAND – Karelien **700**
LEVČENKOV – Sakovič **35**
LEVENFIŠ – Nežmetdinov **87**
LEVITINA – Liu Shilan 688
LEVSINK – Vennix 89
LEVY – Greenfeld, A. **120**
LEYVA – Pupo **494**
LIANG JINRONG – Blatný, P. **555**; Peng Xiaomin **305** ⟨**44**⟩
LIFLJANDČUK – Dvojris 569
LIKEVIČ – Neukirch 8
LILIENTHAL – Boleslavskij 4; Bondarevskij **113**; Hallier **639**; Niemand **518**; Simagin 88; Skold **703**
LILLONI – Niemand **275**
LINDROOS – Lundblad 486; Roselli 486; Salonen 486; Wikmann 486
LISTENGARTEN – Zatulovskaja 609
LITKIEWICZ – Szabó, I. 217
LITTLEWOOD, P. – Ady 309; Brito 572; Chandler 741; Hindle 543 ⟨82⟩
LIU SHILAN – Levitina **688**
LIVŠIN – Shamkovich **178**
LJANHUAN – Morris **594**
LJUBOJEVIĆ – Nikolić, P. **556**, **666**; Nunn **360**, **563** ⟨**86**⟩
LLADO – Toran Albero **514**
LOBRON – Đurić **278** ⟨**36**⟩
LOMBARDY – Lees **491**
LONDON – Polgár, Zsu. **119** ⟨**12**⟩
LÓPEZ – Frías **34**
LUBLINSKIJ – Bonč-Osmolovskij 375
LUKÁCS – Geller 343 ⟨57⟩; Georgiev, Kr. 421 ⟨63⟩; Ghindă 19; Hegde 14; Kindermann 586; Pavlović, M. **550**
LUNDBLAD – Lindroos **486**
LUNIN – Tarasova 3
LUTIKOV – Spassky **84** ⟨**7**⟩

M

MACLES – Skembris **173**
MACUKEVIČ – Arhipov **611**; Beloserov **700**; Bezubov **700**; Bogdanov **661**; Borisov **626**; Evdokimov **626**; Fedorov **683**; Filipčenko **698**; Filipov **702**; Gofman **687**; Golovin **690**; Ivanov **655**; Jakimov **626**; Jušmanov **626**; Komarov **683**; Koškarov **660**; Kučerov **707**; Lazarev **700**; Mihajlov **626**; Nasybulin **694**; Nekrasov **646**; Pletnëv **669**; Prohorov **590**; Rodionov **637**; Sabelnikov **700**; Samčuk **692**; Šanin **698**; Semenov **590**; Ševčenko **698**; Simin **687**; Sisoev **697**; Staruk **685**; Šušakov **626**; Tjunkov **611**; Trušin **669**; Vasil'ev **689**
MÁDL – Bruks **214**; Hazai **244** ⟨**24**⟩
MADLER – Sarink **531**
MAINKA – Morović Fernández **323**
MAKLES – Zagorovskij 205
MALANJUK – Beljavskij 327; Kapengut 337 ⟨56⟩; Kuporosov 324; Rodríguez 322; Smagin 299 ⟨40⟩
MALLEE – Sarink **539**
MAMATOV – Vasiliev 528
MANNEBY – Hildebrand **158**
MANNION – Anand 584; Nijboer 391
MANUIL – Teichmann **49**
MARCZINKIEWICZ – Milkárek 150
MARDLE – Thomas **389**
MARJANOVIĆ – Nikolić, P. **2**
MARMAN – Raltka 52
MARSHALL – Battle 198; Capablanca 171 ⟨17⟩; Lasker, Ed. 49; Morrison 86
MARTÍNEZ – Ebeling **93**
MARTSUM – Kan 225
MASUREL – Van Der Heijden **536**
MATANOVIĆ – Geller **265**; Jiménez **530**; Matulović **168**; Milić **383**; Ostojić **265**; P"devski **515**; Szabó **495**
MATTHEWS – Arbuch **270**
MATULOVIĆ – Matanović 168
MAUS – Hazai **367**
McCLELLAND – Gillam **550**
MEINHOLD – Tschater **148**
MEISSNER – Leisebein **714**
MERDINIAN – Dimitrov, V. **27**
MEREDITH – Baker **162**
MIČIĆ – Zetocha **261**
MIHAJLOV – Macukevič 626
MIHAJLOVA – Čikovani 165
MILIĆ – Matanović 383
MILKÁREK – Marczinkiewicz **150**
MILOS – Sisniega 124
MILUKAS – Eier 626
MILUTINOVIĆ – Vukčević 277
MINIĆ – Vukčević 174

MIŠKOVSKIJ – Goth **743**
MITCHELL – Barda **53**; Kogan 620
MITHRAKANTH – Geller **322**
MOGILNIKOV – Smirnov 285
MOKRÝ – Franzen **321**; Pańczyk **308**, **364** ⟨**59**⟩
MOL – Van Oosterom **551**
MORAZA – Zatar **603**
MORCH – Hansen **55**
MORLEY – Harding **26**
MORÓVIĆ FERNÁNDEZ – Mainka 323
MOROZOV – Ševcov 68; Vukčević 271
MORRIS – Ljanhuan 594; Vukčević 274
MORRISON – Marshall **86**
MORTENSEN – Johansson 728
MOTWANI – Hennigan 288; Watson, W. 316
MUHIN – Fajbisovič **454**; Romanišin **121**; Toluš 627
MÜLLER – Krausz **469**; Sklarczyk 356
MÜLLER, E. – Belić 156
MUREY – Geller **284**; Koršin 249; Smirnov **197**
MURSHED – Antunes 81; Polgár, J. 70

N

NAKES – Honn **377**
NASH – Õim 76
NASSIFF – Jassa 2
NASYBULIN – Macukevič 694
NAUMKIN – Smirin 339
NAUMOV – Kudrjašov 584
NEBER – Haller **61**
NED – Zuidema 584
NEDELJKOVIĆ – Geller **111** ⟨**11**⟩; Trapl **499**
NEDOMA – Kourtmann **497**
NEFF – Jurado **565**
NEGYESY – Varnusz 101
NEJEZCHLEBA – Houdek 230
NEJKIRCH – Pachman 60
NEJŠTADT – Antos **485**; Dintheer **607**; Kule **519**; Ravinskij 186
NEKRASOV – Macukevič 646
NELDER – Botterill **99**
NEMET – Nunn 110
NEUKIRCH – Krug **485**; Likevič **8**; Zinn **14** ⟨**2**⟩
NEŽMETDINOV – Levenfiš 87
NICHITELEA – Constantinescu 727
NICKLICH – Trautmann 437
NIEMAND – Lilienthal 518; Lilloni 275
NIJBOER – Mannion **391**; Peelen **351**; Van Der Sterren **293**
NIKITIN – Krogius **375**
NIKOLAC – Hazai 195 ⟨18⟩
NIKOLIĆ, P. – Chandler 386; Ehlvest 328 ⟨55⟩; Georgiev, Kir. 308; Ljubojević 556, 666; Marjanović 2; Popović 699; Sax 320 ⟨51⟩; Tal 250
NIKOLIN – Hund **369**
NILSSON – Belkadi **206**
NILSSON, Z. – Nyman **202**
NIZKEVIČ – Pullianin **41**
NOCCI – Kuhnel **650**
NOUTMAN – Van Der Kooij **581**
NOVIK – Horváth, Mi. **696**
NOVOPAŠIN – Spassky **633**
NUN – Skotorenko 211
NUNN – Anand 234 ⟨22⟩; Chandler 660 ⟨95⟩; Cooper, L. **532**; Georgiev, Kir. 262; Hebden **400** ⟨**61**⟩; Hübner 231 ⟨21⟩, 247 ⟨25⟩; Kindermann 309 ⟨46⟩; Kotronias 315 ⟨48⟩; Kuz'min, G. 17; Large 648; Ljubojević 360, 563 ⟨86⟩; Nemet **110**; Popović 524; Renet 686; Sax 365 ⟨60⟩, 649; Schlosser 548; Short 325 ⟨53⟩; Smagin 301 ⟨41⟩; Sokolov, A. 524; Sokolov, I. **446** ⟨**66**⟩; Timman 535 ⟨80⟩; Van Der Wiel 252
NÜSSLE – Yim 464
NYMAN – Gligorić 447; Jakobsen 419; Larsson 300; Nilsson, Z. 202; Zagorovskij 244

O

OECHSLEIN – Diel 173
ÕIM – Kalivoda **700**; Nash **76**; Rautio 85; Suėtin 675
OISZEWSKI – Kwolek 524 ⟨78⟩
OJANEN – Arasola **469**; Cornelis 433
O'KELLY – Fischer 263 ⟨33⟩; Robatsch 566; Roháček **62**
ÓLAFSSON, F. – Koskinen 514
OLIFER – Poljak 227; Usačij 375
OLIVEAU – Van Der Weijer **618**
OLKOWSKI – Danvik **462**
OLL – Ceškovskij **317**; Halifman **623**
OMELČENKO – Pare **548**
ORLANDO – Grenberg **192**
ORLOV – Gibaidulin **203**
ORLOV, G. – Vzdvižkov **233**
OSTAPENKO – Reuckij 682
OSTOJIĆ – Matanović 265
OZOLIŅŠ – Lanka 698; Semaev 668

P

PACHMAN – Nejkirch **60**
PAKULIS – Tislenko 34
PAŃCZYK – Kamiński 232; Mokrý 308, 364 ⟨59⟩

PANTEA – Cucureanu **717**
PÁPAI – Tarnoy 528; Váradi, Gy. 528
PARE – Omelčenko 548
PARMA – Geller **647**; Spassky **638** ⟨**92**⟩; Zinn **11**
PAS – Kovačević, V. **508**
PAŠEV – Popov **25**
PATEK – Primavera 211
PAUST – Pavlović, M. **197**
PAVLOVIĆ, M. – Andrijević 296; Lukács 550; Paust 197; Popović 297; Salai 513; Zapata 290; Zuckerman 340
PAYNE – **Winterton 455**
P"DEVSKI – Matanović 515
PEEBO – Gabron **689**
PEELEN – Nijboer 351
PEIN – Van Der Sterren 310; Watson, W. 648
PEIRIS – Sarfati **125**
PENG XIAOMIN – Liang Jinrong 305 ⟨44⟩
PENROSE – Donner **475**
PENSA – Rostov 176
PERÉNYI – Blatný, P. **311**; Wegner **229**
PERETJAKOVIČ – Gerschberg **391**
PÉREZ – Vilela 661
PERKINS – Botterill **633**
PERRY – Wason **447**
PETERSON – Saharov 400
PETRAITIS – Dzenis 648
PETRÁN – Rigó 594
PETROSIAN – Averbah **409**; Ivkov **6**
PETROV – Astofeev 447; Kalčev 529; Karapčanski **745**
PETTERSEN – Zagorovskij 517
PÉTURSSON – Johansson **56**
PFEIFFER – Schmid 182
PFLEGER – Berner 372; Unzicker 502; Weiss 372
PHILIPPE – Camilleri 402; Larsen 527; Zil'berštejn 60
PICHLER – Wachter **681**
PIKET – Blatný, P. **93** ⟨**10**⟩
PILNIK – Geller **616**
PINKUS – Altman **319**
PINTÉR – García Martínez 322; Grünfeld, Y. 352 ⟨58⟩; Hübner 240 ⟨23⟩; Koch 295; Popović 699; Sax 320 ⟨50⟩; Short 738; Wedberg 291
PIRC – Boleslavskij 36; Foltys 42
PITKSAAR – Žuhovickij 447
PLACHETKA – García Martínez 369; Sznapik 60
PLETNËV – Macukevič 669
PLUNGE – Böhringer **635**
POGÁTS – Boleslavskij 499; Dely 498; Gracs 333; Szabó, I. 259
POITNER – Hin **178**
POLEŠČUK – Rapoport **480**; Schwenkenbecker **212**; Sideif-Zade 573 ⟨88⟩; Šuvalov 573
POLETAEV – Russo **389**; Sadomskij **285**
POLEVOJ – Sirjanov **650**
POLGÁR, J. – Murshed **70**
POLGÁR, ZSU. – London 119 ⟨12⟩; Spassky 115
POLJAK – Olifer **227**
POLSTERER – Van Der Weijer **731**
POLUGAEVSKIJ – Ivašin **49**
POMAR SALAMANCA – Sarvat 493
POMPEI – Bortoluzzi 371
POPOLITOV – Trušakov **731**
POPOV – Pašev 25
POPOVIĆ – Nikolić, P. **699**; Nunn **524**; Pavlović, M. **297**; Pintér **699**; Velimirović **257** ⟨**30**⟩
POPP – Daniel **410**
POSDEEV – Čkalov 607; Gorbunov 564
PÖTZSCH – Fabricius **463**; Preibsch 37; Prusz 65; Stieg 46; Ulbricht **496**
POTZSCHMANN – Zaiser **285**
POZNYAK – Rapoport **264**
PRAMESHUBER – Lemaine 176; Schmidt 212; Teschner 376
PRANDSTETTER – Blatný, P. **735** ⟨**100**⟩
PREIBSCH – Pötzsch **37**
PRILEPSKIJ – Dolodonov **54**
PRIMAVERA – Patek **211**
PRISYW – Ėstrin **648**
PROCHAZKA – Benner **674**
PROHOROV – Macukevič 590
PROZENKO – Kusin 411
PRUSZ – Pötzsch **65**
PRUTOVIČ – Borisenko **23**
PSAKHIS – Geller **321** ⟨**52**⟩
PULEVIČ – Žuravl'ev **24**
PULLIANIN – Nizkevič 41
PUPO – Leyva 494
PURGIN – Jagupov 706; Zaharov 719
PUŠKIN – Romanenko **499**
PUSTILNIK – Winslow 169

Q

QUINTEROS – Cardoso 404

R

RACOCE – Bauer **414**
RADOJČIĆ – Blackstock 437; Crombleholme 182
RADU – Schrancz 228
RADULOVIĆ – Bašić 710; Stean 434

RALTKA – Marman **52**
RAMON – Lang 701
RAMOS – Barcons 514
RANTANEN – Hellers **329**
RÁOSINA – Röty **184**
RAPOPORT – Babiak 723; Kovačević 689; Poleščuk 480; Poznyak 264; Šakin 718; Sprostins 264; Vitomskij 98
RATHMANN – Hindre **465**
RAUTIO – Õim **85**
RAVINSKIJ – Nejštadt **186**
REHBERG – Böckenhaupt **462**; Gudat **674**
RENET – Nunn **686**
REUCKIJ – Ostapenko **682**
RICHARDSON – Klompus **208**; Van Oosterom **283**; Zapletal **217**
RICHTER – Casmermans 174
RIDEMEYA – Thorvaldson 496
RIGÓ – Petrán **594**
RISZT – Kóti 486
ROBATSCH – O'kelly **566**
ROCHE – Villalonga 604
RODIONOV – Macukevič 637
RODRÍGUEZ – Krylov **404**
RODRÍGUEZ, A. – Arencibia **59** ⟨**5**⟩; Boudy 249; Malanjuk **322**; Rubio **258**
ROGERS – Đurić **129** ⟨**14**⟩; Hornung 578
ROHÁČEK – O'kelly 62
ROHDE – Beljavskij **723**
ROMANČUK – Belokopit **694**
ROMANENKO – Elmes 319; Laun 500; Puškin 499; Savel 500
ROMANIŠIN – Muhin 121
ROOSVALD – Eriksson, S. 164
ROSELLI – Lindroos **486**
ROSICAN – Airapetian 34
ROSSOLIMO – Unzicker 459
ROSTOV – Pensa **176**
RÖTY – Ráosina 184
ROZENŠTEJN – Stapulis **112**
RUBINČIK – Vitomskij **662**
RUBIO – Rodríguez, A. 258
RUSAKOV – Stieg 380
RUSSO – Konstantinopol'skij 194; Poletaev 389
RUSU – Strick **596**
RYTOV – Šestoperov 527

S

SABELNIKOV – Macukevič 700
SABENA – Svensson **356**
SADOMSKIJ – Gurvič 618; Poletaev 285
SAGARIN – Ermakov **276**
SAHAROV – Peterson **400**
SAJGIN – Boleslavskij 381, 447
ŠAKAROV – Bakarzinskij **80**
SAKHALKUR – Bárczay **387**
ŠAKIN – Rapoport **718**
ŠAKOV – Lein 195
SAKOVIČ – Levčenkov 35
SALAI – Blatný, P. **513**; Pavlović, M. **513**
ŠALIS – Škurovič-Hasin **296**
SALONEN – Lindroos **486**
SAMČUK – Macukevič 692
SAMPOUW – Dorfman 200
ŠANIN – Macukevič 698
SANZ ALONSO – Đurić **458**
SAPUNOV – Ivanov, Sp. **626**
SAREN – Westerinen **183**
SARFATI – Chandler 648; Peiris 125
SARINK – Madler 531; Mallee 539
ŠARŠENBEKOV – Štatčenko 185
SARVAT – Pomar Salamanca **493**
SAVEL – Romanenko **500**
SAX – Ehlvest **489** ⟨**75**⟩; Nikolić, P. **320** ⟨**51**⟩; Nunn **365** ⟨**60**⟩, **649**; Pintér **320** ⟨**50**⟩; Sokolov, I. **654**
SBANDUTTO – Baščin 168
ŠČERBAKOV – Ėstrin **60**
SCHARDTNER – Karafiat 608
SCHAUFELBERGER – Schneider 410
SCHEGLMANN – Attig **582**
SCHERFKE – Burkhart 731
SCHLOSSER – Nunn **548**
SCHMID – Auddy **208**; Pfeiffer **182**
SCHMIDT – Prameshuber **212**
SCHMITZER – Hollier 449
SCHNEIDER – Alvárez **452**; Schaufelberger **410**
SCHRANCZ – Radu **228**
SCHU – Ekola **44**
SCHÜLER – Hallier **705**; Hentzgen **647**
SCHUMANN – Leisebein **547**
SCHWARTZ – Dahlhaus **638**
SCHWEBER – Foguelman 5
SCHWENKENBECKER – Poleščuk 212
SCOUPA – Leroy 585
SEIDMAN – Fischer 53 ⟨3⟩
SEMAEV – Ozoliņš **668**
SEMAŠEV – Botečko 198
SEMENOV – Jancilin 463; Macukevič 590
SEPPELT – Hohfeld **506**
SEQUEIRA – Iten **50**
SERVAT – Adla **121** ⟨**13**⟩
SERY – Vecsey **168**
ŠESTOPEROV – Rytov **527**
ŠEVČENKO – Macukevič 698
ŠEVCOV – Morozov **68**
ŠEVČUK – Coolen **390**

SHAMKOVICH – Baldwin **400**; Boleslavskij 178; Iskov **415**; Livšin 178
SHARP – Grünfeld, Y. 283
SHAW – Filden **395**
SHORT – Anand 144; Ehlvest **488** ⟨**74**⟩; Karpov 667 ⟨96⟩; Nunn **325** ⟨**53**⟩; Pintér **738**; Timman 433 ⟨64⟩
SIČOV – Ermakov 241
SIDEIF-ZADE – Poleščuk **573** ⟨**88**⟩
SIEBERG – Hauptmann 721
ŠIFRER – Đurić **125**
SIGGENS – Bland 192
SIMAGIN – Averbah **409**; Lilienthal **88**
SIMIN – Macukevič 687
SIMON – Brent 506
SIRJANOV – Polevoj 650
ŠIROKÝ – Hardicsay 256
ŠIŠKA – Demidenko **8**
SISNIEGA – Milos **124**
SISOEV – Macukevič 697
ŠIŠOV – Bannik 380
SITTENFELD – Soldatenkov **86** ⟨**8**⟩
SJÖQVIST – Kerje 108
SKEMBRIS – Macles 173
SKLARCZYK – Müller **356**
SKOLD – Lilienthal 703
SKOTORENKO – Konovalov **244**; Nun **211**
ŠKUROVIČ-HASIN – Šalis 296; Soans 31; Vitomskij **223**
SLUCKER – Dadašev 137; Gajukov 136; Klovans 128
SMAGIN – Geller **258** ⟨**31**⟩; Hebden **296**; Malanjuk **299** ⟨**40**⟩; Nunn **301** ⟨**41**⟩
SMIRIN – Adams **260**; Naumkin **339**
SMIRNOV – Mogilnikov **285**; Murey 197; Vasilčuk 375
SMITH – Davilla **18**; Weiss **210**; Wikstrom 732
SMITH, P. – Woodford 300
SMOLENSKIJ – Heffner **403**
SMYSLOV – Krogius **490**; Sokol'skij **258**
SOANS – Škurovič-Hasin **31**
SOKOLOV, A. – Arbakov **149**; Ehlvest **486**; Geller **251** ⟨**27**⟩; Halifman **357**; Haritonov **144**; Hellers **657**; Nunn **524**; Yermolinsky **145**
SOKOLOV, I. – Adams 438 ⟨65⟩; De Firmian 223 ⟨20⟩; Ernst 301 ⟨42⟩; Hellers 647; Ivančuk 662; Kindermann 483 ⟨72⟩; Kotronias 308 ⟨45⟩; Nunn 446 ⟨66⟩; Sax 654
SOKOL'SKIJ – Smyslov 258
SOLDATENKOV – Sittenfeld 86 ⟨8⟩
SOLOV'EV – Veksler 647
SPASSKY – Boucchechter 557; Fischer 272 ⟨35⟩; Geller **474** ⟨**70**⟩; Lutikov 84 ⟨7⟩; Novopašin 633; Parma 638 ⟨92⟩; Polgár, Zsu. **115**; Štejn 637; Tal 253 ⟨28⟩, 255 ⟨29⟩, 647 ⟨93⟩
SPROSTINS – Rapoport **264**
STANISZEWSKI – Blatný, P. **421**
STAPULIS – Rozenštejn 112
STARUK – Macukevič 685
ŠTATČENKO – Šaršenbekov **185**
STEAN – Eley **400**; Radulović **434**
STEINBACHER – Kindermann 320
STEINER, N. – Christoffel 624
ŠTEJN – Bertok 111; Džanoev **77**; Spassky **637**; Tal 400
STERN – Koskinen **56**
STERNBERG – Kajumov 643
STIEG – Pötzsch **46**; Rusakov **380**
STILLING – Kelstrup **514**
STOCKL – Szabó 148
STRICK – Rusu 596
STRUKOV – Baličev **30**
SUĖTIN – Borisenko **621**; Geller **643**; Õim **675**; Witkowski **179**
ŠUL'MAN – Klovans 317; Kuz'min, A. 291
ŠUŠAKOV – Macukevič 626
SUTA – Dalko **104**; Holzvoight **104**; Klompus **208**
ŠUVALOV – Poleščuk **573**
SVENSSON – Sabena 356
SZABÓ – Bárczay **636**; Boleslavskij 376; Matanović 495; Stockl **148**; Szily 16; Toluš 166; Van Den Berg 36
SZABÓ, I. – Litkiewicz **217**; Pogáts **259**
SZÉKELY – Adorján **386**
SZILÁGYI, S. – Bajusz 168
SZILY – Szabó **16**
SZNAPIK – Đurić **320**; Plachetka **60**

T

TABOROV – Aseev 322
TAL – Arbakov **223**; Boleslavskij 535 ⟨79⟩; Geller **720** ⟨**98**⟩; Hermlin **211** ⟨**19**⟩; Holmov 255; Kirjatskij **66**; Krogius **438**, **595** ⟨**90**⟩; Nikolić, P. **250**; Spassky **253** ⟨**28**⟩, **255** ⟨**29**⟩, **647** ⟨**93**⟩; Štejn **400**; Trapl **464**; Witkowski **184**
TAN – Ye Jiangchuan 616
TARASOVA – Lunin **3**
TARNOY – Pápai **528**
TEICHGRÄBER – Wirsam **201**
TEICHMANN – Manuil 49
TEISCHLER – Dobrota 21
TEODORESCU – Jurczyńska **168**

TERPIAN – Ėstrin **77**
TERPUGOV – Bannik 622
TESCHNER – Prameshuber **376**
THELEN – Foltys 385
THOMAS – Mardle 389
THOMPSON – Blackstock 104
THOMSEN – Kwang **557**
THOMSON – Evole **473**
THORVALDSON – Ridemeya **496**
TIEMANN – Wason **211**
TIMMAN – Hübner **294** ⟨**39**⟩, 360; Ivančuk **435**; Johansson **575** ⟨**89**⟩; Nunn **535** ⟨**80**⟩; Short **433** ⟨**64**⟩
TISCHBIEREK – Blatný, P. **346**
TISLENKO – Pakulis **34**
TISTRUP – Titjen 176
TITJEN – Tistrup **176**
TJUNKOV – Macukevič 611
TOLUŠ – Muhin **627**; Szabó **166**; Vasjukov 70
TOPALOV – Dončev 393
TORAN ALBERO – Llado 514
TORNERUP – Yanofsky 23
TOŠIĆ – Hazai **627**; Velimirović 630
TOWNSEND – Vaughon **416**
TRAJKOVIĆ – Kalivoda 85
TRAPL – Nedeljković 499; Tal 464
TRAUTMANN – Dittmar **436**; Nicklich **437**
TRUŠAKOV – Popolitov 731
TRUŠIN – Macukevič 669
TSCHATER – Meinhold 148
TSEITLIN, MA. – Aseev 126; Ciocâltea 125; Gufel'd 102; Klovans 126; Lanka 610; Tukmakov 127, 145 ⟨16⟩
TUKMAKOV – Jansa **284**; Tseitlin, Ma. **127**, **145** ⟨**16**⟩
TURUTIN – Čenzov 607
TYLOR – Yanofsky 509

U

ULBRICHT – Pötzsch 496
ULMANIS – Van Der Heijden **547** ⟨**83**⟩
UNZICKER – Capello **23**; Pfleger **502**; Rossolimo **459**
USAČIJ – Olifer **375**
USATI – Gabran **726**

V

VAN DEN BERG – Szabó **36**
VAN DER DRIFT – Helslott **389**
VAN DER HEIJDEN – Masurel 536; Ulmanis 547 ⟨83⟩
VAN DER KOOIJ – Noutman 581
VAN DER STERREN – Nijboer 293; Pein **310**
VAN DER WEIJER – Broeken 732; Bryck 226, 710; Dobrowski 386; Jackson 709; Janssen 218; Juckson **437**; Oliveau 618; Polsterer 731; Velders 589
VAN DER WIEL – Nunn **252**
VAN DER ZWAN – Helslott 713; Lang 694
VAN OOSTEROM – Den Broeder 537; Kortchnoi 321; Mol 551; Richardson 283
VAN VYVE – Griso 680
VÁRADI, GY. – Pápai **528**
VARNUSZ – Negyesy **101**
VASILČUK – Smirnov **375**
VASIL'EV – Macukevič 689
VASILIEV – Mamatov **528**
VASJUKOV – Bárczay **212**; Geller **217**; Golovko **242**; Karaklajić **78**; Toluš **70**
VAUGHON – Townsend 416
VÁZQUEZ – Granda Zuñiga **506**
VECSEY – Sery 168
VEKSLER – Solov'ev **647**
VELDERS – Van Der Weijer **589**
VELIMIROVIĆ – Ciocâltea 8; Hebden **552** ⟨**84**⟩; Popović 257 ⟨30⟩; Tošić **630**
VENNIX – Levsink **89**
VILELA – Pérez **661**
VILLALONGA – Roche **604**
VINKEL' – Vitoliņš 590
VITOLIŅŠ – Vinkel' **590**
VITOMSKIJ – Bangiev 230; Feldmus 582; Gorkievič 722; Gubanov **630**; Rapoport **98**; Rubinčik 662; Škurovič-Hasin 223
VLADIMIROV – Dolmatov 555 ⟨85⟩; Kruppa 13 ⟨1⟩
VOOREMAA – Grave **173**
VUKČEVIĆ – Kosenkov **270**; Milutinović **277**; Minić **174**; Morozov **271**; Morris **274**
VYMETAL – Duveko 85; Henrotay 527
VZDVIŽKOV – Orlov, G. 233

W

WACHTER – Pichler 681
WADE – Fischer 447 ⟨67⟩; Wood, C. 475
WAHLS – Brunner 295; De Firmian 284; Halifman **365**; Hellers 296
WALDMANN – Januska **683**
WALTER – Israel 211
WANG ZILI – Ye Jiangchuan **427**
WASON – Perry 447; Tiemann 211
WATSON – Katz **510**

WATSON, W. – Motwani **316**; Pein **648**
WATZL – Krausz **469**
WEDBERG – Pintér **291**
WEGNER – Junge 748; Perényi 229
WEIBULL – End **30**
WEINER – Kalivoda **212**
WEISS – Giacomelli 392; Pfleger **372**; Smith 210
WELTMENDER – Boleslavskij 375
WESSMAN – Fernández 648
WESTERINEN – Gaprindašvili 184; Hansson 176; Saren 183
WHITTAKER – Harding **258**
WIKMANN – Lindroos **486**
WIKSTROM – Smith **732**
WILDER – Diesen 20
WILKMAN – Jovčić **91**
WINSLOW – Pustilnik **169**
WINTERTON – Payne 455
WIRSAM – Teichgräber 201
WITKOWSKI – Suėtin 179; Tal 184
WOLFF – Frías 244; Hellers **248** ⟨**26**⟩
WOOD, C. – Wade **475**
WOODFORD – Smith, P. **300**
WROZLAN – Bulla 65

Y

YANOFSKY – Lasker, Ed. **201**; Tornerup **23**; Tylor **509**
YE JIANGCHUAN – Tan **616**; Wang Zili 427
YERMOLINSKY – Dvojris 132 ⟨15⟩; Sokolov, A. 145
YIM – Nüssle **464**

Z

ZAGOROVSKIJ – Dalko **202**; Klass **380**; Makles **205**; Nyman **244**; Pettersen **517**
ZAHAROV – Purgin **719**
ZAISER – Potzschmann 285
ZAJCEV – Adorján **258**; Kremeneckij 89
ZAJCEV, A. – Krjukov 193
ZAPATA – Pavlović, M. **290**
ZAPLETAL – Judovič 271; Richardson 217
ZATAR – Moraza 603
ZATULOVSKAJA – Listengarten **609**
ZECHA – Aiser **184**
ZETOCHA – Mičić 261
ZIL'BERŠTEJN – Fjelström 709; Philippe **60**
ŽILIN – Borodenko 167
ZINN – Neukirch 14 ⟨2⟩; Parma 11
ZITZMANN – Gabran 723
ZLOTKIN – Koškin **100**
ZSRAVY – Jůrek **605**
ZUCKERMAN – Pavlović, M. **340**
ŽUHOVICKIJ – Pitksaar **447**
ZUIDEMA – Ned **584**
ŽURAVL'EV – Abrašin 75; Byvšev 64; Kortchnoi 30; Pulevič 24
ŽURAVL'EV, N. – Gudzy 30
ZVORIKINA – Gaprindašvili **23**

Dizajn • Художник • Design • Design • Design • Design

Miloš Majstorović

Tehnički urednik • Технический редактор • Technical editor •
Technischer Redakteur • Rédacteur technique • Redactor técnico

Đuro Crnomarković

Printed in Hungary 1993 by Szegedi Nyomda

C 89

1. e4 e5 2. ♘f3 ♘c6 3. ♗b5 a6
4. ♗a4 ♘f6 5. 0–0 ♗e7 6. ♖e1 b5
7. ♗b3 0–0 8. c3 d5

– R ⌟ 9. ed5
– **9. ed5** R ⌟ 9... ♘d5

– **9... ♘d5** R 10. ♘e5
– **10. ♘e5** R ⌟ 10... ♘e5
– **10... ♘e5 11. ♖e5** R ⌟ 11... c6

– **11... c6** R ⌟ 12. d4

– **12. d4** R ⌟ 12... ♗d6
– **12... ♗d6** R ⌟ 13. ♖e1

– **13. ♖e1** R ⌟ 13... ♕h4
– **13... ♕h4** R ⌟ 14. g3
– **14. g3** R ⌟ 14... ♕h3
– **14... ♕h3** R ⌟ 15. ♗e3
– **15. ♗e3** R ⌟ 15... ♗g4
– **15... ♗g4 16. ♕d3** R ⌟ 16... ♖ae8

– **16... ♖ae8** R ⌟ 17. ♘d2
– **17. ♘d2** R ⌟ 17... ♖e6

– **17... ♖e6** R ⌟ 18. a4

– **18. a4**

Chess Informant